

R. 8845

De legibus de comp. de 1111 de granada

INSTITOY

ΤΙΡΝΕΖ ΘΕΟΦΙΛΟΥ ΑΝΤΙΚΕΝΣΕΩ

896.

INSTITV

TIONESIVRISCIVILIS IN GRAE

cam linguam per Theophilum Anticensorem
traductæ, ac fusissime, planissimeq; explicatæ,
cura & studio Viglii Zuichemi primū in lucē

editæ, nunc denuo a Rutgero Rescio reco

gnitæ, adiectis etiam aliquot

Petri Nannii annota

tiunculis.

Eximiam autem harum utilitatem Viglii præ

fatio ad Opt. Max. Imp. Carolum

abunde declarat,

LOVANIÏ ex officina Rutgeri Rescij.

1536.

A 784

R. 8845

Delle legio della comp. de l'Hi de granada

INSTITOY

ΤΙΡΝΕΖ ΘΕΟΦΙΛΟΥ ΑΝΤΙΚΕΝΣΕΩ

816.

INSTITV

TIONES IVRIS CIVILIS IN GRAE

cam linguam per Theophilum Anticensorem
traductæ, ac fusissime, planissimeq; explicatæ,
cura & studio Viglii Zuichemi primū in lucē

editæ, nunc denuo a Rutgero Rescio reco

gnitæ, adiectis etiam aliquot

Petri Nannii annota

tiunculis.

Eximiam autem harum vtilitatem Viglii præ

fatio ad Opt. Max. Imp. Carolum

abunde declarat,

LOVANIÏ ex officina Rutgeri Rescij

1536.

AVGVSTIS

SIMO INVICTISSIMOQVE IMPERATORI

Carolo, eius nominis quinto, Viglius Zu-
chemus Phrysius,
S. D.

SAEPE ego mecum Imperator Carole, Optime Maxime prin-
ceps, animo reputare soleo, quonam rerum humanarum fato con-
silio factum fuerit, ut ius hoc nostrum Civile, quod tam par-
vis principio fontibus ortum, ac duodecim tantum tabulis olim cōpre-
hensum fuit, in tam immensam Constitutionum, Commentariorumq;
mōlem excreuerit. Et quanquam nullam sine legibus Rempub. stare
diu posse, naturaliterq; fere euenire sciam, ut ius civile ex casuum ua-
rietate, nouitateq;, interpretationem atq; auctoritatem prudentium, de-
sideret, pūderi tamē in primis, et debuisse et potuisse existimo, ne in
tantā immensitate confusionēq; produceretur. Nam nunc si quis rem
ipsam exacte secum expendere uoluerit, haud facile diiudicet, satius
ne fuerit, nullo omnino scripto iure Remp. gubernari, ut ueteribus il-
lis Lacedaemonijs mos olim fuit, an uero tot eam scriptorum opinionū
bus, opinionumq; ambagibus, sursum, & deorsum (quod dicitur) fer-
ri. Principia tamen si quis secum mente repetat, non minus utilia ac
honestā, q̄ necessaria fuerūt, sed paulatim (ita uti fit) quæstus & fa-
mæ cupiditate, adeo in deteriora prolapsi sumus, ut instauratore tan-
dem aliquo, qui collapsam Reip. disciplinam confusamq; Iuris Civilis
prudentiā quasi in integrū restituat, magnopere indigeamus. Adfert
hoc malū omnibus prope rebus humanis diuturnitas, longeuusq; usus,
qui dū consistere nequit, in abusum fere tendit. Quapropter bene illi
de mortalibus merentur, qui rebus ad interitum properantibus succur-
runt. & quasi ruentibus uetustate ædificijs, nouas supponunt colu-
mnas. Quod quidē ante Iustinianū, ipse Iulius Cæsar, efficere in Iu-
re civili destinabat. uidelicet ut ex immēsa & diffusa legū copia, opti-
ma quæq; & necessaria in paucissimos libros cōferret. (hāc enim eius
uoluntate Suetonius Tranquillus in literas retulit) post quē nōnul-
lā etiā opē huic nostræ disciplinæ optimus Imperator Augustus Cæ-
sar adtulit. nam ut autor est Sex. Pomponius, cum antea quicumq;

VIGLII ZVICHEMI PRAEFATIO

studiorum suorum habebant fiduciam, publice de iure responderet, ac in contemptum abiret indoctorum multitudine, praeclaram autoritas, edictum ab illo propositum est, ut nemo deinceps citra ipsius auctoritatem & permissum respondere auderet. Quod tamen haud diu ratum mansit, temporumque tandem cursu, & desuetudine penitus abolitum est, praesertim post D. Adriani epistolam, qua respondendi ius non peti, sed praestari debere rescriptum est. Qui tamen usque ad Gordiani imperatoris tempora uel responsa, uel commentaria ediderunt, egregie profecto, & cum magna immortalique pene laude susceptum munus exornauerunt. Nam ad iuris civilis prudentiam Graeci sermonis peritiam, & literarum prope omnium scientiam, tantamque stili elegantiam adiuxerunt (liceat mihi hoc cum bona caeterorum uenia dicere) ut post ipsum Ciceronem, qualiacumque haec illorum fragmenta, coecum a Tribuniano nobis tradita, nullis ueterum scriptis cedant, tanta est in dictione puritas, in uerbis proprietates, atque in tota oratione non affectata, sed simplex quaedam & naturalis uenustas. Atque ego quidem arbitrator, neque unquam, neque usque iuris prudentiae studium magis uiguisse, floruisse, quam apud Romanos, idque trecentis illis potissimum annis, quae aetate, quo ob partium dissensionem cepit iterum Reipublicae per unum consulum, ad Gordiani Caesaris aetatem numeramur, unde & ad alias gentes provinciasque magno omnium mortalium assensu atque applausu mox dimanauit. Nec scio an sperare liceat, ut aequae unquam floreat, cum tunc absolutum, quasi ad summum perpetua quadam contentione perditum fuisse uideatur, postea uero cum progredi ulterius nequiuit, pesum rursus descendit. Nam qui illis successerunt, nihil fere praeter uadam docendi operam, relictum sibi crediderunt, uel quod prioribus pares esse non poterant, uel quod exhaustam occupatamque esse ab alijs materiam censebant, nihil ut iam ferme quisquam addere posset, aut certe si quid adhuc erat, de quo dubitabatur, imperatoribus id discipulandum, decidendumque suggereretur. Quapropter ab eo tempore, iuris constituendi auctoritas ad solos principes uenit, quorum edicta, rescripta, decreta, sub generali constitutionum appellatione comprehensa, eo mox & ipsa excreuerunt, ut alijs super alios codicibus multitudinem ipsorum moderari succedentes imperatores satagerent, donec tandem Iustinianus extremam admoit manum, & huic quo adhuc in

scholis

AD CAROLVM IMP. AVGVSTISS.

scholis utimur Codicem edidit. Ab Gordiano autem usque ad Lotarium penultimum ex Saxonica gente imperatorem, qui ante quadringentos plus minus annos in fata concessit, nullius, quod sciam, iureconsulti nomen aut monumentum, duntaxat latini (nam de Graecis mox dicemus) celebratur. Tandem uero, ut ad nostra ueniam saecula, Italia exterarum & barbararum, ut uocant nationum excursuibus defuncta, pristinoque decori restituta intermissam multis saeculis, & tantum non extinctam Romanarum legum disciplinam incredibilem docentium, discipulorumque multitudine, & studio instaurauit ac restituit, cuius ubi celebritas increscere cepit, tanta continuo per totam Europam iuris civilis, & qui ipsum profiterentur, auctoritas inualuit, ut & gymnasia passim constituta, & praemia proposita fuerint, cum his qui iuris periti essent et iudicij, arbitrij, aut consilij hominum inter se controversias finire & decidere possent, tum uero illis, qui publice iuris prudentiam profiterentur, quorum omnium auctoritas crescere paulatim cepit, ubi commentaria in lucem exierunt, per quae etiam posteris admirationem sui relinquere, quaeque nunc continua successorum emulatione eo sunt adducta, ut ius civile magnitudine prope sua laboret. Nec tamen modus uel finis adhuc scribendi accumulandi que ponitur, ut nisi tua optime Caesar auctoritas tandem intercedat, humanae uitae spacium absolueret huic disciplinae deinceps non sit suffecturum, ualdeque timendum sit, ne omnium pulcherrima ac Reipublicae multo utilissima disciplina, quaeque hoc tuum Romanum imperium immortalis, incomparabilis gloria illustrat, in contemptum, & interitum adducatur, postquam scilicet non erunt, qui eam sese assequi posse sperent, cumque caeterae gentes ob operosa, immensa, ambiguaque interpretum commentaria, iterum leges hasce repudiare cogitent, quas ob summam admirabilemque aequitatem, iustitiam, ac prudentiam olim tanquam diuinitus datas, constitutasque amplexae sunt, passim etiam de eo doctorum, bonorumque uirorum querelas audimus. Atque uiam aliquando eorum uotis Carole annuas, nouisque nobis exoritare Iulius aut Iustinianus, nec solum in ueterarum hoc scribendi & coaceruandi cacochethes, ut ille uocat, in hibeas, uerum ab ipsis radicibus totae & tantarum opinionum, dissensionumque seminarum, nouis substitutis constitutionibus euellas, uel saltem immensa librorum uolumina ad medium aliquem modum perducas. Illa etenim malo, non tantum discen-

VIGLII ZVICHEMI PRAEFATIO

ium studia iam pridem grauius exercenur, atq; adeo affliguntur, sed priuatorū etiā fortunae cum luculento Reip. damno adteruntur. Tam multa enim interpretum iactitata opinionibus, cum in forum ac eribunal deferuntur, iudicibus quidem bonis & probis magnum in discernenda ueritate, examinandaq; iusticia scrupulum iniiciunt, improbis uero ianuam, ad gratiam, odium, sordes, ambitionem patefaciunt, dispendiosa scilicet uictis, & parū ipsis uictoribus cōpendiosa, dū lucra pragmatici dispartuntur. Et profecto Augustiss. Caesar nihil superest, quo tot illustribus rebus a te gestis, maiore diuturnioremq; tibi gloriam apud posteros comparare possis, q̄ si ius ciuile quo publica & priuata reguntur, in ordinem, in concordiam, in breuitatem redigas, quo tandē sciamus quo iure uti debeamus, atq; ut idem deinceps & intelligere, & ediscere commodius possimus. Scio quantis quotidie occupationibus Maiestas tua dstringatur, quae hic religionis diffidiū componere, alibi Turcarum occurrere minis, atq; etiā Mauros & Indos, nouosq; orbes ad Christianam fidem, & sub suum imperium cōpellere studeat. Sed tamen haud leuioribus negotiorum procellis diuum Iustinianum agitatum legimus, q̄ parem tamen cū maximis Imperatoribus laudem siue bello, siue pace affecutus est, nec tantū armorum, sed & legum gloria caeteris facile principibus antecelluit. Nō desunt tibi Tribuniani, Theophili, uel Dorothei, quorum opera in tam praclaro opere uti possis, quiq; talem nominis in posteros propagandi occasionem, dari sibi exoptent. Caeterum interea illi maxime & suae famae et publicae studiosorū utilitati consulere mihi uidentur, qui donec tibi deus tam eximio operi incipiendo, absoluendoq; consilium atq; cōcium concesserit (nam auxilium certe nō deerit) sedulo dat operam, quo ea, quae iam longa & infideli librariorum descriptione, typogra; horumq; postea socordia deprauata sunt, emendent, quae omissa sunt suppleant, quae confusa distinguant, ac totū legum Corpus mirabiliter dissolutum pro uirili resarciant. Quae quidem ratione & commentandi occasio utcumq; succiditur, & magnū proculdubio lumē disciplinae nostrae infertur. Nemo enim, ut arbitror, sano praeditus iudicio dubitat, legū textibus ceu fontibus restituitis, permulta quoq; in doctorū cōmentarijs, magno legentiū fastidio a singulis ppe haecenus repetita, rescari posse. Nescio tamē quo fato fiat, ut ad ea quae

optima

AD CAROLVM IMP. AVGVSTISS.

optima, utilissimaq; sunt, pauci admodū animū atq; ingeniū intendat, ac ut etiam sint aliqui, quibus ista sint curae, n̄ tamē quo tendūt puenire nequeunt. Nam in hoc disciplinae genere Italicae bibliothecae semper excelluerunt, & de Florentinis Pandectis celeberrima est ubiq; fama. Sed non cuius homini (ut est in prouerbio) contingit adire Corinthum, & alioqui multa occurrere solent, quae honestos conatus remorentur. Qui tamen tentauerunt, & qui aliquid effecerunt, nō sunt sua laude defraudati. Mam ut nihil nūc de Alciato, Zasio, Budaeo, ac alijs maiorum gentium scriptoribus dicam, quantum sibi gratiae atq; gloriae Gregorius Haloander nuper peperit, qui pandectas sublatis tot maculis, naeuis, mendisq; ad nouam quandā uenustatem redegit? Cui deinde & Codicis non p̄nitendā emendationem, cum pulcheri mo ueterum consulum catalogo adiecit, nouissimeq; etiam nouellas primus omnium Graeca lingua, hoc est uere authenticas (sic enim sunt ab initio compositae) publicauit, latina quoq; subiecta interpretatione, longe certe puriore, elegantioreq; q̄ sit ea qua uulgo in scholis utimur, in qua nonnūq; nec uerborum syntaxis cohaeret, nec rerum sensus percipi potest. Fuit enim prior interpres (quisquis is demū fuit) utriusq; linguae & quae imperitus. Viuam uero Haloader ille, ad haec studia nostra iuuanda natus, diutius nobis superstes fuisset, pulcherrimisq; coeptis colophonem imponere potuisset. Nā eo consilio redierat in Italiam, sed uix ingressus, Venetijs misere, quasi in ipso consilio orū, rerūq; praclararū portu extinctus est. Cuius nobis mors minus deploranda esset, si saltem existerent, qui tā gloriosi conatus successione capesserēt, atq; illius aemulatione excitati, hoc qd̄ adhuc desideramus implere atq; perficere studerēt. Ille enim tantummodo hunc gloriae campum alijs aperuit, multaq; post se reliquit, quibus caeteri sibi laudem cōparent, ille notas adidit, at utinam aliquis integrum Pandectarum corpus in lucem proferat, quod quidem beneficium a Florentina Repub. studiosi iā olim expetiuerūt. Quāq; aut post tot saecula, mutatis tot rebus, tot ueterū abolitis cōsuetudinibus, et nouis quotidie irrepētibus, ut plarūq; iā municipiorum instituta moresq; iuri civili praualeant, & responsis magis Doctorum, quam certa aliqua lege cōtrouersiae diffiniantur, necesse prope sit, quod antea diximus, legum corpus inuolare, attamen sic recte atq; ordine id fiet, si prius diligenter

ligen

VIGILII ZVICHEMI PRAEFATIO

ligeriter perscrutati fuerimus, si quae forte ex ueterum librorum fide restitui queant. Multa enim adhuc latent, & interpretū cōtrouersis uerterationibusq; inuoluta sunt, quae tamen ex emēdatis codicibus, uel ex antiquis disciplinae nostrae monumentis, quorum pauca adhuc prodire in lucem, dissolui possunt. Et profecto ueluti antea dicere cōperam, qui huc conatus suos intendere uidentur mihi multo solidiora diuturnioraq; famae fundamenta ponere, q̄ qui nunc Cramben (quod aiunt) nobis toties reponunt, & ex consarcinatis Repetitionibus, temporalem industriam suam gloriam apud imperitum studiosorum uulgus au eupantur. Ego certe hoc ipsum, ad quod alios hortor studio, & cordi semp habui, nec omnino infeliciter mihi cessit. Quo minus alij meliore nati sydere desperare debēt, ne nō industriae suae & conatui successus respondeat. Ecce enim Maxime Caesar Impiales Institutiones Graecas primus omnium in lucem profero, & quasi studiorū meorū primū fructū, tibi qui sanctissimo Iustitiae tēplo praesides, cuius stat arbutio tota iuris ciuilibus disciplina, dedico cōsecroq;. Quas si tu benigna frōte susceperis, nō modo mihi, studiosisq; alijs animū ad maiora persequēda addideris, uerum etiam clemētia, & humanitate tua rē dignissimā gesseris. multi enim ex hoc laudantur quod doctorū hominū Mæcenates, & patronos sese praestiterint. Nō audeo uero meum nomen in illorum album inferere, sed tamen si id mihi bene apud te cessisse alij magis propitiam adepti mineruam conspexerint, isforū quoq; studia ad tuum concelebrandum nomen excitaueris. Quod quidem ego nō modo confido, uerum etiam certo persuasum habeo. Quapropter & hoc quale quale opus sub tui nominis auspicijs in lucem emittere ausus fui. Cum enim cōstet te honestis omnibus studijs apprime fauere, tum uero erga iurisprudentiam, peculiariter te affici consentaneū est. quae ad legitimam Reip. administrationem a ueteribus cōstitutata Imperatoribus, tota hodie tuo numine, & autoritate regitur, ut in ea uidelicet ius tibi soli sit & tollendi, & mutandi, & emendandi quicquid uelis. Nec nos aliud scire aut profiteri phas est, quam quod tibi tuisq; maioribus placuit, cum Caesarei iuris studiosi censeamur. Hoc nostrum itaq; studium Augustie Caesar, tuum peculiariter fauorem promeretur. Possē tamen ego & alias multas huiusce nuncupationis grae causas recensere, sed pauca tantū pertrā. Nā cui potius haec de-

dicem

AD CAROLVM IMP. AVGVSTISS.

dicem q̄ Optimo Clementissimoq; patriae meae principi, cuius auus Maximilianus, cuius amita Margareta, qui ipse illum cui ego omnem in literis profectum debeo, Bernardum scilicet Buchonem, decanum olim Hagensē, cognatione quidem mihi patrum, sed pietate & beneficentia erga me pene plus quam patrem, tot commodis auxerit, tot ornamentis honorarit, ut me quasi haereditarium aēs dissoluere par sit. Et institutiones imperiales cui potius q̄ ipsi Imperatori nuncupē? ut quae olim latinae sunt per Iustinianum studiosis exhibitae, nunc etiam sub tuo Augustissimo nomine, Graecae in lucem tandem prodeant. Quae porro inde utilitas ad eos qui iuri dant operam, provenire possit (quando hoc in primis ad operis tibi dicati commendationē pertinet) statim subiiciemus. Ego autem nō ob publicum tantū commodū gratum tibi hoc munus nostrum fore spero, uerum etiam ob id quoq; nō displiciturum existimauī, quod priuatim usui tibi esse aliquādo poterit. Celebratur enim uulgo Neoptolemi apud Ennium sententia, principi philosophari quidem esse necesse, sed paucis, nam omnino haud placere, & ut ego etiam addendum puto haud licere. Philosophia porro in qua principum liberos erudiri oporteat, nō alia mihi magis idonea esse uidetur quam iurisprudentia. Nullius enim disciplinae studium, aequae illi qui ciuitatis, qui regni uel imperij aliquādo gubernacula suscepturus est, magis utile aut necessarium aut propriū esse potest quam legum & iuris. Et ueteres cum regem laudare uolebant iuris & aequi scientissimum seruantissimūq; fuisse praedicabant. Nominatim uero D. Marcus Philosophus iuri studuit, ac L. Volusū Metianum audiuit, Seuerum Serbidius Scenola instituit, Alexātri tutor ac praceptor fuit Ulpianus. Quos quidem imperatores optime Rem pub. administrasse constat. Non aliunde uero aliquis uel melius uel maturius uniuersae iurisprudentiae summam, quam ex isthoc Institutionum opusculo, haurire queat. Erit itaq; hic liber aliquando Principi Phil:ppo, primo unicoq; adhuc filiolo tuo caeterisq; liberis quos tibi deus complures, uti tibi omnes comprecamur, largiturus est, utilissimus. Ex Graecis enim latina ueluti infra declarabimus plurimū adiuuantur, & tum etiam amplius atq; pluribus proderūt, cum ipsa haec Graeca latina aliquando facta fuerint. Verū quo clarius appareat, quid sit quod tibi dicere ausi sumus, & unde ad nos peruenerit, quae-

b

ue in

VIGLI ZVICHEMI PRAEFATIO

ne inde utilitas accipi possit, ac quo reliqua quibus uera huius operis commēdatio continetur, cuncti intelligant, rē totam ordine exponere incipiam. Institutiones itaq; quas Græc breuitatis causa Instituta fere uocant (unde & ad no. eandem fluxisse cōsuetudinem arbitror) cum in omni disciplina apprime sint utiles, tum uero in iure prope necessariæ sunt propter summā eius difficultatem immēsitatemq;. Magni autem est momenti a suis principijs ac elementis artem aliquā didicisse. Et ut non alia esset ratio quæ institutiones nobis cōmēdaret, q̄ quod eas bene edocti multo maturius ad præstitutam studiorum metam peruenire queunt, sufficere tamen sola hæc deberet, ob quam tyrones summo studio institutiones initio discendas sibi proponerēt. Nam cur in eo tres annos consumamus, quod uno exequi possumus? Et quāq; ille noster etiā si alterum in sepulchro pedem haberet, discere se uelle dicebat, non tamen nos ideo in scholis totam ætatem commorabimur, quasi apud Minoem uel Aeacum (ut dicere solebat Cato) causas olim dicturi. Et in hac uitæ humanæ breuitate in primis curandum est ut studia nostra quod ad fieri potest maturemus. Nemo aut citius se absoluit q̄ qui certam rationem & uiam elegit, quæ maxime in institutiōum disciplina consistit, quales circa controuersiam pulcherrimæ sunt, quibus in iure ciuili utimur. Continēt enim summā quandam & legum pene omniū compendii. Nā quæ Pandectis uel codice, titulis librisq; totis explicatur, ea hic breuibus paragraphis seu uersiculis, incredibili ordine & elegantia comprehensa habemus, quæ nō aditū modo ad secretiora iuris mysteria patefaciūt, uerū toto itinere, & in quibuscūq; legū ænigmatis nō aliter ac fax quædā præluceat. Scripsere aut multi ueterū iusdē argumēti libros, inter quos præcipui fuere nominis, Aelius Martianus, Callistratus, Domitius Ulpianus, Iulius Paulus, Florētius, et Titus Caius. Huius etiā fragmenta quædā ad huc extāt, unde ueluti ex unguibus qd̄ dicitur leonē. ex quorū ōnium libris D. Iustiniāni iussu Tribunianus, duoq; ius collegæ latinū institutionū nostrarū opus cōcinnauerūt, Xeuclidis imitati exemplū, q̄ Crotoniatis Helenā deliniaturus, uirgines earū nudas inspexit, ut quod in qua; laudatissimū esset pictura redderet. Nā & illi q̄qd̄ in ueterū libris utile, q̄cquid ei argumēto aptū, cōsentaneūq; esset, huc translulerūt. Primus aut Angelus Politianus in Miscellaneis, Græc

eo quoq;

AD CAROLVM IMP. AVGVSTISS.

eo quoq; sermone scriptas hæc prodidit, sub eodem prorsus intellectu, nisi, inquit, quia ritus quidam consuetudinesq; Romanorum ueteres, uberius aliquanto & laxius in Græco q̄ in latino codice referuntur, ut peregrinis hominibus, atq; a Romanorum more consuetudineq; alienis res tota penitus innotesceret. Quoniā tamen nouum pleriq; uidebitur, existere hac tempestate qui Græcos libros iureconsultorū scholis inferant, operæ prætiū fuerit eorū auctoritatem ac ueritatem paucis ostendere. Illius nobis non obscura extant argumenta, posteriores scilicet imperatores, q̄ usq; ad Iustinianum iuri ciuili componēdo, ferendisq; legibus operam nauarunt, linguæ Romanæ honorem utcūq; ueri conatos fuisse, qua & ij qui in principum Curia & comitatu tunc agebant, utebantur, cum uulgaris sermo Constantinopoli Græcus esset. Nā et ueteres fere cōstitutiones latinas fuisse legimus, cū absurdū adhuc uideretur alia lingua leges cōscribi, q̄ eorū a qb̄ originē, nomē, auctoritatēq; cœperāt. Atq; eū honorē ueteri & æternæ urbi Romæ Cæsares Romanæ Reip. principes semper tribuerunt, ut linguā eius populi ueneraretur, a quo imperiū acceperant. Quapropter et Byzantium Romam uocari Constantinus iussit, & Iustinianus in Nouellis Romanā linguam πατριῶν φωνῆν id est patriam uocat. Cuius etiam illic professores non obscuri fuere, inter quos Priscianus Cæsariensis clarus etiam nunc inter Latinos Grammaticos, Græcos tamen linguæ suæ retinēdæ excolendæq; studiosissimos, & latinorū gloriam semper obscurare connixos fuisse satis constat. Proinde in Græcia & Thracia extitere mox nonnulli, qui quo suis hominibus laborem adimerent addiscendi linguam latinam, ob Romanarum artiū maximeq; legū cognitionem ualde necessariam. Ius ciuile in suam linguam traduxerunt, quod fieri etiam Iustinianus in Græcorum gratiam non uenit, deinde quoq; publice ipsum Græco sermone doceri cœptum est, atq; inde paulatim factum est, ut constitutiones nouæ quæ post æditum codicem exigente rerum usu promulgatæ fuerunt, Græce tantū sint æditæ, quas deinde sciolus quispiam latinas fecit. Ut aut Græce pponerētur, illa etiā nō leuiscusa uisa fuit, quo uulgo cōnodius perciperentur, cū Græcus sermo latissime in Asia pateret, et Romanus tot calamitatibus cōtinuo uexata Italia, iā pridē quoq; trās lato seu amisso propemodū imperio, paulatim cederet concide

b ii retq;

VIGLII ZVICHEMI PRAEFATIO

vetq; Cætrū cum tribus locis iura doceri Iustinianus pmiserit, apud Romam, Beryum, & Constantinopolim, non tamen Romæ aliqui sint professi: post illud priuilegium incertum est, & uerisimile cum urbis status semper postea Longobardorum aliarumq; gentium irruptionibus, & domesticis etiam dissidijs agitatus fuerit, inter arma leges si luisse. Quapropter Innocentius Quartus, Pontifex M. renouandū hoc priuilegium putauit, quum iam iuris interpretandi usus Romæ abolutus fuisset. De Beryto autem scribit Agathius rē sane oppido acerbam, sed amen memorabilem, pulcherrimam scilicet illam Phœnicia ciuitatem, quæ nunc solo Barbororum portu nota est, prodigioso terræmotu penitus prostratam, soloq; æquatam fuisse, haud ita certè diu post hoc priuilegium. Quo tempore ruentium ædificiorum mole plurimi, nobi' issimq; iuuenes, qui iuris discendi causa illic degebāt, una cum clariss. Doctōribus periire, nec unquam postea illa Academia pristinum decus recuperauit. Sola igitur Constantinopolis legū semper doctores discipulosq; habuit. Et n̄ quidem qui Constantino- poli leges profitebantur (quæ principio lingua latina compositæ ac conscriptæ, & in uernaculū deinde sermone, qui ut diximus Græcus erat translata fuerant) eodem eas idiomate ac sermone exponebant, quod apud Berytum quoq; factum crediderim. Quapropter uetustissimas in ius nostrum interpretationes ac glossas Græcorum esse comperio, qui ipsū etiam legum textum, ut nunc loquimur, multifariam traduxerunt. Diuersæ enim citantur apud ipsos interpretatio- nes, aliæ κατὰ τὸ δῶς, aliæ μεταφραστικῶς, aliæ παραφραστικῶς. uidi etiā quasdam epitomæ nō absimiles. Cum uero primæ scientiæ no- stræ rudimēta institutiones continerēt, uerisimile est nec ibi Græcorū diligentia uel industriam cessasse. Sed tamen usq; ad Politianū nemo de Græcis cogitauit. Ille uero mirum in modum studiosorum omniū desideria indicio suo excitauit. Nostrates enim non paucos nosco, qui diligentissime scrutati sunt sicubi eas inuenire possent. & Conradus Heresbachius utriusq; linguæ peritia cum primis excellens, Italiā etiā hac potissimum de causa adire non est grauatus, ut illic Græcum exē-plar uenaretur, quem scio iam olim scholia quoq; in Institutiones no- stras parasse, sed tamen hæcenus pressisse, quod Græcā illi interpre- tationem nancisci nō licuit. Omnes quidem, inquit D. Paulus, currūt,

AD CAROLVM IMP. AVGVSTISS.

unus aut accipit præmiū, quod mihi Patauij agenti Clarissimi uiri Pe- tri Bembi beneficio obligit, qui me sibi ab D. Erasmo Roterodamo u- nico bonarum literarum, sæculiq; nostri ornamento & patrono multo me hercle dignissimo commendatum perq; humaniter complexus est, & exemplar benignissime ex Marciana Bibliotheca communicauit, p quo immortales gratias debere me illi cōfiteor. Cū enim hocce mu- nus p se sit magnificū, tum tali autore longe preciosissimū atq; iucun- dissimum duco. Cui enim obsecro lubentius hoc debeam, q̄ ei, q nō pa- triæ modo suæ splendidissimæq; Reip. Venetæ, non huic tantum Pata- uinae Academiæ, sed toti Italiæ literarum doctōrumq; hominū uetu- stissimæ parenti & alumni maximo ac prope singulari ornamento existit: haud enim quenquam temere in Italia hodie reperias pluribus maioribusue donibus præditum. Quapropter cū illud recorder de P. Crasso Mutiano, qui quinq; rerum bonarum maxima et præcipua ha- buit, quod esset ditissimus, quod nobilissimus, quod eloquentissimus. & iureconsultissimus, quod Pontifex M. tu mihi Bembe occurris, in quo eadem prope omnia & longe plura decora conspiciam. Nam priora certe tria citra controuersiam oblines, & quanquam iureconsulti titu- lum non sis admissurus, de iure tamen optime te meritum omnes post hac ueri synceriq; iureconsulti prædicaturi sunt. Veterū aut sacerdotū Pontificūq; collegijs, ut non inferior, ita neq; absimilis mihi ordo iste uester Rodiensis uidetur, in quo sane tu cæteris & dignitate & cele- britate longe præstas. Quid hic recēseam quantū tibi studijs omnes debeant, qui te Mœcenatem & patronum habent ut doctissimum ita humanissimum. Debent etiam ipsæ Venetiæ, quarū res gestæ eloquē- tissimo suauissimoq; stilo tuo splendescunt. Post hac uero & iuris stu- diosi plurima se tuæ humanitati debere mecū fatebuntur, & debēt lu- benter, & debere plura maioraq; cupiunt, cum in tua sit manu, nobi- lissimos illos iurisprudentiæ thesuros, quibus nō minus quam opibus incredibilibus. D. Marcus exuberat ad publicam studiosorum utilita- tem in lucem tandem emittere. quod quidem ipsi autores a te postu- lant, qui tot iam sæcula in situ iacentes, & imperitorum nescio an in- uidorum seu incuria, seu iniuria obsolescentes, quo a te omnis litera- riæ antiquitatis diligentissimo patrono in lucem tandem restituantur efflagitant, quam profecto benignitatem, uel potius pietatem tuam,

summo.

VIGLII ZVICHIMI PRAEFATIO

summo plausu, maximaq; gratia studiosi oēs excipient. Nec quenquā fore arbitror adeo de prauati iudicij malignæue voluntatis, qui hoc uito tibi uertere audeat. neq; enim uel exhauritur, uel imminuitur hac beneficentia incomparabilis ille Marcianæ bibliothecæ thesaurus, sed clarissimæ Reip. tuæ Venetæ ingēs decus & gloria isihinc accedet, cū ex ditissimo terrarum emporio, tales deinceps merces ad literarū, honestarūq; artium cultores uenire conspiciētur. Illi nos profecto semper præsens hoc institutionū Græcarū opus acceptum feremus, a Florentinis frustra hæcenus expectatū, cum inde & alterū nobis exemplar postea cōmunicatum sit, uetustū in primis, & quod nobis ad prioris emendationē multis locis usui fuit, fecit aut nobis eius copiam uir eruditissimus iuxta ac humanissimus Io. Baptista Egnatius. Quid porro hoc nomine ipsi tēbo ac Egnatio debeamus, ita credo melius omnibus esse constitutū, si operis quoq; ipsius usum & præciū paucis explicauerimus. Hoc ego hic asserere nō ueerebor. nō modo ipsum expectationi, quā de eo iā olim Politianus fecit, abunde responsurum, sed tale omnino esse, quo nullus non solū iuris, alteriusue disciplinæ studiosus, uerum quicūq; in Repub. uersari uelit, quiue scire cupiat, quo iure & cū liberis suis, propinquisq; & ciuibus, cæterisq; hominibus sibi uiuēdū sit carere debeat. Si enim turpe est, ac sæpenumero etiā damnosum, uersari in ciuium coetu, nec scire quid honestū, quid æquū & bonū sit, quid ipse alteri, quid alter uicissim sibi debeat, quomodo iure ab iniuria, quæ plerūq; incidit sese uendicet, nec alios ipse lædat (istā enim fere est disciplinæ nostræ summa) quis obsecro non uidet non modo iureconsultis, uerū etiā cæteris hominibus, qualē qualē publici & priuati iuris scientiā maximo usui esse? est enim illa sane politica & communis uitæ optima magistra. Iureconsultorū uero professio hoc a cæteris differt, quod illi exactiorem quandam doctrinam præstare debeant, ad quā in raris intricatisq; controuersijs recurramus, at simpliciora illa, quæq; quotidie in uitam nostram, humanasq; actiones incurrunt, unūquemq; scire decet, quorum etiā ignorantia culpæ adscribitur, ea autem ex institutionibus plenissime minimoq; negotio disci possunt, in quibus neminē uel prolixitas deterreat, uel obscuritas deinceps offendat, cū Græca interpretatio ita cūcta dilucida & perspicua reddiderit, ut sine glossis intelligi modo ab omnibus facile possint.

AD CAROLVM IMP. AVGVSTISS.

sint. Theophilus enim transtulisse in Græcū sermonem eas uidetur non ob eam solū causam quo Romanæ linguæ ignaris gratificaretur, uerumetiam ut explicatis difficultatibus omnibus & quasi nouo quodam illato lumine cōmendabilius uulgo hoc opus redderet, & tyroēs quoq; minus laboris uel fastidij in discendis iuris prudentiæ rudimentis perciperent. In primis aut ut commode ars aliqua tradatur, & semel tradita perpetuo in animis discantium hæreat, rerum ordinē accuratissime seruare oportet, quod etiamsi in prima institutionum compositione eximie præstitum fuit, ad commodiorem tamen discendi facultatem, ipsius explicatio maxime conducit, quam nostræ iam scholæ continuationē uocant, eoque non in rerū solummodo similibus apta connexionē, sed etiam in cōmodo ad nouum diuersumq; caput (quod tamen ipsum aliquam habeat in genere cū præcedentibus affinitatē) transitu, potissimum consistit. Nec indiligenter meo iudicio, nec insubtiliter, quæ ad hanc rē pertinent in toto iuris corpore Accursius annotauit, si modo eo contenti esse possemus, nec abuteremur ocio in morosis sophisticisq; cauillationibus. In institutionibus uero, quæ nobis Methodi cuiusdam instar exhibent, magnopere refert hoc nō minus plane, q̄ diligēter fieri, id quod nō modo egregie Theophilus præstitit, sed quod in omni prope re difficillimū est, modū etiam seruauit, ut in eo neq; nimius esset neq; parcus, sic certe posteriora præcedentibus cohæere ostendit, atq; omne ordinis artificium exposuit, ut nō tituli modo titulis, sed ipsi prope modū inter se uersiculi (quos nos paragraphos appellamus) ad unguē commissi esse uideantur. Cū uero in latinis instit. nō pauca inueniatur, quæ incognitis (ut sic dicā) rerū fontibus ac fundamētis, nō satis intelligi præsertim a rudibus queāt, huic etiā parti pulchre hic est consultum. Nam interpres, sicubi uidit locū uel breuitate, uel rei natura subobscurū esse, ad euidentiore eius intelligentiā quædā fere præfatus est, ex quibus cætera de quibus agitur perfectius & apertius perciperentur. hæc a nostris uulgo euidentialia uocantur, quæ plurimū ad docendū cōferunt, si tamen cum iudicio & delectu modū quoq; omni in re optimū adhibuerimus. Nā qui nūc in scholis publicis & Academijs regnāt, uel superiore ætate cōmentaria scripserunt, quicquid a maioribus bene traditum præceptūq; fuit, cōfuderūt. Ecce enim quosdā uideas illoris quod dicitur manibus, ac sine ul-

VIGLII ZVICHEMI PRAEFATIO

lis omnino proceris mox in ipsos difficillimarum opinionum labyrinthos irrumperere, quo saepe fit ut ne ipsi quidem explicare sese possint, tantum abest ut quicquam ab illis ad auditores utilitatis perveniat. alij rursus lucernam (quod aiunt) in meridie accendunt, & ne in re facili, prelectio ipsorum minus necessaria existimetur, uel ne idiotis (si dijs placet) sacrae huius scientiae mysteria propharent, conquirunt quasdam subtilitates, & ea ipsa quae clara erant, studio obscurant. Evidentialia autem huiusmodi, Graeci προθεωρησις siue προθεωρησις uocant, quarum in omnibus ipsorum scholijs frequens est usus, in institutionibus tamen multo creberrimae sunt & apertissimae, exigente hoc operis natura, quod ipsi me hercule satis magnam commendationem per se adferre posset, etiamsi nullis alijs dotibus praeditum esset. Nec opus quidem est ut huius rei exempla uel subiiciamus uel demonstremus, cum ubiq; obuia sunt. quorum tamen quasi signum sequi lector poterit, illa uerba, ἐχὲ ταῦτα ὡς ἐν προθεωρησι. & ne forte confunderetur id quod extrinsecus adiunctum est expositionis causa, cum ipso textu, fere illa subiuncta uerba cõperies, ἐπειδὴ οὖν ταῦτα προθεωρησῆται, ὅσα λοιπὸν τὸ προκείμενον. Neq; rerum tantum, sed & didiciorum multarum interpretatio obiter inserta est, ne quid omnino remora esset, ueluti si de Instrumento fundi mentio inciderit, de claratur quid id sit, non definitione tantum sed & exemplis, si de peculio, quid sit peculiũ, si de possessione quid sit possessio breuiter quidem nec minus dilucide, ueluti νομὴ ἐστὶν τὸ ψυχῆ δασπόζοντος νέμεσις. Sic cum in Aquiliana stipulatione tenendi uerbum a possi dēdi distinguatur, mox subiicit Theophilus διαφορὰ γὰρ ἔκαστῶν ἢ νέμεσις αὐτῆ, ὅτι κρᾶτῆρ μὲν ὄστιν τὸ φυσικῶσ κατέχευ, νέμεσις δὲ τὸ ψυχῆ δασπόζοντος κατέχευ. Huius generis infinita exempla proferre possem, sed id hic nobis satis erit studiosum admonuisse, ut intelligat & quantum Graecae hae institutiones Latinis praesent, & quid ipse inter legendum obseruare debeat. Sed & uetera pleraq; quorum cognitionem iam prope amiseramus, hic nobis diserte explicantur, ad quae tanquam in scopulos quosdam impingentes antea haerere solebamus, uel quae ab diuersae professionis autoribus inquirenda fuerant ueluti quae sit manumissio, quae uel uindicta, uel cõsũ, uel testamēto, uel apud consiliũ fiebat, quae latinorũ dedititia

rimq;

AD CAROLVM IMP. VGV^{TISS.}

rumq; libertorum origo, quae uel olim inter ipsos differentia fuerit, tã quae legatorum proprietas, quae per uindicationem, per damnationem per sinendi modum, per praceptionem fiebant, quae & in Caii institutioibus enucleata sunt. item quae fuerit testamentum prociendum, quale quod per aes & libram, qui stipendiarij agri, qui tributarij dicantur, eiusdem generis est quae fuerit lex Furia, quae Veconia, quarum simpliciter tantum in latuis ad legem Aquiliam mentio fit. Iam & bonorũ possessionis uetera capita, unde pleraq; in ipsis etiam Pãdeētis melius declarantur, atq; alia prope infinita hic eleganter exposita cõperire licet. Erant praeterea & Graeca nonnulla carmina, et uocabula a latinis institutioibus passim inserta, quae hic et integra et explicata leguntur, quae certe antea uel nõ intellegebantur uel omnino deerant, quale est illud qd̄ de tei significatõe & etymologia ex Xenophõte citatur. ἢ τὰ θεῶν ὁμῶς ἐφέρετο, λόγῳ, τοξενματα, σφενδονα, ἢ λῆσοι ἢ ἢ λῆσοι, quod testimoniũ proposito etiã accommodat Theophilus, inquit enim ἢ προτάξας τὸ ὄνομα ἢ βέλος ἐπὶ γὰρ τὰ ἐξῆσ. His accedunt pleraq; τυπικὰ, solenniaq; ueteris iuris uerba, et formulae antiquitus usitatae, quae & si nũc in deuetudinem abierint, plurima tamẽ inde plenius & penitius intelligi, nemo inficiari poterit. exemplũ est: o de literarũ obligationibus quae olim nominibus fiebat, hinc autem quae tandem is: ac nomina fuerint cognoscere licebit. Quid dicam de exemplis quae rem praecipis saepenumero, & regulis inuolutã mirum in modum explanant, quae in Graecis sese passim plurima offerunt, cũ illorũ in latinis magna sit paucitas. Maxime etiam ad artem diffinitiones fert. nẽr, nisi quod inde non modicum obscuritati. inuehitur, dum pleraq; res in suas fines collectae minus subinde arudibus ad dialecticis exercitationes non satis assuetis percipiuntur, quam simplex ipsum nomen quod diffiniebat. Nam in obligationis, aeticisq; diffinitione ne ipsi qui quidem mai: res doctores satis sese explicare possunt, ne qd̄ interea de tyronibus dicã. At in Graecis cur quodq; uerbũ adiectũ sit, quemue usum aut quod in diffinitione officium habeat dilucide exponitur. Adferunt & rationes ac causae in rerũ intellectu plurimũ pspicuitatis. hoc enim optime intelligimus cuius uel rationem uideamus, uel causam cognoscimus. Theophilus autem ubicumq; hoc locus

posse

VIGLI ZVICHEMI PRAEFATIO

poscere visus est, rationibus, causis, regulisq; id ius quod constituitur
 sic communiuit, ut non auctoritatem tantum legislatoris, sed & constitu-
 tionis aequitatem lector intueri possit. Illud lectorem latere nolo, pri-
 mum titulum, qui inscribitur de Iustitia & iure, in utroq; nostro
 exemplari (consilio ne ipsius Theophili an librorum incuria
 haud satis scio) fuisse omissum, ego tamen quādo ita quibusdam vi-
 sum fuit, utcūq; eū Gæce redditū proposui, ne ἀκέφαλον opus prodī-
 ret. forte aliquis aliquādo et illū restituet plenius nactus exemplar.
 nā alia haberi præsertim in Italia minime dubito, certe neutrum eorū, q-
 bus ego sum usus, Politiani fuisse arbitror, quē tamē cōstat exemplar
 harū institutionū habuisse. Prius autē quod Bēbus nobis cōmunicauit,
 a Bessarione Cardinale Niceno relicū fuit, in quo tituli fere latini
 erāt, qui tamē in Egnatij libro Græce habebātur. Nos autē fere prius
 exemplar seq- malimus, uel quod hoc primo se obtulerit, uel quod dili-
 gētissime id, posteaq; descriptū fuit relegerim, ac nostrū apographū
 cum hoc archetypo, rursus cōtulerimus, adiuuātibus nos ea in re Hiero-
 nymo et Marco. Agnitis fratribus, et moribus et literis ornatissimis,
 quos sua equidē laude & gratia, quā nobiscū sunt promeriti, defraudā-
 re hic nolo quādo nō solum in conferendo, uerū etiam in describēdo
 promptissimam ac felicissimam mihi operam nauarint. Ego enim pu-
 blico & priuato quōtidie proficēdi munere occupatus, solus ei rei, quæ
 maturanda erat, non sufficebam. & alioqui ea mihi occasio in illud
 tempus inciderat, quo post diuinam uacationem inchoatæ iterum le-
 ctiones erant, ac maior aliqua diligentia a me recens in professorum
 numerum coopratū requirebatur. Titulos tamen Græcos (ne quid quis
 quam ea in re desideret) præfationi subijci curauimus, relictis ad
 contextum Latinis, uel eam etiam ob causam quod illi magis sint no-
 ti, ut si quis forte aliquid quærat per eos facilius inueniat. Cæterum
 & cognationum gradus in figuram ab Iustiniāno descripti, quo ocu-
 lorum inspectiōne facilius a iuuenibus comprehenderēt, ut in lati-
 nis ita & in Græcis exemplaribus non comperiuntur. Nam quod ar-
 borem quidam affinxerunt, eamq; in nouum usq; gradum extende-
 runt, auctoritate caret, & cū ipso titulo de gradibus cognationū nō sa-
 tis cōuenit. Nobis autē Bonifacius Amerbachius iuris Ciuilis & omni-
 um bonarū artium apprime doctus, ex uetusto Græcorum Canonum

AD CAROLVM IMP. AVGVSTISS.

nolumine, ubi titulus iste ex institutionibus refertur, exceptam for-
 mulam exhibuit, quam editioni nostræ inserendam curauimus. Nec
 dubito quin ea figura fuerit olim ab Iustiniāno uel eius adiutoribus
 concepta. habet enim certe aliquid antiquæ maiestatis. nā arboris, trū-
 ci & stipitis uocabula, neotericorum constat esse comenta. Hic illud
 etiam admonendum duxi, Latinos temere titulum de seruili cognatio-
 ne, qui pars est tituli de gradibus cognat. separasse, propter arboris u-
 ti arbitror interuallū deceptos. Certe in Græcis unus est titulus, quod
 posteriores paragraphi in titulo de seruili cognatione etiam exigūt.
 eiusq; etiam satis manifestum extat argumentum apud Theophilum
 in titulo de exceptionibus, ubi de literarum obligationibus titulum ci-
 tans, uigesimalimum primum eum ponit, qui uigesimalimus secundus erit si uul-
 gatam sequamur distinctionem. Authorem huius translationis iam
 sæpe Theophilum citauimus. sic enim in utroq; exemplari reperimus,
 cum Anticensoris adiectione, quē nostri nunc Antecessorē uocāt. Pu-
 tauī autē aliquando eū hunc esse Theophilum, qui & Latinarum Insti-
 tutionum cum Tribuniano & Dorotheo autor fuit. Mouebat me qd
 Iustiniānus scriberet illū Constantinopoli optimā legū gubernationē
 extēdere, nec enim est aliud hæc interpretatio Græca, quā quædam la-
 tinarū institutionum extensio. quāq; aliud fortassis extendendi uer-
 bo Iustiniānus intellexit, & uix hoc ipsum Theophilum in operis p-
 cæmio taciturnum fuisse arbitror, præsertim cum non sub imperato-
 ris persona ut in latinis, sed interpretis cuncta narrentur. Quicumq;
 autem iste fuerit, non est dubium, ante multa cum sæcula uixisse. Pro-
 ximumq; fuisse Iustiniāni ætati. cum adhuc ueterum libri extarēt, ex
 quibus pleraq; intelligi poterant, quæ nunc detruncata abbreviatq;
 magnam obscuritatem atq; ambiguitatem pariunt. Nā quod uulgo ia-
 Etatur, Iustiniānum post nouam legū compositionem, antiquorum iu-
 reconsultorum cōcremass: monumenta, nec uersimile mihi unquam
 uisum est, nec ut arbitror uerum est. Nullum enim eius fide dignum
 testimonium adfertur, & multa diuersam humanioremq; suadent sen-
 tentiā. Scio me iam dudū audire a barbaris istis (ut suo eos nomine uo-
 cem) iuristis, Quis nouus hic nostris successit sedibus hospes? Nos ne
 hic etiam Græce discere iubet, cum anteignūnus noster Accursius
 linguam illam ubique reiecerit, & citra eā tot insignes extiterint du-

VIGLII ZVICHEMI PRAEFATIO

recōsulti, quibus ne in mentē quidem unq̄ venit lingua Græca? Difficile fateor est senū (ut inquit Hierōymus) mutare linguā, nec minus forte arduū fuerit eā opinionem quam semel illi imbibierunt eximere, quā ideo etiā p̄naciū defendūt, ne vulgo indoctiores habeātur, si se aliquid nescire fateri debeant, quod ad artis quā profitentur ab̄solutionē pertineat. Nō hic igitur cum talibus frustra cōtendere lubet, quid enim apud surdas & Bœoticas aures p̄ficiam? sed apud studiosos id q̄ sentio, & q̄ sequendū ipsis puto, & ante exposui, & exponere porro p̄gam. Illud igitur sciendū Græcos omniū primos glossas in ius nostrā ab Iustiniāno digestū, ac in linguā ipsorū paulopost conuersum scripsisse, quas scholia & paragraphas, & paratitla quoq; interdū uocat, quia p̄ titulorū subtilitatē, quæ similia uel discordia uidebantur annotabāt, paulatimq; etiā ipsi ad interpretatiōis latioris licentiā cōiuentibus principibus p̄gressi sunt, qualia ego non pauca, nec contēnenda uidi, & extare scio antiquissimas Theodori, Thalelæi, Isidori, Dorothei, Stephani, Ioannis, multorūq; aliorū glossas, quæ si aliquādo in lucē prodibūt, latinis uti arbitror nō multū cessuræ sunt. Hoc enim nemo inficias ire potest (quod & antea asserui) in Italia ante quadringentos annos ius ciuile in nullo uel honore, uel usu fuisse, tantumq; Longobardicas leges, & nescio quas alias magis Barbaras (quarum adhuc uestigia in Municipalibus statutis extant) ualuisse, ut ne nunc quidem satis iuri ciuili tā eleganter cōposito & humanitatis, æquitatisq; pleno cedere dignentur. Nullius item latini interpretis opus, uel nomen ue iustus ostendere, uel citare quisquam potest. Nā Bulgarus, Hugulinus, Placentinus, Martinus, Pyleus, cæteri q; quos nos antiquissimos scientiæ nostræ exposuiores habemus, post Lotariū Saxonem omnes uixere, ue iustissimæq; illæ Pandectæ, quæ nūc Florentinæ dicuntur, ac antea Pisanorum fuerunt, in lucem primū prodire anno salu' is nostræ M. C. XXXVI. repertæ in urbis Malfitanæ direptione, magna q; ueneratione ab Victoribus Pisanis domum relictæ, cum nulla uel sane paucissima tūc in Italia Digestorū exemplaria extarent. Porro Constantinopolis usq; ad patrum nostrorū memoriam octoginta enim tantum sunt anni, quod in immanissimi Turcæ, pro dolor, dominatione, tyrannide nq; uenit literis omnibus, & in primis disciplina iuris inquit, atq; illic celeberrimum semper iure

consul.

AD CAROLVM IMP. AVGVSTISS.

consultorum gymnasium, & totius orientis supremū tribunal diuissime stetit. Quin & latinarum literarū secreta, quæ una cū imperio Constantinopolim cesserāt, in Græcā traducta linguam, omnesq; bonæ artes summo illic studio excultæ fuere. Proinde interpretationem genuinam, & uerum legum sensum, quē per manus a maioribus acceperāt, longe illos melius calluisse, probabile est, q̄ Latinos, quū et ueterum iureconsultorum uolumina, unde Pandectæ sunt compilatæ, imperatorum temporibus illuc translata fuerint, quæ si extarent, dubio procul, miltarum quæstionum examina euanescerent. Non sunt igitur Græci, qui legum scientiam a fontibus hausuerunt, a nobis contemnendi, uel etiam postponendi latinis nostris, qui nec plerū iuris corpore, nec eo emendato frui unquam potuerunt. Meminimus quales uiros in Italiam superiore ætate Græcia miserit, qui si latinorum non uicerūt ingenia, studia tamen excitarunt, auctoresq; fuerunt, ut Græcæ linguæ disciplinā latini reciperēt, cū ipsi Græci in latinis parua propemodū cū nostris facerent. Quis enim Bessarionem, Georgium Trapezuntium, Theodorū Gazam, ac Argyropylum contemnere audeat? Et apparuissent etiam Græci, ut arbitror, apud nos iurecōsulti, si linguæ ipsorum studiosi fuissent, qui iuri hic operam dabant, uel si non nimis obstinate resistissent, nescio quo fato studiorum nostrorū, quæ adhuc in tenebris & ueteri squalore sese continent, cæteris omnibus disciplinis magna cū gloria pulcherrime nūc renascentibus. Illud etiam in Græcorum commentarijs laude dignum est, quod ne uiquam tantum est in ipsis opinionum, quæstionumq; pelagus, quantum in nostris, cum illi per manus tradita, uel ex antiquorum libris repetita, pro certis plurima habuerint, in quibus raro ariolari, nec raro hallucinari necesse est. Nec Græci imperatores tantum excrescere doctorū suorum opiniones permiserunt. Si quid enim forte sapius in cōtroversiam incidebat, præsto erāt constitutiōes, quæ deciderēt. Itaq; apud illos habentur multæ Nouellæ Iustini, Tiberij, Leonis, Iulij Alexij Comneni, Cōstantini Porphyrogenetæ, Michaelis Ducæ filij, & aliorū imperatorum. Quarundā tamen ex ijs, quod post imperij diuisionē latæ sint, id est post Carolū Magnū, nō plena apud nos forte autoritas fuerit, nisi tuo eas Auguste imperator rescripto approbaueris, rataq; habueris. Quid autē cōtra de nostris dicā cōmenta

rijs.

VIGLII ZVICHEMI PRÆFATIO

his, quæ in Euripi modū, currūt, recurrūt, ppetuoq; æsi sursum ac deorsum feruntur: Et quod ab uno constructum est, ab alio diruitur, iterumq; succedit nouus aliquis artifex qui exadificet. Est igitur illa propria Græcorum scholiorū laus, quod in ipsis non modo ueriora, sed etiam certiora tradātur, cuius mihi pleniorē habebit fidē, quicūq; in huius generis libros incidere. Ego quæ assero experius sum, & p̄ curri aliquando uoluminis quod βασιλικόν inscribitur bonam partē, quæ quinq; libros continebat, uiniosq; ex pandectis, Codice, & No uellis plus minus nonaginta, sub eodē legū ordine & sensū, nisi quod refecata erant, quæ superflua uidebantur. Inter hos est primus titulus de excusationibus tutorū, sed tamen in eo quoq; Modestini leges, quæ in Florentinis Pandectis Græcæ & integre habentur, concisæ abbre uiatæq; existunt, addita autem sunt istis diuersorū interpretū scholiis, breuia sane, sed elegantia, & quæ nostris glossis multis in locis præ feras. Quod ut magis credas notabile aliquod exemplū lubet subijce re. Scribit Marcellus cū de annuo legato Falcidia deducenda est, tan tum uideri legatū, quantum sufficit sorti ad usuras trientes eius sum mæ, quæ legata est colligendas. Hic præfatur Paulus Castrensis, se nunquam uidisse textum, de quo non uideret aliquam rationē, uel ali quem fructū, excepto isto, quē se nō intelligere ingenue fatetur, erra uerūtq; in eius interpretatione latini cōs donec Hermolauus Barbarus ueterē usurarū rationē explicaret, unde postea edoctus Bartholome us Socinus ueri intellectus lucem assecutus est. At eadē res clarissime, breuissime, & citra ullā cōtrouersia in Græcorū exponitur scholijs. Placet itaq; Ioānis adscribere uerba, unde & Græcorū cōmentariorū sinceritas cognosci, & Hermolai, Sociniq; cōfirmari possit sententiā.

τῶν ἐν τῷ βιβλίῳ ποσότῳ δὲ καὶ ἀναλυτικῶν, ὅση ἐὶ τὸ ἀναλυτικὸν ἢ ἀναλυτικῶν συναγαγῆναι τὸ κοινὸν ἀ πὸ τῶν ἐκαστῶν, ἀνάλογον τῆ ἀναλυτικῆς ἀναλύσεως ἀναλύσεως ποσότῳ, οἷον ἐκ ἀναλυτικῆς ἀναλύσεως δέκα νομίσματα, δὲ καὶ ἀπὸ τῶν ἐκαστῶν τῶν ἀναλυτικῶν ποσότῳ δέκα νομίσματα. εἰ δὲ ἐκ ἀναλυτικῆς ἀναλύσεως ἀναλύσεως ἀναλύσεως δέκα νομίσματα, ἀπὸ τῶν ἐκαστῶν τῶν ἀναλυτικῶν ποσότῳ δέκα νομίσματα.

AD CAROLVM IMP. AVGVSTISS.

In eandem sententiam & alij concurrunt interpretes, concordia & plana expositione, quæ nostris difficillima sunt uisa, breuiter ex tricantes, unde quoq; totius usurariæ rationis certa disciplina colligi potest. In tanta autem intellectuū apud latinos uarietate, uix fieri potest, quin unus aliquis scopum attigerit, sed quem potius sequi debeamus, non satis subinde dijudicare licet, um quippe ratio, alteri autoritas suffragatur, & qui pertinaciter aliquid asseuerat, fidem nonnunquam inuitis extorquet. Ego autem lubenter ad illius inclinabo partes, cuius opinio uetustissimis Græcorum interpreta tionibus confirmabitur, ueluti etiam cum quæritur, qualiter illa Constantini uerba in titulo, Qui admitti, Codice, sint intelligenda, in ultima constitutione. Eo addito, ut etiamsi intra alienam ui cem, id est prioris gradus properantius exeratur, nihilominus tamen efficaciam parem, quasi suis sita iurriculis consequatur. Hic The odorus interpres manifesto exemplo Ludouici Rom. sententiam ad dicit, quæ & ex textu Græco aperte satis colligitur, & latino maxime congruit. Longum autem fuerit omnia adscribere, cum eius generis infinita animaduertim. Illud etiam non indignum relatu fuerit, mirabiliter utrunq; τῶν νεωτέρων interpretem in ipso statim priuæ constitutionis uestibulo lapsum esse. Quid enim absurdius eo sensu quem ipsi reddiderunt, Carthagenenses primum sub Iustiano in Romani nominis ditionem fuisse redactos, cum nihil in latinis historijs notius uel celebrius sit Punicis bellis ac uictorijs? Haloan der legit ὡσαυτῶν, quid uetus non satis constat, cum Accursius di uersam translationem citet, At ἐν τῷ βασιλικῷ interpretes sic le gerūt τῶν ἐν τῷ βιβλίῳ ποσότῳ δὲ καὶ ἀναλυτικῶν &c. & de Τζανίς populis hoc ipsum attestatur Procopius libro primo belli Persici, il los scilicet primum Iustiani tempore duce Sitta uictos Romanum imperium uenerari cœpisse. Sed de Græcorum cōmentarijs satis di etum est, nunc ad institutiones nostras redeamus, in quibus cum osten derim ordinatus, planius, ac expressius omnia enucleari, nunc & illud addam, plerāsq; difficiles & intricatas quæstiones, quæ mul tum, diuq; doctorum disputationibus, scholasticisq; cōtrouersijs agita tæ fuerunt, hic decidi. Quod ipsum non grauaor exemplis demon

VIGLII ZVICHEMI PRAEFATIO

strare, quo & illis interim satisfaciā qui suo iudicio soli sapiunt, ac
 Accursii, Bartoli aliorumq; praeclara nomina praetendentes, quicquid
 non est eius farina οὐδ' ἐν πρὸς ἔπος & οὐδ' ἐν πρὸς τὰ ἀλφίτα
 facere iactitant. Non nos quidem illos autores contemnimus, quibus
 magnam studiorum nostrorum partem lubenter impēdimus, uerum
 nec illi credo (qua fuerunt industria) si quid sese reperturos speras-
 sent quod ad disciplinā nostrā conducere credidissent, eo supercilio
 spreuissent quo isti nūc illorum discipuli, qui Accursianos & Barto-
 listas sese nuncupant. Bartolus sane nec Hebraice quidē discere gra-
 uatus est, quanto minus Graecis literis operam dare detrectasset,
 si praesentem earum utilitatem sensisset? Illū igitur atq; alios ipsa tē-
 pora excusant, quibus nō modo Graeca lingua sed ipsa propemodum
 latina intercederat. Nos uero isto seculo, utraq; lingua sic fiorente,
 ceterisq; disciplinis tā feliciter renascentibus, pudeat ne ueterē ad-
 huc Barbariem discere ac tueri? Rerum (inquūt illi) nobis nō lingua-
 rum cura est. Sed an nō sunt ipsae res linguis coniectae ac expressae?
 & si nihil haberet Graeca lingua in rebus ipsis utilitatis, haud equi-
 dem exigerē ut in ea iurē cōsilius magnam operam collocaret. Nūc
 uero si lubet & rerū ipsarum non contemnenda exempla accipe. Te-
 stamenī factio originem habeat a iure gentium an Ciuili tritissima
 est in scholis quaestio, & in utraq; partem multa adferūtur, cū aperte
 hic legamus εὐνικὸν νομίμα εἰ τοὺ δὲ παθὴκασ σὺν ἡσάφει οὐδ' .
 Item in illa specie qua quidē seruum alienū instituit quē patremfam.
 arbitrabatur, & si haeres non erit, Meuiū substituit, quanta est de hae-
 reditatis diuisione altercatio? Semis scilicet ne unus tantum diuidi,
 ac alter alteri praecipuus, esse debeat, & cui potius adijctus sit. At
 hic sine ulla uerborum ambiguitate aequaliter haereditatem diuidi
 sciendū, idq; imperatorem i. uē Tiberium i. uē ut alij uolūt Titū in
 psona Parthenij serui sui fecisse traditur, ubi enim Caesar semissem
 retinuit, alterumq; substituito permisit. Addo aliud. In latinis legiur
 Amitam licet adoptiuam ducere uxorem nō licere. tē nec mater-
 teram. an & hic repetere adoptiuā debeamus Accursius Aretinusq;
 disputāt. Theophilus uero clare diffinit Materterā adoptioē nobis nō
 cōiungi. Quod tamen quādo in incerto adhuc est ppter Caij autori-
 tatem, dicentis magnam materteram adoptione coniunctam, uxorem

AD CAROLVM IMP. AVGVSTISS.

nō licere ducere; paucis dissoluam, quo & hanc antinomiam tollam,
 & Theophili auctoritatem confirmem. Accursius tum materterā ado-
 ptione iūgi existimauit, cum quis quasi ex filia esset adoptatus, quod
 recte (meo iudicio) Aretinus improbauit. nam quū ex ea natum in po-
 testate habere non possimus, multo minus adoptatum, cum sic quoq;
 adoptio non recte fiat. Est & alius Accursij intellectus, qui nihilo
 magis sustineri potest, nec mediocriter haec me olim antipomix torfit,
 quam & eleganti disputatione explicuit clarissimus, doctissimusque
 maiestatis tuae Maxime Caesar Procancellarius Mathias Heros in
 Annotationibus suis in institutiones, quas nobis aliquando optimus,
 idemq; eruditissimus amicus Franciscus Rupilius communicauit. In
 quibus me herēle cum summa ingenij subtilitate & multiūgae eruditio-
 ni singulare coniunctum iudicium, tum dictionis mirabilis quaedam
 & plane Romana elegantia reuocet, nec dubitē quin amplissimam
 laudem adsequi potuisset, si in hoc pulcherrimo cōmentandi cepto cō-
 stitisset, nunc tamen amplius quoddam gloriae theatrum ingressus ē,
 maioremq; reipublicae de se usum praebere potest, in tuarū occupatio-
 num Auguste Caesar partem uocatus. Ceterū inexplicabilem ppe
 antinomiam illam G. Haloandri tandem editio dissoluit, uel potius
 (quod de Gordio nodo Magnus faciebat Alexander) dissecuit, quae
 loco Materterae Amitam substituit, hoc uidelicet modo, Vtiq; autem
 amitam & amitam magnam prohibemur uxorem ducere, tāti est mo-
 menti in emendatum codicem incidere. In diuisione quoq; stipula-
 tionum Cautiones illae de dolo et seruo, qui in fuga est, persequendo,
 multo hic declarantur melius, totiq; ei tractatiui magnum lumen ac-
 cedit, ut & literarum obligationi, de qua & si nusquam plura, q̄ in
 institutionibus, in Graecis tamen omnia dilucidius exponuntur, mul-
 torumq; errorum materia praeciditur. Iam in exemplo quod habemus
 ob praepostere concepta uerba stipulationē fieri inutilem, ut si nauis
 ex Asia uenerit, hodie dare spondes, q̄ intricata est interpretū expo-
 sitio: hanc tamen Theophilus breuiter explicat, inutilis, inquit, praepo-
 postera stipulatio erat, ueluti si quis sic roget, Si nauis cras ex Asia
 uenerit, hodie dare spondes? Ideo autē erat inutilis, quod datio cōditōis
 euentū praecedebat, quae posterior esse debebat. Sed dotis exempum
 ad stipulationes extendit Iustinianus, ut hodie τοὺ ὕσεσιν ἡσάφει οὐδ' ἡσάφει

VIGLII ZVICHEMI PRAEFATIO

nihil impedimenti adferat. Item quae dicantur praedicta, & praedicta
 dicitur ad actiones, quis antiquitus Ordinariorum iudiciorum ritus, quae
 item eorum origo fuerit, quomodo deinde extraordinaria successerint,
 tum quoque eligentissime forma, qua boni debitorum possideri uendi
 que soleant, & quis uenditionis magister, quisque bonorum emptor dica
 tur, luculente hic describitur. Praeterea quomodo utilis actio ex in
 terdictis proponatur, quare furti actio cum sit praetoria, sit tamen p
 petua. Quid autem hic conor enumerare quae sunt infinita & pro
 pe innumerabilia, cum diligens examinatio collatioque Graecarum cum lati
 nis semper aliquid diligenti lectori allatura sit noui, ac tu sese uel ma
 xime earum utilitas exeret, cum dubitandi de aliquo articulo occasio ob
 lata fuerit. Quapropter puto non ingrati lectori fore, quod paragra
 phorum capita ex latina editione adscripserimus, quo ad manu statim
 esset hoc quod quaeritur. Scio autem nonnullos desideraturos esse ut totae
 haec institutiones Latinae iterum fierent, cum ob uberiores expositiones, quae
 est in antiquis, quibus uulgo utimur, tum ob multas alias dotes, quas su
 pra recensuimus, quo & non qui Graecis literis non sunt imbuti communi
 ex his fructum capiant. Non defuere tamen rursus, qui dehortati sunt, quae
 bus totum etiam hoc studium ex Graecis Latina transferendi nimium displice
 re animaduerti. Nam dum quorundam inquit, ignauiae atque imperitiae
 consilium, pulcherrimae linguae usus in discrimen uenit, argumetorumque u
 tuntur, satis euidenti, postquam enim coepere in uernaculam linguam lati
 ni quoque autores uerti, literarum simul latinarum studium admodum re
 frigit. Et cur Gallicum & Italicum inquit sermonem discimus ni
 si propter commercia, & necessitatem humanorum negotiorum, quae
 si uernacula lingua expedire possemus, quis tandem esset, qui inani se
 se discendi labore fatigare uellet? sic fit ut hodie dum omnia Graeco
 rum monumenta in linguam Latinam transferuntur, admodum pauci
 existant qui Graecam linguam exacte discere dignentur. Quod si ea
 quae uulgo uocantur Authentica, Latina facta non fuissent, iam sane ne
 cessitas omnes iuri operam dantes ad Graecas literas discendas com
 pulisset. nunc uero praeva quadam consuetudine fere fit ut illud tan
 tum unusquisque discat, quod necessitas artis, cui se dedit, efflagitat, et
 ad quod quaestus inuitat. Ego tamen quod Ciceronem & maximos
 quosque linguae Latinae autores cum stili exercendi, tum publicae utilitatis
 gratia

AD CAROLVM IMP. AVGVSTISS.

gratia fecisse uideo, improbare non ausim. multis enim non uacat
 Graece discere, multis defuere praecipuos, & difficile ac incommodum
 est in ea aetate, quae serijs negotijs dedicata, & occupata esse debet, ad
 haec rudimenta animu reuocare. Non desunt quidem eorum qui senes Grae
 cas literas didicerunt, exempla, sed non omnes Catores, uel Augustini
 esse possunt. Quapropter haud illubeter haec gratia iniissem, non modo
 ut Graecae, sed etiam ut & illae ipsae latinitate iterum donatae institutio
 nes, me autore atque interprete in lucem simul prodissent. Verum cum ego
 publico hic munere profitendi occupatus essem, in quo quod ingenio
 & doctrinae deerat, diligentia saltem compensare cupiebam, & amici nonnul
 li ipsam nobiscum studijs initiati mora non ferret, siue ut ipsi maturius
 eo fruerentur, siue quod uerebatur, ne nobis hic thesaurus periret.
 (cum non desint qui quo soli sapere uideantur, quicquid est talium operum
 praecipere, & suppressere student) ad bene profecto & eleganter tras
 ferendum non satis habui otij. Posset uero hoc superuacaneum uideri,
 cum ipse Theophilus ex latino in Graecum primam haec institutiones con
 uerterit, nisi tanta optimarum rerum accessione locupletata essent. Ger
 te uisum mihi fuit sic ampliore Graecis principio gratia fore, si per
 se prodirent, ne plerique dum laborem fugiunt ad latinam se interpreta
 tionem conuertentes Graeca prius negligenter, quam cognoscerent.
 Illos certe, quibus aetas adhuc est integra, & ad discendum idonea, ad
 monitos rogatosque uelim, ne ipsi Graecarum literarum disciplinam pa
 rare sibi grauentur, neue latinam translationem expectent, sed ex
 Graecis linguam una cum legum rudimentis perdiscere studeant. A
 liquando profecto fore spero ut ea non minus iuriconsulto sit usui, quam
 est uel medico uel theologo uel philosofo, quorum omnium artes Grae
 cis literis diligentissime tractatae sunt. Trebatius certe ille nos et
 tiam Aristotelem legebat & Rhetores audiebat, ut Cicero in Topi
 corum proemio ostendit. & nos nunc ipsam linguam discere grauari
 mur, tam magno nobis non modo honori, sed etiam usui futuram: ut
 delictum, cum tam multa Graece in iure nostro scripta modo reperiamus,
 percurrere enim quae Pandectarum opus, illico intelliges Papinianus
 Ulpianusque legum uerborum non minus Graece quam Latinae de iure re
 spondisse. His adde nouissimas Iustiniani constitutiones Graece tan
 tum scripseris, ex quibus ueluti a suis fontibus, multo sinceriore intellectu

VIGILII ZVICHEMI PRAEFATIO

Quae ab translationibus dubio procul haurire licet. Venient etiam breui
 uti spero in luce antiquissima Graecorum in ius Ciuile commenta-
 ria, quorum utilitas ad eos solos pertinebit, qui Graece didicerunt,
 penes quos etiam ex hoc Institutionum opere donec latinum fiat
 peculiaris fructus erit. Nullus autem inquam tam bonus fuit inter-
 pres, ut non aliquo in loco a scopo quod dicitur aberraret. Et habent
 etiam optima uina suas feces. Quapropter inueniet fortassis quaedam
 qui diligentius uolet singula excutere, quae reprehendi possint, ueluti
 quod Draconem Lacedaemonum legislatorem fuisse tradit, quod
 Macedonem non foeneratorum, ut nos accepimus, sed filium fami-
 lias, quod pro Tiberio Pium nominauit, ac eius generis alia, non ita
 tamen (ut existimo) multa. Quibusdam fortassis etiam peculiaris cha-
 racter quo non solum hic Theophilus, uerum scholiographi quoque caete-
 ri usi sunt non satis placebit, propterea quod non sit mere Graecus, mix-
 ta enim sunt multa ex lingua latina uocabula, ac ad Graecam declina-
 tionem pronuntiationemque, nescio an satis apte uel licet deflexa. Quod
 tamen in antiquissimis etiam iureconsultis annotare licet, qui legata λή-
 γοτα & incolas ἰγκόλας dixerunt. Parcius tamen iniquis illi qui
 recitiores isti, at id nobis fortassis sic uidetur, quod illorum pauca, ho-
 rum plurima extant. sunt autem non modo uiscuisque, linguae sed
 etiam artis quaedam idiomata, non mirum itaque uideri debet ius Roma-
 num quod Ciuile uocamus, Romana & propria in plerisque habere uo-
 cabula quae describere quidem pluribus uerbis alia in lingua possis, una
 uoce reddere non possis, ueluti bonorum possessio, peculium, legatum,
 interdictum, conditio, stipulatio, tutela, emancipatio, familia, iu-
 catio, & eius generis infinita alia. Nam cum & ipsae res quae his uo-
 cabulis significantur propriae sint ciuium Romanorum, consequens
 est non facile quae per omnia respondeant, in alia lingua uocabula reperiri.
 Multarum etiam dictionum quae apud alios auctores aliud significant
 proprius est in iure usus. Nam institutionem nos proprie ad haereditatem
 rogationem ad eos qui in filios suscipiuntur referimus. Multa quoque uo-
 cabula ad certam aliquam significationem restricta sunt, ut tutela, actio, pa-
 ctum, arbitrium, aliaque multa eiusdem generis. Idem etiam in alijs disciplinis
 accidit, ut diuersae scholae ac professionis homines uix sese mutuo intel-
 ligant, dum quisque de sua arte, suis loquitur uocabulis. Quo magis certe

Græci

VIGILII ZVICHEMI PRAEFATIO

Graeci excusandi sunt, quae ab eius fori uocabulis non ausi sunt recedere, a
 quo ipsi iura sua pendere intelligebant. Erant etiam olim apud nos mul-
 ta solennia uerba quibus praecise erat utendum. haec igitur Graeci necessi-
 tate quadam receperunt, ac semel recepta tamen si soluti necessitate reti-
 nuerunt. Et solet etiam fere accidere, ut cuius subsumus improprie, eius quo-
 que lingua perdiscere studeamus. euidentissimumque est argumentum ori-
 ginis uniuscuiusque generis uel ciuitatis, ab linguae & uocabulorum simi-
 litudine, uel colonos scilicet ipsos fuisse eorum ad quorum lingua uer-
 naculus sermo accedit, uel imperio aliquando fuisse subiectos. Et solen-
 nia quidem uerba iuris Ciuilis adeo curiose obseruabantur, ut
 plerique olim dubitarent, posset ne stipulatio, si dei iussio, acceptilatio, te-
 stanentum, & eiusmodi graecis uerbis aequipollentibus fieri, donec subla-
 ta sunt solennia omnia praemissumque, ut quae quisque lingua uellet, uoluntate su-
 am exprimeret. Proprietas itaque iuris ciuilis & curiosa periculosaque
 uerborum apud antiquos, formularumque conceptio, et ipsorum denique Romano-
 rum apud Graecos imperium & iurisdictio plerumque linguae latinae uoca-
 bula Graecorum sermoni inseruit. Idem licet etiam in Germanicis, Galli-
 cis, caeterisque tribunalibus et in iudiciorum actis quae uernacula lingua
 scribuntur animaduerti, quae latinis uocabulis referta sunt, nec aliam
 tibi rationem pragmaticam reddunt, quam quod non reperiunt in sua lin-
 gua quae idem significant uocabula. & quod latina sint & propria
 magis & ἐμφοτικώτερη. Quod mediis etiam nostris accidit, qui
 disciplinam suam ex Graecis Arabicisque scriptoribus repetentes, exita-
 neis exoticisque uocabulis linguam latinam repleuerunt. Ac mul-
 ti etiam latini scriptores pulchrum putant si stilus ipsorum Graecae lin-
 guae peritiam redoleat. Et si Graeca uicissim ullius alterius admittit
 consortium, nulla profecto minus erit barbarata, & cum qua melius ipsi
 conuenire debeat quam latina. Tam credo aliquis dicet munus nostrum sa-
 tis a nobis uerbis ornatum esse. Sed cum etiam ea quae optima sunt et
 mortalium uisibus utilissima, plerumque negligantur, non ob aliud quam quod ig-
 norentur, necesse interdum est ea etiam quae per se bona sunt, praeco-
 nio aliquo adiuuare. Quod nos equidem libentius hic fecimus, quod
 adolescentium studijs bene consuleremus, atque eos ad utilissimam hauri-
 Institutionum lectionem excitaremus. Nihil autem in laudando hoc
 opere negotij nobis fuit, quam ipsum nobis tam diuitem ac copio-

lam

VIGLI ZVICHEMI PRAEFATIO

fam ad instruendam commedationem supellectilem subministraret.
 Quantumvis autem multa congefserimus, minimam tamen partem
 uix nos attingisse testabitur, qui diligenter omnes dotes excederit. Si
 quidem nos capita tantum quaedam percurrimus rerum praecipue lau-
 dabilium, quae is demum plenissime cogniturus est, qui attente ipse le-
 gerit. Et cum latinis Graeca contulerit. Nec quicquam equidem timeo, ne
 quis nos studiosorum reprehendat, quasi praefationis modum ex-
 cesserimus, quum ea quae non modo de hisce institutionibus, uerum
 de caeteris Graecorum monumentis, et commentarijs, quae ad ius civile
 illustrandum pertinent, in medium adduximus, complures (uti spero)
 incitatura sint, ut nobis sese socios addant, quo tandem in lucem id ge-
 nus thesauros haecenus absconditos reuocemus. Protraxere etiam me
 longius morosa et iniqua quorundam criticorum iudicia, qui publicae
 utilitati inuidentes, magnis excipiunt conuiuijs, si quid in lucem pro-
 feratur melius quam ipsi didicerunt, aduersus quorum malignas censuras
 et linguas, opus hoc quasi antidoto praemunire uolui. Quamquam spero
 si qui erunt, aliquantum sibi temperabunt, minus certe palam id face-
 re audebunt, postquam sub felicibus Augustissimi nominis tui auspicijs
 Inuictissime Imperator Carole, exire hoc opus conspexerint. Tibi e-
 nim ipsum inscribimus, dedicamus, consecramus. Quod quidem ius
 etiam si in alieni auctoris opere, permitti tamen nobis arbitramur, quum
 id nunc aliqua ex parte nostrum censeri potest. nam suppressum ha-
 etenus et in tenebris iacens latensque in lucem primi omnium redue-
 ximus, ac quoad licuit ad uetustissimorum exemplarium fidem reco-
 gnouimus, formulisque deinde eliganter excudendum curauimus. id
 quae in Frobeniana totius Germaniae facile principe officina. quod ut
 bulari fronte Maiestas tua suscipere dignetur, etiam atque etiam rogo.

Bene uale, et perge Opt. Max. Caesar diuino opitulante numine
 et Imperium tuum florentissimum ac amplissimum, et nomen aeter-
 nae laudis monumentis dignissimum reddere. Datum Patanij, pridie
 Calen. Iunij. Anno M. D. XXXIII.

ΤΙΤΛΟΙ ΤΩΝ ΤΕΣΣΑΡΩΝ

- Βιβλίω φ' ἰνσιτῶν
 ἰουσιναῶ.
 διάταξις βεβαῶν καὶ τὰ ἰνσιτῶ.
 τῆς α' ἰνσιτουτζίων
 α' περὶ δικαιοσύνης καὶ νόμου
 β' περὶ νόμου φυσικοῦ, ἐθνικοῦ καὶ
 πολιτικοῦ.
 γ' περὶ νόμου προσωπικοῦ.
 δ' περὶ εὐγενείας.
 ε' περὶ ἀπελευθέρων.
 ς' τίνες ἐκ ποίων αἰτιῶν ἐ-
 λευθεροῦν οὐ δύνανται
 ζ' περὶ νόμου φροσὶς κανονίς
 ἀναγκαστικῆς.
 η' τίνες ἐξ ἑσῆ ἀλλοτριῶν δικαίω-
 εἰσίν.
 θ' περὶ πατρικῆς ἐξουσίας.
 ι' περὶ γάμου.
 ια' περὶ υἱοθεσιῶν.
 ιβ' περὶ τοῖς ἑθῶν τὰ ὑπεξέδοτον δια-
 λυταί.
 ιγ' περὶ ὑποθηκῶν.
 ιδ' τίνες ἐξ ἑσῆ ἐπιτροπῆ ἐν
 ταῖς διαθήκαις δύνανται.
 ιε' περὶ νομίμου συγγενῶν ἐπιτρο-
 πεισικῆς.
 ις' περὶ ἀρχῆς ἐλαττουμένης.
 ιζ' περὶ νομίμου πατρῶνων
 ἐπιτροπεισικῆς
 ιη' περὶ νομίμου γονέων ἐπι-
 τροπεισικῆς.

TITVLI QVA-

- tuor librorū institutio-
 num D. Iustiniani.
 Procemium institutionū.
 Libri primi.
 i De iusticia & iure
 ii De iure naturali, gē-
 tium & ciuili.
 iii De iure personarū
 iiii De ingenuis
 v De libertinis.
 vi Quibus ex causis ma-
 numittere non licet
 vii De lege fusia Caninia
 tollenda.
 viii De his qui sui uel a-
 lieni iuris sunt
 ix De patria potestate.
 x De nuptiis
 xi De adoptionibus
 xii Quibus mod. ius patr.
 pote. sol.
 xiii De tutelis
 xiiii Qui testamento tu-
 tores dari possunt.
 xv De legitima agnato-
 rum tutela.
 xvi De capitis diminutione
 xvii De legitima patrono-
 rum tutela.
 xviii De legitima paren-
 tum tutela

ιβ πρὶ πεθερῶν κληρονομίας ἐπιτροπῶν
 κ περὶ ἀλιγιανῶ ἐπιτροπῶν ἢ
 ἐκ τῆ νόμου ἰσλίξ ἢ τιμ
 τζίου διαδομῶν.
 κα πρὶ ἀνθεντίας ἐπιτροπῶν
 κβ τίσι ἑξοχίς ἢ ἐπιτροπῆ
 διαλυσῆ.
 κγ περὶ τῆ κουρατώρων.
 κδ πρὶ τῆ ἐγγυῆς τῆ ἐπιτροπῶν
 καὶ κουρατώρων.
 κε πρὶ πρῶτης ἢ ἐπιτροπῶν
 πωρ καὶ κουρατώρων.
 κς περὶ ὑπόπῶν ἐπιτροπῶν
 καὶ κουρατώρων.

xix De fiducia tua tutela.
 xx De Attiliano tutore
 & eo qui ex lege Iu
 lia et Titia dabatur
 xxi De autoritate tutorū
 xxii Quibus modis tute
 la finitur.
 xxiii De curatoribus.
 xxiiii De satisfactioe tuto
 rū vel curatorū.
 xxv De excusationibus
 tut. vel curato.
 xxvi De suspectis toturib.
 uel curatoribus.

τῆς β' ἰνστιτουτζίως

α πρὶ πραγμάτων διαμ
 ρέσεως. 1
 β περὶ πραγμάτων σωμα
 τικῶν ἢ ἀσωμάτων. 11
 γ περὶ δ' ἐλευθέρων ἀγροῦ. 111
 δ πρὶ χήσεως καρῶν. 1111
 ε πρὶ χήσεως οἰκίσεως. v
 ς πρὶ τῆ ἐν χήσῃ λαμβανόμε
 νων, καὶ μακροῦ χρόνου
 διακατεχομῶν. vi
 ζ πρὶ δωρεῶν. vii
 η τίσιμ ἐκπιῶν ἔξεσιμ ἢ οὐκ. viiii
 θ διὰ ποίων προσώπων ἢ μίμ
 προσωρίζεται. ix
 ι πρὶ διαθήκης καταστάσεως. x
 ια πρὶ στρατιωτικῆς διαθήκης. xi

Libri ii.
 De rerū diuisione &
 acquir. ipfar. domi.
 De rebus corporal.
 & incorporalibus.
 De seruitutib. p̄ced.
 De usufructu.
 De vsu et habitatioe.
 De vsucapionibus et
 longi tēporis p̄s
 criptionibus.
 De donationibus.
 Quib. alie. li. vel nō.
 Per quas p̄sonas no
 bis acquiritur.
 De testamētis ordin.
 De militari testamēto

ιβ τίσιμ οὐ συγχωροῦνται
 διαθήκας ποιῶν
 ιγ πρὶ ἀκκληρώων παίδων
 ιδ πρὶ τῆ κληρονομίῃ
 ἐνστάσεως.
 ιε πρὶ χωρικῆς ὑπεκαταστάσεως.
 ις πρὶ ὀρφανικῆς ὑπεκαταστάσεως.
 ιζ ποίοις τρόποις αἱ διαθήκαι
 ἀκυροῦνται.
 ιη πρὶ ἀτάκτε διαθήκης.
 ιθ περὶ κληρονομίῃ ποιότητος
 καὶ διαφορῆς.
 κ περὶ ληγάτων.
 κα πρὶ ἀφαιρέσεως τῆ ληγάτων.
 κβ περὶ νόμου φαλκιδίου.
 κγ πρὶ τῆ ἐν κρίσει καταλιμπα
 νομῶν κληρονομίῃ, ἢ τῶ
 θεωσίματος ἑβεβλιανείου.
 κδ πρὶ ἰδικῶν πραγμάτων τῆ
 διὰ τῆ φιδεϊκομμίως κατα
 λιμπανομένων.
 κε περὶ τῶν κωδικιῶν.
 τῆς γ' ἰνστιτουτζίως

xii Quibus nō est permis
 sum facere testamētū
 xiii De exheredatioe libe.
 xiiii De hæredibus institu
 endis.
 xv De vulgari substitut.
 xvi De pupillari substitut.
 xvii Quibus modis testa
 mēta infirmantur.
 xviii De iofficio solo testam.
 xix De heredū qualitate
 & differentia.
 xx De legatis.
 xxi De adēptioe legator.
 xxii De lege falcidia.
 xxiii De fideicōmissariis he
 reditatib. et ad senatus
 cōsultū Trebellianū.
 xxiiii De singulis rebus p̄
 fideicommissum
 relictis.
 xxv Decodicillis.

Libri tertii.

α περὶ κληρονομίῃ τῆ ἐξ ἀδια
 θέτου προσφερομένων
 β περὶ ἐν νόμιμου τῶν κατὰ τῆ
 ξενογονίαν διαδοχῆς.
 γ περὶ συγκλήτου δόγματος
 τῶ τερτουλιανείου.
 δ περὶ συγκλήτου δόγματος
 ὀρφιτιανείου
 ε πρὶ διαδοχῆς τῆ κατὰ θλαυονίαν.

i De hereditatibus que ab
 intestato deferuntur.
 ii De legitima agnatorū
 succēssione.
 iii De senatusconsulto
 Tertulliano.
 iiii De senatusconsulto
 Orphitiano.
 v De succēssioe cognat.

ε περι βεβαίων η συγγενείας. vi De grad. cognation.
 ς περι συγγενείας απελευθέρωρ. vii De success. libertor.
 η περι προσκυρώσεως απελευθέρωρ. viii. De assignatiōe lib.
 θ περι τ' πρατωρίας διαδοχῆς. ix De bonorū possess.
 ι περι προπορισμῶ δια υιοθεσίαν. x. De acquisiōe p arro.
 ια περι τ' οὐ τῆ τ' ελευθεριῶν αἰ xi De co cui libertatis cā
 τίς τὰ πράγματα ἐπιζητούντῃ bona addicuntur.
 ιβ περι διαδοχῶν υφαιρεθασῶν xii De successi. sublatis,
 τ' γινομένων ἐν πράγματων quæ fiebant p bonorū
 διαπράσεως, εἰ θεσιώσμα uenditiōes, & senatus
 πρὸς κλαυδιανού. consulto Claudiano.
 ιγ περι ἐνοχῶν. xiii De obligationibus.
 ιδ τίσι τρόποις ἢ ἐν πράγμα xiiii Quibus modis re con
 σι συναλλάσσεται ἐνοχῆ. trahitur obligatio.
 ιε περι ἢ ἐν λόγοις ἐνοχῆς. xv De verborū obligati.
 ις περι δύο ῥέων σιωουλάντων xvi De duobus reis stipu
 καὶ προμιττέντων landi et promittēdi.
 ιζ περι ἐπερωτήσεως δουλωρ. xvii De stipulatiōe seruo.
 ιη περι διαρθέσεως ἐπερωτήσεωρ. xviii De diuisiōe stipulat.
 ιθ περι ἀχρυσίμων ἐπρωτήσεωρ. xix De inutilib. stipula.
 κ περι ἐγγυητῶν. xx De fideiussoribus.
 κα περι ἢ ἐν γράμμασιν ἐνοχῆς. xxi De literarū obligat.
 κβ περι συναυετικῆς ἐνοχῆς. xxii De oblig. ex cōsensu.
 κγ περι ἀγορασίαν εἰ πρᾶσεως. xxiii De empt. & vendit.
 κδ περι μιθώσεως ἢ ἐκμιθώσεως. xxiiii. De locat. et cōduc
 κε περι κοινωνίας. xxv De societate.
 κς περι μανδάτ' ἢ τοῖ ἐντάλατος. xxvi. De mandato.
 κζ περι ἐνοχῆς ὡς ἐνὶ ἀπὸ xxvii. De obliga. quæ quasi
 συναλλάγματος. ex cōtractu nascun.
 κη δια ποίων ἡμῶν προσώπων. xxviii Per quas pson. nobis
 ἢ ἐνοχῆ ἐπιζητῆται obligatio acciritur.
 κθ τίσι ῥόποις ἢ ἐνοχῆ λνετῃ. xxix Quib. mod. toll. obli.

α περι ἐνοχῶν τ' ἀπὸ ἀμαρτίας i De obligatiōib. quæ
 γινομένων ἢ τοῖ φυσικῶν. ex delicto nascūt.
 β περι τῶν βία τὰ ἀλλότρια ἀρ. ii De vi bonorum rae
 παζόντων. ptorum.
 γ περι νόμου ἀκουιλίου. iii De lege Aquilia.
 δ περι ὑβρεως. iiii De iniuriis.
 ε περι ἐνοχῶν ὡς ἐνὶ ἀπὸ ἀμαρ. v De obligat. quæ quasi
 τίας φυσικῶν. ex delic. nascuntur.
 ς περι ἀγωγῶν. vi De actionibus.
 ζ περι πεκουλίου. vii Quod cū eo q in alie
 na potestate ē, negoti
 um gestū esse dicetur.
 η περι βλαβερῆς ἀγωγῆς. viii De noxalibus actio.
 θ ἀρ τ' πετράποδον ζυμίας ix Si quadrupes paupe
 ποιῆσαι λέγεται. riē fecisse dicatur.
 ι περι ἄρ τὰς ἀγωγὰς κινθρ x De his per quos age
 δυναμέθια. re possumus.
 ια περι ἰκανοδοσιῶν. xi De satisfdationibus.
 ιβ περι διννεκῶν ἢ προσκαίρων xii De perpetuis et tēpo
 ἀγωγῶν εἰ τ' πρὸς τοὺς κλη ralibus actionibus,
 ρονόμοις, ἢ ἐν τοῖς κληρονόμοις διαβανουσῶν. & quæ ad heredes &
 cōtra heredes transe.
 ιγ περι παραγραφῆς. xiii De exceptionibus.
 ιδ περι ἀνασλοκῶν. xiiii De replicationibus.
 ιε περι τῶν διαλέξεωρ. xv De interdictis.
 ις περι τιμωρίας ἢ φόβου τ' xvi De poena temere liti
 δικαζομένων. gantium.
 ιζ περι τάξεως τ' δικασῶν. xvii De officio iudicis.
 ιη περι δημοσίωρ δικαστηρίωρ. xviii De publicis iudiciis.

PETRVS

NANNIVS CANDIDO LECTORI

S.P.D.

Quoniam sensisset Rutgerus Rescius non pauca esse loca deprauata in exemplaribus istis institutionum hactenus editis, multaq; uitia, ipse in sua impressione sustulisset, ut ex collatione aliorum exemplarium facile patuerit, rogauit me, ut sicubi ad huc aliquid errati deprehenderem, id quasi succidanea cura emendarē. Ego uero tali amico statim optēperavi, sperans me non minus reliquis studiosis, q̄ ipsi Rescio gratificaturum. Sed ut facilem me, praeſtiti ad obsequendum, ita hunc laborem non facilem sensi. Non enim collatione librorum, quod melius erat, eligere potui (sunt enim omnia exemplaria ab uno Archetypo Basiliensi nata) sed tota spes sita erat in dexteritate conijciendi, re, ut lubrica, ita multorum criminationibus obnoxia. Quare nos, ubi non euidentis erat corruptela sententiae, nihil tentauimus. Vbi autem erat, paucissimis immutatis, plerumq; pro deprauatis, ea quae maxime cognata uidebantur, repa-
nentes, ex proximo petito remedio locum sanare studimus, ut & lector in tractando nostram euale-
sceret, & ex affinitate uocū lapsus occasio-

nem intelligeret. Vale.

Louanij. xii. Cal. Feb.

.1536.

PETRINAN

NII IN PRIMVM LIBRVM

Inst. Annotatiunculae,

In principio Proemii.

Bασιλικὴς μεγαλοφροσύνης ἐστὶν ἴδιον οὐ μόνον ὁ ἀπλοῖς κοσμεῖσθαι, Latine sic. Imperatoriā maiestatem non solū armis decoratā &c. Nihil hic uisum est, sed quia vulgo intelligunt hoc uerbum decoratam, ad ornatum armorum pertinere, ac non potius uel ad gloriam bellorum & decus triumphorum, uel peritiam ducendi exercitus, libuit hunc locum annotare. Graeci enim κοσμεῖσθαι instruunt dicunt, unde Homerus sepe duces belli κοσμήτορας appellat, & κόσμος ipse ordo exercitus dicitur. Herodotus, οἱ δὲ πέρσαι ἠσοκέντες ἔφρουγον οὐδὲν ἐν κόσμῳ. Persae uicti, nullo ordine fugerunt. Videtur latinus non nihil respexisse ad ἀντιμεταβολίην, ueluti si dixisset, ἀπὸ τῶν αὐτοκράτορα οὐ μόνον ἐν τοῖς νόμοις πολεμικῶν, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς πολέμοις τομικῶν εἶναι. Caeterū ubi in latino textu legitur, ut ipsi nostra auctoritate, nostrisque suasionibus. Si Graeca respiciamus, uidetur deesse τὸ optēperantes, et sic sensus, ut ipsi nostra auctoritate nrisq; suasionibus optēperantes et c. Graece habet, ὡς ἐκ τῆς αὐτῆς ἀνθετίαν καὶ ταῦς αὐτῆς παθολογίας ὑποθήκας, & cet hoc est ut procius auctoritate; monitisq; ut intelligamus eos ad scribendum & Caesaris auctoritate & monitis adductos esse.

Ex tit. de Iure nat. parag. Sed Ius Civile

ἢ τοῦ Δράκοντος τοῦ ἡν' λακεδαιμονίωρ, In hoc loco error est, vt a Vigilio notatū est. Fuit enim Draco non Lacedæmoniorū, sed Atheniēsiū legislator, cuius leges ob atrocitatem suppliciorum, sanguine olim scriptę dicebātur. Huic quum ob gloriam Latarū legum in Theatro populus petasos, tunicas, aliaq; vestimenta ex beneuolentia, & cum faustis acclamatiōibus iniiceret, sub pondere missilium suffocatus interiit. Nisi Vigilius hunc errorē Theophilo imputaret, posset ita locus emendari. ἢ γὰρ τις ἐδέξατο τοῦ σόλωνος τοῦ ἡν' ἀθηναίων νομοθέτου, καὶ τοῦ δράκοντος, ἢ λυκούργου τοῦ ἡν' λακεδαιμονίωρ & c. Mirum autem est Græcum hominem res Græcas ignorasse, præsertim quū Latina incorrupta extaret, quę trāsferrebat.

Eodē tit. par. Lex, pag. viii, ver. a fine ix. lege τῶν κοινῶν τῶν ἑγγράφων pro ἀγράφων. Pa. ix. ver. a fin. xiii. ἐτίθεντο pro ἐτίθητο, bene mutauit Rescius. Pa. x. ver. a fin. ix. τὰ ξίη recte mutatum est a Rescio pro τὰ ξηρ. Pa. xv. ver. ix. ἐκέχρητο pro ἐκέχρητο item bene mutauit Rescius. Pa. xvii ver. ix. ἀνόητος, bene legit Rescius pro ἀνώητος. Pag. xx. ver. a fin. xii. χρώδης, recte mutatum a Rescio pro χρώδης.

Ex titulo de libertinis parag. Libertinorum, pag. xxi. ver. xx. Hunc locū Politianus in Miscellaneis cap. lxxxiiii. trās tulit hoc modo.

Qui igitur apud antiquos manumittebātur, modo maiorem, & iustam libertatem consequantur, & fiebāt ciues Romani, modo minorē, & Latini Iuniani ex lege Iulij Norbani fiebāt,

qui illorum quasi sectę fuerit inuentor, atq; author. Modo etiam inferiorem, & fiebāt ex lege Aelia Sentia dediticij. Nam si quis, qui diu seruitutem seruierat, supplicium ex delicto dedisset, ut aut inscriptus fuisset, hoc est ut notas et stigmata iniusta fronti accepisset, aut in publicū carcerem coniectus, aut ex delicto verberatus, & se deliquisse cōfessus fuisset, deī grā iūta a dño etc.

Pa. xxii. ver. iiii. a fin. δεκισίσι lege pro δεδισίσι. Pag. xxiiii ver. iiii. κένσος ἢ bene Rescius posuit pro ἢ. Pa. xxv. ver. x. δανασῶρ mutatum a Rescio. pro δανισῶρ. Pa. eadem ver. a. fi. xi. προσελθῶρ pro προσελθῆρ mutauit Rescius.

Plurima huiuscemodi orthographię errata, emendauit Rescius. quare non est consilium amplius tales lapsus annotare.

Tit. Ex quibus causis manumit. non posunt. par. Eadem. Quod dicit Hybernus tempestatibus solitos esse a bello interquiescere Romanos, id obseruatum est usq; ad tempora Camilli, qui primus Romanum militem sub pelli bus in obsidione Veiorum habuit, Liu. li. v. i. Decadis. Tit. quib. ex cau. ma. para. Eadem.

Pro ἀναδρεπῆος & ἀναδρεπῆ, mihi legendū videtur ἀμαδρεπῆος & ἀμαδρεπῆ, ut cōsonet cum interpretatione, quā addit δημογέλακτος. Deinde mihi post ἀλοννα videtur deesse, ἢ, vt legatur, ἢ τὸ ἐρ σου κθεῖα, & cæt. Tit. de patria potestate. pag. xxxvi. ver. ii. Pro ὑπεξουσίαν vbi restituit Vigilius ὑπεξουσίον, legendum est ὑπεξουσίωρ, vt sit genitiui casus refertur enim ad ὑίωρ.

Tit. de nup. para. Duorum pag. xli. uersu tertio. *Δνο ἀδελφῶν ἀγγέλων, ἢ θιλνῶν παίδων, ἢ ἀδελφοῦ καὶ ἀδελφῆς ἀλλήλοισι οὐ δύνανται πρὸς γάμον συνασπῆσαι.* Bene οὐ a Rescio ablatum est. quæ enim nulla gens castius gradus affinitatis obseruauit q̄ Romana, ut argumento est, quod apud Persas inter matrem & filiū, apud Græcos inter fratrem & sororem nuptiæ coibant, tamen inter patruales, atq; eos, qui eiusdem gradus sunt, licite semper nuptiæ fuere, supra hunc gradum incestæ habitæ sunt. Primus autem Claudius Cæsar Agrippinam, cui patruus erat, in vxorē duxit, sed non nisi vnum imitatore[m] Tallediū Seuerū inuenit. Vide Cornelium Tacitū lib. xii.

Tit. de adoptionibus, uersu a fine tertio, pagina. xlv. *ἢ ποτεσάτε & cæt.* in potestate semper Græcus has dictiones usurpat, pro vna dictiōe, id libuit annotare, quia sæpius recurrit, & non obseruanti molestiam adfert interpretandi.

Titu. eodem, pag. 46. uersu secundo. Bene pro *παίδων* reposuit Rescius *ἀπαίδων*.

Tit. eodem, parag. Cum autē, pag. xlvi. uersu nono. Omnia ista uerba, *ὅτι πάντων πραγμάτων, ὧν ἄρ λέγωνται διαφοραὶ, τούτων καὶ κοινωνίαι τυγχάνουσι*, temere iniecta sunt, nullūq; hic locū habent. sunt autē inferenda tit. et pag. iisdem. uersu a fine sept. post hæc uerba *ἀδρυγατίονος, ἢ ἀδοπιόνος.* Tit. eodem, parag. Sed si, uersu a fine. xv. pro *φνσις* legendū est *θείσις*. Est enī sensus, Adoptatū pro nepote post aui adoptiui mortē recidere in ei⁹ potestatē, ex quo illum natum esse

ado.

adoptio finxit. Tit. eodē, parag. Sed & pag. xlix. uers. a fine quarto *ἐκ τῆρ κοινωνίαν, ἀδρυγατίονος καὶ ἀδοπιόνος δίδωσιν ἡμῖν ὁ εὐνοῦχος, & c.*

Totus iste textus, cum glossis vulgatis pugnat. Sed ne quis Græcum interpretem calumnietur, quod spades etiam eos intellgat, qui ex vitio naturali gignendi impotentes sunt, ac non potius, quibus testiculi auulsi sint, annotandum putatavi, τὸ πάω non pro auello semper, sed sæpius p̄ contorqueo poni. unde *σασμός* morbus, non qui membra abrumpit, sed distorquet. Est autem genus herniæ, quod ita distorquet genitalia, ut foecūda esse desinant, nisi remedijs succurratur posse autē spadonibus succurri docet Iuuen. Sat. vi.

Pag. liiii par. Si ab hostibus, uers. xv *ἢ μὴ* bene Rescius pro *ἢ μὴ* posuit. Tit. eodem para. præterea, pag. lvi. uersu a fine vii. *ἐπὶ πρῶτον ἀπὸ τῶν πατρῶν. legendum puto ἐπὶ πρῶτον ἀπὸ τῶν πατρῶν, alioqui tres emancipationes & tres manumissiones, quæ in soluēda patria potestate olim erant, suum numerum non habebunt. deinde quomodo potest patri vendi, qui iam tacita ratione in patriam potestatem redijt, ut plenius postea docetur, tit. de bonorum possess. par. Sunt. *ἢ συνέσκη με τῶν ἐμῶν ἢ τῶν κοινῶν ἐμαγκιστῶν, δάωαι σοι ἀπὸ τῶν εἰς πρῶτον μαγκιστῶν, καὶ δεύτερον, καὶ τρίτον.* Si in emancipando filio, eum tibi tradidero, in primum. & in secundum, & tertium mancipium.*

Pag. lxxiii uersu xliii, καταλείψῃ pro καταλείψῃ a Rescio bene mutatum.

Tit.

Tit. De legitima agnatorum tut. par. Sunt autem pag. lxxv. vers. a fine vi. decimo.

ἢ γοῦρ φησὶ πατρὸς δέλας, legen. Im est φησὶ πατρὸς δέλας, alioqui nulla mentio fieret de amite filijs, deinde Battologismus esset.

Tit. eodem pag. lxxvi. vers. ii. par. Sunt autem ὡσπερ οὖν φησὶ θείας & ε. pro ὡσπερ, legendum est ὡσε, ut vitemus ἀνανταπόδοτον, est enim hic confirmatio superius dicta, non exemplum adducentis, et quodammodo superioris sententię συμπέρασμα.

Tit. de excusat. tut. pag. lxxxii. versu a fine xi. ἢ τε ἐμαγκισῶται recte Rescius posuit pro ἢ ἐμαγκισῶται. Tit. de excus. tut. vel curat. Pa. lxxxiiii. versu a fi. ii. Par. Item tria. νέμομαι δὲ τούτου κηδεύω, pro τῶν τῶν legendū ē τῶν, nimirū παίδων.

IN secundum librum Institutionum annotatiuncule.

Ex tit. De rerum diuis. pag. c. versu. xiiii. bñ posuit Rescius δι κατ' ἐκῆνο τὸ μέρος, pro κατ' ἐκῆνο.

Eodem tit. Par. Si quis in aliena, pag. cvi. vers. vltimo, παρρησίου, εὐδοκίμησε δὲ οὗτος πρὸς ἑωμάτοις. De Parrhasio nō memint, quod apud Romanos claruerit. vterq; certe, et Appelles, et Parrhasius Græci fuere, Parrhasius autē Epehli natus, Zeuxim in pictura superauit, idem postea a Timanthe in Samo victus fuit. Consule Pliniū lib. xxxv. naturalis historie, cap. x.

Eodem tit. Par. Si Titius pag. cv. vers. a fi. iii, bene Rescius ἢ περ posuit pro ἢ περ.

Tit. Quib. alien. licet vel non. par. Contra. pag. c. xxxvii. versu antepenultimo. ἐνεχυρίασασά σοι τὸν ἐμόν ἀγρόν, bene a Rescio positum est, ἐνεχυρίασα.

Tit. de testamentis ordinan. par. Pater, pa. c. llii. vers. a fine tertio.

Βετεράνος δὲ ἕτερος ὁ στρατευσάμενος, Veteranum pro emerito, & exautorato ponit, nam ita postea exponit, μετὰ πλὴν ἄφεσιμ, τουτέστι ἡνίκα γένωνται βετεράνοι, id post missionem, hoc est, vbi Veterani fuerint.

De vulgari substitutione para. Et si ex dis. τὸν ἢ εἰς ἐξ τὸν δ' εἰς πέντε. legendum pro ἐξ ἐπὶ, loquitur enim de toto asse, postea enim dicit παρὰ τίσασθαι τὸν εἰς ἐπὶ.

Tit. de militari testamento para. Plane, pag. clvii. vers. v. ἢ περ ἐπὶ στρατιωτῶν, pro ἢ περ legendum ἢ περ, seruit enim comparationi, non conditionem fingit.

Tit. de heredum qualitate, & differētia par. Testamenti pag. c. xcv. vers. a fine xv. ἢ ἑαυτοῖς, ἢ ἑτέρω, legendum est, ἢ ἑαυτοῖς, ἢ ἑτέρω, dis iunctiua sunt, non conditionalia.

Tit. de lege falcidia par. Cum autem ratio pag. cc. xxviii. versu. iiii. οἷς ἀνὰ ἐκτὸν ἐληγαθεν, δη pro ἐκτὸν legendum ἐκάστῳ, si literas ademptas videas, parum discriminis, si sensum, nihil dissidentius. In hoc nodo me cum hererem D. Daniel secretarius episcopi Brixinēsis eripuit.

Tit. De fideicommiss. hered. Para. Ergo ἐποκατασῆσαι bene Rescius posuit, ἐποκατασῆσαι.

A annotatiunculę i tertiũ librũ Institutionũ.
 Pa. 269. §. a fine ii. $\pi\rho\sigma\lambda\mu\omega\nu\gamma$ & $\epsilon\upsilon\tau\alpha\iota\mu\omega\nu\alpha\upsilon\tau\omicron\iota\varsigma$
 & $\delta\epsilon\lambda\phi\omega\nu$, pro $\alpha\upsilon\tau\omicron\iota\varsigma$ legendum $\alpha\upsilon\tau\iota\varsigma$, vt referatur
 ad matrē. Superius aut nō nihil sententię deest,
 vbi dicit, $\epsilon\iota\ \kappa\alpha\iota\ \epsilon\iota\ \kappa\alpha\tau\epsilon\upsilon\pi\epsilon\chi\omicron\nu\sigma\iota\omicron\iota$, latinus habet, etiā
 si alieno iuri subiecti sint. Aut igitur adhiēn-
 dum $\tau\omicron\iota\varsigma\ \xi\epsilon\omega\lambda\epsilon\upsilon$. i matrũ enim potestate filii nō
 sunt, et si essent, nō alieniores hoc mō, sed coniu-
 ctiores matri essent. Aut pro $\epsilon\upsilon\tau\alpha\iota\mu\omega\nu\alpha\upsilon\tau\omicron\iota\varsigma$, legendũ
 $\alpha\upsilon\tau\iota\epsilon\delta\omicron\upsilon\sigma\iota\omicron\iota$, vt intelligamus emancipatos ac ppte
 rea a familia patris alienos, superius autem ma-
 gis arridet. Pa. 271. §. fine. xii. $\epsilon\upsilon\tau\alpha\iota\mu\omega\nu\alpha\upsilon\tau\omicron\iota\varsigma$
 $\gamma\epsilon\nu\omega\nu$ & $\kappa\alpha\iota\ \mu\eta\ \epsilon\upsilon\tau\alpha\iota\mu\omega\nu\alpha\upsilon\tau\omicron\iota\varsigma$ et c. pro $\sigma\upsilon\gamma\gamma\epsilon\nu\omega\nu$ lege
 $\delta\epsilon\delta\omicron\upsilon\alpha\tau\omega\nu$, & pro $\epsilon\upsilon\tau\alpha\iota\mu\omega\nu\alpha\upsilon\tau\omicron\iota\varsigma$ legendũ $\epsilon\upsilon\tau\alpha\iota\mu\omega\nu\alpha\upsilon\tau\omicron\iota\varsigma$. pag.
 273. v. a fine. ii. $\tau\eta\theta\iota\epsilon$, pro $\tau\iota\tau\theta\iota\epsilon$ bene mutauit Resc.
 Pa. 287. versu. v. $\tau\omicron\nu\ \delta\iota\kappa\epsilon\theta\omicron\nu\ \delta\omicron\upsilon\lambda\omicron\nu$, nisi subaudi-
 as $\kappa\alpha\iota$, vt sit $\tau\omicron\nu\ \kappa\alpha\iota\ \delta\iota\kappa\epsilon\theta\omicron\nu\ \delta\omicron\upsilon\lambda\omicron\nu$, nō cōstat sentē-
 tia, q enī seruus esse potest, qui libertus est. pore-
 rāt aut illa duo, $\tau\omicron\nu\ \delta\iota\kappa\epsilon\theta\omicron\nu\ \delta\omicron\upsilon\lambda\omicron\nu$ sine vllō incōmo-
 do omitti. Pa. 287. §. a fine. vii. $\tau\omicron\ \pi\alpha\iota\sigma\mu\alpha\ \delta\iota\omicron\epsilon$
 $\theta\omicron\upsilon\tau\omega$, lege $\delta\iota\omicron\theta\omicron\upsilon\tau\omega$. Pa. 296. §. a fine. v. $\epsilon\upsilon\tau\alpha\iota\mu\omega\nu\alpha\upsilon\tau\omicron\iota\varsigma$
 $\tau\omicron\nu\ \epsilon\iota\ \delta\omicron\iota\omega\varsigma\ \delta\ \kappa\alpha\theta\ \delta\omicron\mu\acute{\alpha}\delta\alpha\ \kappa\tau\eta\sigma\epsilon\omega\iota\ \kappa\omicron\iota\nu\delta\omicron\tau\omicron\tau\omicron\nu$, lege $\kappa\alpha\tau\eta$
 $\nu\delta\omicron\tau\omicron\tau\omicron\nu$. Pag. 299. vers. a fine. iii. lege $\epsilon\omega\varsigma\alpha\kappa\omega\epsilon$
 pro $\epsilon\omega\varsigma\alpha\kappa\omega\epsilon$, ut mutatũ ē a Rescio. Pag. 303. §.
 a fine. x. $\phi\acute{\alpha}\nu\iota\epsilon$ pro $\phi\acute{\alpha}\nu\iota\varsigma$, bene mutauit Rescius.
 Pag. 308. versu pri. post $\tau\omicron\ \pi\rho\sigma\mu\iota\theta\iota\epsilon$, bene Rescio
 adiecit $\pi\rho\sigma\mu\iota\theta\iota\omega$. Nā hoc $\epsilon\upsilon\tau\alpha\iota\mu\omega\nu\alpha\upsilon\tau\omicron\iota\varsigma$ desiderari uide-
 tur. Pag. 314. vers. a fine. 9. $\chi\omega\varsigma\ \epsilon\upsilon\tau\alpha\iota\mu\omega\nu\alpha\upsilon\tau\omicron\iota\varsigma$,
 lege $\delta\iota\alpha\kappa\tau\iota\kappa\omicron\upsilon$, ita enī sens⁹ exigit, ut sit intellectus,
 sine particula an interrogatiua. Vult enim indica-
 re, quod si in stipulatione interrogatio, quę sit p-

an omiffa sit, tamē ex responsiōe eam subintelli-
 gi factam esse. Nā ut hic uel significet plane im-
 portunũ, $\epsilon\upsilon\tau\alpha\iota\mu\omega\nu\alpha\upsilon\tau\omicron\iota\varsigma$ alibi hūc significatũ habeat.

Pag. 331. versu. xiii. $\epsilon\upsilon\tau\alpha\iota\mu\omega\nu\alpha\upsilon\tau\omicron\iota\varsigma$ pro $\chi\upsilon\sigma\omicron\iota\omicron\upsilon\epsilon$,
 optime reposuit Rescius, ut pag. p̄cedēti habe-
 tur, $\delta\ \epsilon\upsilon\tau\alpha\iota\mu\omega\nu\alpha\upsilon\tau\omicron\iota\varsigma$. Pag. 329. versu a fine. x. $\kappa\alpha\tau\alpha$
 $\kappa\alpha\tau\alpha\beta\omicron\lambda\eta\ \gamma\iota\nu\omicron\mu\omega\nu\eta\ \epsilon\epsilon\ \alpha\upsilon\tau\iota\varsigma$, $\omicron\upsilon\kappa\ \epsilon\omega\iota\delta\ \epsilon\chi\epsilon\tau\eta\ \xi\epsilon\pi\epsilon\tau\iota\tau\iota\omicron\iota\alpha$,
 $\epsilon\iota\ \gamma\omega\ \acute{\alpha}\kappa\omega\nu\ \delta\ \gamma\epsilon\nu\acute{\omicron}\mu\lambda\omicron\sigma\ \upsilon\pi\epsilon\nu\theta\upsilon\nu\omicron\varsigma\ \acute{\alpha}\omega\alpha\tau\epsilon\theta\gamma$, $\kappa\alpha\tau\alpha\beta\omicron\lambda\omega\phi$
 $\omicron\upsilon\ \delta\upsilon\nu\acute{\eta}\sigma\epsilon\tau\eta\ \xi\epsilon\pi\epsilon\omega\epsilon\lambda\pi\epsilon\nu\alpha\upsilon$. Oīa ista a suo loco detorta-
 fūt. nā quod naturali debito assignandũ ē, ciuili
 attribuit, reponēda aut sunt post verbũ $\epsilon\omega\alpha\tau\epsilon\theta\gamma$,
 versu a fine. vi. cæterũ $\acute{\alpha}\kappa\omega\nu$ §. vii. in $\epsilon\upsilon\tau\alpha\iota\mu\omega\nu\alpha\upsilon\tau\omicron\iota\varsigma$ mu-
 tandũ, alioqui sententia nō cōstat. Pag. 333.
 versu a fine. ix. $\epsilon\upsilon\tau\alpha\iota\mu\omega\nu\alpha\upsilon\tau\omicron\iota\varsigma$, pro $\epsilon\upsilon\tau\alpha\iota\mu\omega\nu\alpha\upsilon\tau\omicron\iota\varsigma$, est apud Ho-
 me. $\iota\lambda.\mu.$ & sic restituit Rescius. Eadē pa. §. vi.
 a fine. vii. $\acute{\alpha}\lambda\lambda\omicron\iota$ & $\xi\iota\nu\omicron\iota\varsigma$ pro $\acute{\alpha}\lambda\lambda\omicron\iota\ \delta\ \alpha\upsilon\ \xi\iota\nu\omicron\iota\varsigma$, opti-
 me reposuit Rescius, nā sic habet carmē Home-
 ricũ. $\iota\lambda.\mu.$ Pag. 336. §. vi. $\acute{\alpha}\omega\alpha\tau\eta\theta\iota\epsilon\iota\varsigma$ pro $\acute{\alpha}\omega\alpha\tau\eta\theta\iota\epsilon\iota\varsigma$
 $\tau\eta\theta\iota\epsilon\iota\varsigma$ mutatũ a Rescio. Ibidē §. vii. $\kappa\nu\alpha\phi\epsilon\alpha\upsilon$
 $\pi\eta\epsilon\alpha\upsilon$ pro $\kappa\nu\alpha\phi\epsilon\alpha\upsilon$, bñ mutauit Rescius. Pa. 343.
 $\kappa\omicron\iota\nu\omicron\nu\ \gamma\iota\nu\epsilon$ $\rho\ \kappa\alpha\tau\omega\nu\ \gamma\iota\nu\epsilon$, recte mutauit Rescius.
 Pa. 345. §. vi. $\eta\upsilon\nu\iota\alpha\ \kappa\alpha\tau\ \acute{\alpha}\lambda\lambda\omega\nu$, pro $\eta\upsilon\nu\iota\alpha$ legē-
 dũ ē $\eta\upsilon\ \kappa\alpha\iota$, ut sint duę dictiōes, et integer sit sentē-
 ticius socius, utrũ eo noīe solũ teneatur pro socio
 actiōe, quā habēt mutuo ī se, an si q̄s p̄doliũ socii
 etatē leserit, etc. Pa. 346. §. viii. $\epsilon\upsilon\tau\alpha\iota\mu\omega\nu\alpha\upsilon\tau\omicron\iota\varsigma$ pro
 $\epsilon\upsilon\tau\alpha\iota\mu\omega\nu\alpha\upsilon\tau\omicron\iota\varsigma$, ibidē ver. a fi $\delta\upsilon\nu\acute{\eta}\sigma\eta$ pro $\delta\upsilon\nu\acute{\eta}\sigma\eta$ bene
 Rescius legit. Pa. 349. vers. antep. $\delta\upsilon\tau\omega\ \kappa\alpha\iota\ \eta\ \mu\alpha\upsilon$
 $\delta\acute{\alpha}\tau\omega\varsigma\ \rho\epsilon\ \iota\upsilon\tau\epsilon\gamma\alpha$, pro $\mu\alpha\upsilon\delta\acute{\alpha}\tau\omega\varsigma$ lege $\mu\alpha\upsilon\delta\acute{\alpha}\tau\omega\varsigma$. se
 petit enim superiora. $\delta\omicron\mu\omicron\iota\omega\varsigma\ \xi\epsilon\ \iota\upsilon\tau\epsilon\gamma\alpha$, $\theta\acute{\alpha}\nu\alpha\tau\omega\varsigma$
 $\sigma\upsilon\mu\beta\acute{\alpha}\epsilon\varsigma\ \epsilon\theta\ \iota\upsilon\tau\epsilon\lambda\alpha\mu\lambda\omega\phi$ et c. Pa. 359 vers. 13. $\upsilon\pi\epsilon\chi\epsilon$
 $\chi\epsilon\varsigma\ \mu\omicron\iota$ pro $\upsilon\pi\epsilon\chi\epsilon\iota$ bene mutatũ a Rescio.

Titu. de obligationibus, quæ quasi ex con-
tractu nascuntur. para. Ex quibusdam, pag. 354.
uersu a fine nono, εἰ δὲ μηδ' ἐνός καταβληθέντος,
legendum est καταληφθέντος, loquitur enim de eo,
qui per errorem cum nullum esset legatum, ta-
men quasi legatum esset, soluisset, suo autē mo-
do καταλιπῶν legare appellat.

A Nnotatiuncule in librum quartum. In-
stitutionum.

Tit. de obligotionibus, quæ ex delicto na-
scuntur. parag. Furtum autem fit, pag. 364. ver-
su a fine, xv. ἀλλότριον πρᾶγμα, εἰς ἑτέραν χρεῖσιν
μεταδέσσει, legendum est μεταθήσει, est enim ver-
bum non nomen, sed hoc a Rescio castigatū est.

Pagina 376. versu. xiiii. legendum, αἱ δὲ νέ-
μονται pro οἱ δὲ νέμονται, vt Rescius emendauit.

Titulo de lege Aquilia, parag. Capite ter-
tio. pagina 380. versu xiii. ἄρκους ἢ λέοντας, be-
ne Rescius pro ἄρκους reposuit ἄρκτους.

Pagina 389. ἐξήρθη pro ἐξήρθη, bis in eadem
pagina emendauit Rescius.

Pagina 396. versu a fine quarto προδισμίας,
bene posuit Rescius pro προδισμίας.

Titulo de actionibus, parag. Pœnales pa-
398. versu a fine quinto. His verbis, ἐπεὶ δικασ-
τήριον οὐ δύναται σωσάναι, videtur deesse ἄλλως,
vt sit sensus, quoniam alioquin iudicium consti-
tuiti nequeat inter filium & patrem, nisi filius
emancipatus sit. legendum ergo, ἐπεὶ δικαστή-
ριον ἄλλως, & cet.

Titulo

Titulo eodem, pagi. 405. versu secundo.
πῶ κοινότητα καταπαύται πῶ ἐντελευτῆ, & c. post κα-
ταπαύται, comma notandum, & intericiendum
ἢ, quod nisi facias, hic erit sensus, quæ iudicia
eo constituuntur, vt communionem dirimant
nascentem inde controuersiam, quo quid distor-
tius. quod si legas, & nascentem inde controuer-
siam, omnis illa molestia interpretandi perit.

Titulo eodem, parag. Triplici, pagina
.404. versu a fine. xiii. ἐπιμψα αὐτῶ βιβλίου εἰς
α νομίσματα. Hic numerus cum sequenti non
conuenit, vbi fingit, sex nummos vltra æquum
ratione sportularum esse petitos, mille enim
nummi non conficiunt pro ipsius ὑποθέσει, nisi
quinq; nummos sportularum nomine præstan-
dos, atq; ita non nisi quatuor nummi & dimi-
dium vltra æquum in libellum relati essent, ni-
mirum cum reus centum debebat, quod ipsum
est dimidii nummi, aut igitur pro α νομίσματα,
scribendū est, α καὶ τ νομίσματα, vt deductis cen-
tum, quæ iuste debebantur, ex reliquis mille du-
centis, sex illi nummi supra æquum sportulis im-
putati, colligi possint. Aut in sequenti exemplo,
superius exemplum non respexit, quod ipse ta-
men facere nō solet, nisi vno in loco. Est autem
inf. titul. Quod cum eo, qui in aliena potesta-
te, & cet. parag. Cum autem queritur, ἢ ὁ μὲν υἱὸς
ἐποφείλα τῶ σῶ δουλω, ἢ ὁ σὸς δουλω ἐποφείλα τῶ
ἢ ἢ σῶ τῶ ἢ πεξουσίω ἑκατὼρ ἢ πεντήκοντα νομίσματα.

Tit. eodē, par. Quadrupli, pa. 405. ver. x. ἐγω
δὲ τῶ προσούθημι ἢ πρᾶγμοσύνη, p μὲ legēdū μοι.

Tit.

Tit. quod cum eo qui in al. pa. cccc xxv. vers a fi.
.viii. ἢ τὸν πατέρα ἐποίησθε, legendum πατέρα pro
πατέρα. Pa. cccc. xx ἀποσβέννυται pro ἀπισθὲν
vnt bene mutavit Rescius. Pa. cccc. xxix. ver ix
πρῶτοι, pro πρῶτοι bene mutavit Rescius. Pa. cccc
xxx. ver. viii. ὄσον ἐζημιώθη δέκα &c. lege ἐζημιώθη.
pag. cccc xl. vers. a fin. vii. ἀρμόζει γὰρ μὴ οὐδὲρ ἔττομο
legendum pro μὴ, μοι. Pa cccc xliiii. versu a
fine. viii γέγονε pro γέγονε, & mox ibidem ver.
a fi. vi. δέδοται pro δέδοται vt mutavit Rescius.
Pa. cccc lxi ver. a fi. iiii. σάωσις pro σάωσις, recte
mutavit Rescius. τέλει.

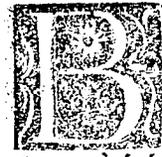
Castigatioes mendarum, quae aut ommissis, aut imputa-
tis literis admisse sunt.

Pa. 11. vers. 17. ἀπόφασις le. ῥ ἀπόβασις. Pa. 17. neg. 11 ἐπι
νιόονται ῥ ἐπι. Pag. 29. neg. 10. πολλούς ῥ κολ. Pa. 35. u. 12.
δικαιον ῥ οἰκ. Pa. 36. u. 22. νόμοις. Pa. 39. u. 11. ἡμῶν. Pa. 45.
u. 11. ἐμιγνύμεν. Pa. 53. u. 29. ἀπιφύνατο. Pa. 61. neg. 30. Ὁ. 30.
ἄλλα ῥ ἄλλα. Pa. 65. u. 26. πάντως ῥ πάντος. Pa. 71. u. 25.
ἐλκοντι. Pa. 72. u. 17. ἐπίτροπον. u. 22. ἐνεκίσατο. Pa. 77. u. 4.
ἐκβάσις. Pa. 87. u. 12. τοῖς ῥ. Pa. 88. ἀνασχυντούσαν. Pa. 92. u.
. 13. ἐπιδοῖ. Pa. 96. u. 29. ἐσιέναι. Pa. 105. u. 30. ἐπὶ ῥ δι. Pa. 104.
neg. pr. διπνεκὲς. Pa. 113. ἀποβλῆντα. Pag. 115. neg. vii. ἀσώμα
τόν. Pag. 152. neg. xix. διαθήκη. Pag. 178. neg. xi. πρῆπειλη
ση. Pag. 182. neg. xi. γέννηται. Pag. 206. neg. xxx. τὸ pro τὸν.
Pag. 215. neg. xix. τὸ ἴνυρ. Pag. 226. neg. xxx. παρεσκεύαζε. Pag.
249. neg. xix. παρασχῆ. Pag. 269. neg. xii. περτουλλιάναρ. Pag.
358. neg. xi. γ. ἐπὶ πρῶτῃ. Pagina eadem. neg. xi. ὤμολόγησα.
neg. xiii. ἀπνεγκάμην. Pag. 361. neg. xiii. ὄσθῆρ. Pa. 377. neg. xi.
xix. ἀέγεται. u. 22. κῶμῃ. Pa. 390. neg. xi. ἔιρηται. Pa. 402. u.
xiii. ἀναρτέσας. Pag. 452. neg. xi. διπλά.

Η ΔΙΑΤΑΞΙΣ

constitutio

Η ΒΕΒΑΙΟΥΣΑ ΤΑ ΙΝΣΤΙ-
confirmata
ΤΟ ΙΤΑ.

ΑΣΙΑΚΗΣ μεγαλοφροσύνης ἕνεκα ἰδίον,
οὐ μόνον ὀπλοῖς κοσμηθεὶς, ἀλλὰ καὶ νόμοις
ὁπλίσεσθαι, ὡς ἐκείνου, καὶ τὸν ἑ. πολέμου,
καὶ τὸν ὀπλ. εἰρήνης ^{καὶ ὀπλ.} καὶ ὀπλ. ὁρθῶς κυβερνῶ
ἄσασθαι. καὶ ὁ ῥωμαίων βασιλεὺς ἀποφέρειτο νίκας, οὐ μόνον
ἐν ταῖς πῆν πολέμων ^{conqueribus} συμπολοκαῖς ἐνδοκιμῶν, ἀλλὰ
καὶ νομίμοις ἐπινοίαις, τὰς πῆν ^{causis} σηκοφαντῶν ἀδικίας ^{causis} ἔθε
ῥωμ. Ἐν γένοιτο μὴ ἐν νόμοις ^{causis} σεβάσμιος, ^{causis} δεξιὰς ἐπιδοῖ
πῆν πολέμων κρατήσας. ^{causis} τούτων ἑκατέρων πῶ ὁ
ἔσθῃ, ἀγέροντων ὑπερβολαῖς, καὶ μεγίστη προμηθεῖα πῆν
ἑσομύων, ^{causis} δεξιάς ^{causis} σφαιροῦ τῶν ὁ ἡμέτερος διήνευσε βασι
λεὺς. καὶ τὸν καὶ ἐν πολέμοις ἰδρωτάς αὐτῶν, τὰ βαρβα
ρικά ἔθνη ^{causis} δουλωθέντα κηρύττει, πείρας ^{causis} μαθόντα τὸν κρείτ
τονα. καὶ τὸ τὸ μὴ ἀφρηκῆ, τὸ τὸ δὲ καὶ ἐτέρων τὸ πῆν ἔσο
ἀναρτίθηναι ἐπαρχίαι, μετὰ πολλὰς ἐναυτῶν περιόδους,
ταῖς αὐτῶν νίκαις, ^{causis} ἀνωθεν φιλοτιμηθεῖσαι πάλιν τῆ ῥωμ
μαίωμ ἀρχῆ, καὶ τῆ αὐτῶν ^{causis} προσεβῆσαι βασιλεία βασιρ.
ἄπας δὲ ἔθνος, ^{causis} ὑπὸ νόμων ἐκφωνηθέντων τε ὑπὸ αὐτῶν,
καὶ σωτηριέντων ^{causis} ἰθαυεταῖς, καθὼ καὶ νόμος αὐτός, καὶ
τὰς ἡ βασιλικὰς Διατάξεις ^{causis} πᾶσαι συγκυμνῶσας, καὶ
μαχομύνας ἀδικίας, εἰς σαφές ἄνω γαγε συμφωνίαμο
τριῶν δὲ ὄντων κωδίκων, τοῦ γενομένου φημί, καὶ ἐρ
μογενιανοῦ, καὶ θεοδοσιανοῦ, προσέτι δὲ καὶ ἄλλων πολ
λῶν Διατάξεων, αἱ μετὰ τὸν θεοδοσιανὸν ἐτέθησαν, καὶ
πολλῶν ὄσεων ἐν ταῖς ἐμφορομύνας διατάξεσι, τοῖς ἐπὶ
ἐρημίοις σωτάτμασι, ἐναυώσεως, ὁ κρείττος ἡμῶν βα
σιλεὺς, τὰς ἀρχήσους, καὶ τὰ αὐτὰ λεγούσας, καὶ τὰς ταῖς
κρατῶσας μαχομύνας, ^{causis} περιεφύλακται ^{causis} παρακελεύσας ^{causis} παρακελεύσας. α. μ.
^{causis} περιεφύλακται ^{causis}

καὶ ῥ. τ. tempus
ἐυδοκίμῳ, πομπη βεβαίω
δριαιμῶν, τρισημῶν,
Χρηστῶν
Διανύω. ἀόρ. α.
μαθητῶν, ἀόρ. β.
φιλοτιμῶσας. ἀόρ. α.
πρῶτον, ἀόρ. α. ἀόρ. α.
ἐκφανῶν. ἀ. προσημῶν.
συγκύω, τ. ἀόρ. α.
ἀγῶ, ἀόρ. β.

ὡσείω
ἐθνετά,
ἰδύω,
ἐρίω

2. INSTITVTIONVM LIB.1.

ἔλεγε, κώδικα ἐκέλευσε συγγραφῶν, ὁμῶνυμον τῆ αὐτῆ
ἀξιῶν, ἀσφ. α. ἡφ. ἡφ. ἀλλωστῆτι. ἡξίωσε δὲ εἶπωσε δὲ εἰ δὲ οἰκείας φροντίδος, καὶ τὰ ἄ
καρθίουκα τῆν πάλαι νομικῶν βιβλία, καὶ πρῶτα πᾶ
σας κρεττορ ἐλατῆρος, ὡς περ διὰ μέσου βαλίζωρ πελάβαδιζο
κατὰρθεῶ, ἀσφ. φα. γδε, δεοῦ κατώρθωσεν ἐνομοία, καὶ τὰς ἐνδοκίμουσας τῶ εὐδοκίω
κατώρθω, ἀσφ. φα. γδε, δεοῦ κατώρθωσεν ἐνομοία, καὶ τὰς ἐνδοκίμουσας τῶ εὐδοκίω
παραοσάσω. compositorum a. β. ἀσφ. ὀδῶνο

παραοσάσω. compositorum a. β. ἀσφ. ὀδῶνο

ἡφ. ἡφ. ἀλλωστῆτι. ἡξίωσε δὲ εἶπωσε δὲ εἰ δὲ οἰκείας φροντίδος, καὶ τὰ ἄ

ἡφ. ἡφ. ἀλλωστῆτι. ἡξίωσε δὲ εἶπωσε δὲ εἰ δὲ οἰκείας φροντίδος, καὶ τὰ ἄ

ἡφ. ἡφ. ἀλλωστῆτι. ἡξίωσε δὲ εἶπωσε δὲ εἰ δὲ οἰκείας φροντίδος, καὶ τὰ ἄ

ἀξίω, ἀσφ. α. ἡφ. ἡφ. ἀλλωστῆτι. ἡξίωσε δὲ εἶπωσε δὲ εἰ δὲ οἰκείας φροντίδος, καὶ τὰ ἄ
καρθίουκα τῆν πάλαι νομικῶν βιβλία, καὶ πρῶτα πᾶ
σας κρεττορ ἐλατῆρος, ὡς περ διὰ μέσου βαλίζωρ πελάβαδιζο
κατὰρθεῶ, ἀσφ. φα. γδε, δεοῦ κατώρθωσεν ἐνομοία, καὶ τὰς ἐνδοκίμουσας τῶ εὐδοκίω
κατώρθω, ἀσφ. φα. γδε, δεοῦ κατώρθωσεν ἐνομοία, καὶ τὰς ἐνδοκίμουσας τῶ εὐδοκίω
παραοσάσω. compositorum a. β. ἀσφ. ὀδῶνο
ἡφ. ἡφ. ἀλλωστῆτι. ἡξίωσε δὲ εἶπωσε δὲ εἰ δὲ οἰκείας φροντίδος, καὶ τὰ ἄ
καρθίουκα τῆν πάλαι νομικῶν βιβλία, καὶ πρῶτα πᾶ
σας κρεττορ ἐλατῆρος, ὡς περ διὰ μέσου βαλίζωρ πελάβαδιζο
κατὰρθεῶ, ἀσφ. φα. γδε, δεοῦ κατώρθωσεν ἐνομοία, καὶ τὰς ἐνδοκίμουσας τῶ εὐδοκίω
κατώρθω, ἀσφ. φα. γδε, δεοῦ κατώρθωσεν ἐνομοία, καὶ τὰς ἐνδοκίμουσας τῶ εὐδοκίω
παραοσάσω. compositorum a. β. ἀσφ. ὀδῶνο

PROOEMIUM.

ἰδασκαλίᾳ, καὶ μετὰ τὴν ἀναγνωσῶν εἶ τῶ παλαιῶν
νόμων ἐκθέσειω, ἀναγκῆ τὸν τοῦ νόμου πειθαρχεῖν
τῆ τῆν διατάξιω ἀναγνώσῃ ἐαυτὸν ὑποφύου. μετὰ
ταῦτα μὲν αὖ σωτίθεται βιβλία τῶ διγέσῃ, ἡτοι πανε
δεκτῆν, ἐν οἷς ἡβροίσα πᾶσα ἡ τῶ ἀρχαίωρ νόμοθεσία,
ἅτινα διὰ το εὐδοκίωτάτου τριβουνιανοῦ, ἢ τῶρ λοιπῶν
περιφανῶν, ἐλλογιμωτάτων ἀνδρῶν συντέθει. μετῷ
ἐκῆν δὲ ἐν τέτρασι τοῦτοις βιβλίωις τῶ ἐρημνῶν δε
γέσῃ, τὰς εἰσαγωγὰς ἐκέλευσε ὁ γαλιώτατ ὁ ἡμῶν
βασιλεῦς ἐπιμεριθῶν, πᾶσας νομικῆς πρᾶξὸς εἰ
σομνῶς πρῶτα εἰχθε, ἢ αἷς διὰ θεράκῃωρ ἐκτέθει, ἐκτιθῆναι.
καὶ ὅτι ἐκτάτα πάλαι, καὶ τὸ μετὰ τούτα τῆ ἀσυννηθε
συσκιασῶν, ἐκ εἰ βασιλικῆς θεραπείας ἐφωτίθῃ. προσήγ
τάντας δὲ τὰς εἰσαγωγὰς ἐκ πάντων τῶ τοῖς ἀρχαίοις
γεγραμῶν ἰνσιτότων, εἰ μάλιστα, τῶ εἰσομνημάτω
γυαίου, τὸν το ἦ τῶρ ὡς ἐν ἰνσιτότοις, τούτο δὲ καὶ ἐκ τῶ
κωδίκῃω αὐτῷ, εἴθε διαλέγεται περὶ τῶν κατῷ εἰσακτῶν
ἡμέσῃω κινουμῶν πρᾶγματῶν, εἰ δὲ ἄλλῶν πρᾶξῶν συν
ταγμάτων, οἱ ἐρημνῶν τρεῖς σοφάτατι ἀνδρες συνθέ
τες, βασιλῆθ ἡμῶν ἐπιμεριθῶν. ἡ δὲ αὐτῷ γαλιώ
τῆς ἀναγνοῦσας ταύτας, ἐπέγῃω δὲ οἰκείωρ καὶ πλερε
εἰ τὴν αὐτῆς διατάξῃ τῆν ἰχῶ φιλοτιμῆσασθαι. φιλοτιμῆσας
πρῶτατοιο ἡμῶν βασιλεῦς, πρὸς οὗς ταῦτηρ ἐποιήσατο τῶ
ἀντίγραφῶν, ὥστε ποσῆ τῆ δῶάμα ἢ προσημῶν
ἀντίγραφῶν, ὥστε ποσῆ τῆ δῶάμα ἢ προσημῶν

ἰδασκαλίᾳ. ἐπιδιδάσκω. ἀσφ. β.

Quas ex omni...

ἡφ. ἡφ. ἀλλωστῆτι. ἡξίωσε δὲ εἶπωσε δὲ εἰ δὲ οἰκείας φροντίδος, καὶ τὰ ἄ
καρθίουκα τῆν πάλαι νομικῶν βιβλία, καὶ πρῶτα πᾶ
σας κρεττορ ἐλατῆρος, ὡς περ διὰ μέσου βαλίζωρ πελάβαδιζο
κατὰρθεῶ, ἀσφ. φα. γδε, δεοῦ κατώρθωσεν ἐνομοία, καὶ τὰς ἐνδοκίμουσας τῶ εὐδοκίω
κατώρθω, ἀσφ. φα. γδε, δεοῦ κατώρθωσεν ἐνομοία, καὶ τὰς ἐνδοκίμουσας τῶ εὐδοκίω
παραοσάσω. compositorum a. β. ἀσφ. ὀδῶνο
ἡφ. ἡφ. ἀλλωστῆτι. ἡξίωσε δὲ εἶπωσε δὲ εἰ δὲ οἰκείας φροντίδος, καὶ τὰ ἄ
καρθίουκα τῆν πάλαι νομικῶν βιβλία, καὶ πρῶτα πᾶ
σας κρεττορ ἐλατῆρος, ὡς περ διὰ μέσου βαλίζωρ πελάβαδιζο
κατὰρθεῶ, ἀσφ. φα. γδε, δεοῦ κατώρθωσεν ἐνομοία, καὶ τὰς ἐνδοκίμουσας τῶ εὐδοκίω
κατώρθω, ἀσφ. φα. γδε, δεοῦ κατώρθωσεν ἐνομοία, καὶ τὰς ἐνδοκίμουσας τῶ εὐδοκίω
παραοσάσω. compositorum a. β. ἀσφ. ὀδῶνο

ἀξίω, ἀσφ. α. ἡφ. ἡφ. ἀλλωστῆτι. ἡξίωσε δὲ εἶπωσε δὲ εἰ δὲ οἰκείας φροντίδος, καὶ τὰ ἄ
καρθίουκα τῆν πάλαι νομικῶν βιβλία, καὶ πρῶτα πᾶ
σας κρεττορ ἐλατῆρος, ὡς περ διὰ μέσου βαλίζωρ πελάβαδιζο
κατὰρθεῶ, ἀσφ. φα. γδε, δεοῦ κατώρθωσεν ἐνομοία, καὶ τὰς ἐνδοκίμουσας τῶ εὐδοκίω
κατώρθω, ἀσφ. φα. γδε, δεοῦ κατώρθωσεν ἐνομοία, καὶ τὰς ἐνδοκίμουσας τῶ εὐδοκίω
παραοσάσω. compositorum a. β. ἀσφ. ὀδῶνο
ἡφ. ἡφ. ἀλλωστῆτι. ἡξίωσε δὲ εἶπωσε δὲ εἰ δὲ οἰκείας φροντίδος, καὶ τὰ ἄ
καρθίουκα τῆν πάλαι νομικῶν βιβλία, καὶ πρῶτα πᾶ
σας κρεττορ ἐλατῆρος, ὡς περ διὰ μέσου βαλίζωρ πελάβαδιζο
κατὰρθεῶ, ἀσφ. φα. γδε, δεοῦ κατώρθωσεν ἐνομοία, καὶ τὰς ἐνδοκίμουσας τῶ εὐδοκίω
κατώρθω, ἀσφ. φα. γδε, δεοῦ κατώρθωσεν ἐνομοία, καὶ τὰς ἐνδοκίμουσας τῶ εὐδοκίω
παραοσάσω. compositorum a. β. ἀσφ. ὀδῶνο

ἡφ. ἡφ. ἀλλωστῆτι. ἡξίωσε δὲ εἶπωσε δὲ εἰ δὲ οἰκείας φροντίδος, καὶ τὰ ἄ
καρθίουκα τῆν πάλαι νομικῶν βιβλία, καὶ πρῶτα πᾶ
σας κρεττορ ἐλατῆρος, ὡς περ διὰ μέσου βαλίζωρ πελάβαδιζο
κατὰρθεῶ, ἀσφ. φα. γδε, δεοῦ κατώρθωσεν ἐνομοία, καὶ τὰς ἐνδοκίμουσας τῶ εὐδοκίω
κατώρθω, ἀσφ. φα. γδε, δεοῦ κατώρθωσεν ἐνομοία, καὶ τὰς ἐνδοκίμουσας τῶ εὐδοκίω
παραοσάσω. compositorum a. β. ἀσφ. ὀδῶνο

κλιτικῶν. ἐκαλέθη οὖν πλεβίσκιτον, τούτῳ τῷ πλῆθει
 ἢ γνησίῳ καὶ νομοθεσίᾳ. ἐπειδὴ δὲ τὰς ἐχθρας ἀθανάτους
 μὴ παρ' αὐτοῖς οὐκ ἐνῆν, ὀρτίκιός τις φιλοπολιε ὤν,
 σιωεβοῦλθυσεν αὐτοῖς, ἀποτίθεισθαι μὲν τὴν πρὸς ἀλλή-
 λους δυσμύθων, εἰς ὁμοιοῦν δὲ τραπήναι, τὰ δὲ διὰ τῆς τραπ
 ἔχθρας συμβάινοντα δυσσχέη δικήσασθαι, καὶ πεισασθαι
 εἰς φιλίαν συνήλασε, σιωελθοντωροῦν κατὰ ταυτὸ, ὃ χυ
 δαίος ἐβούλετο δῆμος, τὰ παρ' αὐτῶν νομοθετηθέντα κρα
πῆρ καὶ κατὰ τῶν συγκλητικῶν. ἀπῆντε δὲ καὶ ἡ συνκλη
 τος, ὥστε τὰ σενάτους κοσούλτα, καὶ κατὰ ιδιωτῶν ἰσθ ἰαυῶ
 ἄρ, καὶ ἐκατέρω ἐναντιουμύων, καὶ τῶν μὲν συνκλη
 κῶν ἀπαξιούτων δέχεσθαι τὰ πλεβίσκιτα, τοῦ δὲ χυ
 δαίου δῆμου δυσανασχετοῦντες, καὶ τῶν σενάτους κο
 σούλοισι ὑποκνῆσθαι μὴ βουλομῶν, ἢ ἐμελλεν ἀνανεοῦ
δαί τὰς ἐχθρας, μέχρις οὗ ὁ αὐτὸς ὀρτίκιος πανσά
 αὐτῶν πῶν δικήνοισιν, ἔπεισε τὰς ἀλλήλων δέξασθαι νο
 μοθεσίαν, καὶ πάντας ὑπεικνῆν, καὶ οὕτως λέξ μὲν οὐκ
 ἐδῶν δὴ κληθῆναι τὸ παρ' ἐκατέρου τέλει, διὰ τὸ μὴ τῶ
 ἀρχῆρ κατὰ σωάνεισιν τῶν δ' ἄλλο τῶν μορῶν, ἐπεὶ ὅ
 καὶ τὸ νομοθετηθῆναι ἐκ τῶν ιδιωτῶν δῆμου πλεβίσκιτον
 πῶν αὐτῶν ἐκβασίρ ἔσχε, καὶ τῶν αὐτῶν ἔτυχεν ἀποτελε
 σματος, τῶν κρατῆρ φημί κατὰ πάντων, καὶ legis uigo
rem habet, τούτῳ νόμου τὰξιν ἐπέχεσθαι. τῶν δὲ χρόνου
προϊόντος, καὶ τῶν ζώμαίων εἰς πολὺ πλῆθος ἀυξανο
μύων, ὡς δυσσχέη πῶν εἰς ἓνα τόπον αὐτῶν γίνεσθαι σ
νοδον, τῶν νομοθετῆρ ἐνίκαι, δικαιάτατον ἐνομίσθαι, ἐνομι
τάξαι τῶν πάντων δῆμον πῶν συνκλητῶν μόνην νομοθετῆρ.
 εἰρήκα μὲν τρεῖς νομοθέτας, δῆμον, χυδαῖον δῆμον,
συνκλητῶν, ἐπιπόντες οὖν τῶν ὅρων ἐκάστου, καὶ ὡς ὠνό
μασαι τὸ παρ' αὐτῶν νομοθετομύων, ἔπω μὲν τοίνω α
καρῆ τῶν τετάρτου νομοθετῆρ, τέταρτος νομοθέτης πρὸς ζῶ
μαίσις

ἐπιπέθην, δεροπο, γοροπο
 διμύομαι, παρο, συμ αβρ
 συναλλάττω, concilio.

ἐναντιόμομαι, adiutor,
 ἀπαξιόω, dedignor
 δυσανασχετέω, grauius
 ὑποκνῆσθαι, succumbere, summitti

πειθῶ, persuadere
 ὑπεικνῶ, obtemperare, subire
 δύνωμαι, probare

προϊόντι, procreo

Sed et quod
 primariis

μαίσις ὄζειν ὁ βασιλεὺς, καὶ τί ὄζει βασιλεύς, βασιλεὺς ἔ
 σιν, ὃ τὸ κρατος ἢ ἀρχή παρὰ τῶν δῆμον λαβῶν, τὸ δὲ πρ
 αὐτοῦ νομοθετομύων, ὀνόματι κέκληται γενικῶ κοινῶ κλή
 τούτῳ, τούτῳ ἢ Διάταξις ἢ Διάταξις, τέμνεται
 δὲ εἰς τρία, εἰς ἐπισολῆν, εἰς ἔδικτον, εἰς δέκρετον. καὶ τί
 ὄζει ἐπισολῆ, ἀντιγραφῆ βασιλέως πρὸς ἀρχοντος ἀνα
φορᾶν περὶ τινὸς ἀμφιβόλου πράγματος γενομῆν, οἷον γίνομαι, μεθ', α. β. ἐρετόμ
σῶν κατὰ ἀνα ἐπαρχίαν πλευτήσαντος τινός, καὶ μὴ τελευ
όντος αὐτοῦ κληρονομᾶ ἢ ἀνιόντων, ἢ κατιόντων, ἀνο πρὶ
τῆ ἐκείνου κληρονομίας ἀμφισβητῆρ, ἀδελφῶν ἢ θεῶν ἢ
ἀποχομύων. τούτων δ' ἐκάπερος ἡ ἑξίω, μόνος τῶν κληρο
 νικῶν, ὁ μὴ ἀδελφός, ὁ δὲ ὡς θεός, νόμος οὖν μὴ
καμύων, ταντῆρ τέμνοντος τῶν ἀμφικολίαν, ἀναφορὰ γεγο
νη πρὸς βασιλέα, παρὰ τῆρ ἐπαρχίας ἀρχοντος, ἐν
ἐνεχθῆν ὁ βασιλεὺς, ἀντέγραφε τῶν ἀδελφῶν τῶν π
λευτήσαντος προτιμηθῆναι, νομοθετῆ δὲ καὶ ἐν δέκρετῳ
 ὁ βασιλεὺς, ὅτι τί ὄζει δέκρετον; ἀπόβασιν βασιλέως με
τῶν ἀνο κρῶν παρ' αὐτῶν δικατομύων ἐκφερομύων, ὡς ἐ
πὶ αὐτῶν θέματος, ἀνο τινὲς ἐπιλορεῖσθαι περὶ κληρο
 νομίας πλευτήσαντος τινός, ἀδελφῶν φιλί, καὶ θεῶν τῶ
 κατοιχομύων, περὶ τῆρ τίνα δῆ εἰς τὸ κληρονομοῦν
 καὶ φί κληρονομίας, εἰ ὁ βασιλεὺς, ἀμφοτέρω ἀκροασά
μυος ὄζει βασιλέως, λέγει δὲ δέκρετον, παρὰ τῶν δεκρέ
τῶν ὁ ἐσὶ πρωρῆσαι, σκοπήσασθαι τῆρ οἰκεία διανοία, τὸ νομι
ζόμενον αὐτῶν δικαίον ἀφαινεῖται. λέγεται δὲ ὁμῶν ἐπι
μῶν δέκρετον, καὶ ἡ ἀρχοντος ἀπόφασις. ἀλλὰ τούτων
 διενεχάσθαι, ὅτι ὁ μὴ ἡ βασιλέως δέκρετον, ὅτι αὐτῶν κ
ἐκ τῶν τοιούτων, ὅτε ἀπο ἀναφορῶν ὑποθεσῆρ ἀπε
κτε μὲν, τὸ δὲ τοῦ ἀρχοντος, αὐτῆρ ἔσθ ὅτε οὐδὲ αὐτῆρ, ἔ
γε ἐκκλητῶν παρ ἀκολουθήσθαι, νομοθετῆ δὲ καὶ ἐν ἐδί
ας ἐκκλητῶν ἀκολουθῶν

κλήρω, loco
 formatio, dynditur
 relatio
 descriptio

genus
 species
 a prius
 a posteriori

ἰσθ, ἰαυῶ
 ἀναγινώσκω, lego, α. β. αν
 ἐννῶν, γαυτῆρ, ἀναγινῶ

ἀναγινώσκω, lego, α. β. αν
 ἐννῶν, γαυτῆρ, ἀναγινῶ

ἀναγινώσκω, lego, α. β. αν
 ἐννῶν, γαυτῆρ, ἀναγινῶ

ἀναγινώσκω, lego, α. β. αν
 ἐννῶν, γαυτῆρ, ἀναγινῶ

ἀναγινώσκω, lego, α. β. αν
 ἐννῶν, γαυτῆρ, ἀναγινῶ

ἀναγινώσκω, lego, α. β. αν
 ἐννῶν, γαυτῆρ, ἀναγινῶ

θεσιλευ, κτλ εν δικρέτω και εν εδίκτω νομοθετηρ επωξει
 φαντες, αρχουσι δε ουκ εδιδασαν γρ ως ο αρχων, ποτα
 υποκειμας. subiacere
 λαμβανω, αρμο, ααρ. β. ^{subscribunt} ^{subscribunt}
 κησθηω, ονη, προφητιω, ^{subscribunt}
 βασιλευς δε τοντων κρησθηω, ουτε δε χρυσω δελεαζεται, ^{subscribunt}
 δε ου μονω κησθηω, αλλα κησθηω τωρ ^{subscribunt}
 σωμάτων κησθηω, ου δε φιλία υπερβαινει το νόμιμον ^{subscribunt}
 φιλιω γρ βασιλευς, επέρως ωφελισσα δυνατα, δε ωρ ^{subscribunt}
 ευδοκίμω. ^{subscribunt} ^{subscribunt}
 ευρίσκω, ^{subscribunt} ^{subscribunt}
 τελευτω, ^{subscribunt} ^{subscribunt}
 κτω μονω νομοθετηρ τοις αρχουσιμ ιφθη, ^{subscribunt}
 πραγματων τιβωνη, τδτεςι προ το κησθηω τα προ ^{subscribunt}
 ματα κησθηω, και πασης χειρονος υποφιας ^{subscribunt}
 ερηκη, δε δωκασι η καπεξαιρετω το νομοθετηρ ^{subscribunt}
 τωρι ωρ ουρβανω κησθηω, ωρ προατωρι ηνω ^{subscribunt}
 τοις ^{subscribunt} ^{subscribunt}
 sai εν τευρη. προατωρ ωρ παρα το precedere, τδτεςι ^{subscribunt}
 δικασω. ^{subscribunt} ^{subscribunt}
 ετερος ^{subscribunt} ^{subscribunt}
 επηλυς. ^{subscribunt} ^{subscribunt}
 εξασκειω, ^{subscribunt} ^{subscribunt}
 επινοω, ^{subscribunt} ^{subscribunt}
 τυχαίνω, ^{subscribunt} ^{subscribunt}
 επιλαμβάνω, ^{subscribunt} ^{subscribunt}
 φτω κησθηω, ^{subscribunt} ^{subscribunt}
 φροσιζω. ^{subscribunt} ^{subscribunt}

υποκειμας. subiacere
 λαμβανω, αρμο, ααρ. β.
 κησθηω, ονη, προφητιω,
 ευδοκίμω. ^{magis}
 ευρίσκω, ^{inuenio}
 τελευτω, ^{morior}
 κτω μονω νομοθετηρ τοις αρχουσιμ ιφθη, ^{bona}
 πραγματων τιβωνη, τδτεςι προ το κησθηω τα προ ^{negoti}
 ματα κησθηω, και πασης χειρονομος υποφιας ^{procurator}
 ερηκη, δε δωκασι η καπεξαιρετω το νομοθετηρ ^{procurator}
 τωρι ωρ ουρβανω κησθηω, ωρ προατωρι ηνω ^{procurator}
 τοις ^{procurator}
 sai εν τευρη. προατωρ ωρ παρα το precedere, τδτεςι ^{procurator}
 δικασω. ^{procurator} ^{procurator}
 ετερος ^{procurator} ^{procurator}
 επηλυς. ^{procurator} ^{procurator}
 εξασκειω, ^{procurator} ^{procurator}
 επινοω, ^{procurator} ^{procurator}
 τυχαίνω, ^{procurator} ^{procurator}
 επιλαμβάνω, ^{procurator} ^{procurator}
 φτω κησθηω, ^{procurator} ^{procurator}
 φροσιζω. ^{procurator} ^{procurator}

ediles γρ δι αγορανόμοι, η τω πάντων αληθεστων, εν ^{subscribunt}
 τευρη. εν ωρ καιρω κησθηω Διασσεως, ωσπερ παρα τοις ^{subscribunt}
 συγκλητικοις ηρ ο υπατος, δικαιοδοτηρ ^{subscribunt}
 δικασω, ουτω και παρα τοις ιδιωταις, προελθη τις, ^{subscribunt}
 εδει δεχεσθαι τας προσελευσας η δευρωτων τινος ^{subscribunt}
 θειας. η απο η προσελευσεως, edilis ωνομάθη ^{subscribunt}
 διλίας, ο εστι προσελευσις, ετα δια τδ ευφονίω, ^{subscribunt}
 τεθη το ε σοικηω, ^{subscribunt} ^{subscribunt}
 κτα, ^{subscribunt} ^{subscribunt}
 νομοθεσια, ^{subscribunt} ^{subscribunt}
 τωρ, και ηνω ^{subscribunt} ^{subscribunt}
 τοτούτωρ ^{subscribunt} ^{subscribunt}
 δικτω τωρ ^{subscribunt} ^{subscribunt}
 επ εκτη τάξη ^{subscribunt} ^{subscribunt}
 οις το νομοθετηρ η δημος, η συγκλητω, η βασιλευς ^{subscribunt}
 πετερεται, ^{subscribunt} ^{subscribunt}
 ηρισις τωρ σοφωρ, ^{subscribunt} ^{subscribunt}
 ενομοθετουρ, ^{subscribunt} ^{subscribunt}
 τζιαρ, και ^{subscribunt} ^{subscribunt}
 λης και ^{subscribunt} ^{subscribunt}
 κησθηω, ουκ ^{subscribunt} ^{subscribunt}
 τα εν ^{subscribunt} ^{subscribunt}
 εεισι ^{subscribunt} ^{subscribunt}
 ε εραηω ^{subscribunt} ^{subscribunt}
 ειρηδι ^{subscribunt} ^{subscribunt}
 ταμ, ^{subscribunt} ^{subscribunt}
 αυθεντων, ^{subscribunt} ^{subscribunt}

υποκειμας. subiacere
 λαμβανω, αρμο, ααρ. β.
 κησθηω, ονη, προφητιω,
 ευδοκίμω. ^{magis}
 ευρίσκω, ^{inuenio}
 τελευτω, ^{morior}
 κτω μονω νομοθετηρ τοις αρχουσιμ ιφθη, ^{bona}
 πραγματων τιβωνη, τδτεςι προ το κησθηω τα προ ^{negoti}
 ματα κησθηω, και πασης χειρονομος υποφιας ^{procurator}
 ερηκη, δε δωκασι η καπεξαιρετω το νομοθετηρ ^{procurator}
 τωρι ωρ ουρβανω κησθηω, ωρ προατωρι ηνω ^{procurator}
 τοις ^{procurator}
 sai εν τευρη. προατωρ ωρ παρα το precedere, τδτεςι ^{procurator}
 δικασω. ^{procurator} ^{procurator}
 ετερος ^{procurator} ^{procurator}
 επηλυς. ^{procurator} ^{procurator}
 εξασκειω, ^{procurator} ^{procurator}
 επινοω, ^{procurator} ^{procurator}
 τυχαίνω, ^{procurator} ^{procurator}
 επιλαμβάνω, ^{procurator} ^{procurator}
 φτω κησθηω, ^{procurator} ^{procurator}
 φροσιζω. ^{procurator} ^{procurator}

manu capiuntur, εἰσαδὴ ἀπὸ τῶν πολεμίων χειρὶ λαμ
βάνονται. οἱ δὲ δούλοι, ἢ τίκτοντες, ἢ γίνονται, τίκτοντες,
οἱ ἐκ τῶν ἡμετέρων ἡμῶν προσγινομένοι θεραπευμένων. γίνονται
νοντες οἱ ἐκ τῶν ἱθνηκῶν νομίμων τῶν ἐστίν ἐκ τῶν ἀρχαίων
αἱ, ἢ νόμοι πολιτικῶ, οἷον ἠνικά τις ἐλευθερὸς ᾧ, ἢ μετ
ζωμ τῶν ἱερῶν, ἐπὶ τῶν μερίσασθαι τὸ τίμημα, εαυτὸν ἠνέαιον
χετο διαπραθῆναι. ἔστι δ' ὅτι ἢ Διαλεγομαι τινί, ὡσε μ
παλιῶσαι νομισμάτων λόγου χάριτι, καὶ αὐτὸν ἢ ἀπο
κερδάνει, εἰ μοὶ δὲ παραχρῆν ἴε. ὃ γὰρ τοιοῦτος, ἐκ οἷο
δικῆς τῶν ῥωμαίων νομοθεσίας ὑφάρεσιν ὑφίσταται
ἐλευθερίας, ἢ ὑβρίσιν, ἀναξίον εαυτὸν ταύτης ἀ
ποδείξασ, καὶ τὴν ἐκθερ αὐτῶν προσοῦσα παρρησίαν
προδοῦν εὐτελῆς χρυσίου λίψα. καὶ ἢ μὲν τῶν δούλων λαμ
βάνει, ὁ δὲ μὲν ἐπιδέχεται διαίρεσιν, οὐ γὰρ ἔστι εὐ
πῶρ ἐπ' αὐτῶν, ἢ πῶν δούλος ἢ μάλλον δούλος, ἔσιν οὖν ἀπο
μορ ἢ δουλεία. ἐπὶ τῶν ἐλευθέρων, πολλὰς εὐρίσκει
μὲν διαφορὰς, ἢ γὰρ εὐχεῖς εἰσιν, ἢ ἀπελευθεροί.

De Ingeniis.

Tit. iiii.

Ἐργηκαμένον τὸ ἐλευθερὸν, εἰς δύο διαίρεσιν, εἰς εὐγε
νῆς ἢ ἀπελευθέρους, καὶ εὐγενῆς ἔστι, ὃ εὐδῆως ᾧ
μα τῶν πεχθῶν ἐλευθεροῦ ᾧ, ἢ μήπω τῶν ζυγῶν τῶν δολει
ας γευσάμενος, ἔπει ἐκ σωοικεσίδ, δύο ἐυγενῶν ἐτέχην, ἔ
τε ἐκ δύο ἀπελευθέρων, ἔπει τὸ ἐν πρῶτον ὅστις εὐγε
νῆς, ὃ δὲ ἕτερον ἀπελευθέρων. εἰ δὲ καὶ τις δὲ ἐλευθέρας
πεχθῆ μητρός, δούλων δὲ πατρὸς, εὐγενῆς ὁμοίως ἔσαι, ἔ
περ ὁ ἔξ ἐλευθέρας μητρός, καὶ ἀδύλου πατρὸς, τούτε
σιν ὃ ἀπὸ πορνείας, οὐ δὲ γὰρ βλάβη τὴν τῶν παιδῶν εὐ
χρηστῶν, τὸ ἐκ πορνείας γενέσθαι τὴν συνέκτισιν. ἀρκῆ δὲ
ἐλευθέραν εἶναι τὴν μητέρα ἢ τὴν γέννησιν τῶν πατέρων
εἰ καὶ ὃ οἱ συνέκτιστος καὶ εἰ δὲ αὐτὴ δόλην. Ἐκ
ταύτων ἕκαστου, εἰ ἐλευθέρω συνέκτιστο, καταδουλωθῆτα ἢ
συνλαβανῶ, ἐπιφέρει παδὲ

ἐχόμεναι, γὰρ ἔτι δὴ ἠνέχετο εαυτὴν προάνα, Ἐκ τοῦ τιμήματος εἰ λαμβανῶ, τὸ εἶληφα
ἀρκῆναι, καὶ τένη, ἐλευθερὸν τὸ τεχθερ. ὃ γὰρ κνοφοροῦ κνοφορεῖο, imitatio fero
ἀρκῆναι, οὐ βλαβήσεται ἐκ οἷο συμφόρας οἷο περὶ ἰσάσκει τῶ
μητέρας. ἐπὶ δὲ ἐργηκαμένον, ἀρκῆναι πρὸς ἐλευθερίαν τῶ
πατέρων, τὸ ἐλευθέραν ἔν τῶν τίκτην εἶναι τὴν μητέρα, καὶ
ἔστι ἑαυ γέννηται συνέκτιστος εὐγενῆς, τὸ κετοῦ δὲ εὐ
δουλεία, ἐλευθερὸς ὃ τικτόμενος, ἐντεῦθεν ὅρα οἷον ἐξ ἡσ
τήθη. δούλη τις οὐ σακατὰ τῶν κερῶν ὁρ σωέλαβε, οἷο
δουλείας ἢ ἐλευθέρων, ὀλίγου χρόνου παραδραμόντος
κατεδουλώθη. τῆτοκε μετὰ τὴν καταδουλώσιν, σκοπὴ
σῶν μὲν, πότερον ἐλευθερὸν ἢ δούλον ὅστι τὸ τικτόμενον, ἢ
φαιρῆν ἐλευθέρων εἶναι, ἀρκῆ γὰρ τῶν ὄντι εὐ γαστρί, δὲ
κατὰ τὸν μέσον κερῶν ἐλευθέραν εἶναι τῶν μητέρας, ὅπερ
ἢ ἀληθῆς ἔστιν. ὃ ἢ τικτόμενος εὐγενῆς, εἰ ἢ εὐνοῖα τ
οικείας δουλείης τυχῆς, εἶτα ἐλευθερωθῆ, οὐ δὲ μὲν ἢ ἔλευθεροῦ
τοσάτω, γαστρί ποσῆσθαι τῆν ἐν γέννηται βλάβην, ἐκ τοῦ ἐλευθερωθῶναι.
τοῦτο γὰρ πολλάκις ταῖς βασιλικαῖς εἴρηται διατάξεσι, ἔρω, τὸ εἰρηκα δικο
τῶν ἢ τὸ περὶ τὸν δαδομένον ἐλευθερίαν, προοριμα μὲ
σποῖον τῆ εὐγενεία, καὶ πῶς συμβαίνει τὸν εὐγενῆ ἐλευθε
ρωθῆναι, εἴπω μὲν ὡς ἐπὶ θέματος. εἰ χωρὶ ἐγὼ ἐλευθε
ραν τινὰ γυναικα πρὸς ὑπερσίαν, τῆτοκε αὐτη, καὶ ἔ
νιαυτος ἢ πρὸς σφραῖα, τῆτοκε ἀν
νίαυσια τομ λόγου χάριν καταλιπύσασ τὸν πεχθῆ, ἔπει τελευτῶ, morior,
λεντήσσε, σωέθη καμῆ τελευτῶσαι μικροῦ ὑσῶρον. ὃ
ἔμοδ κληρονομῶ εὐγῶν εὐ τῆ ἔμμι περιουσία τὸ παδὲ
ομίζω, πυλο, ἐνόμισσιν εἶναι δούλον, καὶ αὐτὸ δὲ τὸ παδὲ οἱον τέ
λαθρ γεγονὸς, τὴν δικεῖαν ἢ γρότ τύχλω, ἔδ δὲ νόμῳ εἶσ, ἄγγος, ἴγροσω
σθαίρ ἀβείδῶ ὡς τὸ ἀληθῆς, ἐκ οἷο τῶν κληρονομοῦ, καὶ οἷο αὐτὸ τῶ
πατέρων ὡς ἰσῶν, οὐκ ἢ μεταρ αὐτοῦ τὴν εὐγένειαν, καὶ ὃ δὲ ἀμείβω. μὲν,
ἢ γὰρ μοδ παραθεῖς κληρονομῶς, ἐνόμια εαυτῶν ἐλευθέρων, ἢ
τῶν πατέρων ὡς εἴρηται προστεθῆσα ἐλευθερία, διὰ τῶ
πῶς δὲ δολειαν, τῶ ἔξ ἀληθείας οὐκ ἢ δίκασιν εὐγένειαν. ὁ δὲ τῶ, κοπῆ, ἴμμι
συνλαβανῶ, ἐπιφέρει παδὲ

Seru; autem.
μερίσσω, partituro,

πωλείω, vendo
κερδάνω, lucron

ὑβρίζω, contumelior, iniuriar

προδίδωμι, prodo

ἐπιδέχομαι, recipio

τίκτω
φρένομαι, oxpreior,

Sed ubi

καταδουλοῦμαι, inser
vilitatem adigo

INSTITUTIONVM LIB. I.
De libertinis Titu. v.

Εις ήκαμν τίνες εισίρ ευγενεις, ειπωμν και τους α-
 πελευθερους, απελευθερος δε εστιν, ο εκ δικαίας
 δουλείας ελθθερωθεις, προσθετε δε και εννομου δουλου
 απελευθερος εισίρ, ο εκ δικαίας η εννομου δουλείας ελθθε-
 ρωθεις, προσκειται το ορα, δικαίας, ινα δελω τον
 εν αγνοία φιλικίας δουλεσαντα κατ' ασθεωσ. εννο-
 μου η προσεθεθη, δια το πιν φνσιν ονκ ειδεναι τους δου-
 λους, αλλα ταντην ευραδα, εκ φιλικίας πολεμων επινοι-
 ας, η δε ελευθερία λεγεται παρα ρωμαίοις μανουμισσιο,
 και τι εστι μανουμισσιο; datio libertatis, τουτέστι η
 δόσις φιλικίας ελευθερίας, και η εφ' οσον τις εισίρ εν τη δε-
 λεία, τη χειρ η τη εξουσία υποκείται τη ημετέρα. ελθ-
 θερωθεις δε, απαλλάσσεται φιλικίας υποξουσιότητος. αυτη δε
 η ελευθερία, εκ τω iure gentium, τουτέστι τω εθνικου
 νομιμου πιν αρχαιογονίαν ελαβε, δια το κατ' τον φυσικον
 κοινον νομον πάντας ελευθερους τικτεσθαι. ουδε γαρ ηρ ε-
 γνωστων η ελευθερία, η δουλείας ουσης αγνώστου, μηδ
 ο η εθνικος νομος εισηγάγε πιν δουλείαν, ακολουθως
 η εκ φιλικίας ελευθερίας ενεργεία ησθεωσ ησθεωσ η φιλικίας
 σεως εν ονομα παρασχόνσης ημιν το ε ανδρωσου, άπωμ-
 νες γαρ ανδρωσου προσαγορθόμεθα, το ius gentium,
 τρία ην ανδρωσων ει ναι γην διετνωσσην. εισί γαρ
 ελευθεροι, και οι ποίς ελευθεροις αντικειμενοι δουλοι,
 και τρίτον γένος, το ην απελευθερων, τουτέστι ην παυ-
 σαμνίαν ει ναι δουλων. εις ήκαμν η ανδρωσων τυς
 μη ει ναι δουλους, τους η ελευθερους, και πιν μη δου-
 λειαν άπομον ει ναι, τς δε ελευθερίαν τέμνεσθαι εις δύο
 εις τε ευγενεις, και απελευθερους, εισι δε η ευγενεία άτο-
 μος, ονκ εχουσα το μάλλον, η το επιν εν εαυτη. σκοπήσθ
 μη δε, περι φιλικίας ελευθεροτητες, η τις και αυτη σήμερον
 άτομος

προστιθιμι, απο αρροπο

υποκειμενη ενβίαι
καταλλαστω, υβρο,

διπλομα, video,

Nullus

ατομος εστιν, εις τρία παλαια τεμνομν, ως προιόντ
 του λόγου ερουμν, ωρισάμεθα η εν ποίς προλαβουσι τον
 απελευθερον δε τις εισί. πολλοίς δε τρόποις η ελευθερία
 συμβαίνα. η γαρ εκ ην δειων διατάξεων εν ταις αγιω-
 τάταις εκκλησίαις ελευθερωσθ δωάμεθα, η ετω αρχον-
 τος, ο εστι βινδικτα. τς δε αιτίαν φιλικίας ονομασίας μαθησ-
 μεθα. η μεταξυ φίλων, οπ η λεγεται inter amicos,
 η δι' επισολης, η εν διαθήκη, η εν οίαδηποτε τελευταί-
 βουλήσει. η ετέροις πλείοις τρόποις ελευθερία διδου-
 δννασθ, ωρ αι μη εκ η παλαιών, αι δε εκ ην διατάξεων
 του ημετέρου βασιλέως επινενόλωται. η η ελευθερία
 οίς οικείται εν παντι χρόνω νομίμως δνναται διδου-
 και εν απρακτω ημέρα, ου μόνον οντος τω άχοντος εν
 φιλικίας πρωτωρίω, αλλά και προιόντος δωατον προσ-
 ελθόντα ελευθερον, οίον ηνίνα ο πρωτως εν τη ζώμη,
 η ο ανδρωσωτος, η ο φιλικίας αρχων εν ταις επα-
 χίαις, επι βαλανειον, η θεατρον άσπισιν, η τυχορ, επι
 δημοσιον οικοδομημα, η δια οίανδηποτε αιτίαν, εν δη-
 μοσίω φαίνεται τόπω. ην δε απελευθερων τριχώς
 η η διαίρεσις, πολλοί γαρ ελευθερονμνοι, ποτε μη τς
 μείζονα και εννομωτάτω ελάμβανον ελευθερίαν, η ετι
 νοντο πολίτη ρωμαίοι. ποτε δε τς ελάηονα, και απετες
 λουνδ Latini Iuniani, απο νόμου Iunij Norbani,
 ος ευρετης εγερόνη φιλικίας αιρεσεως, τους δε dedititios
 επενόσην ο αελιος σεπτιος. φησι γαρ, εάρ τις εν φιλικίας
 ρη φιλικίας υποπέση ενι ην παθων ην υπο αυτω ευ-
 ρεθέντων, οίον εάρ δια τι πησισμα λάβη σίγματα κατ' α-
 τω μετώπου, η γουδ εμβληθη εν δημοσίω ειρητη, η και
 δια τι πησισμα τυπήμνος ομολογήσει το πησισμα, και
 μετα ταυτα ενουοσ γενόμενος φιλικίας ελευθερωθη, ε-
 γίνετο δε διτίτιος απελευθερος, ωνόμασε δε αυτους δε-
 διτίτιος

Scriti

Libertinorum

διτιτιος

Διτιτζίους, ή μίμικσιρ ήν πρ εγγίνωμ. κατέ γάρ τινες ήν περεγγίνωμ, ή ποπελθε όντες ρωμαίοις, Τυραννικόν τε φρονήσαντες ήν ή ρωμαίων, ή πωλα έλαβομ κατ' αυή, ή ή καταξάμλωι ρωμαίοι ενίκησαν. ου δ' αμκέντες ή αυήν ή πενεγκέρ πλώ ανδρείω οι πρ εγγίνωι, ρίψαντες τά όσ πλά, έαυτούς ένδεδώκασι. Οίλων θρωπώνσάμλωι δέ ρώμαίοι, τώ μλν ζώω αυτίς έχαρίσαντο. ή βρισωμ δέ αυτόνς μόνη προσκογία, Δεδιτιτζίους αυτούς ώνομάσαντες, ό πι ένδεδώκασιρ έαυτούς, και ουτοι οώ οι έπελευθέροι, από τω έελίου σενπίου ώνομάοθησαμ Δεδιτιτζίοι. κοινω ήσαντες και αυτίς φι άχρόκτος, έκοινώνησαν ή φι προσκογίας. άλλ οι μλν Δεδιτιτζίοι, εκ πλείωμ ήδη ήν ρόνωμ, εις άσωήθωμ έχώρησαν. τώ ή ήν λατίνωμ όνομα, ουκ ήρ εν τοίς συχνάζουσιρ. όθωμ και ή ήμέπερ βασιλεύς άυωμ άπαντα, και εις καθίω τάξιρ μεταφέρωμ, εν ήνο διατάξει, τά ήν παλαώμ διώρθωσεν ή αί σματα, ανελώμ πλώ ήν Δεδιτιτζίωμ τε, και λατίνωμ τν χλω, εις δέ τώ αρχαίωμ ρήμα τά ή άπελευθέρωμ άνακαμ λεσάμλωι, και μονοσ ή ή άπελευθέρωμ ποιήσας, έπαδ ή ή εκ προοιμίωμ ή ρωμαίων αρχή απλήμ τινα ήν άπελευθέρωμ αίρεσιρ ήωίσατο, τουτέσι ώσπε πλώ αυή έσχαμ έλευθέρωμ, ήρ και ό έλευθέρωμ εκέκτητο, και άμφοτέρωις είναι πολίτας ρωμαίους, εν τόντω μόνω φι διαφορξάς όουσης, ότι ό μλν έλευθέρωμ μλωι άπελευθέρωι ήρ, ει και ό έλευθέρωμ εύγενής ήωήρχε, και τούς μλν Δεδιτιτζίους διατάξει άνθλε πω ήγοτάτου βασιλέω άντιγραφήσασα πρός σσγχεσίονα από έιβανιανού ή ή πρ φυσιάττ κοι αίσωρος, ήρ τώις Δεδιτιτζίοσι σωμαριθμουμλωις ήξω φώνησε, τας ήν αρχαίωμ διακρίνωμ άμφοβολίας, τούς Δε λατίνας ίουνιάνους, ή πώσα, ή τις ήρ παρ αυτίς, ήρα φηλακή, ή αυή σσγχερέμοντος ενδοξοτάτου κοι αίσωρος ή

πολιτείας ή ήλασε ήν έτέρας διατάξειω, ήρ έικλάμ που άμ ήν ή Δέρ μεταξυ ήν βασιλικώμ διατάξειω, ώσα πάντας άπελευθέρωι κλίτας είναι ρωμαίους, μηδ' ειμιάς όουσης διαφορξάς πρ ή ήλικίωμ ή έλευθέρωμ μλωι, ή ήν Δε σποπείωμ τώ έλευθέρωμ, ή τώ τρόπωμ φι έλευθέρωις και πάωρ έφυλάξειω πρ όωαλα. τί δέ τωτό ήν άνακαίωμ ειπέρ; έχε τάντα ώς εν προθεωρία. έσι παρ ά ρωμαίοις έννομ ήλικία, και φυσική ήλικία, έννομ Δεσποσ πεία, και φυσική Δεσποσεία, έννομ τρώωμ έλευθέρωις, και φυσικός τρώωμ έλευθέρωις, και φυσική μλωι έσσιρ ήλικία, ή ή ήπορ ήν λ ενιαυήν. έννομος ή ή ήωερ τώ λ. ουχ ότι ή μείζονα ή ενιαυήν ήλικίωμ ή φνσίς έγνωθ, πώσα ή ήλικία φυσική, άλλ έπαδ ή ό νόμος ιδε κώς εν ήδη φι ήωερ τά λ έτη, δια τωτο είωωμ αυτίω έννομορ. έσιρ οώ, ώς εί πορ, φυσική Δεσποσεία ή έννομος Δεσποσεία. και ή μλ φυσική λέγει in bonis, ή Δεσποσείας βονιτάριοι. ή δέ έννομος λέγεται iure Quiritum, τουτέσιρ εκ τω δικαίου ή κουίριτωμ ρωμαίων. κουίριτα ή ή οι ρωμαίοι, από ρωμύλω, ή ου ήν αρχαιογονίωμ έχη κασιρ. ό ή Δεσποσεία iure Quiritario. ει δέ τις τας άμφοτέρας έχε Δεσποσείας, έλέγεθ, pleno iure dominus, τουτέσι τελείω δικαίω Δεσποσείας, ώς έχωμ άμφοτέρας ή έννομορ και πλώ φυσικήμ, έσι ή έννομος τρώωμ έλευθέρωις, και φυσικός τρώωμ έλευθέρωις, και ό έννομος τρώωμ, έγένετο ήν ήώωωμ τρθε, vindicta, cęsu, testamento, και βινδικτα ήρ ή επι άρχοντος γινωμλν έλευθέρωις. έλέγετο Δε βινδικτα, quia vindicatur mancipiū in naturalē libertatē. έπαδ ή έξεδικέτο, ή άνέσ ήχε τώ ανδράποδομ εις πλώ φυσικήμ έλευθέρωις. ή από βινδικίου τινός, ός ώμ οικέτης, έπιβουλήμ έσομλν ήν ή ρωμαίων έμίμυσε, ή ήλευθέρωθη δημοσία υπό ρωμαίων,

καὶ εἰς τιμὴν τοῦτου πάντες οἱ ἐπὶ ἄρχοντος ἐλευθεροῦν
 ῥῶμοι, ἐλέγοντο βινδίκτα ἐλευθεροῦσθαι. τὸ δὲ *capitulum*
 προέβαινε τῶν τῶν ἑσῶν κένσος ἢ σαυὶς ἢ τοι χαρτης,
 ἔνθα ῥῶμοὶ ἀπεγράφοντο τὰς οἰκείας περιουσίας, ἐπὶ
 τῷ ᾧ καλεῖται πολέμου κατὰ τὸ μέτρον ὅτι ἰδίᾳς ὑποσά
 σιως, ἕκασον εἰσφέρειν. ἐν τούτῳ οὐρ ἔσθ' κένσῳ εἰρηπ οἱ
 κέτης ἢ κέλευσιμ Δεωότου ἑαυτὸν ἐλευθερον ἔγραψεν,
 ἀπὸ κλάγεται ὅτι δουλείας. τεσαμνίτῳ δὲ, ἢνίκα τὸν
 ἴδιον οἰκέτιν ἠλευθερώσῃ ἐν Διαδικῆ. φυσικαὶ δὲ τρεῖς
 ποὶ ἐλευθερίας ἢ σαυ τρεῖς. *inter amicos, per mensam,*
per epistolam. καὶ *inter amicos* ἢ ἢνίκα φίλων πα
 ρόντων ἢλευθερον τινά. *per mensam*, ὅτε σωεσιαθῶναι
 οἱ ἐπὶ ἐλευθερίας Δόσφ προσέταπτον ἔσθ' οἰκέτη. *per epi*
stolam, ἢνίκα ὄντι αὐτῷ ἐν ἑτέρῃ χώρᾳ, δι' ἐπιστολῆς
 ἐπέτρεπον διάγειν ἐν ἐλευθερίᾳ. ἐπειδὴ σοι ταῦτα προ
 τεθεώρηται ὅρα λοιπὸν τὸ προκείμενον. ἢνίκα τρεῖς ἔννο
 μα σωδράμωσιμ, ἐπὶ ἔσθ' ἐλευθερομνῶν δικέτη, ὥστε αὐ
 τὸν κῆ ὑπερβεβηκέναι τὸν λ' ἔνιαυτὸν, καὶ ἔχῃμ ἐπὶ αὐτῷ
 ἢ Δεωότην πῶν ἔννομον Δεωοτείαμ, τουτέστι τὸ *ex iu*
re Quiritium. ἐλευθεροῦτο ἢ ὅτι οἰκέτης βινδίκτα, ἢ
 κένσου, ἢ τεσαμέντῳ, πάθος ἢ μὴ ὑπέκατο, πάντως, ὁ
 ἐλευθερομνῶν ἐγένετο πολίτης ῥῶμοῦ. εἰ δὲ πάθους
 μὴ ὑπόντος, μὴ συνέδραμε τὰ τρεῖς ἔννομα. ἢ γὰρ ὁ οἰ
 κέτης ἢ ἐλάττωμ ἢ ἔτῳ, ἢ ὁ Δεωότης βονιτάριος μὲ
 νὸν ἢμ, οὐκ εἶχε δὲ κῆ ἔννομον Δεωοτείαμ, ἢ ἐγένετο ἢ ἐλευ
 θερία, *per mensam*, ἢ *per epistolam*, ἢ *inter ami*
cos, ἢ τοῖς Δνο ἐσθ' ὅτε ἐνέλιπε τὰ ἔννομα, ἢ κῆ τὰ ἔτῳ,
 ὁ ἐλευθερομνῶν ἐγένετο *Latinus Iunianus*. πᾶσθς
 δὲ ὑποκαμνίου πάντως ἐγένετο Δεδιτίτθιος. ἀλλὰ ταῦ
 τα ἢ κῆ τὸ παλαιὸν σήμερον δὲ, ἐπὶ Δὴ μονοθεῖς ὄσθμ
 ἢ ἀπελευθερότης ὡς εἴρηται, ὁ ἐλευθερομνῶν πάντως
 εἴγεται

γίνεται πολίτης ῥῶμοῦ οὐ Διαφερομνῶν ἢ μῶν, οὐτῶς
 περὶ Δεωοτείας, οὐτε περὶ τρώπου ἐλευθερίας, οὐτε
 περὶ ἡλικίας.

Ex quibus causis manumittere non possunt Titulus .vi.

Εἰ Διαξερ ἢ μᾶς τὰ προλαβόντα, κατὰ πόσους τρεῖς
 πους γίνεται ἢ ἐλευθερία, κῆ ἀναγκᾶν ὄσθμ μαθῆμ
 ὅτι οὐ παντὶ Δεωότῃ παρέχῃμ ἔξισιμ ἐλευθερίαμ. ὁ γὰρ
in fraudem creditorum, τῶτέστιν ὁ πρὸς βλάβην καὶ
 ἀπάτην ἢ δανεισῶν ἐλευθερῶν, οὐδὲμ πράττει. ὁ δὲ ἀέλιος
 σέντιος ἐμποδίζει τῆ ἐλευθερία. μισθὸν κῆ τοὺς ἐπὶ βλάβην
 ἢ οἰκείαν μεθῶντας περιδοσίου ἐκείνων, οἱ ἐν καλεῖται ἀναγ
 κάμ τοῖς Δεωότημ ἐχορήγησαμ χεῖματα. ἀντὶς δὲ ὁ
 ταῦτα κελύσας, δέδωκε τισὶν ἄθιαμ ἢ ἐλευθεριῶν, εἰ
 καὶ ἐλαττοῦται ἐπιτῆρ αὐτῶν ἢ περιουσία, τῶτέστι τοῖς
 ἀπόροις. ἀπορος δὲ ὄσθμ ὁ πλείονα ἰσοφειλωμῶν κέκτησ
 ται. ὁ τοίνυν ἄπορος, ἐν πολλῇ καθυσχικεῖ ἀδιμία, λογι
 ζόμενος, οὐχ οὕτω τὰ αὐτῆ ζωῆ ἐπαχθῆ, ἀπειθεῖ ὅτε
 ἢ δάωνατο τρώποις τισὶ Διαφυγῆμ, ἀλλὰ τὰ μετὰ τελευ
 τῆ ἐκθυμούμνως, καὶ τῆ προσχρηκομνῆμ αὐτῷ ἕβριμ.
 οὐδεὶς γὰρ ἀνέξεται ἢ εὐφρονεῶντων προσελθῆμ κλη
 ρονομίαμ, ὅς ἢ κέρθος ἢ οὐδὲμ ἔσθ' ἀδιπνονῶν, ὑβρης ἢ
 κυρίαμ κῆ χεῖμα, κῆ οἱ ἐπὶ Δικαστηρίωμ ἐλκυσμοί. κῆ
 πὸς οὐ ὑπεσιόντος πῶν τούτου κληρονομίαμ, ἀνάγκη Δια
 πιπράσκεσθ' ὑπὸ ἢ δανεισῶν πῶν τούτῳ περιδοσίου, καὶ
 ἐπιτῆρ τῆ αὐτῷ μνήμῃμ ἐπιλίσεισθ'. ἢ γὰρ κρεδίτορες,
 οὐκ ἔτι λέγουσιμ, ὅτι τὰ τούτῳ Διαπιπράσκεται πράγ
 ματα τοῦ κληρονόμου, ἀλλὰ τοῦτῳ ἢ τελευτήσαντος. λέ
 γεται τοίνυν ἔσθ' ἀπόρῳ ὁ ἀέλιος σέντιος, ὥστε εἰ ἔχει οἰ
 κέτας, ἔνα τούτῳ γράψαι κληρονόμον *cum liberta*
te, ὅς μετὰ τελευτῆμ γενήσεται αὐτῷ κληρονόμος. ἢ
 ἀνάγ

Licet:

ἀνάγκης κληρονομίας, solus & necessarius. Solus ἢ ἕως ἄνευ ἑνὸς ἐπιμόνου, ἢ οὐ πρῶτατέρω ἔξεισι ἢ ἀπόρου γράφου κληρονομίας, μέχρι γὰρ ἑνὸς πῶς οἰκίαν παραχαράττα νομοθεσίαν. Necessarius δὲ ἕως ἄνευ καὶ μὴ βουλόμηνος γίνεται κληρονομία. ἐγένετο δὲ οὗτος κληρονομία ἕτερου μὴ κληρονομοῦτος ἀπὸ διαθήκης, ἢ διὰ τὸ μὴ γεγράφθαι ἕτερον, ἢ ἐπιθήσθαι γεγραμμένους, οὐκ ἐβουλόμηνος κληρονομοῦσαι, μεγίστη ἢ τούτου προμηθείας τῶ νόμου, ὥστε τοὺς ἀπόρους, ὧν ἕκαστος παρητήτο πῶς κληρονομίαν, ἢ πρὸς δικέτου αὐτῶν κληρονομοῦσθαι, δεῖ ἔμελλε τὸ ἱκανὸν τῶν κρεδίων ποιῆσαι, καὶ τὸ χρεὶς αὐτοῖς ἀποπληρωθῆναι ἢ τούτου μὴ γινόμενου τὰ πράγματα διαπισπράσσεται, οὐκέτι τῶ τελευταίαντος, ἀλλὰ τῶ κληρονομοῦ, ἢ ὑπεύθετον τὸ ἀνέρισον ἢ περὶ τῶν κληρονομοῦσθαι, ἢ ἐκάτερος εὐεργετήτο, ἢ ὁ περὶ τῶν κληρονομοῦσθαι, ἢ ὁ ἀπελευθερος, ὁ γὰρ ἀπορος, εἰ καὶ εἰς πῶς δικέτου διατίμησιν ἢ λάτῃσιν πῶς οἰκίαν περιουσίαν, ἀλλ' οὐκ ἔστιν ὑπερὶ διέφυγῃ, ὁ δὲ δικέτης εἰ καὶ ὑπερὶ ἔσθαι, ἀλλὰ μισθὸν ἔχει. ἐν ὑπερὶ ὡς τῶ ἐλευθερίαν. εἰ δὲ καὶ δίχα ἐλευθερίας ὁ δικέτης ἐγράφῃ κληρονομία, ἐλευθερὸν ἐγένετο, τούτου διατάξεως τῶ ἡμετέρου βασιλείως κελθούσης γενικῶς, ἢ τε ἀπορος, εἴτε πολὺσι ἢ ὁ τελευτήσας, καινότερος φιλανθρωπίας χρησαμένη λογισμῶν, ὥστε ἐξ αὐτῶ μόνῃς ἢ ἕως ἄνευ τῶ δικέτην ἐλευθεροῦσθαι. οὐ γὰρ ἔστι πιθανὸν μὴ βουλόμηνος τὸν δευτέρου ἐλευθεροῦσθαι εἶναι ἐκ ἑνὸς, ὃν ἑαυτῶν διὰ διαφορὰν ἐπονομάσῃ εἶναι, ἀλλὰ μῶν ἐν τῶ δουλείαν, μὴ εἶναι δὲ ἐν αὐτῶ κληρονομία εἶναι περιουσίας. In fraudem creditorum, τὸς πῶς ἐλευθεροῦσθαι δικέτην ἀναγκάσθαι ζητῆσαι, καὶ διὰ μὴν ἔλεγον, ἐκ ἑνὸς in fraudem creditorum ἐλευθεροῦσθαι τὸν πλείονα ἐποφείλοντα ὧν κληρονομία, ὃι δὲ ἐκ ἑνὸς, ἢ μὴ δὲ περιλιπώσθαι, μετὰ πῶς.

Idemq; iuris

In fraudem

πῶς τῶν κληρονομοῦσθαι, οὐκ ἔστιν ἕως ἄνευ ἑνὸς ἐπιμόνου, ἢ ἀποπληρωσῆαι τοὺς κρεδίωντας ἕως ἄνευ. τῶς δὲ ἐλευθερίας διαθήκης, συμβαίνει τοὺς δανεισὰς ἀδικέτην, τούτου ἢ τῶν κληρονομοῦσθαι αὐτῶν τῶν κληρονομοῦσθαι, τῶν δὲ βουλόμηνος τὸ ἱκανὸν ποιῆσαι τοὺς κρεδίωντας. ἐκράτησε ἢ, ἢ μὴ μόνον σκοπεῖν, εἰ ἀπορος ἔστιν ὁ ἐλευθερῶν, ἀλλὰ καὶ εἰ πρὸς περιγραφῶν τῶν δανεισῶν δίδωσι πῶς ἐλευθερίαν. τότε γὰρ καὶ ἢ δόσεις ἐπέχεται ἐν ἐλευθερίας, ὅτε θεωρεῖται consilium et euentus, ὥστε αὐτῶ ἀμφοτέρων ἢ σωτηριχόντων, ὁ δικέτης οὐκ ἐλευθεροῦται. ἐνὸς δὲ ἐλευθερίας, ὁ δούλος ἐλευθερὸς ἀποπληρωθῆναι. εἰς δὲ εὐεργετῶν ἀμφοτέρων τῶ, πε consilium καὶ euentum ἐπὶ θέματος τῶ ἔσθαι, ἐκείνη τῶς τριακοσίαν νομισμάτων περιουσίαν, ὃν πρὸς κληρονομοῦσθαι τριακοσία νομισμάτων. ἐβλήθη πρὸς περιγραφῶν τῶ δικέτων δανεισῶν ἐλευθεροῦσθαι δικέτης, ἀξίως ὄντας ἑκατὸν νομισμάτων, ἢ τούτου ἢ ἕως ἄνευ ἐγένετο ἢ αὐτῶ περιουσία νομισμάτων τριακοσίαν. ἢ ταῦτ' ἀμφοτέρων ἔσθαι, καὶ consilium καὶ euentus, ἢ δὲ πονηρῶν γνώμη ἔσθαι περὶ κληρονομοῦσθαι, ἢ ἀπόβασιν ζημιῶν τοὺς κρεδίωντας. ἐλευθερία δὲ ὁ euentus, οὕτως. ἔχωρ τῶς χιλίων νομισμάτων περιουσίαν, ἐνόμισεν ἔχωρ τῶ νομισμάτων, ἐκράτησε δὲ ἢ ἢ ἐλευθεροῦσθαι τοὺς ἰδίους δικέτας ἢ φράουδῆμα κρεδίωντας ἀξίως ὄντας ἑκατὸν νομισμάτων. ἢ ταῦτα τὸ μὴ κληρονομοῦσθαι κακίον. ἐπὶ βλάβῃ ἢ γερῶν τῶ δανεισῶν, ἢ ὁ ἀπόβασιν ἔσθαι αὐτοῖς ἀξίως ὄντας, ἢ δὲ μετὰ τῶ ἐλευθερίας ἐπὶ τῶ ἐλευθεροῦσθαι δικέτην διατίμησθαι, ἢ ὑπολιμπάνειν περιουσία ἢ κληρονομοῦσθαι τοὺς δανεισὰς ἀποπληρωσῆαι. ἐκράτησε δὲ κληρονομοῦσθαι, ὥς ἐπὶ τῶ τῶ θέματος. εἴχε τῶς χιλίων νομισμάτων περιουσίαν, ἐκράτησε ἢ. σωεῖν ἔσθαι ἀποπληρωσῆαι ἐν δικέτης πατρίδος, ἢ κτηνος τυχερῶς περιουσίας ἀπεμειώθη αὐτῶ ἢ περιουσία, τῶ δὲ οἰκίαν.

τὴν μητέρα ἐλευθερώσαι. οὗς περὶ ἡκε μὴ ἢ φυσίος τῷ πατρὶ
 ποῦτος, ἢ δε γνάμ κ' δεσπότης, δουλος ἀπετέλεσε. Ὁ πῶς
 προσδοῖνα, ἢ ἄν μὴ ἐκ δουλείας κεχθέντα, ἐλευθέρου εἶναι κῆ
 ἠωμαίον, τοὺς δε γονέος ὑπὸ τῷ ἢ πατρὶος κληρ. δεσπότης
 ὑπὸ θῶς τοὺς ἔξ ὑπὸ μίαν κῆ τὴν αὐτὴν εἶναι δεσπότης, κλη
 τῶντα δὲ ἢ δεσπότης, ἢ κῆ ὁ αὐτὸς κληρονόμος, ἐπ
 λάτῃονα ὄντα ἢ κῆ, καὶ τούτων τῶν πρώτων συμβέβαια ἢ
 οἰκείων γονέων μετὰ τῶν ἄλλων πραγμάτων δεσπότης
 αὐτὸν γενέσθαι. εἶτα μὴ βολόμου Ὁ πῶς ἔν δουλεία
 τὸν φαντασάσ αὐτὸν ὄραμ ὑβριζομένου, ἢ κληθῆσε τῶ
 τῶν ἐν κοινοσίῳ. ἔυλογος ἔστι αἴτια, καὶ τὸ εἰπεῖν ἡ ἰ
 μου ὅτι φυσικός, θυγάτηρ μου ἐστὶ φυσική, θεμάτισον ὃ
 ὅτι ἐραδίει, τίς ἐ οἰκείας θεραπάνης, ἔχεν ἐξ αὐτοῦ ἡ ὁμ,
 ἢ θυγάτηρα, καὶ δούλον ἢ τὸ κληρ, ὡς ἐκ δουλείας γα
 ἔρος προσελθόν, καὶ πάλιν τὸ εἰπεῖν ἀδελφός μου ἐστὶ φ
 σικός, καὶ ἀδελφὴ μου ἐστὶ φυσική. ἐπειδὴ γὰρ ὁ ἐμοῦ
 πατὴρ, οἰκεία δούλη μιγείει ἔσχε παῖδας, οὗς οὐκ ἔλευ
 θέρωσε, ἐκείνου δὲ τελευτήσαντος, ἐμὲ τούτων ἐποίησε
 δεσπότην ὁ νόμος, ἐγὼ τούτους διὰ πλὴν φυσικὴν ἢ κλη
 θέρωσα συγγενέων. ἔυλογος αἴτια ἐστὶ, κῆ τὸ εἰπεῖν,
 ὅτι παιδαγωγός μου ἐσὶμ, ἢ τροφός, ἢ τροφεύς, ἢ ἀλου
 μνος, ἢ ἄλλον κληρ. τὸ ἔν τῆ σωτηρίῳ λεγόμενος, ἀναθε
 πῆος, ἢ ἀναθερπῆ, τουτέστι μογάλακτος. ἢ οἰκείων
 ἐλευθερώσαι βούλομαι procuratoris habendi gra
 tia, ἐπὶ τῶν ἔξ ἐλευθερῶν αὐτὸν ὄντα, ἀκωλύτως πά
 τα μου διοικῆναι τὰ πράγματα. ἢ δερὰ σάνων ἢ κληθῆσε
 κλητῆρος, τῶν τῶν, ἐπὶ τῶν λαβῆσθαι γαμῆς, ἐ
 πὶ τῶν ἢ μεταξὺ ἐλευθερῶν ἢ δούλων συνίστα) γάμος, ἢ κλη
 θέρωσθαι αὐτὸν διὰ τῶν, ἢ δε ἐλευθερῶν κλητῆρος, κλη
 λίσω ἔξ κλητῶν δούλων τῶν τῶν γυναῖκα, εἰ μὴ ἔυλογος αἴ
 τία κλητῆρος οἴον ἐπὶ τῶν συγκλητῶν γέγονεν ὁ ἐλευθερῶ
 ὃς.

ὁ δὲ συγκλητικὸς, ἀπελευθερῶν γαμῆσθαι οὐ δύναται. ἢ κ
 ἐλευθέρωσθαι δε procuratoris habendi gratia ὁφείλα
 μείζων εἶναι ἢ ἔξ κλητῶν. ὁ πῶς δὲ ἐπὶ ἢ ἔυλογος αἴτια
 ἐν κοινοσίῳ λεχθῆ, εἴτε ἀληθῆς ἔστι, εἴτε ψευδῆς, οὐκ ἀνάτη
 κληθῆσθαι ἢ ἐλευθερίας προσβάσης. λεγομένου κῆ αὐτῶν, ἄντα
 κλητῶν ἐξ εἰσι, καὶ τῶν τῶν δούλων ἐπιχῆσθαι. ἄρμος ἄσσης ἢ ἢ
 ὁμ, πῶς λέγων περὶ κλητῶν εἶναι τῶν ἔυλογος αἴτιας
 ἀπίθανος, ἐπειδὴ δὲ εἰρήκα μὴ, ὅτι ὁ ἐλάτῃον ἢ κ
 ἐπὶ ἢ ἐλευθερῶν οὐ δύναται, εἰ μὴ ἔυλογος εἴπω αἴτια
 ἐν κοινοσίῳ, ὅτι περὶ ἀναφύεται τι κλητῶν, συμβαί
 να ἢ τὸν μὴ μείζονα ἢ ἢ κλητῶν δάμαστος ἢ ἢ
 κλητῶν κλητῶν πολλῶν ἄξια νομισμάτων, Ὁ Διατῆρος, καὶ
 κλητῶν κλητῶν κλητῶν, Ὁ ὅπως βούλεται τῶν ἐπὶ Διατῆρος
 κλητῶν, οἰκείων ἢ δὲ κλητῶν νομισμάτων ἄξιον, μὴ δάμαστος
 ἐλευθερῶν, καταγέλαστος ὁ νόμος, ὅτι τὰ μὴ μείζο
 να κλητῶν, τὰ δὲ ἢ κλητῶν, οὐ δύναται ἐν κλητῶν, ὅτι
 οὐ φορητῶν εἶναι νομίζεται, ὅτι πῶσαν μὴ αὐτῶν τῶν κλη
 τῶν ἐπὶ ὁμ βούλεται μετατίθησθαι, ἐλευθερώσαι δε δούλον
 οὐ δύναται. Ὁ δὲ καὶ ὁ θείοτατος ἢ μὴ κλητῶν, ἐπὶ τῆ ἢ νό
 μου κλητῶν ἀτοπία, ἐκὲλευσε, ἵνα ὅσον τὰ ἄλλα πρά
 ματα διακτωσῆ ὁ νέος Διατῆρος ὡς βούλεται, ὅπως καὶ
 τῶν ἢ κλητῶν οἰκείας ὁ κῆ κλητῶν ἐλάτῃον, ἐλευθερῶν ἐν κλη
 τῶν κλητῶν κλητῶν, ἐπὶ τῶν ἢ ἀδιατῆρος. κλητῶν κλητῶν
 ἐστὶν ἢ ἐλευθερία, Ὁ διατῆρος πρὸ τῶν κλητῶν ὁ ἀέλιος σέ
 λιος, τῶν ἐλευθερίαν ἐκώλυσε δὲ κλητῶν, τῶν κλητῶν μέ
 τισιν τῶν ὁ δὲ αὐτὸς βούλεται, οὐχ ἐτέρας ἐπέχει. τῶν ἐλάτῃον
 ἢ κλητῶν ἐν τῶν ἢ κλητῶν Διατῆρος διακτῶν ἐλευθερίαν
 τῶν κλητῶν οἰκείων, εἰ μὴ τὸν ἢ κλητῶν ἢ κλητῶν, κλη
 τῶν κλητῶν. ἢ κλητῶν ὅπως γὰρ οἱ κλητῶν κλητῶν ἢ κλητῶν
 κλητῶν κλητῶν κλητῶν κλητῶν. ἐτέροις, τῶν κλητῶν
 κλητῶν τὸ ἐκ τῶν Διακτῶν κλητῶν. Ὁ πρὸς τῶν κλητῶν
 οἰκείων.

Semel

Cum ergo

ἰσ.

ὁ βασιλεὺς πῶς ἄλογον ἴδικε ἢ ἀνάγκησιν, ἀλλὰ καὶ ἴδιον
 ὑπερεβάλλουσα ἀγανάκτησιν ἐπέχεῖν ἢ Δισποτῶν, ἣν εἰ
 τέρας διατάξα, ἐκ προφάσεως τοιαύτης λαθόνση τὴν ἀρ-
 χήν. ἰουλίος τις σακίβιος, τραχὺς ἦν καὶ ἴδιον δικεῖν,
 οὐ φέροντες οὗτοι τὴν ἄμετρον αὐτὴν πικρίαν, τὸν Δεσπότην
 ἀπολιπόντες, οἱ μὲν εἰς σεβασμίους κατέφυγον ὄικους,
 οἱ δὲ ἐπὶ ἀνδριάντας βασιλικούς, προϊόντος ἀελίου μαρ-
 κιανοῦ τῷ φιλίπαρχίας ἄρχοντος, ἐπεκαλέσαντο πῶς αὐτῶν
 τῷ βοήθησαν, ὁ δὲ ἐρωτήσας, ἔγνω τὴν τύχην, ἔμαθε ὅτι
 πῶς αἰτίαν φιλίπαρχίας προσελεύσεως, οὐκ ἔχωρ δὲ νό-
 μου τὴν τοιαύτην ἠπόθεισιν τέμνοντα, ἐπὶ νεο βασιλεῖα
 τίς δέοι πράξει, πάντα τὰ γεγονότα διηγησάμενος. ὁ
 βασιλεὺς πρὸς τὸ το κινήσεις προσέταξε μὴ χρῆναι προπε-
 τῶς πεισθῆναι τοῖς δικέταις, λέγουσι τὴν καὶ ἴδιον Δεσποτῶν,
 φῶσα γὰρ ὁ Δούλος τὴν Δεσπότην πολέμιος, ἀλλὰ συγκερο-
 τῆρ δικαστῶν, καὶ διαγιγώσκων τὰ μετὰ αὐτῶν. ὅτι εἰ
 φανῆ ἀφόρητος οὗτα ἴδιον Δεσποτῶν ἢ ἀγανάκτησις, ἀναγκ-
 κῶν ἔξουσι οἱ Δεσποτῶν, καθ' ὅσον οὗτοι χαλεπαίνουσι, κα-
 λῆ ἀίρεσει πωλῆσαι, καὶ τὸ τίμημα τοῖς Δεσποταῖς δοθῆ-
 σεται. διὰ τοῦτο δὲ εἶπε καλῆ ἀίρεσις, ἵνα μὴ ὁ Δεσπότης
 ἀγανακτῆ ἕδ' ὅτι καὶ τὸ δικέτου, ἀίρεσις ἣν τῆν πρά-
 σαι βαρείας ἐγγράφῃ. συμφωνήσας τυχόν, ὥστε αὐτὴ εἶναι
 ἣν Δεσποτῶν, ἢ ἐπὶ τῶν μὴ Δεσποτῶν ἐλευθερωθῶν, ἢ ἐπὶ τῶν
 δικέτων αὐτῶν ἣν χῶρα, βαρυτάτους ἀέρας ἐχόνση τοῖς ἀν-
 δεσι, καὶ γένηται παρρησία τῶν Δεσποτῶν πιπράσκοντι,
 διὰ τῶν πάντων ἡμωρῆσθαι καὶ μετὰ πῶν πράσιν τὸν οἰ-
 κέτων. ὀρθῶς δὲ καὶ κενὸν ὁ βασιλεὺς προστέθεικεν, καὶ τὸ
 πρᾶξι τὸν δικέτων, καὶ τὸ τίμημα δοθῶναι τῶν Δεσπο-
 τῶν, ἵνα ὁ μὲν δικέτης διὰ φιλίπαρχίας, πικρὸν Διαφύγη
 Δεσποτῶν, ὁ δὲ Δεσπότης μὴ ζημιωθῆ ἢ δικέτων, διὰ φιλί-
 παρχίας τιμῆματος λήψεως, ἢ μὴ ἀγανακτεῖτω ὁ Δεσπότης,
 μὴ συχ

μὴ συγχωρον μῶνος ἴδιον ἀρχαῖν δικεῖν, ὁ γὰρ βασι-
 λεὺς, ὅτι ἄκοντας τοὺς ὑπηκόους εὐεργετῆ. εἰκόσ ἢ ἢ
 ποὺς δικέτας ἀποροῦντας καταφυγῆς ἑαυτοὺς ἀνελεῖν,
 ἢ ὅτι φουγῆ χρῆσασθῶν τὸν Δεσποτῶν ζημιώσαι πῶς δι-
 κείαν τιμῶν. ὥστε αὐτὸ ἀμποτέρεσιν ἐποίησατο πρόνοιαν,
 ὅτι ἴδιον Δεσποτῶν, καὶ ἴδικεῖν. λυσιτελεῖ γὰρ ὅτι πρᾶ-
 ματῆ πολιτεία δὲ μὴ δένα κακῶς τῆ δικεία κερῆ ὡς πε-
 ρισία, ἔσι ἢ τὰ φιλίπαρχίας εἰματα, πρὸς ἀέλιον
 μαρκιανὸν ἀντιγραφέντα, ἣν τούτοις. πῶς ἴδιον Δεσποτῶν
 Ζηουσίαν ἀμείωτον εἶναι χρῆ κατὰ ἴδικεῖν, καὶ οὐ δὲ
 πόντω τῶν νόμων περαιοῦσθαι, τουτέστι, οὐ δὲ τίποτε ἴ-
 ποτὸ Δεσποτῶν δικαίον μῶσαι. συμφέρον δὲ καὶ τότε
 Δεσποταῖς, τὸ βοηθεῖσθαι τοὺς δικέτας κακῶς φερομέ-
 νους ὑπὸ τῶν Δεσποτῶν, ἢ ὅτι ὀργῆς ἀμέτρον, ἢ λιμοῦ, ἢ ἢ
 βρεως ἀφορήτου, ὅσον οὐ χρῆ ἀρῆσθαι τοῖς δίκαια ἀ-
 ποῦσιν δικέταις. διὰ γὰρ τὸ τοῖν περὶ τῆς μέμφως ἴ-
 ὄντων μὲν ἐκ τῆς ἰουλίου σακίβιου φιλίππου, καταφυ-
 γόντων δὲ ἐπὶ ἀνδριάντας, καὶ εἰ ἴδιον ἐνεργῆς ἀπάνθρωπον
 περὶ αὐτοὺς τὸν σακίβιον ἢ περὶ ἐλεῶν, ἢ εἰς ἀχρηστότην
 αὐτοὺς ἐλκυσθέντας πρᾶξι, διαπιπράσκοντι κέλευσον.
 οὗτω μὲν τοῖς, εἴστε μὴ ὑποσφείρι εἰς πῶν τῶν περὶ κῶ-
 τος Δεσποταίαν. εἰ γὰρ ὁ ἐιρημνῶς σακίβιος, πρὸς περὶ
 γραφῶν τῶν τοιαύτης πράξει τίς διανοηθῆ διατάξεως, κα-
 τὰ πρῶτην μὲν ὅτι τῶν δικέτας πωλῆσας, ἰδία δὲ συμ-
 φωνήσας, ὥστε τούτους αὐτῶν ἀναδοθῶναι, πικρότατος
 αὐτῶν φανήσεται ὁ βασιλεὺς, τοιαῦτα πλεμμελοῦντι ὅτι
 τὴν αὐτῶν περιγράφοντα διατάξι.

De patria potestate Tit. ix.

Ε γνωρῶν ἐν τοῖς περὶ ἀρχαῖσιν, ὅτι in potestate ἔχο-
 μεν καὶ ἴδιον ἢ ἢ μετέσων δικεῖν, ἢ καὶ ἴδιον ἢ ἢ μετέσων πᾶ-
 ρων, πῶς δὲ κατὰ ἴδικεῖν δικεῖν ἀρχαῖσιν ὑπεξουσίῳ

τοϛ, ὁπόλοιπον ἐπιθεῖν τὰ κτλ ἢ ὡς ἰμ ποτεσάτε, ἢ γουρ ὕπεξουσιον. ἰμ ποτεσάτε ἔχομεν τοὺς ἡμετέρους πατρὸς, οὗς δὲ ἐν νόμῳ ἐχίκαμεν γάμων. ὁ δὲ γάμος ἐστι γηται ῥωμαϊκῆ διαλέκτῳ nuptiæ sive matrimonium. καὶ τί ἐστὶ γάμος; ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς συνάφρα, ἀχώρισον τῷ βίῳ τὴν συνήθειαν ἐπαγελλομένην, ἢ γουρ παρέρχουσα. τὸ δὲ ἰμ ποτεσάτε, ὅπως ἔχομεν κατὰ τῶν ἡμετέρων πατέρων μόνον ῥωμαίων ἰδιότητι, οὐδέ τις γυναικὸς κτλ ἢ δικίῳρ πατέρων τοιαντῶν ἔχει ὕπεξουσιότητα ὁποῖα ῥωμαῖοι. ὡς οὖν iuris ciuilis ἐστὶ τὸ τὸ νόμιμον. τὸ γὰρ κτλ ἢ οἰκεῖ iuris gentium. ὁ τοίνυν δὲ ἐμοῦ καὶ ἄλλοι ἐμῆς τικτόμυθος γαμετῆς, ἐμὸς ὕπεξουσιος ἐστὶν. ὡσαντῶς καὶ ἐκ τῶν ὕπεξουσιῶν, καὶ ἄλλοι τικτόμυθος γαμετῆς, τῶν δὲ ἐμὸς ἐγγονορ, ἢ ἡ ἐμῆ ἐγγόνῃ, ὁμοίως ἐμοὶ γενήσονται ὕπεξουσιοι. τὸ αὐτὸ καὶ ἐπὶ προεγγόνων καὶ ἀπεγγόνων, καὶ ἢ ἐφεξῆς, οἱ γὰρ ἐκ ἄλλοι ἐμῆς τικτόμυθοι θύγατρορ οὐχ ὕποβληθήσονται τῆ ὕπεξουσιότητι τοῦ πρὸς μητρὸς πάππου, ἐμοῦ δηλονότι, ἀλλ' ὕπεξουσιοι ἔσονται ὡς ἰδίῳ πατρί.

De nuptijs. Tit. x.

Ενόμους ἢ γάμους μεταξὺ ἀλλήλων στωισῶσι ῥωμαῖοι, ἢνίκα τὰ περὶ γάμων τοῖς νόμοις δικηγόροι φυλάξωσι. Δὲ δὲ τοὺς μὲν ἄξῆρενας ἐφήβους εἶναι, τὰς δὲ θηλείας ἀνδρὸς δεκτικὰς, τουτέστι, τοὺς μὲν ὑπερβεβηκέναι τὸ τεσσαρακκαδέκατον ἔτος, τὰς δὲ, μετῶν εἶναι τῶν ἰσθμίων. ταῦτα δὲ λέγομεν, εἴτε ὕπεξουσιοι, εἴτε ἀυτεξουσιοι ἐστὶν οἱ πρὸς γάμους στωιόντες. ἀλλ' ἐπὶ τῶν ὕπεξουσιῶν, καὶ ἔτερον τι ζητοῦμεν, στωίνεσι εἶναι τῶν γονέων, ὡς ὕπεξουσιοὶ ἐστὶν οἱ συναπτόμενοι. τοῦτο δὲ ἡλικίᾳ γίνεσθαι καὶ ὁ πολιτικὸς καὶ ὁ φυσικὸς ἀπαρτῆ λογισμὸς, ὁ πολιτικὸς μὲν διὰ τὸ τῶν ῥωμαίων ἰδιότητι.

Ius autem,

Ἰδιότητι, τουτέστι τῆ ὕπεξουσιότητι. ὁ φυσικὸς δὲ ἐπεσθῆ διὰ κοινὸν τοὺς μέχρι τοιαντῆς ἡλικίας ἀναρρέψαντας, τοὺς γονεῖς δηλονότι, ταύτης ἀξιοῦσθαι τιμῆς, τῶν δὲ ὡς ἰδίῳ στωίνεσι ὡς ἰδίῳ στωίνεσι. Δὲ δὲ τὴν τῶν πατέρων ἢ γονέων κέλευσιν, τουτέστι δὲ τὴν πατέρων στωίνεσιν. ὅθεν ἀμφιβολίας αἰτιον γέγονε κακῆνο. μαινομύθω πατρός ἢ ὅς ἢ θυγατρὸς ἐπὶ γάμους ἐλθῶν ἐπίγοντο, οὐ γὰρ παύεται τῶν ἔχων ἰμ ποτεσάτε τοὺς πατέρων μαινομύθω ὁ πατήρ δυσυχησας. ἐπεσθῆ, οὐχὶ νήφωρ λογισμὸς τῶν πατέρων, ἰμ ποτεσάτε ποῖσθαι τῶν πατέρων τοὺς παύλας, ὡς ἡμᾶς λέγειν στωίνεσθαι τὴν πατέρων τῶν φρονέων, στωπολλῶν καὶ τῶν κτλ ἢ πατέρων ὕπεξουσιότητι, ἀλλ' ὁ δὲ ἐν νόμῳ γάμων γενενομύθωσ τοκετόρ. ἐβουλοντο οὐδὲ πατέρων ἐπὶ γάμους ἐλθῶν, ὕπεξουσιοὶ δὲ ὄντες, ἄλλοι τῶν πατέρων ἐδέοντο στωίνεσθαι. στωίνεσθαι δὲ ὁ μαινομύθωσ οὐκ ἢ δύνατο, ζητοῦμεν εἰ δύναται. καὶ εἰ μὲν εἰπομεν, στωίνεσθαι εἶναι, τὸ λέγειν ἰδίῳσ τῶν πατέρων, ὅτι ἀρέσκομαι ὡς γινομύθω, τῶν τοιαντῶν ἐπὶ τοῦ μαινομύθωσ γενέσθαι στωίνεσθαι ἢ νόσος, οὐ συγχωρεῖ. εἰ δὲ ἐξόμεθα στωίνεσθαι εἶναι, τὸ, ὅσωντα πατέρα μὴ ἀντιλέγειν ὡς προηομύθωσ, ἀκωλῶντος ὁ γάμος προβήσεται. ἀλλ' οὐκ ἔστι τοῦτο ἀληθές. ὁ γὰρ μαινομύθωσ στωίνεσθαι, οὐ στωίνεσθαι. ἐκῆνος γὰρ στωίνεσθαι στωίνεσθαι ὅς ἀσθανόμυθος τοῦ γινομύθωσ ἄναρται, εἰ μὲν ἀρέσεται τὸν τῶν. ὁ δὲ μαινομύθωσ στωίνεσθαι, νικόμυθος ὕπο τῶν πατέρων οὐχ ἢ δέως ἔχων. ἐπεσθῆ οὐ πολλὰ ὡς ἐπὶ τῶν νομικῶν ἀμφιβολία γέγονασι, γέγονε διάταξις τοῦ ἡμετέρων βασιλέως, τέμνουσα τὴν ἀμφισβήτησιν, καὶ ἐπιτρέπουσα ὡς πατέρων τῶν μαινομύθωσ, νόμιμον εἶναι ὡς λαβῶν γυναικῶν, ἢ τὴν τοῦ πατέρων μὴ ἀναρῶν στωίνεσθαι, ὡς καὶ τῆ θυγατρὸς. τὸ γὰρ τῶν θυγατέρων ἀναρῶν ἢ μαινομύθωσ δηλονότι ἢ τῆ δειῶσ πε

ριχομύλων Διατάξα. επειδή δε ειρήκαμιν, ότι εννομος γάμος δξίρ, ήνίκα βρωμαίος υπερεβάς τὸν πασαρακαυδέκα τον ενιαυτον αγάγητη βρωμαίαν ούσαρ μείζονα τ β ε τ ν, ερα και εαν τις λάβη πλώ ιδίαρ μητέρα, ή αδελφή, ή θυγατέρα, δεμιτός ο γάμος, και λέγομιν ουδ αμώς, εισί γρ γάμοι κευωλυμύνοι. και προς κατάληψιρ τούτων, εχε ταύτα ως εν προθεωρία, ή συγγένεια, όνομα δξί γενικόν, διακρίθται δε εις τρία, εις ανιόντας, εις κατιόντας, και τούς εκ πλαγίου. και ανιόντες μύ εισιρ, οι ήμας γεγεννη κόπε, οϊον πατήρ, μήτηρ, πάππος, μάμμη, και οι έτι του των ανώτεροι, κατιόντες δε, οι δξ ή μων γεννώμυνοι, οϊον ή δς, θυγάτης, εγγονος, εγγόνη, ή οι έτι τούτων κατώτεροι, εκ πλαγίος ή, οι μήτε ήμας γεγεννηκόπε, μήτε δξ ή μων γεν νώμυνοι, φη δε αυτ γονες, και ρίχης ήμτρ κευοιωνηκόπες, οϊον αδελφος, αδελφή, θείος, θεία, ανεψιός, ανεψιά, και οι εκ τούτων καταγόμυνοι. ή δε εκ πλαγίου συγγένεια, διακ ρίθται εις δυο, εις ανάτους, εις κογνάτους. και ανάτοι μύ εισιρ, οι δξ εξ ετερογονίας ήμτρ συναπτόμυνοι, οϊον α δελφος όμοπατήριος, ή αδελφή όμοπατήριος, και οι πατρ δεις οι εκ τω αδελφοϋ, και οι εκ τω ήου τω αδελφοϋ, εγγο νος, εγγόνη, ή θείος προς πατρός, και οι εκ τούτου πατρός, ή οι εκ τ ή ή τ θείος εγγονος, εγγόνη, ή θεία προς πατρός, ή απωλως ήνίκα μη εύρεθ ή ήλυ πρόσωπον, αίτιον υπάρχον τ συγγενείας, λέγει η τ τ άξίρ προσίεναι τ ανανάονα, κο γνάτοι δε οι εκ θηλυγονίας ήμτρ γινωσκόμενοι, οϊον αδελ φος όμομήτριος, ουκέη δε όμοπατήριος, ή οι εκ τούτων κατι όντες, ή αδελφή όμομήτριος, ή γδρ και τ όμομητρίου αδελ φής οι πατρες, ή αυτοι ε κογνάτοι εισιρ, επειδή τ ο αδελ φής πρόσωπον διέτεμε πλώ ανανάονα, οι ανάτοι λέ γονται και λεγίτιμοι, τουτέσι νόμιμοι, και κογνάτοι, ή γουμ φυσικοί, οι δε κογνάτοι μάγοι φυσικοί, ουκ εη δε ή λεγί

τιμοι, ους γρ ο νόμος επισατα, τούτους οι δε και η φύ σις, ους δε η φύσις γινώσκει, ου πάντως οι δε ο νόμος. αυ τη δε συγγένεια δίχως συνίσταται, ή φύσις, ή νόμος, και θέσις, και φύσις μύ, όταν δξ εννόμων γάμων πατρες προέλθωσι. δεσα ή, όταν εχωρ τις ήδρ, λάβη ετερόν τ να, εις ήδρεσίαν. ούτως γαρ ο ήδρετον μύ, τω έμου μύ φυσικού πατρός, τω ιδίου δε θετω αδελφοϋ δξίρ α δνάτ, εισί δε και κογνάτ, ους γαρ ή θέσις ανάτους αυτ ποιεί, τούτους άποτελεεί και κογνάτους. και γαρ ή νόμιμ, προξίς, τουτέσιρ ή ήδρεσία ευχερώς σωάπτε ται τ ή ανανάονι εννόμω όυση και αυτ ή. τα γαρ νόμι μα, τοις νομίμοις σωάπτεται, λοιπόρ δε η ανανά ωρ σωαποτομύνη τ ή θέσις, ελκε μετ' εαυφη και πλώ φύσιρ, τουτέσι πλώ κογνατίονα, και ους ανάτους και λθ, ο δετός, τούτους και κογνάτους άνομάζει. ους δε ε μειλλε κογνάτους καλθρ, εϊγε φυσικός υπήρχέ μου πατρ, τούτους θετός ώρ, ουδ ε ανάτους, ουδ ε κογνάτους και λθ, τω γαρ εν φύσει κογνάτον, εν δεσει ουδ ερ εϊναι νο μίζεται, επειδή σοι ταύτα προπεθεώρηται, όρα λοιπόρ τ προκείμυνον. ελέγομιν εν τοις προλαβοϋσιρ, ότι ουκ αεί βρωμάος, βρωμαία σωαπτόμυνος, εννομον γάμον άκρπελθ, δια τ εϊναι τινάς κευωλυμύνοες, και τέως επί τ ή ανιόν των και τ ή κατιόντων, εις άπείρωτον ο γάμ, κευώ λυται. ου ανάται γαρ τις λαμβάνη πλώ ιδίαρ μητέ ρα, ή μάμμη, ή θυγατέρα, ή εγγόνη, είτε φυσική εί σιρ, είτε δεταί, ει και τ μάλιστα ή θέσις ελθ η τ τ τ ωφ φη έμωκνωπατίονος. άσχωέδω γαρ πλώ νύ δε πλώ ή πάλα τω πατρός και πάωπου προσκηγορία. και μεταξυ δε τ ή εκ πλαγίου προσώπων, δξί τις κώλυσις, αλλ ου διωκεής, ιδου ε μεταξυ αδελφ ή αδελφής εν συνίστατ ο γάμος, εϊπε όμοπατήριος εισιρ, εϊπε όμομήτριος,

Inter eas

ἢ ταυτὸ ὅ, εἴτε μόνον ὁμοπάτριοι, ἢ μόνον ὁμομήτριοι,
 εἰ δὲ εἴη μοι δετὴ ἀδελφὴ, ἐφ' ὅσον σωέσκηκε ἢ θέσις, ὁ
 γάμος ἐμποδίζεται. πάντες δὲ διαλυθείσης, διὰ τὸ ἐμὲ,
 ἢ ἐκείνην ἐμανκίπατον γενέσθαι, ἀκωλύτως ὁ γάμος προ-
 βήσεται. ἐπεὶ γὰρ ἢ θέσις νόμιμος οἷσα διὰ ὅτι ἐμὴν
 κισπιόνοος ἐννόμου οὔσης καὶ αὐτὴν διελευθαι ἐικότως,
 οὐδὲ ἐν εἶδος ἔχω πρὸς αὐτὴν συγγενείας. πάλαι γὰρ,
 ὅτε οἱ δύο ἢ μὲν ὑπεξουσιοι, καὶ ἀδνάταρ αὐτῶν ἐκάλω
 καὶ κοινάταρ. ὅτι δὲ ἐμανκισπιόνοος διαλυσάσης τὴν θέ-
 σιν ἀδνάταρ αὐτῶν οὐ καλέσω. οὐκέτι ἔννομος ἢ θέσις
 οὔσα, κρατῆ παρ' ἑαυτῇ τῶν νόμιμον συγγένων, τουτέστι
 τῶν ἀδνατιόνα. ἢ δὲ ἀδνατιόνοος ἀναρθεσίσης ἀπ' ἐλευθ
 ἢ ἢ κοινάτω. ἐπεὶ δὲ ἢ ἀδνάταρ αὐτῶν καλῶν αὐτῶν
 μα, ἐικότως οὐδὲ κοινάταρ. διὸ ἔαρ τις τὸν ἴδιον γαμ-
 βρόν εἰς δεσίμ βούλεται λαβῶν, ὁφείλει πρότερον τῶν
 θυγατέρα ποιῶν ἐμανκίπατον. εἰ δὲ τις ἔχωρ ἢ ὄρ καὶ
 νυμφῶν βούλεται εἰς θέσιν λαβῶν τῶν νύμφων, ἐμανκισπι-
 τεύων πρότερον ὁφείλει τὸν ἢ ὄρ. εἰ γὰρ μὴ τοῦτο πράξῃ, τῆ
 δεσίμ ἢ γαμβροῦ, ἢ ὅτι νύμφης, ὁ γάμος διαλυθῆσεται,
 ἐυρεθήσονται γὰρ ἀδελφοί. μεταξὺ δὲ ἀδελφῶν, οὐδὲ
 ἔαρ εἶερ θετοί, συνίσταται γάμος. τὴν τοῦ ἀδελφοῦ μα,
 ἢ ὅτι ἀδελφῆς μου θυγατέρα, λαμβάνει πρὸς γάμον οὐ
 θέμις. ἀλλ' οὐδὲ τῶν τόντων ἐγγόνων, εἰ καὶ τὰ μάλισα τε
 τάρτου εἰσὶ βαθμοῦ, ὅς οὐ βαθμοῦ οὐδ' ἄναμα λαμβάνει
 πρὸς γάμον. οἷον τῶν θετῶν θυγατέρα τῶν θείου, ἢ ὅτι θεί-
 ας. κανὼν γὰρ ἔσω σοι καθολικῶς, ἐκείνδ τῶν προσώπου,
 ὅτι τῶν θυγατέρα οὐ δάναμα λαβῶν πρὸς γάμον, τῶν οὐ
 δεῖ τῶν ἐγγόνων. εἰ δὲ ὁ φυσικὸς μου πατήρ, λάβῃ τινὰ
 κόρην εἰς θέσιν, γίνονται δὲ ἐκ πάντες θυγάτρης, δάναμα
 λαβῶν ταντῶν πρὸς γάμον. ἐπεὶ δὲ κοινάτα μου δεσίμ αὐ-
 πὴ ὄς ἐκ θηλυγονίας γινωσκομένη. εἰρήκαμν δὲ τὸν ἐν
 φῶσα

Fratri.

Eius vero.

φῶσα κοινάτων ἐν δεσίμ μηδὲν εἶνα. ὁνο ἀδελφῶν
 ἀρρένων, ἢ θηλῶν πατρῶς, ἢ ἀδελφοῦ, καὶ ἀδελφῆς,
 ἀλλήλοισιν ἀνναται πρὸς γάμον σωάπιδ. τὴν ἐμὴν
 ἄμιταρ, ἄμιτα δὲ δεσίμ ἢ πρὸς πατρῶς θεία, οὐδ' ἄναμα λα-
 βῶν πρὸς γάμον, εἰ καὶ θετὴ δεσίμ, οὐ μὲν, οὐδὲ τῶν ματερτέ-
 ρων, ματερτέρα δὲ δεσίμ ἢ πρὸς μητρῶς θεία, ἐπεὶ δὲ μητρῶν
 τάξιμ ἐπέχουσι, τῶν τῶν λόγῳ οὐδὲ τῶν μεγάλων ἄμι-
 τω, οὐδὲ τῶν μεγάλων ματερτέρα, ἐπεὶ δὲ μαμμῶν τάξιμ
 ἐπέχουσι. καὶ εἰς μεγάλην ἄμιτα, ἢ τοῦ πάπου μου ἀδελ-
 φῆ, ἢ ὁ ἐμὸς πατήρ ἄμιταρ, ἐγὼ δὲ μεγάλων ἄμιταρ ἀ-
 ποκαλῶ. μεγάλη δὲ ματερτέρα ἢ ἀδελφῆ ὅτι ἐμῆς μάμ-
 μη, ἢ ἢ ἐμῆ μητῆς ματερτέρα καλῶ, ἐγὼ ἢ μεγάλων μα-
 τερτέρα. εἰρη τὴν ἐπὶ τῆ ἄμιτας, ὅτι οὐδ' ἄναμα ταντῶν λα-
 βῶν, οὐδὲ εἰ ὑπάρχη θετὴ. οὐκέτι δὲ ἐπὶ ὅτι ματερτέρας
 καὶ πῶς συμβαίνα εἶνα θετῶν ἄμιταρ, ἢ μεγάλων θε-
 τῶν ἄμιταρ; οἷον ὁ πρὸς πατρός πάπος μου ἔχωρ ἢ ὄρ
 ἐμὸν πατέρα, ἔλαβε κόρην τινὰ εἰς θέσιν. καὶ ὁ μὲν ἐμὸς
 πατήρ, ἐκάλε αὐτὴν θετῶν ἀδελφῶν, ἐγὼ ἢ θετῶν ἄμιταρ.
 μεγάλη δὲ θετὴ ἄμιτα πῶς συμβαίνα; ὑπόθεσθαι ὁ πρὸς
 πάπος μου ὁ πρὸς πατρός, ἔχωρ ἢ ὄρ τὸν ἐμὸν πάπον,
 ἔλαβε εἰς θέσιν κόρην τινὰ, ἢ ὁ ἐμὸς πάπος ἐκάλε θε-
 τῶν ἀδελφῶν, ὁ δὲ ἐμὸς πατήρ θετῶν ἄμιταρ, ἐγὼ ἢ με-
 γάλων δετῶν ἄμιταρ. διὰ τῶν τῶν ἐπὶ ὅτι ἄμιτας προσε-
 τίθη ὅτι θέσεως, οὐ μὴ ἐπὶ τῆ ματερτέρας, ἐπεὶ δὲ κατὰ
 ἀρρένογονίμ μοι σωαπιδωμένη, ἐυρίσκετο ἐδνάτα. ἢ δὲ
 αὐτὴ καὶ κοινάτα, ὁ γὰρ ἀδνάτος πάντως ἢ κοινάτος.
 ἐπὶ δὲ ὅτι ματερτέρας ἢ θέσις πάντως οὐκ ἐνεπὸς δὲ τῶν
 γάμων ματερτέρας οὔσης. ἐπεὶ δὲ γὰρ ἀπό θηλυγονίας ἐγι-
 νώσκειτό μοι, κοινάτα ἐσίμ, ὑποκαμμένη δὲ θέσεως, οὐ-
 δὲ ἐν εἶδος ἔχα πρὸς με συγγενείας, (ἐπεὶ δὲ τῶν θετῶν
 ματερτέρας ἀνναμα λαβῶν, τῶν τῶν μάλων μου
 τῶν

Duorum.

Item amitam

Defunt in ca-
stigato exem

plari, tolerari ta-
men utcumq; prof-
fuit, si pro μάμ-
μη, δείαρ lege-
rimus.

Affinitatis

τὸ πρὸς μητρός, τὸ δὲ θετὸν ἀμιτὰρ οὐ δύναμαι, τοῦτέστι
τὸ μάμηρ μου τὴν πρὸς πατρός.) διὰ τὸν κανόνα τὸν
λέγοντα, τὸ ἐν φόνει κοινῶτον, ἐν θέσει εὐδὲρ εἶναι νο-
μίζεται. ὡς οὐκ μὴ κεκωλυμένου τῆ γάμου, διὰ τοῦτο οὐκ
ἰθεμάτησα θετὸν ματερτέραν. πῶς ἢ ἐνταῦθα συμβαίνει
γενέσθαι ἐκ θέσεως ματερτέραν; οἷον ὁ πάππος μου ἢ
πρὸς μητρός ἔχωρ θυγατέρα τὴν ἐμὴν μητέρα, ἔλαβεν
εἰς θεσίην κόρην τινὰ, ἢ ἢ ἐμὴν μητῆρ ἐκάλει θετὴν ἀφελ-
φῶν, ἐγὼ δὲ θετὸν ματερτέραν. εἰρήκαμεν ἐν τοῖς προ-
λαβοῦσι τοὺς διὰ συγγένειαν κεκωλυμένους γάμους. εἰσὶ
δὲ καὶ ἕτεροι, οὐ διὰ θεσμόν συγγενείας, διὰ δὲ ἀγχισί-
αν μὴ προσβαίνοντες. ἀγχισία δὲ ὄζει, δικαστικῆς προσώ-
πων, ἐκ γάμων ἢ μητρσων μηδὲν συγγενείας ἐκτός. οἷον
οὐ δύναμαι ἐγὼ λαβῆν τὴν ἐμὴν προγόνην, ἢ νύμφην, ἐκ
πατρὸς θυγατέρων τάξιμ ἔχουσι. καὶ νύμφην μὲν ὄζει ἢ τὸν
ἡοῦ γαμετή. προγόνη δὲ ἢ τῆ ἐμῆς γωνικῆς θυγάτης. δὲ
δὲ προσεθῆναι τὸ ποτέ, καὶ λέγειν, οὐ δύναμαι λαμβάνειν
πρὸς γάμον, τὴν ποτέ μου νύμφην, ἢ τὴν ποτέ μου προ-
γόνην. προσθεθέντες γὰρ τὸ ποτέ δὲ κεκωλυμένον μὴ ὑπὸντα τὰ
φθὶ ἀγχισείας αἰτία γεγονότα πρόσωπα. καὶ ὁμοίως οὐδὲ
ὅπως δύναμαι σωαφελῶν καὶ ἀπογεννημένων. τῶν προ-
σώπων, δι' ὧν ἢ ἀγχισία γέγονεν, καὶ αἱ τοῖ φθὶ ἀγκι-
σειας τὴν σωαφείαν ἐπέχομεν. ἐὰρ γὰρ εἶπω τὴν ποτέ
μου νύμφην, ἔλαβον ὅτι ἐτελευτήσεν ὁ ἐμὸς μὲν υἱός, αὐτῆ
φθὶ δὲ ἀνὴρ. ἐὰρ ἢ εἶπω τὴν ποτέ μου προγόνην, ἔλαβον ὅτι
ἐτελευτήσεν, ἢ αὐτὴν μὲν μητῆρ, ἐμὴ δὲ γαμετή. εἰ δὲ ἔτι, ἢ
μέρ ὄζει νύμφην, ἢ δὲ προγόνην, μείζονι κεκώλυμαι λόγῳ
πάντην ἀγαγέσθαι. εὐρίσκειται γὰρ, ἢ ὁ ἀνὴρ ἔχωρ δύο
γαμετάς, ἢ ἢ γυνὴ δύο ἔχουσα ἀνδρας. ἐὰρ γὰρ λάβω
γυναικα τὴν νύ μου νύμφην, εὐρίσκειται ἐκείνην ἔχουσα τῆ
ἐμὴν παῖδα, καὶ ἐμέ. εἰ δὲ τὴν νύ μου μὲν προγόνην συμβή-
σεται

σεται μοι δύνο γαμετάς ἔχωρ, τὴν νύ μου γαμετή, καὶ
τὴν αὐτὴν θυγατέρα τὴν ἐμὴν προγόνην. κεφαλικὴ δὲ ὡ-
ρισται τιμωρία κατὰ τῶν διωλοῦ γάμων συνισώντων. οὐ
δείξω οὐκ τὴν μείζονα κίλασιμ ἀφείξω, λέγω δὲ τὴν κεφα-
λικὴν τιμωρίαν, τρακταίξω τὴν ἐλάττωνα, καὶ λέγω κε-
κωλυθῆναι τὴν σωαφείαν, διὰ τὴν φθὶ ἀγχισείας τι-
μήν. οὐ δύναμαι λαβῆν τὴν ποτέ μου πινθε-
φάρ, ἢ τὴν ποτέ μου μητρυιάν, ἐπεὶ μητρῶν τάξιμ
ἐπέχουσι. καὶ πενθερά μέρεισιμ ἢ φθὶ ἐμῆς γαμετῆς μη-
τῆρ. μητρυιά δὲ, ἢ τὸν ἐμοῦ πατρός γαμετή, ὄζει ἢ οὐκ
ἐτέχθη. προσεθῆκα δὲ ἐνταῦθα τὸ ποτέ, ἵνα δείξω
μὴ ὑπὸντα τὰ τῆς ἀγχισείας αἰτία πρόσωπα, διὰ τὸ τε-
λευτήσασα τὴν ἐμὴν γαμετήν, ἢ γου τὸν ἐμὸν πατέρα. εἰ δὲ
ἔτι ζῶσι, διπλωσις ἐπισημαίνεται γάμου. εἰ δὲ λάβω τὴν ἐ-
μὴν πενθεράν, εὐρίσκειται δύνο ἔχωρ γαμετάς, τὴν πεν-
θεράν καὶ τὴν αὐτῆς θυγατέρα. εἰ δὲ τὴν νύ μητρυιάν, ἢ
ποτελεθῆσεται ἐκείνην δύνο πρόσωπον γαμετή, τὸ πα-
πρὸς μου καὶ ἐμοῦ αὐτοῦ. οἱ δὲ κεφαλικῶν εἶναι τὴν ἐ-
πί τῶν διωλοῦ γάμων τιμωρίαν. παρῆτος, ἔχωρ ἡοῦ
ἀπὸ τιτίας, ἔλαβε πατρίμαρ πρὸς γάμον ἔχουσαν θυ-
γατέρα ἀπὸ τιτίου. ἢ καὶ ἐκ τῆς ἐκείνου, ὁ μὲν εἶχε θυγα-
τέρα, ἢ ἢ ἡοῦ. οἱ τούτων παῖδες, οἱ ἐν τῶν σωθῆναι λεγό-
μενοι ἀλληλοπρόγονοι, καλῶς ἀλλήλοις συναπθῆνται, εἰ καὶ
τὰ μέλισσα ἀδελφός, ἢ ἀδελφὴ αὐτοῖς τεχθεῖν, ἐκ τουτ
συσάντη μετὰ τὴν αὐτοῦ γεννησιμ γάμου. ἢ ἐμὴ γα-
μετή, τὸν πρὸς ἐμέ βρεπουδίω διαλυσασα γάμον, ἀν-
δρὶ δὲ θυτέφω σωθῆθη. ἔσχερ ἐκ τούτου θυγατέρα, ἢ κε-
του μὲν εἰ τὴν ὄζει αὐτῆς θυγατέρα δύναμαι λαβῆν. καὶ
φθὶ μὴ εἶναι μὲν αὐτὴν προγόνην. προγόνη γὰρ ὄζει, ἢ
πρὸ τῶν ἐμῶν τεχθεῖσα γάμων, πλὴν διὰ τὸ ἐυπρεπές,
ἀπέχεσθαι δὲ μὲν τῆς πρὸς αὐτὴν συναφείας. καὶ

Sactum

Mariti

Si uxor

γοῦ ἢ γεννηθῆναι μνησὶ τῷ ἐμοῦ πατρὶ, οὐ γέγονέ μου νόμι-
 φη γάμου μὴ πατρικουδὴσαντος, οὐδ' ἢ τὸ πατρὸς μὴ
 μνησὶ γέγονέ μου μητρικῶν, ἢ γάμων ἐμποδιζόμενων.
 καὶ ὅσον ἐκ τῶν εἰρημνύων, ἢ δυνάμην τανύτας λαμβάνει
 πρὸς γάμον. ἀλλὰ κἀνταῦθα διὰ τὸ εὐπρεπές, ἔπειθε ἢ
 μὴ ἰουλιανὸς τοῖς τιόντοις μὴ προσιέναι γάμοις. ἄρα
 δὲ ἢ συγγένεια ἢ ἐν δουλείᾳ ἐμποδῶν γίνεται τῷ γάμῳ,
 οἷον σωελθθερώθῃ τις τῆ ὀικείᾳ ἀδελφῆ. ζητοῦμεν
 εἰ ἐπιτέτραπται γάμος γενέσθαι αὐτῶν ἀναμεταξὺ, καὶ
 ὅσον μὴ κατὰ πλὴν ἀκρίβειαν, οὐ νομίζεται τις ἀνα-
 μεταξὺ αὐτῶν εἶναι συγγένεια, πλὴν διὰ τὸ τοιαῖματος
 δίκαιον, ὃ ἐστὶ ius sanguinis, ἢ γούρ δίκαιον αἵμα-
 τος, ἢ συνάφεια κενώλυται. ἔστι δὲ καὶ ἕτερα πρὸς ὄψωπα,
 ἃ τίνα διαφόρων ἀτίων χάρις, οὐ δύναμαι λαβῆναι πρὸς
 γάμον. ταῦτα δὲ ἐν τοῖς διγέσει, ἢ γούρ τῷ πανδέκτῳ
 ἐκ πολλῶν ἀρχαίων συναχθέντα, ἐγγραφίως ὁ θεότατος
 ἡμῶν ἐπέτρψε βασιλεύς. εἰ δὲ τίς ὑπεναντίον τῶν
 εἰρημνύων ἀγάγηται τινὰ πρὸς γάμον, οὐκ ἀιχυνθεὶς τῷ
 τῶν ἀνιόντων ἢ κατιόντων συγγένειαν, οὐδὲ τὰ ἐκ πλα-
 γίου κενωλυμνῶν πρὸς ὄψωπα, οὐδὲ ἐν τῷ λαβῶν τῷ φθί ἀγ-
 χισείας κώλυσις, καταφρονήσας δὲ ἐπὶ τῶν συνελθθερω-
 θέντων συγγενῶν, οὔτε αὐτὸς ἀνήρ, οὔτε ἐκείνη γαμετῆ
 κληθῆσεται, ἀλλ' οὐδὲ γάμος τὸ πρῶγμα, οὐδὲ πρὸς τὸ
 ἐπιδιόμνιον. ἀλλ' ἔπειθε ἢ ταῦτα τὸ ἀκολάσω ἐπιχθῆναι
 οὐ δύναται τῷ προαίρεσι, μείζονα ποίνην ἐπιτίθησι ὁ
 νόμος. λέγει γὰρ τοὺς ἐκ τοιαύτης σωμαφείας τικτομέ-
 νους, ὑπεξουσίους μὴ εἶναι τῷ πατρὶ, καὶ οὐκ ἢ φνσις
 ἐδωρήσατο ὁ νόμος ἀγνοῦν ὡς μὴ κατὰ τὴν αὐτῶν πεχθέν-
 τας προαίρεσι. ἀλλ' ὅσον ἀνήκα εἰς τὸ τὸ πατρὸς ὑπεξου-
 σιόηται, τοιαῦτοί εἰσι, ὁποῖους εἶναι συμβαίνει τοὺς ἀ-
 πὸ πατρείας συλλκφθέντας, καὶ γὰρ οὐδὲ οἱ πατέρας.

ἔχον

ἔχον νοοῦνται, ὅποτε ἄδικλος οὗτος ἐστὶ διὰ τὸ πλῆθος
 τῶν μιγνυμνῶν, ἀλλ' εἰώθασιν τὸν τύπος σωρείους καλῶν,
 ἢ ἀπὸ ἑλληνικῆς φωνῆς, quasi σωρᾶδω concepti, ὅιον
 σωρᾶδω συλλκφθέντες, ἢ quasi sine patre filij, ἢ γὰρ
 ἔπειθε ἢ πατρὸς εἰσιρ ἀπάτορες, ἀκολάτως οὐκ εἰς λέγειν
 τὸ τοιαύτης διαλυθείσης συναφείας, μὴ γίνεσθαι προικὸς ἀ-
 παίτησι. οἱ δὲ τοὺς ἀδεμίτους ἀπαζόμενοι γάμους οὐ-
 μόνον τὰς εἰρημνῶν ὑφίστανται κινᾶς, ἀλλὰ καὶ ἐτέ-
 ρας τινᾶς, ὡς ἐκ τῶν βασιλικῶν ἐσιρ μαθῆναι διατάξεων.

Aliquando

ἔστι δὲ ἰδίον, ὅποτε τις ἄμα καὶ τῷ τεχνῶνται οὐκ εἰσιρ
 ἴρ ποτεσάτε τῷ πατρὸς, μετὰ ταῦτα δὲ γίνεσθαι ἴρ πο-
 τεσάτε, καὶ ποῖος οὗτος ἐστὶ, ἐμιγνυμνῶν μὴ ἐγὼ τινὶ γυ-
 νακί, πρὸς ἢ νόμιμον οὐκ ἐκωλυόμην συσῆσαδης γά-
 μου. ἐμιγνυμνῶν ἢ αὐτῆ, οὐχ ὡς γαμετῆ, ἀλλ' ὡς πόρνη τυ-
 χόν, ἢ παλλακῆ. ἐτέχθησαν παῖδες ἐντεῦθεν, οὐκ εἰσιρ
 ἴρ ποτεσάτε, διὰ τὸν γάμον μὴ προκηθῆναι, ἀλλ' ἔστι φυσικὸς
 ὁ παῖς. ποτὸρ ἐπιδέδωκε μετὰ ταῦτα εἰς βαλευτήριον,
 γενήσεται μοι ἴρ ποτεσάτε. τὸ δὲ αὐτὸ εἰσιρ, εἰ καὶ συνε-
 κάθευδορ γυναικί τινι, οὐχ ὡς γαμετῆ, ἢ ἔχον με γαυαῖ-
 κα, οὐχ ὁ νόμος, ἀλλ' ἢ φθί διαθέσεως ἐκώλυσερ ἔμφψις,
 ἐτέχθη παῖς, οὐκ εἰσιρ ἴρ ποτεσάτε. εἰ δὲ μετὰ ταῦτα κα-
 τὰ εἰρημνῆ ἢ διάταξις τῷ εὐσεβείας του ἡμῶν βασιλέως,
 προικῶα γένηται πρὸς αὐτὴν, οὐ μόνον οἱ προτεχθέντες
 τῶν προικῶων, ἀλλὰ οἱ μετὰ ταῦτα, εἰ τινᾶς συμβαίη
 τεχνῶνται, ὑπεξουσίοι μοι γγυήσονται, κατὰ τὰ περιεχό-
 μνημα τῆ τῷ βειοτάτου ἡμῶν βασιλέως διατάξει.

De adoptionibus Tit. xi.

Εἰνωμῆν ἐν τοῖς προλαβοῦσιρ ὅτι περ ἔχομεν τὸ ἴρ
 ποτεσάτε κατὰ τῶν ἡμετέρων παίδων, τὸ δὲ ἐν
 νόμῳ γάμων ἢ μὴ γεννωμνῶν. εἰδέναι δὲ χρῆ, ὅτι αὐ-
 τὰ ἴρ ποτεσάτε, καὶ ἐπὶ τοὺς θετοὺς προέσι παῖδας.

καὶ

καὶ τὴν ἰσοθεσίαν, νομίμη πρᾶξις, μιμουμένη τὴν φύσιν, πρὸς ἀπαίδωρ ἡραμυθίαν ἐπινενομήνη. τυχόντες οὐκ ἔσχωρ τίς πατρίδας διὰ τὸ μὴ ἐλθεῖν ἐπὶ γάμου, ἢ ἐλθεῖν μὴ μὴ παιδοποιῆσαι δε, ἢ παιδοποιῆσαι μὴ, ἀποβάλλουσι δὲ τούτους, τὸ ἐν τῆς φύσεως ἐλάττωμα, ἢ καὶ τὸ συμβαῖν διασύνχημα βουλόμηνος ἐπικουφίσαι, ἔλαβερ εἰς ἰσοθεσίαν τινά. τὸ το δεῖρηται, ὡς οὐ μόνον ἐκείνων εἰς θέσιν λαμβανόντων ἄν οὐκ ἔχόντων παῖδας. καὶ οἱ ἔχοντες γὰρ ἀκωλύτως λήφονται, ὡς καὶ ἐν τοῖς προλαβοῦσιν εἰρητη ἐπὶ ἐκείνου τὸ θέματος ἔνθα εἴπωμεν, ὅρ εἰς θέσιν βουλόμηνος λαβῶν τὸν γαμβρόν, ἢ τὴν νύμφην, πρῶτον τὸν ἡσόν, ἢ τὴν θυγατέρα ἀφείλην ποιεῖν ἐμαγκιστῶν. ὡς οὐκ ἐν ἐκείνῳ τῷ θέματι, εἰ μὴ ὁ γάμος ὑπῆν, οὐδὲ ἐν ἐπὶ ὀλιζε τῆς πράξης ἐπὶ θέσεως, ἀλλ' εἴπωρ ἐν ταῦτα πρὸς παρραμυθίαν ἀπαίδωρ ἐπινενοῦσθαι τὴν θέσιν, ἵνα δικλῶσσω τὸ γινόμενον ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον. ἢ ἡ ἰσοθεσία, ῥωμαϊκῆ φωνῆ λέγεται ἀδοπίωρ, αὐτὴ οὖσα γενικὸν ὄνομα, εἰς δύο διακεῖται, εἰς ἀδρογατίονα, καὶ τὴν ὁμώνυμον ἀδοπίονα, ἢ δὲ ἀδοπίωρ γίνεται δύο τρόποις, ἢ ἐκ βασιλικῆς ἀντιγραφῆς, ἢ ἐκ προσάξεως ἀρχόντων. ἢ ἀντιγράφῆς βασιλικῆς τούτων, ἢ ταύτας εἰς θέσιν λαμβάνουμην, οἱ τινες εἰσὶν αὐτεξουσιοι. τὸ το δεῖ τὸ ἐπὶ ἰσοθεσίας εἴδος, λέγεται ἀδρογατίωρ, ἢ γὰρ πρᾶξις κλησις. κελενσα δὲ ἔσχεροντων ἔξεσι λαβῶν εἰς θέσιν τούτων ὑπεξουσίσι, ἢ τὰς ὑπεξουσίας ἐτέρων, εἴτε πρῶτον ἐπέχειν πρᾶ τῶν φυσικοῦς γενεῶσι καθμῶρ, ὅποιός ἐστιν ἡσὸν ἢ θυγάτηρ, εἴτε ἢ ἐπέκανα, ὅποιός ἐστιν ἔργονος, ἐγγόνι. ἢ το δε κυρίως ἀδοπίωρ λέγεται, ἢ γὰρ ἰσοθεσία, καὶ γενικῶ, καὶ ἰδικῶ ὄνομα. ἀλλὰ πάλαι μὴ ἔξῃρ πάντως ἀλλότριον ὑπεξούσιον εἰς θέσιν λαμβάνειν ὅ τὸ ἰρ ποτεσάτε, τὸ φυσικοῦ πατρὸς μετέσθην ἐπὶ τὸν θετόν, σήμερον δὲ διάταξις τὸ εἶσε βεσάτου

Adoptio

Sed hoc die

βεσάτου ἡμῶν βασιλέως γέγονε κελενουσα, ἢ νῦν τίς ὑπεξουσιον εἰς θέσιν λαμβάνει, μὴ διαλνέσθαι τὴν τὸ φυσικοῦ πατρὸς ὑπεξουσιότητα, μηδέ τι μετεῖναι ἐπὶ τὸν πατέρα, μηδέ γίνεσθαι αὐτὸ ἰρ ποτεσάτε τὸν πατέρα, εἰ καὶ τὴν ἑξαδιαβέτου κλησιν, εἰς τὰ πράγματα τὸ λαβόντος αὐτὸν εἰς ἰσοθεσίαν, ἢ ἐρημῶν διάταξις αὐτῷ ἐπιλοτιμήσατο. εἰ δὲ ὁ φυσικός πατήρ, οὐκ ἐξωτικῶς τινί, ἀλλὰ τῷ δικίῳ πενθρῶ τῶν δέδωκε εἰς θέσιν, ὅς ἢ αὐτῷ πάππος πρὸς μητρός, ἢ πολλακίς ἡυόμηνος τις ἐμανκιπᾶτος, εἴτα παιδοποιήσας, τὸν μετὰ τὴν ἐμανκιπατίονα τεχθέντα αὐτοῦ πατέρα, τῷ οἰκίῳ μὴ πατρί, πάππῳ δὲ πρὸς πατρός τὸ λαμβανόμενον δέδωκεν εἰς θέσιν. ἐπὶ τούτων γὰρ ἄν θεμάτων, ἐπὶ δὲ εἰς ἐρ καὶ τὸ αὐτὸ πρόσωπον σωτρέχε, τᾶτε φυσικὰ δίκαια, τούτέσι τὰ ἐκ ἐπὶ γενέσεως καὶ ἐπὶ ἰσοθεσίας, ἀμάχως ἀπαῖς ἰρ ποτεσάτε γενήσεται τὸν πατέρα, σωπαῖόμενος αὐτῷ καὶ νόμῳ καὶ φύσει, ὅ ἐπὶ τὸ πρὸς πατρός πάππου γενήσεται φραμιλίας τὴν καὶ ὑπεξουσιότητα. εἰσὶν οὖν πολλαὶ διαφοραὶ ἀδρογατίονος, καὶ ἀδοπίονος, καὶ πρῶτη αὐτῆς ἢ μὴ ἀδρογατίωρ ἐπὶ βασιλέως γίνεται, ἢ δὲ ἀδοπίωρ, ἐπὶ ἀρχόντων. δεύτερα διαφορὰ, ὅτι ἢ μὴ ἀδρογατίωρ, ἐπὶ αὐτεξουσίωρ, ἢ δὲ ἀδοπίωρ ἐπὶ ὑπεξουσίωρ χῶζαν ἔχα. εἰ δὲ καὶ τρίτη διαφορὰ, ὅ ἄνηκος αὐτεξουσιος ἐκωλύτο εἰς θέσιν πάλαι λαμβάνεσθαι. τελευτᾶσθαι δὲ, ἐπετράπη γίνεσθαι, μετὰ τινος πρᾶφλακῆς, ἢ νῦν οὖν διὰ βασιλικῆς ἀντιγραφῆς ἄνηκος αὐτεξουσίος εἰς θέσιν λαμβάνειν, δὲ ζητήσας, εἰ σέμνη τίς ἀπία τὴν ἰσοθεσίαν σωεσῆσατο, τούτέσι μὴ δι' αἰσχρὸν ἔρωτα, τὴν θέσιν ὁ ἐσόμενος πατήρ γενέσθαι βουλεται, ὅ εἰ λυσιτελεῖ τὸ τῷ πουσίῳ ἢ καὶ μὴ συμφέρεθ. τυχόντες ἀπορὸς ἐστὶν ὁ θετὸς πατήρ, αὐτὸς δὲ πλεῖστος, ἢ ἐπὶ ὅτε διατα

Cum autem

διατα

Δαπανηθεὶς καὶ εἰ ἐν ᾧ φανῆ, οὐ προκρίσεται ἢ πῶς
 σιε. δὲ ἔπρος τοῦτοίς, ἐκ ἀσφάλειαρ ποιῆσιν τὸν ἀδρογὰ
 τορὰ ἐν δακμοσίῳ προσώπῳ, τῶν ἐπι ταβουλλαρίῳ, ὡς
 εἰ συμβῆ τὸν εἰς θέσιμ ληφθέντα ἀνηβον τελευτήσασα, ἀ-
 ποκαταθήσει ἐκεῖνοίς τὰ πράγματα, οἱ ἔμελλον ἐλθῶν
 ἐπὶ τὸν αὐτὸν κληροῦ, εἰγε μὴ ἔδωκερ ἑαυτὸν εἰς θέσιμ. ἀλλ'
 οὐδὲ ἐτέρωσ τὸν τοιοῦτον ἀνηβον ἐμαγκιπᾶτορ ὁ ἀδρογὰ
 τωρ ποιῆσιν δὴναται, εἰ μὴ ἐυλόγου ἀτίας ἀπολαχθεί-
 σις, ὅτι πάντων πραγμάτων ὡρ ἄρ λέγωνται διαφορὰ
 τούτων καὶ κοινωνία τυγχάνουσι. τί γὰρ ὅτι ἢ ἐπεσον-
 λθῆσε ἡδὲ πατρὶ, ἢ ἕτερόν τι ἔπραξε, ὡσπερ ἄξιον
 ἑαυτὸν ἐποίησεν, τὸ ἐκβληθῆσιν ἐπὶ τὸν πατρὸς ὑπεξου-
 σιότητος, ἀποδιδουλύωρ αὐτὸν δὴ κλονότι ἢ ἢ ἢ αὐτοῦ
 προσωριδιέντων πραγμάτων ἡδὲ πατρὶ. εἰ δὲ καὶ τε-
 λουτὸν ὁ πῶς πατήρ, ἔξερειδά τευσερ αὐτὸν, ἢ γουρ ἀπὸ
 κληροῦ αὐτὸν ἐποίησερ, ἢ καὶ περιώρ ἀλόγως ἐποίησερ
 κελενεται τὸ τέταρτον μέρος ἢ οἰκείωρ πραγμάτων αὐ-
 τὸν καταλείψει, ἔξερειδῶρ δὴ λαδὴ ἢ ἐπὶ τὸν θετὸν πα-
 τέρτα μετενεχθέντων, καὶ ὡρ αὐτὸν τὸ κέρδος προσεπόρι-
 σε μετὰ τῶν θέσιμ. ταῦτα δὲ πάντα, ἐπὶ τοῦ εἰς θέσιμ
 λαμβανόμενου ἀνήβου ὑπεξουσίῳ ἀργῶ, διὰ τὸ πρῶτον
 μὲν κληρὸν δοκῆρ ἔχῃ αὐτὸν ὑπεξουσίῳ. Δευτερον ὅτι
 ὅτι πατήρ δωάμωρ ταῦτα περιεργάζεσθ, καὶ ὅπως αὐ-
 τὸν εἰς ἡθεσίαν παραχῆρ. εἰρήκα μὲν ἔξερειδῶρ, καὶ
 ἐπιωμῶν κοινωνίας ἀδρογατιόνος, καὶ ἀδοπιόνος. ἔνθα ἔ-
 διαφορὰ, πάντως ἔσαι καὶ κοινωνία. ὅτι δὲ πρῶτη κοινωνία
 αὐτῆ. δὲ τὸν λαμβάνοντα εἰς ἡθεσίαν εἶναι μείζονα
 ἢ ἡθεσιμένον, ἐπερ δὴ πρὸς μίμησιμ ἐπὶ φνσεως ἐπινο-
 κται. ἢ δὲ φνσεις πρῆσβντερον οἱ δὲ τῶν ἡδὲ τὸν πατέρτα νο-
 μίζεται ἢ τῆρας εἶναι καὶ τῆς φθσεωσ ἀλλότριον, τὸ
 δὲ γῆρ μείζονα εἶναι τὸν πατέρα τοῦ πατρὸς, ταῦτα δὲ ἐπὶ
 ὡσερ

Μίμησιμ

ὑπεξουσίῳ, καὶ αὐτεξουσίῳ προβαίνα. δὲ δὲ προκρίσται
 τὸν πατέρτα ἐνιαυτούς ἢ ἢ ἢ τοιαντὴ ηλικία plena λέ-
 γεται pubertas, τούτέσι ἐφηβότης τελεία. ὅτε καὶ οἱ
 βραδέως ἡβῶντες, ἡβῶσι τὸν χρόνον πάντως σωτρε-
 χοντες. ἔσι δὲ δευτέρτα κοινωνία ἐν τοῦτοίς, δὴ ναμα ἢ
 εἰς τάξιμ ἐγγόνου ἢ ἐγγόνος, ἢ προεγγόνου, καὶ προεγγόνος,
 ἢ καὶ ἢ ἔτι κατωτέρω εἰς θέσιμ λαβῆρ, εἰ καὶ τὰ μάλισα
 μὴ ἔχω πατέρα. τὸ δὲ μέλλον λέγεσθαι, οὐ κοινωνίας,
 ἀλλὰ μάλλον διαφορὰς ὅτιμ ἰδιον, ἢ τις ὅτι τρίτη, ἐπὶ τῶν
 αὐτεξουσίῳ οὐ προβαίνα, εἰς τάξιμ γὰρ ἐγγόνος δάναμα
 λαβῆρ τὸν ἀλλότριον ἢ ὄρ, καὶ πάλιμ τὸν ἀλλότριον ἔγο-
 νον εἰς τάξιμ ἢ ἢ. οὐ ἔ ἀνάγκη ἐπιδαί με τῆ τῆρα τῆ ὄν-
 ση πρὸς τὸν φυσικῶ πατρί. ἔσι καὶ πετάρτη κοινωνία, εἰ
 τις ἐν τάξιμ ἐγγόνου εἰς θέσιμ λάβῃ τινὰ, ὡσανεὶ πεχθέν-
 τα ἐκ τῶ οἰκείῳ παιδὸς τῶ φυσικοῦ, ἢ τῶ θεῶ, δὲ πάντως καὶ
 αὐτὸν σωανῆρ τὸν πατέρα, ἐπειδὴ ἔ πελευθῆ ἄντος τῶ λα-
 βόντος εἰς θέσιμ, ὁ ληφθεὶς εἰς θέσιμ μέλλῃ μεταπίπησιν
 εἰς τῶ ὑπεξουσιότητα ἐκεῖνου, ἔξερειδῶρ αὐτὸν ἢ φν-
 σις ἐχηματίσται, διὰ τὸ τὸ δὲ σωανῆρ τῶ μέσορ, ἵνα μὴ
 ἀκοντι αὐτὸν σοῦος ἐνήκη κληρονόμος. εἰ μὲν τοι ἐκ τῶ ὄναι
 τίς ἔχωρ τις ἢ ὄρ, καὶ ἐκ τῶ ἔχονορ, τῶ ἔχονορ ἐτέρω δὴ
 δωσιμ εἰς ἡθεσίαν, οὐκ ἀνάγκη τῶ ὄρ σωανῆρ. ἔσι δὲ
 πέμπτη κοινωνία ἀδρογατιόνος ἐπὶ ἀδοπιόνος ἐν τοῦτοίς.
 ὅτι τινὰ ἢ λάβῃ εἰς θέσιμ κατὰ ἀδρογατιόντα, ἢ καὶ ἀδο-
 πιόντα, εἴπε πρὸς βασιλῆ, εἴπε πρὸς τὸν πρῶτον, εἴπε ἄρχον-
 τι, οὐκ ὄντα ἐξω κληρ, δὴ ναμα ἢ τὸν εἰς θέσιμ διδόνου ἐτέ-
 ρω. ὡσπερ ἢ ἐν πλείοσις, ὅτω καὶ τούτω μίμησις ὅτιμ ἀ-
 δρογατιόνος καὶ ἀδοπιόνος. ἐκ τῶ κοινωνίας ἀδρογα-
 τιόνος καὶ ἀσωπιόνος, δὴ δωσιμ ἢ μὴ ὁ εὐνοῦχος, ἔχει δὲ
 ταῦτα ὡς ἐν προφωρία, εὐνοῦχος, ὄνομα ὅτι γενικῶρ,
 ἐπὶ μετὰ ὃ εἰς τρία, τῶ γὰρ εὐνοῦχων, οἱ μὲν εἰσι πα-
 ῶντες,

Licet

Et tam

Sed si

In plurimis

Sed et

δωνες, οἱ δὲ κερσῶτοι, οἱ δὲ θλιβία. ἢ παδάδωνες εἰσιν, οἱ τινες διὰ τι πάθος ἢ ψύξιμ ἐνοχλήσασαν τοῖς γονίμοις μορίοις παδοποιῶν κωλύοντα. τῶτου δὲ ἀπαλλαγέντες παδοποιῶσι. θλιβία ἡ, οἱ τινες ὑπὸ φιλίξοφθῆ, ἢ φιλίμηρός τυχόν, ἐκβλιψίμ τῶν διδύμων ὑπέσκησαν. κας ῥῶτοι δὲ εἰσιν, ἐφ' ὧν γέγονεν ἐκτομή τῶν ἡρηνικῶν μορίων. ἐφ' ἧσιν ταῦτα προπεδεώρηται, ὅρα λοιπὸν τὸ προκείμενον. ἐζητήθη. εἰ ἄρα ὁ ἐμωῦχος ἀνάτα ὑιοθετῆται, ἢ λέγομεν, ὅτι ὁ μὲν κερσῶτος, καὶ ὁ θλιβίας, οὐ λαμβάνουσι εἰς θέσιμ, οὐδὲ αὐτεξούσιον παρὰ βασιλείας, οὐδὲ ὑπεξούσιον παρὰ ἄρχοντος. οἷς γὰρ φύσις ἡρηνάατο παδοποιῶν, τὸν τοῖς καὶ ὁ νόμος κατὰ πόδας βαδίζων φωνισίως, ἀνέλπισα γὰρ αὐτοῖς τὰ φιλί παδοποιίας. ὁ δὲ παδάδων, ἐπειδὴ τὸν τῶ ἐλπίς, ἐκός γὰρ τῶ πάθους ἀπαλλαγῆτος δ' ἀνάτα παδοποιῶν, εἰς θέσιμ λήψεται, καὶ ὑπεξούσιον καὶ αὐτεξούσιον. ἀλλ' ὁ παδάδων λαβὼν ὑπεξούσιον εἰς θέσιμ, οὐχ ἔξει τῶ τῶ ἰμωτεσάτε. πάντως δὲ ὁ λαμβανόμενος, ἐξωτικός ἐσσι. πῶς γὰρ ὁ παδάδων πάππος εἶναι πρὸς πατρὸς, ἢ πρὸς μητρὸς δωθήσεται, ἢ μὴ ἄρα τῶ εἶπη τῶ παδάδων μὴ μόνον ἐκθῶν εἶναι τῶ ἐξ ἄρχῆς οὐ δωκθέντα παδοποιῶν, ἐλπίζοντα δέ. ἀλλὰ γὰρ ἐκθῶν, ὅς παλάμ μὴ ἠδύνατο παδοποιῶν, τελευταῶν δὲ διὰ τὸ συμεῶν αὐτῶ πάθος περιέση εἰς τὸ μὴ δύνασθαι παδοποιῶν. εἰ δὲ καὶ ἐσθῶν κοινωνία, ἢ ἀποτελῆ ἢ γυνή. γυνή γὰρ οὐδὲ κατ' ἀδωγατιόνα, γοῦ δὲ κατὰ ἀδωπιόνα δύναται λαμβάνειν εἰς θέσιμ τῶ ἡνά. ἢ γὰρ θέσις δίδωσιμ ἡμῶν πῶν κατὰ τῶ παδάδων ὑπεξουσιότητα. αὐτὴ δὲ τῶν φυσικῶν παδάδων ὑπεξουσιότης οὐκ ἔχει, ὁ δὲ νόμος ἀκολουθεῖ τῆ φύσεως, ἐκός πῶς οὐ λήψεται εἰς θέσιμ τινά, εἰ μὴ ἄρα ἐκ φιλοτιμίας βασιλείας, πρὸς παραμυθίαν τῶν τελευτησάντων ἀφί παδάδων

Rominæ

δων βουλκῆ λαβῶν. ὅς εἰ μὴ ἔχουσα παδάδων γυνή, οὐδὲ διὰ βασιλικῆς ἀντιγραφῆς λήψεται τινά. πρὸς ταῖς ἐρημιῶν διαφορῶν ὅτι καὶ αὐτῶ. ἐὰν εἰς ἡθεσίμ παλάδων τινά ἔχοντα ὑπεξούσιον ἔπεται αὐτῶ ὁ παάς, καὶ ὁ μὴ ἔσαι παάς ἐμοί ἐν τάξει υἱοῦ, ὁ ἢ ἐν τάξει ἐγγότου. εἰ ἢ ὑπεξούσιον ὅς οὐ γέγονεν ἡός, λάβω εἰς θέσιμ, αὐτὸς μόνος παραγενήσεται, τῶν δὲ ἰδιον ἡός ἐὰν παρὰ τῶ φυσικῶ πάπῶ. καὶ ὁ λογισμὸς δὲ ἄλλος, ἐπειδὴ ὑπεξούσιον ἔχει, ὑπεξούσιον ἔχει οὐκ ἠδύνατο. ὅτι δὲ ὁ ἔχωρ ἡός ὑπεξούσιον, καὶ ἀφῶ εἰς θέσιμ συνηφέλκεται τῶ δικῶν παδάδων. ἢ ὡν ἄρχος οὐ πρότερον τιβέριον τῶν μετὰ ταῦτα γενόμενον βασιλέα ἔλαβεν εἰς θέσιμ, πρὶν οὗτος τῶν γερμανικῶν εἰς θέσιμ ἔλαβεν. ἐπειδὴ γὰρ ἐβουλετο, τιβέριον μὴ ἔχει ἐν τάξει υἱοῦ, γερμανικῶν δὲ ἐν πάξει ἐγγόνου, καὶ διὰ μίαν τῶν υἱοθεσίας γενέσθαι, παρεσκεύασε, πρότερον δὲ γερμανικῶν εἰς θέσιμ ὑπὸ τιβέριου ληφῶναι, εἴ ταῦτως αὐτὸς τῶν τιβέριον ἔλαβεν εἰς θέσιμ. τῶν ἰδιον τῶ οἰκέτῶ ἔλαβεν εἰς υἱοθεσίαν, ζητωμὴν εἶγε ἐξῆρωται ἢ θέσις, ἢ τι ἐντεῦθεν ἀποτελῆται. καὶ φαίμ οἱ παλαοὶ τῶν κᾶτωνα ἐρηκῆναι, πῶν μὴ θέσιμ μὴ ἰσχυρῶν, ἐπ' ἐλευθέρων γὰρ αὐτῶ προεῶναι. ἢ δὲ θέσις, εἰ καὶ τὰ μάλιστ' ὡς θέσις οὐκ ἐξῆρωται, ἀλλ' ὡς τῶ δικίτῶ ἐλευθέρων ἀποδεικνυσίμ. ὁ γὰρ τῶν δούλων βουλκῆ εἰς λακῆν, πρὸ δὲ κῶν ὅς τῶ, ὅς εἰ δουλείας αὐτῶ σιωπηρῶς ἔπευσεν ἀπαλλάξαι. οὗτος τῶν τῶ, ὁ μὴ ἐξεφώνησεν, οὐκ ἔπραξεν. ὁ δὲ οὐκ ἐνθυμήθη διεπραξάτο. ἐντεῦθεν ὁρμηθῆς ὁ παότατος ἡμῶν βασιλεύς, εἰσελθόντ' ἐν δικαστήριον τινός, καὶ εἰπόντος ἐν ὑπομνήσῃ περὶ δικῶν τινός, ἡός μου ὅς τῶ, ἐθέσπισεν ἐκ τῶ τοῖστων βῆμάτων, ὅς μὴ οἰκέτῶ υἱοῦ μὴ εἶναι, παύσασθαι δὲ εἶναι ἄλλο.

Ilud propterea

Ad Catonem

Qui

εὐζῆτι

Quibus modis ius patriæ potestatis dissoluitur. Tit. xii.

ΕΔιδάχθη μὲν ἐκ τῶν προλαβόντων κατὰ τίνων ἔχω
 μὲν τὸ ἴρ ποτεσάτε, τουτέσι κατὰ τῶν δικετῶν, καὶ
 τῶν ἡμετέρων παίδων. τουτο μὲν φυσικῶν, τουτο δὲ καὶ
 δε τῶν. διεξιελθόντες τάς πατρὶ φιλ ἀδελφογατιόν. Διασ
 φοράς τε καὶ κοινωνίας, εἰσί γὰρ διαφοραὶ μὲν ἕξ, κοι
 νωνίαὶ δὲ ἑπτὰ, νῦν σκοπήσωμεν τίνι διαλύτη ἔστω τὸ
 ἴρ κρεσάτε, τὸ ἔ τρώστω τινὶ σωισάμενον, τῆτο κὴ ἔστω
 ἕνι διαλύεται. Διαλύει δὲ τὸ κτὶ τῶν οἰκετῶν ἴρ ποτεσά
 τε, ὁ τρόπος φιλ ἔλευθερίας. πλὴν δὲ ἔλευθερίαν πόσοις
 συμβαίνα τρώποις φθάσαντες εἰρήκαμεν. ἢ γὰρ τελουτῆ
 τω δεσπότῃ, οὐκ ἀπαλλαγὴν δουλείας, ἀλλὰ μεταθέσιμ
 δεσποτείας ἐπαγγέλλεται. τὸ δὲ κατὰ τῶν υἱῶν ἴρ ποτε
 σάτε πλείους διαλύεται τρώποις. τῶς γὰρ ἢ τω γο
 νέως τελουτῆ, αὐτεξουσίον ποιῆ τὸν παῖδα. ὀφείλει δὲ
 εἰδέναι ὅτι parentes λέγονται πάντες οἱ ἀνιόντες. Ii
 berii ἢ ὠάντες οἱ κατιόντες. τὸ ἐξημῶν, ὅτι ἢ τελευτῆ
 τῆ πατρὸς, αὐτεξούσιον δεικνυσι τὸν παῖδα, ἔχῃ τινὰ δια
 σίξιμ. εἰ μὲν γὰρ πατὴρ ὄσιμ ὁ τελουτῆσας, ἀμάχως ὁ ἦος
 καὶ ἢ θυγάτης αὐτεξουσίοι γίνονται. τελουτῆσαντος ἢ τῆ
 πάππου, οὐ πάντως οἱ ἔγγονοι, κὴ αἱ ἔγγοναι αὐτεξουσίους
 γίνονται. δὲ γὰρ σκοπεῖμ τὸν καιρὸν φιλ τὸ πάππου τε
 λευτῆς. καὶ εἰ μὴ εὐρεθῆ τὸ μέσον πρόσωπον, τουτέσι ὁ
 υἱὸς ὑπεξουσίος, οἱ ἢ ἔγγονοι κατ' ἐκῆνον τὸν χρόνον ὑ
 πεξουσίοι φιλ πᾶσιν κατ' ὄμ τελευτῆ, ἔσονται ὑπεξου
 σίοι φιλ πατρὶ, τελευτήσαντος τῆ πάππου, οἱ ἔγγονοι
 μεταπεσοῦνται ἢ εἰς τὸ τοῦ δικείου πατρὸς ὑπεξουσίος
 κττα. εἰ δὲ ὁ μέσος, ἢ προεπελεύθησεν τὸν πατρὸς, ἢ τῆ
 πεξου

πεξουσίος αὐτὸ ἢ λευθερώσῃ, τότε οἱ ἔγγονοι, ἔπειθ
 οὐ μεταπίπρουν εἰς πλὴν αὐτὸ ὑπεξουσιότητα, αὐτεξου
 σίοι γενήσονται. Διαλύει δὲ πλὴν κτὶ τοῦ παιδὸς ὑπεξ
 ουσιότητα, καὶ ἢ θεωρητικῶν τῶν πατρὸς. ἔαρ γὰρ τις
 κατηγορηθῆς ἐπὶ τινὶ ἐγκλήματι ἐλεγχθῆ καὶ Δέξεται
 τοιαντην ἀπόφασιμ τῶν ἄρχοντος, volo te deportari
 in illam insulā, τουτέσι βουλομαί σε ἀπενεχθῆναι εἰς
 τὴνδε πλὴν νῆσον, ἄμα τῆ λεχθῆναι τὴν ἀπόφασιμ, ὅλα
 ρῆται αὐτοῦ ὁ νόμος πλὴν πολιτείας καὶ τὰ πράγματα,
 εἰ γίνεται παρεγρῖνος τῆς ῥωμαϊκῆς σερομῶνος πολιτεί
 ας, εἰ τὸν τῶ φιλ τρώστω ὡσπερ τῆ αὐτοῦ τελουτῆ, ὅτω
 καὶ τῆ θεωρητικῶν πανετμ ὁ παῖς τοῦ εἶναι ἴρ ποτε
 σάτε. ῥωμαῖος γὰρ ὡρ ὁ παῖς οὐ δύναται ὑπεξουσίος εἶ
 ναι τοῦ παρεγρῖνου. μόνοι γὰρ οἱ ῥωμαῖοι τοὺς παῖδας ἔ
 χουσιν ἴρ ποτεσάτε. εἰ δὲ καὶ ὁ παῖς γέννηται θεωρητικῶ
 τος, παύεται τοῦ εἶναι ὑπεξουσίος. παρεγρῖνος γὰρ ὡρ, ὁ
 πεξουσίος εἶναι ῥωμαῖου οὐ δύναται, εἰ μὲν τοῖ ἐκ βασι
 λέως φιλανθρωπίας ἀνακληθῆς ἀναλάβῃ πλὴν πολιτεί
 ας, ἄπαντα αὐτῶ εἰς τὴν ἀρχαίαν ἀκρηθίσανται τάξιμ.
 εἰ δὲ θεωρητικῶς μὲν γέννηται, γέννηται δὲ ῥελεγάτος ὁ πα
 τῆς, εἴπε γὰρ ὁ ἄρχων, relego te in illam insulam,
 τουτέσιμ ἔξορίζω σε εἰς τὴνδε πλὴν νῆσον, οὐκ ἀφαιρῆται
 ὁ νόμος τῆ πατρὸς τὴν πολιτείας. διὸ μένει ἐπὶ χήματος
 ἔχω ὑπεξουσίους τοὺς παῖδας. καὶ ἐκ τοῦ ἔναντιου δὲ,
 εἰ οἱ παῖδες ῥελεγατῶν ὄσιμ, οὐκ ἀπαλλάττονται τῆς
 τοῦ πατρὸς ὑπεξουσιότητας. ἐκατηγορηθῆ τις ὡς δὴ
 τι πλὴν μελήσας, εἴτα τοῦ ἀμαρτήματος ἀποδρῆχθέν
 τος, ὁ ἄρχων ἀποφῆνατο, πέμπω σε εἰς μετάλλου, ἢ πῶ
 ἀιδωμί σε θερίοις. οὗτος εὐθέως δούλος γίνεται, τῆ τι
 μωρία ἐκπίπτω οὐ μόνον πολιτείας, ἀλλὰ εἰ ἔλθεθερί
 ας καὶ τὸν τῶ φιλ τρώστω ἀντεξουσίοι γίνονται αὐτὸν οἱ παῖ
 Δεξ

Cur autem

Rone

Δεξ

Filius familias

Si ad hostibus

δεις. ὑπεξουσιος ἔνοπλον ἔσρατενσατο ἔσρατείαν, ἢ γέγονε συγκλητικὸς, ἢ καὶ ὑπατικός, μὴ οὐδὲν ἢ ἦτον ὑπεξουσιος τοῦ πατρί. ἔσρατείας γὰρ ἢ ὑπατείας ἀξίωμα, αὐτοῦ πεξουσιου οὐ ποιεῖ τὸν παῖδα. εἰ δὲ γένηται πατρικός ὁ ὑπεξουσιος, τῶν καὶ ἐκ διατάξεως τοῦ ἡμετέρου βασιλέως, ἢ καὶ τοῦ δέξασθαι τοὺς κωδικίλλους ἐπὶ πατρικῶν κτλ, ἐπὶ τοῦ πατρὸς ὑπεξουσιότητος ἀπαλλάττειται. τίς γὰρ ἀνάσχοιτο, πατέρα μὲν δύνασθαι διὰ ἐμαγκισσατίονος διαλύει τὸν ὑπεξουσιότητος διεσμορ, ἐπὶ δὲ βασιτικῆς ἐξουσίας τὸν ὄγκον, μὴ δύνασθαι ἐπὶ τῷ πατρὸς ὑπεξουσιότητος ἐξελέσθαι ἐκ τῆς, ὅρ ἐαυτοῦ πατέρα πεποιήκει. τὸν ἐμὸν πατέρα σωέβη ἀχμαλωτὸν ὑπὸ τῶν πολεμίων ληφθῆναι, καὶ γέγονε δηλονότι δούλος τῶν πολεμίων, ζητοῦμεν εἰ ἄρα ἐγὼ ὁ τοῦ ληφθέντος παῖς, αὐτεξουσιος εἰμι, ἢ ὑπεξουσιος, καὶ τέως αὐτεξουσιου ἑμαυτὶ εἰσῆμι οὐ δύναμαι διὰ τὴν ἐλπίδα τῷ πωσλιμίνιου, πωσλιμίνιου δέ ἐστι δίκαιον τι τοῖς ἀπὸ πλεμίων ὑποσρέψασιν ἀποκαθιστῶν πᾶσι τὸ ἀρχαίαν κατασασιν, διὰ τὴν λέγεται πωσλιμίνιου προῖόντες ἐροῦμεν. ὑποσρέψας ὁ πατὴρ, ἀναλήφεται τοὺς παῖδας ὑπὸ οἰκῆσιν ἢ πωπεσάτε, τὸ πωσλιμίνιου οὕτως αὐτὸν πλάττει, ὡς αἰεὶ ἐν τῇ πολιτείᾳ μεμνηκότες, καὶ μηδέποτε ταντὸς ἐξελθόντας. οὐ δύναμαι δὲ οὐτε λέγειν ἐν τοῦ μεταξὺ ἑμαυτὸν ὑπεξουσιου, πῶς γὰρ ἐγὼ ὁ ῥωμαῖος, ἔσομαι ὑπεξουσιος δούλου τῶν πολεμίων. ὡς οὖν ἐν τοῦ μεταξὺ ἐν ἡρηκμῶν ἔσαι τὰ ἐπὶ ὑπεξουσιότητος, ἢ εἰ μὴ ὑποσρέψῃ ὁ πατὴρ, ἔσομαι αὐτῷ ὑπεξουσιος, εἰ δὲ ἐκ τῆς κλυτῆς, γενήσομαι αὐτεξουσιος, καὶ ὅτι μὲν γίνομαι αὐτεξουσιος τελευτήσαντος αὐτοῦ πρὸς τοῖς πολεμίοις συνωμολόγηται. ἀλλὰ ζητοῦμεν ἐκ ποίου χρόνου δοκῶ ἐπὶ ὑπεξουσιότητος ἐπαλλάττεισθαι, πατέρα ἐξ οὗ ἐλήφθη, ἢ ἐξ αὐτοῦ ἐπελευτῆσε

παρὰ τοῖς πολεμίοις. ἔστι γὰρ ὅπως τὸς διαφορὰς, καὶ πᾶσι ὑποδουοὺς ἢ ἔχημ τινα δούλο παῖδας, καὶ δουκίλων νομισμάτων περιουσία, ληφθῆναι τε ὑπὸ τῶν πολεμίων. τούτων δὲ, ὁ μὲν ἦρ ππουδαῖος, καὶ λαβῶν νομισματα χίλια ἐκ ἐπὶ τῷ πατρὸς περιουσίας, ἐξ οἰκείων καμάτων, ἢ δουκίλων χίλια νομισματα ἐμπορευσάμενος κερδάνει. ὁ δὲ ἕτερος ῥάθυμος ὢν, οὐδὲν προσεκτίσατο, μετὰ χρόνον τινα ἀπὸ γέλλου, ὅτι παρὰ τοῖς πολεμίοις ἐπελευτῆσεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ. ἔβουλοντο οὖν μερίσασθαι τὸν πατρῶον κληρονομίαν, καὶ ὁ μὲν ῥάθυμος ἔλεγεν, ναὶ ὅτε τῆς ἀληθείας ὁ πατὴρ ἐπελευτῆσε, γέγονα μὲν αὐτεξουσιος. οὐκοῦν ὅσα ἐκ τῆς σωσῆς ὁ ππουδαῖος τῷ πατρὸς ἔστι, καὶ δέ ἡμᾶς τὰ τριχίλια μερίσασθαι, τουτέστι λαβῆναι ἀπὸ χίλια πεντηκῶσια. ὁ δὲ ππουδαῖος ἔλεγεν, ἐξ ἐκείνου, ἐξ οὗ σωέβη ληφθῆναι τὸν πατέρα, γέγονα μὲν ἡμᾶς αὐτεξουσιος. δοκῶ γὰρ, ὁ μὴ ὑποσρέψας, κατ' ἐκ τῆς περὶ τῆς ἀναλήφειν τὸν κληρονομίαν ὡς αὐτεξουσιος, ὅσα ἂν ἐκ τῆς ἀμύλης, ἑμαυτοῦ καὶ οὐκ ἕτερον προσεπόριζεν. καὶ ταντὴν μάλλον παθόμεθα τῆς γνώμης. εἰ δὲ καὶ ὁ ἐμὸς ἦος, ἢ γουμ ὁ ἔγγονος ὑπὸ τῶν πολεμίων ληφθῆναι, ὁμοίως λέγομεν ἡρηκμῶν κατ' αὐτὸ τὸ δίκαιον ἐπὶ ὑπεξουσιότητος. οὐτε γὰρ λέγω ἑμαυτὸν μὴ ἔχημ ὑπεξουσιου τὸν παῖδα διὰ τὸ δίκαιον τῷ πωσλιμίνιου, εἰκόσ γὰρ ὑποσρέψας αὐτόν, πῶς δὲ ὁ ἀπαξ ἐξελθῶν ἢ ἐμῆς ὑπεξουσιότητος, ἀμέσως ὑποβάλλει ταντὴν, τὸ γὰρ πωσλιμίνιου, οὐ μόνον ἀπὸ δίδωσί μοι, ἢ εἰχον κατ' ἕτερον ὑπεξουσιότητα, ἀλλὰ καὶ ἢ ἕτερος εἰχον κατ' ἐμὴν ὑπεξουσιότητα ἀπὸ ῥώσας μοι. οὐτε λέπω σῶζεσθαι μοι τὰ τοῖς ὑπεξουσιότητος, ἢ μὴ πᾶσι πᾶσι, πῶς γὰρ δύναμαι ὑπεξουσιου ἔχημ τὴν δουκίλων τῶν πολεμίων, ὡς οὖν ἐν ἡρηκμῶν ἔσαι τὰ ἐπὶ ὑπεξουσιότητος, εἰρηται δὲ πωσλιμίνιου a limine & post, τουτέστι σιν, ἀπὸ τῶν οὐδὲν, καὶ τῶν μετὰ ταῦτα, ἢ ὑπὸ τῶν πολεμίων

ληφθῆναι

ληφθέντα, εις η̄ τους ῡρους τους βρωμαϊκούς μετά ταῡτα
 παγενόμηνον, καλώς λέγουμεν ὑποσρέφον διὰ τὴν ποσλι
 μινίου. καὶ γὰρ οἱ οὐδοὶ ὡσπερ ἐν ταῖς οἰκίαις, τέλος εἶ
 σιν αὐτῶν τῶν οἰκων, οὕτω καὶ τὸ βρωμαϊκοῦ κράτους, οὐ
 δὲ ἢ τοὶ ὄρον οἱ παλαοὶ ἠβουλήθησαν. ἐντεῦθεν καὶ Ἰ
 mes ἐλέχθησαν εἰ τέλος τὶ καὶ ὅσον, ἐντεῦθεν καὶ π
 σλιμίνιον ὠνομάσθη, ἐπειδὴ διὰ τὸ αὐτὸ οὐδὲ ὑποσρέφα,
 δι' οὗ καὶ ἀπώλετο ληφθεὶς ἐπὶ τῶν πολεμίων, οὐ μόν
 ον δ' ἐδ' διαφυγῶν τοὺς πολεμίους ἢ ὑπ' αὐτῶν ἀφειδίς
 ἐχθρὸν τὸ ποσλιμίνιον, ἀλλὰ γὰρ καὶ ὁ νικηθέντων τῶν πολε
 μίων ὑφ' ἡμῶν ἀναληφθεὶς. διακλῆ τὸ ἰρ ποτεσάτε,
 καὶ ἡ ἐμαγκιπατίων, καὶ τίς ἐστὶν ἐμαγκιπατίων: πρῶξις
 τριῶν ἐμαγκιπατίων, καὶ τριῶν ἐλευθερίων, ἢ μιᾶς ἐ
 μαγκιπατίον, καὶ μιᾶς ἐλευθερίας προεκτικῆ. ἐγί
 νετο δὲ τὸ παλαοὶ ἢ ἐμαγκιπατίων οὕτω. πέντε παρὰ γί
 νοστο μᾶρτυρες, καὶ ζυγοςάτης, ἐπιφερόμενος ζυγὸν καὶ
 χαλκοῦρ νοῦμμορ, καὶ μέσος τίς, εἶτα παρόντων αὐτῶν
 ὁ μέσος ἢ ὄργασε τὸν παῖδα παρὰ τὸν πατρός, διδούς
 αὐτῷ λόγῳ τιμῆματος εἰκονικοῦ τὸν ἕνα νοῦμμορ, καὶ ὅ
 τως ὑπεξουσίος ἐγίνετο ὁ παῖς τὸ μέσον, ὡς ἐν τάξει δού
 λου, ὁ μέσος ἢ ἐλευθεροῦ βινδίκτα, καὶ κῆνος σιωπηρῶ τινὶ
 λόγῳ ἀνέτρεχερ εἰς τὸν πατρός ἰρ ποτεσάτε. ἐπὶ πρᾶ
 σκερ αὐτῶν τὸ δευτερον κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, καὶ ὁ λα
 βῶν ἢ ἐλευθεροῦ αὐτῶν βινδίκτα, καὶ πάλιν ἀξίτητῳ λό
 γῳ ὑπεσρέφον εἰς πλὴν τὸν πατρός ὑπεξουσιότητα. ἐπὶ
 πρᾶσκερ αὐτῶν τῷ πατρί, καὶ οὕτω διελύετο τὸ ἰρ ποτε
 σάτε. ἢ ἐλευθεροῦτο δὲ βινδίκτα, καὶ ἐγίνετο αὐτεξουσίος.
 ὡς οὐκ ἀλλοῦσι τὸ ἰρ ποτεσάτε, τρεῖς ἐμαγκιπατίο
 νες, καὶ τρεῖς ἐλευθερία. ἐμαγκιπατίων δὲ λέγεται ἢ πρᾶ
 σις ἢ γενομένη τῷ εἰρημνύῳ τρώφῳ. αὐτεξουσίον τὸν παῖ
 δα ποιοῦσι, τρεῖς ἐμαγκιπατίονες, καὶ τρεῖς ἐλευθερία.

Practica

Διὰ

διὰ τοῦτο ἡ ἐπιπράσκειτο ὁ παῖς, ἵνα δόξη καταβιβάζε
 θαι εἰς δουλείαν καὶ προσφόρῳ ἐπαχθῆ αὐτῷ ἢ ἐλευ
 θερία. ὁ δὲ ἐλευθερος οὐκ ἠδύνατο ἐλευθεροῦσθαι, ἢ μὲν τὸ
 θυγάτης, καὶ ἔγγονος, καὶ ἔγγονη, καὶ τὰ λοιπὰ πρόσωπα.
 διὰ μιᾶς ἐμαγκιπατίονος, καὶ μιᾶς ἐλευθερίας, ἐγίνοντο
 αὐτεξούσιοι. ἐπράττετο δὲ ταῦτα, καὶ δίχα βασιλικῆς ἀντι
 γραφῆς, ἀλλὰ ταῦτα μὲν τὸ παλαοὶ, μετὰ δὲ ταῦτα γέ
 γονε διατάξεις τὸ εὐσεβесаτὸς ἡμῶν βασιλέως, ἢ τις ἐπὶ
 τὸ βέλτιον ἢ γαγε ταῦτα, ὡς τὸ παλαοῦ χήματος, καὶ τ
 εικονικῶν πρᾶσεωρ παυσανμῶνους ἡμῶν παρὰ τῷ ἄρμο
 σίῳ Δικασῆ, ἢ γοῦρ τῷ ἄρχοντι, δάωαδς τοὺς γονεῖς προ
 σιένα, καὶ τοὺς οἰκείους ἡοῦς, ἢ θυγατέρας, ἢ ἔγγονος, ἢ
 ἔγγονας, ἐπὶ τοὺς ἐφεξῆς τὸ οἰκείας ἐλευθεροῦ ὑπεξουσιό
 τικτος, λέοντας ἀπλονερόν, τὸν δὲ ποιῶ ἐμαγκιπατίων, καὶ
 τὸ ἐμαυτῷ ἀφίκημι χερός, καὶ μετὰ τῷ τοιαντηρ ἐμαγκιπατι
 ὄνα, εἴμρ συμεῆ τὸ γινόμενον, ἢ τὸ γινόμενον, ἐμαγκιπατίων ἢ
 ἐμαγκιπατίων πελθυτῆσαι ἄπαδα διαθέμενον, τὰ αὐτὰ
 παχθεῖσιν ἐκ τῷ ἐδίκτου τὸ πρᾶίτωρος τῷ ἐλευθερώσαν
 τι γονε καὶ τὸ τὸ τελευτήσαντος παδός πρᾶγμάτων, ὅ
 σα δίδοται τῷ πατρίωνι κατὰ τὸν οὐσίαν τὸ ἀπελευθεροῦ
 ἄπαδος ἐπὶ διαθήκη τελευτήσαντος. εἰ δὲ καὶ συμεῆ τῶν
 ἐμαγκιπατευθέντας ἀνήβους εἶναι, ὁ ἐλευθερώσας ἐπι
 τροπεύσῃ τούτων. παρῆεται ἢ τῆ δόσῃ τὸ ἐλευθερίας
 τὸ τὸ ἐπιτροπῆς βαρος. εἰ τις ἡοῦ καὶ ἐκ τούτου ἐγ
 γονορ ἢ ἔγγονη ὑπεξουσίαν, ἢ ἄνατα τὸν μὲν ἢ ἄνατα ἐ
 μαγκιπατίων, τοὺς δὲ ἔγγονους κρατῆρ ὑπεξουσίους. καὶ
 ἐκ τῶν ἐναντίου τοὺς ἔγγονους ποιῆρ ἐμαγκιπατίων, παρᾶ
 κρατῆρ δὲ ἰρ ποτεσάτε τὸν ἄνατα, εἰ ἢ προέγγονορ ἔχα ἢ
 προέγγονη, τὸ αὐτὸ φαμῶν, ὅτι ἔξеси τὸν μὲν προέγγονορ
 ποιῆρ ἐμαγκιπατίων, τὸν δὲ ἄνατα καὶ ἔγγονους παρακατέ
 χερ, ἢ καὶ ἐκ τῶν ἐναντίου, τὸν ἄνατα καὶ ἔγγονους ποιῆρ ἐ
 μαγκι

Admonedi.

h i μαγκι

μαγκιωάτους, καὶ τὸν προέγγονον παρακατέχευ, ἢ καὶ
 πάντας ποιῶν ἔμαγκιπάτους. ἔστι καὶ ἄλλος τρῶτος δια
 λύωμ τὸν ποτεσάτε. ἔὰρ γὰρ ἐγὼ τὸν ἐμὸν ὑπεξουσίωμ
 εἰς ὑιοθεσίαν πρὸς ἄρχω ἔδωκα πρὸς πατρός, ἢ πρὸς μητρός πάπ
 πω, διαλύεται μὲν ὁ εἶχομ ἰν ποτεσάτε κατ' αὐτῶ, με
 τατίθεται δὲ εἰς τὸν πάππου. γίνεται δὲ τῶτῶμ τὸν τρῶ
 πομ ἐπὶ ὑπομνημάτων πρᾶπτομύωμ ἐπὶ τῶ ἀρχοντος τῶ
 προσφόρου. Δὲ ἔῃ εἰσιόντα τὸν πατέρα παρόντος τῶ πάπ
 πω τῶ μέλλοντος εἰς ὑπεξουσιότητα αὐτὸν λαμβάνει, ἔ
 ῃ δὲ καὶ τῶ πατρός τῶ εἰς θέσιμ παρεχομένου σωμνοῶν
 τος, καὶ μὴ ἀντιλέγοντος ἔὰρ φανερώση τὴν οἰκίαν γνῶ
 μίω ὁ πατήρ εἰπὼμ, ὅτι τόνδε Δίδωμι εἰς θέσιμ, τότε
 μετατίθεται ἐπὶ τὸν πάππου. τὰ φησὶ ὑπεξουσιότητος, ἔ
 πὶ γὰρ τοῦ τοιούτου θέματος εἰρήκαμν τὴν θέσιμ ποιῶν
 τὰ δικῆα, καὶ ὑπεξουσίωμ ποιῶν τὸν λαβανόμωμ. εἰ
 χετίς ἡὸρ ὑπεξουσίωμ, ὅς εἴχε γαμετὴν ἐγκνύμονα, τὸν
 ὑὸρ ἐποίησεμ ἔμαγκιωάτου, ἢ Δέδωκεμ εἰς θέσιμ ἔδω
 κάππω, ἐτέχεμ μετὰ ταῦτα ἔγγονο, ζητοῦ μὲν τίνος
 ἔστω ὑπεξουσίωμ ὁ πεχθεῖς, πότερον τοῦ πάππω, ἢ τοῦ πα
 τρός, καὶ λέγομν ἰν πατεσάτε αὐτὸν γίνεσθι τοῦ πάππω.
 ἔπειδ' ἡ σκοπῶμν ἐπὶ τῶν ἐννόμωμ γάμωμ τὸν καιρόμ ἢ
 συλλήψεως, ὅτε δὲ σύλληψις ἐγγύετο ὑπεξουσίωμ ἢ ὁ ὑπ
 ὅς ὁ τῶτον πεείρας, καὶ εἰκότως ὑπεξουσίωμ γίνεται τῶ
 πάππω τοῦ φυσικῶ. εἰ δὲ μετὰ τῶ ἔμαγκιωατιόνα, ἢ γουμ
 ὑιοθεσίαν, συλλήφθῃ, ἢ πεχθῃ, τοῦ οἰκείω πατρός, ἢ γουμ
 τῆ τοῦ θετοῦ πάππου ὑποβάλλεται ὑπεξουσιότητι.

Sed & si

Illud

Et quidem

τοῦτο δὲ κανονικῶς, ἀφείλομν εἰδένα, ὅτι ὁ ὑιός
 μου ὁ ὑπεξουσίωμ, εἴτε φυσικός ὄσμ, εἴτε θετός, οὐδέ
 μίαν ἀνάγκημ ἐπιθεῖναμ Δωκίσεται, ὡς αὐτὸν ποιῶσα
 ἔμαγκιωάτου.

de

De tutelis Titulus. xiii.

εἶρω

Ἐρήκαμν, ὅτι τῶν ἀνδρώωμ, οἱ μὲν εἰσι Δουλοῖ, οἱ
 δὲ ἔλευθεροῖ. καὶ τῶν ἔλευθέρωμ, οἱ μὲν εὐγενῆς, οἱ ἢ
 ἀπελευθεροῖ. εἰρήκαμν καὶ δθντέραν Διαίρεσιμ, ὅτι οἱ
 μὲν αὐτεξουσίωμ, οἱ δὲ ὑπεξουσίωμ. εἰπόντες οὖν ἄνω ὑπεξ
 ουσιότητα τῶ κατὰ φύοικε, ἢ τῶ κατὰ τὴν φύοικε, ἢ ἔννο
 μοε γάμοε ἀποτελεῖ, ἢ γουμ καὶ ἢ θέσιε ποιῶ ὑπεξουσίωμ,
 εἰπόντες δὲ ἢ τὰς λυσειε αὐτῶ, μετέλωμν ἐπὶ ἔτέραν
 Διαίρεσιμ. τῶν αὐτεξουσίωμ, οἱ μὲν ἐπιτροπενοντῶ, οἱ δὲ κ
 ραδρεῖοντῶ, οἱ δὲ οὐδὲ ἐπιτροπενοντῶ, οὐδὲ κρρατορεῖοντῶ.
 ἀλλ' ἐπὶ δὲ πολλοῖ εἰσιμ οἱ μὲν ἔτέρε μετέχοντες, εἰπω
 μὲν τοῦ ἐπιτροπενουμύωμ, καὶ κουρατορενομύωμ. οἱ γὰρ
 μὴ ὄντες ἐν τούτοιε, δηλονότι ἐν ἐκείνοιε εἰσί. ἢ πρῶτε
 ρομ σκοπῶμν, περὶ τῶν ὑπὸ ἐπιτρόπουε τελόντωμ.
 τέωε δὲ ὀφείλειε εἰδένα, ὅτι ἀλλόττωμ ὑπεξουσίωμ ὄσμ τὸ
 ἐπιτροπενεῖδα. ἢ Διομ ἢ τῶν αὐτεξουσίωμ. καὶ τέωε
 ὀρισώμεθα, τί ὄσμ ἐπιτροπή. ἐπιτροπή ὄσμ ὡε σέρβι
 ὀρίζεται, δίκαιόμ τι καὶ ὄσμ κατὰ ἔλευθέρωε κεφα
 λῆε διδομύωμ, καὶ πρὸς ἀσφάλειαν αὐτῶ ὑπεννομύωμ,
 διὰ τὸ φησὶ ἡλικίωε ἀτελεε οὐ δωαμύωμ αὐτῶ ἐαυτῆ
 προσάνα, ἐκ φησὶ πολιτικῆε ἀκριθείωε ἐπιτετραμμένη.

Est autem tutela

Tutores

ἐπιτροπῶε τοῖνω εἰσίμ, οἱ τῶ εἰρημύωμ δ' ἄναμῖμ τε
 καὶ ὄσμ καὶ ἔχοντες, οἱε ἀνάγκημ πρῶτοιαμ ποιῶσθι τῶ
 νέου, καὶ τὰ τούτου φυλάττωμ πρᾶγματα, ἔξ αὐτῶ ἢ τού
 ὑπ' αὐτοῖε πρᾶπτομύωμ, τῶ προσκογείαν εἰδέξαντο. εἰρητῶ
 γὰρ ῥωμαῖσι tutores quasi tutores τινεε ὄντε, ὡ
 στανεῖ ἐν ἀσφαλεερεε τάξει ἀθέλωμ τὰ τούτῶε πρᾶγ
 ματα, καὶ πανταχόθεμ αὐτὸν διεφενδένοντε. ὡσπερ ρε
 τιμὶ λέγονται οἱ ἰερεε qui cedet tumentur, τούτῶεστιμ οἱ
 πινεε τούε ναοῦε ἀσφαλίζοντα. εἰπωμν κατὰ πρῶ

Permissum

h ii τῶ

τῶν τᾶξιν, τινὲς τῖσι καταλιμπάνουσι ἐπιτρόπους. ἐπι-
 τρώπους καταλιμπάνουσι τῶς ὑπεξουσίοις πασιρ ὅτι
 πατέρες ἐν διαθήκῃ. καὶ τοὶ πρό βραχέος ἔπωρυν, ὅτι
 ἀλλότριον ὑπεξουσίωρ ἐστὶ τὸ ἐπιτροπενεθεῖν. ἀλλ' ὀφεί-
 λθαι εἰ δένειν, ὅτι καταλιμπάνονται μὲν ὑπεξουσίοις οὐ-
 σι πῖς πασι, μετὰ δὲ πῶν περὶ τῶν πατρῶν, ὅτε γί-
 νονται οἱ παῖδες αὐτεξουσιοι. τότε γὰρ καὶ ἰχνύσθ τὰ ἐν
 τῇ διαθήκῃ γεγραμμῖα. ὡς οὖν καταλιμπάνουσιν οἱ πα-
 τέρες πασιρ ὑπεξουσίοις ἀνήθοις ἐπίτροπον ἐν διαθή-
 κῃ. τὸ τὸ μὲν ἄρξῃσι, τὸ τὸ δὲ θηλείαις ἐγγόνοις ἢ καὶ ἐγγό-
 ναις, τότε δυνατὸν καταλιμπάνειν, ἢνίκα μετὰ τῶν τ' πά-
 ππου τελευτῶν, οὐ μέλλουσιν οὗτοι μεταπίπθῃν εἰς τὸ τὸ οἰ-
 κείου πατρῶς ὑπεξουσιότητα. ὡς οὖν ἐὰν τις ἔχη ἡδὲν ὑ-
 πεξουσιον, ἢ ἐκ τούτου ἔγνονορ, καταλείψῃ δὲ τῶν ἐγγό-
 νων ἐπίτροπον ἐν διαθήκῃ, εἰ μὲν ἐν τῶν καρῶν τ' τὸ διαθε-
 μῖν δὲ τελευτῶν οἰκίωρ ἐμφανῶν ἐν τῇ ὑπεξουσιότητι, οἱ ἔγ-
 ωνοι οὐκ ἐπιτροπευθῆσονται ὑπὸ τῶν περὶ τῶν ταξίωρ ἐπιτρό-
 πων ὑπεξουσιοι γὰρ γενόμενοι μετὰ τῶν πάππων τελευτῶν
 τῶν οἰκίωρ πατρῶν, οὐδὲν ἐν λόγῳ ἐπιτροπευθῆσονται. εἰρη-
 ται γὰρ ἀλλότριον εἶναι τὸ ὑπεξουσίωρ τὸ ἐπιτροπενεθεῖν,
 εἰ δὲ σωέβη τὸ μέσον πρόσωπον εὐρεθῆναι καὶ τὸν καρῶν
 ἐν τελευτῶν αὐτεξουσιον, τότε ἐπεὶ δὲ ὁ τὸ πάππος θάνει
 τὸ ἔγνονορ αὐτεξουσιον ἀποδείκνυσσι, ἢ δόσις ἔρξῃ τῶν ἐ-
 πιτροπῆς εἰς αὐτεξουσιον προῖοι. καὶ ὅτι μὲν τῶς ἐν
 φύσθ πασι δωάμεθα καταλιμπάνειν ἐπίτροπον, πρόδη-
 λον. ἀρα δὲ ἢ τῶς πωσούμοις, ποσοῦμοι δὲ εἰσιν, οἱ μετὰ
 τῶν ἡμετέρων τικτόμῃνοι τελευτῆρ, καὶ λέγουμν ὅτι ἢ πᾶ-
 νυ. ἐπεὶ δὲ ἢ ἐν τῶν θέμασι, ἀντὶ τὸ ἢ δὲ περὶ τῶν πα-
 ραλαμβάνοντῶν, τότε καλῶς τῶς πωσούμοις ἐπίτροποι δί-
 δοντῶν, ἢνίκα ἢ μελλορ εἰγε ζώντων ἢ μετὰ τῶν ὑπεξ-
 αικῶν εἶναι, ὑφ' ἑτέρων μὴ παραλαμβανόμενοι, οἱ ἄνευ λέ-
 γοντῶν

ἐπιτροπῆς

Cum autem

γοντῶν σουοι. εἰ δὲ ἐμαγκιπάτω πασιρ καταλείψῃ Sed & si
 πατῆρ τεσαμῶντῶν ἐπίτροπον, οὐκ ἔρξῃται μὲν ἢ δόσις
 κατὰ πῶν πωλιτικῶν ἀκρίβειαν, διὰ τὸ λελέχθαι, μόνοις
 ὑπεξουσίοις περὶ τῶν ταξίωρ ὑπὲρ τῶν δίδοντῶν. ὁ δὲ
 πρῶτος, ἢ τοὶ ὀρχῶν, πῶν τῶν τελευτήσαντος γνώμῃ
 ἀνακληθῶν, πῶν τοιάντῶν κωνοματενε, ἢ τοὶ βεβαοῖ
 δόσιρ sine inquisitione, τουτέστι οὐκ ὑπὸ κητήσεως, πῶ-
 τερον ἐν πορῶν ἢ, ἢ τὸ δωαμῶν τὰ τ' νέου διοικῆρ πρᾶ-
 ματα, ἀρκοῖσθαι αὐτῶν πρὸς τελευτῶν τούτων πρᾶ-
 σιν, ἐν τῶν τελευτήσαντος μαρτυρίας.

Qui testamento tutores dari possunt.

Tit. xiiii.

Ἐπιτροπῆς τινὲς καταλιμπάνουσιν ὑπὲρ τῶν ἡμετέρων
 μὲν καὶ τινὰς οἷον περὶ καταλιμπάνειν. καταλιμπάνου-
 μῶν, οὐ μόνον αὐτεξουσίου, ἀλλὰ καὶ ὑπεξουσίου, καὶ τὸ ἡμέτε-
 ρον οἰκέτῶν ἐν διαθήκῃ cum libertate ὁρθῶς ἐπίτροπον
 δίδουμν. εἰ δὲ κατέλιπον μὲν τὸ οἰκέτῶν ἐπίτροπον τῶν ἐμῶν
 πασιρ, ἐλευθερίαν δὲ αὐτῶν οὐ προσέγραψα, ἀλλὰ τὸ λεγόμε-
 νον sine libertate, ἢ γουρ χωρὶς ἐλευθερίας αὐτῶν κατέ-
 λιπον ἐπίτροπον, διὰ τὸ πρὸ τῶν ἀνήθοις πασιρ, ἢ ρεσε-
 σιωπηρ ἐλευθερίαν διεκταρ ἀρμόζειν αὐτῶν. ἐν δὲ τῶν
 τῶν ὑπὲρ τῶν ἰσχυροκρηθῆσθαι. διὰ τούτου δὲ εἰπορ διε-
 κταρ ἐλευθερίαν, ἢνίκα ἢ μετὰ τῶν τελευτῶν τῶν διαθεμῶν,
 ἐνεμωδίσως οἰκέτης ἐν δὲ θηλείας ἀπαλλαγῆς ἀντι-
 λαβῆται ἐν ἐπιτροπῆς. εἰ γὰρ ἢ οἰκονομίσσασθαι, ἐπὶ
 δὲ τῶν τ' ἀπὸ τῶν πασιρ ἐλευθερίας. τὸ δὲ τούτου ὁ βραχέος
 καὶ οἱ ἀφῆσθον εἰπῶν. ἔχε δὲ ταῦτα ὡς ἐν προθεωρίᾳ.
 εἰσιν ἐν τυχόντῶν διαθήκῃ ἐν ἑσῶν διάφορα ῥήματα. εἰσὶ τ' τε-
 να δὲ ὡν γράφομν κληρονόμορ. ἕτερα δὲ ὡν ληγατεροῖ
 μὲν, ἀλλὰ δὲ ὡν ἐπιτρόπους δίδουμν, ἀλλὰ δὲ ὡν ἐλευ-
 θερίαν καταλιμπάνουμν, ἀλλὰ δὲ ὡν οἰκονομίσσασθαι
 ἢ φῆ.

ἢ φῆ.

ἢ φιδεϊκομισιας ἄρην ἐλευθερίαν ἐμῶν γράφομαι κληρονόμου λέγοντες *illū heredē esse iubeo*, τουτέστι, τόνδε κληρονόμον εἶναι κελεύω, καὶ καλεῖται τὸ ἔνστασις κληρονόμου. ληγαπνομὴ ἢ οὕτως, *huic lego decē*, τρεῖς ἑξῆς δεκαπεντανομῶν νομίσματα. ἢ λέγεται ληγάτου δόσις, ἐπίτροπον οὕτως, *illum filio meo tutorem do*, τουτέστι, τόνδε ἑμῶν ἢ ἐπίτροπον δίδωμι, καὶ λέγεται ἐπίτροπου δόσις, ἐλευθερίαν καταλιπώνομαι οὕτως, *ille seruus meus liber esto*, τουτέστι, ὁ δ' εἶνα ὁ ἐμῶς οἰκέτης, ἐλευθέρως ἔσω. ἢ λέγει ἐλευθερίας δόσις, ταῦτα δὲ πάντα ῥήματα λέγεται διζέκτα, καταλιπώνομαι δὲ ἢ ἐτέροις ῥήμασι χήματα οὕτως, *rogo te heres ut des illi decē solidos*, τουτέστι, πρὸς ἀκαλῶ σε ὡς κληρονόμος, ἵνα δωῖς ἑξῆς δεκαπεντανομῶν νομίσματα δέκα, ἢ λέγει φιδεϊκόμισιον, ἐλευθερίαν οὕτως καταλιπώνομαι, *rogo te heres ut seruū illū meū manumittas*, τουτέστι, πρὸς ἀκαλῶ σε ὡς κληρονόμος, ἵνα ἐλευθερώσῃς τόνδε μου τὸν οἰκέτην, καὶ λέγεται αὕτη δόσις φιδεϊκομισιας ἐλευθερίας, τὰ δὲ ῥήματα ταῦτα, δι' ὧν φιδεϊκόμισιον ἀποπελθεῖται, λέγει *precaria*, τουτέστι, πρὸς ἀκαλῶ σε ὡς οὐρ ἐλευθερίαν καταλιπώνομαι, διὰ τὸ ἔσω, διζέκτων, διὰ τὸ τὸ *rogo precariam*. Διαφορὰ δὲ τῶν δύο ἐλευθεριῶν αὕτη, ὅτι ἢ διζέκτα, ἅμα ἑστὶ ἔνστασις κληρονόμου καταδέξασθαι κληρονομίαν, καὶ τὸν οἰκέτην ἀποκαλάσῃ ἐν δουλείᾳ, ἢ δὲ *precaria*, δέσται καὶ φάκτου τινὲς τὸ κληρονόμου, τουτέστι, ἵνα ἐλευθερώσῃ αὐτὸν ἐπὶ ἄρχοντος, ἢ δι' ἐνός τῶν ἀνωτέρων εἰρηκλῶν τρόπων. ἐπειδή σοι ταῦτα προσπεώρη, ὅρα λοιπὸν τὸ προκειμένον, εἰρηκλῶ δὲ ἡμῖν, ὅτι ἐὰν τὸν οἰκέτην τὸν ἐμὸν *line libertate* καταλείψω ἐπίτροπον ἑμῶν παιδί, διζέκτα αὐτῶν σιωπηρῶς καταφέρει ἐλευθερίαν, διὰ τὸ δὲ διζέκτα, ἵνα μὴ δὲ

ἢ φά

ἢ φάκτου τῶν κληρονόμου, ἀλλ' ἔτι αὐτῶν τῶν διαθήκῃς ἀρμόσῃ αὐτῶν ἢ ἐλευθερία, εἰ ἢ φιδεϊκομισιας, ὁ πούσι πῶς δὲ ἐγγράφῳ κληρονόμος, οὐκ ἢ δ' ἄνατο ἐλευθεροῦ τὸν οἰκέτην τὸν καταλαφθέντα αὐτῶν ἐπίτροπον, οἱ δὲ ἀρῶν ὅτι ὁ ἐλάτῃς τῶν κληρονόμων οὐκ ἄνατο ἐλευθεροῦ τὸν ἴδιον οἰκέτην, ὑπὸ τῆς ἀελίου σεντίου νόμου κωλυόμενος, εἰ μὴ ἐν κοινοβίῳ ἔυλογον αἰτίαν δοκιμάσει. ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ ἐπίτροπον, εἶναι ἢ ταντην ἔυλογον αἰτίαν, ἀλλὰ πρῶτον μὲν οὐ σαρκηθμῆσα μὴ προλαβόντες καὶ ταντην τῶν αἰτίων ταῖς ἐυλόγοις αἰτίαις, εἰ δὲ καὶ ἰδικῶς σαρκηθμῆσα μὴ, ἐδέσμεθα κοινοβίου ἐπιτροπῶν ἐπιτροπῶν, ὡς δὲ ἢ δ' ἄνατο σιωπηρῶς ὡς ἐπίτροπος, ἀλλ' ἐν οἰκέταις τελῶν, εἰ δὲ ὁ τεσάτῃς τὸν ἴδιον οἰκέτην ἐλευθεροῦ εἶναι νομίσας ὡς ἐλευθέρου ἐπίτροπον κατέλιπε, οὐκέτι λέγομαι σιωπηρῶς αὐτῶν πῶς ἐλευθερίαν καταφέρεισθαι. ἐν γὰρ τῶν προλαβόντων ῥήματι, ἐκ τῶν τῶν τελευτήσαντων ἐννοίας ταντῶν αὐτῶν δὲ δ' ἄνατο, ἐπὶ δὲ τῶν παρόντων θέματος, οὐδὲ τοιαντῆν τῶν τελευτήσαντων ἐννοίαν ἐυρῆν λαμβάνω. πῶς γὰρ τὸ οἰομένον ἐλευθεροῦ εἶναι τῶν. ὁ ἀλλότριος οἰκέτης ἐν διαθήκῃ *Seruus autem* κληρονόμος, ἀρμόσῃς δίδεται ἐπίτροπος, οὕτως μὲν τοι δ' ἄνατο, ἔσω ὁ δ' εἶνα ἐπίτροπος ὁ τῶν οἰκέτης, *quum liber erit*, τουτέστι, ὅταν ἐλευθερωθῇ, τὸν δὲ ἡμέτερον οἰκέτην, ἀρμόσῃς ἢ τοιαντῆν αἰτίαν διδόμεν ἐπίτροπον, λέγοντες, ἔσω ἐπίτροπος ὁ ἡμέτερος οἰκέτης, *quum liber erit*, ἢ τοι ὅταν ἐλευθερος γίνῃται, καὶ ὁ λογισμὸς πρὸς ὄγκον, ἐπειδὴ τὸν ἐν ἡμετέροις ὄντα ἐξουσία, τῶν εἰς τῆν ἀνάγκην οὐκ ὀφείλομεν. ἐὰν μανόμενον, ἢ γοῦν *Furius* καὶ ἀφελικῶς, ἐπίτροπον κατέλιπον ἐν διαθήκῃ, γενήσονται ἐπίτροποι, ἢ νῖκα ὁ μὲν ἀνανήψῃ, ὁ δὲ τὸν κληρονόμον τῶν ἑμῶν. *Ad certū tps, uel ex certo tpe*, ὁρῶντες *Ad certū*

δίδεται

δίδοται επίτροπος. ad certum tempus, οἷον ὁ Δέσνα ἔ
 σω επίτροπος, ἕως β' ἡμερῶν. ex certo, οἷον ἕως ὁ Δέ
 να επίτροπος, μετὰ β' ἡμερῶν Τελευθι. Δωατὸν κη
 ὑπὸ αἴρεσιμ. ἕως ἐπίτροπος, si nauis ex Asia uene
 rit, ἢ γουιν εἰ τὸ πλοῖον ἔλθῃ ἀπὸ ἀσίας. Δωάμεθα κη
 ante heredis institutionem, ἢ γουιν πρὸ φθι ἡμέρας
 ὡς τὸ κληρονόμου καταλιμπάνει ἐπίτροπον. οἷον ἵνα εἴ
 σω μὲν ἕως ὁ Δέσνα ἐπίτροπος τοῦ ἐμῶ πατρὸς. ἕως Δέμω
 ὁ Δέσνα κληρονόμος. οὐ Δωάμεθα ἢ ἐπὶ ἡμέρῃ πρᾶγματι,
 ἢ ἡμέρῃ αἰτίας, ἐπίτροπον καταλιμπάνει. οἷον ἕως ὁ Δέσνα
 ἐπίτροπος ἐπὶ τῷ δὲ τῷ ἀγρῷ ἢ ἐπὶ τῇ δὲ τῇ δίκῃ, προσώπων
 γὰρ εἴωθερ ἐπίτροπος δίδοται, οὐ μὴν αἰτίας ἢ πρᾶγμα
 τι. ἔαρ τὰς ἑαυτοῦ θυγατράσι ἢ τοῖς ἰδίοις ἡοῖς ἐπ
 ὠίτροπον καταλείπει, καὶ τὰς ποσοῦμας, καὶ τοῖς ποσοῦ
 μοις δοκῶ καταλειπόμενα. ἐπὶ δὲ τῇ τοῦ ἡοῦ ἢ γουιν θυγα
 τρὸς προσκηγία, καὶ ὁ ποσοῦμος, κη ἢ ποσοῦμα πῶν ἔχει.
 ἄρα ἢ κη οἱ ἔγγονοι, τῇ ἢ ἡῶν πῶν ἔχοντες προσκηγία, ὡς
 αὐτοῖς δοκῶν δεδόω τὸν τοῖς ἡοῖς δεδομῶν ἐπίτροπον,
 ἵνα τῇ τοῦ filiorum προσκηγία σημανθῶσι καὶ οἱ ἔγ
 γονοὶ. καὶ λέγουσιν ὅτι καὶ πάνυ, μόνον εἰ μὴ εἶπε filijs,
 ἀλλὰ liberis. εἰ γὰρ εἶπε filijs meis tutorem do,
 οὐ περιέχονται οἱ ἔγγονοι. ἐτέρας δὲ οἱ ἡοῖ κη ἐτέρας οἱ ἔγ
 γονοὶ προσαγορεύονται. εἰ δὲ εἶπε posthumis do tu
 torem, τότε ὁσοῖος ἔρ εἶν ὁ τεχθεῖς εἴτε ἡός, εἴτε
 ἔγγονος, ὑπὸ τροπευθῆσεται ὑπὸ τοῦ δεδομῶν ὑπὸ τρῶν.

De legitima agnatorum tutela. Tit. xv.

Ἐρῆκα μὲν ὅτι Δωατὸν ὑπὸ τῶν γονέων τῶν ἴρ ποτε
 ἔσατε πασι τεσαμλυτάριον καταλιμπάνει ἐπίτροπον.
 τι αὖ ὅτε οὐκ ἦν τεσαμλυτάριος ἐπίτροπος. ἢ γὰρ ὁ
 πατήρ ἀδιάθετος ἐτελευτήσεν, ἢ διαθελῶνος ἐπελάβετο
 καταλιπὼν ἐπίτροπον, ἢ καταλεφθῆς ὑπὸ τοῦ τεστάρ
 πορος.

Si quis filiabus

ἄρος προεπελεύτησε, τίς ἐπιτροπεύσει τότε; τότε ὁ Δωω
 δεκάδελτος νόμος, δίδωσι τοῖς τοῖς ἀδελφάτους.

Sunt autem

Ἐρῆκα μὲν ὅτι Δωατὸν ὑπὸ τῶν γονέων τῶν ἴρ ποτε
 ἔσατε πασι τεσαμλυτάριον καταλιμπάνει ἐπίτροπον.
 τι αὖ ὅτε οὐκ ἦν τεσαμλυτάριος ἐπίτροπος. ἢ γὰρ ὁ
 πατήρ ἀδιάθετος ἐτελευτήσεν, ἢ διαθελῶνος ἐπελάβετο
 καταλιπὼν ἐπίτροπον, ἢ καταλεφθῆς ὑπὸ τοῦ τεστάρ
 πορος.

ὅτι ἐκείνους ἔργονος οἱ δὲ διὰ θελυγονίας ἡμῶν συνεζυγμένον οὐκ εἰσὶν ἀδνατοί, ἀλλὰ φυσικῶς λόγῳ κογνᾶτοι. ὡς πῶς αὖ φησι θείας μου τὴ πρός μητρὸς ὁ ἦός οὐκ εἰσι μοι ἀδνατος, ἀλλὰ κογνᾶτος, κὲ γὰρ δὲ αὐτῶν κογνᾶτος εἰμί. ἐσπεσθὲν οἱ ὑκτόρμυλοι, τὴν τῶ παπρὸς, οὐ πῶς φησι μητρὸς διῶκουσι φαμιλίαν. καὶ τοὶ ἡ πρός πατρὸς θεία ἀδνατά ἐσσίμ, ὁ δὲ ὅτι αὐτῶν κογνᾶτος, τίς οὖν ἡ αἰτία; ἐσπεσθὲν δὲ ἡλυ πρόσωπον παρατεθῆναι τὸ φησι θείας διέτεμε πῶς ἀδνατίονα καθολικῶς δὲ ἴδι, ὅτι ἡμῶν προίχεται τίς πρός ἐμὲ συγγένειαν, κὲ γὰρ τάντην προβάλλουμι πρός αὐτόν.

Quod autem

καθὼς δὲ εἴπορ χώρα τῆ ἀδνατίονι ἐπὶ τῆ ὑπὲρτροπῆ, οὐ μόνον ἡνίκα μὴ διάθηται ὁ πατήρ ὁ δυνάμυλος καταλιπῶν ἐπίτροπον, ἀλλ' ἐὰν ὅσον ἀνήκει εἰς τὸν φησι ὑπὲρτροπῆς λόγῳ, ἀδιάθετος πελευθήσῃ, ὅπως συμβαίνει. καὶ εἰ κατέλιπε μὲν, τῶ δὲ καταλιπόντος προτελεντήτηρ ὁ ἐσπίτροπος, ἢ τυχῶν ἐπελάθετο καταλιπῶν ἐπίτροπον ὡς ἡφ' ἀναθεμύλος. ἀλλὰ τὸ μὲν φησι ἀδνατίονος δίκαιον πάσαις ταῖς κάπιτις διμινουτζίοσι, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀναγέσθαι. ἢ γὰρ ἀδνατίων, νόμιμόν τι ὄζει ὄνομα. τὸ δὲ φησι κογνατίονος δίκαιον, οὐ πάσαις ἀμείβεται ταῖς κάπιτις διμινουτζίοσι. ὁ δὲ ἐπὶ φησι ἀδνατίονος λόγῳ, οὗτος ὄζει. ἐσπεσθὲν ὁ πολιτικὸς λόγος, τουτέστις ἢ κάπιτις διμινουτζίωρ, τὰ πολιτικὰ δίκαια, τουτέστι τὰ ἀδνατικά, διαφθείρησθαι δύνανται, τὰ δὲ φυσικὰ, τουτέστι τὰ κογνατικά, οὐ πάντως.

Sed agnationes

De capitis diminutione. Tit. xvi.

Εἰρήκα μὲν τῆ κάπιτις διμινουτζίονι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὰ ἀδνατικά διαφθείρησθαι δίκαια. ὀρισώμεθα ὅτι τίς ἐστὶ κάπιτις διμινουτζίωρ, κάπιτις διμινουτζίωρ ὄζει φησι προτέρας κατασάσεως ἐναλλαγή. ἢ οὕτως. πᾶσις ἐκ περισάσεως νόμων συμβαῖνον, κατάσασιν ἀμείβορ.

μείβορ, ἢ τοὶ ἐλαττωῶν τῶ πάσχοιτος. τρεῖς δὲ εἰσὶν κάπιτις διμινουτζίονες. ἢ γὰρ μέγιστη ὄζει, ἢ τις λέγεται maxima, ἢ minor, ἢν τινες mediam προσαγορεύουσι, τὴν τῆς μέσων, ἢ minima, ἢ τοὶ ἐλαχίστη. εἰσὶν οὖν κάπιτις διμινουτζίονες, τρεῖς. μέγιστη, μέση, ἐλαχίστη. μέγιστη δὲ ὄζει κάπιτις διμινουτζίωρ, ὅσῳτε τίς ἄμα, καὶ πῶς ἐλευθερίαν, καὶ πῶς πολιτείαν ἀπόλλυσι, ὅσῳ συμβαίνει ἐπὶ ἐκείνων, οἱ δούλοισι γίνονται φησι τιμωρίης, διὰ τὸ τραχὺ φησι κατ' αὐτῶν ἐξενεχθείσης ἀποφάσεως, οἶον ἡνίκα θυρίοις, ἢ θυρί παραδοθῶσι. ἢ γουρ οἱ ἀπελευθεροί, οἱ ὡφθέντες ἀχάριστοι πρός τὸν πάτρωνα, καὶ διὰ τοῦτο καταδικασθέντες, ἢ οἱ ἀνασχόμενοι ad pretium participandum ἑαυτοὺς διαπραθῆναι, τουτέστις τῶν ἑκαστος περιωσῶν τῆ μεγάλη κάπιτις διμινουτζίονι, τῆ πολιτεία σωμαπόλλυσι πῶς ἐλευθερίαν. μέση κάπιτις διμινουτζίωρ ἐσὶν, ὅσῳτε ἢ μὲν πολιτεία ἀπόλλυται, ἢ δὲ ἐλευθερία μὲν ἀκέραιος, ὅπως συμβαίνει ei, cui aqua & igni interdictum fuerit, ἢ ὡς εἰς νῆστον δεπορτακυθέντι. ἐκάπερ γὰρ ἐλευθερος ὡρ ἐκπίθη τὴν ξωμαϊκῆς πολιτείας, καὶ ἐν τῶν τῶ ἐσότης. διαφορὰ δὲ, ὅτι ὁ μὲν δεπορτάτος, τὸσῳ περικέκλασαι, τὴν τῆ νῆστον. ὁ δὲ cui aqua & igni interdictū est, πάντως εἴργεται τὸσῳ. ἐλαχίστη δὲ ὄζει κάπιτις διμινουτζίωρ, ὅσῳτε καὶ ἢ πολιτεία καὶ ἢ ἐλευθερία παρκατέχεται, ἢ γουρ φυλάττεται, ἢ δὲ παρούσα κατάσασις ἀμείβεται. ὅπως συμβαίνει ἐπὶ ἐκείνων, οἱ αὐτεξούσιοι ὄντες. δεδῶκασι ἑαυτοὺς εἰς ἡορθεσίαν. καὶ γέγονασιν ὑπεξούσιοι. ἢ ἐκ τοῦ ἑναντίου, ὁ ὑπεξούσιος, γέγονεν αὐτεξούσιος. ἐν ταῦθα γὰρ μόνος φησι ὑπεξουσιότητος, ἢ αὐτεξουσιότητος γέγονεν ἐναλλαγή. ἄρα δὲ ὁ οἰκέτης ἐλευθερωθείς, ὑφίσταται κάπιτις διμινουτζίονα, καὶ λέγομεν οὐδ' αμῶς, μείβορ.

Maxima

Minor

Minima

Seruus autem

ἔπειθ' ἢ οὐδ' ἐμίσην πάλαι εἶχε κεφαλῶν, ἀλλὰ νῦν μετὰ πλὴν ἐλευθερίαν ἤρξατο ἔχειν κεφαλῆν, καὶ γνωρίζεσθαι ὑπὸ τῶν νόμων. ὧν δὲ τὸ ἀξίωμα βασιλεὺς ἀφείλετο, οὐχ ὑπέστεινον κάπιτις διμινουτζίονα, ὥστε οὐδ' ἐφί συγκλήτου ἐκ βληθεὶς οὐκ ἔστι capite diminutus. ἢ μὲν οὖν ἀφ' ἀνατίων ἀναρῆται διὰ φιλία κάπιτις διμινουτζίονα, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον. διὰ τί δὲ προσετέθη τὸ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, μαθησόμεθα. ἢ δὲ κογνατίων ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον οὐκ ἀναρῆται. διὰ τὸ τοιοῦτον εἶπερ, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἐπαρῆ ἢ ἢ ἐλαχίστην κάπιτις διμινουτζίονα παρενεθέσα, ἐπὶ σχήματι φυλάττει τὰ κογνατικά δίκαια. ἢ γὰρ μεγίστην κάπιτις διμινουτζίονα συμβάλα, καὶ πλὴν κογνατίονα διαφθείρει. εἰ γὰρ τις καταβουλωθῆ, οὐκέτι μὲν κογνατός οἷός ἢ κογνατός, ἀλλ' οὐδὲ ἐλευθερωθεὶς, ὁ πρῶτος ὧν ἐλευθέρως, πλὴν παλαιῶν, ἢ γουρ πλὴν πρὸ φιλίας δουλείας ἀναλαμβάνει κογνατίονα. εἰ δὲ καὶ πλὴν μεστὴν κάπιτις διμινουτζίονα τις ὑποσῆ, οἷον δεωροτάπος γενόμενος, καὶ τὸν τὸν τὸν τρόπον διακινεῖται ἢ κογνατίων ἢ νῦν καὶ πονηρίας δέεται ἐπιτροπῆς, οἷσθα, ὅτι τεσαμενταρίας μὴ ὑποκαμῶνισ, χώρα τῆ ἀδυνατικῆ. εἰ δὲ πολλοὶ εἶεν ἀδυνάτοι, οὐ πρὸς πάντας ἅμα κάτφισιν ἢ ἐπιτροπῆ, ἀλλὰ πρὸς τοὺς ἐγγυτερον ἐπιγραφόμενους βαθμῶν. οἷον, ἔστιν ἀδυνάτος ὁ ἀδελφός καὶ παῖς, ὁ ἀδελφός μᾶλλον παρὰ γίνεσθαι. εἰ δὲ πολλοὶ εἴσι τὸ αὐτὸν βαθμοῦ, οἷον πολλοὶ ἀδελφοί, ἢ πολλοὶ θεοί, πάντες ἅμα κληθήσονται.

Quibus
Quod autem

Cum autem

De legitima patronorum tutela. Titulus .xvii.

Ἀπελευθέρως, ἢ ἀπελευθέρως ἐδέοντο ἐπιτρόπου, διὰ τὸ βραχὺ φιλίας ἢ ἀφιλίας ἐπιτροπῆσιν τεσαμενταρίας οὐδ' ἀμῶν. τὸν τὸν γὰρ καταλιμπανῆ ὁ ἔχωρ

ἔχωρ ὑπεξουσίους τοὺς ἀνήβους. οὗτοι δὲ ὑπεξουσίοι οὐκ εἰσὶν, ἐκ δουλείας ἐλευθερωθέντες. οὐ γὰρ ἔχουσι τοὺς ἀνιόντας. ἀλλὰ λεγίτιμοι, καὶ ὡς ὁ μὴ ἔχωρ ἀνιόντας, ἔχωρ ἀνιόντας τοὺς ἐκ παλαιῶν. δὲ ἐκείνων γὰρ οὗτοι καταλαμβάνονται. τί οὖν; ὁ νόμος ὁ δουδενὰ δέλτος τοὺς πατέρων καὶ τοὺς τῶν πατέρων παῖδας, ἐπὶ πλὴν τούτων ἐπιτροπῆ καλεῖται. εἶπερ γὰρ προλαβῶν, ὅτι ἐπὶ τῆ δόσει φιλίας ἐλευθερίας, τὸ βάρος ἐπιτετα φιλίας ὡς πῆς, λέγεται δὲ καὶ αὐτὴ λεγίτιμα, ἐπειδὴ ὑπὸ τῶν δουδενὰ δέλτου ἐνρῆθη. ἀλλὰ ἔχει τις εἰπέρ, καίτοι ἀναγνούς τὰ τῶν δουδενὰ δέλτου ῥήματα, μνήμων οὐχ εἰσὶν ὡς τάντης φιλίας ὡς πῆς. ἀλλ' ἐρῶ μὲν, ὡς εἰ μὴ σαφῶς τοῖς ῥήμασι τῶν νόμου περὶ αὐτῆς δεικνύεται, ἀλλ' οὖν ἐκ φιλίας ἐννοίας τῶν δουδενὰ δέλτου ὅτι τὸ λαβῆν. φησὶ γὰρ ἐν τινὶ μέρει φιλίας οἰκείας νομοθεσίας. ἐὰν τισ ἄπαυς καὶ ἀδύνατος τελευτήσῃ, οἱ ἀδυνάτοι παρὰ γενέσθω σαρ ἐπὶ πλὴν τούτου κληρονομίαν. καὶ πάλιν ἔν τέρω μέρει φησὶ. ἐὰν τις δέεται ἐπιτροπῆς, οἱ ἀδυνάτοι ἐπιτροπῆσιν. οὗς τοῖνυν ἀδυνάτους παρὰ μνησάτο τῶν κέρδων φιλίας κληρονομίας, τὸν τὸν ἐβάρων τῆ ἐπιτροπῆ. ταῦτα περὶ εὐγενῶν, ἐλθῶν δὲ εἰς τοὺς ἀπελευθέρους εἶπερ. ἢ ἀρὰ ἀπελευθέρως, ἢ ἀπελευθέρως ἀπαυθέρως, καὶ ἀδιδάσθω τοῖς τελευτήσασιν, πλὴν τούτων κληρονομίαν οἱ πατέρων, ἢ γουρ οἱ παῖδες τῶν πατέρων διαδέχονται. περὶ δὲ ὡς πῆς, οὐδ' ἐν εἶπερ. ἐπειδὴ οὐμ ἐκάλεισε τοὺς πατέρων, εἰς πλὴν τῶν ἀπελευθέρων κληρονομίαν, κατὰ μίμνησιν τῶν ἀδυνάτων, δὲ ἀνάγκης οἱ παλαιῶν κατασοχαζόμενοι τῶν νόμων λέγουσι τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ βαρῶν ἐδω αὐτοὺς τῆ ἐπιτροπῆ. ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον γὰρ, ἐνθα φιλίας διαδοχῆς ὅτι τὸ κέρδος, ἐκ τῆ καὶ τῆς ἐπιτροπῆς τὸ βάρος εἶναι καὶ δὲ. διὰ τὸ τοιοῦτον εἶπερ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἐπειδὴ ἢ ἄρ ὅτι

ἄρ θηλεία ἄνηβορ ἔλευθερώση, τελευτήση δὲ ὁ ἄνηβος ἀπελεύθερος, καλεῖται μὲν ἐπὶ τῷ αὐτοῦ κληρονομίαν, οὐ βαρύνεται δὲ τῆ αὐτῶ ἐπιτροπῆ, ἐπαδῆ τὸ ἐπιτροπεύειν ἄρ ῥέων, θηλείωρ δὲ ἀλλότριον ἐσίμ.

De legitima parentum tutela. Tit. xviii.

Επιποίηται τὸν ἐμόρ ἡὸρ, ἢ τὸν ἐμὴν θυγατέρα, ἢ ἔγγονορ, ἢ ἔγγονορ ἀνήβουρ ὄντας ἐμαγκιωάτους, τίς αὐτῶ ἐπιτροπενσῆ, ἐπεδῆ ἐπιτροπόου Δέονται. τεσαμντάριον οὐκ ἐσίμ ἐιπῆρ, τὸν γορ τεσαμντάριον καταλιμωάνα, ὁ ἔχωρ ἢ ἄνηβορ ὑπεξέσιον, ἀλλὰ ἀδναῖτορ, ἀλλὰ Διέφθαρ τὰ τῆ ἐμαγκιπατιόνι τὰ ἀδναγικά Δίκαια. τίς αὐτῶ κληθήσεται ἐπὶ τῷ ἐπιτροπῶ; καθὰ καὶ ἐν τοῖς προλαβοῦσιρ εἰρήκαμν, ὁ πατήρ καὶ ὁ πάππος, οἱ ἐλθυθερώσανπερ αὐτοῦς, καὶ ἐπιτροπεύουσι ἢ μίμησιρ ῥ πατρῶνωρ, λεσ ἡὸρμνοι ἢ αὐτοῖ λεγίτιμοι ἐπίτροποι.

De fiduciaria tutela. Tit. xix

Πρὸς ταῖς εἰρημύαις ἐπιτροπαῖς, ὅτι ἢ ἐτέρα, ἢ ἡς λέγεται φιδουκία. ἐὰρ ῥ ἐμαγκιωάτορ ποιήσω τὸν ἐμόρ ἡὸρ, ἢ θυγατέρα, ἢ ἔγγονορ, ἢ ἔγγονορ, ἢ προεγγονορ, ἢ προεγγονορ ἀνήβουρ ὄντας, ἐγὼ καθαπερ ἐν τῷ πρὸ τούτου διεξήλομν τίτλω, γίνομαι αὐτῶ λεγίτιμος ἐπίτροπος. ὁ ῥ ἐλευθερωτῆς ἐλευθερας κεφαλῆς κατὰ μίμησιρ τῶ ἀπ ἀλκθουρ δουλείας ἐλευθερουῖντορ κληθήσεται ἐπὶ τῷ ἐπιτροπῶ. εἰ ἢ συμβῆ πελῶτῆσαι ἐσ χοντα παῖδαρ ἄρ ῥενας, ῥη ἡσονται οὗτοι φιδουκίαριοι ὑπῆτροποι τῶ ἀνήβουρ, οὐπερ διὰ τῷ ἐμαγκιπατιόνα γέσθονα λεγίτιμοι ἐπίτροποι. συμβαίνει δὲ, οὐ μόνον ἀδελφορ ἀδελφῶ γίνεσθαι φιδουκίαριοι ἐπίτροπορ, ἀλλὰ καὶ ἢ ἄνηβορ ἀνεψιῶ, ἢ πατέρα παδῆ, ἢ ἀδελφορ ἢ ἀδελφῶ, οὕτωρ, εἰ χωρ δύο παῖδαρ, ἢ ἢ κ ἐνιαυτῶ, ἢ ἢ μείζονορ ἡλικίας, ῥ δὲ ἄνηβορ, ῥ ἄνηβορ ῥη ἡσασ ἐμαγκιωάτορ,

ἢ ἄτορ, ἐπετροπευορ αὐτῶ ὡρ λεγίτιμορ, ἐμοῦ πελῶτῆσιν τῶ, ὁ ἀδελφορ ὁ τέλφορ γενήσεται αὐτοῦ φιδουκίαριορ ἐπίτροπος. ἢ ἄνηβορ ἢ ἀνεψιῶ, τίνα τῶπορ; εἰ χωρ ἡὸρ μείζονα ῥη κ ἐνιαυτῶ, ὁ ἔγγονορ ἢ ἔγγονορ ἀπὸ ἡοῦ τελευτήσαντῶ. ἐσοίκα τὸν ἔγγονορ ἐμαγκιωάτορ. ἐγὼ μὲν ὡρ λεγίτιμοι ὑπῆτροπεύσω. μετὰ δὲ τὸν ἐμόρ θάνατορ, ὁ ἢ ἄνηβορ ὡρ φιδουκίαριορ ὑπῆτροπεύσει. πατήρ δὲ παῖδα τῶτορ τὸν τῶπορ, εἰ χωρ ἡὸρ μείζονα κ ἐνιαυτῶ, καὶ ἄνηβορ ἔγγονορ ἐκ τούτου, τὸν ἔγγονορ ἐμαγκιωάτορ ἐσοίκα. ἐγὼ μὲν ὡρ λεγίτιμορ ἐπιτροπενσω, μετ' ἐμὲ ἢ ὁ πατήρ ὡρ φιδουκίαριορ ὑπῆτροπεύσει. ἀλλ' ἔχῃ τίς εἰπῆρ, τί Δῆποτε, οἱ μὲν τῶ πατρῶνωρ παῖδαρ, λεγίτιμοι λέγονται ἐπίτροποι, οἱ δὲ τῶ ῥη ῥη πατέρωρ παῖδαρ, ῥη ποιησάντωρ ἐμαγκιωάτορ τούρ ἀνήβουρ, Διαλλάτῃσι τῆ προσγορία. οἱ μὲν λέγονται λεγίτιμοι ἐπίτροποι, οἱ δὲ τῶ τῶ παῖδαρ φιδουκίαριοι, ἀλλ' ὁ λογισμὸς ὅστιρ οὗτῶ. εἰ μὴ σωέβη με ποιῆσαι περιόντα τὸν ἐμόρ ἡὸρ αὐτεξονορ, τῆ ἐμῆ πελῶτῆ γίνεται αὐτεξονορ, οὐ μεταπίπρωρ εἰς τῷ ὑπεξουσιότα τῶ οἰκείου ἀδελφοῦ, ἢ τῶ Δίου θείου. Διό, οὐ δὲ τῷ αὐτῶ ἔξει ἐπιτροπῶ ὁ παῖρ τῶ ἐμαγκιωατεύσαντορ, ἀλλὰ κληθήσεται φιδουκίαριορ, ὁ δὲ ἀπελευθερῶ, εἰ μὴ ἡλυθέρωτο, ἀλλ' ἐμειν ἐν τῆ δουλεία, πάντωρ οἰκέτῆρ ἐγίνετο ῥη παῖδωρ τῶ τελευτήσαντορ. τότε δὲ οἱ προσημύοι πάντερ, εἰς τῶ προλεχθείσασ ἐπιτροπῶς ἔλονται, ἢ νίκα συμβῆ μείζονα αὐτοῦρ εἶνα τῶ κ ἐνιαυτῶ. τούτο γορ γενικῶρ Διάταξιρ τῶ ἡμετέρου βασιλέωρ, ἐπὶ πάσῃ ἐπιτροπῶ καὶ κουρατωρίας ἐπέσπισον, ἄτοπορ ἢ ἡσάμνωρ, τὸν Δεόμνωρ ἢ ἐτέρου κηδεμονίας, τῷ ἐτέρωρ Διοικῆμ περιουσίαμ.

De

INSTITVTIONVM LIB I.
De Attiliano tutore, & eo qui ex lege
Attilia, Iulia, & Titia dabatur.

Tit. xx.

Πονπίλλος ή σουπίλλα ιδέοντο επιτροπου, τε
σαμωτάριος ουχ υπω, ουδε μω ανατος. η ζγ
δε ει πατρωνικη υπιτροπη, ουδε πατης η η μιμησιρ
πατρωνωρ επιτροπενερ οφειλωρ. εκολοζε η κω φιδ
κιαρια επιτροπη, τις κληθισεται επι πω επιτροπω, ει
λεγομω οτι εν τη ρωμη ο πρωτωρ ο ουβανος, μετα τω
μειζονος μερους ην δημαρχωρ, τ η ησαρ οι παντες, τ
τεςι μετα ην ε η επιζητησας, τωρ επιτηθεωρ διδωσιρ
ατιλιου νόμου τω νομοτεθισαντος, ος εκ τω νομοθετου
τω ενροντος, λεγεται ατιλιανος. σενοατη δε η τούτχ νο
μοθεσια, μεχρι γαρ φη ρωμης, ει ου περαιτερω προβα
να. εν δε ταϊς επαρχιας η μιμησιρ τούτου, γεγονασι
ε νόμοι. ιουλιος κω τιτιανος, οι εκλευσαρ εν απορια
επιτροπου κριση τω αρχοντος φη επαρχιας διδωσιν
επιτοπορ, ως δε αυτην ωνόμασα ιουλιος τιτιανος.

Sed

ου μονορ δε ωδ μη εχοντι επιτροπωρ διδωται ατιλια
νορ, η ιουλιος τιανος, αλλα γρ ει υπεσιρ, εμποδιζεται
δε υπο υνος ατίας αντιλαβεδα φη επιτροπης, τι γρ
ετε κλυτην τις, τωρ ιδιορ υιορ ενστησατο κληρονόμορ,
δεδωκε δε αυτω επιτροπορ υπο αιρεσιρ, si nauis ex A
sia venerit, τουτεςιρ ει η ναυς απ ασιας ελθη, ει in di
em, τουτεςιρ μετα διετιαρ φη αυτω τελω φη, εφ οσορ
η αιρεσιρ, η ημερα ηρηκται, ατιλιανος, ητοι ιουλιος τιτια
νος επιτροπος διδωται. ει δε πούρωρ εδωθη, ο δε γραφειρ
κληρονόμορ, διασκεπηεται ει δε προσελθηρ τη κληρο
μια, υποθου γρ δεωτικωρ γεγραφα κληρονόμορ, εκηρ
pedatum δε γενεωρ τωρ παδα, επιτροπορ δε αυτω που
ρωρ καταλεεθα, κω διασκεπηετο ο γραφειρ κληρο
νόμορ

νόμορ εν ωδ μεταξυ, κανταυρα διδοται ατιλιανος ητοι
ιουλιος τιτιανος. εαν η συμεη τω αιρεσιρ εξελθηρ η πω
ημεραρ ηραγευεωρ, η τ κληρονόμορ αδιπευσα, τωπ ο πε
σαμωτάριος αυτεξετη φη επιτροπης, ουτοι δε πανονται.
ει δε και ο ωρ επιτροπος υπο πολεμιωρ ληφη, παλιρ
εν μω τη ρωμη ατιλιανος, εν ταϊς επαρχιας ιουλιος τι
ανος διδοται, ος παυθησεται, εαν ο υπο πολεμιωρ λη
φθεις, διαφνη τους, πολεμιουρ. υποσερας γαρ, ανα
λαμβανω τω επιτροπηρ, δικαίω τω ποσλιμινισ. αλλα
ταυτα μω τω παλαιωρ, μετα η ταυτα, η η ατιλιανωρ, και
ιουλιος τιτιανωρ ανηθεθισιρ. ηρξαντο η η μιμησιρ πρωτω
ταξιρ, οι υπατοι φη εκατερας φύσεωρ ανηθεθισιρ
επιτροπουρ η jurisdictionem διδοναι, τουτεςιρ ζητουντες ει
επιτροποι εισιρ οι εσομενοι επιτροποι, ει ηκσορ εχουσι
βιορ, η δωαμωλοι διοικηρ αλλοτριαρ περιουσιαρ. μετα η
τους υπατες, η οι πρωτωρ εκ η διαταξεωρ τα αυτα ε
ποιοιουρ. οι η προσεμωλοι νόμοι, ο ατιλιος, ο τιτιος, ουτε
περι ασφαλιας οφελουσε υπο επιτροπωρ ηραχ. οη
ουα διελεγοντο, ως σω φυλαξουσι τα η ανηκωρ πρ
αγματα, ουτε περι τω ρηνα σωθηωρ τωρ επιτροπορ τα η
νεου διοικηρ πρ
αγματα δικωρ εουρ τι. τούτωρ αυ ρω
μερα ωδ νόμω, ως εν μω τη ρωμη, τωρ φη πολειωρ επα
ρχορ, η τωρ πρωτωρ η τω οικειαν ιουρισδικτιονα διδο
ναι, δια τωτο η ειπωρ κατα τω οικειαρ ιουρισδικτιονα. ε
παδη εισι τινερ, οι ο η ηραχορ, ου μηρ ο πρωτωρ ανηκη
ρηρονηρ επιτροπορ. εν δε ταϊς επαρχιας, οι η ηραχιωρ
αρχοντερ, η οι στρατηγοι, κελεισα ην αρχοντωρ, εν ω
την ανηκωρ εισιρ ευτελερ ει περιουσια, τους επιτροπουρ
προβαλλουται. ο η ημετερορ βασιλευρ οικεια διατα
ξε η ταε ποιουτροπουρ ην ανθρωπωρ δυσκολιας εκτε
μωρ, προσεταξε τους εκ δικουρ ην πολιωρ, τωρ εν αρ
χοντωρ

Si ab hostibus

Sed ex his

Sed hoc

Nos autem

χόντων οὐκ ἀναρμόνιους κέλευσιμ, ἐν ᾧ ἡ τοῦ ἀνήκου, ἢ φ
 γουω, τῷ ἀφῆλικος ὑπόστασις, ἕως φ νομισμάτων ὄσιμ, ἄ
 μα ᾧ φη πόλειως εὐλαβεσάτω ἐπισκόφω, συνόντων κῆ
 ἑτέρωμ δημοσιεύοντων προσώπων, τουτέστι στρατηγῶμ,
 ἢ ἐν ἑλεξανδρεία τῷ ἰουριστίκου, ἐπιτρόπους ἢ κουρά
 τωρας χαροτονῆμ, ἀσφαλείας ἐννόμω, καθὰ τῆ αὐτῆ πε
 ριέχεται Διατάξιν παρεχομένης κινδύνω τῶν ταύτη κο
 μιζομένων, εἰ συμβῆ τοῦς ταντη πῶν ἀσφάλειαμ δόν
 τας ἀπορήσασα. τὸ δὲ τὸν ἀνήκου ἐπιτροπενεῖσαι ᾧ φ
 σικῶ συναδφ νομίμω. Δίκουμ γάρ ὄσιμ τὸν ἀτελῆ πῶν
 ἡλικίαν ἄγοντας, τῆ ἑτέρωμ ἰθύνεσθ διοικίσει. ἐπὶ δὲ
 δὲ ἔφκοι γένωνται δι ἀνεσοι, ἔξουσι κατὰ τῶν ἐπιτρόπων
 πῶν τουτέλας προσαπαίτησιμ.

De autoritate tutorum. Tit. xxii.

Επειδὴ μεμαθῆκαμ τὸν ἐπιτροπὸν ἐπὶ διοικίσει φ
 τῷ πωσίλλου Δίδοθαι πραγμάτων, ὀφείλῃς εἰδέ
 ναι, ὅτι δὲ τοῦτομ ἀνεπιτροπῆμ, ἔμ τισι γινόμενοις ὑπὸ τοῦ
 πωσίλλου, καὶ τὸ μὴ κατ' ἀνεπιτροπῆμ τούτου πρᾶξιμ,
 οὐδ' ἔγεγονε δὲ ἔσι δὲ τινα ἐφ' οἷς οὐκ ἀναγκαῖα ἢ φ
 κινδεδμόνος ἀνεπιτροπῆς, οἷον ὁ πονπιλλος ἐπικρῶτῆσέ με, ὁ μ
 μολογῆς διδόναι μοι τ' νομίσματα; πρὸς τὸ ἰχῦσαι τῶ
 ἐπερώτησιμ, ἢ τῷ ἐπιτρόπου ἀνεπιτροπῆς περιττῆ. εἰ δὲ αὐ
 τὸς ὁ πωσίλλος ἐπερωτηθεὶς ὠμαλόγησε, σωίσῃσι τῶ ἐπε
 ρώτησιμ, ἢ τῷ ἐπιτρόπου συναίνησις. ἢ σισ γὰρ τὸν ἀνε
 βου, καλλίονα μὲν πῶν δικεῖαρ ἄρισσιμ ἔξῃνα αὐτῶ ποιῆμ,
 καὶ αὐξῆμ πῶν αὐτῷ περιουσίαν sine tutoris autorita
 tis, ἢ γουω ἀνεμ τ' τῷ ἐπιτρόπου ἀνεπιτροπῆς, ἐλατῆσθ δὲ οὐχ
 ἐτέρως, εἰ μὴ προσῆ ᾧ γινόμενῶ ἢ φ πῶν ἑσὸς ἀνεπιτροπῆς.
 ἄθεμ ἐπὶ τῶν τ' θεμάτων, ἐφ' ὧμ ἐξ ἑκατέρου πλευρῶ
 τῆκτον) ἀγωγαὶ τοῖς συναλλάτρουσιμ. οἷον ἐπὶ μισθῶσε
 πωσίλλου ἀτα, δι' ἐπιτροπῆς. ὁ δὲ πρᾶθεμνός, ἔχα δι' ἐπ
 κταμ

κταμ δεωόσιταμ. ὁ δὲ διαφανῆσας πρὶ τὸ δεπόσιτομ, ἔχα
 κουράσιμ δεωόσιταμ. ἔαρ μὴ ὑπῶν, ἢ τοῦ ἐπιτροπῶου
 ἀνεπιτροπῆς, ὁ μὲν συναλλάττωμ τοῖς πωσίλλοις, ἐνοχος
 αὐτοῖς γένησεται. αὐτοὶ δὲ ᾧ συναλλάσσοντι οὐ γίνον
 ται ὑπενθωοι. οὐδὲ κληρονομίαν ἀδιδεῖσαι, οὔτε
 Διακατοχῶν ἀτῆσαι, οὔτε φιλεῖκομισσασίμ κληρονο
 μίαν κατὰ δέξασθαι ἑτέρως δύνανται, εἰ μὴ ἀνεπιτροπῆ
 τῷ ἐπιτρόπου. εἰ καὶ τὰ μάλιστα ἐπικερδῆς ὑπάρχει τὸ
 φιλεῖκομισσομ, καὶ οὐδὲμίαν ἔχη ζυμίαν ἐν ἑαυτῶ.

ὁ δὲ ἐπιτροπὸς πρῶμ, ἀνεπιτροπῆμ ὀφείλει, εἰ τοῦτο συμ
 φέρουμ εἶναι κρίνη ᾧ ἀνήκου, μετὰ δὲ χρόνον παρῶμ, ἢ α
 πῶμ δι' ἐπισολῆς, οὐκ ἰσχυρῶς ἀνεπιτροπῆ. οἷον συνήλλαξα
 ἔγω πωσίλλου, δὲ τὸν ἐπιτροπῶμ παρῶντα ἄμα ᾧ γί
 νεσθ τὸ συναλλάγμα, λέγεμ, ὅτι ἀνεπιτροπῆ. εἰ δὲ ἐν δὲ κῆ
 τῆ πόλει, μετὰ ἡμίαν τυχῶμ ἢ μέραμ ἐλθῶμ εἴπη, ὅτι αὐ
 νεπιτροπῆ καὶ ἀπολιμωανόμενος, δι' ἐπισολῆς τοῦτο δικ
 λῶσε, ὅτι ἀνεπιτροπῆ, καθῶς ἔρηται, ἀνίσχυρος ἢ ἀνεπιτροπῆ.

ὁ ἀνεπιτροπῆ cum tutoris autoritate ὀφείλει δι
 κάζεσθαι. ὅπῃ ἐκθῆνο ἐζήτηθη. ἐπιτροπῆσθ ἐγῶ πωσι
 πῶν, εἴχομ δίκην πρὸς αὐτὸμ, ἢ ἐνάγωμ, ἢ ἐναγόμε
 νος, εἰ σιέναι πῶν δίκην οὐκ ἢ δύνατο δίχα φη ἐμῆς ἀνε
 πιτροπῆς, ἐγῶ in rem meam, τουτέστιμ εἰς τὸ ἐμὸμ πρᾶξ
 μα ἀνεπιτροπῆ ἐκωλυόμενῶ ἢ δὲ δίκην ὑπέρδισσιμ οὐκ ἐπεδ
 χετο. ἐπὶ τοῦ τοιούτου σχήματος πάλαι ἐδίδοτο ὑπὸ
 τοῦ πρᾶτῶρος) ἐπιτροπῶος, ὃς καὶ ἐλέγετο πρᾶτῶρος,
 ἔπειδ' ἢ ἐπὶ τοῦ πρᾶτῶρος) ἐδίδοτο. ἀλλὰ φη παλαι
 ῶς ἀναρθεῖσθ ἀκριβείας, συναρθεῖσθ, καὶ ὁ πρᾶτῶρος
 ος ἐπιτροπῶος. σήμερον δὲ κουράτωρ εἰς τάξιμ αὐτῷ δι
 δόται, οὐ κατὰ σάντος, ἀνεπιτροπῆ τὸ Δικασήσιμ, καὶ τούτου
 πρᾶξαι δύνανται), πᾶνεται τοῦ εἶναι κουράτωρ. καὶ φ
 τούτω ᾧ δέματι κατὰ ταυτῶ ὁ πωσίλλος, καὶ ἐ
 πιτροπῆσθ, καὶ κουράτωρ εἶναι. ἐν μὲν γὰρ τοῖς ἀλ
 κ ii λοις

Neg

Titos

Si inter

λοις, ἐγὼ εἰμὶ αὐτῷ ἐπίτροπος. ἐν δὲ τῇ πρώτῃ ἐμὲ δίκη μὲν
νῆ κουρατωρνεύεται ὑπὸ τοῦ δεδουμένου κουράτωρος.

Quibus modis tutela finitur. Tit. xxii

Επιπρόντες πλὴν σύσασιν ἐπὶ ἐπιτροπῆς, εἰπωμεν αὐτῶν
καὶ πλὴν διάλυται. τὸ γὰρ τρώσῃ τινὶ στωισάμνον, ἢ
ἕξ ὅσῃ τινὶ διαλύει. Διαλύει τὴν ἐπιτροπὴν τῆ ἡβῆ. τὸ μὲν
τὸ ἄρβρονος, τὸ τὸ ἢ καὶ τὸ θηλείας, τὸ δὲ ἡβῆ δι παλαοί, οὐ
μόνον ἐκ τῶν ἡβῶν, τούτῃ ἐκ τοῦ ὑπερεβηκέναι τὸ ἰδὲ ἔ
πος, ἐκρινον, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν ἡμάτων τῶ σώματος. ὥστε οὖν εἴ
τε τὸ ἡμῶν ἐπιγέγονε πρὸ τοῦ ἰδὲ ἡβῶν, εἴτε τίς ὁ
περέβη τὸν ἰδὲ ἡβῶν, μὴ ὑπὸντος τοῦ ἡμῶν, οὐκ ἔνο
μίζετο ἔφηρος, ἀλλ' ἡνίκα τὰ δὴνο στωιδραμε. σήμερον
ἢ ὁ εὐσεβέστατος ἡμῶν βασιλεὺς, ἀνάξιον ἐπὶ τῶν οἰκεί
ων ἡμῶν σωφροσύνης κρίνας, ἐκέλευσε, ὅπερ ἡμῶν τὸ πα
λαοί ἐπὶ ἡβῶν, ἐπὶ ἐκείνων γὰρ ὁ χερσὸς μόνος ἐκρητῆ
το, ὃ ὑπερεβηκέναι τὸν δὴν δέκατον ἡβῶν. σχῆμα δὲ
ἐπὶ αὐτῶν. πολυπραγμονεῖσθαι ἀπρεπὲς ἔνομισθαι. ἐνόμη
σεμ οὖν ὁ ἡμέτερος βασιλεὺς ἀνάσχοντο εἶναι τὸ ἡμῶν
ματῶν σώματος ὁρᾶσθαι τῶν ἄρβρονων, πένω κερ τῆ κερ
τῶν, ὅπερ ἐκράτει καὶ ἐπὶ τῶν θηλείων, ὅθεν τέθηκε διάταξιν,
ἐν ἣ δὴν ὁρᾶσθαι, τὸ ἡβῶν ἐπὶ τῶν ἄρβρονων ἀρχεῖται μετὰ τὸ
πέρας τῆ ἰδὲ ἡβῶν. τὸ δὲ ἐπὶ τῶν θηλείων, ἐκαστὴ ἐπὶ
σχῆματος, ὥστε μετὰ τὸν ἰδὲ πληρομῶνον ἡβῶν, ἐφῆ
βουε εἶναι πάντας νομίζεσθαι, πρὸς τῶν εἰρημύων τρώ
σῃ ἢ ἐπιτροπῆ διαλύεται, ἐὰν ἄνηθοι ληφθῶσι εἰς ἀχ
μαλωσίαν, εἰ εἰς ἀδρογατία, ἢ γένωνται δεωροπατοί,
ἢ τοὶ περιορισμῶν. ἔδ' ὅτε γὰρ πρὸξίμοι ὄντες πον
εργάτι, ἢ μαρτόν τι, καὶ τὰν κερ ἐδέξαντο πλὴν τιμωρί
αν, ἢ ἐὰν καταδουλωθῶσι, ἀχάριστοι τυχοῦν ὀφθέντες
περὶ τοὺς δικαίους πατρῶνας, ἢ ληφθέντες ὑπὸ τῶν πο
λεμίων ὥστε οὐκ ἀναρῆσθαι ἐπιτροπῶν, ἢ ἐλαχίστη καὶ

μίσση

Item finitur

μέσση, καὶ ἢ μέγιστη κάπιτις διμινουτζίων. εἰ δὲ
καὶ τὶς δὴν ἐπίτροπος ἐν διαθήκῃ τῶν ἀνηθῶν μετὰ φα
νερᾶς αἰρέσεως, οἷον ἐσω ἐπίτροπος, ἕως οὐκ ἡ ναὺς ἔλα
σῃ ἀπὸ ἀσίας, ἐπὶ αἰρέσεως ἐκκασίς διαλύεται ἢ ἐπιτρο
πή. οἷον καὶ ἢ τοῦ ἐπιτρόπου τελευτῆ, ἢ τοῦ ἐπιτρο
που μῶνον, διαλύει πλὴν ἐπιτροπῶν. εἰ δὲ καὶ ἢ ὡς
σῃ ὁ ἐπίτροπος μέγιστη κάπιτις διμινουτζίονα, δι
ἢ ἀποβάλλει πλὴν ἐλευθερίων, ἢ πλὴν μέσση δι ἢ ἕ
ποσίθεται πλὴν πολιτείας, πᾶσα διαλύεται ἢ ἐπιτροπή,
τῇ δὲ ἐλαχίστη κάπιτις διμινουτζίονι τοῦ ἐπιτρο
που, οἷον ἐὰν ἐαυτὸν εἰς ἀδρογατία, ἢ ἀσχή, ἢ λεγίτιμα μόνον
φθειρεται ἐπιτροπή, αἱ δὲ λοιπαί, οἷον τεσσαμυταρία,
καὶ αἱ ὑπὸ τοῦ ἀρχοντος δεδουμέναι, μῶνον ἐπὶ σχῆ
ματος. ἢ γὰρ τῶν πονπίλλου κάπιτις διμινουτζίων, εἰ
καὶ ἐλαχίστη ὑπὸ ἀρχῆ, πᾶσας ἀναρῆσθαι ἐπιτροπᾶς. γί
νεται γὰρ ὑπεξοσιος ὁ ἀνηθος. ὑπεξοσίω δὲ ἀλλότρι
ον ὑπὸ τρωενεσθαι. ἐδ' ὅρη τὶς ἐπίτροπος ἐν διαθή
κῃ, μέχρι ἢ ἡβῶν. τὴν διατίαν παραδραμούσης, παύ
εται τοῦ εἶναι ἐπίτροπος. πάντα τὸν ἐπίτροπον, καὶ
τὸ ὡς σούσσεκτον αὐτὸν ἐκβληθῆσθαι τῆς ὑπὸ τρωῆς. τυ
χὸν γὰρ κακῶς διώκη τὰ τοῦ ὄρφανου πράγματα. εἰ δὲ
καὶ χρῆσθαι ὄρκουσατίονι, τούτῃστι παρατήσεται ὄρ
κῶν εὐλόγου ἀτίας. μαρσόμεθα ἢ καὶ τὰς εὐλόγου ἀτίας
πρὸξόντες, καὶ οὕτως καιθήσεται τὸ εἶναι ἐπίτροπος.

Sed et si

Simili
Sed et capit

Praeterea

Desinunt

Decuratoribus. Tit. xxiii.

Εργάκαμεν ὅτι τῶν αὐτεξοσίων, οἱ μὲν ἐπιτροπεν
ονται, οἱ δὲ κωρατωρνεύονται, οἱ δὲ οὐδ' ἐτέρω τού
των ὑπόκεινται, εἰπὸντες περὶ τῶν ἐπιτροπῶν, καὶ πᾶ
σαι εἰσὶ ἐπιτροπᾶ. εἰς δὲ αὐτὰ, τεσσαμυταρία,
ἀδνατική, ἢ τοὶ λεγίτιμα, πατρωνική, ταύτη δὲ πε
ριέχεται, καὶ ἢ τῶν ἐλευθέρων ἀντῶν πατέρων ἐπιτροπή.

φίλοι

φιδουκίαρία, καὶ ἡ ἀτιλιανή, ἤτοι ἰουλιουστιτιανή, ἢ εὐ-
 τάξει ἐτέραν νῦν ἐπενόησαν. ὁ θρόνος τῶν ἡμῶν βασιλευ-
 εῖπόντες δὲ καὶ πόσοις διαλύεται τρῶποισ, ἢ ἢ εἰς
 πωμῶν, καὶ παρὰ τῆς κουρατίον. οἱ ἄρξενος, ἔτι δὲ καὶ
 αἱ βήλααι, ἔφηβοι γενοότες, κουρατωρεύονται μέχρις
 οὗ τὸν κ.ε. ζῆναι τὸν ὑπερβῶσιμ, εἰ καὶ μάλιστ' εἰσιμ ἔ-
 φηβοι, ἀλλ' οὐ ἔτι τοιαύτῳ ἄγουσιμ ἑλικίαιμ, ὥστε μὴ
 δύνανται πῶν οἰκείαιμ διαφυλάτῃμ περιδίσαιμ. δίδονται
 δὲ κουράτωρες ὑπὸ τῶν αὐτῶν ἀρχόντων, ἀφ' ὧν καὶ εἰς
 πύτροποι, κουράτωρ οὐ δίδονται μὴ ἰσχυρῶς ἐν διαδίκη
 καὶ δοθεῖς ἢ ἀφ' αὐτῶν πρῶτον. ἢ τοῦ ἀρχόντου κομ-
 φισματενεταί, ὁ νέος ἄκωρ, οὐ λαμβάνει κουράτωρα, εἰ
 μὴ ἄρα ἐπὶ αὐτίκ' ἐπιτή. ἐπειδὴ κουράτωρ καὶ ἐπὶ φανεραῖ
 δίκη δίδονται δύνανται, ὡς προλαβόντες εἰρηκάμεν. ὡς
 οὐ πολλοὶ εἰσι διαφοραὶ ἐπιτροπῶν καὶ κουρατῶρων.
 ὁ μὴ ἐπίτροπος, ἀνήθωρ μόνον εἰσὶ ἐπίτροπος, ὁ δὲ
 κουράτωρ, ἐφ' ἑβῶν. εἰσι δὲ ὅτε καὶ ἀνήθωρ, ὁ ἐπίτροπος
 ἐν διαδίκη καλῶς δίδεται, ἀνισχυρῶς δὲ ὁ κουράτωρ.
 ἔκωρ οὐδὲς κουρατωρενεταί, ἐπιτροπενεταί δὲ τις καὶ
 μὴ βουλόμηνος. ἐπίτροπος ἐπὶ φανεραῖ δίκη δίδονται οὐ
 δύνανται, κουράτωρ ἢ καὶ πᾶν. κουρατωρενεταί
 πρὸς τοῖς ἀφ' ἡλίξι, μανόμηνοι. ἔτι δὲ καὶ ἄσωτοι, εἰ καὶ
 μείζονες εἴη τῶν κ.ε. ζῆναι τῶν. κουρατωρεύονται δὲ ὑ-
 πὸ τῶν ἀδελφῶν, τῶν δωδεκαδ' ἑλτου νόμου τῶν κ.ε.
 λενσαντος. ἀλλ' ἐν τῇ ρῶμῃ ὁ καὶ πόλεως ἐπαρχος, ἢ ὁ
 πραιτωρ, ἐν ἧ τᾶς ἐπαρχίαις οἱ ἀρχοντες δίδονται τοῖς
 μανομηνῶσι καὶ ἄσωτοις, ex inquisitione, ἢτοι ἐκ συ-
 ζητήσεως, κουράτωρας, ἐνίκα μὴ ὑπῆξι ἀδελφῶν, ἢ ὑπῶν
 ἀρεπιτήθεις ὅσι πρὸς διοίκησιμ, κουρατωρενεταί καὶ
 ἀσόντοι, καὶ κωφοί, καὶ ἄλαλοι, καὶ οἱ νόσῳ κατεχόμε-
 νοι διμνηθῆ, διὰ τὸ μὴ δύνανται αὐτοὺς τῶν οἰκείων
 φρον

ἐπιτοί

φροντίζημ πραγμάτων. ἐπὶ ὅτε καὶ πούπιλλοι κου-
 ρατωρενεταί. οἷον ἐὰν ὁ λεγίτιμος ἐπίτροπος οὐκ εἴσιμ
 ἀξιόμισος, διὰ τὸ τὸ γὰρ ἔτερος ἐπίτροπος οὐ δίδεται,
 ἀλλὰ κουράτωρ, ἐπὶ δὴ κανὼν ὅσιμ ὁ λέγων, tutorem
 habenti, tutor dari non potest, ἢτοι ἐπὶ ἐπίτροπον
 ἔχοντα, ἐπίτροπος δοθεῖται οὐ δύναται. εἰ ἢ ὁ πεσαμλυτάριος
 ἐπίτροπος, ἢ ὁ ὑπὸ ἀρχόντων δοθεῖς, ἀναρμόθιος εἰς
 πρὸς διοίκησιμ, οὐ μὴ τοι κακόνεως διαγίνεταί περὶ
 τὰ τῶν ὄρφανῶν πράγματα, εἴθε κουράτωρ αὐτῶν συ-
 ζενγυθεταί, εἰς τόπον τῶν προσκαίρωσ ἰξκουσατευόν-
 των ἑαυτοὺς καὶ ἐπιτροπῆς, κουράτωρ εἰσὶ δίδονται
 οἱ, ὅπερ μαθησόμεθα προόντες. ἐὰν ὁ ἐπίτρο-
 ποσ νοσῇ, ἢ ὑπὸ ἐτέρας ἀνάγκης ἐμποδίζηται τὰ τῶν
 πύλλου διοικῆμ πράγματα, οἷον οἰκείαις σωμαχόμηνος
 δίκαις, καὶ ὁ πούπιλλος, ἢ ἄπεισιμ, ἢ παρῶν ἴμφας εἰσιμ,
 ἢτοι νήπιος, δύνανται ὁ ἐπίτροπος, οἰκείω κινδύνῳ ἔκτορα
 προβάλλεθαι παρὰ τῶν πραιτωρι, ἢ παρὰ τῶν καὶ ἐπαρ-
 χίαις ἀρχοντι, ὅς ἄκτωρ διὰ τὸ τὸ προσαγορευεταί.
 quia per acta constituitur, ἐπειδὴ διὰ τῶν πράξεως
 τῶν ὑπομνημάτων χεροτονεθται. εἰ δὲ παρῆν ὁ πούπιλλ-
 ος καὶ ἡ δύναντα φρέγγεθαι, cum tutoris authorita-
 te, ἔχεροτονεθται.

Interdum

Quod si

De satisfdatione tutorum vel curatorum. Tit. xxiii.

Εἰπόντες τῶν κουρατῶρων πῶν σῦστασιμ καὶ πῶν δι-
 λυσιμ, καὶ ὅτι οἱ μὴ μέχρι τῶν κ.ε. ζῆναι τῶν κουρα-
 τωρενεταί, οἱ δὲ διὰ πάθος, μέχρι καὶ τῶν πάθους ἀπαλ-
 λαγῆς, νῦν ἐπωμῶν γενικόμ τινὰ λόγον ἐπὶ πάντων
 τῶν κηδεμόνων ἐπεκτενεθμ. ὡς ἐπίτροπος, καὶ
 πᾶς κουράτωρ, ἀσφάλφαρ ὀφείλα ποιεθαι μετὰ δόσε-
 ως ἔχμητῶν, ἐν ἧ σιωμολογῆ, σῶα καὶ ἀκέραια φυλα-
 χθῆσεθαι.

φρον

χθῆσεθαι

Πίσσεως τὰ κηδεμονουμένων πράγματα. αὐτὴ γὰρ με
 γίστη τῶν πράξεων φροντίς. ὑπέξελε ἔπει τῶν επιτρό
 πων τὸν πεσαμεντάριον, οὗτος γὰρ ἐγγύας οὐ βαρύνεται.
 Πισὸν γὰρ αὐτὸν καὶ ἐπιμελέσασθαι εἰσεδῶν περὶ τῶν διοί
 κησιμῶν, ἢ τῶν πεσάτωρος ἡμῶν πρὸς ἀδελφωκε μαρτυρία, ὁμοίως
 δὲ καὶ οἱ ἐκ inquisitione, ἢ τοὶ ἐκ ζητήσεως, ἐπίτροποι, ἢ
 κηράτωρες, ἐγγύας οὐκ ἀποαιτῶν, ἀξιοπίστους γὰρ αὐτοὺς
 εἶναι, ἢ τῶν ἀρχόντων παρέσχησεν ἑξέτασις. εἶωθε γὰρ
 ταῦτα ἐπιζητῆναι. εἰ σώφρων τὸν βίον, εἰ εὐπαθὲς ὄντιν, ἢ
 ἐχθρὸν ἐχέουσα βίος, ταυτέσι πάσθας. ὁ γὰρ πάσθας ἔχων,
 οἱ δὲ ἄλλοι ὅπως δὲ προσφέρεται τοῖς ὄρφανοῖς, οἷς ἐν τάξει
 Δίδονται πατέρας. καὶ εἰ σὺ γὰρ ἐχθρὸν τῶν ἐγγυκαμέ
 νων, ἢ γουμ πρὶ τῶν πατρῶων. εἰσι δὲ ὅτε καὶ αὐτοὶ πρὸς ἐχ
 θρὸν ἐγγύας. εἰ γὰρ συμβῆ δόλο, ἢ καὶ πλείονας δοθῆναι τε
 σαμυταρίου, ἢ ἐκ inquisitione ὑπερδωσθε, ἢ κουρά
 τωρας, εἰς δὲ τούτων βουλόμηνος τὸ ἀζήμιον φυλαχθῆναι
 τῶν νέων δίδωσιν ἐγγύας, προτιμᾶται τῶν σωεπιτρόπου, ἢ
 σωκουράτωρ, καὶ μόνος καταπισκενται. ἀσφαλεστέρα
 γὰρ τῶν νέων ἐγγυῶν ἡ δόσις ἐν τῶν τελευτήσαντων μαρ
 τυρίας, ὅρ ἐκδοῦν ἢ πλανηθῆναι ὡσπερ καὶ τὸν ἀρχόντα
 ἐν τῇ ζητήσῃ. διὸ μόνον αὐτῶν καταπισκευθῆσεται ἢ διοί
 κησις. δύνανται δὲ τούτου γενομένου ὁ ἕτερος ἀνθίστασθαι,
 καὶ παρέχειν ἐγγύας, καὶ εἰς ἑαυτὸν μετατιθέναι τὸν ἐγχα
 ρισμόν. ὡσεὶ οὗ πολλῶν ὄντων τεσαμυταρίων, οὗ δὲ ὡς
 παῖ τις ἀνδισάμηνος λέγειν τῶν σωεπιτρόπων, ἢ σωκου
 ράτωρι, δὲ ἐγγύας, καὶ ἔχει τῶν διοίκτησιμ. ἀλλ' εἰ βούλε
 ται τις πρὸς ἀσκήσασθαι τὸν αὐτῶν κηδεμονουμένοντα παρὰ
 ἑῶν ἐγγύας, αὐτὸς πρότερον ἐγγύας προτινέτω, ἵνα ἐκ ζή
 λου καὶ πρὸς ἀκλήσεως ὁ ἕτερος πρὸς ἀσκήσῃ ἐγγύας. προσφί
 ρων γὰρ ἐγὼ τῶν ἱκανοδοσίων, ἐπιλογίην δίδωμι τῶν σωε
 πιτρόπων, πρότερον βούλεται λαβεῖν ἀσφάλειαν παρ' ἐμῶ,
 καὶ

Sci

καὶ πρὸς ἀσκήσασθαι μοι τῶν διοικήσεως, ἢ δύναι ἐλαβεῖν τῶν δι
 οίκτησιμ. εἰ δὲ μηδεὶς τῶν τεσαμυταρίων, ἢ ἐκ inquisi
 tione ἐγγύας προσφίρει, εἰ μὴ ὁ πελυτήσῃς ῥηθῆτινί προ
 σῶσθαι τῶν διοίκτησιμ ἐπέτρεψεν, ἐκθνος διοικεῖται μόνος. εἰ
 δὲ πρὸς κηδεμόνος τῶν ἐσαφῆσισεν ὁ τεσάτωρ, ἐκθνος διοικεῖ
 ται, ὅρ τὸ μετίζον μέρος ἐπιλέξατο τῶν σωεπιτρόπων.
 τὸ γὰρ καὶ τῶν ἐδικτῶν, ἢ γουμ νομοθετήματι περιέχειται
 τῶν πράξεων. εἰ δὲ διχονοοῦσι μεταξὺ ἀλλήλων οἱ ἐπί
 τροποι, περὶ πῶν τῶν ὀφείλοντος διοικεῖν ὑπελογίην, καὶ οἱ
 μὴ τόνδε, οἱ δὲ τόνδε ἐπιλέγονται. εἰκόσ γὰρ πολλῶν
 ὄντων τῶν πρὸς ἀσκήσασθαι οὐσίαν, μὴ ἀρκεῖν ἕνα πρὸς διοί
 κησιμ, τὴν καὶ αὐτὴν ὀφείλοντος ἐπιλεγεῖται ὅρ βέβαιον, καὶ αὐτῶν
 τῶν διοίκτησιμ ἐπιτρέπεται. τὸ αὐτὸ φαμὲν διὰ πάντων, καὶ
 περὶ πολλῶν δοθέντων ἐκ inquisitione, δὲ ἢ καὶ ἐπὶ αὐ
 τῶν, τὸ μετίζον μέρος ὑπελεγεῖται ἐν ὀφείλοντα διοικεῖν.
 ἢ ἐκδοῦν ὁ νέος, ἢ γουμ ὁ ἀφῆλιξ γενόμενος τέλειος,
 οὐ μόνον τοὺς ἐπιτρόπους, ἢ τοὺς κουράτωρας προσφί
 ρει διοικήσεως ἕξαι ὑπερδύνοτες, ἀλλὰ καὶ κηδεμόνες, οἱ
 πρὸς τῶν κηδεμόνων λαμβάνουσι πῶν ἱκανοδοσίαν. ἔχει
 δὲ κατὰ τούτων in factum, ἢ τὸ ἀζήμιον, ἢ ἕως ὄνομα
 σα subsidaria ἐσχάτω βοήθειαν αὐτοῖς παρῆχουσα.
 ἢ νικά γὰρ, μηδὲ οἱ κηδεμόνες, μηδὲ οἱ τούτων ἐγγυκαί
 τῶν ἀζήμιον περιποιούσι τῶν νέων, τῶν κηδεμόνων οἱ τῶν ἀσφά
 λειαν πρὸς τῶν λαβόντες καταχεθῆσονται τῇ in fa
 ctum, ἢ ἕως ἐκ τῶν γενομένου ἐκλήθη subsidaria. Δί
 δοται δὲ ἢ νικά, ἢ παντελῶς μὴ λάβωσιμ ἐγγύας οἱ εἰ
 σὺ θότες ταύτας λαμβάνου, ἢ λάβωσι μὴ, ἐγγυκαί δὲ
 δέξονται ἀπόδρους. αὐτὴ δὲ ἢ κατὰ κληρονόμων δίδ
 οται, ὡσπερ εἰρηται, ταῖς τῶν σοφῶν ἀποκρίσεις, ἢ
 ταῖς βασιλικαῖς διατάξεις. καὶ ἐκδοῦν δὲ περιέχεται. ὅτι
 πρὸς, οἱ κηροτονηθέντες ἐπίτροποι ἢ κουράτωρες, εἰ μὴ δε
 1 i λήσου

Sciendam

λῆσους ἰκανοῦσιν αὐτοὺς προφάσει τῆς ἰδίας παρασχῆναι
διοικήσεως, captis pignoris, ἢ γου ἀπατήσῃ ὧνε
χρήρων εἰς τοῦτο συνελαθῆσονται, τότεσι μελεῖται τῶ
χόντος ληφθήσεται ἐκ φιλ. οὐσίας αὐτῶ, ὧν τάξῃ ὧνε χυρῆ
πράγματα. οὔτε δὲ ὁ βώμης, οὔτε δὲ ὁ φιλ. πόλεως ἔσ
παρχος, οὔτε ὁ πραιτωρ, οὔτε ὁ φιλ. ἐπαρχίας ἄρχων, ὧ
πενθῶνοι γενήσονται τῆ σθεσι διαρίῃ, ἀλλ' οὗτοι μόνοι,
οἷς ἔστι σῶνθεες τὰς τοιαύτας λαμβάνειν ἐγγύνας, οἷον ὁ
ερατηγῶν, οἱ ἐκδικῶν τῶν πόλεων.

Nez!

De excusationibus tutorum vel cura-
torum. Tit. xxv,

Οι μόνοι δὲ ἢ προλαβοῦσά ἔστιν ἐπιτροπῶν, καὶ κοῦ
ρατῶρων κοινῶν, ὅτι ἕκαστος αὐτῶν ἐγγύνας βαρῆ
κεταί, ἀλλὰ γὰρ καὶ ἑτέρη, ὅτι ἕκαστος αὐτῶν ἐξκουσατζίον
νικαλον μῆκος ἐπὶ τῶ κηδεμονίῃ κερῆσθαι δύναται, εἰ
δῶς γὰρ ὁ νόμος φορτικὸν εἶναι καὶ βαρῆ τῶ φιλ. κηδεμο
νίας φρόντισμα, παρατήσῃς ἢ τῶ ἐξκουσατζίονας ἐκ δια
φόρων ἐπειρόσῃ αὐτῶν. ὧν εἰ τις χήσῃ μιᾶ, διαφεῖ
γὰρ τῶ κηδεμονίας ἄχθος. ὧς ἐπὶ τῶ πλῆθος δὲ, διὰ τού
παῖδας ἐξκουσατενῆν ἑαυτοὺς δωάμεθα, εἴτε ὑπεξά
σσιοι εἴη, εἴτε ἑμαγιωᾶτοι, εἰ γὰρ τις ἔχα ἔθῃς παῖδας
περιόντας ὧν ῥώμῃ, ἢ τέσσερας ὧν ἰταλία, ἢ ὧν τὰς ἐπὶ
χίλιας, ἀκωλῆτως ἑαυτῶ ἐξκουσατενῆν, ἐπιτροπῆς πε
κρηάτιονος πρὸς μίμῃσιν τῶν λοιπῶν λειτουργημάτων
ἢ γὰρ τῶ ἐπιτροπῆν, καὶ κρηάτιονα, πῶς δημοσίοις συν
αριθμῆσθαι λειτουργήμασιν ὠμολόγηται. θεοὶ παῖ
δες οὐκ ὠφελούσιν εἰς ἐξκουσατζίονα, ἀλλὰ φυσικοὶ,
καθὰ εἴρηται, εἰ καὶ ἔτυχον ἑτέρωθ' ὀφέντες εἰς ἡοδε
σίαν, οἱ δὲ ἡοῦ ἔχονοι ὠφελήσους, τῶ μέσθ' ἐλατῆ
τος προσώπου, ὧν πρὸς ἔρχονται γὰρ τῶ τῶ πατρὸς τάξι, οἱ
δὲ ἐκ θυγατρὸς, οὐ παρῆχουσιν ἐξκουσατζίονα, παῖδες ἔ
ωσ

ωσ

ὧς εἰ πορ μόνοι ζῶντες ὠφελήσους, οὐ μὴ τελευτή
σαντες, εἰ δὲ ὧν πολέμῳ πελοτήσῃσιν, ἐζητήθη εἰ ὠφε
λῶσι. Ὡς ἔρεσε τοῦτους μόνοις πρὸς ἕχον ἡμῶν ἐξκουσατζί
ονα, οἱ δὲ τῶ πρῶτάξῃ, ἢ ὧν αὐτῆ σπεπῶκασιν τῆ συμπο
κῆ, ἐπεδῆ γὰρ οὗτοι ὧν τῆς πολιτείας πεθνήκασιν δοκοῦ
σιν διὰ τῆς τῶν ἔργων εὐκλείας ἀεὶ περιθῆναι. καὶ
μάρκῳ δὲ ὁ βασιλεὺς ὧν τὰς ἐξαμῶνας αὐτῶ δια
τάξῃσιν ἐκέλευσε, τῶν φισκάλια, ἢ γου δημόσια διο
κοῦτα πράγματα, ἐφ' ὅσον τῆς τοιαύτης ἀντέχετα
διοικήσεως παρατήσῃσιν αὐτῶν ἔχον, κρηάτιονός τε, καὶ
ἐπιτροπῆς, καὶ ὁ λογισμὸς δῆλος. ἀνάγκη γὰρ ἡμῶν,
ἢ σωτρεχόντας τῶν νέων βλάψαι τῶ εἰσκορ, ἢ τῶ ἀζήμιον
τῶ φίσκῳ περὶ ποιῶντας, τὰ τῶν νέων ἐλατῶσαι δι
κοῦα. καὶ οἱ reipublicæ causa ἀπόντες, ἐξκου
σατενονη κηδεμονίας, οὐ μόνοι ἐσομῶν, ἀλλὰ ἢ ὧν κη
δεμονίας, καὶ τῶ μετὰ τῶ ἀφῶσιν τῶ διοικήσεως, οὐ πρὸς ἕχεται
ἐξκουσατζίονα, οἱ δὲ ἀφῶσιν τῆς δημοσίας διοικήσεως, ἢ
ἐν τῶ μετὰ reipublicæ causa, ἢ γου χάξι δημοσί
πράγματα ἀποδημίας, χηῆται μὴ ἐξκουσατζίονι, μέ
χρη δὲ τοσοντου χωρίζῃ ἑαυτῶν ἀκινδύως δύναται
τῆς διοικήσεως, ἔως ὧν ἄπεισιν reipublicæ causa. ἀμέ
λη, καὶ κρηάτῳ δίδοται ὧν τῶ μετὰ εἰς τάξι αὐτῶ.
ὑποσρέφας δὲ οὗτος ἐκ τῶ reipublicæ causa ἀποδημίας,
εὐθέως ὑποβάλλεται τῶ τῶ ἐπιτροπῆς βάρη, οὐδὲ ὧν αὐτῶ
χωρ πρὸς τῶ ἐξκουσατζίονα, ἢ τῶ ἀτέλειαν. ὧσπερ καὶ
παπινανός ὧν τῶ ἑαυτοῦ βιβλίῳ ἔρεπῶνσιν γράφα
τῶ γὰρ τῶ ὧν αὐτοῦ διάσκημα τοῖς ὑποσρέφασιν ἀπὸ φιλ.
reipublicæ causa ἀποδημίας δίδοται πρὸς ἐξκουσα
τζίονα, ἢ νῆκα τίς ἐπὶ νέαν καλῆται κηδεμονίαν. ὧσε οὖν,
εἰ μὴ ἐπιτροπῆς ὧν reipublicæ causa ἀποδημίας,
πανομαί μὴ ἔστιν ἐπὶ τῶ, ὑποσρέφας δὲ εὐθέως ἀνθέξο

Item diuus.

Item grai

μα φησὶ διοικήσεως ἑξαναγκῆς. εἰ δὲ μὴ ὦρ ἐπιτροπος γεί
publice causa ἀποδημήσω, εἴτα ὑποσρέψω, μετὰ δὲ
πλὴν ὑποσφορῆν κληθῶ ἐπὶ κηδεμονίᾳ, οἷον ἐν τῷ πρώτῳ
τῶ μὴ μετὰ πλὴν ὑποσφορῆν, ἢ ἐκτῶν, ἢ δικάτῶν, ἢ δὴ
δικάτῶν, καὶ ἀπλῶς πρὶν περαιωθῆ ὁ ζῆναιὸς, δῶνα
μα ἐμαυτὸν ἑξκουσατένερ. καὶ ὁ ἀρχὴν μετερχό
μνος τινὰ, χρῆται ἐξκουσατζίονι, ὡς βούλεται ἢ τῶ θεῖο
μάρκου ἀντιγραφῆ. τὴ δὲ ἀρχὴ θῆσαμ ἐπιτροπῆν, ἀρχὴν ὡ
γενομένη οὐ διαλνα. δίκην εἶχον πρὸς τὸν πολὺλλον,
ἢ τὸν νέον, ἐξκουσάζιονα τῶ οὐ παρέξα, εἰ μὴ ἄρα περὶ
πάσης ἡμῶν φησὶ οὐσίας, ἢ γουρ κληρονομίας, ἢ μὴν ἕξιν ὁ
ἀγῶν. τρεῖς ἐπιτροπὴν ἢ κουρατίονες, ἄς οὐκ ἐπιτροπ
διέστας ἔλαβον, ἀτέλασμι παρῆχουσι τετάρτης κηδε
μονίας, ἐφ' ὅσον καὶ σωεσῆκασιν αἱ τρεῖς ἐπιτροπαί, ἢ τῶ
κουρατίονες. διὰ τῶτο δὲ εἶπομ ἄς οὐκ ἐπιτροπείνας ἔλα
βον, ἐπειδὴ εἰ πολλὰ κίς ἐσσὺν δασα τὴ τῶ δὲ ἐπιτροπῆν,
ἢ κουρατωρεῖαν ὑψησελθῆρ οὐσαν εὐπλεσιάνω, οὐκ ἀπο
πληρώσει τὸν τῶν τριῶν ἀριθμόν. ἐκθῆνο δὲ εἰδέναι χρῆ, ὅ
τι ἐκ τῶν οὐσιῶν, οὐ μὴν ἐκ τῶν προσώπων τὸ πλῆθος κεί
νεται τῶν ὡπιτροπῶν. εἰ γὰρ τις τελυτήση ἐπὶ τρισίμ, ἢ
πλείοσι πασὶ, γένομα δὲ τούτου κηδεμῶν, μία ἔσαι ἢ
ἐπιτροπῆ, ἐπειδὴ καὶ μία περιουσία. οἱ δὲ καὶ πε
νία παραιτήσιμ παρῆχον φησὶ κηδεμονίας. τῶτο ἢ οἱ θεο
τατοι ἀδελφοὶ σεβήρος καὶ ἀντωνίνος ἀντέγραψαν. καὶ
μάρκος δὲ καθ' ἑαυτὸν ἀντέγραψε. ὡσεὶ οὗν ἕξιν εὐρῆρ, καὶ
πενίαν ἐπωφελῆ. ἐὰν τις κληθεῖς εἰς ἐπιτροπῆν, ἄ
νεπιτήθειον ἑαυτὸν, καὶ οὐκ ἐξαρκῆν πρὸς πλὴν διοίκησιμ
ἀποδείξη, ἢ καὶ νόσον αὐτῷ προσῆναι δικαιολογήσεται,
μὴ συγχωροῦσαν αὐτῷ, μὴ δὲ τῶν οἰκείων ἀντιλαβέως
πραγμάτων, διεχθήσεται ἑαυτὸν ἐξκουσατένερ φησὶ ἐπι
τροπῆ. ἄ ἀγράμματος ἔχα παραιτήσιμ κηδεμονία

Et qui potestatem

Item propter

Item tria

Sed

Item propter ad-

Similitem

ας, τῶ θεοτάτου πίου τῶτο θεσπίσαντες, εἰ καὶ τὰ μά
λιστα καὶ οἱ ἀγνοῶντες γράμματα, ἕξιν ὅτε δῶνται ἄλ
λοτρίας διοικῆν περιουσίας. ἐάν τις τὸ οἰκείον ἐχθρόν
καταλείψῃ τσαμλυτάριον ἐπιτροπον τῷ οἰκείῳ παλδί,
ἐξκουσατένεται ὁ δοθεῖς, ὡσπερ καὶ ἐκ τῶν ζῆναιῶν,
οὐκ ἐξκουσατῶθήσεται, ὅς τις ἐτι ζῶντι τῷ πατρί τῷ
νήκωρ, ἐπηγγείλατο τῷ αὐτοῦ παίδωρ ἐπιτροπενερ.
οὐδεὶς ἐκ τούτου μόνου ἑξκουσατίονα ἑαυτῷ κατα
σκιδάσαι δωθήσεται, λέγων ὡς ἀγνωσος ὑψηρχον τῷ
νέωρ πατρί, τῶτο γὰρ διατάξις τῶν θεοτάτων ἀδελφῶν
κελενα. ἔχθρα συμβᾶσά μοι πρὸς τὸν πατέρα τῶν
ἀνέκωρ, ἢ τῶν ἀφελίκωρ, εἰ μὴν εἶν κεφαλικῆ, φιλίας
ἐν τῷ μεταξὺ μὴ παρεντεθείσης, ἀπολνομα φησὶ ἐπιτρο
πῆς. εἰ δὲ οὐκ εἶσι κεφαλικῆ, οὐ δίδωσιμ ἑξκουσατζίονα.
ἐὰν τις ἐπαγάγη μοι περὶ κατασάσεως ζήτησιμ, οὐκ
ἀναγκαθῆσομαι τὸν τῶν παίδωρ ἐπιτροπεύερ. ὁ μεί
ζωρ τῷ ἐβδολομήκοντα ζῆναι τῶν καὶ ἐπιτροπῆς καὶ κουρα
τζίονα ἀπαλλαγῆσεται. ὁ δὲ ἢ ἢ τῶν τῶν κε ζῆναι τῶν, πᾶ
λαι μὴ κληθεῖς ἐκέχρητο ἐξκουσάζιονι, λέγων, ὅτι ἢ τῶν
εἰμί τῶν κε ζῆναι τῶν. διατάξις δὲ τῶ ἡμετέρου βασιλέ
ως, ἐν κωλύσει τῶτον ἐποίησεν εἶναι, οὐ μὴν ἐξκουσατζί
ον. ὅθεν εἴ τις ἐλάττωρ ὦρ τῶν κε ζῆναι τῶν κληθεῖς εἰς ἐπι
τροπῆν, ἢ κουρατζίονα, οὐδὲ δέεται ἐξκουσατζίονα, ὡσε
τῆ αὐτῆ θεία περιέχεται διατάξις. ὡσεὶ οὗν, οὐδὲ πολὺλλ
λος, οὐδὲ ἐφικτος μὴν, ἀφῆλιξ δὲ, εἰς πλὴν λεγίτιμα
ἐπιτροπῆν κληθῆσονται. ἢ γὰρ τούτου πάσης πολιτικῆς
νομοθεσίας ἀλλάτριον, τῶν φησὶ ἐτέρου δεομῶνους βοηθεῖ
ας ἐπὶ διοίκησι τῶ οἰκείων πραγμάτων, καὶ τούτῳ ἐτέ
ρω ἀφείλοντας ἰθύνεσθαι, ἐτέρω γίνεσθαι κηδεμόνας.
ὡσπερ δὲ ὁ ἀφῆλιξ, οὐδὲ βουλόμηνος γίνεσθαι κηδεμῶν, ἰδὲν ὅτι in milite
ἔαυτως οὐδὲ ὁ στρατιώτης. οἱ ἐν τῇ ρώμῃ γραμματικοί, ἰδὲν ὅτι in milite

Item si

Non esse

Inimicitia

Item si quis

Item maior

Item in milite

Item Romae

ῥήτορες, ἰατροί, καὶ οἱ ἐν τῇ οἰκείᾳ πατρὶδι, τὰ τοιαῦτα
μετιόντες ὑπὸ κλεινοῦ, καὶ ἐπὶ τὸς ὄντας τῆ διατάξει
πρὸς εὐνοίας ἀριθμοῦ, ἀτέλεσται ἔξοσι κηδεμονίας. Διάτα
ξις γὰρ ἕξ ἂν τῶν ἀντωνίνου, ἢ ὡς φησὶ πόδας γραμματικόνους ἢ
ῥήτορας, ἢ ἰατροὺς ἐν ἐκάστῃ δὲ εἶναι πόλιν. ὁ πολλὰς
ἔχωρ ἕξκουσατζίονας, εἴ τισιν ἢ αὐτῶν κησάμλους ἀ
πεδοκιμάσθαι, δάσκατοι ἐν τὸς ἢ ἐν ἕξκουσατζίονος κη
νωρ τὰς λαπομύνας κησῆσθαι. ὁ κληθεὶς εἰς ἐπιτροπὴν
ἢ κουρατζίονα, καὶ δέλωρ διαφυγῆν τὸ ποιούτω βάρθαι,
ἕξκουσατζίονι κέσθεται, οὐ μὴ ἐγκαλεῖται. τότε γὰρ ἢ
ἔγκλητος ἀναγκαῖα, ὅτε τὶς κησάμλος τῆ ἕξκουσατζίο
νι, μὴ κρητήσθαι τῶ ἀγῶνος, ὁ δὲ κησάμλος τῆ ἕξκουσατζί
ονι, εἰσω ν ἡμερῶν ἐφεξῆς τρεχουσῶν, οὐ μὴ οὐτιλίωρ
τάντῃ κησῆται. ἐξ οὐ γὰρ ἔγνω ἑαυτὸν ἐπίτροπον δεδῶσθαι
ἄρχοντα τρέχων, κησῆσθαι τῆ ἕξκουσατζίονι, εἴτε πε
σαμυτάριοι, εἴτε λεγίτιμοι, εἴτε πατρωνες, εἴτε φιδουκι
ἄριοι, εἴτε ὑπὸ ἄρχοντος δεδῶσθαι, ἢ καὶ κουράτωρες εἰ
σὶν ἰδικῶς δεδῶσθαι, ἢ ὑπὸ νόμων καλονῶν, εἴτε ἐνδὴ
μῶσιν αὐτῆ τῆ πόλει, ἢ κέκληντῃ, εἴτε ἐν τὸς ἐκατοσθ μιλί
εἰσὶν ἐκεῖνου ἢ τόπου, ἐνθα δίδοντ) ἐπίτροποι, εἴτε περὶ
τέρω ἢ ἐκατοσθ διατρίβουσι μιλίου. ψήφου γενομένης ἢ
ἕκοσι μιλίων κατ' ἐκάσθης παρεχομύων ἡμέρας, ἀπὸ
ὀφείλα ποιῆν ὁ κληθεὶς, ἐπὶ τῶ παραγενέσθαι κατ' ὄρ
ῶ νόμους τόπων, ἵνα κησῆται τῆ ἕξκουσατζίονι. οὕτω
μὴ τοι, ὥστε αὐτῶ περιλιμῶσθαι λ ἡμέρας μετὰ
τὸ πωλίσθαι ἐκείνῃ τῆ πόλει ἐν ἢ βούλεται ἑαυτὸν ἐξκου
σατεῖσαι, ὅπως καὶ σκαμβόλας οὕτως ἔφασκε κησῆναι
ψηφίζεσθαι, ὥστε ἐλάττωνας μὴ τῶν ἡμερῶν κηδέπο
τε ἔχωρ τὸν ἐπιτροπομείας ἕξκουσατζίονα, πλείονας δὲ
ἐπίοτε, οἷον ἀφῆσθαι σ μιλίοις, μεθ' ὁ ἔγνω. ἔχα εἰσ
μὴ τῶν ὀδῶν, δέκα ἡμέρας, μετὰ δὲ τῶν ἀφῆσθαι μ,
ἀφῆσθαι

Qui autem

Qui autem exchi
sate.

ἀφῆσθαι τ, ἔχα εἰς μὴ τῶν ὀδῶν ιε, καὶ μετὰ τῶν ἄ
φῆσθαι, ἔχα τὰς ὑπολείπουσας λ ε ἡμέρας. εἰ δὲ ἀφῆσθαι
κε υ μιλίοις, ἔχα λόγου μὴ ἐν ὀδοῦ ἡμέρας κ. εἰ
κοσάμεις γὰρ κ. υ. ὑποσρέφας οὐ ἔχθαι λ ἡμέρας.
εἰ δὲ ἀφῆσθαι φ μιλίοις, ἔχα κε ἡμέρας λόγου ἐν ὀ
δοῦ, καὶ λ μετὰ τὸ ὑποσρέφαι. εἰ δὲ χιλίοις κησῆσθαι
σα μιλίοις, ἔχθαι ν προφάσαι ἐν ὀδοῦ, καὶ λ ἄκε
ραῖουσ μετὰ τῶν παραδρομῶν τῶν ν ἡμερῶν. καὶ τούτῳ
τῶ τρόπῳ, εὐρίσκειται τῶ μὴ ν ἡμερῶν ἔχωρ πλείο
νας. ἡ τῶν δὲ οὐδέποτε, κατὰ οἱ κατὰ μέρθαι παρῆσθαι
σαμυτάριοι. ἐδῶθαι τὶς ἐπίτροπος. οὐτῶ ἐπὶ
πᾶσι τοῖς τῶν πωλίσθαι πρᾶγμασι δίδουσαι πιστέ
ται. καὶ οὐ λέγομῃ ὅτι τῶν δὲ μὴ ἕξ ἐπιτροπος, ἐπὶ δὲ
τῶν δὲ οὐκ ἔσθαι. ἐπιτροπῶν πωλίσθαι, γέγονε
φῆσθαι. ὡν ὀνομάσθαι τούτου κουράτωρ, ἄνωρ οὐκ ἀναγκά
σαι κουρατάρεισαι αὐτῶ. ἀμέλα, εἰ καὶ πατὴρ ἢ ἄλλο
κη ἐπίτροπὸν με κατέλιπε τῶ αὐτῶ ἀνήθω πατρί, προσ
θεῖς τὸν αὐτὸν ἐμὲ καὶ κουράτωρα αὐτῶ ἔσεσθαι, οὐκ ἄ
ναγκάζομαι αὐτοῦ γενέσθαι κουράτωρ. τῶ γὰρ σεβῆρος
καὶ ἀντωνίνου ἀντέγραψαν οἱ θεότατοι. ἐχθροτον
θαι τὶς ἐν οἰκείας γαμεθῶ κουράτωρ. δύναται κησῆσθαι
ἕξκουσατζίονι, εἰ καὶ ἔφθασεν ἑαυτὸν ἐμίξαι τῆ Διοικῆ
σαι. ἐπιτροπος τὶς ὀνομασθεὶς, καὶ δικαιολογίας κη
σάμλους ἐφεισμιλίας, ἔτυχερ ἕξκουσατζίονος, οὐκ ἀπα
λάττα αὐτὸν τῶ τῶ ἐν ἐπιτροπῆς βάρους. ἀλλ' εἰ τις
ἔτυχερ πωλίσθαι βάρους καὶ ζυμίας τῶ νέω, ἐκ τῶ αὐτὸν μὴ Διοικῆ
σαι, τάντῳ ἀναγκάζεται περαπενθῆναι.

Datus

Qui tutelam

Idem rescriptum

Si quis

De suspectis tutoribus vel cura
toribus Titulus xxvii.

Εἰδόντες τὰ περὶ τῶν ἕξκουσατζίων, εἴπωμερ
καὶ τὰ περὶ τῆς κατηγορίας ἢ σαπῆκτων ἐπιτρόπων
καὶ κου...

καὶ κουράτωρ. πάντων δὲ πῶς κατηγορία ὁ δυνάκεα
 Δελοτος ἐπεινήσεν νόμος. καὶ σνοπήσω μὲν, τίνες ἀκροῶν η
 φη τοιανύτης κατηγορίας, καὶ τίνες ὡς ὑποπτοι ἐκβάλλον
 ται, καὶ τίνες ἤν σουσπέκτωρ κατηγορεῖ δάωναντα. κα
 τηγοροῦνται οἱ σουσπέκτοι, ὅν μὲν τῆ βύμη, ἢ αὐτῶ πρῶ
 τωρι, ὅν δὲ ταῖς ἐπαρχίαις παρὰ τοῖς ἄρχουσιμ, ἔτι δὲ
 καὶ παρὰ τῶ λεγάτω, ἢ γοσω τῶ ἐκ προσώπου τῶ ἀνθυπά
 του. εἰπόντες τοὺς ἀκροατάς, εἰπωμὲν καὶ περὶ τ
 σουσπέκτωρ. εἰ δὲ νῦν καὶ, ὅτι πάντες οἱ ἐπίτροποι, εἴπε
 εἰσὶ τεσαμνυτάριοι, εἴτε ἐτέρου γένους, ὁρθῶς κατηγοροῦ
 νται, ὅθεν καὶ ὁ λεγίτιμος, ὡς σουσπέκτος ἀποκινῆται. εἰ
 δὲ καὶ πᾶσι τῶ δόξαι, τὸ αὐτὸ ἐροῦμεν. τοῦτο μὲν τοι εἰδέ
 ναι καὶ, ὅτι δὲ φείδειται φη τῶ πᾶσι τῶνος ὑπὸ τιμίας, εἰ
 καὶ ὡς σουσπέκτος ἀποκινῆται. τὸ γὰρ φη ὑποψίας Δικασ
 τήριον, ἀλλομοποιὸν δόξαι. νῦν ἀκόλουθόν δόξαι εἰσὲν, τί
 νες ἤν σουσπέκτωρ δύνανται κατηγορεῖν. Ἐἰ δὲ εἰδέ
 ναι πῶς τοιανύτην κατηγορίαν εἶναι δημοσίαν, τουτέστι
 πᾶσιμ ἀνθρώποις ἐπιτετραφέμεν τὸ τοιοῦτον κινῆν Δικασ
 τήριον. τὸ πλεον φημί, ὅτι καὶ γυναῖκες προσδεχθήσονται
 πρὸς τὴν τοιανύτην κατηγορίαν Διατάξιως σεβήρου Ἐ
 ἀντωνίνου ἤν θειοτάτων ὑπὸ τρεπονησας, ἀλλ' ἐκείνα μό
 να, ὅσα φη εὐσεβείας ἀνάγκη πεφύκεται, προῆλθον εἰς
 ποτο, οἷον μήτης, τροφός, μάμμη, οὐ κενώλυται δὲ οὐδὲ
 ἀδελφῆ. εἰ δὲ καὶ τις ἐτέρα γυνή, ἢ ὁ πρῶτος ὁρᾷ τὴν
 γνώμην βέπουσαν εἰς τὸ εὐσεβεῖν, οὐ μὲν ἀνεσχυντοῦ
 σαρ, οὐδὲ πῶς φη φύσεως ἴδιον ἄδω, ἀλλ' ὑπὸ τῆς
 εὐσεβείας ἐκκομύλω οὐ δύναται κατέχευν ὅν ἐαυτῆ τὴν
 καὶ ἤν ἀνήκων γενομύλω ἀδικίαν, προσδέχεται καὶ
 πάντων εἰς κατηγορίαν. ἄνθρωποι τοὺς δικίους ὑπὸ τ
 πους οὐκ ἴσθησουσιν ὡς σουσπέκτους, ἔφηκοι δὲ τ κα
 ζατῶρων κατηγορήσουσι, γνώμη μὲν τοι ἤν ἀναγκαίω
 προσώ

Ostendimus

Consequens

Impubes

προσώπων, οἷον συγγενῶν, καὶ ἤν καὶ ἀρχισίαν αὐτοῖς
 συναπομύλων, καὶ τὸ σεβήρος καὶ ἀντωνίνος ἀντέγραψαν.
 σουσπέκτος δὲ δόξαι, καὶ ὅς μὴ πιστότατος διοικῆ πῶ
 ἐπιτροπῆμ, εἰ καὶ ἔμπορος δόξαι, τὸ το γὰρ ἰουλιανὸς φησί. ὁ
 ἐπίτροπος, καὶ πρὶν ἄρξεται διοικῆν, ὡς σουσπέκτος ἀ
 ποκινῆται δύνανται, ἰουλιανὸς τὸ το ἀποκριναμύλου, ἔν
 πῶ ἀποκρίσιν ἐβεβαίωσε Διατάξις. ὁ δὲ ἀποκινῆεις
 ὡς σουσπέκτος, εἰ μὲν δὲ δόξαι, ἀτιμός δόξαι, εἰ δὲ δὲ
 εὐθυμίαμ, οὐκέτι. ἐφ' ὅσον δὲ τις ὡς σουσπέκτος κα
 τηγορεῖται, μέχρως οὐ περὶ αὐτῆ τὸ δικαστήριον, οὐκ ὀφεί
 λθ τῆς Διοικήσεως ἀπείθεται. ἀπὸ γόρεται γὰρ αὐτῶ, ὡς
 διοικῆ πασιναῖς. εἰ δὲ προκαταρξῆ μὲν ἢ τῶ σουσπέ
 κτου κατηγορία, ὅν δὲ τῶ μεταξὺ ὁ ἐπίτροπος, ἢ ὁ κουρά
 τωρ τελευτήσαι, ἀποσβέννεται τὸ τοιοῦτον δικαστήριον.
 πῶς γὰρ δυνάτον ἐκβάλλεσθαι τὸν ἢ τὴν τελευτήσαντα.
 ἐὰν ὁ ἐπίτροπος μὴ φαίνεται ὡς alimentaria τῶ π
 τίλλω ὑπὸ τοῦ ἄρχοντος ὁρίσθω, εἰρηται διατάξις σε
 βήρου καὶ ἀντωνίνου, εἰς νομῶ ἤν αὐτοῦ πραγμάτων πᾶσι
 μασί τοῦ ἐπιτρόπου ὀφείλοντος Διασωλῆσαι πᾶ χρόνω
 Διαφθερομύλω πρᾶγματα, οἷον ὑποζύγια, Ἐἰ δὲ ἴτα, καὶ
 ὅσα τοιαῦτα. ὡς αὐτῶς σουσπέκτος ἐκβάλλεσθαι δύνανται
 ὅ μὴ παρέχωμ ἀλιμύλω τῶ πωσίλλω. εἰ δὲ τις πα
 ρῶμ ἀρξεται μὴ δύνασθαι χορηγεῖν ἀλιμύλω τῶ πωσίλλ
 λω, δὲ τὸ πέντα αὐτῶ εἶναι, ψευδῆς δὲ ὁ λόγος αὐτῶ ἀρ
 χῆ, παραπεμφθήσεται τῶ τῆς πόλιως ἐπᾶρχω τῶ
 μωρηθῆσθαι ὀμύλω. ὡς περὶ κακῆνος, ὅς τις κακῆματα δούε
 ἐπίτροπος ἐσπονδασε γενέσθαι. ἀπελευθέρως ἐὰν
 κακῶς Διοικήσας τῶ ἐπιτροπῶ ἤν ὑπὸ, ἢ ἐγγόνων τοῦ
 οἰκείου πᾶσι τῶ δεικνυται, παραπεμφθήσεται τῶ
 ἐπᾶρχω εἰς σῶμα τιμωρηθῆσθαι ὀμύλω. ὡς ὅν τέλει

Suspectus

Suspectus autem remotus Si quis

Si quis tutor

Sed si quis

Libertus

Notissime

προσπορίζεται, ὡς ἐκ τῶν ἐπαγομῶν διαχρῆσεται.

φυσικῶ μὲν οὖν δικαίω κοινὰ πάντων ἀνθρώπων ἐστὶ
ταύτα, ὁ ἀήρ, τὸ ὕδωρ τὸ ἀέννησον, ἡ θάλασσα, διὰ τὸ
καὶ οἱ αἰγιαλοὶ ἐν θαλάσσῃ. οὐδέ τις τοίνυν αἰγιαλῶ
θαλάσσης προσελθὼν κωλυθήσεται, οἶον ἀναπατήρ, ἢ
ναυῶν προσαρμόζον. οὕτω μὲν τοι, ὥστε τῶν κωμῶν, ἢ τοι
τῶν οἰκημάτων, καὶ τῶν ἐκ τῶν διακαμύων μνημάτων, ἢ
καὶ κτισμάτων ἀπέχεσθαι, καὶ τούτοις μὴ παρενοχλεῖν.
ταῦτα γὰρ οὐ κοινὰ πάντων ἀνθρώπων, οὐδὲ iuris gen-

tium, ὡσπερ ἡ θάλασσα. ποταμοὶ δὲ πάντες, καὶ
λιμνῆες, βουβλικοί ἐσσι, τούτοις τοῦ δήμου τοῦ γῶ-
μαϊκοῦ, διὸ καὶ τὸ δίκαιον τὸ ἀλιεύον κοινὸν ἅσασίρ ἐσ-
σιν ἐν λιμέσι καὶ ποταμοῖς, ἐδιδόθη ἢ εἶπον, ὅτι αἰγια-
λὸς iuris gentium ἐστίν, ὡσπερ καὶ ἡ θάλασσα, διὰ τὸ
εἶσα δαίτι ἐσὶν αἰγιαλὸς, αἰγιαλὸς ἐστὶ μέχρις οὗ τὸ χω-
μέριον μέγιστον ἕξῃσι κῦμα. ὡς οὖν καὶ τῶν θέρει, μέχρι
τῶν τόπων ἐκείνων τῶν αἰγιαλῶν ὀριζόμεθα.

καὶ ἢ ἐν τῇ ὀχθησὶ δὲ χρῆσις, βουβλικὰ ἐστίν, ὡς ὁ ἐθνικὸς βού-
λεται νόμος, ὡσπερ καὶ ἡ αὐτοῦ τὸ ποταμοῦ ἐστὶ χρῆσις
βουβλικὰ. ἀμέλει τοι, καὶ τὸ πλοῖον ταῦς ὀχθῆς προσορ-
μίζον, ἢ χοίνδας ἐκ τῶν ἀναφυέντων ἐκ ἕσσε δένδρων ἀπο-
δισμῶν, καὶ τὰ φορτία ἐν νεῷς ἐν τούτοις ἀποτίθεισθαι
τοῖς τόποις, ἐλευθέρως παντὶ πρόσσει παρερῆσῃα. ὡσπερ
καὶ τὸ πλοῖον διὰ αὐτὸ τὸ ποταμοῦ ἐστὶν ἀκόλυτον. ἢ καὶ
οὖν χρῆσις, ὡς εἴρηται, τῶν ὀχθῶν βουβλικὰ, ἢ τοι iuris
gentium ἐστίν, ἢ δὲ δεσποτεία οὐτῶν τῶν ὀχθῶν, ἐκεί-
νων ἐστίν, ὡρ τοῖς κτήμασι προσεπέγασιμ ἢ τοι σωίνων
η. διὸ καὶ τὰ δένδρα τὰ ἐν αὐταῖς ἀναφύοντα ταῦς ἄσ-
χρῆσας, ἐκείνων ἐστίν, ὡρ καὶ ἡ δεσποτεία τῶν ὀχθῶν. εἴ-
κα γὰρ τὰ ἐπικείμενα τοῖς ὑποκαμύοις. καὶ ἢ τῶν αἰ-
γιαλῶν ἢ χρῆσις βουβλικὰ ἐστίν, ὡς περὶ καὶ αὐτῶν ἐν θα-

λάσ

Et quidem nam-
rali

Flumina

Riparum

Epitome

λάσσης, ὅθεν πᾶσι τοῖς βουλομῶσις ἄδεια δίδεται, κα-
λυβας ἑαυτοῖς ἐπιτιθένα, ἐνθα ἑαυτοῖς ἀναπαύον θυνή-
σονται, ὡσπερ καὶ ψυχῶν τὰ δίκτυα, καὶ ἐν θαλάσσης
θζέληκρ. ἢ ἢ τῶν αἰγιαλῶν δεσποτεία, ἰδικὸν οὐκ ἐπι-
γράφεται δεσποτίω. ἐστὶ γὰρ αὐτὸ τὸ δικαίου καὶ ἢ θα-
λάσσα, καὶ ἢ τῆ θαλάσσης ὑποκαμύων γῆ, ἢ γῆ ἢ φάμμος.

ἐν τῇ ὁμάδος ἢ τοι οὐν βερσιταῖτις εἰσίρ, οὐ μὴ τῶν
καθ' ἕκασον, οἶον τὰ ἐν ταῖς πόλεσιμ ὄντα θέατρα, σάσ-
δία, δημόσια λουτρά, σοαί, καὶ εἰ τινα ἄλλα κοινὰ ταῖς
πόλεσιμ εἰσίρ. ἀδέσποτα δὲ ἐστὶ, τὰ σάκρα, καὶ τὰ
ξελεγιόσα, καὶ τὰ σάγκτα. ὅπερ γὰρ diuini iuris ἐστὶ,
ἢ τὸ ὑπὸ οὐδενὸς περὶ δεσποτείας. σάκρα δὲ ἐσὶν, ἢ ἕνα
ἢ τὸ τρέπον ὀρεθόν, καὶ διὰ τῶν ἱερῶν θεῶν καθιέρωται, ὅπως
αἰ ἐκκλησία, καὶ τὰ μαρτυρεῖα, καὶ τὰ εὐκτήρια, καὶ τὰ
δῶρα, ἢ τινα κατὰ τὸ προσήκον πρὸς ὑψηροῖα ἀφώρι-
σαι τὸ θεοῦ, οἶον τὰ τίμια κτήλια. ταῦτα ἢ διατάξις τῶν
μετέρας βασιλέως ἐκποιεῖται, ἢ ἐνεχυριάζεται ἐκώλυση,
ἐξηρημύων ἐν αἰτίας ἐν ἀναρρῆσεως τῶν ἀρχμαλῶ-
των. εἰ γὰρ συμβῆ ληφθῆναι τινὰς ὑπὸ βαρβάρων, ἢ δὲ
ἐν πόλεως ἐκείνης ἀγιστάτη ἐκκλησία χρημάτων ἀπο-
ρεθ, παρερῆσῃα δίδεται ἢ ἐν πόλεως ἐπισκόπων, ἢ τοι δε-
κονόμω τὰ τίμια κτήλια πιπράσκειν, καὶ ὑποτίθεισθαι
ἐπὶ λήψῃ χρημάτων, ὡς ἐντεῦθεν τοῖς ἀρχμαλώτους
ἀγοράσαι, εἰ δὲ ἕως κατ' οἰκείω ἀυθεντίαν ὡς ἀνεὶ σάκρον
ἑαυτῶν κατέσκησε τόπον, οὐκ ἄντις τοῦτο καλέσοι σάκρον.
εἰρηκαμνὸν γὰρ ἄσασξ τὸν τρέπον, πῶς τὰ σάκρα εἰωθε-
γίνεσθαι. ἀλλὰ φανὴ τὸν τρέπον τόπον βέβηλον εἶναι, ἢ τοι
ἰδιωτικόν. εἰ δὲ συμβῆ ναομῖτες ὄν σασμοῦ γενομῶν κα-
ταπεσθῆν, ἢ καὶ ὑπὸ παλαότιθη κατενεχθῆναι, οὐκ
δὲ μὴ ἢ τὸν ὁ τόπος, ἐν ᾧ ὁ ναός ἐστὶ σάκρον ἐστὶ, καὶ
ἀδέσποτον, ὡς ὁ παπικιανὸς φησί. ὁ γὰρ γενομῶν σάκρον

Vniuersitatis

Nullius

Sacra

σάκρον

σάκρος, ουδενι τρόπω παύεται το ειναι σάκρος.

Religiosum

ἢν ἀδυσπότως ἐστὶ καὶ τὰ βελεγιόσα. τὸ δὲ βελεγιόσον, ὁ κατ' ἕκαστον ἀνθρώπων, οἰκεία σωίσισι γνώμη, νεκρῶν πνευμάτων ἐπιτόπω ἐστὶ οἰκεία. εἰ δὲ ἐπιπέσειν ὁ τόπος εἴη, εἰ μὲν καθαρὸς ἐστὶ, καὶ οὐπω γέτω βελεγιόσος, ἀκονὺς ἢ κοινωνοῦ ἡμιφρέσιν ἐκείτω μὴ βελομύου, οὐκ ἐξεστὶν αὐτῷ ἀποτίθεσθαι λείψανον. εἰ δὲ κοινὸν ὑπάρχει μνήμα, καὶ μὴ βουλομύων ἢν κοινωνοῦν, ἐξεστὶν αὐτῷ ἀποτίθεσθαι λείψανον. εἰ δὲ τόπον τινὸς, ἕτερος μὲν ἔχει τὸν οὐσονφρονκτον. οὐσονφρονκτον δὲ ἐστὶ, δικαῖον τι φανερὸς τρόποις σωισάμενον ἢ καταλαμβάνον, ὁ ποιεῖμι κατὰ ἐτέρου δεσποτείας ἔχαρ χρεῖσιν καὶ ἐπικαρπῶν. εἰ τοίνυν τοῦ αὐτοῦ τόπου, ἕτερος μὲν ἔχει τὸν οὐσονφρονκτον, ἕτερος δὲ πῶν proprietatem, ὁ προπριετάριος ἐν ἕξει μὲν τόπω ἀποτιθέμενος λείψανον παρὰ γνώμην τοῦ οὐσονφρονκταρίου, βελεγιόσον οὐκ ἀποτελεῖ τὸν τόπον. ἐπαδὴ γὰρ βελεγιόσος γινόμενος, οὐχ οἷός τε ἐστὶ δεσπόζειν, κατὰ δὲ ἐπὶ ἐτέρου δεσποτείας τὸν οὐσονφρονκτον σωισάμεν, ὁ ἕρος ἡμᾶς ἐδίδαξεν ὁ τὸ οὐσονφρονκτου, εἰκότως ἀναγκαῖα τὸ οὐσονφρονκταρίου ὄσιν ἢ σωαίνεσις, καὶ οὐδὲν ἔσαι ὀχυρὸν ἢν ὑπὸ τὸ προπριεταρίου γινόμενων ἐπὶ βλάβῃ τὸ οὐσονφρονκταρίου. καὶ ἐν ἄλλοις τὸς τόπω συγχωρόντες τοῦ δεσπότητος, ἐξεστὶ λείψανον ἀποτίθεσθαι, καὶ βελεγιόσος ὁ τόπος ἀποπελεῖται. εἰ δὲ καὶ παρὰ γνώμην ἀπέθετο, μαθὼν ἢ τῷ το, κύριον ἢ γήσατο ὃ πρᾶχθῆν ὃ δὲ πᾶσι, καὶ οὕτως γίνεται βελεγιόσος ὁ τόπος. τὰ δὲ σάγκτα πράγματα, οἷον πείχη, πύλαι, τρωπὸν τινὰ divini iuris ἐστὶ, καὶ ὑπὸ οὐδενὸς δύνανται δεσπόζειν. διὰ τὸ το δὲ τὰ πείχη εἰς ἐκαστὸν σάγκτα, ἐπεὶ κεφαλαικῆ ὄντι τιμω

Ἰία

ρία κατ' ἐκείνων, οἱ τινὲς τι κατὰ τῶν ταχῶν ἡμαρτον, οἷον, λίθον λαβόντες, ἢ καὶ ὕψος δῆποτε βλάψαντες τὸ τεῖχος. ὅταν κἀκεῖνα τὰ μέρη τῶν νόμων ἐν οἷς μέρεσι σираί τιμωρία εἰσὶραί γεγραμμένα κατὰ τῶν φημισματων μύων τοῖς νόμοις, σαγκτιόνας καλοῦμεν. λέγονται δὲ καὶ ἐντεῦθεν σάγκτα. σάγκτιρε γὰρ ἐστὶ τὸ ὀχυροῦν. ἐπεὶ οὖν ἀσφαλίζεται ἡμᾶς τὰ τεῖχη, διὰ τὸ το σάγκτα προσγορεῖται. δῶνατὸν δὲ καὶ μυθολογία τινὰ αἰτία ἀποδοῦναι ἐπὶ προσκγορίας. φασὶ γὰρ πάλα τοὺς θεοὺς συνδυνατοῖς ἀνθρώποις, καὶ ἀβλαβῆς αὐτοὺς πανταχόθεν διαφυλάττεν. τὸ δὲ χρόνου προϊόντος, καταγόντες τῶν ἀνθρώπων ἀπολιπεῖν αὐτοὺς. οἱ τοίνυν ἄνθρωποι ἐπὶ ἐκείνων βοηθείας ἐρημωθέντες, πρὸς μίμησιν ἐπὶ ἐκθερῖφυλακῆς, ἐπενόησαν τὰ τεῖχη. ἐπεὶ οὖν σάγκτον ἐστὶ τὸ τίμιον, διὰ τὸ το ὡς ἐν τάξει τῶν τιμωτάτων ἐπινοηθέντα, τὰ τεῖχη, καὶ τὰς πύλας ὠνόμασαν σάγκτα.

Singularum

ἔισωμυλο λωισὸν καὶ περὶ τῶν πραγμάτων, ἃ τινὰ ἀναφέρεται ὑπὸ πῶν δεσποτείας τῶν κατ' ἕκαστον ἀνθρώπων, ταῦτα ἢ πολλοῖς τρόποις ἐπὶ ἡμετέρας γίνεται περιουσίας. τινῶν μὲν γὰρ πραγμάτων γινόμεθα δεσπότηται φυσικῶν νόμων, ὅπερ, κατὰ εἶρηται, ius gentium προγορεῖται. τινῶν ἢ ἀκριβῆ καὶ πολιτικῶ λόγῳ, τουτέστι ἐπὶ δικῶ τῶν ῥωμαίων. ἐστὶ δὲ λυσιτελέσπερον, ἀπὸ τῶν ἀρχαίων ποιήσασθαι ἐπὶ διδασκαλίας τὰ προσημα. ὡμολόγηται δὲ παλαιότερον εἶναι τὸ φυσικὸν δίκαιον, ὅπερ ἅμα τῷ γῆν τῶν ἀνθρώπων εἰς φῶς ἢ φύσιν προήγαγε. τὰ δὲ πολιτικὰ δίκαια τῶν αὐτὰ εὐρίσκεσθαι ἔβραυντο, ὅτε καὶ πόλεος οἰκοδομηθῆσαι, καὶ ἄρχοντες χερσὸν φθῆναι, καὶ νόμοι ἕρξαντο γραφεσθαι. τὰ ἄγρια πῶν πηγία, καὶ τὰ πῆνα, ἐπὶ δὲ καὶ οἱ ἰχθύες, τουτέστι ὅσα ζωα ἐν γῆ, ἢ ἐν θαλάσσει, ἢ ἐν οὐρανῷ, τίκτεται, ἅμα

Fera

Sunt

ὅτι λαφύων ὑπό τινος κατὰ τὴν ἐθνικὴν νόμον, εὐθέως
 ἄρχεται εἰς κείνου δεσποτείας εἶναι. ὅπερ ἔστι πρότερον
 σου, ὑπὸ οὐδενός ἐτέλα δεσποτεία, τὸ το φυσικῶ λόγῳ
 τὸ προκαταλαμβάνοντος γίνετη. ἀδιάφορον δὲ, πότερον
 τὰ ἄγρια θηρία, ἢ τὰ πτερωτά, ἢ οἰκίω τις ἀγρῶ θηρῶ, ἢ ἐν
 ἀλλοτρίῳ ἀγρῶ εἰσιῶν, ἐπὶ τῷ κωληθῆσαι, ἢ τῷ ἐξῆλα
 χάρις. ὁρθῶς ἢ κωλνεται ὑπὸ τοῦ δεσποῦ τοῦ ἀγροῦ,
 ἐὰν ἔτο ἐκείνος προείδῃ. δύναται ἢ αὐτὸν εἰς τὸν οἰκῶν
 εἰσεῖναι κωλνερ ἀγροῦ. εἰ τι δὲ τῶν προεξημένων ζώ
 ων λάβῃ τις, μέχρι τοσούτου ὑπὸ τῷ οἰκίῳ ἐχθρὸν δεσπο
 τείαν, ἕως οὗ ὑπὸ τῷ αὐτῷ συνεχεται φυλακῶ. εἰ δὲ
 τὸ τοῦ λαβόντος κατοχῶ διεκφύγῃ, ἢ εἰς τῷ φυσικῶ
 ἐλευθερίαν ἀναδράμῃ, πανταί εἰς δεσποτείας εἶναι τ
 πάλαι λαβόντος, καὶ πάλιν τὸ καταλαμβάνοντος γίνετ
 ἢ τὸ ζῶον. τῷ φυσικῶν δὲ ἐλευθερίαν καταλαμβάνοντος νοῦ
 ται τὸ ζῶον, ὅσοτε ἢ τῷ ἡμετέρῳ θέαρ διεκφύγῃ, ἢ ὑπο
 πέπηκε μὲν τῇ ἡμετέρῳ θέᾳ, δύσχερῆς δὲ ἢ τόντου κατὰ
 ληψίς ἐσὶ. τί ἔστι, εἰ εἰς ὑψηλότεα τινὰ, καὶ δύσβατον
 τόπον διέφυγεν. ἐκεῖνο δὲ τῶν ζήτημῶν γέγονε. ἐ
 λαφος, ἢ σύαγρος οὕτως ἐτρώθη ὑπὸ ἐμοῦ, ὡς εὐχερῆ τῷ
 τούτου θῆρα γενέσθαι, τινὲς λέγουσιν εὐθέως τὸ τοιοῦ
 τον ζῶον, τῆς ἐμῆς γίνεσθαι δεσποτείας, ἐτέροις δὲ ἕρε
 σε, γίνεσθαι μὲν ἐμὸν τὸ ὑπὸ ἐμοῦ πλεγεῖν, ἀλλὰ τῇ κωρίᾳ
 πλεγεῖν. μέγιστον ἢ τοσούτου, ἕως οὗ ἐπιδιώκω τὸ ζῶον, εἰ δὲ
 πάνσομαι τὸ ἐπιδιώκῃ αὐτὸ τῆς ἐμῆς εἶναι, πανταί δε
 σποτείας, εἰ τοῦ καταλαμβάνοντος γίνεται. τρίτη γέ
 γονε γνώμη τινῶν λεγόντων, μὴ ἐτέρως ἐμὲ τὸν τρώσαν
 τὰ γίνεσθαι δεσπότην τοῦ θηρίου, εἰ μὴ ἕως οὗ τόντῳ δρᾶ
 ξομαι. καὶ τὰν τῆν μᾶλλον τῷ τρίτῃ γνώμῃ βεβαιοῖ ἢ
 μέτεροι βασιλεῦς, λογισμὸν προσεῖς τοιοῦτον. φησὶ δ
 ὅτι πάλαι ἐν τῷ μεταξὺ συμβῆναι δύναται, ἢ τινὰ οὐκ
 ἐξ

Illud quaesitum

ἐὰν μετὸ εἰρημῶν θηρῶται ζῶον. τυχοῦν ἢ θηρίον ἀπαντῆ
 σαρ ἄγριον, ἐκώλυσε με περαιτέρω προσεῖναι, ἢ καὶ ἦρπα
 σε δὲ παρ' ἐμοῦ τρωθῆν, ἢ καὶ ἐν τῷ ἐπιδιώκῃ, δύσχερῆ
 σι περιπεσῶν τόποις οὐκ ἢ δύνηθῃ ἐπιζητῆσαι τὸ θηρίον.
 ἢ τῶν μελισσῶν φύσις, ὅστις ἀγρία. ἀμέλει τοι, αἰ ἐν τῷ
 σῶ δένδρῳ καθεδεῖσθαι μέλισσαι, εἰ σῆς οὐ γίνονται δε
 σποτείας, πρὶν αὐτὰς τοῖς σίμβλοις ἐναποκλείε
 σαι, ἢ λέγομαι κηψέλλας. ὅσπερ οὐδὲ τὰ ὄρνεα ἢ τινὰ
 νεοπία ἐν τῷ σῶ δένδρῳ κατεσκεύασε, πρὶν ἰξευθῆ, ἢ
 σῆς οὐκ εἰς δεσποτείας. ὅθεν εἰ τις φθάσας τὰς εἰρημῶν
 μελισσῶν ἐν ἰδίῳ ἀπέθετο σίμβλοις γενήσεται δεσπό
 της αὐτῶν, καὶ τὰς μελικηρίδας, ἢ τινὰς ἀπὸ τῶν με
 λισσῶν γενέσθαι συμβῆ, ὁ βουλόμηνος, ἐξελέσθαι δύναται,
 εἰ καὶ κατὰ τὸν ἐμὸν ἀγρὸν αὐτὰ γεγονυῖαι, εἰ δὲ πρὶν ἔ
 τερος ἀφῆται τῶν μελικηρίδων προθεωρήσας ἐγώ, εἰσελ
 θεῖν αὐτὸν εἰς τὸν ἐμὸν ἀγρὸν διεκώλυσα, δύναμαι ἔστι κα
 τὰ νόμους τοῦ ποιῆν, λήψομαι τὰς μελικηρίδας, οὐκ
 δένος ἐμῶν διζόντος. ὁ ἔστι μελισσῶν ἔσμος ἐὰν πύε σους
 σὺμβλους καταλιπῶν ἀποπῆ, μέχρι τοσούτου ἢ σῆς εἶ
 ναι δεσποτείας νοῦται, ἄχρις οὗ τῆς σοῖς ὑποπέπω
 κερ ὀφθαλμοῖς, καὶ ἢ τόντου κατάληψίς οὐκ εἰς δύσχε
 ρῆς. εἰ δὲ τῷ σῶν διέφυγε θέαρ, τὸ καταλαμβάνοντος γί
 νεται. τῶν τῶν ἢ τῶν περιεργῶν φύσις, ὅστις ἀ
 γρία. καὶ μή τις λεγέτω ὅτι σὺνθεῖς ὅστις αὐτοῖς ἀφίπασ
 ὄν ἢ πάλιν ὑποσέφῃ, ἢ δὲ αἰ μελισσῶν πρᾶτῃσι ἔτο,
 ἢ ἀμαχοῦ ὅστις ἀγρία εἶναι τῷ φνσίμ αὐτῶ. ἢ ἐλάφους
 γάρτινες, οὕτως ἡμέρους ἔχουσι, ὡς αὐτὰς καταλι
 πάνων τῶν δεσπότης, καὶ εἰς ἕλας ἀπιέναι καὶ πάλιν
 ὑποσέφῃ, καὶ αὐτῶν δὲ οὐδὲν ἢ τῶν ἢ φύσις ὅστις ἀγρία.
 ἐπὶ τούτων δὲ τῶν ζῶων, ἢ τινὰ κατὰ σωθήσθαι ὑποσέ
 φῃ, εἰ ὅσον ἀπίομετα, τοιοῦτος ἡμῖν ἰσχυρότατος πα
 ρα

Αρίστη

Ραιονίη

ραδέδοται κανών, οἷος ἐπὶ μάλιστα, περισερῶν, ταῶν
νων, ἐλάφων, λέγονται γὰρ μέχρι τοσούτου φησὶ ἡμετέ
ρα εἶναι ταῦτα δεσποτείας, ἕως οὗ λογισμὸς ἔχει το
πρὸς ἡμᾶς ἐπιστρέφει. εἰ δὲ παύσαντο τοιαύτην ἔχον δια
νοιαν, πανταί φησὶ ἡμετέρας εἶναι δεσποτείας, καὶ τὰ
καταλαμβάνοντα γίνεται, ἐλλ' ἕπει ἐπὶ ζώων τοῦτο
καταλαβῶν ἀθύρατον, ἐκ φησὶ περὶ πλὴν ὑποστροφῶν σωκ
θείας τοῦτο ληφόμεθα. ὑπόθετον γὰρ ὅτι ἡ ἐμὴ ἔλαφ
καταλιμπάνουσα με, εἰδῶσα ἐπὶ τὰς ὕλας ἀπεινάει καὶ
ἀυθήμερον ὑποστρέφει, ἢ τῆ ἕξῃς ἡμέρας, ἢ γοῶν τῆ τρίτης,
οὐδέπω δὲ περαιτέρω τῶν τριῶν ἡμερῶν φησὶ ἐμῆς δι
κίας ἀπελείφθη. εἰ μὲν οὖν εἴσω τῶν τριῶν ἡμερῶν
ἐν αἷς ὑποστρέφει εἰδῶσα ὑπό τινος ἐλήφθη, ὡς ἀδικού
μεν, ἐγὼ περὶ πλὴν δεσποτείας, ἔξω κατ' αὐτὴν πλὴν
in rem. εἰ δὲ τῆ τετάρτης ἡμέρας ἐθέρυσέ τις αὐτὴν, οὐ
δεμίαν κατ' αὐτὴν κινήσω ἀγωγὴν. πρόδηλον γὰρ ἐξ ὧν
μὴ ἐνύλαξε φησὶ ὑποστροφῆς πλὴν σωθείας, ὅτι φησὶ ἐμῆς
κατεφρόνησε δεσποτείας. τῶν κατοικιδίων ὀρνίθων, καὶ
τῶν χλωῶν ἢ φύσις οὐκ ἐστὶν ἀγρία. καὶ τὸ το ζυτεύθει νοῦ
σαι δὴ αὐτῶν, ὅτι ἕτεραί ἐστὶν ὄρνιθες, ὡς ἀγρίας καλοῦ
μεν, τούτῃ ἐστὶν ἀγριόρνια. καὶ πάλιν ἕτεροι χλωῶν οὗς ἀ
γρίους καλοῦμεν, καὶ λέγεται ἀγριοχλωῆρια. ὅθεν ἐν
μὲν δι σοὶ χλωῶν, ἢ τὰ σὰ ὀρνίθια ἐκ τινος τυχῆς ταρα
χθέντα ἀποπτῆ, ἢ καὶ πλὴν σὺν διαφύγη θέαν, οὐδὲρ ἢ τ
τορ φησὶ σὺς ἐστὶ δεσποτείας, ἐν οἷον δὴ ἴσπε τόπων εὐρεθῆ.
καὶ ὅς τις κέρθους χάρις, ἢ τοι ψυχῆ ἀποστερωῦτος τὰ
τοιαῦτα παρακατέχει ζωῆ κλέπτει δοκῶ, καὶ γίνεται τῆ
fuiti ὑπενθυμῶ. φυσικῆ κτησίος ἐστὶ, καὶ τὰ
ἀπὸ τῶν πολεμίων, ὁ γὰρ ἐθνικός νόμος, ἡμετέρα παρὰ
χρῆμα βούλεται γίνεσθαι, ὅσα ἐιλήφαμεν ἀπὸ τῶν πο
λεμίων, φέμεθα, καὶ ἐλευθεροὶ ληφθέντες ἀνθρώποι, ἐν
δέως.

Item ea que ex hostibus

θέως ἡμῶν καταδουλοῦται, εἰ δὲ ταῦτα διαφύγη τὸ ἡμε
τέρων ἐξουσίαν, οἷον τὰ ἀνδράποδα, καὶ πρὸς τοὺς οἰκει
ους ὑποστρέφει συμβῆ, τὸ ἀρχαίαν ἀπολαμβάνει κατὰ
σασιν. δι' ἰθίοι οἱ τίμιοι, ἔτι δὲ καὶ αἱ ψηφίδες, καὶ τὰ
λοιπὰ ὅσα ἐν αἰγιαλῷ εἰωθεν ἐπίσκεισθαι, φυσικῶ λόγῳ
τοῦ εὐρετοῦ γίνονται παραχρήμα. καὶ τὰ ἐκ τῶν ζώων
πῶν ὑπὸ ἐμοῦ δεσποζομῶν τικτόμενα, τῆς ἐμῆς ὅτι δε
σποτείας, καθάπερ ἐκείνα ἐξ ὧν ἐτέχθησαν. φυσικῆ κτη
σίος ἐστὶ ἢ τῆς ἀλουβίων. ἀλουβίων δὲ ἐστὶν ἢ πρόσ
κλυσις ἢ πρόσχωσις. ὅπως γὰρ διὰ φησὶ ἀλουβίονος τῆς ἡμε
τέρων ἀγρῶν ὁ ποταμὸς προσωρίζεται, τῆς ἐμῆς γίνεται δε
σποτείας φυσικῶ νόμῳ. ἐστὶ δὲ ὡς ἐν ὄρω ἀλουβίων, ἀ
κτισίς λανθάνουσα. διὰ δὲ ἀλουβίων τοῦτο δοκῶ
προστίθεσθαι, ὅπως οὕτω κατὰ μικρὸν προστίθεται
ὡς μὴ ἀνναθαι τινὰ νοῦσαι, πόσον, καὶ ἐν ποίῳ χρόνῳ
τῆς ἡμετέρας ἐστὶ δεσποτείας τὸ προστιθέμενον. ὑπόθετον γὰρ
δύο εἶναι ἀγρούς, τὸν σὸν, ἔτι δὲ καὶ τὸν ἐμὸν, μεσὸν δὲ
ἐξ ἑνὸς ποταμοῦ. ἐὰν ὁ ποταμὸς καταβραχύσῃ καὶ ἀνεπαδῆ
τως προσθῆ τί τῆ ἐμῆ γῆ, τοῦτο διὰ τῆς ἀλουβίονος ἐμὸν
γίνεται, εἰ δὲ ἢ το ποταμοῦ βία καὶ ὄρη, μέγιστον τὸ
σοῦ ἀφείλετο ἀγρῶν, καὶ τῶν ἐμῶν προσήγαγεν ἀγρῶν, δὴ
λόρ ἐστὶν, ὅτι τὸ προσεθῆν ἢ σῆς μὲν δεσποτείας, οὐδὲ γὰρ
ἀνεπαδῆτως γέγονεν, εἰ δὲ τὸ μέρος τὸ ἐκ τοῦ σοῦ ἀγροῦ
ἀφαιρεθῆν δὲν δροφόρον ἢ, καὶ τῶν ἐμῶν προσειχθῆν ἀ
γρῶν, ἐπὶ πλείονα χρόνον αὐτῶν προσεπάγη καὶ τὰ δέν
δρας ἀ ἐπέφεροτο τὰς δικίας ἐξέτανε ρίζας, ὡς τῆ ἐμῆ
ἀφαιδῆ ἀγροῦ, ἐξ ἐκείνου τοῦ χρόνου τοῦτα τῆς ἐμῆς γε
νήσεται δεσποτείας, ἐξ οὗ λοιπὸν ἤρξατο τρέφεσθαι ἐκ
τῆς ἐμῆς γῆς, οἷον τὰς ρίζας ἔχοντα ἐν τῆ ἐμῆ γῆ.
νῆσονται ἀναφυλῶν σαπέθι ἐν μέσῳ τῆ θαλάσσης, τῶν δὲ
σπανίως τὸ το συμβαίνοντων ἐστὶ, τὰ προλαμβάνοντα

Item lapilli

Item ea que ex animalibus

Præterea

Insula

ἢ νῆσος γίνεται, οὐδ' ἐνόησεν γὰρ πρότερον οὐσα, νῦν ἄρχεται
 δεσπόζειν. εἰ δὲ ἐν ποταμῷ ἀναρῆναι, σιωχῶς δὲ ποτα
 συμβάιναι, εἰ μὲν ἐν μέσῳ τοῦ ποταμοῦ, ἔσται κοινὴ τῶν δὲ
 ἑκατέρου μέρους τοῦ ποταμοῦ πλυσίον φιλὸς ὀχθῆς ἐχόν
 τωρ τὰ κτήματα, κατὰ τὸ μέτρον φιλὸς πλατύτητος τῶν
 ἐπιπέδων καὶ ἐπιπέδων καμυλῶν ἀγρῶν, ἢ τις πλατύτητος
 τοῦ ἀγροῦ, τῆς ὀχθῆς πλυσία. οἷον ἐπιεκτείνεται ἡ νῆσος
 αὐτὴ ἐπὶ πόδας λόγου χάριν ρ. ἀλλ' ὁ μὲν ἔχωρ τὸν ἄ
 γρὸν, ἐν τῷ δεξιῷ μέρει φιλὸς νήσου, φιλὸς ὀχθῆς πλυσίον,
 πλατυμῶν ἔχει ἔρ ἀγρῶν, μέχρι ποδῶν ρ. ὁ δ' ἔτε
 ρος σ. ὁ μὲν ἐν τῷ δεξιῷ μέρει, ἐπὶ πλάτος ο. εἰ δὲ τῆς
 μὲν μιᾶς πλυσίας ὀχθῆς, φιλὸς ἢ ἑτέρας ἀφῆσκει, τὸν τωρ
 ἔσται μόνωρ, οἷον κατ' ἐκείνο τὸ μέρος τὸ πλυσιάζον ἐγγὺς φιλὸς
 ὀχθῆς ἔχουσι τοὺς ἀγρούς. εἰ δὲ ὁ ποταμὸς τῷ ἐμῷ πῆρα
 ῥῶν ἀγρῶν ἢ τὸ μέρος διαρθεῖς, καὶ εἰς δύο τμηθεῖς,
 εἰς τὸν ἐμὸν περιήλθην ἀγρὸν, ἢ ποι ἐκκλωσεν, εἴτα πε
 λωταῖον ἐνώθει εἰς ἑαυτῷ, ἐν τι γέγονε, ὥστε τὸν μέσων τῶ
 νωρ, νήσου τῶν ἄγρων ἐπέχημ, ὡς εἰς δύο τμηθέντ' αὐτῷ,
 καὶ τὸν ἐμὸν ἀγρὸν περιελθόντος ἢ ποι κυκλωσάντος, φιλὸς
 ἐμῆς μὲν δεσποτείας ὁ κυκλωθεῖς ἀγρὸς, διὰ τὸ καὶ
 πάλαι ἐπὶ ἐμοῦ δεσπόζειν. εἰ δὲ φιλὸς φυσικῆς νῆ
 σος, ἢ ποι κοίτης πωπελῶς καταληφθεῖς, κατ' ἄλλο μέρ
 ρος ἤρξατο ῥῆσιν ὁ ποταμὸς, ἢ μὲν πρότερα αὐτοῦ νηδύς,
 ἐκείνων ἔσται, οἷον πλυσίον φιλὸς ὀχθῆς αὐτῶ ἀγρούς κέντι
 ται, ἢ τὸ μέτρον δηλαδὴ φιλὸς πλατύτητος ἑκατέρου ἀ
 γροῦ τῶν παρ' ἑκάτερα, ἢ τις πλατύτης πλυσία τῆς ὀ
 χθῆς. ἢ ἢ καὶ νῆσος, ἐκείνου ἄρχεται εἶναι τὸ δικαίον,
 οὐ ὑπῆρχε καὶ ὁ ποταμὸς, τουτέστι πωβλικῶν. εἰ δὲ μετὰ
 τινος χρόνου εἰς τὴν πρότεραν ὑπέστρεψε νηδύς, ἢ ποι κοί
 ται, πάλιν ἢ νῦν ὑπ' αὐτοῦ καταληφθεῖσα νηδύς, ἐκείνων

Quod si naturali

εἶναι

εἶναι ἄρχεται, τῶν πλυσίων φιλὸς ὀχθῆς αὐτοῦ κέντι μέρ
 ων ἀγρούς. ἑτέρον τρεῖς, εἰ πλημμυρῆσας ὁ ποτα
 μὸς ὄλον ἐπέκλυσε μου τὸν ἀγρὸν. ἐνταῦθα γὰρ οὐκέτι
 λέγομεν τὸν ἀγρὸν ὄλον γενέσθαι πωβλικόν, οὐδὲ ἀμεί
 βεσθαι αὐτοῦ τὴν δεσποτείαν. μὲν γὰρ οὐδὲρ ἢ ἦτον ἐμός.
 ὅταν ἔαρ ἀναχωρήσῃ τῶν τόπων ἐκείνων, οὐς ἐκάλυψεν
 ἐπικλυσας, τὸν ἐμὸν ἀγρὸν ἀναλήφομαι, τῆς δεσποτείας
 οὐ γινόμενης τῶν παρὰ κέντι μέρων, καθάπερ ἢ νέα νηδύς
 γενομένη πωβλική, τῆς τοῦ ποταμοῦ ἀναχωρήσει, τῶν πα
 ρὰ κέντι μέρων γίνεται. δὲ ἀλλοτριῆς ὕλης, εἴδος
 ἐποίησεν τις, ζητῶται τις τοῦ εἶδους ἔσται δεσπότης, κα
 τὰ τὸν φυσικὸν λόγον, πρότερον ὁ πῶ ὕλην εἰς εἶδος ἀ
 μείψας, ἢ ὁ τῆς ὕλης δεσπότης κνῆρις ἔσται καὶ τῶ εἶ
 δους, οἷον δὲ ἀλλοτριῶν φαρμάκων ἐμπλαστρον, ἢ κολλοῦ
 ριον σωτῆρα, ἢ δὲ ἀλλοτριῶν σαφυλῶν, ἢ ἐλαῶν, ἢ σα
 χνῶν, οἷον, ἢ ἐλαῶν, ἢ σίτον ἐποίησεν τις. ἢ δὲ ἀλλοτριῶν
 χρυσοῦ, ἢ ἀργύρου, ἢ χαλκοῦ ἐποίησεν τι σκεῦος, ἢ ἐξ ἀλλο
 τρίου οἴνου καὶ μέλιτος ἐποίησεν οἶνό μελι. ἢ δὲ ἀλλοτριῶν
 οὐ ἐρίων ἐδῶτα ἐποίησεν, ἢ ἐξ ἀλλοτριῶν σωλῶν πλοῦτον.
 καὶ γεγόνασιν ἐπὶ τούτων πολλὰ φιλονεικία ἢ σαβινια
 νῶν, ὅτι προκουλιανῶν, οἷον καὶ προκουλιανοὶ ἔλεγον, τὸν τὸ
 εἶδος κατασκευάσαντα, γίνεσθαι δεσπότην τῆς κατασκευα
 σθέντος, οἷον δὲ σαβινιανοὶ, τὸν τῆς ὕλης δεσπότην, κνῆ
 ρον ἐβόλοντο εἶναι τῆς εἶδους. τρίτη δὲ γέγονε γνώμη, μέ
 σση τῆς οὐσας, ἢ ἢ πρὸς τὴν ἢ τῆς σαβινιανῶν, πρὸς δὲ τῆς προ
 κουλιανῶν σωτῆρα, ἢ καὶ ὁ εὐσεβέστατος ἡμῶν ἐπελέ
 ξατο δεσπότης. φησὶ γὰρ ἢ τρίτη γνώμη. εἰ τὸ κατασκευα
 σθέν ἐπὶ εἶδος ἀναλυθῆναι δάται εἰς τὸ πάλαι ἄρ ὕλην,
 ἐξ ἧς γέγονε, ὁ τῆς ὕλης δεσπότης, καὶ τοῦ εἶδους ἔσται
 δεσπότης. εἰ δὲ τὸ εἶδος ἀναδραμεῖ εἰς τὸ ἀρχαίον ὕλην
 αὐτῆς, τῆς κατασκευάσαντα τὸ εἶδος εἶναι τῆς γινόμενης

Cum ex die

δεσπό

δ'εσπότιω οἶον ὡς ἐπὶ δέματι. ἀπὸ βώλου χαλκοῦ, ἢ ἀργύρου, ἢ χρυσοῦ τὸ κατασκευασθὲν σκεῦ. δ'ῶνα πτωχωνεῖν πλὴν ἀρχαίων ἀποτελέσαι μορφῶν χαλκοῦ ἢ ἀργύρου, ἢ χρυσοῦ. ὁ δὲ οἶνος, ἢ τὸ ἔλαιον, ἢ ὁ σίτος εἰς σαφυλάς, ἢ ἐλαίας, ἢ σάχχας, ὑπερέφερον οὐ δύναται, ἀλλ' οὐδὲ τὸ οἶνόμελι, εἰς οἶνον ἢ μέλι διαλύεσθαι δύναται.

ταῦτα μὲν ἐν ᾧ ἢ πᾶσα ὕλη ἀλλοτρία ἢν. εἰ δὲ ὅς ἐστι ἐμῆς καὶ σῆς ὕλης ἐποίνισά τι εἶδος, οἶον ἐξ ἐμοῦ οἴνου, καὶ σῶν μέλιτος, οἶνόμελι, ἢ ὅς ἐστι ἐμῶν καὶ σῶν φαρμάκων ἔμμεσπασθῶν, ἢ ὅς ἐστι ἐμοῦ καὶ σου ἐρίου ἐδοῆτα, ἀναμφίβοτα ἴσως ἐπὶ τούτου τοῦ δέματος, τῶν ἐἶναι δεσπότην τὴν κατασκευάσαντα. οὐ γὰρ μόνον οἰκείαν ἐργασίαν ἐλάσπῳ ἔθηκεν πρὸ τῶν εἶδος, ἀλλὰ καὶ μέρος παρέσχεν ἐν ᾧ ὕλης.

εἰ δὲ τις ἀλλοτρίαν πορφύραν, ἰδίῳ ἐνύφασιν ἐδοῆματι, εἰ καὶ προσεθεῖσα ἢ πορφύρα, τιμιωτέρα τῆ προσεθέντος ἐστὶν ἐδοῆματος, ἀλλ' ὅμως ἐν προδικτικῆς δεχθήσεται μέρος, καὶ ὁ ἐν πορφύρας δεσπότης, κατὰ τοῦ ὑφελομένου καὶ ταῦτα πράξαντος, ἔξει πλὴν furti, καὶ τῷ furti conditionem, εἴτε αὐτὸς ὁ κενολοφῶς τὸ ἔδικμα κατασκευάσας, εἴτε ἕτερος μὲν ὑφείλετο, ἕτερος δὲ τὸ κλασθὲν σὺν ἠνῶσε τῷ ἐδοῆτι. **in rem** γὰρ κινῆθαι δύναται ὁ ἐν πορφύρας δεσπότης, ὁ οὐκ ἐστὶν ἢ πορφύρα, τρέπον τινὰ, ἀποσβέδαι, ἢ μὴ εἶναι αὐτὸν κατ' ἑαυτῷ, ἀλλ' ἕτερον ἐδοῆτι συνενωθῆναι, κινῆθαι δὲ πάντως **condictio furti**. τὰ γὰρ ἀποσβεθέντα πράγματα ἢσται ἀφανισθέντα, εἰ ἐν δὲ ἐν ἰν rem ἐδικτικῶν οὐχ οἶον π, κατὰ τῶν κλεπτῶν μὲν τοῖς τῷ furti conditionem, καὶ ἐν πάντων νομέων, εἰ καὶ μὴ εἴερ κλέπται κινῆθαι οὐκ ἔστιν ἐδοῆμα, ἀλλ' εἰ μὲν κλέπτης ἐστὶν ὁ νεμόμενος τὸ τὴν πορφύραν ἔχωρ' ἐδοῆμα, & furti, & condictio furti, ἀσχετῆται. εἰ δὲ ἕτερος παρά τῳ κλέπτῳ, ἢ φουρτί

Quod si parim

Si tamem

εἴω κοιν

εἴω κοινδικτικῶν κρατῆται, οὐκέτι δὲ καὶ τῆ φουρτί.

ἴλα δὲ τινῶν, κατὰ γνώμην ἐμίγασαν τῶν δεσπότην, ἀπὸ τὸ ἐκ ἐν μίξεως ἀποτελον μωροσῶμα, ἐκαστέρων ἔσαι κοινόν. οἶον, δύο τινεῖς, ἢ ἴδιον ἐμίξαν οἶνον, ἢ βώλους ἀργύρου, ἢ χρυσοῦ σνωχώνευ. εἰ δὲ διάφοροί εἰσι τὸ ὕλον, καὶ αἱ τὸ διάφορον ὕλων μίξις ἀπετέλεσάν τι ἰδιόμορον, οἶον ὅς οἶνον καὶ μέλιτος, οἶνόμελι, ἢ ἀπὸ χρυσῶ ἀργύρου ἢ λεκτροῦ. καὶ ταῦτα λέγονται κοινόν εἶναι τῶν δύο τὸ ἀποτελεσθέν. ταῦτα μὲν ἐν ᾧ κατὰ γνώμην τῶν δεσπότην ἐπράχθη. εἰ δὲ ἐκ τύχης, καὶ οὐ κατὰ προαίρεσιν τῶν δεσπότην σνωχέθησαν αἱ ὕλαι, ἢ ἕτερογενεῖς, ἢ ὁμοιογενεῖς, οὐ τὸ αὐτὸ γενήσεται. εἰ δὲ ὁ τῶν τιτίου σίτος, ἢ σίτου σνωμίγξ, καὶ μία γέγονε σωρός, εἰ μὲν ὑμετέρας γνώμης, κοινὴ ἔσαι ἢ σωρός. ἐπειδὴ ἐν ἕκαστον σῶμα, τοῦτέστι ἐκάστος κόκκος, ὅς ὑμετέρας σνωχένεσι, ὑπὸ τῷ κοινῇ γέγονε δεσποτεία. εἰ ἢ τυχερῶς γέγονε ἢ μίξις, ἢ ὁ τίτιος οὐ κατὰ σὴν γνώμην ἔμιξε τὸν σίτον, οὐκ ἔσαι κοινὴ ἢ σωρός, ἐπειδὴ οἱ κατ' ἐκάστον κόκκοι, ἐν τῇ ἰδίᾳ μεμνημένασιν ὑποσάσα, καὶ οὐκ ἢ μεψερ αὐτοῦς ἢ μίξις. ὡς οὐκ οὐ γενήσεται κοινὴ ἢ σωρός, ἐπὶ τῶν τοιούτων θεματισμῶν. ὡς πρὸς ἢ ἀγέλη τῶν προβάτων οὐ κοινοποιηθήσεται, ἐὰν τὰ πρόβατα ἴτις, ὅτι σίτος προβάτοις συναναμιγῆ. εἰ δὲ συμβῆ τῷ σίτου σωρόν, ἢ ὑπὸ σου, ἢ ὑπὸ τιτίου διακατέχεσθαι, ὁ ἕτερος καὶ τῶν νεμομένων κινήσεται ἢ in rem. **Officium** δὲ ἔσαι τῶ δικαστοῦ ὡς διατιμῆσασθαι ὁποῖος ἢ ὁ ἐκάστου σίτος, καὶ πρὸς πλὴν ποιότητα καὶ τὸ μέτρον, ἢ ἄκτορι καταδικάσαι τὸν νομέαν.

ἐὰν τις ἐν τῷ ἰδίῳ ἐδάφῳ οἶον κατασκευάσῃ ὅς ἀλλοτρίων ὕλων, δεσπότης γίνεται τῶ κατασκευασθέντος. τὸ γὰρ ἐπικοινωνηθῆν, εἰς τῶ ἐδάφῳ, ἐκείνου δὴσλου ἄντος, ὅτι ὁ ἐν ὕλης δεσπότης, οὐκ ἐκπίπτει τῷ δεσπο

Si duorum

Quod si frumentum

Cum in suo

τρία

τείας φη' ὕλης αὐτῆς εἰς τὸ δικηνεῖς, ἀλλ' ἐφ' ὅσον ἔσκη
τὸ δικοδομήμα, οὕτε πλὴν in rem κινῆσθαι, οὕτε πλὴν ad ex
hibendum, ἢ γοῦν πλὴν πρὸς ἀσκήνην εἰς ἀποπέτησιν δύνα
ται διὰ τῆς δουδεκάδελφου νόμου, ὃν τινι δικηγόρου, ἵνα
μηδ' εἰς ἀλλοτρίου ἐνλοῦν ἐργάσιμον, τοῖς ἰδίοις δικήμα
σι συζυχῆσθαι ἐξελθῆν ἀναγκαδιῆ, ἀλλ' ἵνα τῷ διπλωσίο
σα αὐτὴ καταβάλη τιμῶν, κινεμλῆς ἀγωγῆς περὶ ὠνάλις,
ἢ τις λέγεται de tigno iniuncto. χῶρα δὲ ταύτη τῆς ἀ
γωγῆς, οὐ μόνον ἢ νικά ἐνλοῦν φη' ἐμῆς Δεσποτείας ὑποβά
λη τῆς τῶν ἰδίῳ δικοδομήματι. ἀλλὰ γοῦν καὶ εἰ λίθου,
ἢ βήσαλον, ἢ κίονα, τῆς γὰρ τὸν τῆς προσκορῆς ἀπα
σα ὕλη σκμαίνεται, δι' ἧς οἰκοδομηθῆσθαι οἶον πε. διὰ τοῦτο δὲ
ταῦτα νενομοθέτηται τῶν δουδεκάδελφου νόμου, ὥς εἰ μὴ κ
εἶθε in re, ἢ ad exhibendū, προσάσει τῆς ἐξελθῆσιν ὡσα
παλακέντες τῶν ἐμῶν δικοδομήματι, ἵνα μὴ τῷ δικαστῶ
καταδικάσαντός με εἰς αὐτὸ τὸ πρᾶγμα, ἀναγκαδιῶ τὸν
οἶκον καταλῆσαι, προσάσει τοῦ ποιῆσαι τῆς ἀποφάσει τὸ
ἰκανόρηναι πολλῆς φη' ἐξ αὐτῆς προσοίας ἢ ἐξίσσεσθαι ὁ δου
δικάδελτος τὰς δικίας. εἰ δὲ συμβῆ ἔκ τινος αἰτίας τὸ εἰ
ρημλῶν οἶκον καταπεσεσθαι, ὃ τῆς ὕλης δεσποτῆς, εἰ μὴ
πω διὰ τῆς de tigno iniuncto ἀγωγῆς, τὸ διπλοῦν ἔτε
χε κομισάμενος, δύναται κινῆσθαι ἀκωντως, C in rem
ἢ ad exhibendum. προσλαβόντες εἰσωμλῶν ἢ οἰκείῳ
ἐλάφει ἐξ ἀλλοτρίας ὕλης οἶκον τινα κατασκευάσαν
τα, νῶν τὸ ἐναντίον δεματίζομεν ἢ τῶν σφ' ἐδάφει, ἐὰν ἐ
μαῖς ὕλαις, οἶκον κατασκευάσασα, ὃ τῶν ἐδάφους κῆριος, ἢ
τῆς δικήματος ἐσθ' Δεσποτῆς, διὰ τὸν κανόνα τὸν λέγοντα,
ἔικον τὰ ἐπικείμενα, τοῖς ὑποκειμένοις. ὥς εἰ οὖν C τῆς
ὕλης ἀπώλωνα τῶν δεσποτείας ἐγὼ δικηνεῶς, εἰ δὲ ὡς γὰρ
ἢ ἀλλοτρίῳ ἐκοδομοῦν ἐδάφει. ἀμέλα, εἰ καὶ συμβῆ τῶν
οἶκον καταπεσεσθαι, οὐχ' ἐξω ἐπὶ ταῖς ὕλαις, τῶν in rem.

Ex diverso

ἐκθῆν

ἐκθῆν δὲ τῶν ἀμάχωρ ὄζειν, ὅτι εἰ συμβῆ ἔμε τὸν οἶ
κοδομήσαντα ἢ νομῆ εἶναι φη' οἰκίας, ὃ δὲ τῶν ἐδάφους
δεσποτῆς χρώμλως τῶν κανόνι τῶν λέγοντι, ἔικον τὰ ὑπὲρ
κείμενα τοῖς ὑποκειμένοις, κινῆσθαι κατ' ἐμοῦ πλὴν in rem, εἰ
μὴ bona fidei ὑπῆρχον νομεύς, ἢ ὁμοίον γὰρ ἐμὸν εἶ
ναι τὸ ἐδάφος, λήψομαι, οὐ μόνον φη' ὕλης πλὴν διατίμη
σιν, ἀλλὰ καὶ τοῦς κινεμλῆς τῶν τεχνητῶν. καὶ μὴ βουλό
μενον ταῦτα πράττειν, αὐτὸν ἐξωθεῖ διὰ φη' τῆς δόλου πα
ραγραφῆς, λέγων, ἀλλ' εἰ μὴ καλῆ πίσει ἐκίσαται ἢ πια
la fidei ἐνεμόμεν τὸν τόπον, ἢ πισάμεν γοῦν αὐτὸν ἀλλο
τριον ὄντα, οὐδεμίαν ἐξω παραγραφῆν, ἀλλ' ἀναγκαζο
μαι τὸν τόπον ἀποδιδόναι μετὰ τῶν ὑπὲρ τέντων. δύνα
ται γοῦν ἕκαστος ἐγκαλῆσθαι μοι ὅτι προσπετῶς εἰ δὲ ὡς εἰς ἀλ
λότριον ἐκοδομοῦν τόπον. εἰ τίτιος ἀλλοτρίον δέν
δρον ἢ τῶν ἐκείῳ ἐφύτευσε ἀγρῶ, τιτίου ἔσαι τὸ δέν
δρον, εἰ δὲ C τίτιος δικῶν δένδρον ἢ τῶν ἀγρῶ ἐφύτευ
σε μαμβίου, μαμβίου γενήσεται τὸ δένδρον μόνον, εἰ ἢ
ἐκατέρωθεν, τὰς δικίας τὸ φυτῶν ἐξ ἴσης ἐξέ
τανε. πρὶν γὰρ τὰς δικίας ἐκτείνῃ ῥίζας, καὶ φη' ὑποκα
μλῆς δρᾶξεται γῆς, τῶν πάλαι δεσποτῆς ὄζει τὸ δένδρον,
μετ' ὃ μὲν τοῖς ῥίζωσθαι τὸ εἰρημλῶν φυτῶν, μετατίθηται αὐ
τοῦ ἢ δεσποτεία ἐπὶ τὸν κῆριον τῶν ἐδάφους ἢ ὅτι ἴσα).
ἀμέλα ἐντεῦθεν ἐζητήθη τί τοιοῦτον. ὃ ἐμὸς ἀγρογείτων
ἢ τέλει τῶν οἰκείου ἀγροῦ, πλῆσιον τῶν ἐμῶν γηδίων δέν
δρον εἶχε, συνέβη τοῦ τοιοντοῦ δένδρου κατὰ μικρὸν ἐξ
πούσας ὑπὸ γῆν τὰς ῥίζας, ἐφικέσθαι τοῦ ἐμοῦ ἀγροῦ, C
φη' ἐμῆς δρᾶξαι γῆς, καὶ κῆριον τρέφεται, ζητήσεως γενο
μλῆς, ἢ ερεση ἐμὸν γίνεσθαι τὸ δένδρον. οὐδὲ γὰρ φυσικὸς
ἐπιτρέψαι λογισμὸς ἐτέρω τὸ δένδρον εἶναι, ἢ ὡς ἐκείνου,
οὐ ἢ τῆς γῆς τὰς ῥίζας ἔχει. ὅθεν οἱ ἢ τοῖς ὄροις τῶν δ' νο
γρῶν ἀναφῆναι δένδρον, ἐκταθεῖσαι δὲ αἰ τὸν τῶν ῥίζων ἐκά

Certe illud

Si Titius

τερον κατέλαβον ἀγρόν, κοινόν γενήσεται τὸ δένδρον.

ὡσπερ γὰρ τὰ φυτὰ τὰ ἐν τῇ γῆ τρεφόμενα ἐαυξάνονται, ἐκείνου γίνεται τὸ Δεσπότης ἐν ὑποκαμύνης γῆς, ἢ ἀνὰ λόγῳ κτλ. τὰ σπειρόμενα, οἷον σίτη, κριθή, καὶ ὅσα τοιαῦτα, ὑπέκεινται ἐν ἀλάφῃ. ἀλλ' ὡσπερ ὁ βοναθίος Δεκτίσας ἐν ἀλλοτρίῳ τόπῳ, ἐναγόμενος τῇ in rem, διὰ ἐν τῷ δόλου παραγραφῆς, ἐαυτὸν ποιεῖ ὡς ἀξίμιον, ὁμοίως καὶ σπείρας τις οἰκείους διαπανήμασι τὸν ἀλλοτρίον ἀγρόν, εἰ βοναθίος ἐπιποίηκε. διὰ ἐν τῷ δόλου παραγραφῆς, ἔξεν τὸ ἀσφαλές. ἐμοὺς τις λαβὼν χάρτας, ἢ ἐμάς μεμβράνας, ἐνέγραψε ἐν αὐτοῖς, καὶ βιβλίον κατεσκεύασε, κἀνταῦθα κατὰ μίμησιν τῶν ἐν δάφου, ἔκιν τὰ πικρίμματα τοῖς ὑποκείμενοις, εἰ κτλ. τὰ μάλισα χρυσᾶ ἔκιν τὰ ἐπιτεθέντα γράμματα, καὶ γὰρ γίνονται τῶν βιβλίου Δεσπότης. ἀδιάφορον δὲ ἔκιν εἴτε ἐμμετρον ἔπος, εἴτε ἱστορικόν, ἢ γοῶν ρητορικόν ἐνέγραψε λόγον. ὅθεν κινῶν ἐγὼ πῶς in rem κατὰ τὸ βιβλίον ποιήσαντος, καὶ τὰ διαπανήματα ἐν γραφῆς μὴ καταβαλὼν ἐπιμίμω, ἐκβληθῆσονται διὰ ἐν τῷ δόλου παραγραφῆς, ἐν ὅ βοναθίος εἰ νομίζῃ ἢ ὁ ταῦτα γράψας.

λαβὼν τις ἀλλοτρίαν σάνιδαν, ἐζωγράφησε, καὶ εἰκόνα κατεσκεύασε, τίνος ἔκιν ἢ εἰκόνα, ἐκλήθη. καὶ οἱ μὲν λέγουσι τὸν ζωγράφον γίνεσθαι Δεσπότην ἐν σάνιδῳ, καὶ πῶς σάνιδα εἰκαστῆ γραφῆ. ἕτεροι δὲ τὸν ἐν σάνιδῳ Δεσπότην, καὶ ἐν γραφῆς κτλ. γίνεσθαι φασί, ὅποια δὴ ποτε εἴη γραφή. ὁ δὲ ἡμέτερος βασιλεὺς πῶς προτέρων μᾶλλον ἐδέξατο γνώμην, καὶ τὸν ζωγραφῆσαντα, τῆς εἰκόντος βουλεται γίνεσθαι Δεσπότην. καὶ ταγέλαστον γὰρ ἐνόμισεν εἶναι, πῶς ἀπελλοῦ ζωγραφίαν, ζωγράφος δὲ οὗτος, πῶς παρ' ἑλλησιν ἀριστευσάντων ἢ παρασίου, ἐνδοκίμησε δὲ οὗτος πρὸς ἀξίωμοις, ἢ πείκασ.

Quaestiones

Literae

Si quis in aliena

πείκαστῃ εὐτελεστάτῃ σάνιδι. ὅθεν εἰ ὁ τῆς σάνιδος Δεσπότης ἐν κατοχῇ γέγονε τῆς εἰκόνας, ὁ ζωγράφος ἐλάτῃ κινῶν κατ' αὐτὸ πῶς in rem, μὴ καταβαλὼν τὸ τῆς σάνιδος τίμημα, διὰ τῆς τῷ δόλου παραγραφῆς ἐκβληθῆσεται. εἰ ὁ ζωγράφος νέμεται πῶς εἰκόνα, τότε ὁ τῆς σάνιδος Δεσπότης, διέρεκταν μὲν ἔχων in rem ὅς δυναται, ἐξέπεσε γὰρ τῆς Δεσποτείας τῆς γραφῆς ἐπιτεθείσης. δίδεται δὲ αὐτὸς, utilis in rem, ἵνα κινῶν οὐ τὸ λέγει, ὡσανεὶ ὑπεῖχετο Δεσπότης. τῆ δὲ εἰρημλῆς utili in rem χρώμενος, εἰ μὴ παρ' ἀσχητὰ περὶ πῶς ζωγραφίαν γενόμενα διαπανήματα ἐν βοναθίος ζωγραφῆσαντι, ἐξωρθῆται διὰ τῆς τοῦ δόλου παραγραφῆς. καὶ ταῦτα μὲν τετρακτῆσαι, ὅσον ἐπὶ τῆς Δεσποτείας τῆς εἰκόνας, ἐκῆνο γὰρ πῶς ὡμολογημένων ἔκιν, ὅτι εἴτε ὁ ζωγράφος ἐκλεψε πῶς σάνιδα, εἴτε ἕτερός τις, δίδεται ἔνθα Δεσπότης ἢ φονεῖται κατὰ τοῦ κλέπτου. ἔνθα πῶς εἶναι Δεσπότην, ἀλλοτρίον ἢ γόρσασα παρὰ σοῦ ἀγρόν, ἢ κατὰ δωρεὰν ἔλαβον, ἢ ἐξ ἄλλης αἰτίας εὐλόγου βοναθίος ἐμύτοι. οἷον ἀπὸ περιμουτατζίονος. ὁ φυσικὸς λόγος βουλεται Δεσπότην γίνεσθαι μετ' ἡμῶν ληφθέντων καρπῶν, διὰ πῶς ἐπιμέλειαν καὶ τὴν φροντίδα, ἢ ἐν αὐτοῖς ἐποινισάμεν. διὸ κατὰ ταῦτα παραγενόμενον ὁ τοῦ ἀγροῦ Δεσπότης, καὶ διὰ τῆς in rem ἐκδικῶν τὸν ἀγρόν, οὐδὲμίαν ἀγωγὴν ἔξεν κατ' ἐμοῦ πρὸς πῶς καρπῶν, ὅθεν ἐντεῦθεν λαμβάνων ἐλασσάνασεν. εἰ ὁ εἰδώς ἀλλότριον ἐν ἐμῶν ἀγρόν, οὐ πύξομαι αὐτῶν. ἀμέλειτοι, τὸν ἀγρόν ἀποκαθιστῶν ἀναγκάζομαι, μετὰ τῶν ἐντεῦθεν ληφθέντων καρπῶν, εἰ ἐν τούτους ἐτυχον ἀναλώσας.

τὸ αὐτὸ ἀγρὸς ἐγὼ μὲν εἴχωρτὶς προπριεταρίαν, σὺ δὲ οὐσον φρονικτον, οὐχ ἐτέρας σὺ οὐσον φρονικτάριος πῶς καρπῶν γενήσῃ Δεσπότης, εἰ μὴ τούτους λάβῃς ἀπὸ ἐν

Si quis a non domino

Is iure

γῆς. διὸ εἰ πεπεῖραμ ὄντων τῶν καρπῶν, καὶ τῆ γῆ σωκμ
 μένων, συμβῆ σε τελευτῆσαι, οὐ λήφεται τόντους ὁ σὸς
 κληρονόμος, ἀλλὰ τῷ προπριεταρίῳ διοίσουσι, τὰ αὐ
 τὰ σχεδόν ὅστι καὶ ἐπὶ τῷ κολωνῷ, τοιτέσι τοῦ μισθώ
 σαμίου. ἔὰν γὰρ μισθώσω σοι ἄγρον, οὐ πρότερον γε
 νήσῃ Δεσπότης τῶν ἐντεῦθεν λάμβανομύων καρπῶν, εἰ
 μὴ τόντους ἄλλοις ἢ γῆς. τὸ φερε δὲ, ἥτοι σχεδόν πα
 ρέλικται. ἐπεὶ δὲ περὶ οὐσουφρονκτηρ διελέχθη
 ἄγρου, ὁφείλας εἰδέσθαι, ὅτι οὐσουφρονκτηρ ἄλλοι
 τῶν ὄσων ἢ ἐξ αὐτῶν γονή, ὡσπερ καὶ τὸ γάλα ἐκ αἰ τρι
 χεσ, καὶ τὸ ἔριον. τοιγαροῦν οἱ ἄρνοι, καὶ οἱ ἔριφοι, καὶ οἱ
 μόσχιοι, καὶ οἱ μικροὶ ἴωποι, ἅμα τῷ τεχνῆσαι, φυσικῶ
 λόγῳ. καὶ Δεσποτείας γίνονται τῷ οὐσουφρονκτηραρίου.
 οἱ δὲ τοκετοὶ καὶ ἄλλοι παρὰ τὴν οὐσουφρονκτηρ
 παρὰ χωρῆσαι σοι ἐγὼ καὶ ἐμῆς ἄλλοι παρὰ τὴν οὐσουφρον
 κτηρ, σὺ μὲν ἔξῃς ἐν καρπῷ πλὴν ὕπερσεσίαν ἀνθι, καὶ τῷ
 ἀπὸ χερῶν ἐργασίαν. τὸ δὲ τεχνῆσαι, καὶ τῷ προπριε
 ταρίου γίνεται Δεσποτείας. ἀτόκτον γὰρ ἐνομίση, ἀνε
 θρωπον στωαριθμῆσαι τοῖς καρποῖς, ὁπότε πάντας τὸν
 καρπὸν ἢ τῶν πραγμάτων φύσεις χάρις ἐπενόησε τῶν ἀν
 θρώπων. εἰ ὅ ἀγέλης ἔχῃ τις οὐσουφρονκτηρ, εἰς
 τὰξιν τῶν τελευτησασῶν κεφαλῶν, ἐκ καὶ γονῆς ὁ οὐσου
 φρονκτηραρίου ὑποβάλλει, καὶ τὸν ἀριθμὸν ἀναπληροῦν
 ὁφείλας. τούτο γὰρ καὶ ἰουλιανῶς δοκῆ. οἷον παρεχώρη
 σά σοι οὐσουφρονκτηρ ἀγέλης προβάτων ἑκατον, σωεῖ
 ῃν τελευτῆσαι τριάκοντα πρόβατα, τεχνῆσαι δὲ πεντή
 κοντα, δέσσε τὰ τριάκοντα σωναμίξαι τοῖς πρωτοτύ
 ποις, ὡσπερ σὺ ζεῖσαι τὸν δευτερόμην σοι ἀριθμὸν, καὶ οὕτω
 τὰ λοιπὰ ἕκαστοι πρόβατα ἔξῃς ἐν Δεσποτεία. εἰ δὲ ἀμ
 πελώνος, ἢ γουρ καὶ ἄγρου οὐσουφρονκτηρ σοι παρεχώρη
 σα, εἰς τὰξιν τῶν τελευτησασῶν, ἥτοι γεγενεακτιῶν ἀμαε
 λων.

In pecndum

Sed si gregis

λων, καὶ εἰς τὰξιν τῶν καμόντων, ἥτοι καταπεσόντων
 δένδρων, ἕτερα ὁφείλας ἀντικαθίστασθαι. δὲ γὰρ σε ὁρ
 θῶς καὶ κατὰ τρόπον ἄγαθόν ἐπιμελεῖσθαι τοῦ ἄγρου,
 ὅτι παρεχωρήσῃ σοι ὁ οὐσουφρονκτηρ, καὶ οὕτω διαγίνε
 σθαι, ὡς ἂν διεγίνετο κάλλιστος οἰκοδεσπότης. εἴθε
 τις θισσαυρὸν ἐν τῷ ἰδίῳ ἀγρῷ, ὁ θεότατος ἀδριανὸς τὸ
 φνση φυλάξας δίκαιον, τῷ εὐρόντι παρεχώρησε τὸν θισ
 σαυρὸν, τὸ αὐτὸ κελενθεῖ, ἔὰν τις ἐν σάκρῳ ἢ ρελεγιόσῳ
 τόσῳ ἐκ τυχῆς εὐρῆ, εἰ δὲ τις ἐν ἄλλοτρίῳ ἀγρῷ, οὐκ ἔξε
 πώτησαι, ἀλλὰ τυχερῶς εὐρε θισσαυρὸν, τὸ ἥμισυ τῷ Δε
 σπότῃ τοῦ ἐδάφους σωεχώρησε ἀδριανὸς. οὐκοῦν ἀκο
 λουθῶς ἐάν τις ἐν βασιλικῷ τόσῳ εὐρε θισσαυρὸν, τὸ μὲν
 ἥμισυ τῷ θισσαυροῦ, παρεῖξα τῷ βασιλεῖ, τὸ δὲ ἥμισυ, ὁ
 εὐρὸν παρακαθῆξαι. εἰ δὲ καὶ τις ἐν πολιτικῷ τόσῳ, ἢ φι
 σκαλίῳ εὐρῆ, ὡσανύτως τὸ μὲν ἥμισυ ὁ εὐρὸν ἀποκερ
 δάσαι, τὸ δὲ ἕτερον ἥμισυ ὁ φύσκος, ἢ γουρ ἢ πώλις λήφει
 ται. φυσικὸς τρόπος κτήσεως εἰς, καὶ ὁ τ' τραδιτζιό
 νος, καὶ τί ὅστι τραδιτζιῶν; ἢ ἀπὸ χερῶν, εἰς χερῶν με
 τάθεις, ἐναπάλλοτον, καὶ ἀπερίεργον καὶ φυσικῆρ πλὴν
 πρῶτον ἔχουσα, οὐδὲν γὰρ οὕτω τῆ φύσει σωάδη, ἢ τὸ θε
 βουθῆσαι πλὴν τῷ Δεσπότου γνώμη τὸ οἰκῆσθαι πρῶτον με
 τατιθέντος εἰς ἕτερον. εἰς δὲ τὸ διὰ τραδιτζιῶνος μετα
 ρθῆναι με πλὴν Δεσποτείας, δὲ ταῦτα σωδραμῆρ. ὡστε
 Δεσπότῳ εἶναι τὸν τραδιτείνοντα, καὶ ψυχῆ τὸ βουλε
 σθαι μεταρθῆναι πλὴν Δεσποτείας, ποιῆσθαι πλὴν τραδιτζι
 ὄνα, καὶ σωματικὸν εἶναι τὸ τραδιτείνοντα. σωματι
 κὸν μὲν διὰ τοῦτο εἶπον, ἐπεὶ δὲ τὰ ἀσώματα, ἀφῆσ
 ὄντα κρείττονα, οὐκ ἐπιδέχεται τραδιτζιῶνα. Δεσπό
 τῳ εἶναι τὸν τραδιτείνοντα, διὰ τοῦτο εἶπον, ἐπεὶ δὲ ὁ
 μὴ ὡρ Δεσπότης, οὐ δάσεται μεταρθῆναι Δεσποτείας
 ἀρ. ἢ οὐκ ἔχα. ψυχῆ τοῦ βουλεσθαι ποιῆσαι Δεσπό
 τῳ

Thesauros

Per traditionem

πῶς τὸν λαμβάνοντα διὰ τοῦτο πρόσκηται, ἵνα ἐξέλω τῶν
 χρεῶν, καὶ τῶν πρὸ καταθήκῃ ἐπὶ τούτων γὰρ, εἰ καὶ σω
 ματικὸν τὸ πρᾶγμα, καὶ Δεσπότης ὁ τραδίτενωρ, ἀλλ
 ἀὰ παραδίδωσι μικρὸν ὕψερον ἀναλαμβάνειν ἐπιζῶν
 ταῦτα. οὐ διαφέρωμαι δὲ ὁποῖον Δήποτε ἕξι τὸ παραδί
 δόμενον πρᾶγμα ὑπὸ τῷ Δεσπότου, εἴτε ἀγρὸς ἰταλι
 κός, εἴτε σιπενΔιάρια κτήματα, εἴτε τριβουτάρια. σιπεν
 Διάρια δὲ, καὶ τριβουτάρια λέγεται, τὰ ἐν ταῖς ἐπαρχίαι
 μαίς Διακείμενα κτήματα, βασιλικῆ κελευσθῆ ὑπὸ τῷ Δί
 κμου κρατομένω. φησὶ ἡ προσκηγορίας αὐτοῖς γέγονεν ἐν
 τεύθει ἢ πρόσφασι. ὁ πάλαι ῥωμαίων βασιλεὺς, πᾶ
 σης κρατήσας γῆς, θαυμασθεῖς δὲ παρὰ ῥωμαίων ἕνεκα
 φησὶ δικεῖας ἀνδρείας διέλετ' ἀε ἐπαρχίας. καὶ τὰς μὲν
 κερᾶτ' αὐτὸς ἔαυτῷ, τὰς ἡ ἀφώρισε τῷ Δίμω, καὶ ἔ
 π' αὐτοῦ Δίμου ἐκλήθησαν σιπενΔιάρια ἐν τεύθει, ὅτι σίπες
 ἕξι ὁ ἔρανος, καὶ ἡ κατὰ μικρὸν γινομένη τῷ ἀργύρου, ἔ
 ἦν ἄλλωρ συλλογὴ. ἐπεὶ δὲ οὗ ὀλίγα τινὰ οἱ ἐπαρχιωπ
 ἕκ τῶν παρ' αὐτοῖς γινομένων σωάγοντες ἐπέμωπον τῷ Δί
 μω, ἐπὶ τῷ ταύτα Δαπανᾶν εἰς δικεῖας χρεῖας τὲ, καὶ
 ἀτέρψασ, διὰ τοῦτο ἐκλήθησαν σιπενΔιάρια. καὶ λοιπὸν
 ἀκολούθως, καὶ αἱ δικεῖαι, καὶ οἱ ἀγροὶ σιπενΔιάρια. αὐ
 τὰ δὲ τῷ βασιλέως ἐπαρχία, ὠνομάθησαν τριβουτάρια, ἔ
 σπερ δὲ τριβούτορ ἕξι τὸ βαρὺ τέλος, ὅπρ' ἐπέβαλε πῶς οἱ
 κείαισ' ἐπαρχιώταις ὁ βασιλεὺς, ὡς πολλὰ Δαπανῶν
 ἕπρ' οὐ πῶς ἔρατιωτῶν ἀποτροφή. καὶ οἱ τὰ σιπενΔιά
 ρια, ἔ τριβουτάρια ἔχοντες πάλαι, καὶ συγχώρησιν Δί
 κμου, ἢ βασιλέως, οὐκ ἦσαν Δεσποτά. ἢ γὰρ Δεσποτεία
 αὐτῶν ἦν, ἢ πρὸ τῶν Δίμων, ἢ παρὰ τῶ βασιλῆ. ἀλλ' εἴχομ
 πῶς ἐπ' αὐτοῖς χρεῖσιν ἔ επικατωίαν ἔ πληρεστάτην κα
 τοχίην, ὥστε δύνασθαι μεταφέρειν αὐτὴν κληρονόμοις πα
 ραφῆσιν. ἢ γὰρ ἰταλικῶν ἀγρῶν ἦτοι δικεῖων, αἱ Δεσ

σπῶ

σπῶται πῶς Δεσποτεία εἴχομ. ἀλλὰ ταῦτα μὲν τὸ παλαι
 ὄρ. σήμερον ἡ Διάταξις τοῦ ἡμετέρου βασιλέως, οὐ δε
 μίαρ βούλεται εἶναι Διαφορὰν ἰταλικῶν, ἔ σιπενΔιάρ
 ωρ, καὶ τριβουταρίων. ἀλλ' εἰ μὲν Δεσπότης τραδίτενωρ
 μοι τὸ δικεῖον πρᾶγμα, ἀπὸ Δωρεᾶς, ἢ προικὸς, ἢ ἄλλ
 λης ὅιας δὴποτε αἰτίας, οἷον ἀπὸ περμουτατζιόνων, ἀ
 ναμφιβόλως μεταφέρει τῷ Δεσποτείαν ἐπ' ἐμέ. εἰ δὲ
 πωλήσας τραδίτεύσει, οὐχ ἑτέρως ἐπὶ τὸν ἀγοραστήν, ἢ δε
 σποτεία μέτρησιν, ἔαρ μὴ ὁ ἀγοραστής τῷ πρᾶτῃ τὸ τίμημα
 καταβάλλῃ τὸ πρᾶγματος, ἢ τὸ ἰκανὸν αὐτῷ πρὸς τῷ
 τιμήματι. τί γὰρ ὅτι ἔδωκε τίτιον τινὰ ὑπὲρ αὐτοῦ ὁμο
 λογήσωντα δῶσεν τὸ τίμημα, ἢ καὶ ἐνέχυρον παρέσχεν
 ὑπὲρ τοῦ τιμήματος. τοῦτο δὲ ἢ τῷ Δεσποτείαν ἀέλτῳ Δι
 γάρευνται νόμῳ. καὶ οὐδὲν ἦτορ εὐρίσκομν iuris gen
 εἴη ὑπάρχειν τοῦτο τὸ νόμιμον, ἐπεὶ δὲ πρόσφασιν αὐτῷ
 φυσικὴ δικαιοσύνη, διὰ παρὰ πᾶσιν τοῖς ἔθνεσι πολιτεν
 εται. ὡς οὗ ἄει μὲν ἐξ ἑτέρας αἰτίας, τραδίτενωρ ὁ δε
 σπότης, μεταφέρει Δεσποτείαρ. ἐπὶ δὲ πρᾶτῳ οὐχ ἔ
 τέρω, εἰ μὴ λάβῃ τὸ τίμημα, ἢ τὸ ἀσφαλὲς αὐτῷ γέ
 νηται ἐπὶ τῷ τιμήματι, εἰ δὲ ὁ πρᾶτης, ὅτε ἔλαβε τὸ
 τίμημα, ὅτε ἔλαβε τινὰ τὸν ὑπὲρ τοῦ ἀγορασοῦ ἔπερ
 τώμωπον, ὅτε ἐνέχυρα, ἀλλ' ἠρέθη τῆ τοῦ ἀγορασοῦ π
 σῃ, παρ' ἤσασ ὅτι λήφεται τῆν Διατίμησιν, κἀνταῦ
 ρα λέγωμν εὐδῆως ἐπὶ τὸν ἀγοραστήν μετιέναι πῶς δε
 σποτείαρ. τραδίτεζιόνος δὲ γινομένης, οὐδὲ μία τις ἔσαι Δι
 φορὰ, πότερον αὐτὸς ὁ Δεσπότης ἕξι ὁ τραδίτενωρ, ἢ ἑτε
 ρος κατὰ γνώμην αὐτοῦ. τοῦτ' αὐτῷ λόγῳ, ἔαρ ἄσφαρ πα
 ράσχω τινὶ τοῦ Δικεῖον ὡς βούλεται τῆν ἐμὴν οὐσίαν, οὐ
 τος δὲ ἐκ τούτων τι πωλήσῃ τῆν πραγμάτων, καὶ τραδί
 τεύσει, μεταφέρει τῆν Δεσποτείαρ ἐπὶ τὸν λαβόντα, Δε
 σπῶ γὰρ γνώμῃ τῷ Δεσπότου τοῦτο πρᾶτῃ.

Venditæ

ἔσῃ

Interdum

ἔστι δὲ εὐρῆσι τινὰ θέματα ἐν οἷς ἢ παραδόσεως ἢ
 ῥίθ, γυμνῆ δὲ ὁμοῦ βουλήσις, ἄρκῃ πρὸς τὸ μεταθεῖναι
 πλὴν δεσποτικῆς. οἷον ἔχρησά σοι τὸ ἐμὸν βιβλίον, ἢ ἐμὴ
 ὄψωσα σοι ἢ ἐμὸν ἀγρόν, ἢ παρθεμίω σοι τὸ ἐμὸν μισθόν
 οἷον, ἔα μὲ μετὰ ταῦτα πωλήσω σοι ταῦτα, ἢ δωρήσωμαι,
 εὐθέως ἅμα τῆ δωρεᾷ, ἢ ἅμα τῆ πράξεως, θεωροῦντι σε πρὸς
 τούτων, καὶ ταῦτα τραδιτζίονος μὴ γενομένης, ἔπειθ' ἔ
 προῦπῆρχε φυσικῆ κατοχῆ ἢ πρὸ σοι τῶν εἰρημνίων πρακ
 μάτων, διὰ τοῦτο, ὅτι βούλομαι σοὶ εἶναι τὸ ἐμὸν πράγ
 μα, εὐθέως παραγίνεται σοι ἢ δεσποτικῆ, ὥσπερ εἰ δω
 ρεῖς χάριμ, ἢ γουμ πράσεως γέγονε ἰδικῆ τραδιτζίωμ.
 ἔπειθ' ἐμίω ἐν ὠρεῖω φορτία διάφορα, διελέχθης μοι
 ὡσε ταῦτά σοι πωλήσαι, συμφώνου γενομένου, δέδωκας
 τὸ τίμημα, ἔα μὲ παρθεῶς τῷ ὠρεῖω, τὰς τῶ ὠρεῖου παρα
 δῶσι κλέθς, εὐθέως δεσποτικῆς γίνῃ τῶν φορτίωμ. πολ
 λάκις ἐκώμ μεταφέρω δεσποτικῆμ ὡς τινὰ τῶν ἐμοὶ ἄγνωσ
 μένων, περὶ οὗ ἐρωτηθεῖς, καὶ πρὸς οὐ παραδόσεως, ἢ με
 τὰ πλὴν παράδοσιμ, οὐ πάντως δύναιμαι εἰπεῖν, ποῖον τῶ
 τό ὅτι τὸ πρόσωπον. τοῦτο ὃ συμβαίνει, ἐπὶ τῶν πρακτώ
 ρων, ἢ τῶν ὑπάτων, ὅι τινεὶ εἰώθησιμ, ἢ ἐν ταῖς προσε
 λενσεσιμ, ἢ ἐν ταῖς θέαις, ῥῖπῆρ τινὰ τοῖς δικόταις, ἢ
 δεσποτικῆς εὐθέως γίνεται ὁ λαβώμ. καὶ τοῖς ὅ ταῦτα ἀφι
 εῖς, ἄγνωσ ἄς ὑποδέχεσθαι μέλλῃ ἕκασον ῥ. ῥίπταμένωμ,
 ἐντεῦθεν δὴ ἄλλωμ, ὅ ἔα μὲ τῶ ἐμοῦ καταφρονήσω πράγμα
 τοις, καὶ τοῦτο οὐ ἐμῆς ἀποβάλωμαι κατοχῆς, τοῦ κατα
 λαμβάνοντος εὐθέως γίνεται, ὅπερ λέγουσιμ δι-παλαιοὶ
 προσερέλικτον. προσερέλικτον δὲ ἔστιμ ὅπερ ὁ δεσποτικῆς
 παντῶν ἔχωμ τῷ διάνοιαν ἀποβάλλει, ὡσε μὴ βουλεύσθαι
 αὐτὸ οὐκείας εἶναι πρῖουσίας. ἀμέλα, παραρῥῆμα
 πανταί ἢ εἶναι δεσποτικῆς. ἕτερον τί ἐστὶμ ἐπὶ ἐκεί
 ωμ ῥ. πράγμάτων, ἢ τινὰ διὰ τῷ συμβάσαιμ ἐν τῇ δασ
 δάσ

Item si quis

Hoc amplius

Alia

λάσση ῥ. ἀληκουφότερον οἱ πλείοντες βουλόμην ποιήσ
 σαι, ὅ ὡν κείμωρ τῇ κητῆ βάρος ἀπεβάλοντ, ταῦτα ἔ τὰ
 ἀποβηθέντα ῥ. ῥ. ἀποβάλλοντων μὴ δειωτοῖας. ὡμο
 λόγηται γὰρ πλὴν τούτων ἀποβολῶν γενέσθαι, οὐ διὰ τὸ
 μὴ βουλεύσθαι ταῦτα οὐ ἐαυτῶν δειωτοῖας εἶναι τοῖς
 ἀποβάλλοντας, ἀλλὰ διὰ τὸ μᾶλλον ὡνθυμῆρ μετ' αὐτῶ ῥ.
 θεῶς, τὸν ῥ. θαλάσσης κίνδυνον διαφυγεῖν. ὅθεν εἰ τις τῶ
 τῶν ῥ. πραγμάτων ὑπὸ ῥ. κυμάτων ἐκβραδέντων, ἢ
 καὶ φερομένων ἐν τῷ ὑδατὶ δράζηται, καὶ λογισμῶν κερ
 δάωντος, ἢ τοῖ ἀποστεροῦντος ταῦτα λάθη, κλωπῆρ ἢ
 μαρτάνα, παραπλήσια δὲ τούτοις ὅτι κἀκεῖνα τὰ πράγ
 ματα. οἷον ἢ βουλόμην ἀπελθεῖν ἐπὶ ἕνα τόπον. εἴχεθ
 σὺ κερσούκαμ, δ' ἴ ἢς ἢ δύναμῆρ ἐγὼ τῷ ὁδόν διανύσαι. ἢ τῆ
 σά σε, ὡσε ἐπικαθεσθῆναι αὐτῆ, ἢ τὰ ἐμὰ ἀποθέσθαι πράγ
 ματα, ἐπὶ τὸ ἀφικέσθαι με εἰς ὅμ ἐξήτουρ τόπον. τοῦτο
 μοι ποιῆμ ὑπέχου ἐπὶ μισθῷ, ἢ καὶ δίχα μισθοῦ. ἀπεθέ
 μῶν ἐν τῆ κερσούκα τὰ ἐμὰ πράγματα. ἐν τῷ μεταξὺ ῥ.
 ὁδοῦ, συνέβη τινὰ ῥ. πραγμάτων ἐκπεσῆρ τῆς κερ
 ρούκαρ αὐτῆς, ἄγνωσθαι ἐμοῦ, οὐκ ἔστι ταῦτα ῥ. εὐρι
 σκόντων, ἀλλὰ πεφύλακται τῆ ἐμῆ δεσποτικῆ. δίδο
 σαι γὰρ μοι ἐπ' αὐτοῖς, ἢν ῥεμ, ἀδ ῥ. ζιβένδουμ, φούρ
 τι, καὶ φούρτιβος κονδικτίτιος, τουτέστι ἐκδικήσεως ἀ
 ῥωγῆ, ἢ ἐνίκησις κατὰ ῥ. κλεπτῶρ.

De rebus corporalibus & incorporali bus. Tit. ii.

Ἐρῖκαμν ἐν τοῖς προλαβοῦσιμ περὶ τῆς ῥ. πραγ
 μάτων διαρέσεως, ὅτι τινὰ μέρ ὅτι φυσικὰ νατῶ
 ράλια, ἢ τοῖ iuris gentium, τινὰ βουβλικὰ, ἕνα τῆς δ
 μάδ ῥ., ἕνα ἀδεσποτα, τὰ δὲ πλείονα τῶν καθ' ἕκα
 σον, ἢ εἰρήκαμν ὅ ἢ πολλοῖς τρώοις, τῆς ἡμετέρας γι
 νεται δεσποτικῆς τὰ πράγματα. καὶ φυσικῶς εἰσωμῶ

τρόπους τούτους, πῶς θήρα, τὰ λάφυρα, τοὺς ἐν αἰγίᾳ
ἀφ' ἐνδομοχλίου λίθους, ἢ τοὶ ψηφιδίας, καὶ τὰ ἐκ ἄλλων ἢ
μετέωρον τικτόρμυα ζώων, καὶ ἀλουβίονα, καὶ νῆσπον, ἢ ἐν
θαλάσσει, ὅπως σπάνιον, ἢ ἐν ποταμῶ ἀναφυσόμενῃ, ὅπως
συνεχές. ἔτι δὲ καὶ τὸ γατνιαζαρ τῆ τ ποταμοῦ καταλειπ
φθείση νηδύϊ, ἢ τοὶ κοίτη. καὶ τὸ ἐξ ἀλλοτρίων ὑλῶν εἶδος
κατασκευάσαι, ὡς μὴ δύνασθαι τὸ κατασκευασθῆναι εἰς τὸ
ἀρχαίαν ἀνατρέχων ὑλῶν. καὶ τὸ ἐξ ἰδίαις ἢ ἀλλοτρίαις
ὑλῆς κατασκευάσαι, ἢ τὸ ἀλλοτρίαν προφνερν σιωφάσ
ναί τῆ δικεῖα ἐδοῖται, καὶ τὸ δύνοτινῶν ὑλῆς τὰς αἰτάς,
ἢ καὶ διαφορῶν γνώμη τῶν δεσποτῶν, ἢ καὶ τυχερῶς με
γύωαι, ἢ καὶ διαφορῶν δεσποτῶν σωροὶ σίτου γνώσ
μη αὐτῶν μεγύωαι. οὐκέτι δὲ, εἰ βουλήσθαι τὸ ἐνός,
ἢ καὶ τυχῆ τὸ το σωέβη, καὶ ὁ κανὼν ὁ λέγων, ἔικον τὰ
ὑπὸ κέρμυα τοῖς ὑποκέρμυοις, ὡς ἐν πολλοῖς θεωρηθῆναι θέ
μασιν, οἷον ἢ νῆκα ἐξ ἀλλοτρίαις ὑλῆς ἐν τῷ ἐμῶ ὠκοδοσ
μήθην ἐδάφα, ἢ ἐκ ἐμῆς ὑλῆς ἐν ἀλλοτρίῳ οἴκῳ κασ
τεσκενάσαι, ἢ ἀλλότριον δένδρον ἐν ἰδίῳ ἕξ ἐφντευτεμ
ἀγρῶν, ἢ ἰδίον δένδρον ἐν ἀλλοτρίῳ γῆ, ὡς καὶ εἰ ζῶσαι.
ὅπως ἐκράτισε, ἢ ἐπὶ τῷ σπαρομύλου σίτου, καὶ ἐπὶ τῶν
ἐπιτιθεμένων γραμμάτων ἐμοῦ χάσται, ἢ ἐμαῖς μεμ
βράνας, τὸ δὲ ἐναντίον ἐπὶ ἐμῶν ἐκόνος. ἐκῆ γὰρ ἢ ἔξικ
σανίς εἶκα τῆ γραφῆ. ἐν δὲ ταῖς φυσικαῖς κτήσεσιν ὅστι,
καὶ τὸ βοναφί δε λαβῆν παρὰ τῷ μὴ δεσπότου ἀγρῶν,
αὐτῆ ἢ ἢ βονεφί δεῖ νομῆ ἀρκεῖ εἰς τὸ ποιῆσαι αὐτὸ δεσπό
τω τῶν διαπανη δέντων κερπῶν. καὶ ἢ τῷ θησαυροῦ ἔυρε
σις, ἢ τὸ δλόκληρον, ἢ μέρος περιποιῖ τῷ ἐυρόντι, καὶ κα
τὰ τὸ διατάξιμ φυσικῆ κτῆσις ἢ τὸ τραδιτζίονος. ἀλλ
τὰ ταῦτα μὴ πάντα, εἰρήδω περὶ τῶν σωματικῶν. ἐσ
περὶ δὲ τῶν πραγμάτων, τὰ μέρ ὅστι σωματικά, τὰ δὲ

ἄσώματα, σωματικὸν δὲ ἔστιν, ὃ καὶ ὀνόματι γνω
ρίζεται, καὶ ἀφ' ἢ καὶ θεῶ ὑποπίπτει. οἷον ἀγρός, δικε
κία, ἐδοῖς, δικέτης. ἄσώματον δὲ ἔστιν, ὃ νῆ μὴ
νω γνωρίζεται, ὅτε δὲ ἀφ' ἢ ἢ δεῖα ὑποπίπτει. εἰ
πόντες οὖν περὶ τῶν σωματικῶν, ἔπωμῶν καὶ ὡρῶν
τῶν ἄσωμάτων, ἄσωμάτων δὲ ἔστιν, ὃ ἐν δικαίῳ ἴσ
σταται. οἷον κληρονομία. καὶ τί ἐστι κληρονομία;
δικαίον τι φανεροῖς τρόποις συνιστάμενον, ἢ κατὰ
λαμβανόμενον, ὃ ποιεῖ με ἐν ἑτέρου προουσίας ἀ
θεῶν γενέσθαι δεσπότην. ἔτι δὲ καὶ ὁ οἰσονόφρον
κτῶ. οἰσονόφρον κτῶ δὲ ὅστι δικαίον τι φανεροῖς τρό
ποις συνιστάμενον, ὃ ποιεῖ με κατὰ ἐν ἑτέρου δε
σποτείας ἔχειν κρησιν καὶ ἐπικερσίαν. ἔτι δὲ καὶ
καὶ ἐνοχαι αἱ ὅπως δῆλωτε συστάσαι. πολλοὶ γὰρ
τρόποι συστάσεως ἐνοχῆς, ὡς προϊόντες μαθησόμε
μεθα. καὶ τί ἐστιν ἐνοχῆ; δεσμὸς δικαίου, δι' ὃ
τις ἀναγκάζεται ποιεῖν ἕκαστον, ὃ ὀφείλει ποιεῖν.
καὶ μή τις λεγέτω, ὅτι ἐν τῇ κληρονομίᾳ εὐρίσκε
ται πράγματα σωματικά. καὶ γὰρ ἢ κληρονομία,
καὶ δικέτας ἔχε, καὶ ἀγροῦς, καὶ δικήματα, καὶ βί
βλία, καὶ ὁ οἰσονόφρον κτῶ δὲ ἔχει ἐν ἐκὼ τού
καρπούς τοὺς ἀπὸ τοῦ ἀγροῦ λαμβανόμενους, ὅτι τι
νες σωματικοὶ εἰσι. καὶ τὸ ἐκ ἐν ἐνοχῆς ἡμῶν
ἐποφειλόμενον, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, σωματικὸν ὅστι,
οἷον ἀγρός, δικέτης, χρήματα. ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἴ
πων, ἐπειδὴ ὡς μαθησόμεθα προϊόντες, πολλάκις καὶ
ἄσώματον τι διὰ ἐν ἐνοχῆς ἀπαυτοῦ μῶν. μή τοῖς
νω λεγέτω τις, ὅτι ἢ κληρονομία, καὶ ὁ οἰσονόφρον
κτῶ, καὶ ἢ ἐνοχῆ, σωματικά ὅστι, ἐπειδὴ τὰ ὑ
πωπεπωκότα αὐτοῖς, ὡς εἰρηταί ἐστι σωματικά.

δ' ἔστι σκοπιῶσα, ὅτι αὐτὸ τὸ δίκαιον τὸ παρὲχον μοι ἔστι
ῥησιῶσα, ὡσεὶ ἀξιώως πῶν ἑτέρου λαμβάνειν περιουσίαν ἢ
καρποῦσθαι τὸν ἀλλοτρίου ἀγρῶν, ἢ ἐπαυτῆρ τὰ ἐποφασθῆ
ῥησιῶσα, ἄσώματόν ὄντι, εἰ καὶ ἐπὶ ῥησιῶσται αὐτῶν σωματι
κά, εἰσὶν ἔν τῶν ἀσωμάτοις ἢ καὶ καλοῦ μὲν δαλεῖται,
τωπο μὲν οἰκίας, τωπο δὲ ἀγροῦ, καὶ τί ἐστι δουλεία οἰκί
ας, δίκαιον τι φανεροῦς τρόποις σωισάμενον, ἢ κατὰ
λαμβανόμενον, ὃ ποιεῖ τὸν γείτονα ἀνέχεσθαι τῶν τῶ γεί
τονος βαρῶν, δουλεία δὲ ἀγροῦ ἐστι, δίκαιον τι φανεροῦς
τρόποις σωισάμενον, ἢ κατὰ λαμβανόμενον, ὃ ποιεῖ τὸν
ἀγρογείτονα, ἀνέχεσθαι τῶν ἀγρογείτονος βαρῶν, ἔτι δὲ
ἢ ὁ οὖσος, ἢ τί ἐστιν οὖσος, οὖσος ὄντι ῥησιῶσι, ῥησιῶσι δὲ ἐστι
δίκαιον τι φανεροῦς τρόποις σωισάμενον, ἢ κατὰ λαμ
βανόμενον, ὃ ποιεῖ με κατὰ φιλίᾳ ἑτέρου δεσποτίας ἔχειν
ῥησιῶσι μότων, ἔτι ἢ ἢ ἀβιτατίων, ἢ δὲ οἰκισίαι, ἢ τί ἐστιν
ἀβιτατίων, δίκαιον ἢ φανεροῦς τρόποις σωισάμενον, ἢ κατὰ
λαμβανόμενον, ὃ δὲ δὲ μοι παρῆρ ῥησιῶσι οἰκῆν ἐν
ἀλλοτρίᾳ οἰκίᾳ, κενωρισμῶν ὄντου, ἢ οὖσου φρονικῶν.

De seruitutibus. Titulus .iii.

Εἰπομὲν κατὰ πρότερον τάξιμ τῶν δουλείας ἀγροῦ.
ἢ τὸν μὲν ὄντι οἰκίας, εἰπῆρ ἢ ἀναγκαῖον εἶδεν δὲ
λείας. δουλεία ἀγροῦ ἐστιν, οἷον ἴτερ, ἄκτους, βία, ἀρμε
ductus, καὶ τί ἐστιν ἴτερ, οἷον εἶχον ἀγρῶν ἐγὼ, εἶχες
δὲ καὶ σὺ πωλησίον ἀγρῶν. βουλόμην ἐγὼ ἐπὶ τὸν ἐμὸν
ἀγρῶν ἀπείναι, ἐδ' ἐόμην πωλῆσθαι κύκλῳ, ἢ ἠθισά σε, ἵνα πα
ραχωρήσῃς μοι ἴτερ, τουτέστιν ὡσεὶ θύξῃ μοι βαδίζῃ
διὰ τὸ σὸν ἀγροῦ, σώτομος γὰρ ἢ ἢ ἢ ἐπὶ τὸν ἐμὸν ἀ
γρῶν φέρουσα ὄδῳ, παρὲρ χῶρσάς μοι τὸ ἴτερ, ὡστε με
παριέναι, οὐ μετὰ ὑποζυγίου, οὐ δὲ μετὰ ὀχήματων. ἄ
κτους δὲ ἐστιν ἐλασσία, ὅτε ἀτήσω σε, ὡσεὶ θύξῃ μοι διὰ
τὸ σὸν ἀγροῦ, μετὰ ὑποζυγίου, ἢ ὀχήματος. ὡ
σε οὖν

σε οὖν ὁ ἔχωρ τὸ ἴτερ, οὐκ ἔχει δ' ἄκτους, μετὰ γὰρ ὑποζυ
γίου, ἢ ὀχήματος παριέναι οὐ δύναται. ὁ δὲ ἔχωρ τὸ ἄ
κτους, ἔχει καὶ τὸ ἴτερ. δύναται γὰρ καὶ μόνος, καὶ μετὰ
ὑποζυγίου παριέναι. εἴα ἐστὶ δίκαιον τὸ ἐμὲ πορνεύειν
καὶ ἔχειν ὑποζύγια, ὡσεὶ οὖν τὸ βία, ταῦτα ἔχει, ἢ καὶ τὸ
ἄκτους, διαφοραὶ δὲ εἰσὶν ἔν ἑτέροις, ὡς μαθησόμεθα
ἐν τῶν διγέσει, ἀκουα δ' οὐκ οὐκ ὄντι, δίκαιον τὸ ἔλασ
με ὑπὸν δι' ἀλλοτρίου ἀγροῦ. οἷον εἶχες ἀγρῶν ὑδάτι
πλουτοῦντα, εἶχον ἢ ἐγὼ πωλησίον ἀγρῶν ὑδάτος δεόμε
νον, ἢ ἠθισά σε, ὡσεὶ μοι θύξῃ μοι ἐκ φιλίᾳ παρὰ σοὶ φουμλῆς
πηγῆς ὑδάτος ἔλασ με εἰς τὸν ἐμὸν ἀγρῶν, παρὲρ χῶρσας μοι τῶ
ν. αὐτὴ ἢ δουλεία λέγεται ἀκουα δ' οὐκ οὐκ. νῦν ἢ
εἰπομὲν τὰς δουλείας φιλίᾳ οἰκίας, δουλεία οἰκίας εἰσὶν,
ἢ τινες σωίνωνται τοῖς οἰκοδομήμασι. διὰ τὸ τὸ δὲ ῥησι
μαῖσι λέγονται, urbanorum prediorum, ἢ τῶν
πολιτικῶν οἰκιῶν, ἢ ἢ ἢ πάντα τὰ οἰκήματα οὐρβανὰ
πρᾶ δὲ προσαγορεύεται, εἰ καὶ ἐν κώμῃ ἐστὶ. καὶ ποῖαι
εἰσὶ δουλείαι τῶν οἰκιῶν; τὸ ἀνέχεσθαι με τῶν βαρῶν τῶ γεί
τονος, εἰσὶ δὲ αὐταί. εἶχον οἰκίαν, εἶχες δὲ καὶ σὺ πωλη
σίον οἰκίαν, ἢ ἠθισά σε ἵνα θύξῃ μοι τὰς ἐμάς δουκούς τοῖς
σοῖς ὑπὸν τῶν τοίχοις, ἢ ὡσεὶ μοι θύξῃ μοι τοὺς σαλαγμούς
ἢ τοὺς κρουκούς τοὺς ἀπὸ τῶν ἐμῶν κεράμων, ἐκπέμπερ
κατὰ τῶν σῶν δωματίων, ἢ κατὰ τῶν μεσανλῶν, ἢ σὺ εἶ
χες τοῦτο δίκαιον κατὰ τῶν ἐμῶν οἰκημάτων, καὶ ἢ ἢ ἢ
σά σε, ὡσεὶ με ἐπέμπερ σε κατὰ τῶν ἐμῶν δωματίων, ἢ
κατὰ τῶν ἐμῶν μεσανλῶν, τοὺς σαλαγμούς, ἢ τοὺς κρου
κούς τοὺς ἀπὸ τῶν σῶν κεράμων. ἢ ἢ ἢ ἢ σε παραχωρή
σαι μοι τοῦτο δίκαιον, ὡσεὶ σοὶ με θύξῃ μοι ἀνυφοῦν τὸ
σὸν οἰκίαν, καὶ ἐπιτεῦθερ ἀφαιρῆσθαι τὸ φιλίᾳ ἐμῆς οἰκίας
φῶς. ἐν ταῖς δουλείαις τῶν ἀγρῶν, δὲ γὰρ ἀναδρα
μῶν εἰς αὐτάς, φασὶ τινὲς συμπαιρῆσθαι δίκαιως ἀ
κουα

Prediorum

Inter

κουα

κῶν δ' οὐκ ἔστιν οἷον ὥστε μοι ἐξέσθαι διέσχεσθαι ἐν τῷ σῶ
 ἀγρῷ, καὶ ἀπὸ τῆς οὐσκῆς παρὰ σοὶ πηγῆς ὕδατος ἀντλήσῃ
 ἢ ὡσεποτιζῆται ἐν τῷ ἀγρῷ τὰ ἐμὰ πρόβατα, ἢ κατανέμῃ
 μερῶν αὐτὰ ἐκ τῆς διὰ τὸ τυχερὸν πολλὰς ἔχειν βοτάνης, ἢ ὡς
 τε ἀσβέσον καίερ ἢ ψάμμον λαμβάνειν. διὰ τοιοῦτον δὲ αἴ
 ται αἱ ἐξηκόμενα λέγονται δουλεῖαι ἀγρῶν, ἢ οἰκῶν, ἐκ
 παλαιῶν δὲ δίχα τῶν ἀγρῶν, ἢ οἰκῶν σώμασι οὐ δυνάμεθα
 οὐδ' εἰς γὰρ δύναται δουλείαν κτήσασθαι οἰκίας ἢ ἀγρῶν,
 εἰ μὴ ὁ ἔχωρ ἀγρῶν, ἢ οἰκίας. οὐδὲ πάλιν ἐποφείλαται τὴν
 δύναται μίαν τῶν προσημμένων δουλειῶν, εἰ μὴ ἔχει οἰκί
 κίαν, ἢ ἀγρῶν. ὁ δὲ βουλόμενος τῷ γείτονι παραχωρῆσαι
 δουλείαν, διὰ συμφώνων καὶ ἐπιτησίσεων τοιοῦτον δῶνα
 τῶν παλαιῶν, συμφώνου γὰρ γενομένου περὶ τῆς παραχω
 ρηθῆναι τῶν δουλειῶν, ἐπιτησίαν δὲ μέλλων λαμβάνειν κα
 τὰ παραχώρησιν, ὁμολογῆς ἐμμένειν τῇ παραχωρηθεί
 σῃ δουλείᾳ. εἰ δὲ μὴ ἐμμένῃς, ὁμολογῆς διδόναι μοι λό
 γου προσίμου νομίσματα ἑκατομ. δύναται δὲ καὶ ἐν δια
 θήκῃ τις τὸν ἴδιον κληρονόμον καταδικάζειν λέγων. κα
 τὰδικάζω σε ὡς κληρονόμος μὴ ἀνυφωῶν σε τὰ οἰκίσματα,
 ἵνα μὴ καταβλάψῃς τῇ γατηνιανούσκῃ οἰκίας τῶν φῶς, ἢ κα
 τὰδικάζω σε ὡς κληρονόμος, ὥστε σε ἀνέχεσθαι τῶν γείτο
 νων βουλομένου ξύλην ἐπιτιθέμενα κατὰ τῶν σου τοίχου,
 ἢ τοὺς σαλαγμούς ἐκπέμψαι τὸν γείτονα κατὰ τῶν σῶν
 δωματίων, ἢ ἵνα ἀνάγκῃ τὸν γείτονα τῶν τοῦ ἵτερος δουλεί
 ῶν, ἢ ἄκτους ἔχειν κατὰ τῆς σου ἀγροῦ, ἢ ὕδατος ἔλκειν ἐξ αὐ
 τοῦ ἐπι τὸν ἴδιον ἀγρῶν. ὡς οὖν σωίσασθαι ἢ δουλείαν,
 πᾶσι τοῖς, ἐπιτησίαι, καὶ ἐν Διαθήκαις.

De usufructu. Tit. iiii.

Nη διεξέλθωμεν περὶ οὐσουφρουκτου, μετὰ τῶν
 δουλειῶν τῶν ἀγρῶν καὶ τῆς οἰκίας. καὶ οἷος μὲν πῶς ἐρ
 ροῖς προλαβόντων ὠρισάμεθα, τί ἐστιν οὐσουφρουκτος, οὐκ
 ἔστιν

ἄτοπον ἢ καὶ ἕτερον ὄρον ἐπιθεῖν. οὐσουφρουκτος δὲ ἐστὶν, δι
 καὶ ὁ μὲν, ὁ ποιεῖ με κατὰ τὰ ἀλλοτρίων πραγμάτων ἔχειν
 χρῆσιν καὶ ὑποκαρπίαν, ἐφ' ὅσον αὐτὰ τὰ πρωτότυπα σώζε
 σθαι πράγματα. ἐπειδὴ δὲ ἀσώματος ἐστὶν ὁ οὐσουφρουκτος,
 κατὰ γὰρ ἔσται δὲ σωματικῷ, ἀνάγκῃ σωαπολλύσθαι τῷ
 σωματικῷ, καὶ αὐτῷ. οἷον παρεχώρησά σοι τὸν οὐσου
 φρουκτον τῶν ἐμοῦ δικέτου. καὶ σὺ μὲν εἰς οὐσουφρουκτο
 ριος, ἐγὼ δὲ προπριετᾶριος, ἐφ' ὅσον περιέσειρ ὁ δικέτης, ὁ
 οὐσουφρουκτος σωίσασθαι, τούτου δὲ τελευτήσαντος, ὁ
 οὐσουφρουκτος ἀποσβέννυται. καὶ χωρὶς οὖν ὁ
 οὐσουφρουκτος ἀπὸ τῆς προπριεταρίας, καὶ πολλοῖς το
 το συμβαίνει τῶν ὁμοίων. οἷον ὡς ἐπὶ δέματι. ἐληγά
 τευσά σοι τὸν ἐμοῦ ἀγροῦ τὸν οὐσουφρουκτον. ὁ δὲ κληρο
 νόμος ἔχει τὸν ἐμοῦ ἀγροῦ τῶν προπριεταρίας. ὁ δὲ κληρο
 τᾶριος τὸν οὐσουφρουκτον, ἢ καὶ ἐκ τῆς ἐναντίας, ἐληγά
 τῃ σοι τὸν ἀγρῶν, deducto usufructu, τῶν ἐμοῦ πᾶσα
 τεχομένου τούτου οὐσουφρουκτου. ἐνταῦθα, ὁ μὲν κληρο
 τᾶριος τῶν προπριεταρίας ἔχει, ὁ δὲ κληρονόμος τὸν οὐσου
 φρουκτον. ἢ πάλιν, ἐτέρῳ μὲν ἐληγά τῆς τῶν οὐσουφρου
 κτον, σοὶ δὲ τῆς προπριεταρίας. καὶ ταῦτα μὲν ἐν διαθήκῃ. δι
 χαὶ δὲ διαθήκῃς, εἰ ἂν βουλετὸ οὐσουφρουκτον ἐτέρῳ πᾶ
 σα χωρῆσαι, διὰ συμφώνων καὶ ἐπιτησίσεων τῶν προπριε
 τᾶριων. ἵνα ἢ μὴ τελείως ἄχρηστοί ἐκισσῶν αἱ προπριεταρία
 αἱ ἐκχωρισμένῃς τῶν οὐσουφρουκτων, ἢ εἰσε φανεροῖς τῶν ὁμο
 ἰων ἀποσβέννυσθαι τὸν οὐσουφρουκτον καὶ ὑποσέφειν πρὸς τῶν
 προπριεταρίας. παραχωρῆσθαι δὲ οὐσουφρουκτος οὐ μόνον
 ἀγροῦ, ἢ οἰκίας, ἀλλὰ καὶ δικέτην, καὶ ὑποζυγίων, καὶ τῶν
 πᾶν πραγμάτων, ἐξηκόμενων ἐκείνων, ἵνα αὐτῆς διαπα
 νᾶται τῆς χρῆσας. ἐπὶ τούτων δὲ οὐδὲ φυσικῶν λόγων, οὐδὲ ἀκρι
 βῶς οὐσουφρουκτος δύναται σωεσθαι. καὶ πρὸς ταῦτα ὁμοίως
 πράγματα, οἷον οἶνος, ἔλαιον, σίτος, ἐσθλὸς, οἷος δὲ πᾶσι ἀπλή
 ρως

V usufructu

Constitutum

στα, καὶ

ἢ τὰ ἀργύρια, ἐν αὐτῇ δὲ τῇ χρῆσει, ἢ τῇ συνεχῆ ἑνάλλα
 γῆ, ἐκ τοῦ ἐξ ἑτέρου μετιέναι εἰς ἕτερον τρόπον τινὰ ἀπο
 σβέννυται. ἐπειδὴ τοίνυν οὐδὲ λέγει) προβαίνειν ἐπὶ αὐ
 τῶν οὐσούφρουκτον, δόγμα συγκλήτου γέγονε τὸ λέγον,
 ὅτι καὶ ἐπὶ αὐτῶν διὰ μεθόδου συνίστασθαι οὐσούφρουκ
 κτον, ἐὰν γὰρ τελευτῶν τις ἐνέσκηται κληρονόμον, λη
 γατεῖναι δέσσοι χίλια νομίσματα, ἢ χιλίους ξέσας οἴνου,
 ἢ ἐλαίου, ἢ κ' μοδίω σίτου οὐσούφρουκτον, λαμβάνωμ
 ἐν δὲ ληγατάριος τὰ νομίσματα, ἢ τὸν οἶνον, ἢ τὸ ἐλαιον,
 γίνῃ τούτων δεσπότης παρὰ πῶν φέσιμ τῶ οὐσούφρουκ
 κτου, ὃ γὰρ οὐσούφρουκτος, κατὰ ἀλλοτρίας δεσποτεί
 κας ἐσίμ, ἀλλ' ἔπειδὴ οὐ συνέσκη κατὰ τούτων κατὰ νόμ
 ούς οὐσούφρουκτος, εἰκότως καὶ δι' κανόνες ἐπὶ αὐτῶ πα
 ραβαίνονται τοῦ οὐσούφρουκτος, ὃ γὰρ οὐσούφρουκτος, ὡς
 εἴρηται κατὰ ἀλλοτρίας δεσποτείας ἐσίμ, παρ' ἐξῆς δέσ
 μοι ἰκανοδότης, ὅτι τὸσαντα μοι ἀποκατάσκεις ὅσα
 ἢ λαμβάνει, ἐὰν συμβῆ πελοτύσαι σε, ἢ ὑποσώσασθαι
 τις διμινουζίονα, οὐ μόνον δὲ ἐπὶ τῶν εἰρημέτων ὅσι ταῦ
 τα, ἀλλὰ ἐπὶ τῶν λοιπῶν, οἷον ἐδοκμάτων, ἢ κηροῦ, ἢ ἐν
 θα ἀπλωῶς ἢ χρῆσις διαπαντὸς ἢ ὑποκείμελων. γίνεται δὲ
 τὰντα ἐπὶ δεσποτείας τῶ ληγαταρίου, εἰ καὶ ἢ διατίμ
 ησις αὐτῶν ἀποκαθίσταται, οὐ τῶν ἀργυρίων φημί. τὰ δὲ
 ἀργύρια οὐ διατιμάται, ὅποτε αὐτὰ ἑτέρω ἐπὶ διατίμ
 ησις, ἀσφάλεια ποιούνη τῶ ληγαταρίου, ὅτι πελευ
 τήσας ἢ ὑποσάς κάπιτις διμινουζίονα, πῶν τούτων ἢ
 πραγμάτων ἀποκαθίστα διατίμησιμ, ὡς οὐκ σύγκλητος
 ἢ τοῦτο νομοθετήσασα, οὐ συνέσκη μὲν ἐπὶ αὐτοῖς οὐσού
 φρουκτον, οὐδὲ γὰρ ἢ δάωτο. διὰ δὲ ἐπὶ μεθόδου cautio
 nis ἢτοι ἀσφαλείας, μίμησιμ ἐπεινόσημ οὐσούφρουκτος,
 ἀποσβέννυται δὲ οὐσούφρουκτος, τῇ πελοτῇ τῶ οὐ
 σούφρουκτουαρίσ, καὶ ταῖς ἀνοκάπιζες διμινουζίονα,
 πῆ μεί

Εἰμίμ

τῇ μεγάλῃ, ἐπὶ τῇ μέσῃ, καὶ ἐπὶ non vtendo, τρώω φη
 τῶ καὶ ὄρισμῶν χρόνον, ἢ τινὰ πάντα περὶέχεται διὰ
 τὰξαι τῶ ἡμετέρου βασιλέως, ὁμοίως ἀποσβέννυται ὃ οὐ
 σούφρουκτος, ἐὰν ὃ οὐσούφρουκτος ἀρίος ἐπὶ προπριεταρίω
 τῶ οὐσούφρουκτον παραχωρήσῃ. ὅτι οὐκ ἔστι γὰρ παραχω
 ρῶν οὐδὲμ πράτῃ, ἀλλὰ ἀνενεργητός ὄσιμ ἢ παραχώρη
 σις. εἰ δὲ ἐπὶ ἐπὶ ἑαυτοῦ, ὃ οὐσούφρουκτος ἀρίος ὡκτῆσε)
 πῶν δεσποτείας, ὁμοίως πάνετα, λέγεται δὲ τῶτο con
 solidatio, ἢτοι σώρδσις. ὅτε συνέσχηται κατὰ ταυτῶ
 ὃ οὐσούφρουκτος τῇ προπριεταρία. εἰ δὲ οἰκίας ἔχη τις
 οὐσούφρουκτον, ἐμπερὶ ἢ ἢ οἰκίας, ἢ ὑπόσασμοῦ κατα
 πείση, ἢ ὑπό παλαστήτης κατενεχθῆ, ὃ οὐσούφρουκτος ἀ
 ποσβέννυται οὕτως, ὡς μηδὲ τῶ ψιλῶ ἐδάφους ἐπὶ οὐ
 σούφρουκτουαρίω σώρεως τῶ οὐσούφρουκτον. ἐπειδὴ μὴ
 ἐδάφους, ἀλλ' οἰκίας αὐτῶ πῆεχωρήσῃ ὃ οὐσούφρουκτος,
 ἀποσβεθεῖς δὲ ὃ οὐσούφρουκτος ἐνὶ τῶν εἰρημέτων τρέ
 ων, ἐπὶ ἀνεσιμ ἐπὶ πῶν προπριεταρίω, καὶ ὅτι ἐκείνου ἢ
 χρόνου ὃ δεσπότης τῶ πράγματος, πλερεσάτημ ἐπὶ τῶ
 πράγματος ἔχη παρ' ἐνσίμ, τῶτέσι δύναται ἐπὶ τοῖς κερ
 ποῖς λαμβάνειμ, πάλαι ἢ οὐ δύναται λαβεῖμ τούς κερ
 ποῖς, οὐκ ἐδόκη ἔχειμ πελείμ ἐξέσιμ ἐπὶ ἐπὶ πράγματι.

De vfu & habitatione. Tit. v.

Μετὰ τὰς δουλείας, καὶ τῶν οὐσούφρουκτων, ἀκόμ
 λουδον ἐπιθεῖμ περὶ οὐσου, καὶ ἀβιταζίονος. ὃ
 οὐσος τοῖς αὐτοῖς συνίσταται τρέποις, καὶ τοῖς αὐτοῖς ἀ
 ποσβέννυται, οἷς καὶ ὃ οὐσούφρουκτος. ἢ τῶν δὲ ὄσι τὸ κέρ
 λος τὸ ἐκ τῶ οὐσου, ἢ τῶ τὸ ἐκ τῶ οὐσούφρουκτος. ὃ γὰρ οὐσος ἔσ
 χωμ ἐν ἐπὶ ἀργῶ, οὐδὲμ πλέωμ ἔχειμ δύναται ἢ περὶ τὸ κε
 ρεῖ ὅτις ἐκ ἔσσε γενομένων λαχάνοις, ὃ πάροις, ἀνεσι,
 χόρτοις, ταῖς φυλλῶσι, ξύλοις, τοῖς πρὸς τῶ καθ' ἡμέραν
 ἀεσίμ ἀρεμοῖσι, μέρι δὲ τῶ οὐσούφρουκτος ἐξέσι ἐπὶ οὐσούφρουκτος

ἔλαβον ἐν τῷ ἀγρῷ, ὥς μὴ φαίνεσθαι αὐτῶν ἐπαχθῆ τῷ δε-
 σπότη τῷ ἀγρῷ, οὐδὲ τοῖς ἀγροῦ γεωργοῦσι γίνεσθαι
 πρὸς ἐμπόδιον. οὐκ ἔξεισι δὲ αὐτῷ τὸν οὖσον πωρᾶσκηρ,
 ἢ μισοῦν, ἢ προῖκα παραχωρεῖν ἐτέρω, ὅπως τῷ οὖσου
 φρεκτασίῳ πάντα ταῦτα πράττειν ἐπιτέτραπται. ὁ δὲ
 οἰκίας οὖσον ἔχωρ, μέχρι τοσούτου νοθεύει παρρησίαν
 ἔχων, ὥς αὐτὸν μόνον δικεῖν, μὴ μὲν τοι μεταφέρειν ἐφ' ἑ-
 τερον πλὴν ἀβιτατζίου, ἢ γου πλὴν οἰκιστρ. ἐζητήθη δὲ εἰ
 φίλον ἔξεισι αὐτῷ δέχεσθαι, καὶ ἤρξατο, ὥς δύνασθαι
 ἐπιτέτραπται δὲ αὐτῷ ἔχων ἐν τῇ ἀβιτατζίῳ, πλὴν γὰρ
 μετὶ τῶν καὶ τοὺς οἰκίους παύσας, καὶ ἀπελευθέρους, οὐ
 μὴν ἀλλὰ καὶ ἄλλους ἐλευθέρους, οἳ οὐχ ἦσαν ὡς οἰκί-
 ταις κέχρηται. οἷον μισοῦσι. εἰ δὲ καὶ γυναικί οὖσον
 οἰκίας καταλαβῆ, ἔξεισι αὐτῇ ἀκωλύτως ἐκ τῶν οἰκιστρ
 τῷ ἀνδρὶ. ἐὰν οἰκέτου οὖτος μοι παραχωρηθῆ, ἐγὼ μό-
 νος ταῖς οπερῖς αὐτῶν, καὶ τῇ ὑπηρεσίᾳ κερῆσθαι δύνα-
 μαί, τὸ αὐτὸ ἔστιν εἰ καὶ ὑποζυγίου οὖτος μοι παραχωρη-
 θῆ, εἰ δὲ ἄλλων οἰκιστρ οἰκίας οὖτος μοι παραχωρη-
 θῆ, οὔτε τῷ γάλακτι, οὔτε τοῖς ἀρνίοις, οὔτε τῷ ἔλαι-
 οῦ ἐρίῳ συγχωροῦμαι κερῆσθαι. ἐπερὶ ταῦτα ἐν κερ-
 τῶν ὅτι, τρεῖς οἰκιστρ οἰκίας ἔστι καὶ οὐχ ὄντος, ἀλλ'
 εἰς τοῦτο μόνον συμβέλλεται, καὶ τὸ ἔχων οὖσον προβά-
 των, ὥς δύνασθαι ἄγειν αὐτὰ εἰς τὸν ἐμὸν ἀγρῶν, ὅτι
 τὸν κορῆζον. ἢ δὲ τρεῶν οἰκιστρ κόπρος, εὐβαλῆ καὶ γόνιμον
 ἀποτελεῖ τὸν ἀγρῶν. ἐὰν ἀβιτατζίῳ ληγαυθῆ ἄνι,
 ἢ καὶ ἐτέρῳ τρεπῶ σισῆ, οὐκ οὖτος δικεῖται εἶναι, οὔτε οὐ-
 συνφρονκτος, ἀλλ' ὡσανεὶ ἰδιόζον δικαίον τι. ἐζητήθη
 δὲ, εἰ ὁ ἔχωρ ἀβιτατζίονα δύναται τὰν τρητέρω μισοῦν,
 καὶ πολλῶν ἐναντιομύων νομικῶν, μόνου δὲ μαρκέλλου
 ὑπὸ τρέφοντος τὸ μισοῦν, γέγονε διάταξις τῆς εὐσεβείας
 ἡμῶν βασιλέως τέμνουσα πλὴν ζήτησιρ, καὶ πλὴν μαρκέλλ-
 λου δε

Item 15

Item 15 ad quem

λου δεχομένη γνώμη διὰ τὸ χρῆσιμον ἢ πρᾶγμάτων
 ἐπιτρέψουσα, μὴ μόνον δικεῖν αὐτῶν εἶγε βούλεται, ἀλλὰ
 καὶ ἐτέροις μισοῦν. ἀρκεῖ ταῦτα περὶ δουλαῶν,
 καὶ δουσοφρονκτου, καὶ οὔσου, καὶ ἀβιτατζίου διὰ
 ξελρῶν. περὶ δὲ κληρονομίας καὶ ἐνοχῶν, ἐν τοῖς δικεῖ-
 οῖς ἐκτεθήσεται τόποις. ἐπερὶ δὲ εἰρήκαμερῶς ἐν σω-
 τῶν, τῖσι τρόποις φυσικῶς κτώμεθα τὰ πράγματα,
 καὶ ἀναγκᾶν ἰσῶν, τῖσι τρόποις νομικῶ καὶ πολιτικῶ
 δικαίῳ τὰ ἀλλότρια κτώμεθα.

Sed si cui

De usucapionibus & longi temporis prescriptionibus. Tit. vi.

Ἐξελεθόντες τὰς φυσικὰς κτήσεις, διαλάβωμεν
 καὶ περὶ τῶν ἐνόμων. ὅτι μὲν ἰάρις τὸ δικεῖν ἐ-
 μοὶ τρεπῶ πρᾶγμα, μεταφέρει πλὴν προσοῦσαρ δε-
 σποτείαρ σωμαολόγηται. τί ὅτι ἀλλότριον τις πρᾶγ-
 μα, οὐδὲν ἢ δεσπότης ἐτραδίτευσέ μοι; ἀρα μεταφέ-
 ρα ἐνταῦθα πλὴν δεσποτείαρ, καὶ λέγομεν, ὅτι οὐδ' αὖτως
 πῶς ἢ ἢ οὐκ εἶχε; τί οὖν; μετ' ἄγερεῖ ἐμὲ αὐτῶν ἢ
 εἶχε νομῶν, ἢ τοι κατοχῶν. ὅτι οὐκ ἐστὶ τὸ μικρόν. εἰ γὰρ
 βοναφίδε δέξομαι τὸ πρᾶγμα. βοναφίδε δὲ ὅτι, τὸ πρᾶ-
 σείδμε δεσπότην εἶναι τὸν πεπρακότα, ἢ δωρησάμε-
 νον, ἢ ἕξ ἄλλης εὐλόγου αἰτίας. οἷον ἀπὸ κερμουτατζί-
 ονος, ἢ τοι ἀναλλαγῆς πρᾶδε δωκότα. πάλαι μὲν εἰ κερ-
 νῆ ἢ τὸ πρᾶγμα ἐναυτῆ πρᾶδε δωμόνδε, ἐγινόμεν δεσπότης,
 εἴτε ἐν τῇ ἰταλία, εἴτε ἐν ταῖς ἐπαρχίαις διήτορ. ἐν
 δὲ ἀκίοντορ διειτίας πρᾶεθδσκε ἐν τῇ ἢ ἀγρῶν ἐν ἰταλία
 διακείμενος, ἢ οἰκία, οὐσεκαπιτενεταί παρ' ἐμοῦ, τρεῖς
 εἰ διὰ ὅτι χρήσεως ἐλαμβάνετο, καὶ ὅτι ἐμῆς ἐγίνετο δε-
 σποτείας τὸ δουδεκαδέλτου νόμου τὸ κελύσαντος,
 καὶ μὴ τίς νομίζετω ἄδικον εἶναι τὸν νόμον, ὅτι ἐτερο-

μὲν

μὲν διὰ τὴν οὐσσεκαπίονος, τουτέστι τὴν χρονίαν νομίην ἐ-
 γίνετο Δεσπότης, ἕτερος ἢ τὴν οἰκείων ἐσερεῖτο πράγμα-
 των, τὸ τοῦ γὰρ ἐπενοήθη, ὑπὲρ τὴν μὴ φθίρεισθαι αὐτὰ τὰ
 πράγματα. ἕκαστος γὰρ ἀγνοῶν, πρότερον αὐτῷ διαφέρει
 τὸ πρᾶγμα ὃ νέμεται, οὐδέ μίαν ἐποίητο τούτου φροντίαν
 Δα, ἐλπίζων ὅτε δὴ ποτε παραγενήσεται τὸν ἀληθῆ δέ-
 σπότην, καὶ τούτο ἀποσῶν καὶ ἐκ τὴν τοιανθῆς αἰτίας
 ἐραθνύμω δι' ἄνθρωποι, καὶ ῥαθυμοῦτων ἀνθρώπων, ἕμενον
 ἀφρονόνητα τὰ πράγματα, καὶ τῶν πραγμάτων ὄντων ἀ-
 φρονητῶν, ἀπόλλυται καὶ φθορὰ εἰκότως αὐτοῖς προσεγί-
 νητο. κατασοχασάμω οὐδ' ὁ δὴ οὐδέκαστος τὴν τοιαν-
 θῆς ἀνθρώπων ἐνοίας, ὥρισε χρόνον ἐνιαυτοῦ ἐπὶ τῶν κη-
 νητῶν, Διετίας δὲ ἐπὶ τῶν ἀκινήτων, οὐ ἐν τῶν ἐπι μὴ παρα-
 γέννηται ὁ Δεσπότης, ἀναφαίρετον μὴ τὸ πρᾶγμα παρὰ
 τῷ νεμομένῳ, οὐκ ἀγανακτοῦντων τῶν δεσποτῶν. ἢ κηρὶ
 αὐτοῖς ἐνιαυτοῦ ἢ διετίας χρόνος πρὸς ἀναζητήσιμ τῶν
 οἰκείων πραγμάτων, ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὁ δὴ οὐδέκαστος
 τοῦ, ὃ δὲ ἡμέτερος βασιλεὺς, καλλίονι καὶ φιλανθρώπων
 τέρεν διανοία χρησάμενος, προσέταξε, μὴ σωτόμως σε-
 ρεῖσθαι τοὺς Δεσπότης τῶν οἰκείων πραγμάτων, καὶ οὐδὲ
 ῥητῶ τῶν οἰκείων ἐσένωσεν εὐεργεσίαν, ἀλλ' ἐξε-
 φώνησεν ὑπὲρ τούτου γενικὴν διάταξιν, ἐν ἣ δὴ δικηγόρου
 ταῖς, ὡς τὰ μὲν κινήτα πρᾶγματα πανταχοῦ τὴν τριετί-
 ας παραδραμονσῆς οὐσσεκαπιτέων, τὰ δὲ ἀκίνητα, διὰ
 τὴν μακροῦ χρόνου κατοχῆς, ἐπι μὲν ἀξίωσι δι' ἐσπότη
 τὴν δεκαετία. ἐπι δὲ ἀπολιμπάνονται, ἐικοσαετίας παραελ-
 θονσῆς. οἷον ἀγρόν ἐξεδίτευσάς μοι, ἢ οἰκίαν τιτίω δια-
 φέρουσα, ὑποπίνοντί μοι εἶναι σε δεσπότην, καὶ διὰ
 τὸ τοῦ βοναφίδε δεχομὲν τὸ πρᾶγμα. ἐπι μὲν ἐν δὴ μὲν ὁ τί-
 λος, ἀρκεῖ μοι πρὸς οὐσσεκαπίονα δεκαετία. ἐπι δὲ ἀπολιμ-
 πάνετα ἐικοσαετία, ταῦτα δὲ οὐ μόνον ἐπὶ τῶν ἐπιτα-

λίαν διακινῶν ἀκινήτων, ἀλλὰ γὰρ καὶ ἐπὶ τὴν ἐπιτα-
 χίας, ἀπάλασιπενδιάρια, καὶ τριβουτάρια προσηγό-
 ρῶνται, καὶ ἀπὸ τῶν ἐπιταχῶν γῆ ὑπὸ τῶν αὐτῶν κλοσῆ βα-
 σιλείαν, κρατῆρ ἐνομοθέτησε. πανταχοῦ μὲν τοι, βονεφί-
 Δεῖ νομίης προηγουμένης. ἐπειδὴ δὲ εἰρήκαμν τὸν κο-
 ναφίδε νεμόμενον δῶναοδα οὐσσεκαπιτέων, ἐσιρ εὐεργε-
 θέματα, ἀ μὴ περιποιεῖ ἡμῖν οὐσσεκαπίονα. οἷον, ἐάν τις
 νέμνηται ἐλενθρονον πρόσωπον, ἢ σάκρον, ἢ ῥελεγιόσον. ἐ-
 παδὴ γὰρ ἡ οὐσσεκαπίων δεσποσίαν περιποιεῖ, κρείττο-
 να ἢ ταῦτα τὰ πράγματα τὸ δεσπότην εἰκότως οὐκ
 ὑπὸ κηται οὐσσεκαπίονι. τὸ αὐτὸ νοῦν ὀφείλομν, καὶ
 ἐάν τις τὸν ἀλλότριον νέμεται φυγάδα, οὐκ ὑπὸ κηται οὐ-
 σουκαπίονι, οὐδὲ τὰ furtiua, οὐδὲ τὰ vi possessa, ἢ τοι-
 τὰ βιαίως κατεχόμενα, οὐδὲ δεκαετίας, ἢ ἐικοσαετίας
 παραδραμονσῆς, καὶ βοναφίδε νεμομένου. ἀλλὰ τὰ μὲν
 furtiua, δεξαι ἐπὶ τῶν κινήτων, τὰ δὲ vi possessa, ἐπὶ
 τῶν ἀκινήτων. ἐκώλυσε γὰρ τῶν οὐσσεκαπίονα, τῶν μὲν
 φερτίβων ὁ δὴ οὐδέκαστος, ἐπὶ ὁ ἀτίλιος νόμος. τὴν δὲ
 vi possessorum ὁ ἰουλιου, καὶ ὁ πλανίος. ἢ νικά οὐδὲ
 ἐρωτᾷ σέ γε, εἰ ὁ δὲ ἔνα ὃ νέμεται κατὰ πρᾶσιμ δῶναται
 οὐσσεκαπιτέων, δὲ σε ζητῆρ κατὰ προτέρων τάξιμ, πό-
 περον βοναφίδε, ἢ μαλαφίδε νέμετη. καὶ ἐπι μὲν ἀκίνητος ὁ
 βονα-
 φίδε, ὅρμησον εὐθέως ἐπὶ τῶν δῶν τῶν ἐρωτήσιμ, καὶ ἐρωτή-
 σον μὴ σάκρον ὅτι τὸ πρᾶγμα, μὴ ῥελεγιόσον, μὴ ἐλευθε-
 ρον πρόσωπον, μὴ φερτίβον, μὴ εἰ πόσσεσον, καὶ ἐάν τις
 τῶν ἐυρηγῆς, λέγε μὴ προβαίνω τῶν οὐσσεκαπίονα, διὰ τὸ προ-
 σὸν τῶν πρᾶγματι βίτιον, ἢ τοι νόγον, ἐπαδὴ φερτίβον
 ὅτι, ἢ εἰ πόσσεσον. ἄρα οὐδὲ κλέπτης καὶ ὁ βίαιος δῶ-
 ναται οὐσσεκαπιτέων, ἴσως προσηδήσας ἐρεῖ, ὅτι οὐδὲ
 μὲν, διὰ τὸ προσὸν βίτιον, ἐπὶ δὴ φερτίβον ἐσιρ, ἢ βί-
 πόσσεσον, ἀλλ' οὐδὲ σε ἴτο λέγει, ἐπαλάου γὰρ τὰ

Sed aliquando

Furtiua

ξίως, ἀλλὰ γὰρ σε λέγει μὴ προβαίνειν τῷ οὐσουκαπίονα, διὰ τὴν προγενέστερον λόγον, τουτέστι ἐπειδὴ μαλακίαι νέμεται, οἱ δὲ γὰρ ὅτι φονεῖτον, ἢ εἰ πόσσεσσοῦ ὄσμη εἰ δὲ ὁ βίαιος, ἢ ὁ κλέπτης ἐτέρω τῷ παρὰ σχη βοναφίει δὲ λαμβάνοντι, τότε ὅσοι μὲν ἐκ τοῦ προτέρου ἀποκρίσεως, ἐπειδὴ βοναφίει νέμεται ὁ κατέχωρ τὸ πρᾶγμα, οὐκ ἐμποδίζεται ἢ οὐσουκαπίωρ, ἀλλὰ διὰ τὸ προσορ τῷ πρᾶγματι βίτιον, κωλυθῆσεται, εἰσι γὰρ φονεῖτον, ἢ εἰ πόσσεσσορ. καὶ τί ἐσι φονεῖτον, φονεῖτον ἐσιρ οὐ μόνον τὸ νύκτωρ, ἢ μεθ' ἡμέραν λάθρα λαμβανόμενον, ἀλλὰ γὰρ πᾶρ πρᾶγμα κινήτῳ ἀλλότριον, παρὰ γνώμῳ τῷ Δεσπότη του ψηλαφώμωρ. ψηλαφῶρ δὲ ἐσι, τὸ ὡς Δεσπότηρ ἀναστέφεται περὶ τὸ πρᾶγμα, καὶ πρᾶγμα τὰ πρᾶποντα δὲ σπόταει ἐπὶ αὐτῷ, ἀλλ' εἰ ἀληθῆς τὸ εἰρημώωρ, οὐδὲ παρὰ ἀλλότριον πρᾶγμα δύνεται οὐσουκαπιτενεῖται. πᾶρ γὰρ, ὅς νέμεται τὸ ἀλλότριον πρᾶγμα παρὰ γνώμῳ τῷ Δεσπότη ψηλαφῶ. εἰ δὲ παρὰ γνώμῳ Δεσπότη ψηλαφῶ, φονεῖτον ἀποτελεῖ τὸ πρᾶγμα, εἰ δὲ φονεῖτον ἐσιρ, ἐπέχεται ἢ οὐσουκαπίωρ, ἐλλίπῳς ὁ ὄρτῳ ἔχει, καὶ δὲ προσθεῖναι αὐτῷ τὸ κακὴ Διαθέσει καὶ λέγει, ὅτι φονεῖτον ἐσιρ, οὐ μόνον τὸ νύκτωρ, ἢ μεθ' ἡμέραν λάθρα λαμβανόμενον, ἀλλὰ πᾶρ πρᾶγμα κινήτῳ ἀλλότριον παρὰ γνώμῳ Δεσπότη κακὴ Διαθέσει ψηλαφώμωρ. οὕτως γὰρ ἔχωρ ὁ ὄρτῳ, ἀνελλιπίει ἐσιρ. ἀλλὰ καὶ τούτου προσεθεῖν τῷ, εὐρίσκομι τὴν οὐσουκαπίονα μὴ προβαίνεσσαν. εἰ γὰρ νέμεται ἕως τὸ ἀλλότριον πρᾶγμα παρὰ γνώμῳ Δεσπότη, κακὴ Διαθέσει τῷ ψηλαφῶ, καὶ ἀποτελεῖ αὐτὸ φονεῖτον. ἀλλ' οὐκ ἐσι τῷ ἀληθῆς, ὅν δὲ χεται γὰρ τῷ ψηλαφῶ τὸ ἀλλότριον πρᾶγμα, παρὰ γνώμῳ Δεσπότη, καὶ κλοπήρ μὴ ἀμαρτάνειρ, διὰ τὸ ἐσεῖναι αὐτὸ κακὴ Διαθέσει. ὁμοῦ ὡς ἐπὶ τούτου τῷ θέματος, ἔρχε

Sed tamen

σα ἐγὼ τίτῳ τὸ ἐμὸν βιβλίον, ἢ ἐμίθωσα αὐτῷ τὸ ἐμὸν οἰκέτιον, ἢ παρθεθῆμι αὐτῷ τὸν ἐμὸν δίσκορ. ἐτελεῖται ὅυτος ἐπὶ σοι κληρονόμῳ. εὐρες ταῦτα ἐν τῇ κληρονομίᾳ. ὑποψήσας αὐτὰ ἐρεδιτάξια εἶναι, διεπώλησας τινὶ bona fide λαμβάνοντι, ἢ ἐδωρήσω, ἢ εἰς προῖκα ἐπέδωκας. ἰδοὺ ἀλλότριον πρᾶγμα, καὶ παρὰ γνώμῳ Δεσπότη ψηλαφῶ, καὶ ὅμως φονεῖτον οὐκ ἀποτελεῖται τὸ πρᾶγμα, ἐπεὶ δὲ τὸ πονηρῶς ἀπήλλακται Διαθέσει. Διὸ ὁ λαθῶρ ἀμάχως, οὐσουκαπιτενεῖται τὸ πρᾶγμα, ἐπειδὴ καὶ βοναφίει νέμεται, καὶ ἀπήλλακται βίτιον τὸ πρᾶγμα, οὐ γὰρ δυνάτῳ εἰπερ κλοπήρ ἀμαρτάνειρ τὸν κληρονόμον, τὸν βοναφίει πωλήσαντα, ἐσιρ εὐρεῖται καὶ ἐπὶ ἐτέρου θέματος. παρθεθῆσά σοι τοῖς ἐμῶς θερεπαίνης τὸν οὐσονφρουκτον. οὐσονφρουκτος δὲ θερεπαίνης ὄσμη, ἢ ἀπὸ τοῦ χερσὸς ἐργασία αὐτῷ καὶ ἢ ὑπηρεσία. τέτοκερ αὐτῷ παρὰ σοι, καὶ δὴλον ὅτι ὁ τοκετὸς ἐμοὶ τῷ Δεσπότη διέφερε κατὰ τὰ προσημνία ἐν τοῖς προλαβῆσιν. νομίσας ὡς τὸ τοκετὸν τοῖς θερεπαίνης, Διαφέρει σοι τῷ οὐσονφρουκτουαίῳ, ἐπώλησας τῷ τῷ, ἢ ἐδωρήσω. ἰδοὺ κἀναντὶ παρὰ γνώμῳ ἐποίησας Δεσπότη, καὶ διὰ τὸ ἐλευθερὸν σε εἶναι πονηρῶς Διαθέσει, οὐχ ἀμαρτάνεται κλοπή διὰ τὸ γενόμενον. καθ' ὅλου γὰρ ὁ φείλεις εἰδέναι, κλοπήρ δίχα καίσης Διαθέσει μὴ ἔωπε ἀμαρτάνεται. Furtum enim sine affectu furandi non committitur, τούτοις κλοπή ἀνὸν Διαθέσει τῷ κλέπτηρ οὐχ ἀμαρτάνεται. καὶ ἐγὼ μὲν ἐλιγοςάσοι εἴπωρ θέματα. ἢ δὲ τῷ πρᾶγμάτων περιέσασιν ἐπινοῖρ δύνεται πάμωρ λα, ἐν οἷς εὐρεθῆσεται τὸ ἀλλότριον τῷ ἐκποιῶρ παρὰ γνώμῳ Δεσπότη, καὶ φονεῖτον αὐτὸ μὴ ἀποτελεῖται.

Quod autem

ταῦτα μὲν περὶ τῷ φονεῖτον. τὸ δὲ εἰ πόσσεσσορ, ἀρτῷ ἔρχε κρῖνετῷ βίαις, ὅτε τίς ἐπὶ ἐλωρ μοι, εἶς με ἐξωθεῖ.

·σφ· φιλ· ἐμῆς οἰκίας, ἢ τῷ ἐμοῦ ἀγρῶν, τὸ γρ̄ φέρειν, ἀπὸ νομικῶν κανόνων καταλαμβάνεται. ὡς ἐὰν ἐὰρ βία σε θῆωθῆσω τῷ ἀκινήτῳ πράγματι, οὐ δύναμαι τὸ τοιοῦτον οὐκ ἀποκαταστήσειν, ἐπειδὴ μαλαφίδε νέμομαι, οὐ μὲν, οὐδὲ θύοναφίδε ἔτο λαβῶν παρ̄ ἐμοῦ, διὰ τὸ προσὸρ τῷ πράγματι βίτιον, ἔσι γὰρ βί πόσσεσσορ, εἰ δὲ καθαρὴν φιλ· ἐν ἔργῳ βίας, ὁ τοῦτο λαμβάνων παρ̄ ἐμοῦ θύοναφίδε οὐκ ἀποκαταστήσειν δύναται, Ἐπὶ πῶς συμβάλλει ἀνεγκάστορ εἰπεῖν; εἴχε τις ἀγρῶν ἀποδουκῆσας, κατέλιπε τοῦτορ ἀπρονόητορ, ἢ καὶ παρῶν, οὐδὲ μίαν ἐτίθετο φροντίδα τοῦ ἀγροῦ. ἢ ἐτελενθησέ τις ἀδιάδοχος, ἢ οὐδὲς πάντεσσι τῷ τῶτδ καταδέξατο περιουσίαν, ἐωρακῶς ἐγὼ ὑπ̄ οὐδὲ νόδ καταχόμενον τὸν ἀγρῶν, ἐν κατοχῇ γέγονα τόντου, οὐκ ἀποκαταστήσειν αὐτὸρ οὐδὲν ἐδωήσομαι λόγῳ. μαλαφίδε γρ̄ νέμομαι, εἰδῶς αὐτὸρ ἀλλότριον ὄντα, εἰ μὲν τοι ἐτέρῳ πῶτορ τραδιπέσω θύοναφίδε λαμβάνοντι, πρόσσιρ ἢ οὐκ ἀποκαπίωρ, καὶ ὁ μακρὸς χρόνος ὡς εἰρητῆ, περιποιῶ τῷ δεσποτείαν αὐτῷ, τέως γρ̄ ἢ μὲν πρώτη ἀπόκρισις, οὐκ ἐμποδίζει τῇ οὐκ ἀποκαπίονι, νέμεται γρ̄ θύοναφίδε. οὔτε ἢ δευτέρῳ, ἀπὸ ἄλλοις γὰρ βιτίου τὸ πράγμα, ἀλλ' ἔχει τις ἐπιφρ φούρτιβον ἀποτελεῖσθαι τὸ πράγμα, ὡς ὅτι γρ̄ εἰδῶς ἐγὼ ἀλλότριον ὄντα τὸν ἀγρῶν, θῆωποιῶ αὐτὸρ, φούρτιβον ποιωῦ τ' ἀγρῶν, ἀλλὰ μάταιος ὁ τοιοῦτος λόγος, κλοπῇ γρ̄ ἐπὶ ἀκινήτων οὐχ ἀμαρτάνεται. ἀνερέθη γρ̄ καὶ φιλ· πολιτείας ἐξεβλήθη ἢ γνώμη τῶν διοξασάντων νομικῶν, ὅτι ἐπὶ τῶν ἀκινήτων κλοπῇ ἀμαρτάνεται, ἀλλ' οὐδὲ βί πόσσεσσορ δέσι τὸ πράγμα, οὐδὲ γρ̄ ἢ πρόσσις φιλ· βίας παρεκκολλησθε, λείπεται τοίνυν, δεκαετία, ἢ ἐικοσαετία δεσπότην γίνεσθαι τῷ ἀγρῶν τὸν θύοναφίδε λαμβάνοντα, φυλατῆρόντων ὑπὸ τ' διατάξεων τ' λεγουσῶν, μηδὲν ἀφαιρέσθαι τῷ μάκρον ἢ ἀναμφίβολον νομῶν, εἰς ἢ

εἰρηκαμῶν τὰ φούρτιβα, ἢ τὰ βί πόσσεσσορ μὴ δύνασθαι οὐκ ἀποκαταστήσειν. ἔσι δὲ ὅτι ὑποπέφη ταῦτα τῇ οὐκ ἀποκαπίονι, οἷον ἐὰν ὑποσρέψη εἰς πῶν τῷ δεσπότην κατὰ τὸν χρόν, τότε γὰρ ἐλευθεροῦται τὸ περιέχοντος αὐτὰ βιτίου, καὶ ὑποκαταστήσειν οὐκ ἀποκαπίονι, οἷον κλέψας σὺ τὸν οἰκέτην τιτίου, ἢ βία λαβῶν τὸν αὐτὸ ἀγρῶν, ἐπώλησας μοι, ἐπειχέτο τὰ φιλ· οὐκ ἀποκαπίονος. σωθέει ἐν τῷ μεταξὺ ἀπὸ ἐμοῦ ἐπὶ τίτιον τῷ δεσπότην μεταπερῆναι τῷ νόμῳ, εὐθέως παύεται τὸ εἶναι φούρτιβα, ἢ εἰ πόσσεσσορ τὰ πράγματα. διὸ γενόμενα μετὰ ταῦτα ὑπὸ πῶν ἐμῆρ κατὰ τὸν χρόν, ἀκωλύτως οὐκ ἀποκαταστήσειν, ἔχει ταῦτα ὡς ἐν προθεωρίῳ. ἐάν τις ἐπὶ διαθήκῃ τελευτήσῃ, ὁ γεγραμμένος διαδέχεται αὐτὸν κληρονόμος, εἰ ἢ ἀδιάθετος, ἢ ἐξῆσιρ ἐπὶ τῷ κληρονομίαν αὐτῷ, εἰ μὲν ὑπεσι παύσει αὐτῷ, τούτων δὲ μὴ ὑπόντων, οἱ ἀδναῖτοι, καὶ γίνονται heredes ἀδναῖτων δὲ μὴ ὑποκαμῶν, οἱ cognati, καὶ γίνονται bonorum possessores, τούτοις διακἀτοχοι τῶν πραγμάτων, τῷ ἢ εἰρηκῶν μὴ ὑπόντων, ἢ μὴ βουλομένη κληρονομῆσαι, vacantia γίνονται τὰ πράγματα, καὶ ἐπὶ τὸν φίσκον παρὰ γίνονται, Ἐπὶ πᾶς ὁ ἔχωρ ἀγωγῆν οἱ ἀρ δὴ ποτε κατὰ τὸ τελευτήσαντος, in rem, ἢ πρ̄ σωναλίαν, ἢ ὑποθηκασίαν, τάντην εἰσω τετραετίας κινήσει καὶ τῷ φίσκου, ἐπειδὴ ταῦτα προτεθεώρηται, ὅρα λοιπὸν τὸ προσκεῖμενον, ἐν τοῖς προλαβοῦσιρ εἰσομῶν τὰ φούρτιβα, καὶ βί πόσσεσσορ, μὴ δύνασθαι οὐκ ἀποκαταστήσειν. ἔσι δὲ ἐπὶ φέρ, ἢ ἔτερον μὴ οὐκ ἀποκαταστήσειν. οἷον τὸ φίσκάλιον πράγμα οὐκ ἀποκαταστήσειν οὐ δύναται. ὁ μὲν τοι παπινία νόδ φησιν, ὅτι ἐάν τις πελώτησῃ ἀδιάδοχος, ἢ uacantia αὐτῷ γίνονται τὰ πράγματα. πρ̄ δὲ ἢ καταμνησῆ ἢ οὐσία τῷ φίσκῳ, τινὰ ἐκ τ' αὐτῷ πραγμάτων πωλήσῃ τις ἐμοῖ ἢ τραδιπέσω θύοναφίδε ἀγοράζον, προβαίνει ἢ οὐ

Aliquando

Res p̄ci

σουκαπίωρ. ουπω γαρ γεγόνασι φισκάλια τὰ πράγμασ
 τα, μή δραξαίωμου φιδουσίας τω φίσκου. τωτο γω ου μὸ
 νορ πῶος ὁ βασιλεύς, ἀλλὰ ἐν σεβήρος κῆ ἀνωϊνός ἀντέ
 γραφάρ δι θεότατοι. ὡς ἐν τέλη δὲ καὶ τωτο εἰδέναι
 ρή. τὸ πράγμα τὸ μέλλον οὐσουκαπιτενεθω, ὁφείλη τοι
 οὔτορ εἶναι, ὡσε παντός σερεθῶσαι βιτίου, κῆ βοναφίδε
 αὐτὸ ἡγοράω, ἢ κῆ Δωρεάρ ληφθῶαι, ἢ κῆ ἐξ ἐτέρας αἰτί
 ας προσγεγονέναι. κῆ δ' ἄληθῆ φιδουμῆς εἶναι
 τῶ αἰτίαι. φειδουῆς ἔ αἰτίας πλάνη οὐ δίδωσι τῆ οὔσα
 κασίονι χώραρ. οἶορ ἐνεμόμηρ πράγμα, ἐνόμιζορ ἡ γο
 ρακέναι ττο, κῆ ταῦτα μή ἡγορακῶς, ἢ Δεδωρῆαυ αὐτὰ δ
 πότε οὐκ ἦρ Δωρηθῆρ. ἐπειδὴ φειδῆς ἢ τ νομῆς ὑπόνοια,
 ἐμωδίζεταί ἡ οὔσουκαπίωρ. ἐνεμέτο τις βοναφίδε
 τὸρ ἀλλότριορ ἀγρόρ, καὶ ἐδ' ἔτο τω μακρῶ χρόνῳ, εἰς τὸ γε
 νέω, δειωπότης, κῆ μετὰ κ τυχορ, ἢ θ ἐνικουτὸς ἐπελευτ
 σερ ἐπὶ πολιτικῶ κληρονόμῳ, ἢ πρῶτωρῳ διαδόχῳ. ὁ
 τῶτ κληρονόμος, ἢ bono riu possessor τ' ἐπὶ λοιπῳ χρό
 νορ νομθεῖς, ἀναφάρεθρ ἔξαι τὸ πράγμα, εἰ κῆ ἡώισατο
 ἀλλότριορ ὄντα τ' ἀγρόρ. τ' ἔ βοναφίδε ἀρχθῆσθρ νομῆρ
 ἢ κακίση τ' διαδόχῳ πῆσις οὐκ ἀφανίσει. εἰ ἡ ἐκ τ' ἐνωτῆ
 ου μαλαφίδε τίς ἐνεμετο τ' ἀλλότριορ ἀγρόρ, ὁ τῶτ κλη
 ρονόμος ἢ bono riu possessor, εἰ κῆ ἡγνώε τὸρ ἀγρόρ ἀλ
 λότριορ ὄντα, οὐκ ὠφελθῆσε τ' δια τὸ μαλαφίδε ἀρχθῆ
 σα τ' νομῆρ ὑπὸ τω πελοτήσαντος. τωτο δὲ τὸ ἐπὶ τού
 μακροῦ χρόνου διάταξις τοῦ θεοτάτου ἢ μῶρ δεσπότου,
 κῆ ἐπὶ οὔσουκασίονα ἔξεται νεμ. ὡσε πῶ βοναφίδε ὑ
 πὸ τω τελοτήσαντος ἀρχθῆσθρ νομῶν ἐπὶ τῶ κινκτῶ
 πράγματι λυσιτελῆρ τῶ διαδόχῳ πρὸς περιώσιρ οὔ
 σουκαπίονος, κῆ κομφισματενεδα ἢ τοι βεβαμῶδα τ'
 χρόνορ αὐ φιδ, εἰ κῆ οἰδερ αὐτὸς ἀλλότριορ τὸ πράγμα
 καὶ ἐκ τού ἐναντίου κακῶς ἀρεαίωμου νέμεδα τού τει

Novissime

Error

Divina

λευτήσατ θ, ἢ βοναφίδε ἡ νομῆ τὸρ κληρονόμορ οὐκ ὠφε
 λῆ. εἰ δὲ καὶ τις βοναφίδε ἡγόρασε ἀλλότριορ πράγ
 μα, κῆ χρόνορ ἐνεμήρη τινὰ, εἴτα ἐπὶ ὠλησερ. ἐνεμήρη δὲ
 καὶ ὁ παρὰ τοῦ ἀγορασοῦ ἀγοράσας, συζυγνῶμω θ. ἕκα
 πέρου προσώπου ὁ χρόνος φιδουμῆς, τῶ δευτέρῳ ἀγο
 ρασῆ, πῶ τῶ πράγματ θ σφριποῖθ δεσποτείαρ, ἀντι
 γραφάντων τούτο σεβήρου καὶ ἀνωϊνίου. γέγοσ
 νερ ὡς ἐν εἰδίτηρ διάταξις μάρκου τοῦ βασιλέως, λέε
 γουσα τὸρ ἀλλότριορ πράγμα ἡγορακότα παρὰ τού φί
 σκου, πενταετίας παραδραμονσκις, γίνεδα δεσπότηρ τ'
 πράγματος, τὸ ἡ εἰδικτορ ἀναγκασορ ἦρ, ἐπὶ τῶρ κῆ Δυ
 ναμῶωρ δια ἐλάηονος χρόνου τῆς πενταετίας, δεσπό
 ζερ τοῦ ἀγοραδιέντ θ. οἶορ ἐπὶ δ' ἡ φενρτιβορ τυχορ ἦρ,
 καὶ μετὰ τὸρ πενταετῆ χρόνορ ἐναγόμενος ὁ ἡγορακῶς,
 ἐξώθη παραγραφῆ τὸρ ἐνάγοντα. κῆ ταῦτα μὲ μάρκος ὁ θεό
 παθς. διάταξις ἡ γέγοσε τω θεοτάτου ζήνωνος λέγουσα,
 πρ ἡγορακότα πρὰ τ' φίσκου, ἢ κῆ Δωρεάρ δεξαίωμορ, ἢ
 κῆ περμδκτικζίονα, αὐτὸρ μῶ τὸ ἀμέριμνορ ἔχηρ παρα
 χρεῖμα. ἐἶπε ἐνάγεται, εἶπε ἐνάγα, τῆρ κελλίονα αὐ
 τὸρ ἀποφῆρεδα φῆφορ. τὸρ δὲ τοῦ πράγματος κνρτορ, μέ
 χρι πετραετίας ἀγωγῆρ ἔχηρ κατὰ τοῦ φίσκου. ταῦτα δὲ
 οὐκ ἐπὶ μόνῃς δεσποπείας, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ ὑπορῆκῆς ἢ αὐτῆ
 διάταξις ἐνομοδέτησερ, ὡστε μῆτε τὸρ δεσπότηρ τ' ἢ ἢ
 τεμ, μῆτε τὸρ κρεδίτωρα πῶ σφρβιανῶ, ἐπὶ τῶς
 ἐκποινῆσιρ ὑπὸ τού φίσκου σωλομῆας ἔχηρ τὰς ἀ
 γωγὰς μετὰ τῶ τετραετίαρ. ἐφοίτησε δὲ τοῦ ἡμετέρου
 βασιλέως διάταξις, ἢρ ἐναγθ θ δεφῶνησε τ' αὐτὰ
 βουλομῆκ κρατῆρ, κῆ ἐπὶ τῶ ἐκποιοιμῶωρ, ἢ παρὰ
 φιδ αὐτοῦ γαλιώότητος, ἢ παρὰ φιδ εὔσεβεισάτης ἢ μῶρ
 δεσποίνης, ἀ τινὰ ἢ ζῶων θ διάταξις, ἐπὶ τῶ φισκα
 λῶωρ Διεντωσερ ἐκωμῆσερ.

Inter

Edificio

Εστι καὶ ἕτερος τρόπος κήσεως, ὃ φησὶ Δωρεᾶς, καὶ ἀναγκαῖον περὶ αὐτοῦ διαλαβῆναι ἐμνήσθημι ὅτι τὰν τῆς, ὡς ἐν παρεκβάσει, καὶ ἐν τοῖς προλαβοῦσιν, ἀλλὰ νῦν τελείῳ περὶ αὐτοῦ ποιούμεθα διδασκαλίαν. τῶν δὲ Δωρεᾶν, ἄνθ' ἐἶσι γέννη. καὶ ἢ μὲν λέγεται mortis causa, ἢ δὲ inter vivos. καὶ mortis causa ἔστι Δωρεᾶς, ἢ διὰ ὑπόνοιαν γενομένη θανάτου, ὅταν ἴαν τις Δωρεῆσθῆται τινὶ μέλλων πλείον ὑπὸ κίνδυνον πλοῦτος, ἢ ὀδυνῶν ὁ δὲ ἐν ἐνοχλουμένην, ὑπὸ θνήσκων, ἢ λησῶν, ἢ πολεμίων, ἵνα ἔσται ἀνθρώπων τῶν Δωρεῶν ἀμύνη συμβῆ, ἀναφείσεται ἔσται πῶν Δωρεᾶν ὁ τάντην Δεξάμενος. εἰ δὲ τῶ Δωρεῶν ἀμύνη προτελευτήσῃ ὁ τάντην Δεξάμενος, ἔστι τῶ Δωρεῶν ἀμύνην ῥέπειτε νῆναι τὸ Δωρεῶν. εἰ δὲ μεταγενῶ ὁ Δωρεῶν ἀμύνη, ἀναλαμβάνει τῶ Δωρεᾶν, ὡς περὶ εἰ κῆ προτελευτήσεται ὁ πῶν Δωρεᾶν Δεξάμενος. αὐτὰ δὲ αἰ mortis causa Δωρεαί, εἰκόσσι ληγάτοις Διαπαντός. πάλαι γὰρ μετὰ τῶν νομικῶν ἀμφιβολία τις ἦν, πότερον Δωρεᾶς, ἢ ληγάτου μίμησιν ἔχει. καὶ ἐπεὶ δὲ ἑκατέρω εἶχε γνωρίσματα, Δωρεᾶς φησὶ καὶ ληγάτου, ὅτι μὲν, εἰκόσσι τῶ Δωρεᾶς, ὅτι ἀπαρῶν ληγάτου εἶναι ληγάτω τάντην ἔφασκον. τάντην δὲ τέμνουσα τῶ φιλονεικίαν, προῆλθε διάταξις τῶ ἡμετέρου βασιλέως, θεσπίζουσα κατὰ πάντα ἡμετέρου ἔξω ἀπὸ τῶ ληγάτοις, τὸ ἡμετέρου εἶπον, ἔπειθ' ἀπὸ ζῶντος εἰς ζῶντα γίνονται, σιωπῶν τῶν κατὰ τὰ ἐρηκμένα τῶ θείῃ Διατάξει. ὡς ἐν κεφαλαίῳ Δὲ mortis causa Δωρεᾶς ὅταν, ὅποτε ἑαυτὸν τις βουλεταί ἔχειν, ἢ ὡς ἐκ ἑνοῦ, ἢ ἐδωρήσατο, κῆ μάλλον τὸ πρῶτον κερδαίνεσθαι βουλεταί ὑπὸ τῶ πῶν Δωρεᾶν Δεξάμενος, ἢ περὶ ἀπὸ τῶ δικείου κληρονομούμου, τοιάντην ποιούτω Δωρεᾶν ὁ μὲν ὅτι θεσπέσιος ἐν τῶ ὁ Δωρεᾶς τῶ τηλέμαχον εἰσ-

ἀγα

ἀγα παρὰ τῶν Διὰ τῶν τῶν ἑσῶν.
περὶ αὐτῶν, οὐ γὰρ τῶ ἰδῶν ὅπως ἔσται τὰ Δεξῶν,
εἰ κῆ ἐμὲ μνησῆρες ἀγνήορες ἐν μεγάροισι
λάτρῃ κτείναντες πατρῷα πάντα δάσονται,
αὐτὸν ἔχοντά σε βουλομαι ἐπαυρέμεν, ἢ τινὰ τῶν Δε.
εἰ δὲ κῆ ἐγὼ τῶν τοῖσι φόνον κῆ κῆρα φυπέσω,
δὴ τότε μοι χαίροντι φέρων πρὸς δῶματα χαίρων.

ὁ Δωρεῶν

καθόντες περὶ φησὶ mortis causa Δωρεᾶς, εἴπω
μὲν περὶ τῶν λοιπῶν Δωρεῶν, αἰ τινες εἰσὶν inter vivos.
γίνονται δὲ αὐτὰ, μηδεμίνας ἐννοίας ὑποκαμίνης
θανάτου, αἰ τινες ἀπεικόσσι τοῖς ληγάτοις. τάντας Δὲ
τὸ πέραις ἐσχηκυίας, ὡς ἔτυχε, οὐ δύνατον ἀνακαλέσθαι.
περὶ αὐτῶν δὲ ἔνικα ὁ Δωρομέλιος τῶ οἰκείαν δικλῶσαι
γνώμῃ ἐν γράμμασιν, ἢ καὶ ἀγράφως, καὶ ὡς περὶ ὁ πῶ
λήσας τὸ πρῶτον ἀναγκάζεται τρεδῖτεναι, οὕτω διάτα
ξις τῶ ἡμετέρου βασιλέως, τῶ Δωρήσασθαι βουληθέντα,
ἀναγκάζει πάντως παραδοῦναι τὸ Δωρηθῆναι, τὸ τέλει
ον παρέχουσα τῶ Δωρεᾶς, εἰ καὶ μὴ πρῆκολύθησεν ἢ τρε
δίτλιον, οὐ μόνον δὲ τῶ περὶ τῶν Δεχομένων τὰς Δω
ρεᾶς ὁ εὐσεβέσατος ἡμῶν ἐνομοθέτησε βασιλεὺς, ἀλλὰ
καὶ ἕτερον τι προσεπενόησεν, ὅτι μὲν γὰρ πάλαι βεβα
σιλευκόπερ, τὰς Δωρεᾶς ἐμφανῆς ἐπὶ πράξεως ὑπομνη
μάτων γίνεσθαι παρεκελεύσαντο. εἴγε ἢ Δωρεᾶς μείζων
ἔκ τῶν Διακοσίων νομισμάτων, αὐτὸς δὲ ἐβέσπισε, μεί
ζων πεντακοσίων νομισμάτων, καὶ ἀνεμφάνισον οὐδὲν,
ἐβέσπισε τῶν Δωρεᾶν. ἔξενε δὲ τινὰς Δωρεᾶς, ὡς μὲ
Δὲ εἶσθαι πράξεως εἰ περ ὑπομνημάτων, εἰ τῶν φ νο
μισμάτων ὑπερβαίνει τῶν ποσότητά, ἀλλ' ἔχειν αὐτὰς
τὸ ἰσχυρὸν ἐκέλευσε. πῶ δὲ καὶ ἕτερα πρὸς πλατυ
τέρων ἐξοδῶν τε καὶ ἰσχυρὸν ἐξενε τῶν Δωρεῶν. ταῦτα δὲ
πάντα εἰσὶν ἐν τῶ τῶν θείῃς αὐτῶ Διατάξεσιν ἐν

Alia

τυχόντα

Sciendum

τυχόντα. ἐκένου δὲ εἰδέσθαι χρῆ, ὅτι ἐν κτλ. τὸ τέλος
 οὐ ἔχοιεν αἱ δωρεαὶ κατὰ τὸν εἰρημλίον τρόπον γενόμε
 ναί, ἀ χάρις. Δὲ περὶ τὸν εὐεργετήσαντα ὁ πλὴν δω
 ρεῖαν δεξάμενος λαχθῆ, διάταξις τοῦ ἡμετέρου βασι
 λέως δὲ δωκε παρρησίαν, ἐκ φανερωῶν αἰτιῶν εἰς ἀχαρισ
 τίαν ἀναγραφῆμῶν, πάντας ἀνατρέψαι ὥστε μὴ τινα
 τὰ δικτῆ πράγματα φιλοτιμίας χάρις εἰς ἕτερον μετα
 τιθέντα ὑβρις καὶ ζημίαν ἕνα ὑβρίσασθαι παρ' ἐκείνων οἷς
 ἐδωρήσαντο. τοὺς δὲ τρόπους τῶν ἀχαριστιῶν, καὶ τὰς
 ἀγωγὰς, δι' ὧν ἀνατρέπονται αἱ δωρεαὶ, μαρτῶν ἐνεστ
 ἰπλὴν εἰρημλίω διάταξις ἀναγνωῶτα. ἔσι καὶ ἕτε
 ρον εἶδος φιλ. inter vivos δωρεῆς, ὃ πῶς μὲν νομικοῖς
 ἄγνωστον ἦν, διατάξεις δὲ βασιλικαὶ τῶν νομικῶν νεώτεροι
 ταύτων ἐκαινοτόμησαν. λέγεται δὲ αὕτη πρὸ γάμου δω
 ρεῆ, ποιῆται δὲ ταύτων ὁ μνηστῆρ, εἰς πλὴν μνηστῆρ, σιω
 πηρῶν ἔχουσα, αἴρεσις ἢ ἑαυτῆ, ὥστε τότε τὸ κτλ. ἔσ
 χαρ αὐτῶν, ἢ νῦν παρακολουθήσουσι οἱ γάμοι. ὠνόμα
 σα δὲ πρὸ γάμου, διὰ τὸ πρὸ φιλ. συστάσεως τῶν συνοικε
 σίου γίνεσθαι αὐτῶν, οὐδέποτε δὲ μετὰ τὸν γάμον. κατ'
 ὅλου γὰρ ἅπαντα δωρεῆ, ἐν σωεσῶτι τῶν γάμων γινόμε
 νη, μετὰξὺ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν ἀπυγόνται. ἀλλὰ γέ
 νε διάταξις τῶν φιλ. δέας λήξεως ἰουσίγου, ἐπιτρέψου. ὅ,
 ὥσπερ ἐκ τῶν παλαιῶν νομικῶν ἔξεσις ἐν σωεσῶτι τῶν
 γάμων ἄνευ τῶν προῖκα, καὶ εἰ συμκῆ νομίσματα ὑπὸ
 δουλίω εἰς προῖκα ἕκατον, ἢ δὲνατο καὶ μετὰ χρόνον φιλ.
 συστάσεως ἢ γυνὴ ἐπιδοῦναι ἄλλα ὅσα ἄρ' ἐβούλετο χρῆσ
 ματα, καὶ πλείονα ποιῆσαι τῶν προῖκα, καὶ δωρεῶν οὐ
 δεῖς ἐκάλε τὸ τοιοῦτον. ὥσαντως καὶ τῶν πρὸ γάμου δω
 ρεῶν, δὲνασθαι τὸν ἄνδρα μείζονα ποιῆν, καὶ τῶ ἐνόσ
 ἀυξοντ. μέζονα ἐπέτρεψεν δεῖσθαι καὶ τῶν ἑτέρων τὰ αὐ
 τὰ πρῶτον, ἀλλ' ἐπειδὴ ταῦτα μὲν ἐβούλετο ἢ διατάσ

ξίς,

Est et aliud

ξίς, τὸ δὲ φιλ. πρὸ γάμου δωρεῆς ὄνομα ἢ τοῖς γινόμενοις
 ἀσύμφωνον, καὶ ἐλέγετο πρὸ γάμου ἢ μετὰ γάμον γινο
 μένη, ὃ εὐσεβέστατον ἡμῶν βασιλεὺς, ἀνεπιπέθε τὰς νο
 μοθεσίας εἶναι βουλόμην, καὶ πρόσφορα τὰ ὀνόματα
 τοῖς πράγματι πωδὲ ἀλάωμ εἶναι, διετύπωσε τὰς τοιαυ
 τας δωρεὰς μὴ μόνον ἀυξεῖσθαι σωεσῶτων τῶν γάμων,
 ἀλλὰ καὶ λαμβάνειν ἀρχῶν. εἰ γὰρ σωκῆ φημι ἐγὼ γυναικῆ
 πρὸς γάμον, οὐ ποικισάμενος πρὸς αὐτῶν πρὸ γάμου δωρε
 ῶν, διὰ πενήτων τυχῶν, ἢ καὶ ἑτέραν αἰτίαν, νῦν δὲ συστῆ
 σασθαι βούλομαι, ἀκώλυτον μοι τὸ πρῶτον εἶναι, οὐκέτι
 πρὸ γάμου δωρεῶν, ἀλλὰ διὰ γάμου δωρεῶν ταύτων κα
 λῆσθαι δεωίσεως. δεῖσονται τοῖνυν ἢ πρὸ γάμου δωρεῶν
 τῆ προικὶ διὰ τούτων, καὶ ὥσπερ οὐ μόνον ἄνευ, ἀλλὰ
 καὶ ὑπὸ διδόναι προῖκα μετὰ σύστασιν γάμου δωκατὸν οὕτω
 καὶ αἱ διὰ γάμου γινόμεναι δωρεαὶ, μὴ μόνον προγε
 ὄσωσιν τῶν γάμων, ἀλλὰ καὶ μετὰ σύστασιν αὐτῶν, καὶ ἐκ
 μέρους γινέσθωσαν, καὶ ἀρχῶν δεχεῖσθωσαν. εἰρήκαμην
 ἐν νόμοις κτήσεως, πλὴν διὰ οὐσουκαπίον, καὶ τῶν διὰ
 φιλ. τῶν μακροῦ χρόνου νομῆς. Ζητήν. δὲ τις παλαι. **Est olim.**
 ὅτερον καὶ ἄλλο εὐρήσα τὸν τρόπον ἐν νόμοις κτήσεως, οὐδε
 δὲ ὅστις ὁ φιλ. προσαυξήσεως. ἐγένετο δὲ τοῦτον τὸν τρῶσ
 πορ. πατριμος, καὶ τίτιος, εἰ χωρ' ἐπὶ κοινοῦ οἰκέτων, ὁ
 πατριμος παρὰ γνώμην τίτιου, κοινὸν ἢ λυθῆρεσεν οἰ
 κέτων, βινδίκτα, ἢ γοῶν ἐπὶ ἄρχοντος, ἐκέλευσεν ἢ πο
 λιτικὴ νομοθεσία, ἐπὶ τούτου τοῦ θέματος, μὴ μόνον
 τὸν πατριμον οὐδὲν ποιῆν, μηδὲ τὸν οἰκέτων ἀπαλλάτ
 ται τῆς δουλείας, ἀλλὰ καὶ ἀπολλύειν, ὅπερ ἐπ' αὐτῶν
 μέρος εἶχε δεωποτείας. ἀπολλύμενον δὲ τὸτο ἐπὶ τὸν
 τίτιον ἐρχοῦν, δικαίως προσαυξήσεως, καὶ ἐξ ἀποτελε
 σματων, μόνον τίτιον γίνεσθαι αὐτῶν δεσπότην, ἀλλ'
 ἐπειδὴ κῆκισον, ἢ τῶν παρὰ δῶμα, τὸ καὶ τὸν οἰκέτ

την

πῶς εἰσθῆσθαι ἐν ἐλευθερίᾳ, καὶ τοὺς μὴ φιλόνητους ὄντας
τι βουλευσαμένους ἐπὶ τῷ οἰκέτῃ δεσπότης ζῆμιούσθαι,
τοὺς δὲ μὴ βουλευθέντας τούτους ἐλεῆσαι, καὶ δουλείας ἀ-
παλλάξαι κερδαίνων, τῶν μέρους αὐτῶν προσαυξανομένων
τῶ οἰκέτου, βασιλείας ἀνάμεσον τῶν κρῖνας ὁ εὐσεβέ-
στατος ἡμῶν βασιλεὺς, Πείαρ ἔξ ἑῶν αὐτὸς θεραπείας ὁ
δὲ ὄν ἐπινοήσας, δι' ἧς καὶ πατριμῶς ὁ ἐλευθερώσας, καὶ
πίτιος ὁ μὴ σωαινέσας, καὶ ὁ πῶν ἐλευθερίαν διεξάμενος
οἰκέτης, τῇ αὐτῷ χάριτας ὁμολογήσουσι διατάξαι, ἐκεί-
λευσε γὰρ τὸν μὴ οἰκέτην ἐλευθερον εἶναι, ἐπὶ δὲ καὶ οἱ πα-
λαι νομοθέται, πολλὰ καὶ πρὸς τοὺς κοινούς κανόνους αὐτοῦ
δὲ ἐν ἐλευθερίᾳ ἐπεινέσασιν, καὶ τὸν μὴ πατριμῶν, ἐφ'
οἷς ἢ παρ' αὐτῷ διορθῆσαι ἐλευθερία τὸ βέβαιον ἔχει χάρι-
σαν, τῷ ἢ κοινῶν φυλάττειται τὸ ἀξίμιον τῷ ἡμῶν, ἢ
ἀποκαθισταμένου αὐτῷ πρὸς τοῦ ἐλευθερώσαντος, κατ' ὅ-
περ ἐπὶ αὐτοῦ δεσποτείας ἔχει μέρος, καθὰ τῇ αὐτῇ περιέ-
χεται νομοθεσία.

Quibus alienare licet vel nō. Tit. viii.

Αναγκάσιον ἐντελευθερῶν ἔξαρθῆσαι παράδοξα θέμα-
τα, πότε ὁ δεσπότης τὸ ἴδιον ἐκποιεῖν οὐ δύναται
πρᾶγμα, καὶ πότε ὁ μὴ ὦν δεσπότης ἐκποιεῖν τὸ μὴ οἰ-
κῆρον, καὶ ἔπιωρῶν κατὰ πρῶτῶν τάξιν, πότε ὁ δεσπότης
οὐ δύναται ἐκποιεῖν, ὅσον γυνὴ τις ἀνδρὶ σωαπτομῶν
πρὸς γάμον, ἐπιδέδωκε διάφορα πράγματα λόγῳ προ-
κός, ἐπιδέδωκε δὲ καὶ ἀγρόν, καὶ διὰ τῶν τραπεζιτιζίνων, δε-
σπότην αὐτὸν ἐποίησε ἐν πάσῃ προικῶς, ὁ ποίνων ἀνὴρ
πάντα τὰ ἐπιδοθέντα αὐτῷ ἐν προικί ὡς δεσπότης ἐκ-
ποιῶν, μετατίθησιν ἐπὶ τὸν λαμβάνοντα πῶν δεσποτείας
αὐτοῦ, τὸν ἢ διοπάλιον ἀγρόν, τῶν εἰς προικὰ ὑπὸ δόθεν
κα, ὁ ἰουλιος νόμος ἐκποιεῖσθαι κωλύει, καὶ πάντα δεσπότη-
σαν ὄντως τοῦ ἀνδρός. ἀλλ' ὁ μὴ ἰουλιος νόμος, τὰ ἀκί-
μητα τὰ

μητα τὰ

μητα τὰ ἐν τῇ ἰταλίᾳ διακείμενα ἐκώλυσε ἢ τῷ ἀνδρός
ἐκποιεῖσθαι παρὰ γνώμην ἐν γυναικός. ὑποτίθειται δὲ
πάντα ὁ ἀνὴρ, οὐδὲ συνανοήσας ἢ δύνατο ἐν γυναικός,
ἀλλ' ἐδὲ καὶ ἀλόγισον εἶναι, ὅτι πῶν μὴ ἐκποιήσιν συνα-
νοήσας ἐν γυναικός ὀρθῶς ἐποίησεν, ἐνθα ἀπαλλοτριώσιν ἢ
τῶ πρᾶγματος, πῶν δὲ ὑποθήκῳ ἐνθα ἐσώζετο ἢ δεσπο-
τεία ἐτι παρὰ τῷ ἀνδρὶ, οὐδὲ κατὰ γνώμην συνεχωρῆτο
τῶ τῶ οἰκῆρ. ἀλλὰ λέγομεν, ὅτι ἐκ τοιαύτης ἐννοίας ὄρ-
μηθεῖς ἢ λῆρε ἐπὶ τῶ τῶ λογισμῶν ὁ νόμος. εἰ δὲ γὰρ
ὁ νόμος ὅτι λεγομένης ἀπὸ τῶ ἀνδρός ἐκποιήσιν τῇ γυ-
νακί περὶ τῶ διοπαλίῳ κτήματος, καὶ πρὸς αὐτῆρ συμ-
βαίνει πῶν ἀκούρ ἐκταράττειται πῶν γυναικῶν, καὶ συνα-
θεῖν οὐκ ἀνεχέσθαι. εἰ δὲ πρὸς ὑποθήκῃς εἴπη τι ὁ ἀνὴρ,
εὐκόλως ἢ γυνὴ γενήσεται πρὸς πατῶν. εἰκότως οὖν τὸ μὴ
ἐν ὑποθήκῃς, διὰ τῆς οἰκείας ἢ σφαλίστα νομοθεσίας,
τὸ ἢ τῆς ἐκποιήσιν, εἴασε τῇ δυσχερείᾳ τῆς γυναικός, ὁ
ποίνων ἰουλιος, πῶν μὴ παρὰ γνώμῃ τῆς γυναικός ἐκποι-
ήσιν ἐπιθέσει, πῶν δὲ ὑποθήκῃς ἐκώλυσε, εἰ καὶ κατὰ γνώ-
μην αὐτῆς ἐγένετο, καὶ χάρις εἶχεν, ἐπὶ μόνον τῶν ἐν
ἰταλίᾳ ἀκινήτων πραγμάτων, ὁ ἢ ἡμέτερος βασιλεὺς ἐ-
πωφελεσάτη διανοίᾳ, τὰ δὲ νο μετέθεκε. ἐκέλευσε γὰρ,
οὐ μόνον ἐπὶ τῶν ἐν ἰταλίᾳ κτημάτων, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν
ἐν ἑσπερίας ἀποκοινοῦσθαι τῷ ἀνδρὶ ἐκποιήσιν καὶ ὑ-
ποθήκῃς τῶν προικιμαίων πραγμάτων, εἰ καὶ τοῖσ γινόμε-
νοις ἢ γυνὴ σωαινεῖ, ἵνα μὴ τὸ τῆς γυναικός φησιν σασ-
θῶν, ἀπώλασται τοῖσ αὐτοῖσ πράγμασι ἐμποιήσασθαι.

πῶν δὲ γὰρ λέγειν πότε ὁ μὴ ὦν δεσπότης δύναται
ἐκποιεῖν. τοῦτο ἢ προβαίνει ὡς ἐπὶ τούτου τοῦ θέματος.
ἐδανασάμῳ παρὰ σοῦ ἕκατον νομίσματα, ἐνεχυρίασά-
σοι τὸν ἐμὸν ἀγρόν, συμφωνήσας, ὡς σοι ἐξῆναι ἐνικῶν,
παράδραμόντος, κάμου μὴ καταβαλόντος τὸ γέρος, πῶ-
ν

Contra

πράσκαρ τὸ ἐνέχυρον ἰδοὺ ἐνταῦθα ὁ κρεδίτωρ, μὴ ὡρ
 δεσπότης καλῶς ἐμποίῃ. ἀλλ' ἐάν τις ἐξετάσῃ τὸ ἀκρι-
 βεῖς, οὐ γίνεται ἢ παράδοξον. δοκεῖ δὲ ὁ κρεδίτωρ πωρὰ
 σκῆρ δὲ δεσπότης ὡρ, ἀντὶ τούτου, ὅτι διὰ συμφώνων συ-
 χωρεῖ ὅτι κρεδίτωρι τὸ πιπράσκαρ ἀγνωμοσύνης γενομέ-
 νης πρὸ τῶν τούτων χρεῶν ἀπόδοσιμ. ἀλλὰ πάλαι μὲν δι-
 κρεδίτωρ εἶχον τὴν πορ τινὰ, καὶ ὅρ ἔπειτα τετραπλοῦ
 τοῖς πωρὰσκαρ τὰς ὑποθήκας, ἦτοι τὰ ἐνέχυρα. διὰ τ-
 ταξίς δὲ γέγονε τοῦ ἡμετέρου βασιλέως, ἦτις οὐδὲ τοῦς
 δαναῶν ἐμωδίζεσθαι βούλεται περὶ τῶν ἴσ' ἐποφολομέ-
 νων ἀπαίτησιμ, οὐδὲ τοῦς χρεωσῶς προεπέως καὶ ἀνεξ-
 τάσως ἄν' οἰκείων ἐκπέπῃσιν πρᾶγματων. ἦτοι οὗ ἔπει-
 νόησε ἄν' ἐμποικήσειμ τρώων, δ' ἰοῦ τρώων, ἢ ἄν' ἐνέχυ-
 ρων δύναται προίέναι πρᾶσις, ἦτις διάταξις, ἐκάτερον
 ἐυκρεγέτησε, τὸν τε χρεωσῶν, καὶ τὸν δαναῶν, τοῦς δὲ ἔσ-
 πους καθ' οὗς ταῦτα γίνεσθαι δύναται, τὸν ταύτην ἀνα-
 γνόντα πῶν βεῖαρ νομοθεσίαν ἔστιμ εὐρεῖμ. ἔστιμ εὐρεῖμ
 καὶ ἄλλοι οὐ δύναται ἐμωδίζεσθαι τὰ οἰκεία πρᾶγματα. οἷ-
 ομ ὁ πούπιλλος, ἢ ἢ πούπιλλος, οὐ δύναται ἐμποίεσθαι τὰ οἰ-
 κεία πρᾶγματα *sine tutoris auctoritate*, διὸ οὐδὲ δα-
 νείζουσι. τί ἢ τὸ τὸ ἔστιμ, ἀναγκάσιμ ἐπῆσιν. ἔχει δὲ ταῦτα
 ὡς ἐν προθεωρίᾳ. ὅροι δαναίου ἐστὶ, τὸ ἢ λαμβάνοντα γί-
 νεσθαι δεσπότημ, εἶναι δὲ ἢ μὴ ἔνοχομ, οὐκ εἰς αὐτὰ ταῦ-
 τα, ἀλλὰ εἰς ἕτερα φησὶ αὐ φησὶ ὑποσάσεως, ἐλ ποσότητος,
 διὰ τὸ το εἶπωμ τὸν λαμβάνοντα γίνεσθαι δεσπότημ, ἢ
 να φύγω χρεῖσιμ καὶ παρακαταθήκην. ἐπὶ τούτων γὰρ οὐ
 γίνεται δεσπότης ὁ λαμβάνων. διὰ τούτου εἶπωμ γίνεσθαι
 ἢ μὴ ἔνοχομ, ἢ να φύγω δωρεῶμ. ἐπὶ γὰρ τάντης, οὐκ
 ἔστιμ ἔνοχος ὁ λαμβάνων. διὰ τούτου δὲ εἶπωμ οὐκ εἰς αὐ-
 τὰ ταῦτα, ἀλλ' εἰς ἕτερα ἢ αὐτ' ὑποσάσεως ἢ ποσότητος,
 ἢ να μὴ τῶν χρεῖσιμ ἀνέλω τ. δαναίσι, εἰ ἢ ἢ να γράζετο ὁ δα-
 νείσιμ

Nunc admonendi

θεσάμενος αὐτὰ δίδόναι ἢ πρὸς ἔλαθε, πρὸς ἴσ' ἢ τὸ δα-
 νείσιμ. δαναίσιμ δὲ οὐ πάντα τὰ πρᾶγματα, ἀλλὰ τὰ
in pondere, numero, mensura, τὰ τέσιμ ὅτι ἔστιμ ἐν
 σαθμῶ ἢ ἀριθμῶ ὅτι μέτρομ. ἢ *in pondere* μὲν ἔστιμ, οἷομ
 χρυσός, ἄργυρος, μόλιβδος, κασίτερος, κηρός, χαλκός,
 πίσσα, ἢ ὅσα τοιαῦτα. *in numero* δὲ, ὅσα ἐν ἀριθμῶ ἔ-
 σιμ οἷομ οἱ λεπίοι νῆμοι. *in mensura*, οἷομ σῖτος, κριθῶ,
 ἢ τὰ ὅμοια. ἐπειδὴ σοι ταῦτα προπεθώρηται, ὅρα λοιπὸν τ-
 προκειμένωμ. ἐρηκὰ μὲν τ' ὡς πούπιλλομ μὴ δάνασι *sine tuto-
 ris auctoritate* ἐκπέπῃ τὰ οἰκεία πρᾶγματα. τί οὐρ ὅτι
 ἐδάνησε πρὸς ἀνώμωμ τὸ ἐπιτρόπος, ἄρα ἔρρωτὴ τὸ δάνη-
 σμα; ἢ λέγομεν οὐδ' ἀμῶς. εἰ ἢ ἐπὶ τ' δαναίσι ὁ λαβῶμ γ-
 νεται δεσπότης, οὐ γίνεται δὲ ἐνταῦθα, ἐπειδὴ ὁ πούπι-
 λλος οὐ δύναται ἐμποίεσθαι δίχα τὸ ἐπιτρόπου. οὐκοῦν οὐδὲ
 σωῆσθαι τὸ δάνημα, οὐδὲ ἔνοχος ἐγένετο ὁ λαβῶμ. τί οὐ;
 ἔξα ὁ πούπιλλος τῶν *in rem* ἐπὶ ἐκδικήσειμ ἢ νομίμων ἢ
 ὑπ' αὐτῶ δαναίσι ἐνταῦθα. ταῦτα μὲν, ἐν ὅ φάσονται οἱ νῆ-
 μοι. εἰ ἢ ὁ λαβῶμ μαλαφίει δὲ δάνασι ἀνήσειμ αὐτοῦς, τουτέ-
 σιμ εἰδῶς ὅτι πούπιλλος ἔστιμ ὁ δανείσιμ, κατασχέδη-
 σεται τῆ *ad exhibendum*, ἐφ' ὅμ ἢ φανωμῶμ κινῆσθαι
 ἢ *in rem*, ἐπὶ τούτων κερυτομένων, ἢ μαλαφίει δά-
 νασι ἐνταῦθα, χῶρα τῆ *ad exhibendum*, εἰ δὲ ἀνελθῆ-
 σαρ βοναφίει, τουτέσιμ τὸ δανείσιμ νομίσαντος ἔφ-
 σαρ εἶναι τὸν δανείσιμ, τότε ἢ *in rem* κινῆσθαι δάνα-
 τα. οὐδὲ ἢ φάσονται οἱ νῆμοι. ὅτε μὲν *ad exhiben-
 dum*, ἐπει οὐδὲ κερυπῆσονται οἱ νομίμοι. οὐδὲ μὲν μαλαφί-
 εἰ δὲ δάνασι ἀνήσεται. τί οὐ γενήσεται, ἢ να μὴ τὸ ὑπὲρ τοῦ
 πούπιλλου ἐισενεχθῆσθαι νόμιμομ, εὐρεῖμ ἢ τρωδῶμ εἰς
 βλάβην αὐτοῦ; καὶ ὅ οὐδ' εἰ μὴ αὐτὸ πρὸς ἔχεται ἀγω-
 γῆ, ἐκ ἄν' νομίμων κανόνων, λοιπὸν δορῆσεται αὐ-
 τῶ ὅ κανονικίτιμ. καὶ ὅ οὐρ οὐκ ἐποίησιν ἢ ἄν' ἢ

ρημάτων ἀπαρίθμησις, τούτῃσι τὸ συσῆναι τὸ δάνεισμα, καὶ γενέσθαι τὸν δανασάμωρον ὑπερβυονορ τῷ κονδικτικῷ τῷ. τούτο ποιεῖ ἢ βονεφίδει διαπάνη, τίκτεται γὰρ κὰν ταῦθα ὁ κονδικτίτιος.

At ex contrario

τί δὲ ὅτι ἐκ τοῦ ζυαντίου δὲ δωκέ τις πράγμα ἀνήβω fine tutoris autoritate, δὲ σπότης γίνεται ὁ πονπιλλος, οὐδὲ γὰρ ὁ νόμος φθονεῖ αὐτῷ ἄξουσι πλὴν δικίαν περιουσίαν fine tutoris autoritate. τί οὖν ὅτι ὁ χρεωστὴς τοῦ πονπιλλοῦ κατέβαλεν αὐτῷ τῷ πονπιλλοῦ τὸ χρέος, ὅτι ἢ δὲ σπότης ὁ ἀνέβωρ καταβληθέντων συνωμολόγηται, ἄρα ὁ debitor ἢ λευθέρωται ἐπὶ ζυοχῆς, λέγομεν, ὅτι οὐ δαμῶς, ἐπὶ γὰρ ἔκπομῃ ἐλευθεροῦνται τὸν χρεωστὴν, εὐρίσκειται ἐκποικῶν πλὴν ζυοχῆρ, ὁ πονπιλλος, δὲ ἄρ λαμβάνη τὸ χρέος fine tutoris autoritate, ὅπερ κενώλυται, ὡς οὖν ἐπὶ τῆς καταβολῆς τῷ χρέους, ἢ τῷ ἐπιτρόπου σωμαίνεσις ἀκαγκάλα, εἰ γὰρ μὴ ἢ γινώμην αὐτῷ καταβληθῆ ὁ χρεωστὴς οὐκ ἐλευθεροῦται, καὶ τῷ ἀφεςάτη διατάξει ἀεὺσεβέσατος ἡμῶν διατῆνωσε βασιλεύς, ἀντιγραφείση πρὸς τῶν κλισαρείας δικολόγους, ex suggestione τριβουνιανῶν τῷ ὑπερφουεσάτου κουέσωρος, ἐν ἢ πῶς κελεύσατ τῷ ἐπιτρόπῳ ἢ κουεσάτωρι τὸν δεβίτωρα ἢ ἀνήβου πονπιλλοῦ, τῷ καταβολῆρ, οἴδας ἔ ὅτι ὁ ἀνέβωρ κουραπωρενεται, ἕτω καταβαλῆμ, ὁ φείλα, ὡς πρὸτερον ἀπόφασιμ γενέσθαι δικασοῦ. Δίχα πάσης δαπάνης ἐπιτρέπουσαμ γίνεσθαι τῷ καταβολῆρ, τὸ του δὲ πῶς ακολουθῆσαντος, καὶ ἐπιφύλαμλύου τῷ δικασοῦ, καὶ τῷ δεβίτωρος καταβάλαντος τὸ ἀμέριμνορ ὁ κλισαβῶρ ἔχθ, οἴα τῷ χρέους ἀπαλλαγείρ, εἰ δὲ πῶς τῷ εἰρημένῃ διατῆνωσιμ τῷ χρέους γενήσεται καταβολῆς, τὰ δὲ καταβληθέντα χρήματα σώζεται παρὰ τῷ πονπιλλοῦ, ἢ λαβῶν ταῦτα ἐδωάνησε, καὶ ζυτεῦθερ ὠφελῆσθαι αὐτῶρ, ἢ γομῷ ἢ αὐτῷ περιουσία, τυχὸν γὰρ δικίαν ἀνώρ.

δωσαμ

θωσαμ, ἢ ἰδίως ἀγρούς ἐφιλοκάλησαμ, ἢ διδασκάλους παρῆσχε μιδούρ, ἢ κρεδίτωρσι κατέβαλεμ, οὐδὲρ ἢ ἦτορ καὶ οὕτως ἔχα ὁ ἀνέβωρ ἐξῆρωμένημ κατὰ τῷ δεβίτωρος πλὴν ἀγωγῷ, παρῶμλως ὁ ταντίω κινεῖμ καὶ τῷ χρέος ἀπωτῆρ, ἐκβληθῆσεται διὰ ἐπὶ τοῦ δόλου παραγραφῆς, εἰ δὲ λαβῶν ταῦτα ἀσώτως ἐδωάνησε, οἴ οὐκ ἐπωφελῶρ, ἢ κλισπλὴν ἐπὶ αὐτοῖς ὑπέσθ, ἀπατήσθ τὸ χρέος τὸν χρεωστὴν ἐξ ἀρχῆς οὐδεμίαν ἀντικαμένης παραγραφῆς, καταδικασζεται γὰρ ἀμάχως ὁ δεβίτωρ, ἐπὶ δὲ προπετῶς fine tutoris autoritate, καὶ οὐ κατὰ τὰ εἰρημένα τῆς διατάξῃς τῷ ἡμετέρου βασιλέως ἐποίησε πλὴν καταβολῷ.

Sed ex diverso

καὶ οἱ ἀνέβωι fine tutoris autoritate καταβαλῆρ οὐ δύνανται, οὐδὲ γὰρ μετατιθέασιμ ἐπὶ τὸν λαμβάνοντα τῷ δεωποτείαν, διὰ τὸ μηδεμίαν ἔχθρ αὐτοῦς ἀδισαμ ἐκποιῆρ fine tutoris autoritate τὰ δικῆα πράγματα, τί οὖν γενήσεται; ὅποτε κατέβαλον καὶ οὐκ ἢ λυθερωθήσαμ τῷ χρέους, οἴα μὴ ποιήσαντες δεωπότηρ ἢ νόμωμ τὸν λαβόντα, καὶ φανῶ ὅτι φαινομένωρ ἢ αὐτῶν, ἔξουσι πλὴν in rem, κρυπτομένωρ δὲ, ἢ μαλαφίδε δαπασυθέντων, τῷ ad exhibendum, εἰ δὲ βοναφίδε ἐδωασυθῆθ, ὁ γὰρ κρεδίτωρ νομίσας αὐτοῦς ἐφῆβους εἶνα ταῦτα ἐδωάνησε, ἐπὶ δὲ οὐκ ἔστιμ in rem μὴ φαινομένωρ αὐτῶν, ἀργῆ καὶ ἢ ad exhibendum, μήτε γενομένου κλισοῦ δαπασυθῆματος, μήτε μὴ κρυπτομένωρ ἢ νόμωμ, τόπε ἐξαποπλέσματος, ἐλυθερωθήσεται τῷ χρέος ὁ πονπιλλος, καὶ ὅπερ οὐκ ἐποίησαμ, ἢ fine tutoris autoritate γυομένημ ἀπῶρ ἰθμησις τῷ ἀκρελῆ ἢ βονεφίδει διαπάνη.

Per quas personas nobis acquiritur

Tit. ix.

Παντα τὰ εἰρημένα, εἴτε ἐρ πράγμασιμ, εἴτε ἐν ἀσγωγῶς, προσπορίζονται ἡμῖν, οὐ μόνον δι' ἡμῶν, ἀλλ

ἀλλὰ καὶ δι' ἐκείνων, οὓς ἔχομεν in potestate, καὶ διὰ τῶν ἀλλοτρίων οἰκετῶν, ἐφ' οἷς ἔχομεν οὐσούφρουκτον, καὶ δι' ἐλευθέρων προσώπων, καὶ οἰκετῶν ἀλλοτρίων, οὓς bona fide νεμόμεθα, νομίζοντες ἡμετέρους εἶναι οἰκέτας, περὶ δὲ ἐνός ἐκάστου, ἐπιμελέσερον σκοπήσωμεν.

Igitur liberi

ἢ πρώτη τάξιμ προσπορίζουσιμ ἡμῖν δι' ἡμέτεροι παῖδες δι' in potestate. τὸ το μὲν ἀξίονες, τὸ το δὲ δικαίαι, ἀλλὰ πάλαι μ, τὸ ὅτι δὴ ποτε εἰς αὐτοὺς πηελθάρη προσεπόριζον ἡμῖν τοῖς ἔχουσιμ αὐτοὺς ὑπεξούσιους, ἐξ ἡρημύων κασρενσίων πεκδλίωμ, καὶ οὕτως ἐγένετο ταῦτα τῶν γονέων τὰ ὑπὸ τῶν πατέρων προσποριθέντα. ὡς αὐτοῖς πᾶσαν δζουσίαν προσεῖναι, τὸ ὑφ' ἐνός ἡοῦ, ἢ ὑπὸ μιᾶς θυγατρὸς προσποριθῆν, ἐτέρω πατρί ἢ ἐξωτικῶν δωρησάσθαι, ἢ πωλῆσαι, ἢ διῶ δὴ ποτε τρόπῳ μεταγαγεῖν, ὅπερ ἀπάνθρωπον εἶναι δόξαν τῶν ἡμετέρων βασιλέων, γενικῆ διατάξει πῶν προσήκουσαν ἐδέξατο θεραπειάσων, δι' ἧς καὶ τῶν πατέρων ἐφείσατο, καὶ τοῖς πατράσι τὸ ἐποφλόμωμ ἐφύλαξεν, ἐκέλευσε γὰρ εἰ μὲν ἐν φη περιουσίας τῶν πατρὸς προσγενήσεται τι τῶν ὑπεξουσίωμ, τῶν πατρὸς τυχόν δωρησαμύλου, ἢ ἐτέρω ὅπως δὴ ποτε εἰς αὐτὸν μεταθίντο, ὡς τὸ κατὰ τὸ ἐξ ἀρχῆς κρατοῦν, ὅλων προσπορίζεσθαι τῶν πατρὶ. οὐδεὶς γὰρ ἕτι φθόνῳ, ὅπερ ἐκ φη τῶν πατρὸς προσφάσεως ἢ λθῆν εἰς αὐτὸν, τοῦτο παλινδραμαῖ ἐπὶ δὲ πατέρων. ὅπερ ἢ ἐξ ἄλλης αἰτίας ὁ ὑπεξούσιῳ ἐκλήσατο, τόντου τὸν μὲν οὐσούφρουκτον προσπορίζεσθαι τῶν πατρὶ, ἢ δὲ δεσποτεία μὲν ἔτω πατρὸς τῶν πατέρων. ἀδικον γὰρ τὸ πολλοῖς καμάτοις ἢ δεξιότατι τῆς τινὶ προσγινόμωμ, ἐτέρω τῶν πατρὸς παρὰ τῶν, καὶ ὁ δὲ ἡμῶν αἴτιον γενέσθαι τῶν ἀρχῶν κτησαμύλω. λυπεῖ γὰρ τινὰ, οὐχ οὕτω τὸ μὴ κτηθῆν, ὡς τὸ μετὰ πῶν κτησιμ ἀφαιρηθῆν, ἐπεὶ δὲ καὶ τῶν φη εἰσεβισάτου

ἢ μῶν

ἢ μῶν

ἡμῶν βασιλέως διατάξεως, ἢ τινὰ μὴ προσπορίζόμενα τῶν πατρὶ, ὅτι τὰ ματρῶν, καὶ τὰ ἀπὸ γάμων κερδαιόμενα, ἢ δὲ καὶ διατάξεις λέγουσα ἐξῆναι τῶν πατρὶ ἡμας κητόρων κοιοῦντι ὅν παῖδα, τὸ τρίτον μέρος τῶν ἀπροσπορίζων πραγμάτων κατέχῃ λόγῳ δεσποτείας ὡς αὐνεὶ τίμημα λαμβάνοντα τῆς ἐμαγκισατζίονος, καὶ συνέβαινε τι ἀπάνθρωπον, ὅτι ἢ ἐμαγκισατζίωμ, ἢ διὰ τίμηρ δεδούμην τῶν ὑπεξούσιωμ, καθ' ὅ αὐτεξούσιον αὐτὸν κοιοῖ, εἰς κημίαν ἐαυτῶν περὶ τρέπετο. τῶν γὰρ οἰκείων ἐσεργητο πραγμάτων, φη οὐσίας αὐτῶν μπουμύνης. ὅτι δὲ τετυπωσεν ὁ εὐσεβέσατο ἡμῶν βασιλεὺς, μὲν τὸ τρίτον φη δεσποτείας τῶν τῶν πατρὸς ἀπροσπορίζων πραγμάτων τῶν πατέρων παρακατέχευ, ἀλλὰ τοῦ ἡμίσεος μέρους δὲ οὐσούφρουκτον, τόντου γὰρ τῶν τῶν πατέρων, καὶ αὐτῶν ἡμῶν πατέρων περιουσία μὲν παρὰ τῶν πατέρων, καὶ τῶν ἡμίσεος μέρους τῶν οὐσούφρουκτον λαμβάνων ὁ πατρὸς ὀνόματι μείζονα χαιρε ἡμῶν, ἀντὶ γὰρ τρίτου, τὸ ἡμισυ λαμβάνει. οὐ μόνον δὲ δι' ὑπεξούσιοι παῖδες ἡμῶν προσπορίζουσιμ, ἀλλὰ καὶ δι' ἡμέτεροι οἰκέτῃ εἶπε κη τῶν πατρὶ τῶν πατέρων, ἀλλὰ καὶ εἰτε ἐπερωτήσουσιμ, ἢ ἐξέτερας ὁδίας δὴ ποτε κτήσονται αἰτίας. τοῦτο γὰρ καὶ ἀγνοῦσι, ὅτι καὶ τὸ μῆζον μὴ βουλομύνης προσπορίζεται τοῖς δεσποταῖς, ὁ γὰρ οἰκέτης οἰα ὑπεξούσιος ὡρ, οὐδὲν ἴδιον ἔχευ δὲ δύναται, ἐξέλε πῶν κληρονομίαν, εἰ γὰρ ὁ ἐμὸς οἰκέτης ὑπότινος γραφῆ κληρονόμος, οὐχ ἐτέρω ταντῶν κητόρων δύναται, εἰ μὴ κατὰ κέλευσιν ἐμῶν ἀδελφῶν. ἐσπαδὴν ἢ δέχεται μείζονα εἶναι τῶν ἢ ὅφαι κερδῶν, τὰ λαμβάνοντα βάρη, καὶ μὴ φανόμενα. ἄτοπον δὲ ἢ ἀγνοῦστας ἡμῶν, ἢ γονῶν ἢ ἄκοντας ἐπιζήμιον ὑπαισιεῖναι κληρονομίαν. διὰ τὸ ἐπὶ φη κητέως αὐφη, ἀναγκαῖον ὅτι τῶν τῶν δεσποτείας τῶν κητέων κηλευσιν, καὶ ἐὰν ὁ ἐμὸς οἰκέ

Item nobis

ἢ μῶν

της κατά γνώμην ἐμὴν ἀδιτεύσει, οὕτω γενήσομαι κληρονόμος, ὡς παρ ἐπι γὰρ αὐτῶν ἐγράφη κληρονόμοι. ἀκούσθω δὲ τοῖς ἄνω ἐρημύοις, ὅτι τὰ καταληφθέντα ὅτις δούλοισι λεγόμενα προσπορίζεται ἡμῖν, οὐ μόνον δὲ δεσποτεία διὰ τῆς ἡμετέρας προσπορίζεται ἡμῖν, ἀλλὰ ὅτι νομή. εἰ γὰρ τις τὸ μὴ οἰκῆτον προἄγμα, ὅθεν ἐμὴν ὑπεξείσθη παραδῶ, ἢ κινήτον, ἢ ἀκίνητον βοναφίδει λεχομύω, διὰ φησὶ αὐτοῦ κατοχῆς γενήσομαι τούτου δεσποτικῆς διὰ φησὶ οὐσουκαπίου, ἢ διὰ φησὶ τοῦ μακροῦ χρόνου νομῆς.

De his autem ταῦτα μὲν περὶ τῶν ἡμετέρων οἰκῆτων, προσπορίζουσι δὲ ἡμῖν, καθὰ εἴρηται, καὶ ἄλλοι οἰκέται, ἐφ' οἷς ἔχομεν οὐσονφρουκτον, ἀλλὰ οὐκ ἐκ πάσης αἰτίας, ἀλλὰ ἐκ δύο τούτων, ex re mea, ex operis suis. Ex re mea ὅτι, ἢ νῦν φροντίδασ αὐτῶν τῶν ἐμῶν κτημάτων κατεπίσεισα, ἢ ἐπέτρεψα αὐτῶν τὰ ἐμὰ ἐκδανείζην χρήματα, ἢ ἐποίησα αὐτὸν τὸν λεγόμενον διαπενσάτωρα, ἢ δουθήν δὲ ὁ οὗτος ἐκ περινοίας οἰκείας, ἢ ἐκ τῶν γεωργιῶν, ἢ ἐκ τῶν δανειζομύων, ἔξωθέρ τι τῶν ἡμῖν ἐποφελουμύων κερδάναι. τούτο λέγεται ex re mea, ἢ προσποριδίσειταί μοι. Ex operis δὲ suis, ὅτι οὐκ ἔστιν ἡμῶν, ἢ τέκτων, ἢ ζωγράφος, ἐμὶ δὲ αὐτὸ ἐγὼ ἐπι ὅθεν ἐτέρους ἐργάζεσθαι, ἢ μιθῶν ὠρισμύων ὑπὲρ τῆς αὐτῆς τέχνης λαμβάνειν. οὗτος ἐπὲρ τοὺς ὀριδίοντας μιθῶν ἐδωκῆν λαβῆν τί. καὶ τὸ ἐν τῷ οὐκ κινήτον, ἐμοὶ προσπορίζεται, τὸ ὅτι ex operis suis. εἰ δὲ τι παρὰ τὰς δύο πάντας αἰτίας ἐκτήσατο, τὸ παρὰ τὴν προσποριδίσειτον ἀνῆκα, ὡς ἐπεὶ εἶπε κληρονόμος ἐγράφη, ἢ ἢ λεγατάριος, ἢ λεγάτῳ ἐτυχεν, ἢ παρὰ ἄλλου ἐδέξατο δωρεάν, οὐ τῶ οὐσουφρουκτασίω, ἀλλὰ ὅθεν προσποριετασίω τούτου προσπορίζεται. τὰ ἐρημύα ἐπι οἰκέτῳ καθ' οὗ ἔχω τὸν οὐσονφρουκτον, τὰ αὐτὰ ἦρσε καὶ παρὰ ἐμὴν ὅθεν βοναφίδει νέμομαι, εἴτε ἐλευθέρως ὅτιν, εἴτε ἄλλοι

ἄλλοι οἰκέτης, ἢ ἢ ἢ αὐτοῖς, ἐκ τῆς δύο αἰτιῶν ἡμῖν προσπορίζουσι, τουτέστι ex re mea, vel ex operis suis. εἰ δὲ τι παρὰ τὰς δύο πάντας αἰτίας κτήσονται, εἰ μὴ ἐκτήσατο ὁ ἐλευθέρως, ὅθεν βοναφίδει νέμομαι, ὁ νόμος αὐτῶν φυλάτῃ, ὁ φείλω ἀποσῶσαι κατ' ἐκθῶν τὸν καιρὸν, ἐπειδὴ ὡν ὡν ὡν τῆς οἰκείας τύχηρ. εἰ δὲ οἰκέτης ὅθεν βοναφίδει κατεχόμενος ὑπὸ ἐμοῦ, ὅθεν ἀληθῆς δεσποτικῆς προσπορίζεται, δῖχα τῶν δύο αἰτιῶν τὰ ὑπὸ τὸν οἰκέτου κτηθέντα, ὁ δὲ βοναφίδει νέμομνος τὸν ἄλλοτριον οἰκέτῳ, ἐπι τοσούτων ἐκ τῆς δύο μόνον αἰτιῶν ἀπολάβοι τὸ προσπορισμοῦ, ἐφ' ὅσον μὴ παρὰ τὴν τριετία. ταῦτα δὲ τῶν ἐλευθέρως οὐσουκαπίου ἐπι τοσούτων, καὶ τὰ ἐκ πάσης αἰτίας προσγινόμενα ὅθεν οἰκέτη, προσποριδίσειται αὐτῶν. ὁ γὰρ τὸν ἐλευθέρως βοναφίδει νέμομνος, οὐκ οὐσκαπίου ὡς εἴρηται. ὅθεν οὐσονφρουκτον δὲ ἔχω, οὐσουκαπίου οὐδέποτε δύναται. πρῶτον μὴ ἐπειδὴ οὐ νέμεται, νομῆς γὰρ μὴ ὑποκαμύνης, οὐ προάγεται οὐσκαπίου. νομῆ δὲ ὅθεν, τὸ ψυχῆ δεσπόμενος νέμεσθαι. οὗτος δὲ ἔχει δίκαιον τὸ κεχρησθῆναι, καὶ καρποῦσθαι. εἰ δὲ καὶ τις μὴ νομικῶς ἐνοίας ἀκολουθῶν, ἀλλὰ ὅθεν ὄρωμύω δουλεύων, εἴπω τὸν οὐσουφρουκτου ἀριον νέμεσθαι, ἐτέρω μείζον λόγῳ, ἢ οὐσουκαπίου ὡς χεθῆσεται, διὰ τὸ μαλακίει νέμεσθαι τὸν οὐσουφρουκτου ἀριον. οἱ δὲ γὰρ ὅτι ἄλλοτριος ὅτιν, οὐ μόνον δὲ δεσποτεία διὰ τούτων τῶν οἰκῆτων, ἐφ' οἷς ἔχομαι τὸν οὐσονφρουκτον, ἢ οὐκ βοναφίδει νέμομαι, ἢ διὰ τὸν ἐλευθέρως ὅθεν καλῆ νέμομαι ὡς εἶπε, ἐμὴν ὑποπνεύων οἰκέτηρ εἶναι, ἀλλὰ ἢ ἢ νομῆ ἡμῖν προσπορίζεται, δηλαδὴ ἢ τὰ ἐναγχος εἴρημύα, τουτέστιν ex re mea, vel ex operis suis. ἐπὶ γὰρ ἄλλοτριον προἄγμα, ἐκ τῶν δύο αἰτιῶν λάβωσι παρὰ τὸ μὴ δεσπόμενος, δι' ὅθεν ὄρων αὐτοῖς κατέχουσι ἢ οὐσουκαπίου προσπορίζεται, ἢ

Ex his γούρ έμοί δ'ραμθτα. εκ τών εϊρημλίων ουφ φαίε
εται, ότι δι' έλθθέρων προσώπων ά τινα, ουκ έσιν ή
μίρ ύπεξουσια, ουδ' έθοναφίδε δουλευά ήμίρ. όμοίως
κθλ δι' άθ' άλλοτριών δικετών, έφ' οίς, ουδ' έ ούσον
φρουκτον, ουδ' έθοναφίδε έχομλν νομλν έξ ουδ' έμιάς προσ
πορίζεθαι άπίας ήμίρ τί δάωαται. κθλ τουτό ζει το
παρά πάσι λεγόμενον, δι' θζωτικου προσώπου μηδ'ερ
προσπορίζεθαι δάωαθαι, θζωρικου του λεχθισομέ
νου δέματθ. έάν γάρ πωλήση τίς έμοί κήσιρ, ζν' έτέ
ρω Διακαμλνίω τόπω, είτα ουδ' ωκθεις τοίς τόποις εκεί
νοίς πωλήωκ, πέμφω τόν έμόρ προκουράτωρα, και τ' νο
μλν ουτος παραλάβη τών κτημάτων, προσποριθήσεται
μοι δι' αυτου ή νομή. και ουμόνον ει γινωσκόντων ήμώρ
τωτο σωέβη, αλλά και ει άγνοούντων, ει έδ'όθη τί αυτοίς
ήμετέρφ όνόματι, ή νομή ήμίρ προσπορίζεται ως βούλε
ται ή διάταξις τω βασιλέως σεθήρησθ, λοιπόρ δέ φθι νο
μής ήμίρ προσποριθείσκη, σιωπηρώς έπειτα ή δεισπο
τεία, ζν' ώ δεισπότης ήμ' ό παραδιδόνθ, ει δέ ουκ ήμ' δει
σπότης, δια' ουσουκαπίονος, ή μακροϋ χρόνου παραδίν
μής του τραδιτθθέντθ κτώμαι πλν δεισποτέαμ.

Καίτερις.

αρκθ μέχρι ποσόντθ διεξελεθθ, τίνα ζόωωρ τά καθ'
έκασορ ήμίρ προσπορίζετθ πράγματα. έσι δέ και έπεροσ νό
μιμος τρόπος κτήσεως, ό δια' τω ληγάτθ, δι' ου τά καθ'
έκασορ ήμίρ προσπορίζεται πράγματα. έτι δέ και ό
θ'ν φηδ' έϊκομμίσσωρ, δι' ώμ και αυτών ιδικά ήμίρ πράγ
ματα δύνάται καταλιμπάνεθαι. ταυτα δέ έπιτηδ'ότε
ρον ζν' π'ίε κατωτέροις λεχθήσεται τόποις, ώσε ου' ή φυ
σικαί κτήσεσ εισίρ, ή έννομοι, και φυσικαί μβλ τεσσα
ρησκαί δέκα, όιορ ή θήρα, τά λάφυρα, κθλ θ' ζν' άιγια
λφ' ενρσκόμλνιοι λίθοι, ή τίμιαι φηθίδεσ, και ή εκ τών ή
ματέρων ζώων γονή, ή άλουθίωρ, ή νήσοσ ή ζν' θαλάσση.

ή ζν'

ή ζν' ποταμώ άνεφυομλν ή το πλοκίορ κεκτ'όθαι φθι ζν'
πό τω ποταμου καταλιφθεισκη νηδ'νοσ, το άλλοτρίαρ
υλλω εις είδος μετασχηματίσω, εις πλν αρχαίαρ ουδ'ωσ
μλνορ άνεφραμθρ'υληρ, το θζ' άλλοτρίας και οικείασ υ
λης είδ'θ κατασκθνάσαι, το δ'νο υλλασ τας αυτάς, ή
κθλ διαφορουσ κατα γνώμλν μιγνναι τώρ δεισποτώρ, ή
εκ τν' χησ. ό κανώρ ό λέγωρ έικερ τά έπεικείμλνα, τοίσ
υποκθμλνοίς, ώσ ζν' πολλοίς έπεωρήθη δέμασιρ. όιορ ή
νικά θζ' άλλοτρίας υλλασ οίκορ έποίκωσα έρ έμθ' έδ'άφθ, ή
έξ έμθ' έρ άλλοτρίφ. το άλλοτρίορ δ'ένδρφορ έρ οικείφ φυ
τεύσαι άγρω, και εκ τω εναντίου ιδιορ δ'ένδρφορ, έρ άλ
λοτρίφ φυτεύσαι έδ'άφθ, ώστε και ζιζωθηναι γραμματα
π'ιπιθέμλνα, έμαίς μεμβράνας, ή χάρτασ, έπι δέ φθι
εϊκόνθ. ό κανώρ παρεβαίνετο, ενικάτο γάρ υπό φθι γρα
φής ή σανίε. το θοναφίδε άλλοτρίορ νέμεθαι άγρωρ και
παθ'ραι τωτορ. το θησαυρορ ευρθ'ερ έρ' ιδίφ τόπω, ή σάκηφ,
ή ζελεγιόσω κατ'ά τν' χλω. ει γάρ έρ άλλοτρίφ, του ήμ
μίσεος γρημάσεται δεισπότης, είτε ιδιώτου, είτε βασι
λέως, είτε φίσκου, είτε πολιτικόσ ό τόωθ' υ πάρεχα. και
έ τραδιτθζίωρ δέ π'έρε τον τοίε. έννομοι δέ κτήσεσ, π'ά
λα μβλ πέντε, νωδ' δέ τέσσαρεσ, όιορ ή ουσουκατώωρ, ή
χρονία νομή, και ή πάλα γενομλν προσάξκησιε, εκ προ
πετοϋσ τω έπεικείνου δικέτου έλευθ'όριεσ, και το ληγάσ
τορ, έτι δέ και το φιδ'είκομμίσσορ. άλλ' αυτα μβλ ιδι
και λέγονται κτήσεσ, έωφθ'ερ τι ζει το γινόμενον, και έρ
υπό πλν ήμετέρφ δεισποτείαρ έρρεχεται πράγμα. εισί ή
κθλ άλλαι κτήσεσ αι λεγόμεναι καθομάδα, έρ άιε, έρ
μλν τι ζει το γινόμενον, πολλά δέ υφ' ενθ' ουδ' πλν ήμ
μετέρφ δεισποτείαρ γίνονται πράγματα. έσι δέ και οι
καθομάδα κτήσεσ αυτα, κληρονομία, βονόρομ ποσ
σεσάωρ, ήτοι Διακατεχη, άδραγατθζίωρ ή το προσκυρο

θλώα ήμίτ άλλοτρίαμ περιουσίαμ libertatum confer uandarum causa, ή γοσώ πῶν έλευθεριώμ ένεκα σωσ τκήήσεως, καί φυλακής. καὶ δ'ε' πρότερον περι κληρονομίας διεξελεθέρ. άλλ' επφδ'ή κ' κληρονομίωμ, διωλή τίς δ'ε' ή κτῆσις, ή δ' εκ διαθήκης, ή ε'ξ α' διαθέτ' ήμίτ προσ γίνονται, δ'ε' πρότερον περὶ φ'δ' εκ διαθήκης προσγινομέ νης Διαλεχθλώα. καί τέως εν προοιμίοις διδάξαι χρή, τί να τρόπομ α'ι διαθήκαι γίνονται.

De testamentis ordinandis Tit. x.

Πρό πῶν άλλωμ αναγκάωμ είπῆρ τὸμ φ'δ' Διαθήκης ὄρομ, ήτοι έτυμολογίαμ. ή δ' διαθήκη παρὰ β'ρωμαί οιε λέγεται testamentum, εν πευθεμ δεξαμένη πλώ έτυ μολογίαμ, quod testatio mentis sit. έπειδή μαρτυρία διανοίας ε'σί. καὶ γαρ μαρτυρία ε'χφ φ'δ' τὸ τελευτήσ αντος διανοίας. ίνα δ' μηδερ πῶν πάλα πολιτθνομώωμ άγνωστομ ε'ιν, καμ ή τὸν τωμ άγνοια δου ένα φέρε κινε δ'ωομ, άλλ' οὐκ προς ίσορίαμ, καὶ τὸ μαθεμ πῶς κατὰ μικρόμ προόντος ήμείφθη τὸ χρόνου, έπῆρ οὐκ άτομ πομ. τὸ παλαιδμ δυο γένη ήμ διαθηκώμ, καί τὸ μὲν έλέγετο calatis comitijs, τὸ δε procinctum. καὶ τὸ μὲν calatis comitijs, ε'γίνετο καερω ε'ίρήνης, διε τὸ ενια αυτο, τὸ τὸμ τρόπομ. δ' κῆρυξ άπασαμ περὶ ήα πλώ πῶσ λιμ συγκαλώμ, καί πᾶς δ' δ'μοσ σωέτρεχε, καί δ' βουλό μλωσ υπό μάρτυρι διετίθετο τῶν δ'ήμω. ε'ιρηται δε cala tis comitijs εντευθεμ. calare γάρ ε'στ, τὸ καλεμ. com itia δ' ή σ'ννοδος, έπειδ'ή οὐκ καλδόμενοι συνήε'αμ, εκλή θη calatis comitijs. τὸ δε procinctum ε'γίνετο, ήνίε κα έμελλομ θ'ζιέναι επί πόλεμομ, τὸ όνομα δεξάμενομ εκ τὸμ σ'χήματος, δ'ωε ε'χοντες διετίθεντο. procinctus γάρ λέγεται, δ' έλωσ μλωσ καὶ έτοιμοσ προς παράταξιμ. έπειδή γάρ άδικα τὰ φ'δ' ύποσσοφῆς, διατιθέμενοι προσ

τομ

τομ, δυτως ωζμοω επί τὸμ πόλεμομ. όντων δ'ε' τὸν τωμ πῶν δυο γενώμ, συνέβαινε τινεσ άφνιδία νόσω καταχε θέντασ, α' διαδέτους τελευτᾶμ. όυτε γ' calatis comi tijs διετίθεντο, δια τὸ μήπω έπισθ'ναί τ' καερόμ, όυτε προ κίγκτου, δια τὸ μή ε'ίνα πόλεμομ, άλλωσ τέ δε διατίθε θαι τις άπασιομ εννόμιζερ ύγιαίνον ά σώματι, δια τὸ τὸ έπεινοήθη ε'ίτομ γένος, δ'πῶ έλέγετο per es et libram, τὸ τεσί δια χαλκῶ καὶ ζυγῶ. ε'γίνετο δε κα' έμαγκίπαζίο να. έμαγκίωπατιώμ δε ε'στ, ε'ικονική προσις, έπ'ε'α'η'ε'δ' ή τ τὸμ τ' τρόπομ. πῶ ε'γίνοντο πέμπε μάρτυρες, καὶ ζυγοσάτης, καί πολίται β'ρωμαίοι ε'φηκοι, καὶ παρόντων αυτῶ, εκθ'νος δε έμελλε γενέσθαι διάδοχος τὸμ τελευτήσαντος, ή γόραζε πλώ τὸμ μέλλοντ' τελευτᾶμ περιουσίαμ, λέγων τις να ε'ήματα τυπικά, α' νῶ περὶ τὸμ ε'στ, λέγειμ, καί ε'δίσ δου λόγφ τιμήματος ε'ικονικῶ, νοῦμμομ τῶν δεσώτη τ περιουσίας, καὶ έλέγετο δ' άγοράζωμ φαμιλιέμπτωσ, καὶ λοιωδ' δ' μέλλωμ τελευτᾶμ, διετ'ν'που τί δ'φείλει δοθῆναί μετὰ πλώ αυτὸμ τελευτῶ. έλεγε γάρ τῶν φαμιλιέμπτωσ ρι, ήτοι τῶν κληρονόμω, ότι βουλομαίσε τῶν δε δοῦναι ά γρομ, τῶν δε ο'κίαμ, τῶν δε έκατομ νομίσματα. καί τὸμ τὸμ έπεινοθέντος τὸμ γένους, τὰ προπερα εκθ'να δυο γεσ νη, τὸ calatis comitijs, καί τὸ προκίγκτ'δ, εκ πλείωμ ήδ' κ' χρόνωμ εις άσωθήθαμ ε'χώρησε, ε'ι αυτὸ δ' τὸ per aes & libram, κατεφρονήθη κατὰ μικρόμ, έπφ δ'ή γ' δ' φαμιλιέμπτωσ, αυτῶσ ήμ καὶ κληρονόμοσ, καί εντευθεμ λοι ωδ'μ γινώσκωμ ότι αυτῶσ ε'σαμ διάδοχος, έπεβούλενε τῶν δεσώτη φ'δ' περιουσίας. δια τὸ τὸμ κατὰ μὲν τὸ αρχαί ομ σ'χῆμα, παρελαμβάνετο φαμιλιέμπτωσ, δε τις ε'ικο νικῶσ ή γόραζε πλώ τὸμ μέλλοντος τελευτᾶμ ύπόσασιμ. δ' δε διαθέμενος, ι δ'ία ε'γραφεμ εν δ'έλτοισ, ή εν χάετασ όμ ή βούλετο ε'σ'ε'σθαι αυτῶν κληρονόμομ. άλλὰ ταῦτα μὲν

τα

τὰ εἰρημυλῶν ἢ Διαθηκῶν γέννη, ἢ πολιτικὴ νομοθεσία ἢ
 κρίσαστο μόνη. μετὰ ἧ ταῦτα, τὸ πρῶτον πρῶτος εἰδικτορ, ἢ
 τερτορ τύπορ ἐπὶ τῶν Διαθηκῶν ὄζει εὔρε. κατὰ γὰρ τὸ πρῶ-
 τῶριον δίκαιμορ οὐδὲ μία ἐμαγκιπατζίωρ, τουτέστιρ. ἕκονη
 κὴ πρῶσιρ. ἐπρῶττετο, ἀλλὰ ἐπὶ μάρτυρων σφραγίδες
 ἕρεκορ εἰς τὸ πρῶσιρ πρῶτωρίαρ διαθήκηρ. ἐι γὰρ ἕρ διε-
 θετο, καὶ ταντῆρ πλὴν διαθήκηρ ἐπτά μάρτυρων σφρα-
 γίσιρ ἐποίσει σφραγιδῶν, ἀπετελεθῶ πρῶτωρία δι-
 αθήκη, ὅσοτε τὸ πολιτικὸρ οὐκ εἶδερ ἀναγκαίως τὰς
 τῶν μάρτυρων σφραγίδας. ἀλλ' ἐπειδὴ κατὰ βρα-
 χυλὸν, ποτὸ μὲν ἐκ φθὶ Διαφόρου τῶν ἀνθρώπων χρήσεως,
 ποτὸ δὲ κὴ ὄζει ὡρ ἐδιωρθώσαντο αἱ Διατάξεις, εἰς μίαρ
 συμφωνίαν τὸ πολιτικὸρ ἅμα καὶ τὸ πρῶτῶριον δίκαιμορ
 ἕρεξαντο σανάπηδα. ἐκράτησε δὲ, ὥστε ἐνὶ καὶ τῶν
 αὐτῶν χρόνων, ἀπερ ἕκονητο τὸ πολιτικὸρ ἐπτά μάρτυ-
 ρων παρόντων καὶ ὑπογραφέντων, ὅσορ ἐπενόησαρ αἱ
 Διατάξεις, καὶ σφραγίδας ἐπιτεθέντων ὅσορ ὁ πρῶ-
 τῶρ ἕκονητο, ἢ Διαθήκη πληροῦται. ὥστε οὐδὲ σήμερον
 αἱ Διαθήκη, ἐκ τόντων τῶν τριῶν νομίμων πλὴν σέσασιρ
 ἔχουσιρ, ἐκ τῶν πολιτικῶν, καὶ τῶν Διατάξεων καὶ τῶν πρῶ-
 τῶρων. ἐκ μὲν τῶν πολιτικῶν κατάγεται, τὸ παρόντων τῶν
 μάρτυρων μιᾶς ὑφὲρ σαναπτῶς πληροῦσαι πλὴν Διαθή-
 κῶν, αἱ δὲ τῶν τεστάτωρων, καὶ τῶν μάρτυρων ὑπογρα-
 φαί, ἐκ τῶν Διατάξεων. αἱ δὲ σφραγίδες, καὶ ὁ τῶν
 ἐπὶ ἀρεθμὸς μάρτυρων, ἐκ τῶν εἰδικτορ τῶν πρῶτῶρων
 πᾶσα δὲ ἢ τοιαύτη παραφυλακὴ, διὰ τὸ κακουργίας πά-
 σης ἀπὸ ἀλλήλων πλὴν τῶν Διαθηκῶν ποίησιρ, καὶ παν-
 τῶρ αὐτὰς καθαρεντῆρ δόλου, ἐκ Διατάξεων τῶν ἐνσεβει-
 σάτου ἢ μῶν βασιλέως προστέθειται, ὥστε τὸν διατιθέ-
 μῶν, οἱ κεία χίρι τὸ κληρονόμου ὄνομα δὴ κλῶσαι γρά-
 φοντα, ὅτι τὸν δὲ ἐνεσησάμην κληρονόμορ, τοῦτο ἢ αὐτῶ

Sed cum paulatim

μὴ ποίησαντος, ἀνάγκη τοῖς μάρτυσι λέγεσθαι τὸ κλη-
 ρονόμου ὄνομα. καὶ ἀπλῶς ἅπαντα δὲ προβαίναρ, κατὰ
 τὰ εἰρημυλῶν αὐτῆ τῆ Διατάξερ. ἐπειδὴ δὲ εἰρημυλῶν
 τοῖς μάρτυσι χρῆναι σφραγίδας ἐπιτιθέσθαι, ὁφείλας εἶ-
 δέναι, ὅτι καὶ ἐνὶ δακτυλίῳ δύναται σφραγίζεσθαι τὴν δια-
 θέκηρ. τί γὰρ ὅτι οἱ ἐπτά μάρτυρες εἶχον δακτυλίους,
 μιᾶς δὲ γλυφῆς ἢ σαρ οἱ ἐπὶ αὐτῶν, τουτέστιρ ἕνα κὴ τὸν αὐτὸν εἶ-
 χον χαρακτῆρα, καθὰ τῶν σωματικῶν δονθῶν, ὅτι ἄλλοτρίῳ
 ἢ δακτυλίῳ ἔξει σφραγίσηρ. ἐκέννοι ἢ πρὸς μάρ-
 τυρίαν παραλαμβάνεσθαι δύνανται, μετ' ὧν ἔχομερ τε-
 σαμέντι φακτίονα, τουτέστιρ οἱ τινες ὑφ' ἡμῶν δύνανται
 κληρονόμοι γράφεσθαι, καὶ γράφηρ ἡμᾶς, εἰσὶ δὲ τινες
 παντελῶς εἰρημυλῶν καὶ ἐν Διαθήκῃ μαρτυρίας, οἷον το-
 νη, ἀνκῶ, ἀλαλῶ, κωφός, μανόμενῶ, ἄσωτῶ, ὁ-
 κέτης. ἐτι δὲ καὶ ὁ improbus. intestabilisque. τίς δὲ
 οὗτῶν ἐσίρ, ὅσορ διαθεμέκου τινός, ἐκλήθη τίττιος ἐπὶ
 μαρτυρίαν, ἐμαρτύρησε, τουτέστιρ ὑπέγραψεν ἐν τῇ δια-
 θέκῃ, καὶ ἐσφράγισε. τελευτήσαντῶ τῶν τεστάτωρων
 οὐκ ἠδέλησε παραγενέσθαι καὶ μαρτυρῆσαι, ὅτι αὐτοῦ
 ἐστιρ ἢ τε ὑπογραφεὶ, καὶ ἢ σφραγίς. μισούσι τὸν τοιοῦ-
 τῶν οἱ νόμοι, καὶ οὐκ ἐῶσιρ αὐτῶν λαβεῖν τὴν ὄζει ἄλλο-
 τρίας Διαθήκηρ. οὐδὲ διδῶσιρ αὐτῶ τῶν Διατίθεσθαι
 παρβησίαν, οὐδὲ συγχωροῦσιρ αὐτῶ μαρτυρῆρ ἐτέρου
 Διαθεμέκου. λέγεται δὲ ὁ τοιοῦτος, improbus, inte-
 stabiliqr. τί οὐδὲ εἰς τῶν μαρτυρησάντων τῆ Διαθήκη

Possunt

Testes autem

Sed cum aliquis

καρ

ψων, ἢ δίκειας φιλομίας, τῆ φιλ Διαθήκης ἰαχῆ συνῆ
 χερ, ὡσε εἶναι αὐτῶν ἔν τριαντῆ τῆ τάξει, ἔν ἥπερ ἔμελλ
 λε εἶναι, εἰ πῶ ἀρχῆρ ἀνεπιλήπῳς ἐγένετο, πάντων ἐκ
 λυθῆρων μαρτυρησάντων, διὰ τὸ κατὰ τὸν χρόνον ἔποιή
 σεως φιλ Διαθήκης, τὸν εἰρημνῶρ μάρτυρα ἢ πῶ πάν
 των γνώμῳ ἐλευθερον εἶναι νομίζεσθαι, καὶ μὴ ὑπεῖναι
 τινὰ τὸν περὶ καταστάσεως ζήτησιν αὐτῶ ἐπάγοντα.

Paer

ἔμου Διατιθεμένου, δύναται μαρτυρεῖν τῆ ἐμῆ Διαθή
 κῆ, πρῆτος ἔμα σεκοῦδῳ ἔφ' ἰδίῳ ὑπεξουσίῳ. εἰ δὲ ἡ
 λυθῆσιν αὐτοῦ ὑπεξουσιοὶ ἀδελφοί, ὁμοίως τὸ φιλ μαρτυ
 ρίας ἀκώλυτον. οὐδὲρ γὰρ ὄσι τὸ ἐμποδίζον, ἢ ἐνδὲ οἰ
 κου ἢ τοι μᾶς φιλίας, πολλοὺς ἔν ἀλλοτρίῳ μαρτυρεῖν
 Διαθήκῃ. ἢ νῖκα Διατίθεταί τις, εἰ βούλεται πῶ Διαθήκῳ
 ἀνεπιλήπῳ εἶναι, σκοπεῖτω ὅς μελλοντας μαρτυρεῖν,
 καὶ ἐξεταζέτω, μή τις ἔ μαρτυρῶν ὑπεξουσιός ὄσι ἔφ' τε
 σάτωρι, καὶ εὐρῶ φιλ μαρτυρίας αὐτῶ ἐξελαυνέτω, οὐκ ἔ
 τι ἢ ζητοῦμῳ μή τις ἔ μαρτυρῶν, ὑπεξουσιον ἔχῃ τὸν πε
 σάτωρα, ἢ σωυπεξουσιός ὄσι αὐτῶ, καὶ ὁ λογισμός, ὅς
 τος εἰσί. τί βούλη τὸν Διατιθέμῳ εἶναι, αὐτεξουσιον, ἢ
 ὑπεξουσιον; εἰ μὴ αὐτεξουσιον εἰποις, οὐ προσάινει τὸ λέ
 γεσθαι, μή τις ὄσι αὐτῶ σωυπεξουσιος, ἢ ἔχει αὐτῶ ἔν ὑ
 πεξουσιότητι. εἰ δὲ ὑπεξουσιον αὐτῶ θεματίσεσ, ἔτέρῳ
 μείζονι λόγῳ τὰ φιλ Διαθήκης ἐπέχεις, ὑπεξουσιος ἔφ' οὐ
 δύναται Διατίθεσθαι, ἔφ' ἂν Διαθήκῃ ὄσι, ἔφ' ὄντων Διατι
 πωσις, οὐ νομίζεται ἢ τι ἔχει ὁ ὑπεξουσιος ἔν κληρονομ
 πῆ ἐξουσίῳ, ὡσε πρᾶτῆρ ἀβούλεται ἐπ' αὐτῶ, εἰ δὲ δυνῆ
 σῶμῳ εὐρῶ ὑπεξουσιον Διατιθέμῳ, τότε λοιπὸν σκο
 πῶσῳ, εἰ δυνάτῳ προβάινει τὰ ἐξῆς, καὶ ζητοῦντες εἰ
 ζήσκοντῳ τὸν βετεράνον ὑπεξουσιον. βετεράνος δὲ ὄσι, ὁ
 στρατῶσάμεν, καὶ ἢ δὲ φιλ στρατείας ἀφειδῆς, εἰς τὸ
 κληρονομῶν πεκονλίον δυνάμενον Διατίθεσθαι, τουτέστι
 ὁ ἐκ

ἔκτῆσάτο ἐκ πῶ ἔν πολέμοις καμάτων, ἐτίμησαν γὰρ
 αὐτῶν αἰ Διατάξεις. οὐκοῦν ἔπειθῆ ὁ Διατιθέμῳ ὑπεξου
 σιος εὐρέθη, τρακταίσῳμῳ τὰ ἐξῆς. ἄρα τὸ βετεράνου ὑπε
 ξουσιῳ Διατιθεμένῳ εἰς τὸ κληρονομῶν πεκονλίον, ὁ πατῆρ
 ὁ ἔχων αὐτῶ ὑπεξουσιον, ἢ ἀδελφός ὁ σωυπεξουσιος δύ
 νανται μαρτυρεῖν; ἢ λέγομεν ὅτι οὐδ' ἀμῶς. ἢ γὰρ οἰκία
 κῆ μαρτυρία, ὁ λέγουσιν οἱ νομικοὶ domesticum testi
 monium οὐ καλῶς ἔν Διαθήκῃ γίνεται. πῶ δὲ οἰκία
 κῆ μαρτυρία, οὐκ ἐκ φιλ συγγενείας, ἀλλ' ἐκ φιλ ἐνώ
 σεως φιλ ἔν ὑπεξουσιότητι λαμβάνομῳ. εἰ καὶ τὰ μά
 λιστα ἔφ' αἰ Διατάξεις Διατίθεσθαι σωυχώρησαν αὐτῶ
 ἔν ὑπεξουσιότητι, ἀλλ' οὐκ ἀπαυτοῦσιν αὐτῶ, ὡσε Δια
 τιθέμῳ, μὴ καταφρονεῖν φιλ ἀκριβείας. Διατιθέμε Sed πα
 ρος τις, ἐνεσῆσάτο με κληρονομῶν, οὐ δύνανται μαρτυρεῖν
 τῆ ποιήσῃ ταντῆ φιλ Διαθήκης, οὐδὲ ὁ ἐμός ὑπεξουσιος,
 οὐδὲ ὁ ἔχων με ἔν ὑπεξουσιότητι πατῆρ, οὐδ' ὁ ἀδελφός
 μου ὁ σωυπεξουσιος. ὅλον γὰρ τὸ σήμερον πρᾶτῆρ ὄμῳ
 ἐπὶ Διατυπῶσῃ φιλ Διαθήκης, μεταξῶ τῶ κληρονομῶν, ἢ
 τῶ τεσάτωρος πρᾶττεται. εἰ ἡλ' τὰ μάλιστα ἔφ' σωυκέ
 χυτο πάλα τὸ τοιοῦτον νόμιμον, ἔφ' πολλῆς ἐπεπλήρωτο
 παραχῆς, ἢ νῖκα ἐκράτα τὸ τῶ φιλίεμπῳρος, ἔπειθῆ
 κατὰ πρῶτῳ ὄφῃ, αὐτῶς ἐνομίζετο κληρονομῶς εἶναι,
 οὐκ ἠδύναντο οἱ κατὰ ὑπεξουσιότητα σωυπῆρ ὄμῳι ἔφ' φα
 μιλιέμπῳρι, μαρτυρεῖν τῆ Διαθήκῃ, οἱ δὲ ἔφ' κληρονομῶ
 τῶ ἰδίῳ γραφομῳ, καθὰ προείρηται, ἢ ὑπεξουσιότη
 τα σωυλωμῳ, καὶ αὐτῶς μῶ τῶ ὁ κληρονομῶς, ἀκωλύ
 τῳ ἐμαρτυρεῖν, φιλ ἀκριβείας οὐκ ἔναντιομῳ τῆ μαρ
 τυρίας, διὰ τὸ Δοκῆφ ὅλον φέρεσθαι τὸ κέρδος εἰς τὸν φα
 μιλιέμπῳρα, ὅρ δὲ ἰδίῳ γραφομῳ κληρονομῶν ἀγνο
 ῶσθαι. ἀλλὰ μῶ, οἱ τοῦτο ἐπιτρέποντες ἀρχαῖοι, καὶ μῆ
 κωλῶντες τὸν σκεῖπτον κληρονομῶν, μήτε τοὺς σωυ
 αἰ

πτομένους αὐτῶ καθ' ὑπεξουσιότητα τῆ Διαθήκη μαρτυρεῖν, παρήνωσ χριῶ α τοῦς διατιθεμένουσ μὴ ἀποκεχρηῖσθαι τῆ Δελομένη ποιαντῆ παρρησία. καὶ ταῦτα μὲρ παρά τοῖσ παλαοῖσ. ὁ δ' ἐ ἡμέτεροσ βασιλεὺσ, τῶ τοιαύτῶ Διηθῶμ ἀταξίαιμ, ἀταξία γαρ ἐδ' ὄκα, τὸ διδόναι μὲρ παρρησίαιμ, παραινῆρ δὲ ταῦτῆ μὴ κεχρηῖσθαι, πῶ ἠν' ἀρχαῖωμ συμβουλίω, εἰσ ἀνάγκησ μετήγαγε νόμου. καὶ ὡσπορ ἐπί του' παλαμου' φαμιλιέμπτωρ, ἐκε κώλυτο πᾶσα μαρτυρία ἠν' σωλωμνύωμ ὡφ' φαμιλιέμπτωρι κατὰ ὑπεξουσιότητα, ὡτω καὶ ἐπί του' κληρονόμου σῶζοντ' εἰκόνα τῶ παλαμου' φαμιλιέμπτωρ, ὡτε αὐτῶ μαρτυρεῖρ, ὡτε τοῖσ σωσωπομνύοισ ἂν ὡφ' καθ' ὑπεξουσιότητα σωεχώρησε, δοκῆ γαρ εἰσ ὁ κῆθορ κέρδιμ μαρτυρεῖν. καὶ ἐσφδῆ ἡ διάταξιε τῶρ παλαοτέρωμ βασιλέωμ ὡφ' κληρονόμω μαρτυρεῖρ ἐσέτρεπε, πῶ τοιαντῶ διατάξιμ ἐκώλυον ὁ δ' ἰότατ' ἡ μῶρ βασιλεὺσ ἐγγραφίωμ ὡφ' οἰκείω κώδικοι.

Legatarij

ληγαταρίοισ δὲ καὶ φιδεϊκομισσαρίοισ, ἐσφδῆ οὐκ ἄσωμάτου γίνονται διάδοχοι, καὶ πᾶσι τοῖσ σωαπτομνύοισ αὐτοῖσ καθ' ὑπεξουσιότητα, ἀκώλυτ' ἡ μαρτυρία γνήσεται. ἀλλὰ διάταξιε πρὸσ τούτοιε ὅτι τῶ γαλλωτάτου ἡ μῶρ βασιλέωσ ἰδικῶ, ἐπιτρέπουσα τοῖσ τοῖσ, τὸ δῶνασθαι ληγᾶτα καταλιμπάνειμ, τοῖσ μέλλουσι μαρτυρεῖρ τῆ Διαθήκῆ, καὶ πολλῶ πλεόν τοῖσ συνλωμνύοισ αὐτοῖσ καθ' ὑπεξουσιότητα. οὐ Διαφέρομα δὲ, ἔν ποῖε γέγονεν ὕλη ἡ Διαθήκῆ, πότερομ, ἔν σαντισμ, ἡ ἔν χάριται, ἡ ἔν μεμβράναι, ἡ ἔν ἐτέραι ὕλη, οἷον ἔν δέξματι, ἡ ἔν ἐλεφαντίνοισ πτυχιόισ.

Nihil

δῶναται τίσ διατιθέμεν, πωλλᾶσ ἰστονῶωσ γράφαμ Διαθήκαι, ὡτω μῶ τοι, ὡστε μίαιμ ἐκάσω αὐτῶ, κατὰ τῶ κρατοῦσαμ ἔν Διαθήκαισ παραφυλακίω

Sed et unum

πῆ

πρωιούσθαι. τούτο δὲ ἀναγκαῖορ ὄσι, δ' εἶναι πωλλὰ τῶ Διαθήκῶ ἰσότηπα. ἔσδ' ὡτε γάρ τισ μέλλωμ ἀποσώλῃμ, ἔχαρ μεδ' ἑαυτοῦ βουλεται πῶ Διαθήκῶ, καὶ ἐτέραι ὡμοι καταλιπῆρ, δὲ ἡσ Δείκνυται τῶ τελυτήσαντ' ἡ δῖανοια, καὶ δῖ' ἄλλαισ συμβαίνῃ πωλλᾶσ αἰτίας, ἀναγκάοτάτορ εἶναι τούτο, αἷ τινεσ δὲ ἀνδρωπίνωμ συμβουλοῖσ πωρῖσάστωμ. ἔσδ' ὡτε γαρ κλαπῶωμ συμβαίνῃ τῶ ἔρ ἰσότηπομ, ἡ καὶ τῶρ λαβόντα ἔν παρακαταθήκῆ, ὡ δ' εἴσσαι, καὶ ἄλλομ εἶναι τῶρ τόπομ ἔν ὡ Διατρίβα.

ταῦτα δὲ πάντα πρὸι ἠν' ἐγγραφῶμ δὲ νοῖσθαι **Sed hoc**

Διαθηκῶμ. εἰ δὲ τισ ἄγραφομ βουλεται ποιῆσαι Διαθήκῶ, πολιτικῶ Δηλονότι, ἄγραφομ γαρ ὁ πρᾶίτωρ οὐκ ἐσπίσεται Διαθήκῆμ. πῶε γρ' ὁ σφραγῖσθαι ἀπαιτῶρ αἰεῖ. εἰ τοίνω παρόντωμ ἐπτά μαρτυρωμ τῶ οἰκείαιμ γνώμη ἐπ' αὐτῶ φανερῶσα, τελεία καὶ ἰσχυρὰ ἡ ποιαντῆ κατὰ τὸ πολιτικῶ ἔσαι Διαθήκῆ.

De militari testamento. Tit. xij

EΝ τοῖσ προλαβούσιμ εἰρηκάμω, τίνα τρόπομ δὲ τυποῦσθαι τῶ Διαθήκῆμ, ἀλλ' ἐκείνῆ μὲρ ἡ πολλῆσ ἀκριβείαισ ἐχομνύν παραφυλακῆ, ἔν ταῖσ παγανικαῖσ χώραιμ ἔκα Διαθήκαισ. ἐπὶ δὲ τῶ στρατιωτικῶμ Διαθηκῶμ, ὡπαισ ὁ τοιοῦτ' ὡ σχολάζει λόγῶ. συγκεχώρηται δὲ αὐτοῖσ ἐκ τῶρ διατάξιωμ Διά τῶ ἔν νόμοισ ἀπερῖται, τὸ παρὰ τῶ ἀκριβέαιμ Διατίθεσθαι. ἀμέλῃτοι, εἰ ἡ ἑνὸσ παρόντ' ὡ μάρτυρ' Διατίθενται, ἡ καὶ ἰαιμ μὲ γράψωσιμ οἰκείαι χερὶ τὸ τοῦ κληρονόμου ὄνομα, ἡ αὐτῶ ἔξῖται βουλῆσισ. ἡ σχολημνύοι γαρ πρὸι τῶ στρατείαμ, ἐκόντωσ ἀγνοούσιμ ἀκριβείαισ ἀπάσῃσ παρατήρησιμ. ἀλλὰ πᾶλαι μῶ ὡπου δῆποτε Διάγοντεσ, στρατιωτικῶσ ἡ δῶναντο Διατίθεσθαι. Διάτσοξιε δὲ τῶ ἡμετέρομ βασιλέωσ τότε σωεχώρησεμ αὐτοῖσ τῶτο πᾶπαιμ, ἡ τῆκα

ἐν τοῖς κἀσροῖς, ἢ ἐν τῷ ἕξει δὲ τῶν διατίθεισιν ὅπως δὲ
 ποτε γὰρ ἢ βουλῆσι αὐτῶν, ἐγράφωσιν ἢ ἀγράφως δια-
 τυπωσάντα ἢ, τὸ ἰχυρὸν ἐχέτω ἐν ἑαυτῷ. ἐν οἷς δὲ
 ἡρόνοις ἐν ἑτέροις Διατρίβουσι τόποις, ἢ ἐν τοῖς λεγομέ-
 νοις αὐτοῖς σελεύτοις, τουτέστι ἐνθά διαγάμν αὐτοὺς ἀ-
 νάγκη, ἢ στρατιωτικῶν ἐν τῷ διατίθεισιν προνομίῳ οὐκ
 ἀπολαύσουσι. καὶ ὑπεξουσιοὶ δὲ ὄντες ἀκωλύτως διατί-
 θενται. πανταχοῦ μὲν τοὶ πῶν ἀκριβῆσαν παραφυλάττον-
 τες, ἐν τῷ τῶν κἀσρων εἰσὶν ἐκτός. οὐκ ἄτοπον δὲ
 εἰς μέσον ἀγαθῶν, καὶ ἀτραϊανῶν περὶ στρατιωτικῆς εἰρη-
 ναι διαθήκης, ἐπὶ θέματος τοιοῦτου, στρατιώτης τις συγ-
 καλεσάμενος τινὰς, ἐπὶ αὐτῶν εἶπε, τὸνδε, ἢ τὸνδε ἐξ-
 λείπει κληρονόμον εἶναι, καὶ τὸνδε τὸν οἰκέτιον ἐλευθέρω-
 θῆναι. ἀγράφως δὲ πάντα ἐπράττειτο. ζήτησις μετὰ τῶν αὐ-
 τῶν πλεονεχίας μετὰ τῶν ἄδιαθέτου, καὶ τῶν ὀνομασθέν-
 τῶν κληρονόμου ἀνεφύκη, καὶ οἱ μὲν ἐξ ἀδιαθέτου ἔλεγον
 τὰ παρὰ τῶν τελευτήσαντων εἰρημνύειν, οὐχ ὡς ἐπὶ τῶν
 νομῶν διαθήκης εἰρημνύειν. ὁ δὲ κληρονόμος προεβάλετο τὸ
 στρατιωτικὸν προνόμιον, ἐκθῆκεν πῶν διαθήκην βεβαίωσιν.
 σατίλιος δὲ σεβῆρος ἐπὶ τοιαύτης ἀκρωμνυοῦ ἀμφιβο-
 λίας, ἐπὶ τραϊανὸν ἀνήγαγε τὸν θεότατον. ὁ δὲ ἀντέγρα-
 ψε ταῦτα. τὸ στρατιωτικὸν προνόμιον τὸ λέειν, τὰς ὅπως δὲ
 ποτε γενομένης ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν διαθήκας βεβαίως εἶ-
 ναι, οὕτως νοθεύειν χρὴ, ὡς κατὰ προτέραν τάξιν πρόσθε-
 λον εἶναι δὲ γεγενῆσθαι διαθήκην, εἴτε ἔγγραφον, εἴτε ἀ-
 γράφον, ὁ τοίνυν τελευτήσας στρατιώτης, οὐ ὑπέριξεν οὐ-
 σίας κινεῖται ζήτησις, εἰ συγκαλεσάμενος τις ἐπὶ τὸν
 τῶν, ὡς πῶν οἰκείαν γνώμην ἐπὶ μαρτύρων δηλώσει, σα-
 φῶς παρέσπεε τίνα βούλεται ἔχειν κληρονόμον, ἢ τίνα
 τῶν οἰκείων ἐλευθερώσει ἢ ἐξίωσιν, ἢ ἀγραφοῖς ἰχυρὰν πῶν
 τοιαύτην καλοῦμεν διαθήκην, εἰ δὲ ὥσπερ ἐπὶ τὸ πλεονεχ-
 ῶν

Illis autem

Ei autem

ἐν ὁμιλίαις εἶωθε συμβαίνον, παρόντων τινῶν ἀποτρέφον-
 ῶν πρὸς τίνα εἶπερ, ἐγὼ σε κληρονόμον ποιῶ, ἢ τὰ ἐμά-
 πράγματα σοὶ καταλιπώμενον, οὐ χρὴ τὸ το διαθήκῃς ἔ-
 χειν δύναμιν, ἐπὶ οὐδενὸς γὰρ μάστιχα τὸ ἡσικωθεῖν,
 εἴπωρ ἐπὶ στρατιωτῶν, οἷς ἐν προνομίῳ δέδοται, τὸ ὅπως
 βούλονται διατίθεισιν. ὡς τὰ ἐν ὁμιλίαις λεγόμενα,
 εἰς τυπὸν διαθήκῃς μὴ ἀναφέρεισθαι. ἐπεὶ τοιγε πάσης
 δυσκολίας ἐκ δὲ, μετὰ πλεονεχίας στρατιώτου παντός, ἀναφα-
 νήσονται μάστιγες διαβεβαίουμενοι ἑαυτοὺς ἀκηκοέναι,
 ὅτι ὁ εἶνα ὁ τελευτήσας, εἶπε τῷδε, ὅτι ἐγὼ σε κληρονό-
 μον, ἢ ὅτι καταλιπώμενον σοὶ τὰ ἐμά πράγματα, καὶ ἐκ-
 τόντου αἰ ἀλεθρῶς ἀνατραπήσονται τῶν στρατιωτῶν βου-
 λήσας. στρατιώτης εἴτε ἄλλοθεν εἴη, εἴτε κωφόσ,
 ἰχυρῶς διατίθεται. ὑπόθου δὲ αὐτῶν μὴ ἐκβληθέντα ἐπὶ
 στρατείας caufaria missione, ἄτοπον γὰρ τὸν τοιοῦ-
 τῶν στρατεῖσθαι. ὁ μὲν γὰρ οὐκ ἀκούει τῶν τῶν στρατηγού-
 παραγγελμάτων, ὁ ἢ ἕαν τις ἀναγκαίου δέεται, οἷον ὁ
 πλου, οὐ δάματα τῶν δηλώσει. μέχρι ἢ τοσοῦ-
 του ἐκ τῶν βασιλικῶν διατάξεων συγκεχώρηται τοῖς
 στρατιώταις τὸ διατίθεισιν παρὰ τῶν ἀκριβῆσαν, μέχρις οὐ-
 ἔρ στρατεύονται, ἢ καὶ διατρίβουσιν ἐν κἀσροῖς. μετὰ δὲ
 πῶν ἀφῆσιν, τουτέστι ἡνίκα γήρωνται βεπερῶνοι, ἢ τῶν κα-
 σρῶν εἰσὶν ἐκτός, εἰ καὶ ἔτι στρατεύονται, τῶν τῶν παγα-
 νῶν ἀκριβῆσαν φυλάττειν ὀφείλουσιν. ἐπὶ δὲ εἰρήκῃ-
 μιν, τὸν εἰς στρατιώτας ἐν κἀσροῖς διατίθεισιν, ἀκί-
 δάως ἐπὶ ἀκριβείας καταφρονῶν, τὸν δὲ βετεράνους,
 τῶν ἀκριβῆσαν ὀφείλειν παραφυλάττειν, ὅρα τὸ ἐντεῦθεν
 ζήτησιν, ὅπερ μετὰ τῶν στρατιώτου καὶ βετεράνου εἰς στρα-
 τιώτης ἐν κἀσροῖς διάγωρ, καθ' ὃν ἡβουλήθη δίδεσθαι τῶν
 πορ. ἀφῆσιν ἐπὶ στρατείας, ἐτελευτήσας, σκοποῦμεν, εἰ δὲ
 κρατῆρ αὐτοῦ τῶν βούλησιν, καὶ εἰ μὲν τις ἐξετάσει τῶν
 χρο

Quinimo

Sed haecenus

χρό

χρόνον, ὃν ὧ γέγονε ἡ διαθήκη, ἐξ ῥώθαι φημί, καὶ πορὰ πλὴν ἀκρίβειαν, ἐὶ δὲ τὸν καιρὸν ἐπὶ τὴν τελευτῶν, πλὴν μὴ γενομένην κατὰ ἀκρίβειαν ἰσχύων οὐδ' ἄν ; ὁ χρόνος δὲ τέμνει πλὴν ἀμφισβήτησιν, καὶ ἐὶ μὴν εἰσω ζῆναι αὐτοῦ μετὰ πλὴν ἀφειρῶν ἐπελευντήτε, τυχὸν τὸ δέκατον ἢ ἐνδεκάτω ἢ δυοδεκάτω μῶνι, στρατιωτικῶν ἔτι πάντων ἀποκαλῶν, τὸ ἰσχυρὸν αὐτῆς δίδωμι, εἰ δὲ μετὰ τῶν ἀφειρῶν ζῆναι αὐτὸν παραδραμόντος, μνηκῆτι ἐξ ῥώθω. ἰκανὸς ἂν ἦ ὁ μεταξὺ χρόνος ἐκ πᾶσι δειῦσαι αὐτὸν τῷ ὀφείλουσαν παραφυλάττειν περὶ τὰς διαθήκας ἀκρίβειαν, ὡς αὐτὸν πλὴν ἑαυτοῦ διαθήκην ἀμείψαντα, οὕτω διατίθεισθαι. τί ἔστι δὲ θέτο μὴ τις στρατιωτικῶς, ζῆνῆσατο δὲ κληρονόμου ὑπὸ αἴρεσιν, ἐτελευτήσῃ δὲ εἰσω ζῆναι αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀφειρῶν ἢ τῆς ἐξουσίας αἴρεσις μετὰ τὸν ζῆναι αὐτοῦ ἐξ ἡλθε, σκοποῦ μὲν ἐὶ βλάβῃ τῆς πλὴν διαθήκῃ, καὶ λέγουμεν, ὅτι οὐδ' αὖτως πλὴν γὰρ τελευτῶν ἀπαιτοῦ μὲν εἰσω ζῆναι αὐτοῦ γενέσθαι μετὰ τῶν ἀφειρῶν, οὐ μὴν τὸ γενέσθαι τῶν ἀφειρῶν. παραγὰν δὲ τῶν, διέθετο παρατῶν ἀκρίβειαν, ἐπρατείνεσατο μετὰ ταῦτα, διάγωμ ζῆναι κἀστροίς, ἀποσφραγίσας τῶν διαθήκῃ, τινὰ προσέθηκεν, ἢ περιέθετο, ἢ καὶ μόνον ἀνέγνω τῶν διαθήκῃ, ἢ ἐπραξέ τι ἕτερον, ὅς οὐδ' εἰκνυτο ἡ τοῦ στρατιώτου βουλήσις, βουλομένου δὲ πάντων ἰσχυρῶν. ἐτελευτήσῃ μετὰ ταῦτα, ἰσχύει καὶ παρατῶν ἀκρίβειαν ἡ διαθήκη ὡς ἀπὸ καινοτέρας αὐτῆς βουλήσεως, ἢ διάγωμ ζῆναι τοῖς κἀστροίς, ἔσχερ ἐπὶ τῆς διαθήκῃ. στρατιώτης διάγωμ ζῆναι κἀστροίς, διέθετο παρατῶν ἀκρίβειαν, ὑπέστη μετὰ ταῦτα κἀστροίς διμινουτζίονα. ἢ γὰρ αὐτεξουσίᾳ ὡν δέσποικεραυτοῦ εἰς ἐξουσίαν, ἢ ὑπεξουσίᾳ ὡν γέγονε ἐμαγκιστῆ, μὴνέτω ἡ διαθήκη ἐπὶ οἰκείᾳ οὐδ' ἐπὶ ἕττον ἰσχύος, ὡς καινοτέρας ἐπιτυχίσασα γνῶ

ἐπιπέσει

Sed ubi

ἄλλ. γὰρ ἐλευχὴ ἡ ἀσφα γνῶμην

μην τοῦ στρατιώτου, μετὰ τῶν ἐμαγκιστῆσιονα, ζῆναι γὰρ οὐκ ἔμαφεν αὐτῷ, τὸ βέβαιον ἔχαρ αὐτῷ ἡ βουλήθη, οὐδ' ἔμα κάστροις διμινουτζίων, ἔξ ἔτι ποιοῦ τῶν διαθήκῃ, ἐπειθεῖ δὲ στρατιώτης ἡ διατίθεισθαι. ἐπίτοιγε, ὡς περὶ οὐκ ἔμαφεν μαθσομέθα, ἢ τῶν τεσσάρων κἀστροίς διμινουτζίων ἀνατρέψῃ τῶν διαθήκῃ. ζῆναι αὐτῶν δὲ οὐ παραφυλάττειται ταῦτα, ἄτοπον γὰρ τῆρ μὴ κατὰ νόμους γενομένων διαθήκῃ, ἰσχυρῶν δὲ, πάντων ὑπὸ τῶν πολιτικῶν ἀναεξουσίᾳ κανόνων. εἰσὶ τινὲς ὑπεξουσίοι οἰκασθένσιον μὴ οὐκ ἔχουσι πεκονλιον, κούσι δὲ καστρένσιον, ἐκ τῆς παλαιότερας νόμων, ἢ ἐκ τῶν μετὰ γενεσῶν διατάξεων ἔχουσι, οἷα δὲ τὰ ἀπὸ σωεδρίας, ἢ τὰ ἀπὸ σωηγορίας, ἢ τὰ ἀπὸ ἀρχῆς, τῶν ἐξ ἄννωνων ἐκ τῆς δημοσίᾳς τῶν ἐκ μῶν αὐτοῖς. ἐὶ τῶν ἐπιτέθεσθαι ζῆναι ὑπεξουσίότητι διατίθεισθαι, ἀλλ' ἐπὶ τῆς μικρῆς ἢ ἐπὶ αὐτοῖς ἀμφισβηλία, γέγονε γενικῆ τῆς μετέξ βασιλέως διατάξεως λέγουσα, πάντα ὑπεξουσίον κούσι καστρένσιον ἔχοντα πεκονλιον, ἐπὶ αὐτῶν κοινῶν νόμων δάσασθαι διατίθεισθαι. τῶν ἐξουσίᾳ οὐκ ἔμαφεν διατάξιν ἀναγνούς, οὐδ' ἂν ἀγνοήσῃς τῶν εἰς τῶν φησόντων

Sciendum

Quibus non est permiffum testamētum facere. Tit. xii.

Τὸν ἀνδρῶπων οἰ μὴ διατίθενται, οἰ δὲ οὐ διατίθενται. καὶ εἰπω μὲν περὶ τῶν δωαρμῶν διατίθεισθαι. ἀλλ' ἐπειδὴ πολλοὶ τῶν ἀριθμῶν εἰσι, εἰπω μὲν περὶ τῶν μὴ δωαρμῶν διατίθεισθαι ὀλίγων ὄντων, ἵνα ἐκ τῶν μᾶθω μὲν τοὺς πολλοὺς. κατὰ πρῶτον τάξιν οὐ δάσασθαι διατίθεισθαι ὁ ὑπεξουσίος, ἐπειδὴ διαθήκη δὲ φησόντων διατίθεισθαι, ὑπεξουσίος δὲ οὐ δύναται ὡς βούλεται τὰ δικτῆ διατυπωῦ. ἀλλ' ἐπὶ τοσοῦτον κενώλυται διατίθεισθαι, ὅτι ἐὶ καὶ ἐγὼ ὁ πατὴρ, οἷα φιλοῦ γίνεσθαι, θερασπένων αὐτῶν, ἐπιτρέψω αὐτῶν, εἰς ὅσον βούλεται μέρος τῆς

μὲν διατίθεται περιουσίας, οὐκ ἔρρωται τὸ παρ' αὐτῷ γινώσκοντι. οὐδ' ἔτι γὰρ ἰδιώτου γνώμῃ ἰσχυροτέρων εἶναι τῶν νόμων. εἰσὶ δὲ οἱ τινες ἐν ὑπεξουσιότητι διατίθεντες. οἷον, οἱ ἔχοντες κασρένσιον πεκονλιον. τὸ το δὲ τῷ ἀρχαίῳ μόνοις ἐπιτρέπεται. ἐξ ἀθηντίας ἔτι μὲν αὐτοῦ. οὐδ' ἔτι νερούα. οὐ μὲν, ἀλλὰ καὶ τῷ ἀρίστῳ βασιλείῳ τρεῖς μῆνες. μετὰ δὲ ταῦτα, διάταξις ἀδριανῶν, διαφοροῦσι τοῖς βετεράνοις, καὶ αὐτοῖς ἐπέτρεψε τὴν διατίθειν ἐν ὑπεξουσιότητι. καὶ εἰ μὲν διατίθωνται πάντες οἱ εἰρημῶν εἰς τὸ κασρένσιον πεκονλιον, λήφεται τὸ παρ' αὐτῷ γραφεῖς κληρονόμος, εἰ δὲ ἀδιάθετοι πελευθῆσουσι, μήτε παῖδας ἔχοντες, μήτε μὴν ἀδελφοὺς ὑπόντας, κοινῶς δικαίως ὡς οἷον ἀπὸτε παγανικὸν πεκονλιον ἐπιτοὺς γονεῖς ἔρχεσθαι. ἡνίκα γὰρ τις μὴ χρῆσται τῇ φιλοτιμῆσει αὐτοῦ καινοτομία, τῶν παλαιῶν νόμοις. πάλαι δὲ παντοῖον πεκονλιον πελευθῆσαντες τὸ παλαιὸν ὁ πατήρ ἐλάμβανε. πολλὰ δὲ διαφορὰ, παγανικῶν καὶ κασρένσιου πεκονλιου. καὶ πρῶτον μὲν αὐτῶν. οὐδ' εἰς μὲν τὸ κασρένσιον, ὁ ὑπεξουσιος Δωάτῃ διατίθειται, εἰς δὲ τὸ παγανικὸν οὐδ' ἄνευ. Δευτέρως δὲ διαφορὰ. ἀγανακτικῶς ὁ πατήρ καὶ τῷ ὑπεξουσίῳ, τὸ μὲν παγανικὸν ἀδεμπῆναι, τριτέσι ἀφαιρέσει δ' ἄνευ πεκονλιον, τὸ δὲ κασρένσιον οὐκ ἐτι. τρίτην διαφορὰ. ἐὰν πολλὰς ἐποφείλωρ τις, ὑποσηθὶ διάπρασιν ὑπὸ τῆν ἑαυτοῦ κρεδιτώρην, τὸ μὲν τῷ παλαιῶν σωδιαπιπράσκει) πεκονλιον, ἢ γὰρ τὸ παγανικὸν, τὸ δὲ κασρένσιον οὐδ' ἀμῶς. εἰς τε πετάσκει διαφορὰ. ἐὰν πολλῶν ὄντων παίδων ὁ πατήρ πελευθῆσιν, συμβῆ ἢ ἄλλ' αὐτῶν ἕνα, παγανικὸν ἔχων πεκονλιον καὶ κασρένσιον, τὸ μὲν παγανικὸν, κοινῶς ἔσται ἔτι ἀδελφῶν, τὸ δὲ κασρένσιον, μόνου τοῦ κτισαμῶν. καὶ τοῖς πάντας τὰ τῆν ὑπεξουσίῳ παίδων πεκονλία, μέγας εἶσιν νομίζονται καὶ πατρώας περιουσίας. ὡππερ καὶ τὰ τῷ δικέ

καὶ τῶν

δικετῶν πεκονλία σωασιμῆς τῇ δεσποτικῇ περιουσίᾳ. τὰ δὲ εἰρημῶν περὶ τῆν κασρένσιον, νόσιν καὶ ἐπὶ ἐκείνων τῆν μὴ προσπορίζοντων τῷ πατρὶ ἐκ τῆν διατάξεων κατὰ διαφορὰς αἰτίας. Δίχως τὸν τῶν ἔχοντων κασρένσιον, ἢ κοινῶς κασρένσιον πεκονλιον, ἐὰρ τις ὑπεξουσιος ὡρ διατίθεται, ἀχρηστος ἢ τούτου διαθήκη, εἰ καὶ γινώσκοντος αὐτεξουσιος ἐπελευθῆσιν. σκοποῦμεν γὰρ αἰεὶ οὐ μόνον τὸν καιρὸν καὶ τὴν τελὸν, ἀλλὰ καὶ τὸν καὶ τὴν ποιήσασθαι καὶ διαθήκη, εἰ ἐν ἐκατέρῳ χρόνῳ παρῆκται εἶχε τοῦ διατίθειν. ἐν δ' αὐτῶν τάξει οὐδ' ἀναγνῶνται διατίθειν οἱ ἄνευ, οἱ δὲ γὰρ ὅτι τισαμῶντος λέγεται περὶ τὸ μῶντος, ἢ τοι μαρτυρία Διανοίας. ἐς ἐξήκοντα δὲ Διανοίας ὁ ἄνευ. οὐ διατίθεται, οὐδ' οἱ μαινόμενοι, ἐπεὶ δὲ κασρένσιον λογισμοῦ. ὡς οὐδ' οὔτε ἄνευ, οὔτε μαινόμενος διατίθεται. ἐπεὶ δὲ τὸ φρονεῖν, τῷ μὲν οὐ προσγένονε, τὸν δὲ ἀπέλιπε. ἀνίχυρος ἢ αὐτῶν ἢ διαθήκη, εἰ καὶ τὰ μάλα οὐδ' ἄλλ' γενόμενος ἔφηρος ἐπελευθῆσιν, ὁ δὲ ἀνανήσασθαι. εἰ δὲ ὁ μαινόμενος κατ' ἐκείνον διατίθεται τὸν καιρὸν ἐν τῷ πανταίῳ τῷ μῶντος, τουτέστιν ἐν τοῖς διαλείμμασι, ζῆται εἰ κρατῆ; καὶ λέγομεν ἔννομον εἶναι τῶν διαθήκων. τὴν ἢ ὅτε διατίθειν τις ἐμάνη; τὸ μετὰ ταῦτα πάθος ὑπὸ γενόμενος καὶ μανίας, τῷ ὁρθῶς διατυπωθῆσαν οὐκ ἀνατρέψει διαθήκων. ἄσπρον οὐδ' ἔτερον σωάλλαγμα ἐπιγενόμενος μανία διαφθείρει. οὐδὲ τὸν ἄσπρον, ὅτι τῶν οἰκίῳ πραγμάτων ἢ διοικήσεις ἀπνογέρονται, ὁ νόμος συγχωρεῖ διατίθειν. ἢ δὲ πρὸ καὶ ἀσπείρας γενόμενος διαθήκη, τουτέστι πρὶν ἢ διοικήσεις αὐτῶν τῶν πραγμάτων ἀπαγορεύει, ἐκείνῃ μῶντος. ἄλλος καὶ κωφός οὐκ αἰεὶ διατίθεται. Διαλεγόμεθα δὲ περὶ ἐκείνων τῶν κωφῶν τῶν παντελῶς μὴ ἀκούοντων, οὐ μῶντος τῶν βραδέως ἀκούοντων, οὗτος γὰρ διατίθεται, καὶ γὰρ ἄλλος ἐκείνον

Præterea

Item prodigis

Item surdus

φρασίᾳ, οὐ τὸν βραδέως λαλοῦντα, ἀλλὰ τὸν παντελῶς μὲν
 φθειγρόμυρον, τὸ δὲ οὐκ ἀεί, προςέθηκα δὴ ἐκείνην πλῆρως
 τῆσαν. πολλὰ γὰρ ἄν τις δὴ ὡς γράμματα, καὶ περὶ δὲ
 μὲν φ, συμφορὰς ἐπιγενομένης, πλῆρως δὲ αὖ ταντὴν
 ἐπάγουσα αὐτίκα, φηὶ ἀκοῆς, ἢ φηὶ γλώττης ἐσερήθη. καὶ
 ἐπειδὴ παρὰ τοῖς παλαμοῖς οὐ τοιοῦτοι οὐκ ἐδύναντο δια
 τίθεσθαι, διατάξεις ἐφοίτησε τῶν ἡμετέρου βασιλέως κε
 λενθῶσα, τοῖς ἐκ πάθους εἰς ἥτο ἐλθοῦσι, μετὰ ἔνος πρῶτα
 φυλακῆς δύνανθαι διατίθεσθαι, τὸν δὲ τρόπον καὶ πρῶ
 τὰ κρησίων ὄξει ἀνελλιπῶς μαθῆναι, τὸν πλὴν εἰρημῶν ἀ
 ναγνόντων νεκρῶν διατάξιμ. εἰδὲ τις διατιθέμενος, νόσου
 συμβάσης, ἢ ἐκ ἡμωρίας ἀρχιερέων, ἢ ἐξ ἄλλης οἰασθῆ
 ποτε πρὸς ἀσέως, ἀλαοῖς, ἢ κωφῶς γέγονεν, ἢ προγενομέ
 νη φυλάττει πλὴν ἰδίαν ἰσχὺν διαθήκη. ὁ τυφλὸς δὲ
 νκαται διατίθεσθαι, παραφυλάττων τὰ ἐν τῇ εἰρημῶν
 Διατάξιν τοῦ φηὶ ρείας λήξεως ἰουσίνας. ὁ παρὰ τοῖς
 πολεμίοις ὧρον κελῶς παρ' αὐτοῖς διατίθεται, εἰ καὶ συμ
 βῆ πῶτον εἰς πλὴν ἡμετέραν πολιτείαν ἐλθῶν. πλὴν δὲ παρ'
 ἡμῶν γενομένων διαθήκη ἐξέσθαι φημὶ, μετὰ ταῦτα
 γενομένον αὐτῶν ἀιχαλώτως. εἶπε δὲ ὑπέστρεψε, τὸ δίκαιον
 τῶν πολεμίων πρὸς αὐτῆν τὸ βέβαιον, εἶπε πρῶτα τοῖς πλε
 μίοις πελυθῆσθαι, ὁ κορνήλιος νόμος χερσίξει αὐτῆν τῷ χάω.

De exheredatione liberorum. Tit. xiiii

Εἰρήκαμν ἐν τοῖς προλαβοῦσι τίνων τρόπον δὲ γιν
 νεσθαι τὰς Διαθήκας. οἶον τὸν τεσάτωρα, δικία χα
 ρί γράφειν τὰ τῶν κληρονόμου ὄνομα, ἢ πῶτον λέγειν ἐπὶ τῶ
 μαρτύρων, καὶ ἐπὶ αὐτῶν μάρτυρας, καὶ τούτους ὑπογρά
 φειν ἐν τῇ Διαθήκῃ, καὶ ταντὴν σφραγίζειν, μηδενὸς ἐν
 μέσῳ πραττομένου. ἐν δὲ τι τούτων παραλίφθῆναι, ἄχρη
 σον δαίκνυσι πλὴν Διαθήκῃ. οὐ μόνον ὃ φηὶ ἐξημένους δὲ ὁ
 μετὰ παραφυλακῆς πρὸς τὸ ἰσχυρῶς διατίθεσθαι, ἀλλὰ
 ἐπι

ἐπιζητοῦμεν καὶ ἄλλο τι. δὲ γὰρ σκοπεῖν εἰ ἡὸρ ὑπεξού
 σιον, εἴτε αὐτεξούσιον ἔχει ὁ τεσάτωρ. δὲ γὰρ τούτων ἢ
 κληρονόμον γράφειν, ἢ ἀποκλήρον ποιημάτων φημὶ.
 εἰ δὲ σιωπῆ πρῶτα ἐπιτεύσει τούτων, ἀνωδῶστος ἢ διαθή
 κη, ἢ αὐτῶν φηὶ γραφῆς. ἀμέλει, εἰ καὶ συμβῆ τὸν παῖδα
 πρὸτελευτήσασιν τὸ δικαίου πατρὸς, οὐδὲν ἔττον ἀκυρῶ
 ἢ διαθήκη, κατὰ τὸν κανόνα τὸν λέγοντα, τὰ ἢ ἀρχῆς ἐ
 νυδῶσασα, ἐκ τῶν μετὰ ταῦτα ἐπιγενομένων, ἰσχὺν λαμ
 βάνην οὐ δάωται, καὶ οὐ δῶνῃσονται οἱ σκρίπτωι κληρο
 νόμοι διαδέξασθαι τῶν τελευτήσαντος περιουσίαν, εἰ
 καὶ μὴ ὑπέσι παῖς, ὁ δὲ αὐτῶν πρῶτα ἐπιτετείου βλαπτό
 μινος. καὶ ταντὴν μὲν, ἢ νικά ἢ ὄξει ὑπεξούσιος. εἰ δὲ
 τις ἔχει θυγατέρα ὑπεξούσιαν, ἢ ἔγγονον, ἢ ἔγγονην, ἢ
 προεγγονον, ἢ προεγγονην, οὐκ ἔγραφε δὲ αὐτοῦς κληρο
 νόμος, οὐδὲ μὴν ἢ εὐρεθῆσται ἐποίησεν, ἀλλ' ἢ βρισεν αὐ
 τοῦς πρῶτα ἐπιτετείου, οὐκ ἀκυρῶν ἢ ἢ διαθήκη, οὐδὲ πρῶτα
 ἐπιτετείου τοῖς γεγραμμένοις κληρονόμοις προσανέσσει.
 προσανέσσει δὲ ὄξει, μέγας ἀφαίρεσις. ἀλλ' εἰ ἢ ἐξωλοῖ
 εἰσιν οἱ γεγραμμένοι, εἰς τὸ ἡμισυ γίνεσθαι προεάνεσις. εἰ
 δὲ σοῦοι, εἰς τὸ ἀναλογῶν. οἶον ἔστι ἐνεσῆσται ὁ τις κληρο
 νόμος, πλὴν θυγατέρα, ἢ τὸν ἔγγονον πρῶτα ἐπιτετείου καταλι
 πῶν. εἰ μὲν ἢ ζωτικῶν εἰσιν οἱ γεγραμμένοι κληρονόμοι,
 ἢ μὲν θυγάτης, ἢ γῶν ὁ ἔγγονος, λήφεται ἐξαλογκιον. οὐδὲ
 τρεῖς ἐξωλοῖ κληρονόμοι ἐξαλογκιον. εἰ δὲ σοῦοι, λαμβῶ
 νουσι τὸ ἀναλογῶν, ταυτέσι τρεῖς ὀυγκίας. ὅσον ἢ μετὰ
 λαμβάνειν, εἰ γε ἀδιάθετο ἔτελευτησεν ὁ πατήρ, του
 τέσι τῶν τεσάτωρ φηὶ περιουσίας αὐτῶν μάρτυρας. ἢ ἢ δὲ
 τούτοις, οὐ μόνον nominatim, ἀλλὰ καὶ inter cae
 teros, ἢ τοῖς ἀορίσως ἐξερέδατεναι, ἐν τῶν λέγειν, οἱ λοι
 ποὶ ἔσωσαν ἀποκλήροι. εἰ δὲ νομινάμ ἐξερεδά
 σῶν, ἐγένετο ταῦτον τὸν τρόπον, τρίτος ὁ υἱὸς μου, ἔσω
 εἰ

Εἰς

Εἰς

Nominatim

λω γράφει κληρονόμους, ἢ ἐξερεδάτους νομινάτιμ ποισ-
 ἔμ. εἰ δὲ πραιτεριτωθῶσι, τῆ ἑπαναβάσαι, ὅτε τὸ μέσον δὴ
 λοιπὸν πρὸσωπορ ὑπεξέλεθ, ὡς μὴ ἐνόμως ἠσφαλισμέ-
 νων, ἀκουροῦσι πλὴν διαθήκῃ, καὶ τὸ τῷ Ἰουλίῳ Βελλείῳ
 νόμῳ εἰσκατα, ὅστις νόμος κατὰ μίμνησιν ἔπ' ἰσοσον μωρ, ἐξε-
 ρεδάτους αὐτοὺς εἰπε γενέσθαι, τουτέστι τὸν μὲν ἔγγονον
 νομινάτιμ, ἢ inter ceteros. μετὰ δόσεως δὲ ληγάτου,
 τὰς θυγατέρας, καὶ ἐγγόνους. εἴχε τίς ἡὸρ, ἢ θυγα-
 τέρας ἑμαγκιπάτους, διατιθέμενος οὗτος ὅσον κατὰ πλὴν
 πολιτικῶν νομοθεσίαν, οὐκ ἀναγκάζεται γράφειν αὐτοὺς
 κληρονόμους, ἢ ἀποκλήρους ποισμ. ἀγνωστοί γὰρ εἰσι τῷ
 δουδεκαδέλτῳ, δι' ἢ ὑπέστησαν κάπιτις διμινουτζίο
 ν. ὁ δὲ πραιτὼρ πρὸς τῷ φυσικῶν ὄρων συγγένειαν, οἱ δὲ
 καὶ τούτους παῖδας, καὶ κελύει τούτους τοὺς ἑμαγκι-
 πάτους γράφειν κληρονόμους. εἰ δὲ μὴ βουλεται ὁ δι-
 ατιθέμενος, οἱ μὲν ἄρ' ἔρεσο νομινάτιμ ἐξερεδατθέσθαι
 σαρ. αἰ ἢ θήλειαι καὶ νομινάτιμ, καὶ inter ceteros. εἰ
 δὲ μήτε γραφῶσι κληρονόμοι, μήτε, κατὰ εἰσκατα, ὅτι
 ρεδατευθῶσι, δι' ἰδίωσιν αὐτοῖς ὁ πραιτὼρ πλὴν κοντρατα-
 βουλλας, δι' ἢ ὁ μὲν ἡὸρ, ἢ γουρὸ ἔγγονος πᾶσαν λήψε-
 ται πλὴν τῷ τελευταίῳ σαντος περιουσίαν. ἢ δὲ γάτης, ἢ
 γουρ ἔγγον, τοσοῦτον λαμβάνει, ὅσον ἐκέλευε διὰ τῆσ
 προσουξήσεως αὐτῶν ὑπεξουσία. ἔχε ταῦτα ὡς ἐν
 προσθεωρίᾳ. ἐπὶ δὲ λαβῶ τινὰ εἰς ἡορθεσίαν, οὐτ' ἔ-
 σαι μοι ἡὸρ, καὶ νόμῳ καὶ φνσει. νόμῳ μὲν διὰ πλὴν θέσιν
 αὐτῶν, φνσει δὲ διὰ τὸν νόμον. ὁ γὰρ νόμος κατέχει πρὸ
 ἑαυτῷ πλὴν φνσιμ. μέχρι δὲ τοσοῦτου φνσιμ τῷ πατρὸς νο-
 μίζομαι εἶναι πατὴρ, ἐφ' ὅσον ἀκμάζει τὰ φνσι θέ-
 σεως. εἰ δὲ ποισῶ αὐτὸν ἑμαγκιπᾶτον, νόμιμος οὖσα
 ἢ πραιξίς διακνή τὸν νόμον, τὸν διὰ φνσι θέσεως συσάν-
 ττα, τὸν νόμον δὲ μηκέτι σωζομένου σμαφίσαται καὶ ἢ φν-
 σισ

Εμαγκιπᾶτος

Αδορτινί

σις, οὐκ ἔχουσα τὸν κατέχοντα. ἐπειδὴ σοι ταῦτα, προ-
 τετιώρηται, ὅσα λοιπὸν τὸ προκείμενον. ἐπὶ δὲ δωκά σοι
 πρὸς γάμον πλὴν ἐμὴν θυγατέρα, ἐτέχθη παῖς, ἢ ὑπε-
 ξουσίος σοι δηλονότι, ἀπὸ τῆσ πατρὸς ἐμοῦ δὲ δ' ὡς
 μοι τῶτον εἰς ἡορθεσίαν. ζητοῦμεν τίς ὅτι ἡμῶν διατιθέ-
 μενος, ἀναγκάζεται φροντίσαι τουτου τίθειναι. καὶ λέγο-
 μεν ὅτι ἐγὼ ὁ πραιτὼρ πατὴρ, διὰ τὸ ἢ θέσεως, ἔοικεν οὖν
 τῷ ἀπὸ ἐνόμων γάμων πεχθῆσί μοι, ὡς οὐρ ὡς τῷ ἢ
 μιμῶν μοι ἡὸρ τὸν ὑπεξουσίον ἀναγκάζομαι γράφειν κλη-
 ρονόμον, ἢ κατὰ τὰ προσημνία ὅτι ὄρεδατενερ, οὕτω καὶ
 τὸν πραιτὸρ. σὺ μὲν τοι ὁ φυσικὸς πατὴρ οὐκ ἀναγκάζει
 τὸν γράφειν κληρονόμον. οὐδὲ γὰρ νόμιμός σου ἡὸρ ὄσον,
 οὐδὲ γὰρ ἔχας αὐτὸν ὑπεξουσίον. οὐδὲ φνσει, ἐπειδὴ διὰ
 τὸ νόμον ἐγὼ ὁ πραιτὼρ Δοκῶ φυσικὸς εἶναι αὐτῷ πατὴρ. οὐ
 δεῖς δὲ δ' ἴνο φυσικοὺς πατέρας ἔχειν ἀνναται, εἰ δὲ πο-
 ἦσω αὐτὸν ἑμαγκιπᾶτον, οὐτε κατὰ τὸ πολιτικὸν, οὕτω
 κατὰ τὸ πραιτὼρ μεταξὺ τῶν πατέρων σωαριθμηθῆσε-
 ται. οὐκοῦν, ἐγὼ μὲν οὐκ ἀναγκάζομαι γράφειν αὐτὸν κλη-
 ρονόμον, οὐδὲ ὁ φυσικὸς πατὴρ ἀναγκαθίσεται τὸ πραι-
 τῆρ. οὕτω γὰρ ἔσαι οὗτος ὁ παῖς ὡς περ εἰ ὑπὸ σου τῷ
 φυσικοῦ πατρὸς ἐγγονὸν ἑμαγκιπᾶτος. ἀλλὰ ταῦτ' Sed hac quidem
 τα μὲν κατὰ τὸ παλαιόν. διάταξις δὲ γέγονε τῷ ἡμιτέρου
 βασιλέως, μηδεμίαν εἶναι βυλομνικὴν διαφορὰν ἐν δια-
 ρήκῃ ἄρ' ἔρεσιν καὶ δηλεῶν. ἐκάτερον γὰρ πρὸσωπορ,
 πρὸς πατέρων γέννησιν ἐπιτήθεον ὁμοίως ἢ φνσις προέγα-
 γε. κατ' ἔρεσιν δ' ἴσον, καὶ εἶναι τινὰ μεταξὺ αὐτῶν διακρί-
 σιν, ἐξ ὧν ὁ δουδεκαδέλτος ἐξ ἀδιαθέτου ὁμοίως ἄρ'
 ἔρενας καλεῖ ἢ θηλείας, ἢ ὁ πραιτὼρ δὲ ἀκολουθῆσθαι φα-
 νεται τῷ δουδεκαδέλτῳ, ἀπλοῦν τῷ νόμῳ, ἢ ὁμοιον εἶσιν
 γὰρ ὁ νόμος, ἐπὶ ἡὸρ καὶ θυγατέρων καὶ πάντων τῶν ὅτι
 ἄρ' ἔρενογονίας καταγομνῶν, οὐ μόνον πεχθέντων ἢ δὴ, ἀλλ'
 300

Sed hac quidem

200

λα και κυφορου μλωρ. και ου μονου υπεξουσιωμ, αλλα η
εμαγκιπατωρ. και εκελδυσερ, ειτε σουοι εισι παιδες, ειτε
εμαγκιπατοι, ει μη γραφονται κληρονομοι, νομινατιμ αυ
τους εξερεδατους γινεσθαι. πρσπεριπευθεντες γωωσαν
τως ακυροσυριεξ αυφλι τ γραφης τδ διαθηκη, ειτε σουοι
εισιμ, ειτε εμαγκιπατοι, ειτε εισιμ εν φνσει, η και ωσου
μοι οντες μετα ταυτα πεχθωσιμ. εωι δε τοις θεπις πα
σιμ, ιδιζουσαν τινα επεινοσε παρατηρησιμ εν ετερα αυ
τω διαταξι ο θεοτατος ημων βασιλευς, ηρ τεθεκε πορ
την υποθετου μλωρ. ερατιωτικς εν επεδιτω διαγωρ
διεθετο, τους οικειους παιδας οντας εν φυση, η γουμ κυ
φορου μλωρς ουτε κληρονομους εγραφε, ουτε νομινατιμ
εξερεδαπευσερ, αλλ υβρισερ αυτους πρσπεριτλιονι. Ζη
του μλω ει εβρωται αυτη η διαθηκη, και φαμλν ο λ ει μλω η
πισατο τον τουε υποντας, κωι μνημω αυτην ουκ εποιησα
το, η σιωπη αντι νομινατιμ εξερεδατλιονος πρσλαμβα
νεται, ως βουλονται αι βασιλικαι διαταξεις, κωι εβρωτη
αυτη η διαθηκη. ει δε υγνωφ, ipso iure ανυποσταος εστι
ουτω η διαθηκη. μητηρ η γουω παππος πρδς μηξος Δια
εβρμλωι, ουκ ανακαζονται τους ιδιους παιδας εραφην
κληρονομους, η εξερεδατενερ, αλλα δωωνται τουτουε
αποσιωπαρ. η γαρ σιωπη φλι μητρος και τω παππου, το
σουβρ ιχνουσιμ, οσορ η τω πατρος εξερεδατιωμ. ου δε γρ
μητηρ τον ηορ, η τδ θυγατερα, ου δε παππος τον αποθυγα
τρος εγγονομ, η εγγονη, ανακαζονται γραφην κληρονο
μουε, η εξερεδατενερ. αμελεα πρσπεριτοι γενόμενοι, ου
δε απο φλι πολιτικησ βοηθουνται νομοβσιασ, ου δε ο πρσ
τωρ τλω κοντραταβουλλασ αυτοις επαγγελλεται διακατο
χημ. ταυτα γαρ εωι την σουωρ, ου μλω τρι την πανομε
σωρ ει να σουωρ τρακαίζεται. εσαι δε αυτοις ετερα πρδς
πρδοις βοιθια, ηρ ερωμλω μικρομ υσερομ.

dehe

Sed si

168

Μετα πλω διδασκαλιαρ, ηρ εωι τη ενσασα, και εξ
ερεδατλιονι την παιδωρ εποικσαμεθα, ανακαζομ
ειωερ, η οπωσα αλλα πρδσωπα δωαμεθα γραφην κλη
ρονομωσ. γραφην δε δυναμεθα, ετο μ οικετασ, ετο δε ε
λυθερεσ. η ου μονου ημετερεσ, αλλα και αλλοτριουε ο
κετασ. αλλα ουσ μ ημετερεσ οικετασ, παλαι μ κατα τη
εωλειονωρ νομικωρ γνωμη, ουχ ετερωσ, ει μη cum li
bertate γραφην ελω. σημερομ δε ελ διχα ελωθεριασ, η
ε οικετου ενσασιε εβρωται, εκ διαταξεωσ η ημετερου βα
σιλευσ, ητις και sine libertate γραφεντασ αυτουε, ακω
λυτωσ εωι τη κληρονομιαρ καλω. ετο δε ου κωικανισμωρ
ζινα η αυτω διαταξιε εισιγαγερ, αλλα γνωμη νομικωρ ε
κολορησασα. ατιλικινωσ γαρ ο νομικωε εδριζατο και si
ne libertate πλω το οικετου καλωε ενσασιμ γινεσθι, ωσ
αναφερε αυτωρ παυλωε ο σοφωτατοε, ετο μλω εν τοις αδ
μασουριουμ σαβιουμ αυτω βιβλιουε, τωπο η εν πετε αδ
ωλαντιμ. ημετεροσ η οικετικς νοετασ κωικωνοσ, ου τερ ου
σουφρουκτωρ ετερω παραχωρισανταε, γυμνω επ αυτω
πρσωριεταριαρ εχομλω. εσι η ευρερ εμ παρδδοξομ
θεμα ποτε τιε τον δικετημ, ουδε cum libertate γραφα
κληρονομορ ισχυρωσ, και τουτο διαταξι περιεχεται σε
βηρου και αντωνινου την θεοταταμ, ητις χωραρ εχε επι
τοιουτου θεματοε. απεθετο τις κατηγοριαρ κατα τιτιαε,
λεγωρ αυτω υπο στιχη ε ιδιε δικετου μοιχενεωσ, μη
πω πρσωθεντοε η δικασκειε, η ειρημλων τιτια πλυτω
σα, τον ειρημλωρ στιχομ cum libertate ενεσησατο κλη
ρονομομ. μετα πλω εκεινηε τελευτηρ ζητικιε γεγονερ, εε
εβρωται τα φλι ενσασεωε, και δι ειρημλωι θεοτατοι βα
σιλευεσ αντεγραφαμ, τον οικετημ ενοχομ οντα τη μοικει
ε, ουκ ισχυρωε εν τη διαθηκη ελευθερεσθαι πρδ τω πε

Est autem

ρχτος τῶ δικαστηρίου, ὑπὲρ κείνης αὐτῶν Δεσποίνης, ἢ ἕως ὅσον ποσοῦσα τῶ ἐγκλήματι κατηγορεῖται. ὥστε οὐκ ἔνστατος ἢ ἐπὶ τῶ τοιοῦτον γενομένην Δούλου, πάσης ἐσχολῆς ἐξῆρ ἐκτός. ἔπειτα δὲ εἰρήκαμην καὶ τὸν ἀλλότριον οἰκέτην καλῶς γράψαι ἢ μᾶς κληρονόμου, ὅπως ἴσως ἐι δέναι, ὅτι ἀλλότριός ἐστι κάκιστος, ἐφ' ᾧ ὁ τεσσάρων οὐσον φρονικτορ εἶχερ. ἡνίκα δὲ τὸν ἐμὸν οἰκέτην γράψω κληρονόμον *cum libertate*, καὶ *sine libertate*, ἀδιάφορον γὰρ, καθὰ λέλεκται, εἰ μὴ μὴν τελευτῶν ὑπὸ τῶ ἐμῶν δεσποτείας ἐλευθεροῦ γενήσεται, καὶ νεεκεσσάριος μοι κληρονόμος. εἰ δὲ ἐπιζήσας τῆ διαθήκῃ τούτου ἐλευθερώσω, βολουωτάριος γενήσεται κληρονόμος. ἐν παρρησίᾳ ἔχωρ τὸ ἀδίτευσαι, ἢ μή νεεκεσσάριος γὰρ οὐ δύναται εἶναι. οἷα τὰ δύο ἐκ τῶ δεσπότης μηδυνάμωος ἔχερ διαθήκης, τούτέστι τῶ κληρονομία, καὶ τῶ ἐλευθερία. εἰ ἢ μὴ ἐλευθερώσω μὴν αὐτὸν, ἐκποιήσω δὲ κελεύσει τῶ νέου δεσποῦτος ἀδίτευσαι, ἐκείνῳ προσπορίζει τῶ κληρονομία. αὐτὰς γὰρ ἐκποιήσεις, καὶ μὴ μείνας ὑπὸ τῶ ἐμῶν δεσποτείας, οὔτε ἐλευθεροῦ, οὔτε κληρονόμος εἶναι δύναται. εἰ καὶ *cum libertate* ἢ ἐν σταθεῖς. δοκῆ γὰρ ὁ δεσπότης ἀφίσαθαι ἐπὶ τῆ ἐλευθερία δόσειας, καθότι αὐτὸν δεξιοίκετε. ταῦτα μὴν ἐπὶ τῶ ἡμετέρου Δούλου. εἰ δὲ τὸν ἀλλότριον οἰκέτῳ ἐν σήσομαι κληρονόμον, εἰ μὴ μὴν παρὰ τῶ αὐτῶ δεσποτείας, κελεύσει αὐτὸν κληρονομίῳ ἀλιπεύωρ, αὐτῶ τανύ τῶ προσπορίζει, εἰ δὲ ἐκποιήσῃ ζῶντος τῶ διαθεμένου, ἢ γοω καὶ μετὰ τελευτῶν. πρὶν ἀδίτευσαι κατὰ κέλευσιν αὐτοῦ, τῶ καὶ τὰ προσάξῃ τῶ καινοῦ δεσποῦτος, ἀδίτευσαι δυνάσεται. εἰ δὲ ζῶντος τῶ τεσσάρων ἔτυχερ ὑπὸ τῶ ἰδίου δεσπότητος ὁ Δούλος ἐλευθερωθεῖς, ἢ μετὰ πελευτῶν πρὸ ἀδίτιον, ὡς ἐλευθεροῦ γεγωνῶς, κατὰ

Alienus

Servus autem a domino

Alienus

τῶ δικέταιρ ἐξουσίαν ἀδίτευσαι. ἔχει ταῦτα ὡς ἐν προθεωρία. ὅρ τούος δεσπότης δυνάμεθα γράψαι κληρονόμους, τόντων καὶ τούος οἰκέτας. ὁ γὰρ οἰκέτης ἀπρόσωπος ὤρ, ἐκ τῶν δικέτου χαρακτηρίζεται δεσποῦτος. ταῦτα προθεωρήσας, ὅρα λοιπὸν τὸ προκειμένον. τί ὡς εἶχερ οἰκέτην λεγόμενον σίχον, ἐνεσκάμην ἐγὼ τὸν εἰρηκένον σίχον κληρονόμον, οὐτω εἰπὼν, ἔσω μοι κληρονόμος σίχος μετὰ τελευτῶν ἡτίς τ' οἰκέτῳ δεσπότητος. ζῆτῳ μὴ ἢ ἢ διαθήκῃ ἀνωδοσάτος ἐξῆρ, ἐκείνῳ τῆ τῶς τελευτήσας οὐκ ἔσιρ ἐν φύσει, ἵνα πρὸς αὐτὸν ὁ οἰκέτης χαρακτηρισθῆ. ἀλλ' ἤρεσερ ὥστε τῶ ἐνστασις τ' διαθήκῃ ἐρρῶθαι. εἰ ἢ τὰ μαλίστα ἢ οὐ περιέσιρ ὁ τί τῶ ὁ γεγωνῶς αὐτοῦ δεσποῦτος, ἀλλ' οὐκ ὑπὸ τὸ ἀσώματον τελεῖ τῶ κληρονομίας, καὶ ἐρεδιτάριος ἐξῆρ οἰκέτης, μετὰ δὲ ὅτῳ ἐρεδιταρίωρ οἰκέτῳ, ἔχομερ τεσαμέντου φακτίωνα. ἢ γὰρ κληρονομία, μὴ πῶ ἀδίτευθῆσα, πρὸσωπορ ἐπέχερ δοκῆ τῶ τελευτήσαντος, οὐ τῶ ἐσομένου κληρονομίου. ὅτι ἢ τῶ ἀληθῆς ἐξῆρ, δὴ λον ἐντεῦθεν. ἐξῆρ τῶς τελευτήσῃ πᾶσα κυροφροῦ μῆλον καταλιπὼν, τὸν τῶ τελευτήσαντῶ οἰκέτῳ καλῶς δυνάμει γράψαι κληρονόμον, καὶ μῆ πῶ τεχθέντῶ τῶ ποστονμου. καὶ ποι τὸν ἀλλότριον ποσοῦμον, ἀλλότριος δὲ ἐξῆρ, ὅς τικτῶ μῆλος οὐκ ἔσι μοι σοῦος, οὐ συγχωροῦσί μοι γράψαι οἰκαλοῖ κληρονόμον. καί τοι, εἰ τὸ ἀσώματον τῶ κληρονομίας, τὸ πρὸσωπορ ἐπέχε τῶ ἐσομένου κληρονομίου, οὐκ ὀρθῶς ὀρεδιτάριος οἰκέτης ἐπὶ τῶ παρόντος ἐγράφειτο κληρονόμος θέματος. πολλοὶ ἄνεος ἐδέσποντορ οἰκέτῳ ἐπὶ δὲ δυνάμει τῶν γράψαι κληρονόμον, ἢ ἐπὶ πρὸς πάντας ἔχω τεσαμέντῳ φακτίωνα, *pro parte dominica*, ἐπὶ τῶ πρὸς τὰ μέρη τῶ δεσποτίας ἐνὶ ἐκάσῳ ἢ ἐμῶ προσπορίζεται κληρονομία. δυνάμει ἢ ἐπὶ καὶ πρὸς αὐτὸν

Servus

Servus

Et unum

Hereditas

ἀπέραινον γράφει κληρονόμους ἢ κληρονομία ὡς
 ἐπὶ δ' ὡλῆσιν, εἰς δ' ὡλῆσιν διαγρῆται οὐγκίας, καὶ ἄν
 τῆ μὲν ἢ ὡλῆσιν κληρονομία, ἀεὶ προσαγορεύεται. ἔχει δὲ
 ἐν αὐτῇ ταῦτα τὰ μέρη, ἰλιχθούσας ἔχοντα προσήγορ
 ας, ἀπὸ οὐγκίας μέχρι αὐτῆς ὡλῆσιν λίτρας, εἰς δὲ ταῦτα,
Unctia, τὸ δωδέκατον μέρος ὡλῆσιν κληρονομίας. **Sex
 tans**, ταυτέσι τὸ διονγκιον, ὅπερ ἕξτον μέρος. **Qua
 drans**, τὸ τέταρτον, ὅπερ ἕξ τρεῖς οὐγκίας. **Triens**, τὸ
 τρίτον, ὅπερ ποιεῖ τέσσαρας οὐγκίας. **Quincunx**, τρία
 πορ δωδέκατον, ὅ ποιεῖ πέντε οὐγκίας. **Semis**, τὸ ἡμισ
 συ, ὅ ποιεῖ ἕξ οὐγκίας. **Septunx**, τὸ ἡμισυ καὶ δωδέκα
 τον, ὅ ποιεῖ ἑπτὰ οὐγκίας. **Bes**, τὸ δίμοιρον, ὅ ποιεῖ ὀκτώ
 οὐγκίας. **Dodrans**, τὸ δίμοιρον καὶ δωδέκατον, ὅ ποιεῖ
 ἐννέα οὐγκίας. **Dextanx**, δίμοιρον ἕκτον, ὅ ποιεῖ δέκα
 οὐγκίας. **Deunx**, τὸ δίμοιρον τέταρτον, ὅ ποιεῖ ἑνδεκά
 οὐγκίας. ἀεὶ, δ' ὡλῆσιν οὐγκίας. οὐ πάντως δὲ δ' ὡλῆσιν
 οὐγκίας πῶς περιουσίαν εἶναι δεῖ, εἰς ἣν διατίθεται ὁ τε
 σάτως. ποσαῦται γὰρ οὐγκίας πῶς λίτραν ἀποτελοῦσιν,
 ὅσας ἂν ὁ Διαπρέμνυ βουληθῆ, εἰ δὲ ἕνα τις ἐνεσῆ(ατο
 κληρονόμου, λόγου χάριν, εἰς ἕξ οὐγκίας, ἢ πᾶσα λίτρα
 ἐν ταῖς ἕξ οὐγκίας εἰσὶν. οὐδὲ γὰρ λέγομεν, ὅτι ὁ μὲν σκερ
 ππος ταῖς ἕξ οὐγκίας λαμβάνει, δι' ἣν δὲ ἀδιαθέτου τῆς ἕξ.
 παγανὸς γὰρ καὶ ταῦτον ἐκ διαθήκης, καὶ δὲ ἀδιαθέτου
 κληρονομῆσαι οὐ δύνανται, στρατιώτης δὲ καὶ πᾶν. νόμος
 γὰρ αὐτοῖς ἕξ ἐν ταῖς διαθήκαις ἢ βούλησις, ὡς ἔχει.
 ἀμέλει, στρατιώτης διαπρέμνυ, εἰς ἑπτα, ἔσω μὲν ὁ δὲ
 να κληρονόμος εἰς τρεῖς οὐγκίας, τὰς ἐννέα δι' ἕξ ἀδιαθέ
 του λαμβάνουσι. δ' ὡλῆσιν δὲ τις διαπρέμνυ, ὅσπερ εἰς
 ἐλάττονας οὐγκίας συσέλαται τῶν λίτραν, ὅτω καὶ εἰς πλει
 ονας ἐκπέσει αὐτῆρ. οἶον δ' ἄναται. λέγειν ὁ δὲ ἕνα ἔσω μου
 κληρονόμος, εἰς ὀκτώ οὐγκίας, καὶ ὁ δὲ ἕνα εἰς ἑπτὰ.

εἰς

εἰς ἂν πολλοὺς γράφω κληρονόμους, δέλω δὲ αὐτοὺς ἐξ **Si plures**
 ἴσου πῶς ἐμὴν διαδέξασθαι περιουσίαν, ἀρκεῖ τὸ **fine par
 te** γράφει αὐτοὺς, λέγοντα, ὁ δὲ ἕνα, καὶ ὁ δὲ ἕνα, καὶ ὁ δὲ ἕνα
 ἔσωσάν με κληρονόμοι. οὐγκίας γὰρ μὲν μὴ ὀνομάσαντος,
 τὸ ἴσον αὐτοῖς προσγενήσεται. εἰ δὲ δέλω ἐξ ἀνίσωμ με
 ρῶν αὐτοὺς κληρονομήσαι, τότε **ex certa parte** αὐτοὺς
 γράφει καὶ, ὁ δὲ ἕνα εἰς τέσσαρας, ὁ δὲ ἕνα εἰς
 ἕξ, ἔσωσάν κληρονόμοι. τί δὲ ὅτι πολλοὺς γράφει κλη
 ρονόμους, ἐπὶ ἄνω μὲν ἐξέφωκε τὸν οὐγκιασμόν, ἐνεσι
 σάμω δὲ ἕνα **fine parte**. ἄρα πόσον λέγειν ὁ **fine par
 te**; καὶ λέγομεν, ὅτι εἰ μὲν ὑπολιμπανέται τῆς λίτρας,
 τυχὸν γὰρ πρῆμον ἔγραψα κληρονόμοις ὡς οὐγκί
 ας, σκεοῦνδρον εἰς τρεῖς, τρίτον εἰς δύο. εἴπω δὲ κουάρ
 τῶ ἔσω μου κληρονόμος, ἢ οὕτως, κουάρτῶ καὶ κουί
 τῶ καὶ σέξτῶ, ἔσωσάν μοι κληρονόμοι. τότε λέγο
 μεν, ὅτι εἰς τὸ διονγκιον εἰς, ἢ καὶ οἱ τρεῖς, οἱ **fine
 parte** γραφέντες ὡς γενήσονται. εἰ δὲ ἐφάσα πῶς
 λίτραν λαπαῦσαι εἰς τοὺς τρεῖς, τὸν μὲν εἰς ἕξ, τὸν δὲ
 εἰς τέσσαρας, τὸν δὲ εἰς δύο γράφει κληρονόμοι, σίνε
 πάρτε δὲ ἐπάγαγον, ἕνα, ἢ καὶ πλείους, τότε ἐπαθῆ
 οὐκ εἰσι τί ὑπολιμπανόμενοι ὡλῆσιν λίτρας, εἰς ὁ δ' ὡλῆσιν
 ἐλθῶν οἱ σίνε πάρτε γραφέντες, τὸ ἡμισυ δ' ὀρθῆσεται
 τῶ σίνε πάρτε, ἢ πῶς **fine parte**, ὡς δοκῶν τὸν τεσά
 τωρα, εἰς ἑκοσι καὶ τέσσαρας οὐγκίας διατίθεσθαι. ὡς
 οὐδ' ὁ σίνε πάρτε, ἢ τὸ ἐκθῶρον τῆς λίτρας, ἢ τὸ ἡμισυ ὡλ
 λίτρας λαμβάνει, καὶ οὐ διαφέρομαι πόπερον πρῶτος ἐγέ
 γραπτο ὁ σίνε πάρτε, ἢ μετὰ πάντας, ἢ ἐν μέσῳ πάντων,
 πανταχοῦ τὸ αὐτὸ ἔσαι ἀποτελέσμα. πολλοὺς ἐνεσε
 εἰσάμω κληρονόμους ἐξ κέρτα πάρτε, οὐκ ἐλαπῶνισα δὲ
 εἰς αὐτοὺς τῶ λίτραν, ἀλλ' ἐτι ὑπολιμπανέτο ἡ. ἄρα τὸ ὑπ
 ἀφθῆρ, εἰς τῶν παγενήσεται, ὁ λέγομεν ὅτι σιωπῶς
 τῶς.

Videamus

τοίς γραφῆσι προσάξεται δ' ὑπόλοιπον, οἷον τρεῖς ἔτι
 πρὸς κλίμα κληρονόμους, ἀπὸ τριῶν οὐγκιῶν, ὡς ὑπολιμ
 πᾶν εἶναι ἄλλο τριούγκιον, τὸ τριούγκιον τὸ το σιωπηρῶς
 ἐκάστω τῶν σκεπίπτων πρὸ πάστε ἐριδιταρία προσανέ
 σα, καὶ εὐρίσκονται λοιπὸν δὲ ἀποτελέσματ' εἰς ἑ
 κας, ἀνά τεσσαρας οὐγκίας γεγραμμένῃ, ὡσανεὶ
 ἐπὶ ἐκάστου, εἰς τὸ τρίτον φηί λίτρας ἑξήκοντα, εἰ δὲ
 ἐκ τῶν ἑαυτοῦ πολλοὺς ἐνέσκουσαι κληρονόμους δὲ κέρ
 τα πάστε, καὶ ἐν τῇ ἐξ κέρτα πάστε γραφῆ, ὑπερέβη
 τὰς δυνάδεια οὐγκίας, σιωπηρῶς ἐνὸς ἐκάστου τὸ πῶρι
 πῶρ ἀπομαίνονται, οἷον τεσσαρας ἑνεσκασίμω κληρονόμους
 ἀπὸ τεσσάρων οὐγκιῶν, ὁ νόμ' ἐξ ἐνὸς ἐκάστου σιωπη
 ρῶς ἀφαίρεται ἀνά οὐγκίαν, καὶ ἐξ ἀποτελέσματ' εἰς ἑ
 ρίσκονται ἀνά τρεῖς ἔχοντες οὐγκίας. ἑνεσκασίμω
 πολλοὺς κληρονόμους, ἐξ κέρτα πάστε, καὶ ὑπερέβη τὰς
 δυνάδεια οὐγκίας. προσέθεκα δὲ καὶ ἄλλοι σίνε πάστε.
 ἕνα πᾶσον ἀνέφεται ὁ σίνε πάστε, καὶ φασίμ, ὅτι ἕ
 σον εἰς ἀνακληρῶσιν τῶν δύο λιτρῶν ὑπολιμπᾶνεται.
 οἷον εἰ πορ αὐτῶς, πρῶτ' εἰς μου κληρονόμ' εἰς πέν
 τε οὐγκίας, σικοῦ δ' εἰς ἐξ, τέρτι' εἰς ὀκτώ, ἔσω δὲ
 καὶ κουάρτος κληρονόμος. λέγομεν τὸν κουάρτον τὰς ἑ
 πτολοίπους πέντε οὐγκίας λαμβάνειν. ἑνεκακαί δεκα γυ
 οὐγκία τοῖς ἐξ κέρτα πάστε γραφῆσι κατελείφθησαν,
 τὸ αὐτὸ ἕριμ' εἰ εἰς τοὺς ἑξὲς ἐδαπάνησα τὰς δύο λί
 τρας, καὶ μετὰ ταῦτα, ἐπὶ γαγὸρ τινα σίνε πάστε, μί
 αν ἀνέφεται λίτρας. ὡς εἶναι τὰς πάσας λς οὐγκίας,
 καὶ καὶ δὲ, ἡ γου λς οὐγκίας δυνάμα εἰς μίαν περι
 εῖσαι λίτρας. κληρονόμον καὶ πῶρι, καὶ ὑπὸ ἄ
 ρισιν γραφῆσι δυνάμεθα πῶρι, ἔσω μοι ὁ δ' ἔνα κλη
 ρονόμ' ὑπὸ ἄρισιν δὲ, ἔσω μοι ὁ δ' ἔνα κληρονόμ',
 nisi natus ex Asia venisset. ἢ δὲ ad certum tempus,

Et si plures

Haec

vel ex certo tempore, οὐκ ὀρθῶς γράφεται τις κλη
 ρονόμ', οἷον ἔσω μοι ὁ δ' ἔνα κληρονόμ', μετὰ πῶ
 ρι εἰς ἐμῆς τελευτῆς, ἀπὸ καλανδῶν ἰανουαρίων.
 ἢ ἔαρ εἴπη οὕτως, ἔσω μοι ὁ δ' ἔνα κληρονόμ', ἔως κα
 λανδῶν ἰανουαρίων. περιαιουμένου γὰρ τῶ χρόνου, τοῦ
 ἀπὸ καλανδῶν ἢ μέχρι καλανδῶν, οὕτως ἔσαι ἢ γρα
 φῆ, ὡς πῶρι γεγενημένη. ἑνεσκασίμω τινα ὑπὸ
 ἀδύατον ἄρισιν κληρονόμον εἰπὼν, ἔστω μοι ὁ δ' ἔνα
 κληρονόμ', ἔαρ πῆ πῶν ῥάλασσον, ἢ γου καὶ ληγᾶ
 τον ὑπὸ τοιαύτῳ ἄρισιν κατέλιπον τινί, ἢ γου φηί
 κόμμισσον, ἢ ἐλθὺν ῥῶρι ἀικέτη, περιαιρέσθ' φηί ἀδυνα
 του αἰρέσεως, ἀντί μὴ δὲ γεγραμμένης παραλαμβά
 νεται, καὶ πῶρι ἀποτελεῖται τὰ καταλεφθέντα τῶ κλη
 ρονόμ'. κληρονόμον ἑνεσκασίμω τινα ὑπὸ πολλῶν
 αἰρέσεως, ζητοῦμεν εἰ δ' ἔπι περιμῶν ἔως οὐ πληρωθῶσιν
 αἰ πᾶσαι. καὶ λέγομεν, εἰ μὴ comunctim ἐγράφησαν,
 εἴπορ γὰρ, ἔσω ὁ δ' ἔνα κληρονόμος ἔαρ ἀνέλθῃ εἰς τὸ κα
 πιτώλιον, εἰ ἢ ναὺς ἔλθῃ ἀπὸ ἀσίας, καὶ ὁ δ' ἔνα γέν
 ται ὑπακος, δ' ἔπι πασῶν ἀναμένει πῶν ἐκβασιρ. εἰ δὲ se
 paratim, καὶ διαζευκτικῶς ταῦτα ἐγράφη εἰπὼν, ἔσω ὁ
 δ' ἔνα κληρονόμος ἔαρ ἀνέλθῃ εἰς τὸ καπιτώλιον, ἢ ἔαρ δ' ἔ
 τιτλιφ ἰ νομίσματα, ἔαρ βονλεται ἐξ αὐτῶ ἀποκληρῶν
 γενήσεται κληρονόμος. ἰχυρῶς τις γράφη κληρονό
 μους καὶ ἐκείνους, οὐκ ἄρ αὐδέποτε θεάσατο. οἷον εἴχε τις
 ἀδελφὸν ἐπὶ ξένης διαγόντα, ἐσωδοποίησεν οὗτος, δ' ἄ
 νηται τοὺς πᾶδας τῶ ἀδελφοῦ, οὐκ οὐκ ἐδέξατο πῶ
 ποτε, γράφη ὀρθῶς κληρονόμους. ἢ γὰρ πῶρι τὸν κλη
 ρονόμον ἄγνοια τῶ διατιθεμένου, τῶ ἔνασιν οὐκ ἄκυρῶ.

Impossibile

Si plures

Hi quos

De vulgari substitutione. Titu. xv.

A κλύτορ δὲ τῶ διατιθεμένου, καὶ ἔνασιν ποικί
 ῶς, καὶ ὑποκατάστασιρ, εἰ ἀπλῶς πολλοὺς ποικί
 ῶς.

Quod

σαθαι βαρμους κληρονόμων. βαθμὸς δὲ λέγεται κληρονομία, ὃ ἔχωρ τὰς διωδέκα οὐγκίας. ἔξῃσι γὰρ ἡμίτρι οὐκ
 τω διακίθωσι. ἔσω πρῆμος κληρονόμος. εἰ δὲ μὴ γένηται
 πρῆμος κληρονόμος, ἔσω σεκοῦδος. εἰ δὲ μὴ γένηται σεκοῦ
 δος, ἔσω τρίτος. εἰ δὲ μὴ τρίτος, ἔσω κουάρτος. καὶ εἰς
 ἀπέραντορ ὑποκαθιστῶρ Δυναμέθα, καὶ ἔν τελευτάφ
 τόπω, ἦτοι βαθμῶ ὡς εἰς ἐσχάτηρ βοήθααρ δίκητηρ ἡμέ
 περορ ἐνίσταθαι Δυναμέθα, ἵνα εἰ συμβῆ πάντας παραιτή
 ῶθαι, ὃ δικέτης ἐξ ἀνάγκης κληρονομίση. Δυναμέ
 θα δὲ ἐνὶ ἕνα ὑποκαθιστῶρ, καὶ ἐνὶ πολλοῦς, ἢ πολλοῖς ἕ
 να, καὶ πολλοῖς πολλοῦς, ἐνὶ ἕνα, οἶορ ἔσω μοι πρῆμος κλη
 ρονόμος, εἰ δὲ μὴ γένηται πρῆμος, ἔσω σεκοῦδος. ἐνὶ
 πολλοῦς οὕτως. ἔσω μοι πρῆμος κληρονόμος, εἰ δὲ μὴ
 γένηται, σεκοῦδος καὶ τρίτος ἔσω σάρ μοι κληρονόμοι.
 πολλοῖς ἕνα ὑποκαθιστῶρ οὕτως. πρῆμος καὶ σεκοῦδος
 ἔσω σάρ μοι κληρονόμοι, εἰ δὲ μὴ γένωνται, ἔσω μοι τρί
 ος κληρονόμος. καὶ πολλοῦς πολλοῖς, πρῆμος ἢ σεκοῦδος
 ἔσω σάρ μοι κληρονόμοι, εἰ δὲ μὴ γένωνται, τρίτος καὶ κ
 ἄρτος ἔσω σάρ μοι κληρονόμοι. Δυναμέθα καὶ inuicem
 πουτέσιρ ἀμοιβαδῶρ τοὺς κληρονόμους ἀλλήλοισ ὑποκαθ
 ιστῶρ. οἶορ ἔσω μοι κληρονόμος πρῆμος, εἰς ἔξ οὐγκίας, καὶ
 σεκοῦδος εἰς ἔξ οὐγκίας, εἰ δὲ μὴ γένηται πρῆμος, ἔσω σε
 κοῦδος, καὶ εἰς τὸ αὐτὸ μέρος. εἰ δὲ σεκοῦδος μὴ ἀ
 διπένση, ἔσω πρῆμος ὑποκατάστατος εἰς τὸ σεκοῦδου μέ
 ρος. εἰ δὲ καὶ ἐξ ἀνίσωρ μερῶρ γράψας τινὰς κληρο
 νόμους, οἶορ, τὸρ μὲν εἰς ἔξ, τὸρ δὲ εἰς πέντε, inuicem αἰ
 τοῦς ὑποκατέσκησεν, οὐδὲ μίαν μνήμηρ ἔν τῆ ὑποκατα
 στάσει οὐγκιασμοῦ ποιησάμενος, τοσάυτας λήφεται ὁ ὑ
 ποκατάστατος, ὅσας ἡμελλε λαμβάνειν, εἰγε ἡδίτευσερ ἢ
 κῆθος οὐ γέγονερ οὗτος ὑποκατάστατος. εἰ δὲ γὰρ συμβῆ
 ἀδιπένσαι τὸρ εἰς πέντε οὐγκίας γεγραμμένων, παραιτή
 σαθῶ

Et si...

Et si ex disp.

σαθαι δὲ τὸρ εἰς ἔξ, οὐδὲ λέγειν, ὅτι πέντε οὐγκίας λή
 φεται ὁ πρῆμος ἐκ τοῦ ὑποκαταστάσεως, ἀλλ' ἔξ, τοσά
 ντας γὰρ σεκοῦδος ἀδιπένσηρ ἡμελλε λαμβάνειν. ἔνε
 σῆσατό τρε κληρονόμους πρῆμορ εἰς ἔξ οὐγκίας, καὶ σεκοῦ
 δου εἰς ἔξ. εἰπε δὲ οὕτως, εἰ δὲ μὴ γένηται σεκοῦδος κλη
 ρονόμος, ἔσω πρῆμος κληρονόμος, καὶ εἰς τὸ σεκοῦδου μέ
 ρος. εἰ δὲ μὴ γένηται πρῆμος, ἔσω τρίτος κληρονόμος. σε
 κῆθος καὶ ἀντωνῆνος ἀντέγραψαρ, τὸρ τρίτορ, ἀδισί
 κτως δάναθαι κληρονομήρ, εἴτε πρῆμος μόνος, εἴτε πρῆ
 μος καὶ σεκοῦδος οὐκ ἐκληρονόμησαρ. τὸρ σὸρ δικέ
 τλω, νομίσας αὐτεξουσιορ εἶναι, ἔνεσά μιν κληρονόμορ.
 ἐπήγαγορ δὲ οὕτως, εἰ δὲ μὴ γένηται μοι κληρονόμος, ἔ
 σω μαίβιος κληρονόμος μετὰ πλὴν ἐμῶν πελευτήρ. ἐκέ
 λευθερ σὺ τὸρ σὸρ δικέτλω, ὃρ ἔνεσά μιν κληρονομίαν ἀ
 διπένσαι. Ζητούμεν, εἰ χώρα γίνεται πῆ ὑποκαταστάσε
 ῶ λέγομεν, ὅτι ὁ ὑποκατάστατος ἔνεσιν λαμβάνει. ἀλλ'
 ἔχρη τις εἰπέρ, ὅτι δὲ τὸρ ὑποκατάστατορ τὸ ὅλορ λαμβά
 νει. ὁ γὰρ τεσάτωρ εἶπερ, ἔσω μοι ὁ Δίνα κληρονόμος,
 εἰ δὲ μὴ γένηται, ἔσω μαίβιος. οὐκαὶ ἔνταῦθα, ἐπειδὴ ὁ ἴ
 σιτῆτος ἡγοῦσ ἔνεσατὸς δικέτης ὡρ, οὐκ ἦ δύνάτο γενέσθ
 κληρονόμος, ἔδει τὸρ ὑποκατάστατορ εἰς ὁλόκληρορ καλῶ
 θαι. ἀλλὰ Δί προς τὸ λέγειν, ὅτι τὰ ῥήματα ἐκῆνα,
 si heres non erit, τουτέσιρ εἰ κληρονόμος οὐ γένηται,
 εἰ μὲν ὑπεξουσιός ἔστι ὁ ἰνσιτοῦτος, καὶ τὸ το οἶδερ ὁ
 τεσάτωρ οὕτω νοῦρ ὀφείλομεν. τουτέσιρ, εἰ μήτε αὐτὸς ὁ
 ἰνσιτοῦτος γένηται κληρονόμος, μήτε ἕτερορ ποιήσῃ κλη
 ρονόμορ, πουτέσι μὴ προσφορίση, ὡσεὶ χώρα λαμβάνειν
 πότε πλὴν ὑποκατάστασιρ. ἐπὶ δὲ τῶ ἰνσιτοῦτος ἐκείνου, ὃρ
 αὐτεξουσιορ ὁ διαθέμενος ἐνόμιζερ εἶναι, τὸ σημαίνει,
 τὸ si heres non erit ῥήμα, εἰ κληρονομίαν ἔαυτῶ,
 ἡγοῦρ ἐκείνορ ὁ μετὰ ταῦτα ὑπεξουσιός εἶναι ἄρξει μὴ
 προσφο

Sed si instituto

Si servum

πρωτογεννησιν, ὡς ἐχώρησεν λαμβάνειν τὴν ὑποκατάστασιν εἰς τὸν κληρονομία. ἐνταῦθα δὲ ἐπὶ τῆς ἡλικίας ἢ τῆς ὑπεξουσιοῦς ἢ τοῦ νόμου εἶναι αὐτὴν ἐξουσιοῦς, διὰ τοῦτο τὸ ἥμισυ ὁ ὑποκατάσταται λαμβάνει, καὶ τοῦτο ὁ θεότατος ἀντέγραψεν πρὸς ἐπὶ τῆς θενίης τῆς ἀξιοκίετος, παρρησίον γὰρ τὸ βασιλείως δικέτην νομίσας τις ἐλευθεροῦν εἶναι ἐνεσῆσαστο κληρονόμου, ὑποκαταστήσας καὶ εἰ πῶρ. ἐὰν ἢ μὴ παρρησίονος γέννηται μοι κληρονόμος, ἔσω μαίβιος κληρονόμος, καὶ γέγονε τότε διάταξις, ὡς τε τὸ μὲν ἥμισυ ἐν κληρονομίᾳ, διὰ τὴν παρρησίονος προσποριδίῳ τῷ βασιλεῖ, εἰς δὲ τὸ ἕτερον ἥμισυ κληθῆναι μαίβιον τὸν ὑποκατάστατον.

De pupillari substitutione. Tit. xvi.

Ὁ τὸν μόνον ἕξωτικ-τῆς γραφομύοις κληρονόμοις δυνάμεθα ὑποκαθίστασθαι, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἡμετέροις πατρὶσι, λέγοντες οὕτως, ὁ Δεῖνα ὁ υἱός μου ἔσω κληρονόμος, εἰ δὲ μὴ γέννηται, ἔσω ὁ Δεῖνα κληρονόμος, καὶ λέγεται αὕτη τὴν βουλγαρίαν ὑποκατάστασις. ἀρμόζει γὰρ ἐπὶ παντός, τὸ το μὲν ἕξωτικῶν, τὸ δὲ καὶ πατρὸς, ἀλλ' ἐπὶ μίξω, ἡλικίᾳ, ἐν πολλοῖς δέμασι δύναται ἡλικίαν λαβεῖν ἢ ὑποκατάστασις. οἷον ἐὰν ὁ ἰνσιπτορος προπελευτήπῃ, ἢ τερσῶ τωρος, ἢ ῥεπου διατενση, ἢ γοσω παραιτήσκηται τὴν κληρονομίαν, ἢ ὑπὸ αἰρεσίᾳ γραφέντος αὐτοῦ ἀτονήσῃ ἢ αἰρεσίς. ἐπὶ δὲ τῷ ἡλικίᾳ, ἐν ἐνὶ μόνῳ δέματι χῶρα γίνετῃ τῆς ὑποκατάστασις. οἷον ἐὰν τελευτήσῃ ὁ ὑπεξουσιοῦς πρὸ τῆς δικέτου πατρὸς τῷ διαθεμύου, εἰ γὰρ τελευτήσῃ ὁ πατήρ πρὸ τῆς παιδός, οὐ χῶρα γίνετῃ τῆς ὑποκατάστασις, ἀναφανέται γὰρ εὐθέως κληρονόμος τῷ πατρὶ, καὶ οὐδὲ ἀβσινια τελεῖ αὐτὸν, ἢ γοσω ἀποτίθεται τὸ ἀσώματον ὄνομα. τὸ ἀσώματον ἢ ὄνομα ἐν κληρονομίᾳ ἀπαξ ἐμπαγερῶν ἡλικίᾳ, δύσχερως ἐφ' ἑπερον μετέρχεται. εἰς δὲ καὶ ἕτερος ὑποκατάστασις, ἢ τις προβαίνει ἐπὶ τῶν ἡμετέρων πατέρων, καὶ οὐ μόνον

μόνον πατρίδωρ, ἀλλὰ καὶ ὑπεξουσιῶν, καὶ οὐ μόνον ὑπεξουσιῶν, ἀλλὰ καὶ σονῶν ἀνήθωρ, λέγεται δὲ πουπιλλαρία ἐκ ἐνὶ ἡλικίᾳ ἐφ' ἢ τρακταίζεται, καὶ δύναμεθα τὴν πουπιλλαρίαν ὑποκατάστασιν οὕτω ποιῆσαι. ἔσω μὲν ὁ υἱός κληρονόμος, εἰ ἢ γενόμενος κληρονόμος ἀνήθος τελευτήσῃ, ἔσω αὐτῷ ὁ Δεῖνα κληρονόμος, καὶ ἐὰν ὁ πατὴρ γενόμενος κληρονόμος ἀνήθος τελευτήσῃ, χῶρα γίνετῃ τῆς ὑποκατάστασις. ἔξω δὲ μίξω τῆς πουπιλλαρίας τὴν βουλγαρίαν καὶ ποιῆσαι τὴν λεγομένην βουλγαροπουπιλλαρίαν οὕτως. ἔσω μου ὁ υἱός κληρονόμος, ἐὰν ἢ μὴ γέννηται, ἔπερ ἐσὶν ἴδιον βουλγαρίας, ἢ γενόμενος ἀνήθος τελευτήσῃ, ἔπερ ἐσὶν ἴδιον πουπιλλαρίας ὑποκατάστασις, ἔσω μου ὁ Δεῖνα κληρονόμος, τὴν λέγεις, προεπελευτήσῃ ὁ πατὴρ τῆς πατρὸς, ἐκ τῶν προτέρων ῥημάτων ὁ ὑποκατάστατος παρὰ γίνετῃ, καὶ γίνετῃ κληρονόμος τῆς πατρὸς, οὐ τῆς τελευτήσαντος παιδός. ἀλλ' εἰ ὁ πατήρ προεπελευτήσῃ, ἀναφανέει δὲ κληρονόμος ὁ πατὴρ ἀνήθος ἐπελευτήσῃ, χῶρα γίνετῃ τῆς πουπιλλαρίας ὑποκατάστασις ἀπὸ τῶν δυνάμεων ῥημάτων, καὶ γίνετῃ κληρονόμος ὁ ὑποκατάστατος, οὐ τῷ πατρὸς, ἀλλὰ τοῦ τελευτήσαντος παιδός. τοῦτο δὲ τὸ ἐν τῇ πουπιλλαρίας ὑποκατάστασις, οὐκ ἀπὸ ἰδίῳ καὶ νόμου ἐπινοήσεται, ἀλλ' ἐξ ἀγρόφου συνθείας ἐισῆκῃ, ἐπειδὴ τῶν πουπιλλοῦν ὄντες οὐκ ἢ δύναντο διατίθεσθαι ὑπερὶ αὐτῶν τοῦ πατρὸς δικέτου ἐνομίδη διατυπωτῶ τὰς διαθήκας. ἐκ τοῦ ποιόντου κληθείς λογισμῶν ὁ θεότατος ἡμῶν βασιλεὺς, ἐξεφώνησε διάταξιν, ἢ καὶ ἐγραφήναι τῷ δικέτῃ προσέταξε κώδικι, ἐν ἢ προνοίαν καὶ τὸ τὸ ἄλλο ἕξω ματος ἐποίησαστο. φησὶ δὲ, ἐὰν ἕως μεμνηνότες, ἢ γοσω τῶν φρονούτων ἔχη ἡλικίαν, ἢ ἐγόνους ἢ προεγόνους, διασδέχῃ τε φρονέως, ἢ οἷς δὴ ὡς βαθμῶν, ἐξ ἔσω αὐτῶν, ἐκ τῆς ἐπιφάνειας, πρὸς μίμησιν τῆς πουπιλλαρίας ὑποκατάστασις ῥητά

Qua ratione

πρὸς ὅσα ὑποκαθίσταται. εἶγε συμβῆ τοὺς τοιοῦτους παῖδας ἐν τῷ ἐπιβουλίῳ τελευτήσασιν. εἰ δὲ ἀναψύχουσι, ἀκυροῦνται πῶς ὑποκατάστασις ἐκέλευσε. τῷ δὲ πρὸς ὁμοίωσιν ἐπιβουλίῳ ὑποκατάστασεως εἴρη, ἢ τις ἄμα τῷ ἐπιβουλίῳ γενέσθαι. ἢ πούπιλλον ἀκυροῦται.

ἐν ᾧ δὲ κατὰ τὸν παρὰ δειρομύλον τὴν πομπὴν ἢ πούπιλλον ὑποκατάστασις διατυπωθῆ, δύο τρόποι τινὰ διακρίνεται. ἢ καὶ εἰσὶν. ἢ μὲν ἀπὸ τοῦ πατρὸς εἰς τὸν παῖδα γενομένη. ἢ δὲ ἀπὸ τοῦ πατρὸς, εἰς τὸν ὑποκατάστατον. ὡς περ εἰ κῆρὸς ὁ ἦρξ ἐαυτῷ κληρονόμου ἐνεσίστατο, ἢ μάλλον, εἴθε τὸ ἀληθὲς εἰσῆρ, μία μὲν εἴθε διαθήκη, δύο δὲ κληρονομία. ἢ δὲ ἀπὸ τοῦ πατρὸς, εἰς τὸν παῖδα καταφερομένη. ἢ δὲ ἀπὸ τοῦ πατρὸς, εἰς τὸν ὑποκατάστατον ἐρχομένη. πάντα γὰρ ὅσα διεδέξατο ὁ πούπιλλος, ἐκ τοῦ πατρὸς, ἢ καὶ αὐτὸς ἐπεκτήσατο, μετὰ τελευτῆς τῆς πατρὸς ἐπὶ τὸν ὑποκατάστατον μετέρχεται. ὅτι γὰρ μία διαθήκη κῆρ, ἢ ἄλλοι. ἐξ ὧν ἐπὶ ἄ μόνον μάρτυρες παραλαμβάνονται, καὶ τοὶ εἰς τὸν ἄλλον διακρίνεται, ἢ εἴθε παρῆνα μάρτυρας. συμβαίνει πολλάκις τινὰ πούπιλλοις ὑποκαθίσταται τῷ πατρὶ, εἰς ἕχαστον ἐπιβουλίῳ δέος, μή πως ὁ τοῦ πούπιλλου ὑποκατάστατος, γνοῦς ἄμα τῆς τελευτῆς τοῦ πατρὸς ἐαυτὸν πούπιλλου ὑποκατάστατον ἐπιβουλίῳ τῷ ἀνήκῃ. πρόσχειρος δὲ διὰ τὸ βραχὺ ἐπιβουλίῳ ἢ κληρονομία εἰς ἐπιβουλίῳ. εἰ τὸ ἴναι εὐρεθῆ δειλότητι πατρὸς, καὶ βούλεται τὸν ἐπιβουλίῳ ἐκκλίνει φόβου, γράφω τὸν πούπιλλον κληρονόμον, τὸν δὲ βουλαρίον ὑποκατάστατον εὐθέως μετὰ τῆς ἐνστάσεως τοῦ πούπιλλου ἀφῆως γράφεται. οὕτως γὰρ ἐπιβουλίῳ δειλότητι τῷ ἀνήκῃ, οὔτε ζῶντος τοῦ πατρὸς, ἀγνοῖται γὰρ τὰ ἐπιβουλίῳ διαθήκη γεγραμμένα, οὔτε μετὰ τελευτῆς τοῦ διακρίνομένου, ἢ δὲ γὰρ ἀναφανείσθαι ὁ παῖς τῷ πατρὶ κληρο

ἰσμία

ἰσμία

νόμος, οὐ δίδωσι χώραν τῷ βουλαρίῳ ὑποκαταστάτῃ. οὐδὲ εἰς δὲ ἀκέρως ἐπιβουλίῳ τῷ πούπιλλῳ. τὰ ἴσα μὲν περὶ ἐπιβουλίῳ. πῶς δὲ πούπιλλον ὑποκατάστατον, ἢ νῆκα τὴν βούλεται τυπῶσαι, λεγέτω οὕτως. ἔσω μου ὁ ἦρξ κληρονόμος. εἴθρ δὲ μὴ γένηται, ἔσω μου ὁ δέος κληρονόμος. ἢ μεθ' ὁ καταλείψῃ, ἐπιβουλίῳ, ληγάτα, φιδεῖκόμισσα, ἐλευθερίας, ἐν τῷ κατωτέρῳ μέρει ἐπιβουλίῳ διαθήκης, τὰ ῥήματα γράφεται οὕτως. εἴθρ δὲ ὁ παῖς γενομένος κληρονόμος, ἀνήκῃς τελευτήσῃ, ἔσω αὐτῷ ὁ δέος κληρονόμος, καὶ τὸ τὸ μέγιστον ἰδιάζοντι λίγῃ δὲ σμείτω, καὶ ἰδιάζοντι σφραγίζετω κηρῶ. ἐν μὲν τοῖς τοῖς προτέροις ἐπιβουλίῳ διαθήκης μέρεσι, τὰ ῥήματα γράφεται ταῦτα. οὐ βούλομαι τὸ κατωτέρου μέρος ἐπιβουλίῳ ἀνοιγῆναι ζῶντος μου τοῦ πατρὸς, καὶ εἰ ἀνήκου ὄντων. οὕτως γὰρ γενομένης ἐπιβουλίῳ βουλαρίῳ ἔξω τὸ ἀνεπιβουλίῳ τὸν ὁ παῖς. οὕτως γὰρ περιόντος αὐτοῦ τοῦ πατρὸς ἐπιβουλίῳ λένεται, διὰ τὸ πᾶσαν κληρονομία πῶς διαθήκη, οὔτε μετὰ τελευτῆς τοῦ πατρὸς, διὰ τὸ ἀγνοῖται τὰ ἐπιβουλίῳ πούπιλλον ὑποκατάστατον γεγραμμένα. Διατιθέμενος τις, καὶ γράφας τὸν ἀνήκου παῖδα κληρονόμον, εὐθέως ἐπιβουλίῳ πῶς πούπιλλον ὑποκατάστατον, ἐξέρωται μὲν οὐδὲ μὴ ἦτορ ἢ ὑποκατάστασις. πᾶσι δὲ οὕτως βουλεύσασθαι, καὶ κῆρ γράφας τῷ ὑποκατάστατον, ἐνθα ἐαυτῷ ἐνεσίστατο κληρονόμον τὸν παῖδα, ἐπιβουλίῳ δέος ὅσον πρὸς τὸν παῖδα δὲ διακρίνειται. οὐ μόνον δὲ κληρονόμοις γεγραφῆσι τοῖς ἀνήκου πασὶ πούπιλλοις οἱ γονεῖς ὑποκαθίσταται δάωνται, ἀλλὰ ὁ ἐξερειδάτοις αὐτοῖς γινομένοις. ὡς οὐδὲ. διὰ τῆς ὑπεξουσιότητος, οὐκ ἐπειδὴ γράφονται κληρονόμοι, λέχονται πούπιλλοις ὑποκαταστάτους, διὰ καὶ ἐξερειδάτοις καλῶς ὑποκαθίσταται τοῖς πασὶν. ἀλλ' ἔχει τις εἰσῆρ, καὶ τί λήψεται ὁ τὸν ἐξερειδάτον

Non solent

πουνπίλλου ὑποκατάστατος, ἐξουμν. ὅτι ἴαμ τι συμβῆ ἔσθ
πουνπίλλου, ἀπὸ κληρονομίας, ἢ ληγάτων, ἢ δωρεῶν συγ
γενῶν, ἢ πατρῶων οὐλῶν προσγενέσθ, τῶτο ἅπαν πρὸς τ
ὑποκατάστατον ἐλνεσεη. τὰ εἰρημνία περὶ φη ὑποκατα
στάσεως τῶν ἀνθρώπων αἰλῶν γραφέντων κληρονόμων, ἢ
ἐξερειδάτων γινομνίῶν, τὰ αὐτὰ κτλ ἐπὶ ποσονῶν ἐλ
κομν. δυνάμεθα γὰρ τοῖς ποσονμοῖς βουλαρίως ὑπο
καθισᾶν, οὕτως ἔσω μου ὁ ποσοῦμος κληρονόμου, ἔαμ ἢ
μὴ γένηται, ἔσω μου ὁ δῖνα κληρονόμος, οὐ γίνεται δὲ ἐ
αμ μὴ τεχθῆ, ἢ τεχθῆεις προτελευτήση τῶ πατρὸς, δυνῶ
τὸν δὲ Ἐ πουνπιλλαρίως οὕτως, ἔσω μου ὁ ποσοῦμος κλη
ρονόμος, ἔαμ δὲ γενόμενος ἀνήθως τελευτήση, ἔσω αὐτοῦ
ὁ δῖνα κληρονόμος, κτλ ἀκολούθως τῶς προσημνίῶσι βουλ
γραφοπουνπιλλαρίῳ ἐπὶ αὐτῶ ποιοῦμν ὑποκατάστασιμ.

Liberis autem

ἔχε ταῦτα, ὡς ἐν προθεωρίᾳ. τὸ μέρ ④ ἐκθνο φη
Διαθήκης, ἐνθα ὁ πατὴρ ἐαυτῶ γράφει κληρονόμους, λέγε
ται περιγικπαλία. τὸ δὲ μέρ ⑤ ἐκθνο, ἐν ᾧ φη ἀνήθως
πατὴρ ὑποκαθίστησι, λέγεται πουνπιλλαρία, ἢ κτλ δὲ
ἐκ φη περιγικπαλίας ἢ πουνπιλλαρίας, κτλ ἢ ἐκείνης λαμ
βάνει πλὴν ἰσχύρ, ἐπεδὴ σοι ταῦτα προπεθεώρηται, ὅρα λοι
πὸν τὸ προκείμενον. εἰρήκαμερ ὅτι τοῖς ἡμετέροις ἀνί
θως πασι δυνάμεθα ὑποκαθισᾶν. ἀλλὰ τότε νόθ, ἢ
νίκα ἑαυτοῖς γράφομερ κληρονομοῦς, τουτέσιμ ὅτε ποιή
σομεν περιγικπαλίαρ. τάντης γὰρ μὴ γενομνίης, ἢ πρπιλ
λαρία οὐκ ἔχει ὅθεν ἐαυτῆ περιποιήσαι τὸ ἰσχυρόμ. μέρ ⑥
γὰρ ὡσπερ καὶ παρακολούθημα φη περιγικπαλίας ὅσμ ἢ
πουνπιλλαρία. παρακολούθημα δὲ ἐνερῶ οὐ δυνάτομ μὴ
ὑποκαθισᾶν πρῶτοτύπου. ἐπὶ τούτου δὲ ἐκθνομ δέχε
ται πλὴν ἰσχύρ ἢ πουνπιλλαρία, ὅτι φη περιγικπαλίας μὴ
ἐξρῶμνίης, οὐδὲ ἢ πουνπιλλαρία ἰσχύρ. ὑπόδη γὰρ οἱ
κεία χερεὶ μὴ γεγραφέσθ αὐτὸν ἐν τῆ περιγικπαλίᾳ τὸ

τὸ κληρονόμου ὄνομα, ἐν δὲ τῆ πουνπιλλαρίᾳ τῶτο ποιή
σαι, οὐδὲρ ὄφελος τῆ πουνπιλλαρία φη περιγικπαλίας ἀ
θενοσσης. δυνάμεθα πολλοὺς ἀνήθους ἔχοντες
πατῆρας ἐνὶ ἐκάσῳ πουνπιλλαρίῳ ὑποκαταστήσαι, ἢ γοῶ
καὶ φη τελευταίῳ ἀνήθῳ τελευτῶντι, ἀλλὰ εἰ μὲν μηδένα
βούλομαι ἢ ἀνήθῳ παίδῳ ἀδιάθετομ τελευτήσαι, ἐνὶ
ἐκάσῳ ἰδιαιδίῳ ὑποκαθισᾶν. εἰ δὲ πλὴν ἢ ἀδιαθέτου
διαδοχῶν μεταξὺ τῶν παίδῳ ἀποσώζεσθ βούλομαι,
τότε φη τελευταίῳ ἀνήθῳ τελευτῶντι, ὑποκαθισᾶν ἄλλομ
τινὰ ξένομ. κτλ εἰ μὲν οἱ ἄλλοι τελευτήσουσιμ, οἱ περιόνη
περ ἀδελφοὶ ἔξουσι ἐξ ἀδιαθέτου τὸν κληρονομ. εἰ δὲ οἱ εἰς ἐξ
αὐτῶν τελευταῖος ἀνήθως ἀποθάνη, τότε ὁ ὑποκατάστατος
παραγίνεται.

Vel singulis

Substitutum

δυνάμεθα δὲ ὑποκαθισᾶν φη ἀνήθῳ ὁ
νομασί κτλ λέγαμ. ἔαμ ὁ ἡόςμου γενόμενος κληρονόμος,
ἀνήθως τελευτήση, ἔσω αὐτὸ τίτι ④ κληρονόμος. δυνά
μα δὲ κτλ γενικῶς αὐτῶ ὑποκαθισᾶν. ὅιομ πολλοὺς ἐνε
σασάμν κληρονομοῦς μετὰ τοῦ πατρός μου, ἢ πολλοὺς
γράφας κληρονομοῦς, ἢ ὅθεν ἄτομ ἐποίησα τὸν παῖδα,
δυνάμεθα γενικῶς οὕτως ὑποκαθισᾶν ἐπὶ τῶν, εἰ τις ἐμοῦ
φη πατρί γγύηται κληρονόμου, ἔσω ὑποκατάστατ ④ ἀ
νήθῳ τελευτῶντος τῶ πατρός μου. διὰ ᾧ ρήματων ἐκ
φη ὑποκαταστάσεως, εἰς τὰ τῶ ἀνήθῳ πράγματα παρὰ
γενήσονται, οἱ τινες καὶ ἐγράφησιν κληρονομοῖ, καὶ γεγά
νασι. εἰ γὰρ γραφέντες παρητήσαντο πλὴν περιγικπαλίας
αι, οὐ λήφονται τὰ ἀπὸ φη πουνπιλλαρίας ὑποκαταστάσε
ως. μερίζοντα ἢ τὰ φη πουνπιλλοῦ πράγματα pro parte
hereditaria, τουτέσι καθόσομ διεδέξαντο τὸν πατέρα, **Misculo**

Ἐ τοῖς μὲν ἄρξουσι πασιμ, ἔσω ἰδὲ φη αὐτῶν ἔξουσι ὑπο
καθισᾶν, τὰς δὲ θηλείαις, μέχρι δωδεκάτης, τάντημ δὲ τῶ
ἡλικίᾳμ αὐτῶ ὑπερβάντων, ἢ ὑποκατάστασις ἀπρσθένουη. **Extranea**

φη ἰσχυρὸν δὲ, ἢ γοῶμ Ἐ ἐφῆθω πατὴρ γράφουσι κληρο

νόμοις, οὐδ' εἰς ὑποκαθίστα πρὸς μίμησιν ἢ ἀνέκων πατρὶος κληρονόμος, ὅτι ἔσω μοι δ' εἶνα κληρονόμος, εἰ δὲ γενόμενος κληρονόμος τελευτήσῃ, λόγου χάριν, πρὸ τῆς λυγαυτου, ἔσω αὐτοῦ δ' εἶνα κληρονόμος. τοῦτο δὲ μόνον ποιεῖται ἢ μὴ ἐπιτέτραπται. γράφοντες γάρ κληρονόμου ἢ πατρὸς ἀνάμειθα διὰ φιλεῖκομμίσσου ἐνοχῶν αὐτὸν ποιεῖται, ὡς ἐτέρω τῷ κληρονομίᾳ ἀποκαταστῆσαι, ἢ πατρὶ, ἢ μητρος. τὸ δὲ τοῦ φιλεῖκομμίσσου, ὁποῦν ἔχει ἀπετέλει σμα ἐν τῷ δικεῖω παραδοθήσεται τόφω.

Quibus modis testamenta infirmen- tur. Tit. xvii.

Ε γνωμῶν ὅπως γίνονται νομίμως αἱ διαθήκαι, ἀλλ' εἰ μὴ παρελείφθη ἢ ἢν φησὶ ἀκριβείας ἐχομένων, λέγεται ἢ διαθήκη, non iure civili facta, ἢ γοῶν οὐ δικαίῳ πολιτικῷ γεγενημένη, ἢ συντόμῳ λόγῳ iniusta, ἢ τοι παράνομος. παρώφθη γὰρ τυχόν ὁ λεγίτιμος ἢν μαρτυρῶν ἀριστός, ἢ γοῶν ὁ ὄρισμένος ἀπὸ νόμου, ἢ παρῆσαν ἢ δι' ἐπτά, οὐ πάντες δὲ ὑπέγραψαν, ἢ ὑπέγραψαν ἢ πάντες, οὐκ ἐσφράγισαν δέ, ἢ ταῦτα ἢ ἐποίησαν, ὁ ὅτι τεσάτωρ δικεῖα χεῖρὶ τῷ κληρονόμου προσηγορίαρ οὐκ ἔγραφον. οὐδὲ μὴ ἐπὶ ἢν μαρτυρῶν ὠνόμασεν τὸν ἐσόμενον αὐτοῦ διάδοχον. ἢ καὶ δας τις ἔχωρ σονουε, οὐδὲ κληρονόμους, οὐδὲ ἄλλοις τούτους ἐποίησαν. ἐπὶ τῶν πάντων λέγεται ἢ διαθήκη, non iure civili facta. εἰ δὲ μὴ ἢ τούτων παρώφθη, οὐδὲ οὕτω πάντως μέγιστος τέλους, πρὸς ἰσχυρόν πρῶτον τῆς διαθήκης. ἢ γὰρ ῥοῦπτα γίνεται, ἢ ἴβριτος, ῥοῦπτα δὲ γίνεται τούτω τῷ τρόφω. διέδετο τις ἀνεπιλήπτως. μὴ μείναντος τοῦ τεσάτωρος ἐπὶ φησὶ αὐφὶ κατασάσεως, τὸ φησὶ διαθήκης δίκαιον ἢ λαθήσθαι, εἰ γὰρ τις μετὰ τῷ ποίησιν φησὶ διαθήκης λάβη τινὰ εἰς μισθίσια, ἢ ἀνπεξέσασιν πρὸ βασιλέω, ἢ ὑπεξέσασιν

οὐσίαν παρὰ τοῖς ἀρχαῖς, κατὰ τὰ ἐγκλημῶν τῆς διατάξεως τοῦ εὐσεβεστάτου ἡμῶν βασιλέως, τοῦ τῆς ἰνίκας πάππος δεσπῆ ὁ λαμβάνων, τότε γὰρ ἢ δέσιν ὡδὲ κίνουται τὰ ἐαυφὶ, ἢ γινουμῶν ῥῆγνυται διαθήκη καινοῦ σοῦ ὡδὲ γενόμενου, ὡς ὁπωρεῖ εἰς ποσοῦμος ἐτέχθη. καὶ διαθήκη δευτέρως νομίμως πληρῶσθαι, δύναται πῶν προτέρων ῥῆγνυται διαθήκη, εἴτε γέγονέ τις κληρονόμος ἢ αὐφὶ, εἴτε μὴ γέγονεν, ἢ δῶατο δὲ ὅλως κληρονομήσας. ποτὸ γάρ μοι σκοποῦμῶν, εἴ ἐν τινὶ δέματι ἢ δῶατο κληρονομήσας, καὶ ὡς δῶα μὲν τις κληρονομήσας, οὐκ ἐκ κληρονομίης, ὑπόθετον ὅτι ἐρεπου διά τεσερὸν γράφεις ἐν τῇ δευτέρως διαθήκῃ κληρονόμος, ἢ ζωῶν τὸ τεσάτωρος ἐτελέτησεν, ἢ μετὰ πῶν τελευτῶν τῶν διαθεμῶν πρὸ φησὶ ἀδικοῦτος, ἢ ὑπὸ ἀίρεσιν ἔγραψεν, καὶ ἢ ἀίρεσις ἢ τόνησε. ἐν τούτοις τοῖς δέμασι συμβαίνει τὸν τεσάτωρα δνοποιήσαντα διαθήκας, ἀδιάθετον τελευτῶν. φησὶ μὴ προτέρως ῥῆγνυμῶν τῆς ποιήσας φησὶ δευτέρας, φησὶ δὲ μεταγενεστέρως ἀκυρομῶν, διὰ τὸ μηδένα ῥντεῦσιν γενέσθαι κληρονόμου. Διαθέμῶν τις, ῥνεσάτο πρῶτον κληρονόμου, εἴ τα μετὰ χρόνον τινὰ, ἢ λθον ἐπὶ ποίησιν δευτέρας διαθήκης, ἢ μὴ αὐτῶν νομίμως ἐπεραίωσε σκεοῦσιν ὁμ ῥνεσάμῶν κληρονόμου, οὕτως, ἔσω σκεοῦσιν κληρονόμος εἰς τόδε τὸ πρῶτον. οὐδὲ ἢ ἢ οὕτως ῥῆγνυται διαθήκη. οὐδὲ γάρ ὁ ex certa parte, ἢ γοῶν εἰς ἢ ἢ πρῶτα γράφονται τῶν σκεοῦσιν ῥν τῆς δευτέρας διαθήκης, ἀνίχυρον ποιεῖ πῶν ἔνσασιν. καὶ ποτὸ σκεοῦσιν καὶ ἀντωνίους ἀντέγραψαν οἱ θεοτάτοι. φησὶ ὅτι ταύτης διατάξεως ὅδε τὰ ῥήματα ταῦτα, οὐκ ἄτοπον γάρ αὐτῶν μνημονεῖσθαι, διὰ τὸ καὶ ἐπερὸν τι ῥῆσιμον ἐξ αὐτῶν λαμβάνου σημαίνεισθαι. διαθέμῶν τις καὶ γράφας πολλοὺς κληρονόμους, ἐν δευτέρως διαθήκῃ ἐπερὸν εἰς φανέσ

Posteriore

Sed et si quis

ρά κληρονόμου ζυεσίγαστο, προθεΐς ουδεν κττον βουλε
 θαι πλώ προτέρω ερρωθαι Διαθήκη. ετελεντησερ, η λ
 θερ επι σεβήρου και αυτωνινου το πρᾶγμα, και αντέγρα
 φαρ κοκκίω καμπαυφ. η μ κτ τδ δευτέρω τάξιμ γενο
 μένη Διαθήκη, ει επι φανεροΐς πράγμασι γέγραπται ζε
 εν αυτη κληρονόμος, αλλ' ου ανatreπει πλώ προτέρω
 μοίως, ωσπερ ει δίχα μνήμης πραγμάτων η εν τη δ
 τέρω Διαθήκη ενσασις εγεγωνα. εκελδυσε δε κληρονομ
 μω εν τη δευτέρω Διαθήκη γεγραμμένω, κατέχε
 θαι δε τοΐς ενσασισι κληρονόμοις εν τη προτέρω Διαθή
 κη, επι αποκαταστάει φλι κληρονομία, αρκον μωυρ αυ
 τω τοΐς πράγμασι, εις α και γέγραπται κληρονόμ
 ει και μη ταντα τα εαθέντα αυθω ποιθ τω φακιδίω, ο
 μως δε ανακληροουθαι αυθω ε ελλεσωρ ωθι τεταρτω
 τουτδ δε αιτία, τα εν τη δευτέρω Διαθήκη γεγραμμένα
 ρήματα, εν οΐς ειπε πλώ προτέρω ερρωθαι Διαθήκω
 το μω ου τω ρουπησ πάθος δια πολλων συμβαίνα τρω
 σωρ, ποσδμω γαρ πραιτερίτου τοκετοδ, και καινοδ σου
 οδ επιγενομωδ, κωλ ποιήσις δευτέρας Διαθήκης, ρου
 πησ ποιθ πλώ Διαθήκη. αλλα ταυτα μω περι τω πά
 θουδ τω ρουπησ. το δε ιρριτορ καταλύει κωλ αυτο,
 πλώ γινομωκη Διαθήκη, οιορ ηνικα ο Διαθέμωδ υποση
 κάπιτιο διμινουζίονα. ποίοιδ δε τρωποιδ συμβαίνα,
 εν τη πρῶτη διεξηλθομερ ινσιτστζίωνι. εαρ η ο πεσάτωρ
 υποση, η πλώ μεγάλη, και γένηται δούλοδ, η πλώ μέσω,
 κωλ φλι πολιτείαδ εκπέση, η τδ ελαχίση, και γένηται υ
 πεξονσίοδ, δούδ εαυτομ εις αδρογατζίονα, ιρριτ
 νετα η Διαθήκη. ωστε ου. ωε και ηδν ειρηται, τρία πα
 θη παρενοχλε ταδ Διαθήκασ, non iure civili fa
 ctum, ruptum, irritum. Δυναμέθα δε κωλ το ιρρι
 τορ, ρουπτορ καλέσαι, και το ρουπτορ ιρριτορ, και πλώ
 αρχη

ποιήσας

Ex eo autem

αρχηδ μη νομίωδ γενομωκη Διαθήκη, ιρριτορ δωάμε
 θη καλερ, ε α διαφδρωδ χρωμέθα τοΐδ θνόμασι. δια τω
 το δε διαζόντωσ εκόσω πάδη κυριότητα προσηγορίαδ ε
 σπενοήσασμω, ινα εκ αν κυρίωρ θνομάτωρ γνόντες το υπο
 κείμωρ πάθος, λωκηδωμω τω Διαφυγερ. αλλα τα
 ερημωνα γ παθη, τδ πολιτικω ανatreπει Διαθήκω, τ
 η πραιτερίαδ ουχ απηται. το μ γρ η non iure civili
 facti, πάθος και μωρομ δε λέγειρ επι φλι πραιτερίαδ,
 οιδε το τω ρουπησ καταλυει αυτω. ουδε μω το του ιρ
 ριτου, εαρ σμκη τω τεσάτωρα Διαφυγερ ηρωπωση και
 πιτιε διμινουζίονα. ο γαρ πραιτωρ τουδ δνο καιροδ
 επιζηθε, τωρ τε φλι ποιήσεωδ φλι Διαθήκηδ, και τωρ φλι
 πελυτ. εαρ ευρη εν εκατέρω καιρω έχοντα αυτωρ τεσ
 μωτου φακτζίωνα, ισχυραρ οιδεμ εινα τδ Διαθήκω α
 η, η μέσωρ καιρομ ου περιεργαζόμεωδ, ειτε κλιπία, ειτε
 ηδ ελευθερίαδ απώλεσερ. ολωδ ε εν ω επια μαρτύρωρ ε
 πικηται σφραγίδε, και εν εκατέρω καιρω τεσαμέντω
 φακτζίωνα ειχερ ο τελευτήσασ, ηρ η η ρωμαίοδ, ε αυ
 τεξούσίοδ διδωσι ωθι σκρίπτω κληρονόμω πλώ σκεοώ
 δουμταβούλλασ διακατοχω. ει μω τοι ετελεντησερ εν
 τη καιπιτιε διμινουζίονι, δούδ γαρ εαυτομ εις αδρο
 γατζίονα, ετελευτησερ πριρ αυτεξονσίοδ γένηται, τδτε
 και αυτοδ ο πραιτωρ οιδεμ ιρριτορ ουσαρ πλώ Διαθήκω,
 κωλ ουκ επαγγέλλεται ωθι σκρίπτω πλώ σκεούδουμτα
 βουλλασ διακατοχω. Διαθέμωδ τις, και επι
 ζήσεωδ τη ποιήσει φλι Διαθήκηδ ειπερ, ου βουλομαι ταν
 πλώ ισχυραρ. εκ τουτωρ μωνορ αν ρημάτων, ανισχυροδ
 ουκ αποτελείται η Διαθήκη. τα γαρ εννόμωδ γιόμε
 να, εννόμωδ αναtreπέθαι δε. το πλεορ φημι, ει
 και μετα το διαθεσταιτε, ηλθερ επι ποιήσιρ δευτέ
 ρασ Διαθήκηδ, εν δε ωθι μεταζυ τελευτήσασ, η κωλ
 Α α με

Alio

Non tamē

μεταγνοὺς ταύτην οὐκ ἐπεραίωσε, τῷ θεοτάτου πρῶτον
 κος γέγονε διατάξις, βεβαίαν εἶναι πλὴν προτέρην διαθή-
 κην κελεύουσα. φησὶ γὰρ μὴ ἐτέρως πλὴν νομίμως γεγο-
 νῆσαν προτέρην διαθήκην, ἐκ φησὶ δευτέρας ἀκυροῦσιν, εἴ-
 μη ἐνόμως δευτέρα περαιοθῆ. ἢ γὰρ ἀτελής διαθήκη,
 ἀδυνῆς ἀμάχως ἐστὶ. τῆ αὐτῆ διατάξει κἀκῆνο περιέ-
 χεται, ὡς οὐ δὲ πλὴν τοιαύτῳ ἔνσασιμ ἔρρωθαι, ἔνθα τις
 διὰ τὸ δίκην ἔχαρ πρὸς τινα, τὴν βασιλέα κληρονόμον
 ἐνέσῃσατο, οὐδὲ βεβαίως ἀποκαλεῖται τοιαύτα. διαθή-
 κας, οὐδὲ ἄγραφον εἰς βασιλέα γενομένην ἔνσασιμ δέχα-
 ται, οὐδὲ λέγει αὐτὴν ἀνέχεσθαι τι λαβῆν ἀπὸ γραφῆς ὡς
 ἐπὶ τελευταία βουλῆσα, εἰ μὴ πρόσσειμ ἀνελλιπῆς αὐθεν-
 τία τῷ νόμου. τῆ τοιαύτη διατάξει σεβῆρος ἐ ἀντωνῖνος
 οἱ δρότατοι πολλακίς ἀκολουθήσαντες, ἀντέγραφον, ὅτι
 εἰ μὴ τοῖς νόμοις οὐχ ὑποκείμεθα, ἀλλ' οὗν ἡ νόμου
 πολιτευόμεθα, licet enim legibus soluti sumus,
 attamen secundum leges uiuere volumus. δὲ γὰρ
 διαμαζόντας πλὴν οὕτω θείαν φωνὴν ἐπὶ σώματος ἔχαρ.

De inofficioso testamento. Tit. xviii.

Εἰρήκαμιν ἐν τοῖς προλαβοῦσι, δῶκαθς τοὺς ἀνιόν-
 τας διατιθεμένους, μὴ γράφαρ τοὺς καλόντας κλη-
 ρονόμους, ἀλλ' ἐξερεδάτους ποιεῖν, ἢ πρᾶτεριτζίονι ὕβρι-
 ζήρ, ἐφ' ὧν ἢ πρᾶτεριτζίωμ, ἀντι ἄξερεδάτζίονος παρᾶ-
 λαμβάνεται. ἀλλ' ἐπὶ δὴ τάντης δραπήμνοι φησὶ ἀείσ-
 ας οἱ γονῆς, τοὺς οἰκείου ἐβλαπῶν παῖδας, καταλιμπα-
 νοντες αὐτοὺς ἐν πενία. εἰ μὴ γὰρ ἢ τῆς τῆν κατὰ ἀρρε-
 νογονίαν ἀνιόντων, ἐποίησε δὲ ἐξερεδάτῶν τὴν παῖδα, οὐ-
 τε ἰρσο ἰυρε ἀνυπόστατος ἢ ἢ διαθήκη, οὐτε ἐξ ἀδιαθέτ-
 ῶ παῖς ἢ δύνάτο παραγενέσθ, ὡς γὰρ διαθήκη. ὑποκαμ-
 νης, οὐτε ἀπὸ τῶ πρᾶτῶρος τῶ κόντρα ταβούλλας εἶχαρ,
 πρᾶτεριτοῖς γὰρ, οὐ μὴν ἄξερεδάτοις ἐντὶ παρείχεα

το. εἰ δὲ μήτηρ ἢ ἢ διαθεμένη, τῶς κατὰ μητέρα κατιού-
 σιμ, οὐδὲ ἐνδυνάμῃσι περὶ φησὶ κόντρα ταβούλλας ἢ. κα-
 τὰ γὰρ διαθήκης δὴ λῆως προσώπου, πασιμ οὐ δὲ ἴδοτα
 κόντρα ταβούλλας. ἐν ἐχάτη τοίνω βοηθία, ἐπινοήθη
 τοῖς πασι de inofficioso μεμφομύοις καὶ λέγουσιμ,
 ἀδίκως αὐτοὺς ἄξερεδάτους γίνεσθαι, ἢ γουμ πρᾶτερι-
 πυθῆναι, τῶτο προῖχαμύοις τὸ χρώμα, ὡς ὅτι μεμψῶσ
 ἢ ὁ τελευτήσας, ἢ νίκα πλὴν διαθήκην διετύπου. τῶτο δὲ
 λέγεται παρὰ τῆν παίδωμ οὐχ ὡς τῆ ἀληθεία μωέντοφ
 τῶ τελευτήσαντος, ἀλλ' ὅτι γεγένηται μὴ ἰσχυρῶς ἢ δια-
 θήκη, οὐχ ὡς ἀπατεῖ δὲ φησὶ εὐσεβείας ὁ λόγῳ. ἐπὶ γὰρ
 ἐμάνετο τῆ ἀληθεία, οὐκ ἢ δῶκατο διατίθεσθαι, ἢ μάλ-
 λον ἐμεμῆνα διὰ τῶτο, ἐπαδὴ πλὴν φησὶ ἀλόγως ἐμίσ-
 περ. οὐ μόνον δὲ τοῖς πασιμ ἐπιτέτραπῆ φησὶ τῆν γονῆ-
 ωμ διαθήκης ὡς μὴ προσκόντως γενομένης κατηγορεῖν,
 ἀλλὰ καὶ γονεῖσιμ ἐξὶ παρῆρσία, πλὴν τῆν παίδωμ δια-
 βάλλαρ διαθήκω. ἀδελφῆ δὲ καὶ ἀδελφός, ἀνατρέπου-
 σι τῶνικαῦτα τῶ τελευτήσαντος διαθήκω, τῆν σιρ-
 πῆωμ προτιμώμνοι, ἢ νίκα ἀχρὸρ ἐπέχουσιμ. δι γεγραμ-
 μύοι προσώπου, οἷσρ ἢ νίχοι, μίμοι, κωηγοί, καὶ οἱ ἀπὸ
 αἰσχεῖς μίξιος ἐγνωσμύοι. τῶτο γὰρ ταῖς θείας περιέ-
 χεται διατάξει, ὡς οὐκ ἀνιόντες καὶ κατιόντες, ἐν
 μὴ γεγόνασιμ ἀχάριστοι περὶ τὴν τελευτήσαντα, κατὰ
 παντὸς σιρπῆου κινήσουσι τῶ de inofficioso, ἀδελ-
 φός δὲ καὶ ἢ ἀδελφῆ, κατὰ μόνωμ αἰσχεῶμ προσώπου-
 οἱ ἢ περᾶτέρω τοῦ ἀδελφοῦ ἢ φησὶ ἀδελφῆς συγγενῆς,
 οὐδὲ μίκαρ πάροδομ ἔχουσιμ ἐπὶ τῆ de inofficioso, ἀλλὰ
 καὶ κινήσαντες ἢ τῆρῆσονται. παῖδες ἢ κινούσι
 πλὴν de inofficioso, τῶτο μὴ φυσικοί, τῶτο δὲ καὶ
 ῆτοι, ἢ τὰ εἰρημένα τῆ τῆ ἡμετέρου βασιλέως διατά-
 ξει. τῶτο ἢ κινούσιν τῶ de inofficioso, ἰσχυρῶς ταῦ

Tam autem

τη ληίσοντα, ήνίκα πάσης εσέρλωται βοκθείας. εσχάτη γάρ εστι ή αποφλι. de inofficio βοκθια. ο γαρ ευπορωμ-ετέρου δικαίου, δι' ου δαυίσειται πλώ παστων των λυθησαντων λαβερ περιουσίαν, ή μέρ ου αυφλι, ούκ εχα παροδορ επί πλώ de inofficio. τοπο δε ου μόνου περι πλώ εν φνσε παίδων, αλλά γαρ κλη επί ποσονμωρ νοθ δαι χρή. ταντα ή ουτω διεχόμεθα, ει μηδερ αυ τοις παντελως υπό τω τελευτήσαντω καταλείφθη. τοπο γαρ και εκ διατάξεωσ τω θεοτάτου ή μωρ βασιλέωσ επινενόντα, τη φύσει πλώ προσήκουσαρ αποσώζοντα ου εδω. πάλα γαρ, ει μη τω οφελόμενωρ άπαρ καταλείφθη, ει δίδοτο χώρα τη de inofficio, οιορ η νομισμάτωρ ει χε τις περιουσίαν, εδω αυτωρ πάντωσ ρ καταλιπερ, τουτέσι τω τέταρτω φλι ουσίας, ίνα μη κινή ή de inofficio. σύμωρ δε ει κλη εν νόμισμα θε ή ζρε διάτω, ή κλη οσορ δήποτε μέρ ου φλι κληρονομίας καταλεφθη, ή γουω και ηραγμα διορ δήποτε, ή εκ φλι de inofficio μέμφιζ άργε, φλι διατάξεωσ τω ελλεπορ θε τετάρτω ή ζε άδιαθέτου μοίρασ ανακληρονοσ, ει κη τά μάλισα ο διαθέμωσ ούκ ενέγραφε τη οικεία χασί, ότι εάν τι ενερε ή ελλεπορ, βολομαι αυτω άσκληρωθησ να, άνδρωσ αγαθου μεσιτείε. τοπο γλ, ει μη προσκείμεσ πορ, ή αυτη διατάξιζ φυσικωσ παραδέχεται, ή γουω ωσ φνσε παρειωόμενωρ. εάρ τις ασπάσκηται τώ τω πα τρωσ βοκθισμ, ου δύναται ταντην ανατρέψωρ δια φλι de inofficio. υθερ υρα διορ εζητηθη. ο έμωσ υπεξουσι οσ-επετροσ πωε πουωίλλου τινωσ, κελωτην εγω και γραφασ ετερορ κληρονομορ, τωρ έμωρ υπεξουσιωρ ζερεδάτευσα, καταλεπορ δε ληγάτωρ θε πουωίλλω, ουπερ ήρ επίτροσ ου. άπήτησε τω ληγάτωρ ο έμωσ παΐσ, τω καταλεφθηρ θε πουωίλλω, μετα ταυτα βολεται κηΐσσαι πλώ de inoffi

Sed hoc

Sicut

officioso, ως μηδερ έχωρ εκ τής πατρώασ περιουσίασ. ορα δύναται, ή μη τι βέβλαπται, ως έπιγονοσ τώ ή τελευτήσαντωσ βοκθισμ, αυθε τω τω, θε τω ληγάτωρ άπήτησε και λέγομερ μηδερ αυτωρ υδισαδαι προκριμα, εωσδη επίτροπικόν. ή ηραπωρ οφ είκιορ, ελαθε τω ληγάτωρ, ωςε ου άκαλντωσ suo nomine, κινήσε πλώ de inofficio. και εκ τω ενωυτιου ή τωπο ζητηται. ει χωρ εγω άνηκορ παΐδα υπεξουσιωρ. έπερορ γραφασ κληρονομορ, τωρ άνηκορ εζερεδάτωρ έπωίνοσα, μηδερ αυθε καταλιπωρ. εληγάτευσα δε νομισματα ρ τιτωσ τινί, ορ εγω κατέλιπορ τεσαμει τάεριορ επίτροπορ θε άνηκορ, ή γουω ο άρχωρ δέδωκε, ή και ίσωσ απο νόμου εκλήθη. εκίνησερ ο τίτι ουδύματε τω άνηκορ πλώ de inofficio, κλη ήπηθη. ευλόγωσ γαρ ίσωσ ευρέθη ο άνηκορ ή ζρε διατευθείσ. μετα ταυτα ο τίτιοσ, χωρε κατα τω σκερίπην κληρονομου τω ληγάτωρ αυθε άπατην. οωερ αυθε καταλείφθη, άμάχωσ λήφεται τωπο. άποκλείφ ή πλώ de inofficio, τω τέταρτορ καταλιμπανόμενωρ θε εξ άδιαθέτου κληρονομορ, ή εν ληγάτωρ, ή εν φιδεικομμίωσ, ή mortis causa δωρεα, ή ή inter viuos δωρεα ου σωαριθμθη, ει μήπω γε επί τώ τω εδόνθη, ως εν εκείνοισ τοις θέμασιρ, ωρ ή διατάξιζ τω θεοτάτου ή μωρ βασιλέωσ μέμνηται. και έτεροισ τρωσ ποισ ωφριχομύοισ τοις παλαιωσ νόμοισ, και ταίεσ θεξαισ μλύ τοι διατάξιζισ, εάρ τω τέταρτωρ προηρόνηται θε παμδί, ή ή νομφικίοσο σχολάζει. ει ή εις ζε παΐσ, τω τέταρτωρ αυθε δε με καταλιμπάνειρ τής οικείασ περιουσίωσ. ει δε δύο εισίρ ή και πλείονεσ, τω τέταρτωρ πασι καταλεφθηρ, αναλόγωσ και εξ ίσου, ήσυχάλην ποιθη τώ δε νομφικίοσο διορ δύο εισί, δε αυτοίε καταλιμπάνηρ, αναμίαρ ήμισυ ουγκίαρ, ει δε τρεσ εισί, δε καταλιμπάνηρ αυτοίε αναμίαρ ουγκίαρ.

etiam hoc

Igitur

De

De heredū qualitate et differētia. Tit. xix

κληρονόμος, ὄνομά ἐστι γενικόν, διαρεῖται δ' εἰς

Οτρία. τῶν γὰρ κληρονόμων, οἱ μὲν λέγονται νεκρο

σάριοι, ἤτοι ἀναγκαῖοι, οἱ δὲ σοῦοι νεκροσάριοι, οἱ ἴξασ

σράνεοι, ἡ γὰρ ἐξωτικοί. καὶ τίς ἐστὶ νεκροσάριος. δ

δικέτης, ὁ γράφει κληρονόμος, διὰ τοῦ τρωτῶντος ὄνομα

μετὰ πῶν τῶν δέσποτου τελευτῶν, εὐθεὶς ἐλευθερος καὶ νε

κροσάριος γίνετα κληρονόμος. ἀλλὰ οἱ υἱοὶ ὑπόπιουσ

ἔχουσι τὰς οἰκείας περιουσίας, ἢ λογιζόνται, ὥς οὐδέ τις

ἀνέξεται δια τὸ ἀποροπ πῶν αὐτῶν κατὰ θέξασθαι περι

ουσίαν, εἰώδασιν ἴδιον δικέτω, ἐν πρώτῳ, ἢ δευτέρῳ, ἢ

τρίτῳ βαθμῶν, ἢ καὶ ἑσέκαστα γράφει κληρονόμου. οἷον

σῖχος, ὁ ἐμός δικέτης, ἐσὼ κληρονόμος. ἴδιον ἐν τῷ πρώ

τῷ βαθμῶν, ἢ ἐν δευτέρῳ οὕτως, ἐσὼ πάλαιος κληρονόμος.

ἐἰς δὲ μὴ γενήται, ἐσὼ σῖχος ὁ ἐμός δικέτης κληρονόμος. ἢ

καὶ ἑσέκαστα. λοιπὸν οὖν μὴ ἐνός ἀνεχομένου προσελθῶν

τῆ κληρονομίᾳ, ἐξ ἀνάγκης ὁ σῖχος ἐλενσεται, ὁ γενήσε

τῆ κληρονόμος. ἢ ἐὰν μὴ καταβλήθω τοῖς κρεδίτωρσι τὰ

χρέα τοῦ τελευτήσαντος, μὴ δὲ τὸ ἰκανόν αὐτοῖς γενήται

ᾧ τοῖς οφλημασι, μὲν μ' ἀνὲρις ὁ τελευτήσας, ἢ

δι κληρονομία διαπιπράσκει, οὐκ εἰ λέγοντων κείνων,

οὐ τὰ τῆ τελευτήσαντος διαπιπράσκει πράγματα, ἀλλ

λά τὰ τῆ σῖχος τῆ κληρονόμου. γινόμενοι ἴδιον κρεδίτωρσι

ὡς κληρονόμοι ταῦτα, ἢ μετὰ ἄλλῶν μερῶν

διαρεῖω διυδο

Necessarius

ὀνομαζω. πομπή. νοῖο,

ὑποπτος. σ. suffraganeus,

ἀνεχομαι. νοβο

εἰσάδα. confusio, ἰσάδοτο,

εἶρω, imde. εἰωθω. ἀφικητο,

ἀνεχομαι. παρατρέχωμαι,

ἐλεύθε. μ. ἐλευσομαι,

μενιο, ἀ. εἰσάδα. ἔρχομαι,

non contumeliosus, nulli con-

tumeliosus, obnoxius, innoxen-

tiarius,

ἔχω, μ. ἔξω. habeo,

τύμω. εἶρω. comparativus,

εἰ. τιμω. friciofus, obnoxius

εὐροσπορίξω, ἀσπίτο, ματα

φυλάττω, seruo, εὐροδίο

εὐροχλείω. curbo, fatigat,

μαλίστα

ἀπωκληρῶσαι

σάριοι.

σοῦοι

ση. οἱ

ἔχουσι

οὐ μόνον

ἔχουσι

ἢ ἐγγόν,

ἢ ἐγγόν,

ἢ ἐγγόν,

ἢ ἐγγόν,

ἢ ἐγγόν,

ἢ ἐγγόν,

ἢ ἐγγόν,

ἢ ἐγγόν,

ἢ ἐγγόν,

ἢ ἐγγόν,

ἢ ἐγγόν,

οὐκ ἐξήρκεια compositione ab. ἔξ. & ἐρκεῖω

ἢ εἰσι νεκροσάριοι sufficio. pars sum,

ἀποκληρῶσαι καὶ ἀποκληρῶσαι. ἀποκληρῶσαι. ἀποκληρῶσαι. ἀποκληρῶσαι.

Sin autem

σοῦοι νεκροσάριοι ἔστιν, οἰον ἴος, θυγάτηρ, ἐγγόνος, ἐγγόνος

ση. οἱ ἀπὸ τοῦ ἡσῦ, καὶ ἐφεξῆς πάντες ἀπὸ πάτερ, οἱ τινὲς

ἔστιν ἢ ποτεσάτε ἐν τῷ κληρῶν τῷ τελευτῶν. ἀλλ' ὁ μὴ ἴος,

καὶ ἢ θυγάτηρ, ἔχουσι παρ' αὐτῶν πᾶσι πᾶσι τοῦ σῶου, ὁ ἴος, τὸ σῶου. ἢ ἡσῦ ἐξῆς

ἔγγονος, ἢ ἢ ἐγγόν, οὐ μόνον ἐπὶ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ

που τοῦ τελευτήσαντος ἔχουσι τὸ τοῦ σῶου ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ

ἀλλ' ἢ ἡσῦ αὐτοῖς πρὸς τὸ κτήσασθαι τὸ σῶου, ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ

ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ

ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ

ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ

ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ

ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ

ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ

ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ

ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ

ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ

ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ

ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ

ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ

ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ

ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ

ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ

ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ

ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ

ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ

ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ

ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ

ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ

ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ

ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ

ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ

ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ

ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ ἢ ἡσῦ

υπαίχτω, subpone, subijicio

κληίω, nomino appello

διατίθημι, dispono, differo

επιζάω, sum super, ter

ελευθεροω, libero, liberofacio

τελευτάω, morior, exiis

αμείβω, itero, refero

In exiraneis

εξέρχομαι, valeo, confirmo

εξετάω, reanseo, excoatio

εξιγίω, perpendo

προσέρχομαι, adeo, adiungo

διαδέχομαι, succedo, exiis

προβάλλω, coningo, emio

επιζάω, sum super, ter

ελευθεροω, libero, liberofacio

τελευτάω, morior, exiis

αμείβω, itero, refero

εξέρχομαι, valeo, confirmo

INSTITVTIONV MLIB. 2.

194. ^{Επιζάω} ^{ελευθεροω} ^{τελευτάω} ^{αμείβω} ^{εξέρχομαι} ^{προβάλλω} ^{επιζάω} ^{ελευθεροω} ^{τελευτάω} ^{αμείβω} ^{εξέρχομαι} ^{προβάλλω}

οι πατέρες απλως, όσοι μη υποβέβληκη τῆ ἢ πλευτή
 σπαντος ὑπεροσίου κ. α. μελη. Ο οἱ ἡμετεροι ποιιδες ἑμαγ
 κισάτοι, ἡ σράνεοι κληθήσονται. καὶ ὁ πατρὶς τῆ
 σράνεος κληθήσεται, καὶ γενήσεται κληρονόμος. θήλα
 γὰρ in potestate τούε παιδας ἔχειν οὐ δάωαται. Διατι
 θέμνω τις, τὸν ἴδιον δικέτηρ κληθήσεται κληρονόμος,
 ἐπιζήσας τῆ ποιήσα ἢ διαθήκης, διὰ δικτα τὸ τὸν κληυθῆ
 ρωσιν, ἐτελεύτησιν οὐκ ἀμείψας τῆ διαθήκηρ, ἔχτου μὲν ἢ
 ὁ γραφεὶς κληρονόμος, ποτερον νεκεσάριος ἔσιν ἢ σρά
 νεος, ἢ λέγαμιν αὐτὸν ἐσράνεοι εἶναι. ἐπὶ δὲ τῆ μὴ τὰ ἴνα
 ἐκ τῆ πλευτή (αυτος) διαθήκης αὐτῶ πεδωγίνετ, τὸν
 τῆσι ἢ ελευθερία καὶ ἢ κληρονομία. ἐπὶ δὲ τῆ σράνε
 ὡρ κληρονόμωρ, ἐκείνο δὲ παράφυλάπηρ, ὡσε ἡμὰς ἔχει
 μέτ' αὐτῆ τεσαμνίτι φακτζίωνα, εἴτε αὐτοὶ ἐγραφεσιν
 κληρονόμοι, εἴτε οἱ αὐτῶν ὑπεροσίοι. ταύτηρ δὲ πῶ τεσα
 μνίτι φακτζίωνα ἔχειν αὐτοὺς ἀπώατω μὲν ἢ ἴνα καὶ
 ροτῆρ, ἢ νικά διατιθέμεθα, ὡσε τῶε ἐρῶν τῆ ἔνσασιρ, καὶ
 ἢ νικά τελευτάω μὲν, ὡσε τῆ καλως γενουμίνω ἔνσασιρ, ἢ
 σὸρ ἔχειν ἀποτέλεσμα, εἰ δὲ τις ἀκριβως ἔξετάσῃ, ὁ
 εἴτορ ἐπιζήτω μερ κληρο, ἢ ὡ δὲ τῆ τεσαμνίτι φακτζίω
 νά, οὐδέ μίαις οὐσης διαφοράς ποτερον ποιιδες, ἢ ὑπὸ
 αἰρεσίρ γεγραπτα κληρονομος. τὸ γὰρ δίκαιον τὸ κληρονό
 μου, τοῦτέσιν εἰ δάωαται κληρονομία, ἢ ἐκείνω μάλι
 σα σκωφεται τῶ καιρῶ, ἢ ὡ δὲ πῶ κληρονομία ἀδι
 τεύσα. ἢ ὡ τῶ μέσω χρόνω, τῶ μετὰ ἐν φη ποιήσας
 φη διαθήκης, ἢ ἢ τῆ τεσάτωρ τελευτάω, ἢ γουρ φη ἐκβα
 σῶς φη αἰρέσας ἔσιν, ἢ ὡ αἰρετικῶς ἐγραφε τῆ κλη
 ρονόμος, τὸ τὸ κληρονομου δίκαιον φραδαγέρ, οὐδ' ἐμίσ
 αρ αὐτῶ φέρει ἐλαβηκίς τὸ διαδέξασθαι, ὡσε οὐα εἰ συμ
 βῆ τὸν ἢ ὡ ἔμιν γραφέντα κληρονομου εἶναι ρωμακόρ, εἴτα
 μετὰ

DE HAERED. QUALIT. ET DIFFE. 195.

μετὰ τῆ ποιήσιν φη διαθήκης, ἐκπεσῶν τῆ πολιτίας τῶ ἔκτεμβω, ἀπώατο
 τῶ ἀνέλαβε προ ἢ ἑμνε πλευθῆ, ἢ γουρ ἢ ὡ αἰρετικῶς ἀνοδομβάνω, μεμπερο
 ἔγεγραπτο κληρονομος προ φη ἐκβάσας ἢ αἰρέσας, ἢ
 κωλυτῶς κληρονομία. ὡσε οὐα, τὸ γὰρ ἔσιν τὸ σωμαγομῆ σωμαγῶ, colligo
 νορ, ἢ γουρ τὸ ἀποτέλεσμα, τῆε εἰσκήτου μὲν καιρῶε, ἢ
 οἰς τῆ κληρονομου ἔχειν δὲ τεσαμνίτου φακτζίωνα, πῶ
 ποιήσιν φη διαθήκης, τῆ τελευτάω, ἢ διαθεμνίτου, τὸν ἔσιν
 νορ ἢ ἀδιζήσινος, μάχουρ δὲ τῆ ποιήσιν φη διαθήκης, νορ,
 τῆ ἀδιζήσινος, τεσαμνίτου φακτζίωνα ἢ ἔχειν νορ, ἢ
 οὐ μόνουρ ὁ δυναμένοσ διατιθέατ, ἀλλὰ καὶ ὁ ἔξ ἀλλοτρί
 ας διαθήκης δωάμενοσ λαμβάνωρ, ἢ γουρ ἑτέρω προσω
 εἴζην, εἰ καὶ τὰ μάλιστα οὐ δάωαται ποιήρ διαθή
 κῶ. δια τὸ τὸ καυνομένοσ καὶ ὁ ἀλλοτρίος, καὶ ὁ ποιν
 πιλλοσ, καὶ ὁ ἰμφας, καὶ ὁ ποσόνμοσ, καὶ ὁ ἴσος ὁ ὑπέσιν
 σιος, καὶ ὁ ἀλλοτρίος, δικέτης ἔχειρ λέγονται τεσαμνίτι
 φακτζίωνα. εἰ καὶ τὰ μάλιστα γὰρ οὐ δάωαται διατιθέ
 ατ, ἀλλ' αὐτῶ ἐκ τῆ ἑτέρω διαθήκης, εἰ αὐτοῖς, εἰ ἑτέρω δν
 ναντῆ προσπορίζηρ, ἐπὶ δὲ τῆ μεμννοτος, δ' ἔθ θεματίζηρ
 αὐτῶ ὡ δὲ πατρός γεγραμνίτου κληρονόμου, ἢ ἑτέρου
 γὰρ γραφεὶς, με χερὶ οὐ ἀνανήψη, οὐδ' αὐτῶ, οὐδ' ἑτέρω
 δάωκῆται προσπορίζηρ κληρονομίαρ. οἱ ἢ ἔσρα
 νοει κληρονόμοι λέγονται καὶ βολουντάριοι, ἢ προσερέσθ
 ἔχοντες τὸ κληρονομίασ, ἢ μὴ, οἱ δὲ ἑτέροι λέγοντῆ νεκεσ
 σάριοι, δια τὸ ἔξ ἀνάγκησ αὐτοὺσ καλέατ, καὶ οὐ μόνουρ ἐν
 τὸν τῶ ἔσιν ἢ διαφορά, ἀλλὰ ἢ ἢ ἐκείνω, ὡ τὸ καταδέξασθαι, ἀμίνω,
 εἰ αὐτῶ τῆ κληρονομίαρ, ἐπὶ μ, ἢ ἔσρανεσ, λέγεται ἀδιζή
 ὡρ, ἢ τοι καταδόχῆ. ἐπὶ δὲ πῶ νεκεσάριωρ, immixtio
 ἢ δι' ἔμμιεις, καὶ τὸ ἀπώσασθ τῆ κληρονομίαρ, ἐπὶ μὲν τοῦ ἀπώσασθαι, μὲσω κριμίδιο
 ἔσρανεοσ, λέγεται γέπου διαζίωρ, ἢ τοι χωρισμοσ. ἐπὶ δὲ
 ἢ νεκεσάριεσ ἀβσινατζίωρ, ἀλλ' ὁ μ' ἐξωτικός ρεπου δια
 τεύωρ, οὐτῶσ ἔσιν, ὡε μὴ δὲ ποτε κληθεὶς ἐπὶ πῶ κληρονό
 μῶσ.

Testamenti

Exiraneis autem

Μετὰ πῶς περὶ διαθηκῶν διδασκαλίαν, ἀναγκαῖον εἶπερ περὶ ληγάτων. ἀλλ' ἔχα τις εἶπερ, τὸν τὸν πεποικκότα πῶς σωέχθαι διακόψαι ὅτι διδασκαλίας, προέκατο ἄρ' εἰπέρι ἐφεξῆς, περὶ τῶν καθ' ὁμάδα κτήσεων, καὶ δέον εἰπόντα περὶ ὅτι ἀπὸ διαθήκης καταφερομένης κληρονομίας, ἐπαγαγῆναι εὐθέως καὶ πρὶ τῆς ἀδιαθέτου, καὶ οὕτως ἐκ τῶν λειπομένων ἐλθῆναι ἐπὶ τὸ ληγάτον, ὅπερ ἐδικὴ κτήσις ἐστὶ. ἀλλ' ἐγγυὲς ἢ ἀπολογυία, ἐπερ δὴ ἄρ' περὶ ὅτι ἀπὸ διαθήκης κληρονομίας διελέχθηκεν, ἐν διαθήκῃ ἢ καὶ ληγάτα καταλιμπάνεται, οὐκ ἐκτὸς λόγου τινός ἐστιν ἐφεξῆς εἰπέρι καὶ περὶ ληγάτων. καὶ δ' ἔτι πρότερον ὀρίσασθαι, τί ἐστὶ ληγάτον. ληγάτον ἐστὶ δωρεὰ ἀπὸ τοῦ τελευτήσαντος καταληφθῆσα.

ἀλλὰ τὸ μὲν ὄνομα αὐτὸ τῶν ληγάτων, πρῶτότυπὸν ἐστὶ, καὶ ὡσπερ ἕλη, ἐντεῦθεν δὲ πρόσσι τὸ γένος, vindicatio, ἢ γουὸς ἐκδικητικὴ. damnatio, ἢ τοὶ καταδικασίαι. finendi modo præceptio, ἢ τοὶ δὲ ζῆται. ἐστὶ δὲ ῥήματα ἕνα τυπικὰ ἐκάστω γένει ληγάτων ἀφορισμένα, δὲ ὡς τὸ γένος χαρακτηρισίτης. καὶ βινδικατζίωνος μὲν ἐστὶ ταῦτα τὰ ῥήματα. δίδωμι ὅτι δὲ νομίματα ῥ. αὕτη δὲ βινδικατζίων, διωπότερ ἐποίησεν ληγατάριον, ἅμα τῆς κληρονομίου ἀδειτίου, ὡς δ' ἴνασθαι αὐτὸν κατὰ πάντας κινῆσαι πῶς ἰν rem. καὶ διὰ τοῦτο ἀνεφέρετο, καὶ αὕτη ἐν ταῖς ἰδικαῖς πράξεσι, ταῖς περιποιούσασιν ἡμῶν δεσποτείας, ὡς ἄνω προανεφωνήσασιν. ἐλέγετο δὲ βινδικατάριον, παρὰ τὸ βινδικάριον, ὅ ἐστὶ διὰ ὅτι ἰν ῥέμ ἐκδικησαι τὸ πρᾶγμα. ὅτι δαμνατζίωνος δὲ τὰ ῥήματα, κατὰ δικαίωσιν ὡς κληρονομοῦ, δίδωμι ὅτι δὲ νομίματα ῥ. ἐτίκτετο δὲ ἐντεῦθεν ὅτι ληγατάριον κατὰ τὸ κληρονομίου πρὸς συναλίαν ἀγωγῆν, ἢ λειπομένην ἐξ πρᾶμῆντα. σινενδὶ μὲν δὲ

Legatum itaq;

Sed olim

μόδο ἢ, κατὰ δικαίωσιν ὡς κληρονομοῦ, συγχωρησῆσαι ὅτι δὲ λαβῆναι τὸ δὲ τὸ πρᾶγμα, καὶ ἐντεῦθεν ὁμοίως ἤρμολογῆναι ἐξ πρᾶμῆντα. πρᾶμῆντα τῶν ῥήματα, κατεξάρετον ὁ δὲ θῆνα ὁ μερικὸς κληρονομοῦ λαβῆτω τὸ δὲ τὸ πρᾶγμα. ἀμέλει, οὐ καλῶς τῆς μὴ ὄντι μερικῶ κληρονομοῦ κατὰ τὰ πρᾶμῆντα καταλιμπάνοντι. τὸ γὰρ εἰπέρι ῥήματα ἰν precipito, τούτῃσι κατεξάρετον λαμβανέτω, δικλωτικὸν ἐστὶ προῦποκρῆμένον μέρος κληρονομίας, τούτῃσι πρὸς τῆς μέρας ὅπερ αὐτῶ κατέλιπον, βουλομαι αὐτὸν καὶ τὸ δὲ ἔχαρ ἐν ἐξωρέτω. ἀπῆρτο δὲ ἢ πρᾶμῆντα τῶν familie herciscundæ. ἀλλὰ ταῦτα μὲν τὸ παλαιόν, αἰ διατάξας δὲ τῶν νεωτέρων βασιλείων, ἀνῆλον τὰ τυπικὰ ῥήματα, δὲ ὡς τὸ γένος ἐσημαίνετο. γέγονε δὲ καὶ διατάξεις τοῦ θεοτάτου ἡμῶν βασιλέως, ἢ μετὰ πολλῆς ἐποίησατο ὅτι ἀγρυπνίας, σὺν δὲ δάτων ἰσχυροτέρας, καὶ βεβαιότερας εἶναι ταῖς τῶν τῶντων βολήσεσιν, ἐν ἢ πρὸς ἐκελευσάντων, οὐ τοῖς ῥήμασι, ἀλλὰ ταῖς γνώμασι τῶν τελευτώντων προσέχαρ, ὡς περὶ ταῖς γένεσι τῶν ληγάτων, μίαν εἶναι φύσιν. ὅτι οἷοις δὴ ὅποτε ῥήμασι ἕαν τι συμβῆ καταληφθῆναι, ἐξῆσαι τοῖς ληγατάριοις τοῦτο λαμβάνειν, εἴτε βουλοντα περὶ συναλίαν ἀγωγῆς, ἢ γουὸς κινῆσαι πῶς ἰν ῥέμ, ἢ καὶ ἰν πορκαρία. πολλὰ δὲ καὶ ἕτερα χρήσιμα, ἢ προφρημῆντα διατάξεις διδασκῆ. πῶς δὲ τάντης ἐξητασμένω ἰχῶν μαρτῆρ ἕνεσι τελεώτῃρον, τοῖς αὐτῆς ὡς τυχαῖοντα ῥήμασι. ἀλλ' οὐδὲ μέχρι τούτων ἢ αὐτὴ διατάξεις ἐστὶ, ἀλλὰ καὶ τὸ μετῆρον προσέθηκεν, ὅσῳτε γὰρ ἕωρα τὰ μὲν ληγάτα πολλῆς ἀκριβείας ἰχόμενα, ἐπὶ ἢ τῶν φιλῆκομίσσων, μᾶλλον πῶς βούλησι βολωρμένω τοῦ τεσῆσ τωρος, καὶ διὰ τὸ πωλαυτέρας ἔχοντα φύσιν, ἀναγκαῖον ὡς ἔστι πάντα τὰ ληγάτα τοῖς φιλῆκομίσσῳσι ἐξισῶσαι,

Nostre

Sed non usq;

ως μη δειμίον εἶναι μεταξὺ αὐτῶν διαφορὰν. ἀλλ' ὅπερ ἐλλείπει τοῖς ληγάτοις, ἐκ τοῦ ὅτι φιδεῖκομίσσων ἀνα πληροῦσθαι φύσεως, καὶ εἰ ἔρτινι πλεονεκτῆ τὸ ληγάτον, τούτου μεταδιδόναι τῷ φιδεῖκομίσσῳ. ἀλλ' ἵνα μὴ χυθῆται, καὶ ἀναμίξῃ περὶ ληγάτων καὶ φιδεῖκομίσσων διαλεγόμενοι, ἐν αὐτοῖς τοῖς αὐτῶν νόμων προοιμίαις ἀπαλωτέρας ἔτι τὰς αὐτῶν νέων ἀκοάς, δυσχερεστέρας διδασκαλίας ταραξωμῶν ἐν ἐπασαγωγῇ, ἀξιολογώτατον ἐνομίσασθαι εἶναι, πρότερον περὶ ληγάτων κεχωρισμένως, εἴτα μετὰ ταῦτα περὶ φιδεῖκομίσσων διεξελεῖσθαι, ὅπως τοῖς ἐκατέρου φύσεως ἰδίᾳ γνωθεύσας, ἐκπαυδευθέντες λοιπὸν καὶ ἐν ἔξῃ γενόμενοι, λεπιοτέρως, καὶ ἀκριβεστέρας ἀπορῶνως δέξωνται διδασκαλίαν. οὐ μόνον δὲ τὰ τῶν τεσσάρων, ἢ τῶν κληρονόμου πράγματα, ἀλλὰ καὶ ἀλλότρια δύναται ληγατενεῖσθαι. οὐχ ὥστε τὸν δεσπότην αὐτῶν ἰδίῳν πραγμάτων σερεῖσθαι. ἀναγκάζεται γὰρ ὁ κληρονόμος προσεῖναι τῷ δεσπότη, καὶ διαλέγεσθαι περὶ ἀγορασίης. Ἐἰ εἰ μὴ ἔλοιτο ὁ δεσπότης πωλεῖσθαι, ἀγοράσας ὁ κληρονόμος δίδωσι, τῷ τῷ ληγάτῳ. εἰ δὲ μὴ δυνάηται τὸν δεσπότην μὴ βουληθέντος, πῶς τὸν πράγματος διατίμησιν παρέξῃ τῷ ληγατῳ. εἰ δὲ τις τελευτῇ, ποιούτορ μοι ληγατενεῖσθαι πράγμα, ἐφ' ᾧ κομμέριον οὐκ ἔχω, τουτέστι δίκαιον τὸ κτᾶσθαι αὐτὸ, οὐ μόνον οὐκ ἐποφληθήσομαι αὐτὸ τὸ καταλεφεῖν, ἀλλ' οὐδὲ πῶς τούτου διατίμησιν ἀπατεῖν δυνήσομαι. τί γὰρ ὅτι ληγατενεῖσθαι τις ἐμοὶ τὸν κάμπον τὸν μάρτιον, τὸπως δὲ ὅτι δὴκμόσιος πλοῖον τοῦ ἰσῶμης, ἢ πῶς βασιλικῶν, ἢ τὸν ναόν, ἢ τὰ δημοσίων χρεῖαις ἀφιερωθέντα. οἷον θέατρον, κυνήγιον, ἰππικόν. πάντα γὰρ τὰ τοιοῦτότροπα ληγατά, ἀνίσχυρα εἰσὶ. τὸ δὲ ἐπιρῶν ἢ μῖρ πρὸ βραχέος, ὅτι τὸ ἀλλότριον πράγμα ἰσχυρῶς δύναιται ληγατενεῖν, τότε

Non solim

ἄντε χερὶ τοῦ ἢνίκα ἐγὼ ὁ διαβεβήκω, ἢνίκα ἐγὼ ἀλλότριον εἶναι τὸτο. εἰ γὰρ ἢνίκα, ἀνυπόστατον τὸ ληγάτον. εἰ δὲ ἢνίκα μὴ οὐκ ἐμὸν εἶναι τὸ πράγμα, ἐδὲ ὅπερ, οὐκ ἄν αὐτὸ κατέλεψα. καὶ τὸτο περιέχεται διατάξῃ τῶν δευτέρου πρῶτου. ἔαρ ληγατενεῖσθαι τίς ἀλλότριον πράγμα ἐμοί, καὶ ὁ κληρονόμος μὴ βουλομένης ἀγοράσαι αὐτὸ καὶ δωρεῖσθαι, ἢ γὰρ παρασχῆται πῶς διατίμησιν. ἀνυπόστατον δὲ εἶναι φησὶ τὸ ληγάτον, διὰ τὸ τὸν τεσσάρων ἀγνοῖν ἀλλότριον εἶναι τὸτο. εἴσαμαι δὲ ἐγὼ ὁ ληγατῳ, καὶ ἐναντιῶμαι, ἰσχυρὸν αὐτὸ διαβεβήκω εἶναι, διὰ τὸ τὸν τελευτήσαντα εἰδέναι, ὅτι τὸ πράγμα ἀλλότριον ἢν. τίς ἔγρα βαρύνεται τῇ ἀποδείξει, ὁ κληρονόμος λέγων ἢνίκα ἐναι τὸν τεσσάρων, ἢ ὁ ληγατῳ εἰσαδοῦναι φάσκων ἀντὸν; καὶ λέγοντι τὸν ληγατῳ βαρύνεσθαι τῇ ἀποδείξει. οὐ μὴν τὸν κληρονόμον, ἀποδεδειχέναν ἀναγκάζεσθαι. ὁ γὰρ ληγατῳ ἀκτωρ ὡρ, εἰκότως βαρύνεται τῇ ἀποδείξει. τίτιος δὲ ἀνασάμνος παρὰ πρῶτον, ἐνεχυρίσιν, ἢ τοῦ ὑπέθεθ' αὐτῷ ἐπὶ τῷ χρεῖ, οὐκ ἔορ ἀγρόν. περὶ τῶν ὅτι τίτιος πρῶτον ἀποδῶ τὸ χρεῖ, ἐληγατῳ σέ μοι τῶν τῶν ἀγρόν, ἀνάγκη ὁ κληρονόμος ἔξῃ καταβαλεῖν τὸ χρεῖ τῷ πρῶτον, καὶ τοῖς ὑποθήκῃς ἐλευθέρου αὐτὸν δίδοναι μοι. κἀνταῦθα δὲ ἢ αὐτὴ χῶρα ἔχει διάσις, ἢ ἕως καὶ ἐπὶ τῶν προλαβόντων θέματος, ἢνίκα ἀλλότριον ἐληγατενεῖσθαι πράγμα. τότε γὰρ ἀναγκάζεται ὁ κληρονόμος καταβαλὼν τὸ χρεῖ ἐλευθέρου τοῖς ὑποθήκῃς τὸ ληγατόν, ἐν ᾧ ἢνίκα τὸ τελευτήσαντος ὑποθέσθαι τὸ πράγμα. καὶ τὸτο σεβῆσθαι καὶ ἀντωνίνος ἀντέγραψα ὅτι δευτέρου τοι. εἰ μὴ τοι ὁ τελευτήσαντος ἢ βουλήσιν τὸν ληγατῳ τῶν δευτέρου, τοῖς ὑποθήκῃς τὸ ληγατόν ἀπαλλάξαι, καὶ τούτου ἰδικῶς ἐξεφώνησεν, οὐκ ὀφείλει ὁ κληρονόμος τὸν ληγατῳ εἶναι. ἐληγατῳ σέ σοι ἀλλότριον πράγμα,

Sed et si rem suam

et si res aliena

Si res aliena

ἐπιζήσαντός μου τῆ ποιήσῃ φιλ Διαθήκης γέγονας αἴμα
 τουτ' τουτ' πράγματ' ὁ δὲσπότης ὁ ληγατάρι. ὅτι
 μὴ αὐτὸ τὸ πρᾶγμα, τὸν κληρονόμον ἀπαιτῆρ οὐ δῶκε
 σαι, πῶς γὰρ τὸ τελευτῆρ ὑπὸ πῶ σῶν δεσποτείαρ, σιω
 μολόγηται, ἄρα, οὐδ' ἐ πῶν Διατίμησιρ τούτου ἀπαιτῆρ
 δωθήσῃ. καὶ χρεῖ οὕτω διασίζῃ. εἰ μὴ ἀπὸ ἀγορασίαις
 ἐκπῆσω τουτ'ο κινῶν κατὰ τουτ' κληρονόμου πῶν ἂν τες
 σαμέντου, λήψῃ πῶν τουτου τῶ πράγματ' Διατίμη
 σαρ. εἰδὲ ἀπὸ δωρεῆς γέγονας τουτου δεσπότης, ἢ ἀπὸ
 ληγάτου, οὐκ ἀπαιτήσας τὸ τίμημα διὰ τὸν κανόνα, τὸν
 λέγοντα, **Duas lucratiuas causas in eundem ho**
minem & eandem rem concurrere non posse,
 τουτέσι, δύο ἐπικρ' δ' ἕς αἰτίας, εἰς τὸ αὐτὸ πρόσωπον,
 ἢ εἰς τὸ αὐτὸ πρᾶγμα σωτρέχαρ οὐδωατόρ. τούτῃ τῷ
 λόγῳ, ἐὰρ πρῆμ' καὶ σικουδ' ληγατενσωσί μοι
 τὸ αὐτὸ πρᾶγμα, εἴτα πελυτήσωσι, ζητοῦμεν, εἰ τῶν δύο
 τοῦς κληρονόμουσ δ' ἴναμα ἀπαιτῆρ τὸ ληγάτορ, καὶ λέ
 γομερ, εἰ μὴ ἐκ φιλ τουτ' ἐνόσ Διαθήκης ἔτυχορ λαβῶν
 τὸ πρᾶγμα, ἐκ φιλ ἑτέρας Διαθήκης οὐ λήψομα, οὐδ' ἐ αὐ
 τὸ τὸ πρᾶγμα. πῶς γὰρ ὁπότε τελεθ' ὑπὸ πῶν ἐμῶν δεσ
 ποτείαρ, οὐδ' ἐ πῶν Διατίμησιρ, ἔτυχορ γὰρ τὸ πρᾶγμα
 ἂν ἐπικρ' δούς αἰτίας κτησάμεν. εἰ δὲ πρὸ τ' ὅρῳ ἐκ
 φιλ μιᾶς Διαθήκης ἔλαβορ πῶν Διατίμησιρ, ἐκ φιλ ἑτέ
 ρας ἀκωλντῶς ἀπαιτήσω τὸ πρᾶγμα. οὐ μόνον
 τὰ ὄντα ἐν φύσει, ἀλλὰ καὶ τὰ μὴ ὄντα, ἐλωιζόμενα δὲ
 γίνεσθαι, ὅρῳ ληγατενομεν, ὅιορ τοῦς καρπῶς τοῦς
 ἱσομλῶνσ ἀπὸ τῶ δὲ τῶ ἀγροῦ. ἢ τὸ μέλλορ τίκτεσθαι, ἀ
 πὸ τῶσδε φιλ περασίαις. ἐὰρ δ' ἴνα τισί, ἐρ καὶ ὅ
 αὐτὸ ληγατενσω πρᾶγμα, εἴτε **coniunctim**, εἴτε **dif**
iuctim, ἢ γομυ συμπεπλεγμῶς, ἢ διηρημῶς, ἔλ
 θωσι δὲ ἀμφοτέρῳ ἐπὶ πῶν τῶ ληγάτου ἀπαιτήσιρ, εἰς
 δ' ἴνα

Et quod res

Et eadem res

Ἄδομην ματαξὺ αὐτῶν τμηθήσεται τὸ ληγάτορ. εἰ δὲ ὁ
 ἕτερ' ἀτονήσῃ, ἢ γνώμῃ, ἢ τύχῃ. γνώμῃ μὲν, ἐπεδὴ ἐρε
 σουδιάτευσε τὸ ληγάτορ. τυχῇ δὲ ἐπειδὴ ζῶντ' ἐτελεν
 τῆσε τῶ τεσάτωρος, ἢ καὶ ἑτέρῳ οἴφδ' ἠώτε ἠδένυσε τρὸ
 ὡφ. τυχῶν γὰρ ἂν ἐπέσειε τῆς παλιτείας, τότε ὅλορ τὸ λη
 γάτορ πρὸς τὸν συλληγάτορα πρ' ἀγινε'. **Coniunctim**
 μὲν ὄσῃρ, ἐὰρ οὕτως καταλίπω τιτίφ, καὶ σείφ, τὸν δε
 κέτω σίχορ δίδωμι καὶ ληγατενω. **Diuinctim** ἢ ὅ
 τως, ἂν τίφ σίχορ τὸν οἰκέτηρ δίδωμι ἐ ληγατενω, σείφ
 τὸν οἰκέτηρ σίχορ δίδωμι καὶ ληγατενω. εἰ δὲ καὶ προσέ
 ρηκα σείφ τ' αὐτὸν οἰκέτηρ, ὁμοίως **diiunctim** τὸ ληγά
 τορ ἀποτελεῖται. εἴσορ γὰρ τιτίφ σίχορ τὸν οἰκέτω λη
 γατενω, σείφ τὸν αὐτὸν οἰκέτηρ ληγατενω. ὡσε οὐκ ὁ καὶ
 σῶδεσμο παρῶν, **coniunctim** ποιεῖ τὸ ληγάτορ, εἰ δὲ
 μὴ γέγραπται ὁ καὶ, **diiunctim** αὐτὸ ποιεῖ.
 τὸν τιτίου ἀγρὸν πλευσῶν ἐλγατάθησας μοι, σοῦ ζῶν
 τ' ἔτι, ἢ γόρασα τῶ τῶν ἀγρῶν παρὰ τιτίου, **deducto**
usufructu, τουτέσιρ, ἔλαβορ γυμνήρ τ' προπριετα
 ρίαν ἐξηρημλῆς τῆς χησέως. ἐμνε ἢ παρὰ τιτίφ ὁ οὐ
 σοφροκτος. μικροῦ Διαδραμόντος χρόνου, ἐτελεν τῆσε
 ὁ τίτι', καὶ τῆ αὐτῶ τελευτῆ ἀποσβεσθεῖς ὁ οὐσοφροκ
 κτος, ὅρ ἔτυχε παρκαρτήσας, ἀνέδραμερ ἐπὶ τῆρ προ
 πριεταρίαν, πελυτήσαντός σου, βούλομαι κινήσαι τ' ἂν
 τεσαμῶντου κατὰ τῶ σοῦ κληρονόμου, ὁ ἰουλιανός φησι,
 καλῶς ἀπαιτῆρ με διὰ τῆς πρ' ὡναλίαις ἀγωγῆς τ' τῆς
 προπριεταρίας τῶ ἀγροῦ Διατίμησιρ. ὁ γὰρ οὐσοφροκ
 κτ' ἐνταῦθα, ἐν τάξει δουλείας ἐσίρ, ὁφείλορ δὲ ὄσῃ
 τῶ Δικασοῦ, ὡσε **deducto usufructu** κελεύειρ, ἵνα ὁ
 κληρονόμος πρ' ἀχῆ τ' Διατίμησιρ, ὅιορ ὁ ἀγρὸς μετὰ τῶ
 οὐσοφροκτου, ἂν ζιὸς ὄσῃρ ἐν νομισμάτωρ, δίχα ἢ τῶ
 οὐσοφροκτου ρ. κινῶ οὐκ ἔγω ἀπαιτῶρ ἐν νομισμάτα.
 C ii ἀλλὰ

Si cui fundus

Ἐλλὰ τὸ δ' ὄφλιον τῷ δικαστῶν παρασκευάζει, ἵνα λάβω
φιλί προπριεταρίας μόνης πλὴν Διατίμησιν, τουτέστι ἡ νο
μίσματα, τίμημα γὰρ λαβῶμε τῷ οὐσουφρονίκτου ἅ
τοπώτατον, διὰ τὸ τὸν οὐσουφρονικτὸν ἕξει κερδοῦς ἀ
τίαις ἐπὶ ἐμὲ παραγενέσθαι. ἔλνγάτευσέ τις ἐμοὶ τὸν
ἐμὸν ἀγρόν, ἃ ἔχουσιν τὸ ληγῶτον, τὸ γὰρ ἐμὸν ἐπὶ πλῆρον
ἐμὸν γενέσθαι οὐ δύναται, εἰ καὶ τὰ μάλιστα ἐκποίησα τὸν
ἀγρόν οὐκ ἐποφληθήσεται μοι, οὐδὲ αὐτὸς, οὐδὲ ἢ τοῦτου
Διατίμησις. τίτιος ἐδέωσεν οἰκέτου, ἔλνγάτευσέ
μοι ἔστω νομίζω εἶναι πρίμου, ἔξρωται τὸ ληγῶτον. πλέ
ρον γὰρ ἰσχύη ἢ ἀλήθεια ἢ ὑπονομίας, εἰ ἢ ἐμοῦ ἢ ληγαταγῆ
ου τῶτον ὑπόπθυσεν εἶναι τὸν δικέτω, ἔξρωται καὶ οὐ
τως οὐδὲν ἢ ἦτον. ἀποτέλεσμα γὰρ ἔχον τὸ ληγῶτον,
καὶ γὰρ ὁ τελευτήσας δεσπόζει, καὶ γὰρ οὐ δεσπόζω, καὶ
ἀνεμωδίστως ἐπὶ ἐμὲ δύναται μεταφέρειν ἢ δεσπο
τεία. ἔλνγάτευσάς μοι τὸ σὸν πρᾶγμα, ἐπιζήσας
ἕξει ποίησας τῶτον, φησὶν ὁ κέλσος, ὡς εἰ μὴ ὡς ἀδμε
πένωμ, καὶ φιλί πρὸς ἐμὲ φιλίας ἀφισάμνως ἕξει ποίη
σας τῶτον, οὐκ ἐποφληθήσεται μοι τὸ ληγῶτον. εἰ ἢ οὐ τοι
αντὶ τῷ ἐχικῶς προάξουσιν ἢ λοτρῖωτας αὐτό. τυχὸν γὰρ
ἀνάγκη σοι ἐπέτεθῃ δημοσίωμ χρεῶν, ἢ ἰδιωτικῶν, καὶ
ἀπορῶν χρυσίου πῶς ἔρανας τῶτον, ἀπατήσω τὸν σὸν κλη
ρονόμον τὸ ληγῶτον. καὶ τῶτον σεβῆσθαι καὶ ἀντωνῖν ἄν
τέγραψαμ. κτήμα τις οἰκῶν ἔλνγάτευσέ μοι, ἐπιζήσας
ἐνεχυρίασε τῶτον, ὑπὸ τῶν αὐτῶν ἀντιγέγραπται βασιλέ
ων, μὴ δοκῆν τὸν ἐνεχυρίαζοντα τυχῆ ἀφαιρουμένου τὸ
ληγῶτον, τῶτον πρᾶττειν. ὅθεν ὁ ληγατῆσι ἀναγκά
σθαι τὸν κληρονόμον τὸ χρέος καταβαλόντα, ὅθεν κρεδί
τωρι, ἐλευθέρου ὑποθήκης παρέχον τὸ κτήμα, καὶ ὅθεν
ληγαταγῆ δύναται. εἰ δὲ τις ληγατευσάς μοι ἀγρόν, ἐ
πιζήσας, μέσθαι ἕξει ποίησε τόντου, τὸ μὴ μέρθαι τὸ μὴ
ἐκποίη

Sed si rem

Si quis rem suam

Si rem suam

ἐκποικθῆν, ἐποφληθήσεται μοι πάντως, τὸ δὲ ἐκποικθῆν,
τῶνικαῦτα, ὅτε οὐκ ἀφισάμνως φιλί πρὸς ἐμὲ φιλίας ἢ λ
λοτρῖωσε τῶτον. ἔχρεώσας μοι ἡ νομίσματα, ἔλνγά
τευσάσοι λιβερατῆζίωνα τῶ χρέους, τουτέστιν ἐλευθέριαμ
καὶ ἀπαλλαγῆν φιλί ἀπατήσεως, ἔξρωται τὸ ληγῶτον, καὶ
ὁ ἐμὸς κληρονόμος, ὅτε σε, ὅτε τὸν σὸν κληρονόμον ἀ
πατήσῃ, ὅτε ἕτερον τινά, τὰξιν ἐπέχοντα κληρονόμος,
ὅσον ὅρα καθ' ὁμάδα φιδεῖκομισσάριον, ἢ θουόρουμ ποσ
σέσωρα. ἄλλὰ ὅ ἐκ τῶ ἐνωτίου δυνήσῃ κινῆσθαι κατὰ τῶ
ἐμὸν κληρονόμον πλὴν ἐξ τεσαμλύτου, ἀναγκάζωμ αὐτόν,
ἵνα σε ἀκκεπῖλατῆζίωνι ἐλευθέρωσῃ. οὐ μόνον δὲ δικνε
κῶς δάωμαι πλὴν ἀπαίτησιν τῶ χρέους συγχωρῆσθαι ὅθεν
μὴ δεβίτωρι, ἀλλὰ γὰρ καὶ φιλί προσκαίρωε λέγῃν, κα
ταδικάζω σε ὡς κληρονόμος, ἵνα, μέχρι τῆ ἐνωτίου, μὴ
ἀπατήσῃς τὸ χρέος τὸν ἐμὸν δεβίτωρα. τί δὲ ὅθεν
ἐκ τῶ ἐνωτίου ὁ δεβίτωρ τελευτήσῃ ὅπως ἔχρεώσας χρέ
ος ἔλνγάτευσε ὅθεν κρεδίτωρι, ζητούμην εἰ ἔξρωται. καὶ
φαμὴν ἀνυπόστατον εἶναι τὸ ληγῶτον. εἰ μὴ δὲν πλέον ὅθεν
ἐν ὅθεν ληγάτῶ. εἰ γὰρ ἡ χρεωσῶν ἡ ἔλνγάτευσεν οὐκ ἔξ
ρωται. τοιγαροῦν ὡς χρέος ἀπατῆται, καὶ χῶραμ λαμ
βάνοντ ὅθεν φαλκιδίου, οὐ μισῶται ὡς τὰ λοιπὰ λη
γῶτα. εἰ δὲ ἡ ἡ, ἔξρωται διὰ πλὴν προσοθήκῃ. ἐν ὅθεν
δὲ ἡ μόνον ὅθεν ἐν ὅθεν ληγάτῶ, οὐκ ἰσχύει διὰ τῶτον, ἐπει
δὴ ἀκροθῆς ὅθεν τὸ ληγῶτον. εἰ ἢ ἔχρεώσωμ σοι ἡ
διέμ. τυχὸν γὰρ ἐπωρῆσῃ με δάωσθαι σοι ἡ νομίσμα
τα, μετὰ ἡ ἡ. ἢ ἔχρεώσωμ σοι ὑπὸ ἄιρεσιμ. οἶον ἡ
nauis ex Asia venerit, ἔλνγάτευσά σοι τῶτον τὸ χρέος
πορῶς. ζητούμην εἰ ἔξρωται τὸ ληγῶτον. ὅθεν ἡ λέγαμ ἔξ
ρωτῶν αὐτὸ διὰ τῆ ἐμὴ πρῶσιασμόν, τουτέστιν, ἐπειδὴ ἐν
θεμ ἡ ὅθεν καταβάλλει. κρεδίτωρ γὰρ ὁ κρεδίτωρ ἐν πῶν
ἢ ὅθεν λαμβάνωμ, τὸ μέλλον αὐτῶν πρὸς ἐμὲ μετὰ δεικατέ.

Si quis debitori

Ex contrario

Quod si in diem

αι, η γοιω μετα εκβασιμ φλι αιρεσεως, η και εδ' οτε μη
 δοθησ' ομωμορ, ει γε η αιρεσις ατονησα. τι δε επι τ' τοιδιτ
 ληγατου ει συνεβη ζωντος τ' τεσατωρος τω εσοφειλοντος
 τ' ημεραν παραγενεσθαι, η τ' αιρεσιμ εξελθθρ; φησιμ δ
 παπινιανος χρησιμιορ ουδ' ερ ητηορ ειναμ το ληγατορ, Δια
 το εξ αρχης εβρωσθαι, η εχημ εν εαυτω το κερδ' ορ, εωερ
 ηδη αληθεεσ δεσμ. ουδ' ε γρ' εκρατησερ η γνωμη τ' λεγον
 τωρ νομικωρ, απεσβεσθ' το ληγατορ, εωεδη εις τοιαντημ
 παρεγενετο τάξιμ, δε ηε αρχεσθαι ουκ ηδωατο. ιδου γρ'
 παραγενομενης φλι ημερας, η εξελθονσε φλι αιρεσεως,
 πουζορ λοιπορ ευρισκεται το χρεισθ, κατα τον καιρομ φλι
 του τεστατωρ τελευφλι. ει δε τις το δε αρχηεσ ποσ
 ρωε ληγατενσε, ειρηκαμ μη εβρωσθαι το ληγατομ. εμ
 ταυθα δε εβρωται, εωεδη σωισατο των αρχιω.

Sed si uxori

υπεδεξαμρ εγω προικα παρα φλι εμθεσ γαμεφλι συ
 εσωτ' ετι τω γαμου, τελευτην ελγατευσα αυτη των
 προικα, εβρωται το ληγατομ. κερδ' αινει γαρ μαλλον η
 γωη, απαιτουσα τα πρ' αματα ως ληγατα, η ως απωδ
 προικος, επεδη ως εχομω μαρθερ, ουχ αματη διαλνσε
 τω γαμου αι η προιεσ απωδιδοται. το δε ληγατορ εν
 τευθερ ηδη καταβαλλεται. τι οω' οτι προικα μη υε
 ποδεξαμρ, ελγατευσα προικα τη εμη γαμετη; σεβη
 ρ' και αντωνιν' αντεγραφαμ. ει μω απωλουςορομ λη
 γατενσω, ει πομ γαρ οτι ληγατενω τη γωμκι μου των
 προικα, ηρ επιδεδωκε μοι, αρχεσομ δε ληγατομ. ουδ' ερ
 γαρ επιδεδωκε μοι, και αδηλοε η ποσοτηε. ει δε φανε
 ρεεσ εμνησθημ ποσοτηε, η ει πομ, τα ρ νομισματα, α λο
 γω προικος επιδεδωκε μοι ληγατενω αυτη, η ηδη τυχορ
 τονδε τ' αγρομ ομ επιδεδωκε μοι ληγατενω αυτη, ιχνη
 ρομ τον ληγατομ. η η ει πομ, τα πρ' ιεχομωνα τω προικωφ
 εραμματιφ ληγατενω αυτη, και οτωε ιχνη δ' ληγατον.

Si res legata

οικετηρ ελγατωσα σοι, δ' ιχα φακτ', ητοι δ' ιχα δ'
 λα τ' εμδ κληρονομα, επελεντησε ουτος ο δ' ολοι, ο ληγατα
 ριοε εκ τουτ' ζημιωθησεται. ει δε η αλλοθιοε ημ ο ληγατεν
 θεεσ οικετης, η λυθερωθη δε ουτος υπο τ' δεωοτ', ου η
 γνωμη τ' κληρονομου, η επελεντησερ ουτοε, ανενθωοε δ
 κληρονομοε. ει η τον τω κληρονομου οικετω ελγατευ
 σα σοι, αυτοε δε ο κληρονομοε ητορ ηλευθερωσε, κατε
 χεσθαι τον κληρονομοιου ληγατοε φησιμ επι τη δωσα φλι
 Διατικησεωε, ου Διαφερομωωρ ημωρ ποτερομ ηπισα
 πο, η ηγνοε δερ τοιουτορ υπ' εμου καταλελθφθαι οικετηρ
 το αυτο δεσμ, ει και αυτοε μω ουκ ηλευθερωσε τον οικετηρ,
 εδωρησατο δε αυτορ ετερω. ηδη δε δεξαμωοε αυτομ κα
 τα δωρεαμ ηλευθερωσε. κανταυθα γρ' απωμνησεται
 των τουτου Διατικησιμ ο κληρονομο, ει ηδη ηγνοε
 το ληγατενσω αυτομ. των ιδιων τις θεραπωμ

Si quis ancillas

ων ελγατευσε μετα τ' ην ιδιων τεκνωρ, επιζησαντοε τ'
 τεσατωροε, επελεθτησερ η θεραπωμνα. επ αυτη η εσβε
 σα το ληγατομ, επι δε τοις πομισμ εβρωται, και ου σω
 αναιρεται αυτη, το επι τοις παισι ληγατομ. ο εμοε οε
 κηεε λεγεται δεσδιναριοε. ο δε του οικετου μου οικε
 τηε, λεγεται βικαριοε. εχωμ οω' τιε οικετηρ. σιχομ λε
 γομωορ, δε ειχε βικαριοε, ελγατευσε τον δεσδιναριομ
 εμοι μετα τ' ην βικαρ' ωρ. σωεβη τον δεσδιναριομ τελευτ'
 σαι. κανταυθα αθενεσαμ το ληγατομ επι τω δεσδιναριω,
 ισχνη επι τοιε βικαριοε. εχε ταυτα ως εν προθεωρια.
 εσι τινα πρωτοτυπα, εσι δε και τοντωρ παρακολουθη
 ματα. η εφ' οσορ η εβρωται τα πρωτοτυπα, υφισατη
 η τα εξ αυτ' ανημεμωωρ δε εκεινωρ, ταυτα σωαπο
 αβεννητη. οιορ δε πρωτοτυπομ ο οικετης, παρακολουθη
 μα δε δε, το πεκονλιομ αυτου. εφ' οσορ ο δικετης υφισ
 σατη, σωισατη η το πεκονλιομ. τ' δε δικετ', η πελατη

τὸς, ἢ ἑλευθερωθέντος, ἢ ἐκποικθέντος, ἀποσβεέννη τὸ πε
 κούλιον, ὡς γὰρ δύναται τὸ πεκούλιον ὑπέσθαι παρ' ἐ
 μοί τοῦ πρωτοτύπου μὴ ὑφεσῶτος. πάλιν ὅτι πρωτότυ
 πον ἀγρὸς, παρακαλονθῆμα δὲ τὸ ἰντρονμυτον αὐτοῦ, ἰ
 ντρονμυτον δὲ ὅτι ἀγροῦ, πᾶν ὅπερ σωτελεθ' εἰς γένε
 σιν, καὶ συλλογῶν, καὶ μετακομιδῶν, ἢ παραφυλακῶν ἢ
 καρπῶν. εἰς γένεσιν μὲν, οἷον οἱ γεωργοῦντες οἰκέται, βό
 ες, ἄροτρα, δίκιλαι, καὶ ὅσα τοιαῦτα. εἰς συλλογῶν δὲ
 πανα, καὶ τὰ τούτοις ὅμοια. εἰς μετακομιδῶν δὲ οἷον ἄ
 μαξαι, κόφιναι, καὶ τὰ τούτοις παραπλήσια. εἰς παραφυ
 λακῆν πῖθοι, κέρραμοι, φακοί, ἢ ὅσα τοιαῦτα. ἐπιδ' ἡ σοι
 ταῦτα προτεδωθήσεται, ὅρα λοιπὸν τὸ προκειμένον. ἐλ
 γάτευσά σοι τὸν ἐμόν οἰκέτην μετὰ τοῦ πεκούλιου αὐτοῦ.
 ἐπιζήσας τῆ ποιήσας φη διαθήκης, ἢ ἐλευθέρωσα τὸν οἰκέ
 την, ἢ ὄξε ποιήσας, αὐτὸν ἢ σωέβη αὐτὸν πελευτῆσαι. οὐ μὲ
 νον ἐπ' αὐτῷ, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῷ πεκούλιῳ τὸ ληγάτον ἐξα
 σθενθ'. τῆν γὰρ πρωτοτύπων μὴ σωζομένων, ὑφεσῶσαι οὐ
 δύνανται τὰ παρακολουθήματα. τὸ αὐτὸ ὅτι ἐπὶ λη
 γατενσω ἢ ἐμόν ἀγρὸν *instructum*, ἢ τοι μετὰ τῆν ἰ
 ντρονμυτων. ἐπιζήσας ἢ τοῦτον ἐκποιήσω. κἀνταῦθα ἢ
 ἐπιδ' ἡ τὸ ἰντρονμυτον τοῦ ἀγροῦ ὅτι παρακολουθήματα, ἀ
 ποσβεθῆσεται τὸ ληγάτον, καὶ ἐπὶ τῆν ἰντρονμυτων.
 ἐλγάτευσά σοι τὴν ἐμήν ἀγέλην τῆν προβάτων, σωέβη
 μετὰ ταῦτα εἰς ἐμὸν πρόβατον τὴν πᾶσαν ἀγέλην περι
 σῶσαι, δύναται ὁ ληγατάριος τὸ περιλαβθῆν ἀπαιτῆ
 σιν πρόβατον. τὴν ἐμήν ἀγέλην ἐλγάτευσά σοι, οὐ
 σαρ προβάτων ἕκατον, ἐπιζήσας τὸς μου σωέβη ἄλλων
 ὑποχθέντων, γενέσθαι αὐτῶν ἕκατον καὶ πενήκοντα. ὅ
 τὰ μετὰ τὴν ποιήσιν φη διαθήκης ἐπιτικτὸ μῆλα, σωα
 ρισθῆσεται τῆ ἀγέλη, καὶ πάντα λήφεται ὁ ληγατάριος, ὡς
 φησίου λικνός, ἢ γὰρ ἀγέλη, ἐπὶ τὴν σῶμά ὅτι σωεσθῆ
 ἐκ

Si grex

ἐκ διαφόρων κεφαλῶν, ὡς περὶ κῆ ἢ οἰκία ὅτι ἐμὸν σῶμα,
 σωεσθῆσας ἀπὸ σωνηνωμένων λίθων, ἢ τοι ὑλῶν. ἀμέ
 λα, ἐὰν οἰκίαν σοι ληγατενσω, μετὰ δὲ διαθήκην κί
 νας, ἢ μάγμαρα προδῶ, καὶ ταῦτα λήφῃ τὰ προτεθέν
 τα. ἐλγάτευσά σοι τὸν ἐμόν οἰκέτου τὸ πεκού
 λιον, ἔχορ πρᾶγμα δέκα νομισμάτων, εἴτε γένηται
 πεντεκάδδεκα, εἴτε πέντε ζῶντων ἐμοῦ, τὸτο σὲ ὁ
 ρᾶ τὸν ληγατάριον, εἴτε κερδῶ ἐσὶν, εἴτε ζημία. ἔχε
 ταῦτα ὡς ἐν προδωρίᾳ. προχώρησας ὅτι τῆν μήπω λη
 φθέντων ληγάτων ἢ εἰς κληρονόμους πρᾶσσομαι. ὅπερ
 δὲ ὅτι τῷ αὐτεξουσίῳ ὁ κληρονόμος, τούτο τῷ οἰκέτῃ
 ἐσὶν ὁ δεσπότης. ὅπερ γὰρ δύναμαι ἐγὼ ὁ αὐτεξουσίος,
 πρὸ φη λήφω ἐπὶ τὸν ἐμόν πρᾶσσομαι κληρονόμον, ἢ
 τοὸ οἰκέτης προσωρίσθαι τῷ δεσπότη. ὁ δὲ μὴ δύναται
 προχωρῆν, μὴ δὲ εἰς κληρονόμους μετείναι, τὸ δὲ δεσπότη
 τας οὐ προσωρίσθαι. προχωρῆ δὲ τὰ ληγάτα, ἐ
 παδ' ἂν κατενεχθῆ εἰς ἡμᾶς. καταφορά δὲ ἐσὶν, ἢ ἴ
 γωγῆς ἀρμῶσις. ἀρμῶσις δὲ ἐπὶ μὲν τῶν πονεων, a mor
 te testatoris, ἢ γοῦ μετὰ θάνατον τοῦ διαθεμένου. ἐπὶ
 ἢ τῶν ἀρετικῶν, μετὰ τὴν ἐκβασιν φη ἀίρεσεως. πᾶ
 λα μὲν ἢ ab adita hereditate προχωρῆ τὰ ληγάτα.
 ἀλλ' ἐπαδ' ἢ τούτο τοῖς ληγαταρίοις ἢ ὑποκλήμιον, δι
 κληρονόμοι ὄρωντες τινὰς τῶν ληγαταρίων ὑποκλήμιον
 ἐδ' ὅτε νοσοῦντας, ὑπερετίθετο τὴν ἀδιτζίωνα, ὡς πε
 αὐτοῖς μὴ ἀρμόσαι τὰ ληγάτα, μὴ δὲ ἐπὶ τοὺς αὐτοὺς δια
 βῆναι κληρονόμους, διὰ τούτο ἤρεσεν, ὡς a morte te
 statoris γίνεσθαι τὴν προχώρησιν, ἢ τοι κατοφορᾶν. ἐ
 παδ' ἢ οὗτος ὁ χρόνος, οὐκ ἐν τῇ γνώμῃ ἀποκατα τοῦ
 κληρονόμου. ἐσὶ δὲ εὐξῆρ καὶ σήμερον ληγάτα τινὰ δια
 φη τῶν κανόνων πρὶς αἰσιν, ab adita hereditate κατὰ
 τὸ ἀρχαῖον ἔχοντα τὴν προχώρησιν. ἐπιδ' ἡ σοι ταῦτα
 D i προτε

Si peculium

προπεθέρη), ὅρα λοιπὸν τὸ προκείμενον. εἶχος ἔμῃ οἰκίᾳ
 τὰ ἐλιγάτω (α) τὸ πενδλιον. μετὰ τῷ ἔμῃ πελὺτῷ πρὸ τῆ
 ἀδελφίτης, εἶχος ὁ εἰρημνός, προσητήσατο ἡνά. ἄρα
 ταῦτα τίνι ἔσαι κέρδος; ὡς περὶ μὲν πρὸ τῆ κληρονό
 μῃ, ἢ δοθήσεται τῷ ληγαταρίῳ, ἢ φησὶ ἰσλιανός, εἰ μὴ αὐ
 τῷ τῷ εἶχῳ ἐλευθερωθέντι ἐν τῇ διαθήκῃ, ἐληγατεύθη τὸ
 οἰκίον πενδλιον, ἄπαρ ὅτι πρὸ τῆ ἀδελφίτης ἔκληρονό
 μῃ ἐπεκλήσατο, αὐτῷ δοθήσεται. διὰ ποῖον λογισμόν
 ἐροῦμεν. ἐπὶ δὲ τῆ τοιοῦτῃ ληγάτῃ ἡμέρα, μετὰ τῷ ἀδελ
 φίονα ἔκληρονόμῃ προχωρῶ. καὶ διὰ a morte testa
 toris, προεχώρησε τὸ ληγάτον, ἢ ἤρμωζεν ἄρ τῷ κληρονόμῳ
 τὸ γαῖον ἀλλοιότητος, τίς ἡ αἰτία; οἶσθα, ὅτι προχωρῶ
 σὶς ἔστι, πῶς μὴ τῶ κτηθέντων ληγάτων ἢ εἰς κληρονό
 μους παραπομπή. οὐτὸ αὐτὸ εἶχος τὸ ληγατεύθην αὐ
 τῷ πεκονλιον, ἐπὶ τίνι μεταφέρῃ ἔμελλε πρὸ τῆ ἀδελ
 φίτης; ἐπὶ κληρονόμους οὐκ ἠδύνατο. δικέτης γὰρ κλη
 ρονόμῃ ἔχαρ οὐ δύναται. ἀλλὰ προσπορίσει τῷ δεσπότη
 τη. καὶ τίς τούτου δεσπότης πρὸ ἀδελφίτης; εἰκότως
 οὐκ ἔπροχωρήσει μὲν τὸ ληγάτον. μετὰ δὲ πῶς ἀδελφί
 να ἐπαδὴ γέγονε ἐλευθέρως, καὶ κληρονόμῃ ἔχῃ δύνα
 τῃ, εἰκότως ἢ προχωρήσει ἔχῃ τὸ ληγάτον. ἰδοὺ τοίνυν
 θέμα ὁ κατὰ πῶς παλαιὰ νομοθεσία ἔχῃ σήμερον ab
 adita hereditate πῶς προχωρήσει. εἰκότως οὐκ, ἐπ
 αὐτῇ πρὸ φησὶ προχωρήσει ἢ ὑξήθη τὸ ληγάτον, πάντα
 καὶ τὰ προσκτηθέντα, ἐπὶ εἶχῳ τῶ ληγαταρίου παρα
 γίνεται. εἰ δὲ ὀζωτικῶ τινὶ τὸ εἶχου τῶ οἰκέτου πεκον
 λιον ἐληγάτευσσα, τὰ μετὰ πῶς ἐμῶ τελευτῶ πρὸ ἀ
 δελφίτης προσπορίθῃντα, μὲν παρὰ τῷ κληρονόμῳ. τὸ
 γὰρ τοιοῦτον ληγάτον, a morte testatoris προχωρῶ.
 ταῦτα δὲ λέγω, ὅτι τὰ κτηθέντα μετὰ τῶ ἐμῶ πελὺτῷ
 οὐ δίδονται τῷ ληγαταρίῳ. εἰ μὴ ἄρα τὰ ἐπιγενόμενα,

ἐκ πρώτων ὄντων πραγμάτων ὄντων ἐν τῷ πεκονλίῳ προσ
 γέγονε. οἶον θεράπων ἢ ἐν τῷ πεκουλίῳ, καὶ τέτοκεν
 ἄγρως, καὶ γέγονασιν ἑταῦθα κερσοί. ὀφείλῃς
 δὲ εἰδέναι, ὅτι ἐλευθέρου μὲν τῶ οἰκέτου ἐν διαθήκῃ
 οὐκ ἔπετη τὸ πεκονλιον. εἰ δὲ inter vivos αὐτῷ ἐλευθε
 ρώσω, λήφεται τὸ πεκονλιον ὁ ἐλευθερωθείς. εἰ μὴ ἄρα
 ἰδικῶς ἀδεμψένσω αὐτό. τῶ γὰρ σεβήρος καὶ ἀντῶ
 νῖνος ἀντέγραψαν οἱ θεότατοι. ὁ δὲ ἐμὸς οἰκέτης ἔχῃ ἐν
 πεκουλίῳ, οὐ μόνον ὅσα κτᾶται ἐξ οἰασθέντε αἰτίας,
 ἀλλὰ καὶ ἐὰν τι διαπανήσῃ περὶ ἐμὸν δευδότην, τοῦ
 τοῦ ἄξια. τὸ πεκονλιον οἶον εἶχε τίς χιλίων νομισμάτων
 πεκονλιον. ἐχρῶσσω δὲ αὐτῷ ἑκατομνομίματα, ἄπ
 ἔτυχε περὶ ἐμὸν διαπανήσας, ἔσαι τὸ πεκονλιον χιλίων
 καὶ ἑκατομνομισμάτων. εἰ τοίνυν τῶ τοιοῦτον οἰκέτην
 ἐλευθερώσω ἐν διαθήκῃ, ληγατέυσω δὲ αὐτῷ τὸ πεκον
 λιον, ὅτι μὴ λαμβάνῃ τὰ χίλια νομίματα σωωμο
 σλόγηται. ἄρα δὲ καὶ τὰ ἑκατομνομίματα περὶ ἐμὸν
 διαπανήσας, οἱ αὐτοὶ βασιλεῖς ἀντέγραψαν, μὴ ἔχα
 ρ αὐτῶ ἐπὶ τούτοις ἀπαίτησιν. τὰ γὰρ ἐν προχείρῳ ὄν
 τα καὶ ἐν εἰσίμῳ ἔδοξα ληγατέυσαι αὐτῷ, οὐ μὲν ἄπερ
 ἐδιαπανήσας περὶ τοὺς ἐμοὺς λογισμούς. ἐὰν δὲ τῶ
 διοικητῶ φησὶ ἐμῆς οὐσίας ἐλευθερώσω ἐν διαθήκῃ ἢ
 πὸ ἄλλοις, πῶς ἐὰν παρασχῇ λογισμούς φησὶ οἰκείας
 διοικήσεως, ληγατέυσαι αὐτῷ δοκῶ τὸ πεκονλιον, καὶ
 ἀέγην ὡς τοῖς αὐτοῖς ἤρσε βασιλεῦσιν, ἐκ τῶ δοκῶ τῶ
 ληγατέυσαι αὐτῷ πεκονλοίου, ἔσῃ αὐτῶ τὰς λοιπά
 ρας καταβάλλει. πόθεν γὰρ οἰκέτης ὢν, ἢ μελλῶ ἀποκλη
 ρῶν τὰ ἐποφολόμενα; εἰ μὴ ἐκ τῆ πεκουλίῃ, ἐξ οὗ ἢ μελλ
 λε καταβάλλει, εἰ ἢ ζῶν ὁ δεσπότης ἀπέητα αὐτὰ τὰ λοι
 παθῆντα; οὐ μόνον σωματικά, ἀλλὰ καὶ ἀσώματα
 πράγματα δωάμενα ληγατέυσαι. διὸ, ἐὰν τις ἐποφεί
 λῃ

Peculium

ἰσλιανός

ἀδελφίτης

οἰκείῳ

Tam autem

ἄλλοι νομίματα, δύνανται πῶς κατὰ τοῦτου ἀγωγῆν,
 ἢ ἑτέρῃ ληγατεύῃ. ἀνεγκάλειται δὲ ὁ κληρονόμος τὰν
 πῶς ἐγκωσθῆναι τῷ ληγατασίῳ. εἰ δὲ ἐπιζήσας τῆ διαθήκῃ
 ἀπατήσῃ τὸ χρέος, ἀποσβέννεται τὸ ληγάτορ. ἰδοὺ τοῖ
 νῶν ζῆταῦθα ἀσώματόν ἐστι τὸ καταλαφθῆναι. ἐληγατενθῆ
 γὰρ ἀγωγῆ. ἔρρωται τὸ ληγάτορ τὸ οὕτω καταλαφ
 θῆναι. καταδικάζω σε ὡς κληρονόμος, πῶς τῷ δικίῳ
 ἀνανεῶσαι, ἢ γοῦρ τίτιον ἐλευθερῶσαι ἢ ἄλλων χρεῶν, οἷε ἐπ
 νέχεται. γενικῶς τῶς ἐληγάτορ σερ δικέτω, ἢ ἕτε
 ρον πρᾶγμα εἰσῶν, δίδωμι καὶ ληγατεύω τῷ δικέ
 τῶν, ἢ δίδωμι καὶ ληγατεύω τῷ δικέ τῶν ἴσῶν, ζῆτορ μὲν,
 τίτιν δίδωται ἢ ἐπιλογῆ, πότερον τῷ κληρονόμῳ, ὥστε
 καταβάλλῃ ὅρ βούλεται, ἢ τῷ ληγατασίῳ, ὥστε λαβῆ
 τὸν αὐτῷ ἀρέσκοντα, καὶ λέγομεν τὸν ληγατάριον ἔχειν
 πῶς ἐπιλογῆν, εἰ μὴ ἐδικῶς τὸ ζῆναι τὸν εἰσῶν ὁ τεσάτωρ.
 τὸ φησὶ ὀπζίω, ἢ γοῦρ φησὶ ἐπιλογῆς ληγάτορ,
 τουτέστιν, ἔνθα ὁ τελευτήσας ἐκ τῶν ἰδίων δικέτων, ἢ
 ἐκ φησὶ ἰδίας ἐσθῆτος, ἢ βιβλίων, τὸν ληγατάριον ἐκέ
 λθυσεν ἐπιλέξασθαι, αἰρεσίην ἔχει ἐν ἑαυτῷ. ὅστις, εἰ μὴ
 ὁ ληγατάριος αὐτὸς ἐπιλέξεται, ἀλλὰ πρὸ φησὶ ἐπι
 λογῆς ἐτελεύτησεν, οὐ διαβαίνει τὸ ληγάτορ ἐπὶ τὸν αὐτὸν
 κληρονόμον, διὰ τὸν κανόνα τὸν λέγοντα, αἰρετικὸν ληγά
 τὸν πρὸ τῆ ἐκβάσεως τῆ αἰρέσεως τελευτήσαντος τῆ ληγατα
 ρίου, ἐπὶ κληρονόμους οὐ μετέρχεται. ὀπζίω δὲ ἐστὶ,
 ἢ τοι ἐπιλογῆ, ἢ νῆκα οὕτως εἶπερ ὁ τεσάτωρ, optato Ti
 tius de familia mea seruum unum, ἢ τοι ἐπιλεξά
 σθω ἐκ φησὶ ἐμῆς φιλίας ἕνα δούλον. ἀλλὰ ταῦτα μόνον
 τὸ παλαιόν. Διατάξεις δὲ τῶν ἰσοτάτου ἡμῶν βασιλείως
 τῶν μετήγαγεν ἐπὶ τὸ κάλλιον. δέδωκε γὰρ παρρησίαν,
 καὶ τῷ κληρονόμῳ τῆ ληγαταρίου, τὸν δικέτω ἐπιλέξασθαι,
 ὅμ ὁ ληγατάριος οὐκ ἐπελέξατο περιῶν, ἐπιμελέσασθαι

Sed et tale

Si generaliter

Optionis

δὲ τὸ τὸ τρεκατῆσας, κακῆνο τῆ δικεία προσέθηκε διατάξ
 ξη, ἢ παρὰ τὸ παλαιόν, δὲ νομοσίμ, ἢ ἢ πλειοσίμ ὀπζίω
 νος καταλαφθείσης, εἰ σωθήκη μὴ ὁμονοσίμ αὐτοὺς περὶ
 πῶς ἐπιλογῆν. ἀλλ' ὁ μὲν, εἰς ἕτερον ἐπιλέγεται, ὁ δὲ πᾶσι
 φιλον, κατὰ μὲν τινὰς ἢ νομικῶν, ἢ σὺν ἄλλοις τῶν
 ληγάτου ἀπαίτησις, ἕως οὗ ὁμονοσίμ. κατὰ δὲ τινὰς,
 ἀποσβέννεται τῆ διχονοσία. ἐκέλευσεν ἐν τῇ αὐτῇ Διατάξ
 ξη, εἰτε ἐνός ληγαταρίου πολλοὶ ἢ σαρ κληρονόμοι, εἰτε
 περὶ τῆ ἐπιλογῆν οὐχ ὁμοφωνοσίμ, ἢ γοῦρ πολλοὶ ληγατά
 ριοι ὄντες, οὐ τὸν αὐτὸν ἐπιλέγονται δικέτω, καὶ οὐχ ὁ
 μοφωνοσίμ, μὴ ἀπολλυοῦσι τὸ ληγάτορ. εἰ καὶ πῶς πλειο
 σι ἢ νομικῶν οὐκ ἐδικῆ τῶν, ζῆναι τῶν μὲν καλῶς
 ἔχοντι. ἀλλὰ τῶν ποικίλων ὀπζίω, ἢ τοι ἐλεκτῆζίω, τῶν
 χη ἐπιτρέπερ καὶ τῶν ἐκθῆρ ἀναμύθη κρῖσι. κλήρου δὲ
 ἢ τοι λαχοῦ γινομένου, ὅ τῶν περὶ ἕτερον ὁ κληρῶν, ἐκθῆ
 νορ ἔχαστῶ ὀπζίω, ἢ τοι ἐλεκτῆζίω. καὶ τοὺς ἄλλ
 λους συλληγαταρίους, ἢ συγκληρονόμους ἐπέδωκε τὸν
 τῶν κακῆνορ λαμβάνηρ, ὅρ ἐπελέξατο, ὁ ὑπὸ κλήρου τι
 μηθείς. ἐκείνοις δὲ ληγατενθῆ δυνάμεθα μόνοις, μετὰ
 ὅμ ἔχομεν τετραμύτου φακτῆζίω. ἢ τοι τοῖς

Legati Incertis

λογ

λογίας ὅστις μέλλει πύθιδιον θυγατέρα διδόναι πρὸς γάμον ἢ πατρὶ τῷ τεσάρτῳ, ἢ τῷ μέλλει δεσιγναστένδου, ἢ τὸ ἀποδεδεικνυθῆναι μετὰ πύθιδιον διαθήκῃ ὑπαστῶ, ἐρωτώμεν γὰρ ὁ τεσάρτος περὶ αὐτοῦ, οὐκ ἄρ' ἐπισημίσαφές. καὶ ἕτερα ἢ πολλὰ θέματα δωατόρ ἐπισημῶσαι. καὶ ἐλευθερία δὲ ἰνκέρτω προσώπων καταλιμπανομένη, ἄχρηστος ὄσιν. ἤρρεσε γὰρ ὁ κομισί τους δεκτάς ἐν διαθήκῃ ἐλευθεροῦθαι. ὑπό δὲ κέρταρ δεμονστραζίωνα, ἰνκέρτω προσώπων ἰχυρῶς ληγαπνομασθῶν ἐὰρ εἶπω, ἐκ τῶν νῦν ὄντων μοι συγγενῶν, ἐὰρ τις τῶν ἐμῶν θυγατέρα λάβῃ πρὸς γάμον, λαμβανέτω παρὰ τῷ ἐμοῦ κληρονόμου τὸ δε πρῶτον. ἐνταῦθα γὰρ τὸ μοῦ πρόσωπον ἄδελφον, ἢ δὲ δεμονστραζίωμ, τουτέστι ἢ δεμάς δῆλκ. εἴ πορ γὰρ τῶν νῦν ὄντων μοι συγγενῶν. οὗτος δὲ ὁ ἀριθμὸς δῆλκ ἐσίρ. ἰνκέρτω προσώπων κατέλιπορ ληγῶν, δηλονότι ἀνυπόστατορ τὸ καταλαφθέμεν ἐν δὲ καὶ πλάτνω δὲ κληρονόμος τὸ το κατέβαλεμ, οὐ δυνῆσεται ρεπετιτεναρ, τὸ το γὰρ ταῖς θείαις περὶ ἔχεται διατάξεσι. ὁ ἀλλότριος ποσοῦμ, ἔοικε τοῖς ἰνκέρτωις προσώποις, διὸ ἀχρηστος αὐτοῖς ληγαπνομν. ἔστι ἢ ἀλλότριος ποσοῦμ ἐκ τῶν, ὅς τεχθεῖς σου οὐ γίνεται κληρονόμος. διὸ ὁ ἐκ τῆ ἐμαγκιπάτου μου πατρὸς συλλαφθεῖς καὶ τεχθεῖς ἔγγονος, ὅς ἐστίνος ἔσαι μου ποσοῦμος. ἀλλὰ ταῦτα μὲν πάντα κατὰ τὸ παλαιόν. διάταξις δὲ τῷ ἡμετέρου βασιλέως, ἐν τῷ αὐτῷ κώδικι καρμῶν, ἄπαν τὸ τῶν ἰνκέρτων παραδόξως διώρησασερ, οὐ μόνον ἐν κληρονομίαις, ἀλλὰ καὶ ἐν ληγάτοις, καὶ ἐν φιδεῖκομμίσοις. σαφέςατα δὲ ἢ εἰρημῶν διατάξεις ἀναγνωσθῆσαι, δεῖκνυσι ἑαυτήν. ἐπιτροπος δὲ ἰνκέρτωρ διδόναι, οὐδὲ ἐκ τῶν προσρημῶν δυνῆσεται διχτάξεω, ὁ φείλα γὰρ εἶναι πρὸς δῆλκ, δὲ τῶν διαθήκων, σαφῶς

Libertas

Sub certa

Incertis autē

Prohibito

Sed nec huius modi

Minor

Ἐφῶς τοῖς οἰκείοις πασὶ καταλιμπανῶν ἐπίτροπος. ἄχρηστος τῶν ἐσῶν ἢ δόσις τῆ ἐπιτρόπου, ἐὰρ ὁ τεσάρτος ἐπιπρῶτος ἐπίτροπος τῷ ἐμοῦ πατρὸς ὁ πρῶτος ἐρχόμενός ἐπὶ τῶν ἐμῶν κληρίων ὁ ἀλλότριος ποσοῦμος, κληρονομός γραφῆσεται, ἢ δῶνα καὶ πάλαι, καὶ νῦν ἀκωλύτως γραφῆσεται, εἰ μὴ ἄρα συμβῆ αὐτῶν ἐκείνης ἐν γαστρὶ φιλγυνοκός εἶναι, ἢ ἐν νόμῳ γαμῆτ' ἔχῃ οὐ δῶναμα. πρὸς δὲ ἄλλοισιν ἢ ὑποκλήμων προσώπων, πολλὰς ἐπενομασθῶσι παλαιοὶ προσρηγορίας. ἔστι γὰρ νόμος, τουτέστι τὸ κληρονομασθῶν, ὅτι τῶν κοινῶν τὸ ἐπὶ νόμος, ὅτι τῶν πρὸ ψόγου, ἢ ἀπὸ ἐπαύνου λαμβάνεται. ἀπὸ ψόγου μ, ὅτι οὐ σπέρβους, ἢ γου ὑπὸ ἡφαιος. ὅς ἐπαύνου ἢ, ὅτι οὐ πῶς, ἢ τ' εὐσεβῆς. ἔστι καὶ πρῶτος, τουτέστι ὁ χρηματισμός, οὐ τὸς ἢ λαμβάνεται, ἢ ἀπὸ προγόνων, ἢ ἀπὸ εὐεργετῶν. ἀπὸ προγόνων μ, ὅτι οὐ ἐὰρ ἢ ἐκαλέσθαι ἀκίδηρ τὸν ἀχιλλέα. ἀπὸ εὐεργετῶν, ὅτι τῶν ὄρωμεν τους ἄρχοντας τῶν ἐπιχωρ, προτῶν τῶν τῶν ἐπίας προσρηγορίας, τὰ ὄνοματὰ ἐκείνων, διὸ ἄρ γεγόνασιν, ὅτι οὐ σρατήγιον, ἢ κωνσταντῖνον. εἰ τῶν αὐθγατεῦν τῶν ἐπλανήθῃ περὶ τὸ ὄνομα τῶν ληγαπνομν, καὶ δέον εἶπερ τίτιον, εἴπερ σείον, καὶ ἐπλανήθῃ τῶν ἐπὶ τὸ νόμος, ἢ περὶ τὸ κοινῶν. δέον ἔστι εἶπερ σουπέρβους, εἴπερ πῶς, ἢ περὶ τὸν χρηματισμόν, δέον γὰρ εἶπερ σρατήγιος, εἴπερ πρῶτος. κληρονομασθῶν, εἰ τὸ ληγῶν ὄσιν ἄχρηστος. καὶ λέγομεν, εἰ ὡμολόγηται περὶ τίνος ἐν ἐπιτροπῇ, οὐδὲρ ἢ πορ ἔρρωται τὸ ληγῶν. τὸ αὐτὸ καὶ ἐπὶ κληρονομῶν φυλάττεται. εἰ γὰρ γραφῶν τινὰ κληρονόμον πλάτνω περὶ ἐμὴ τῶν εἰρημῶν, ἢ ἐν σασίς ἐν τῶν οὐκ ἀκωροῦται. καὶ εἰκότως. τὰ γὰρ ὄνοματὰ δηλώσεως ἐνεκα τῶν ἀνθρώπων ἐπινοήθη. εἰ δὲ δυνάτορ ἐξ ἕτερον οἴου δῆλκ τῶν ἐπὶ τὸ ὑποκλήμενον καταληφθῆναι πρόσωπον, οὐδὲ μία ἔσαι διαφορὰ, οὐδὲ βλάβη ἐκ τῶν ἐπὶ τὸ ὄνομα πλάτνης.

Prohibitus

Si quis in nomine

ἐπιπρῶτος

ἔοικε τοῦτω ᾧ λόγῳ, ἐκ ἑσθου ὁ κωνῶρ ὁ λέγων, falsa demonstratio legatum non perimit, τὸ τέστι, ψευδῆς δὴ λῶσις, ληγάτορ οὐκ ἀκυροῦ. ὁ φείλας γὰρ εἰ δέναι, ὅτι παρῆται τοῖς ληγάτοις, πότε μὲν δεμονστρα τζιῶν, πότε δὲ καῦσα, δεμονστρατζιῶν δὲ ὅτι δὴ λῶσις πράγματος, ὁ ληγατενετ, ὁιορ ἐληγάτευσέ τις ὅυτως εἰσῶν. εἴχωρ τὸρ ἐμόρ δικέτηρ ἢ ὁ οικογενῆ ληγατενω τε τίφ. χρῆσιμον ὅ ληγάτορ, καὶ εἰ ὁ εἴχωρ οὐκ ἦρ ὁ οικογενῆς, ἀλλ' ὅλ' ἀγορασίαις αἰ τὸρ ἐσχωρ. ἢ καὶ ὅυτως εἴχωρ. εἴχωρ τὸρ οἰκέτηρ, ὅρ ἀπὸ σείτου ἡγόρασα ληγατενω τε τίφ, ἔτυχωρ δὲ αὐτὸρ ἀγοράσας ἀπὸ πρίμω, χρῆσιμον καὶ ὅυτως τὸ ληγάτορ, δ'ια τὸρ εἰρημλῶν κανόνα τὸρ λέωντα, falsa demonstratio legatum non perimit.

καὶ πλῆσι δ' εἰ αἰτία ἐγκημλῶν ᾧ ληγατω, οὐκ ἀκυροῦ τὸ ληγάτορ. καῦσα δὲ ὅτι, δὴ λῶσις φλι αἰτίας, δ' ἦρ ληγατενετα. ὁιορ ἐληγάτευσέ τις ὅυτως. δ'ιδῶμι ὅ ληγατενω τίτίφ, εἴχωρ τὸρ ἐμόρ δικέτηρ. ἐπαδῆ ἀπὸν τὸς μου, τὰ ἐμά διώκησε πράγματα. ἢ ὅυτως. ὁικέτηρ ληγατενω τίτίφ, ἐπ' ἡ δ'ια φλι αὐτῷ προσασίας, κεφαλικῷ ἐγκλήματος ἢ λευθερώθηρ. εἰ καὶ τὰ μάλιστα γὰρ οὐ διώκησε τὰ ἐμά πράγματα τίτιος, οὐδὲ δ'ια φλι αὐτοῦ προσασίας κεφαλικῷ ἢ λευθερώθηρ κινδῶνου, ἰσχυροῦ τὸ ληγάτορ δ'ια τὸρ κανόνα τὸρ λέγοντα, falsa causa legatum non perimit. εἰ μὲν τοι αἰρετικῶς πῶ αἰτίουμ δ'ζεφώνησα, εὔρεθη δὲ ψευδῆς ἡ αἰτία, λήφεται οὐδὲρ ὁ ληγατάριος, εἴπωρ γὰρ ὅυτως, ληγατενω τίτίφ τὸρ ἀγρόρ, εἴγε διώκησε τὰ ἐμά πράγματα. εἰ μὲν γὰρ διώκησε, λήφεται ὡς φλι αἰρέσεως ἐξεληθονσης. εἰ δὲ μὲν διώκησερ, ὡς φλι αἰρέσεως ἀθενονσης, τὸντω τῷ τζόπφ, οὐδεμία ἀγωγή τῷ ληγαταρίφ δ'οθήσεται. εἰ καὶ ταῦτα ὡς ἐν προθεσίῃ. ἐπαδῆρ. εἰς. ἐρ καὶ τὸ αὐτὸ πρόσωπ

Hinc proxima

Longe magis

An seruo heredis

πρὸσωπορ περισῆ τὰ δ'ίκουα τῷ ἐνάγοντος, καὶ τῷ ἐναγομλῶς ἢ κινομλῶν καὶ τῶν τὸρ ἐόπωρ κωνφουσίωρ, τούτέστι συγχυσις, ἀποσθένουσι πῶ δ'ίκω. οὐδ' εἰς ἢ καθ' ἑαυτῆ ἀνναται κινῶρ δικασήριου. καὶ κῆνο δὲ πάλιν ὁ φείλας εἰς δέναι, τὸ πρὸ ὀλίγωρ εἰρημλῶρ ὅτι καταφορὰ τῷ σληγά τοις ὅτιρ, ὅτις μὲν πονροίς, ἢ τ' τεσάτωρος τελευτῆ, τοῖς δὲ αἰρετικοῖς ἢ φλι αἰρέσεως ἐκβασίς. ἐπαδῆ σοι ταῦτα προπερῆωρται, ὅρα λοιπὸρ τὸ προκείμενον. τελευτῶν τίς ἐνεσῆσάτο με κληρονόμου, εἴτα εἴχωρ τῷ ἐμῷ οἰκέτη ληγάτορ κατέλιπε παρ' ἐμου, ζητω μὲν εἰ ὅρθως κατελείφθη τὸ ληγάτορ. ἐπαδῆ εἰς ἐρ πρόσωπορ σωεῖχε τὰ δ'ίκουα τοῦ ἐνάγοντος, καὶ τοῦ ἐναγομλῶν. ἐγὼ δ' εἰμί φέος οἷα κληρονόμος ὢμ, ἐγὼ πάλιν ἀκτωρ οἷα δεσπότης ὢμ. ἐπαδῆ ὡς εἰς ἐμὲ σωεῖδραμε τὸ δ'ίκουορ τ' ἐναγομλῶς ὅτι ἐνάγοντος, συγχέετη ἢ δ'ίκη. ἀλλὰ τινὲς λέγουσι τ' νομικῶρ, ὅτι δ' ἔ προσέχερ τῆ καταφορᾶ, τούτέστι ὅτε ἀρμόζη ἢ τοῦ ληγάτου ἀγωγή. καὶ εἰ μὲν κατ' ἐκῆνορ ὅρ ἡ ὄνορ ἀλλήλωρ κεχώρισαι τὰ πρόσωπα τοῦ κληρονόμου, καὶ τῷ ληγαταρίου. εἰκόρς γὰρ ἐπιζήσαντος τοῦ διαθεμένου, εἴχωρ τὸρ ἐμόρ δικέτηρ ἢ λευθερώσσα, ἢ δ'ζεποίμισα. ἐπαδῆ διακρίνετη τὰ πρόσωπα, ἐβῶται τῶντα. εἰ δὲ ἐν τῷ καιρῷ φλι τελευτῆ τοῦ τεσάτωρος ἢ γεθῆρ ἐγὼ ὡς ἐξούσιου ἔχωρ τὸρ δικέτηρ τὸρ ὅ ληγατάριου, ἀπέσβεσαι τὸ ληγάτορ, δ'ια τὸρ εἰρημλῶρ λόγου. ταῦτα ἐν ᾧ πονρωε κατελείφθη. εἰ δὲ αἰρετικῶς, σκοπῶ μὲν οὐκ ἔτι πῶ τελευτῶ τοῦ διαθεμένου, ἀλλὰ πῶ ἐκβασίρ φλι αἰρέσεως. καὶ εἰ μὲν δ'ζεῖσα ἢ αἰρέσις εὔρε τὸρ εἴχωρ, ἢ ἐλευθερορ, ἢ ἐτέρω ὄντα οἰκέτηρ, ἰσχυροῦ ὅ ληγάτορ. εἰ δὲ ταῦτες παρὰ γενομλῆς, ἐμὸς ὡς ἐξονσι ἐνέρεθ, τὸ ληγάτορ ἀνεπὸστατορ. ταῦτα μὲν τινὲς, τὸ δὲ κρατῆσαρ, ὅυτως ἐφχα. ἐπὶ μὲν γὰρ ὅτι αἰρετικῶρ, ἀληθὲς ὅτι τὸ προκείμεν

νομ, ὅτι δὲ σκόπευε τὸ ἔκβασιμ φη ἀιζέσεως. ἐπὶ δὲ τῶν
 πονερῶν, ἅμα τῆ γραφῆ τὸ ληγάτορ ἄρχησὸρ ζῆ, διὰ τὸν
 κᾶτωνος κανόνα τὸν λέγοντα. πάντα τὰ ληγάτα, ὅσα ἢ
 μελλερ ἄρχησα εἶναι, εἶγε πῶραρχῆμα μετὰ πῶν ποίσιμ-τ
 διαθήκης ἐτελεντσησεν ὁ τεσάτωρ, ταῦτα μὴ διὰ τῶν ἐκ
 πικβεβμοῦν, ἔπειθ ἢ σωέβη. πολὺν αὐτὸν ἐπιβιῶνα χρὸ
 νορ τῆ ποιήσαι φη διαθήκης. ὡσε χώραμ γενέσθαι τῶ κλη
 ρονόμφ, σῆχορ τὸν ἴδιου οἰκέτω, ἢ ἐκποιῆσαι, ἢ ἔλευθερῶ
 σα. εἰ γὰρ ἅμα τῶ ποιῆσαι πῶν Διαθήκηρ ὁ τεσάτωρ ἐτε
 λεντσησεν, ἢ μελλερ ὁ οἰκέτης ὑπεξοσίτ. εὐρίσκεισθαι
 τῶ κληρονόμου. τί δὲ ὅτι ἐκ τῶ ἐναντίου, τελευτῶν τίς τὸν
 ἐμὸρ οἰκέτωρ ἐνέσῆσατο κληρονόμου. ληγάτορ δέ μοι κα
 τέλιπερ ἀπὸ αὐτῶ; ἐνταῦθα δὲ ἴχα πάσης ἀμφιβολίας,
 ἰχύνε τὸ καταλαφθέρ. καὶ γὰρ εἰ μετὰ πῶν ποίσιμ φη
 διαθήκης ὁ τεσάτωρ εὐθέως ἐτελεύτησεν, οὐκ ἢ μελλε
 παρὰ τῶ κληρονόμφ ἢ τῶ ληγάτου προχωρῆσῆ ἡμέρα. ἄ
 τῶ μὲν γὰρ ἔνθα κληρονόμος ἢ ὁ δεσπότης, ληγατάριτ.
 ζῆ ὁ δικέτης, κατενεχθέρ τὸ ληγάτορ ἐπὶ τὸν οἰκέτωρ εὐ
 πείως προσεπορίσθαι τῶ δεσπότη. ἐπὶ δὲ τούτου τῶ πείμα
 τος, οὐ δῶνατὸρ εἰπῆρ, ὅτι τὸ ληγάτορ καθενεχθέρ ἐπὶ τὸν
 δεσπότηρ, προσεπορίσθαι τῶ οἰκέτῆ τῶ γραφέντι κληρο
 νέμφ. ἐνταῦθα γὰρ ἢ κληρονομία κεχώρισαι τῶ ληγά
 του. καὶ δῶνατὰ ἔτερτ. διὰ τούτου τῶ σίχου κληρονό
 μος γίνεσθαι. εἰ γὰρ πρὶν κελένσω ἀδίτενῶσαι, καὶ προσ
 πορίσαι μοι πῶν κληρονομίαν, εἰς πῶν ἔτερον μετέλθῃ ἢ
 πεξουσιότητα, τῶ καινῶ δεσπότη προσπορίζε πῶν κληρο
 νομίαν. εἰ δὲ ἢ λευθερώθῃ, αὐτὸς ἀδίτενῶσιν ἑαυτῶ προσπο
 ρίζει πῶν κληρονομίαν. καὶ ἐν τούτοις τῶς θέμασι, χῆσις
 μορ ἔσαι τὸ ληγάτορ. διακρίτῆ γὰρ τὸ πῶσῶ πορ τοῦ
 κληρονόμου, καὶ τοῦ ληγαταρίου. Δωήσομαι γὰρ κατὰ
 τῶ ἐλευθέρου ἐνέτος καὶ ἀδίτενῶσιν, ἢ κατὰ τῶ καινοῦ
 δεσπότη

δεσπότη του κινῶν, ἀπατῆρ τὸ ληγάτορ. εἰ δὲ ἔτι μῶν
 ἐν τῆ ἐμῆ ὑπεξουσιότητι, τῆ ἐμῆ κελένσω ἀδίτενῶσαι,
 ἐξοθενετὸ ληγάτορ. εὐρίσκομαι γὰρ ἐγὼ καὶ ληγατά
 ριτ. ἀπὸ φη γραφῆσ καὶ κληρονόμ. ἀπὸ τοῦ προσ
 πορισμοῦ. Ante hæredis institutionem, ἢ τοι
 πρὸ φη ἐνσάσεως κληρονόμου, ἐρχήσως ληγατεύομυ.
 καὶ ἐκότης, ἐπειθ αἱ Διαθήκαι πῶν ἰχύν λαμβάνουσι
 ἐκ φη ἐνσάσεως τῶ κληρονόμου. διὸ κεφαλή ὡσπῆ καὶ
 πειμέλιτ. φη πάσης Διαθήκης εἶναι νοεῖται τῶ κληρονό
 μου ἢ ἐνσασίς. ὡστε οὗ τὸ καταλιμπανόμενον πρὸ φη ἐν
 σάσεως τῶ κληρονόμου, ἐκτὸς εἶναι διοεῖ φη Διαθήκης.
 τούτῶ τῶ λόγῳ, οὐδὲ ἐλευθέρια πρὸ ἐνσάσεως διδούσθαι
 δῶναται, ἀλλ' ἔπειθ ἄτοπορ ἐνόμισε εἶναι ὁ πρῶτατος ἢ
 μῶν βασιλευς, τὸ μὲν τάζιρ ἢ μᾶς πῶραφυλάτῆρ φη ἐν
 τῆ Διαθήκη γραφῆς, ὅπερ καὶ ὑπὸ αὐτῶν ἐφέγετο ἢ ἀρχαί
 ωρ, καταφρονεῖρ δὲ φη τῶν τελευτώντωρ. βουλήσεως, τῶ
 θῆκε διάταξιρ, διὸ ἢς καὶ τὸ παρὸρ ἐλάτῆμα διώρῆσ
 σεν, ὡστε δεῖσθαι καὶ ante hæredis institutionem,
 καὶ inter medias hæredum institutiones. ληγάτορ
 καὶ πολλῶν κλέορ, ἐλευθέρια καταλιμπανόμεν, ἢ τις ἐλευ
 θέρια κλείσης ἢ ζιῶθῆ σπουδῆς. καὶ ante hæredis
 μὲν institutionem, ὅμορ ἐὰρ εἶπω ἀρχίμυ. φη δια
 θήκης οὕτως. ληγατεύω τῶ δὲ ς νομίσματα. ἢ ἔσω ὁ
 δεῖνα, ἐλευθέρ. καὶ μετὰ ταῦτα ἐπαγάγω, ἔσω μου
 ὁ δεῖνα κληρονόμ. inter medias hæredum insti
 tutiones ζῆρ, ἢ νικά εἶπω, ἔσω μου ὁ δεῖνα κληρονό
 μ. εἰς ἐξ οὐγκίας. ληγατεῖνω τῶ δὲ, καὶ τῶ δὲ ς νο
 μίσματα. ἢ γὰρ ἔσω ἐλευθέρ. ὁ σῆχ. ὁ οἰκέτης,
 ἐπαγάγω δὲ μετὰ πάντα, καὶ τὸν δύντερορ κληρονό
 μορ εἰς τὸ ἔτερορ ἐξαονῆορ. Post mortem here
 dis, ἢ post mortem legatarij, ἀρχήσως καταλιμπανέ

Ante

Post mortem

ἢ τὸ ληγᾶτον. ὅτι οἱ τινες εἶπον μετὰ τὴν τελευταίαν τοῦ κληρονόμου, ληγατεύω ἑσθ' δε ρ νομίσματα. τῶς μὲν γὰρ ἐν ὄσφ πρῆξις ὁ κληρονόμος, οὐκ ἀπαυτῆται τὸ ληγᾶτον. μετὰ ἧ τὴν αὐτὴν τελυτῶ οὐδ' ἐὸ κληρονόμος ἀπαυτῆθῆσεται, διὰ τὸν κανόνα, τὸν λέγοντα, ἀγαγῆ ἢ καδ' ἢ μῶρ μὴ ἀρξαμῶν, κατὰ τῆν ἡμετέρων οὐ διαβαίει ἢ κληρονόμων, τὸ αὐτὸ καὶ ἐπὶ ληγαταρίου. ἐὰν γὰρ ἔειπω ληγατεύω πρῆξις νομίσματα ρ, μετὰ τελυτήσιν, ἀνοῦσάτορ τὸ ληγᾶτον. οὔτε γὰρ αὐτὸς δύνάται ἀπαυτῆθῆσεται διὰ τὰ ῥήματα τῶ τεσάτωρος, οὔτε ὁ αὐτοῦ κληρονόμος, διὰ τὸν κανόνα τὸν λέγοντα, ἀγαγῆ ἢ ἀφ' ἢ μῶρ μὴ ἀρξαμῶν, ἐπὶ τοῦ ἡμετέρων οὐ διαβαίει κληρονόμους.

¶ τὸ *pridie quam heres aut legatarius morietur*, τούτῃσι ληγᾶτον τὸ πρὸ ἡμέρας φιλί τῶ κληρονόμου ἢ φιλί τῶ ληγαταρίου πελυφί, ἀχρησὸρ ὄξην, ὅτι οἱ εἶπω πρὸ μιάς ἡμέρας τῶ μέλλῃ πελυτᾶρ τὸν ἐμὸρ κληρονόμου, ἢ τῶ μέλλῃ πελυτᾶρ τίτιορ, ληγατεύω τίτιφ ρ νομίσματα. ἀδελφὸς γρ ἢ ἡμέρα ἢ πρὸ μιάς φιλί πελυφί. μετὰ ἧ τὴν τελευταίαν, τότε εἰς τὸ πρῆξις ἀνχτρέχοντες λέγομεν, ὅτι ἢ χρῆς ἡμέρα, πρὸ μιάς ἢ φιλί τελυφί, καὶ ἔπειθ' ἐκ πελυτῆ καταλαμβάνεται, πάλιν εἰς τὸ *pro te morietur* ἐμπῆξι, ἀλλὰ καὶ τὰντα, φιλί αὐφί ἢ ξίωσεν ὁ θεὸς τῶτος ἡμῶρ βασιλεύς διορθώσεως, τὸ ἰχυρὸρ πρῆξις, ὅτι οὕτω καταλιμπανομῶσις, πρὸς μίμωσιρ τῆν φιλίε κομῆσις. τὰ γὰρ οὕτω καταλιμπανόμενα φιλίε κόμισα, ἐδῆχοντο οἱ παλαοί, διαβάλλοντες τὰ ληγᾶτα, ὡς οὐκ οὐδέ μίαν ἐν τούτοις διαφορὰ ληγᾶτων καὶ φιλίε κομῆσις ὄξην, ἔξῆσται γρ ἀμφοτέρα. καὶ τὸ *pro te morietur* κατὰ λιμπανόμενον ληγᾶτον, ἢ ἀδελφῆνόμενον, ἢ γονυ ἀφᾶρονόμενον, ἢ τρῆσλατεύόμενον, ἢ μετασφῆσόμενον, ἀνοῦσάτορ ἐσὶ. *pro te morietur* ληγατεύω

Ἐπειὰ ποῦς

δοκῆ, ὅτι ἡμῶρ χάριρ καταλιμπανέτη ἢ κληρονόμος. ὅπως μᾶλλον ποιήσῃ τὴν ἢ μὴ ποιήσῃ. ἔπειθ' ἢ γοῖ πολλοί πελυφῆτες, προσέτατορ γίνεσθ' τινὰ πρῆξις κληρονόμων, ἢ εἶαν αὐτοῖς ὑπέγραφορ ἑσθ' ἢ ἀνὰ, καθ' ὅρῆσθ' αὐτοῦς πολυτεύεσθαι, εἴτα οἱ κληρονόμοι τῆν ποιούτων κατεφρόνωσιν βουλήσεωρ ἀζημίως, διὰ τῶτω ἑωρακότες οἱ ἀνοῦσάτορ κατὰ φρονόμενα τὰ παρ' αὐτῶν προσεπόμενα, λοιπὸρ ἐπεινόνσασιν χρευματικῆρ ποινῆρ, δι' ἢς ἢ ἀναγκάζετο ὁ κληρονόμος πρῆξις τὴν καὶ παρὰ σκοπὸρ. καὶ εἴπω μετ' ὡς ἐπὶ ἑμάτος τὸ πένε νόμινε ληγᾶτον. ὅτι ἔσω μου ὁ δῆνα κληρονόμος, διδότης δὲ τὴν οἰκείαν θυγατέρα πρὸς γάμορ τίτιφ, ἢ ἢ ἐκ τῆν ἑαυτοῦ, μὴ διδότης, εἰ δὲ τῆν ἐμῆ γνώμη ἑαυτωθῆ, διδότης σείφ, ἢ νομίσματα. ἢ καὶ οὕτω, ὅ ἐμὸς κληρονόμος ἐὰν τὸν ἐμὸρ οἰκέτω σίχορ ἐκποιήσῃ, ἢ ἐκ τῶ ἑαυτοῦ μὴ ἐκποιήσῃ, τίτιφ ἢ νομίσματα διδότης, οὐκ ἔξῆσται τὸ ληγᾶτον διὰ δόλο λογισμον. πρῶτορ μὲν, ὅτι μισθὸς νόμος τὸ ληγᾶτον τὸ ἐν τῆν γνώμη ἀποκείμενον τῶ κληρονόμου, ἐν ταῦθα δὲ ἐν αὐτῶ ὄξην ἐκφῆσαι, καὶ μὴ ἐκφῆσαι, εἰ μὲν γὰρ πηλῆσθαι τὰ ὑπὸ τῆν τελυτήσαντος εἰρημῶνα, οὐδὲρ καταβάλλῃ. εἰ ἢ ἑαυτωθῆ, ἢ νοχὸς τῶ ληγαταρίου γενήσεται. ἐπειθ' ἢ τὰ ληγᾶτα, εὐνοίφ καὶ φιλί τῆν πρὸ τὸν ληγατάσιορ κατολιμπανέτωρ, οὐ μίση τῶ κληρονόμου. ἐπὶ τούτων δὲ οὕτω ὁ κανὼρ ὁ λέγων ἀχρησῆ εἶναι τὰ ληγᾶτα, τὰ *pro te morietur* καταλιμπανόμενα κρατῆ, ὅτι καὶ πολλοί διατάξῃς εἰσὶ βασιλικαί, ἐν αἷς σημαίνεται, μὴ δὲ βασιλέα ἀνεχέσθαι λαβῆρ τὸ πένε νόμινε καταλαβῆρ ληγᾶτον. ἀλλ' οὐδὲ σφατιωτικῆν διαθήκην, ἐξῆσται οἱ δὲ τὸ πένε νόμινε ληγᾶτον καταλαβῆρ. εἰ καὶ τὰ μάλισα ἄλλως αἰ τῆν σφατιωτῆν βουλήσεως ἐν ταῖς διαθήκαις, ὡς νομικοί φασιν κρατούσιν. ἀλλ' οὐδὲ ἐλευθέρια, πένε νόμινε καταλαβῆρ

ἀφθέρσας, τὸ βέβαιον ἔχει. οὐδ' ἐκ κληρονόμου πένε νόμοι
 σοῖ, ἰσχυρῶς τίς γράφῃ ὡς σαβίτος φησὶν, οἶον ἐὰν τις οὐ
 τως εἴπω, τίτιος ἔσω μου κληρονόμος, εἰ μέλλῃ δὶ δ' ὄνα
 πῶν ἰδίαν θυγατέρα πρὸς γάμον σείψ. ἐὰν δὲ ὁ τίτιος
 τῷ ἰδίαν θυγατέρα μὴ ἐκ δ' ὦ σείψ πρὸς γάμον, ἔσω
 καὶ ὦ συγκληρονόμος ὁ σείψ, ἄχρηστος ἢ τ' σείψ ἔνστασις.
 ὡς περ γὰρ λυθεῖ τ' κληρονόμου, ἢ τῷ ληγάτου δόσι, οὐ
 τω καὶ τὸ λαβῆν συγκληρονόμου ζῆμιθ' αὐτόν, ἀφαιρέ
 ται γὰρ τὸ ἡμισυ φη κληρονομίας. ἀλλὰ πῶν τοιαύτην ἀ
 κριβειαν ὁ θεότατος ἡμῶν βασιλεὺς οὐκ ἄρεσσασα ἀφ' ὦ
 γενικῆ διατάξῃ πρὶ ἔλεον εἰπὼν, εἰ καὶ πένε νόμινε τινα
 καταλφθῆ ἢ ἀδ' ἐμπτῶθῃ, ἢ εἰς ἑτέρουσ μενεχεθῆ, μὴ διε
 σάναι ταῦτα τῶν λοιπῶν ληγάτων, ἐν οἷσ Δίχα ποινηῖς ἢ
 δόσις, ἢ ἢ ἀδ' ἐμπτῶθῃ, ἢ ἢ τρανσλατζιῶν ὄσιν. ἔζηρησε
 πρὶ ὦν δηλονότι ἐκείνων, ἢ τίνα, ἢ ἀδ' ὠατα, ἢ τῶν νό
 μοις ἀπηγορευμῶν, ἢ ἄλλως ὄσιν ἐφ' ὕβρισα, ἢ τοι ἐπονεί
 δισα. τὰς γὰρ τοιαύτας τῶν τεστατώρων διατυπώσεις
 κρατῆρ, ἀλλότριον εἶναι τῶν εὐσεβῶν αὐτῶ χροῶν φη
 βασιλείας ἐπέωσισε, καὶ ἀδ' ὄνατορ ἢ, οἶον ἐὰν εἴπω δὶ
 δ' ὠμι καὶ ληγατενὼ τίτιφ ρ νομίσματα, ἐὰν ἀνέλθῃ εἰς
 τὸν οὐρανόν, ἐὰν δὲ μὴ ἀνέλθῃ, ληγατενὼ αὐτὰ πρὶ ὦ.
 ἐν ταῦθα γὰρ ὁ τίτιος λήψεται, ἢ ὄσιν εἴπωρ, ληγατε
 νὼ ὑτίφ νομίσματα, ἐὰν μοιχένση πῶν τοῦδε γαμε
 πῶν, ἐὰν δὲ μὴ μοιχένση, ληγατενὼ αὐτὰ πρὶ ὦ, καὶ ἐν
 ταῦθα ὁ τίτιος λήψεται, ἢ ὄσιν εἴπωρ, ληγατενὼ τίτιφ ρ
 νομίσματα, ἐὰν τυπηθῆ πῶν ἰδίαν μητέρα, εἰ ἢ μὴ, δὶ
 δ' ὠμι τὰ ρ νομίσματα πρὶ ὦ, ἢ καὶ ἀδ' ἐμπτῶν ὄσιν εἴπωρ,
 εἰ δὲ μὴ ἀνέλθῃ εἰς τὸν οὐρανόν, ἢ γοσω μὴ μοιχένση πῶν
 τοῦδε γαμεπῶν, ἢ μὴ τυπηθῆ πῶν οἰκείαν μητέρα, οὐ λη
 γατενὼ αὐτῶ τὰ ρ νομίσματα. ἀνίσχυρος γὰρ ἢ ἀδ' ἐμπτῶ
 θῃ, ὡς περ ἐπὶ τῷ προλαβόντος ρεματισμοῦ ἢ τρανσ
 λατζιῶν

λατζιῶν. εἰ δ' οὐτε ἀδ' ὄνατά ὄσιν τὰ ἐπιπλαθῆντα τῷ λη
 γαταρίφ, οὐτε ποτε νόμοις ἐνταῦθα, οὐτε ἐπονείδισα τὰ
 λεγόμενα probrosa, τότε καὶ ἢ πένε νόμινε γενομένη δ' ὄ
 σιν, καὶ ἢ ἀδ' ἐμπτῶθῃ, καὶ ἢ τρανσλατζιῶν ἰσχυρῶ.

De ademptione legatorum. Tit. xxi.

ΚΑὶ ἐν τῇ αὐτῇ διαθήκῃ ποιῆν ἰσχυρῶς ἀφαιρέσειν ἢ
 ληγάτων ἔξεσι, ὅτι ἐν κωδικέλλοις. καὶ ἀδ' ἰάφορον
 εἴτε κοντραρίοις ρήμασι γίνεται ἢ ἀδ' ἐμπτῶθῃ. εἴπωρ γὰρ
 τίτιφ δὶ δ' ὠμι καὶ ληγατενὼ ρ νομίσματα. εἴτα ἐν τῇ αὐ
 τῇ διαθήκῃ κληροῦ ὕσερον, ἢ ἐν τῶ κωδικέλλῳ προδείξῃ δ'
 non, ἢ ἢ εἴπω. ἢ δ' ὄσιν εἴπωρ τίτιφ ρ νομίσματα
 non do, nec lego. ἀντὶ τ' οὐ δὶ δ' ὠμι, οὐ ληγατενὼ. ἢ δ' οὐ
 ταῦτα κοντράρια λέγειτ. Δὶ ὦν δὲ δ' ὄσιν εἴπωρ, δὶ αὐτῶ
 ἀφαιρέουμαι, προδείξῃ, τὸ non. τὸ δ' do, τῶ non κοντρά
 ριον, εἰ δὲ καὶ ἑτέροις ρήμασι, καὶ οὕτως ἰσχυρῶ. εἴπωρ γὰρ
 τίτιφ ρ νομίσματα ληγατενὼ, εἴτα εἴπωρ οὐ βούλομαι
 τίτιφ δ' ὄσιν εἴπωρ ρ νομίσματα. δ' ὄσιν εἴπωρ καὶ τρανσλατε
 νὼ ἢ τοι μετατίθεισιν ἀπὸ ἑτέρου εἰς ἕτερον. οἶον κατέλι
 πορ ὑτίφ σίχον τὸν ἐμόν δικέτηρ, δ' ὄσιν εἴπωρ οὕτως εἴπωρ.
 τὸν σίχον, ὅρ ἐληγάτευσσα τίτιφ, ληγατενὼ σείψ, καὶ τῶ
 το δ' ὄσιν εἴπωρ ἐν τῇ αὐτῇ διαθήκῃ, ἢ γοσω ἐν κωδι
 κέλλοις, ἢ δὲ τρανσλατζιῶν, ἔχει ἐν αὐτῇ σιωπηρῶν ἀ
 δ' ἐμπτῶθῃ, ὅ γὰρ ἀπὸ τίτιου, εἰς σείψ μεταφέρω λη
 γᾶτορ, τοῦτο σιωπηρῶς, ἀπὸ τίτιου ἀφαιρέουμαι.

De lege falcidia. Tit. xxii.

ΕΝτεῦθεν ἀναγκαῖον εἴπωρ πρὶ τ' φαλκιδίον νόμον,
 δὶ οὐ μέτρον ὡς ἐν τέλει ὄσιν ληγάτοις ἐπετέθη. πᾶ
 λα γὰρ ἔζη πᾶσαν πῶν οὐσίαν, δὶ αὐτῶ ληγάτων λαπα
 νᾶρ, ἢ ὄσιν εἴπωρ πᾶσαν, ἢ το τοῦ δ' ὄσιν εἴπωρ ἀδ' ὄσιν
 ὄσιν εἴπωρ πᾶσαν, ὄσιν εἴπωρ φησὶν, vti quisq; legasset sue rei
 ita ius esto, τῶ δ' ὄσιν εἴπωρ, ὡς ἢ ληγατενὼ, ἢ δὶ αὐτῶ
 τῶ

τις ἐπὶ τῇ δικεῖα προσησία, τοῦτο νόμος ἔσω. ἀλλὰ μετὰ
 ταῦτα ἔρεσε, πῶς τοιαύτω τοῦ ληγατενερ παρρησίαν
 συστῆλαι, καὶ τοῦτο ὑπὲρ τῆ διαβημένων εὐρηται. ἐπε
 δὴ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖσον ἀδιάρητοι ἐτελεντων οἱ τεσάτω
 ρεις, τῶν σκερίππων κληρονόμων παρρατουμλίω πῶ ἀδι
 κλίονα, διὰ τὸ μηδὲρ ἢ ἐλάχισον αὐτοὶ ἐντενθεμ παραγι
 νεοθα κέρδος. καὶ ἐτέθη μετὰ ταῦτα ὁ νόμος ὁ φονερί
 ος ἔως εἶπε, μὴ ἔξῃνα τινὶ ληγατενερ περρατέρω χιλί
 ων νομισμάτων. εἰ δὲ τις πλείονα ποσότητα καταλή
 φθησιν κατεδέξατο, τὸ τετραπλοῦς τοῦ ὑπὲρ πλεῖσον ὄν
 τος ἀνεδίδω, ὅτι οἱ ἐλάβε, σα νομίσματα, ἀνεδίδω τὸ
 τετραπλοῦς τῆσ, τῆστέσι ω. ἀλλ' ἐυχερῶς ὁ τοιοῦτος πε
 ριγραφέτο νόμος. εἰ γὰρ ἔως νομίσματα ἔχωρ προση
 σίαν, ληγαταρίοις ἐλκγάπευσεν ἀνά, οὐδὲρ τῆ νόμ
 προσέκρουε. καὶ ἠύρῖσκειτο πάλιν ὁ κληρονόμος, διὰ τὸ
 μηδὲρ ἔχωρ κέρδος ἔρεπουδιατεντων τῶ κληρονομίαν. καὶ
 οὕτω πάλιν ἀνετρέποντο αἱ διαθήκαι, ἀλλ' ἐτέθη ἐν τῇ
 τῆ τάξῃ ὁ βοκῶνιος νόμος, ὅσιν εἶπερ, μηδὲρ πλεον λαμ
 βάνερ τὸν ληγατάριον τοῦ κληρονόμου, καὶ αὐτὸς δὲ εἶα
 πατρεπτος. εἰ γὰρ τις ἕκατον νομισμάτων ἔχωρ περρ
 σίαν ἐνεσῆσατο με κληρονόμον, καὶ ἐννεῖκοντα ἐννεά λη
 γαταρίοις ἐλκγάπευσεν ἀνά ἐρ νόμισμα, οὔτε τὸν νόμον ἢ
 περρῖβανερ, καὶ πάλιν ἐδίδω χῶραρ τῆ ἔρεπουδιατζίωνι.
 δι' ἐρ ἢ νόμισμα, οὐκ ἠνείχετο ὁ κληρονόμος ὀλοκλήρου
 κληρονομίας ὑπεσελεθῆρ βάρκ. ὡς ἐν τέλῃ τῶν ἐτέθη ὁ
 νόμος ὁ φαλκίδιος. ὅσιν πῶ τῆ περρῖβαντος περιουσί
 αν, εἰς ἰ β διθῆρ οὐγκίας. εἰ εἶπε μὴ ἔξῃνα ἑνὶ πλεον
 τῶ θ οὐγκίωρ καὶ πάσης περιουσίας ληγατενερ, εἶπε εἶ
 ὅσιν ὁ γραφεῖς κληρονόμος, εἶπε πλείονες. ἀλλὰ τὸ τέ
 ταρτον μὲν παρὰ τῶ κληρονόμῳ, ἢ τοῖς κληρονόμοις
 καὶ περιουσίας. ἔχωρ τῆσ νομισμάτων περρῖσ
 αι

Ex cum quaestum

ἀρ ἐνεσῆσατο δυο κληρονόμους ἔξ ἴσου, τίτιον καὶ σεί
 ορ, ἐλκγάπευσε δὲ ὀνομασί παρὰ τίτιου, ἐπὶ ὧρ, καταδ
 κάζω σε ὡ τῆ ἔ, δούωα τῶ δε καὶ τῶ δε πράγματα σω
 πίνοντα εἰς σ νομίσματα, ἢ εἰς ρ νομίσματα. ἀπ δὲ τ
 σείσ, ἢ οὐδὲρ ἐλκγάπευσε ἰδικῶς, ἢ ἐλκγάπευσε ποσαῦτα,
 ὅσα σωέτανερ εἰς τὸ ἡμισυ τῆ ἐνσάσεως αὐτῶ, ὡς ὑπολα
 φθῶνα αὐτῶ ἀκέραια νομίσματα. πρρῖγένοντο οἱ κλη
 γατάριοι κινουῶτες καὶ τῆ τίτιου, καὶ ἀπατωῶτες αὐτὸν ἀκ
 ρατα τὰ ληγάτα. ὁ δὲ, ἢ οὐδὲρ ἔχωρ ὑπόλοιπον μετὰ τῶ
 ἐξαιρέσειν τῆ ληγάτων, ἢ ὀλίγισα, ἢ βούλετο καὶ οἰκείας
 ἐνσάσεως πρρακατέχερ τὸ τέταρτον, τουτέσι τ νομίσμα
 τα. ἀντετίθεσαν δὲ οἱ ληγατάριοι λέγοντες τὸν τεσά
 τωρα τὸ ἱκανὸν πεποικκέναι τῶ φαλκιδίῳ νόμῳ. μὴ δὲ
 γὰρ περρατέρω τῶ ἐννεαουγκίου διαπακῆσαι τῶ οὐσίαν
 ληγάτοις. ὁ δὲ τίτιος, καθὰ εἶρηται, καὶ οἰκείας ἐνσάσε
 ως ἡξίου πρρακατέχερ τὸ τέταρτον. ζητήσεως τοίνυν τοι
 αῦτης ἀναφυσίσης. ἤρεσερ, ὡσε ἔνα ἕκασον καὶ οἰκείας
 ἐνσάσεως τὸ τέταρτον παρρακατέχερ. καὶ οὐκ ἐποθῆ ἔ
 κέραιον ὅτι παρὰ τῶ σείφ τὸ ἐξαογκίον, ἢ τριδγκίον, πα
 ρὰ τοῦτο ἐμποδισθήσεται ὁ τίτιος καὶ ἑαυτοῦ παρρακα
 τέχερ ἐνσάσεως τὸ τέταρτον. ἔνα ἢ ἕκασον κληρονόμον,
 καὶ τὸ τέταρτον ἔχωρ καὶ οἰκείας ἐνσάσεως. ἐπειδὴ
 δὲ εἰρηκάμνι, ὅτι τὸ τέταρτον καὶ τοῦ τελευτήσαντος οὐ
 σίας ἀκέραιον τῶ κληρονόμῳ φυλάττειν χρῆ, πῶ ποσὸ
 τικτα καὶ τῶ τελευτήσαντος ὑποσάσεως, ἐν ποίφ καὶ ἔρ
 σκοπεῖσθαι δὲ ὅσον ὅτι, πότερον ἐν τῶ καὶ ἔρ καὶ τελευ
 τῆ, ἢ ἐν τῶ καὶ ἔρ τῆ ἀδιτίονος. καὶ μάλλον ἤρεσε τὸν καὶ ἔρ
 σκοπεῖσθαι καὶ τελευτῆ τῶ τεσάτωρος. οὐκοῦν μέχρι καὶ
 ἀδιτίονος, εἶτε γέγονε ἔς ζημία καὶ μείωσις τῶ παρρα
 μάτων, εἶτε ἠνεῖδῃ ἢ περιουσία, τῶ τὸν ληγαταρίους,
 ὅσον ἀπὸ τοῦ φαλκιδίου, ὅπου ζημιοῖ, οὔτε εὐεργετῆ, ἀλλ

Quantitas

λά τ' ἀνοτά ἰσοτελέσματα, κινώτως φημι καὶ ἀνηξήσ
 σεως, ὁ κληρονόμος ἐπιγνώσεται. οἷον ὡς ἐπὶ θέματος,
 εἴχετις ε νομισμάτων περιουσίαν. ἐληγάτθυσεν ε νο
 μίσματα, καὶ πρόσδηλον ὅτι ἤρμητοτερον ἔθ' κληρονόμω ἄκ
 κὰ τῃ φαλκιδίου παρακαταχῆσθαι κε, τῆτέσι τὸ Δ. ὡς
 περτεθείσης φθι ἀδιτίονος, σωέβηθι διὰ τῆν ἐρεδιταρί
 ωρ οἰκείων προσποριδιῶν τινὰ τῆ κληρονομία, ἢ ἔτερον
 θεράπωναι, ἢ γονὴν ἄρεμμάτων γέγονε. καὶ τὸσαντη προσ
 γέγονε ἀνῆκισι τῆ κληρονομία, ὡς τ' κληρονόμος δάνα
 θαι ἔχων τὸ τέταρτον, καὶ μὴ χρεῖαν ἔχων τοῦ φαλκιδ
 ίου. ἀλλ' ἐπαδὴ ἤρσε τὸν κοινὸν σκοπεῖσθαι φθι τελθ
 τ, τόπε δὲ ἤρμητοτερον ὁ φαλκιδίος, ἢ ἐν μέσῳ γενομένην προ
 διήκην τοῖς πράγμασιν ὀφελθ τὸ κληρονόμου. αὐτὸς ἢ οὐ
 τος οὐδὲν ἔπῃον τ' ε νομισμάτων τὸ τέταρτον πῶσθαθέ
 ξαι, ἔξωθεν ἔχων ἐν κέρδει τὰ προσεθέντα. ἔκταίσι
 μιν δὲ τ' δ ἢ ἐκ τ' ἄνωγίσι. ἔχων τῖς ε νομισμάτων πῶσι
 σίαν, ἐληγάτευσεν αε, καὶ πρόσδηλον ὅτι οὐκ ἐδ' ἔτο φθι ἀ
 πό τ' φαλκιδίον πῶσθακαταχέσεως ὁ κληρονόμος, ἔχων
 τὸ τέταρτον ἀπὸ γνώμης τῃ πεσάτωρος. μετὰ δὲ πῶν αὐ
 τῃ τελθ τ, πρόσ φθι ἀδιτίονος ἐμπρηκτοῦ γενομένου οἰ
 κείας ἐρεδιταρίας, ἢ ναυαγίου γενομένου ἀπώλετο πράγ
 ματα ἐρεδιταρία, ἢ ἐτελεντήσων οἰκέται κληρονομαῖοι.
 ὡς τ' κληρονομία εἰς κε νομίσματα ἐλατῶθῶν καὶ ἢ εἰς
 ο ε περιεσῶν νομίσματα, ἢ καὶ εἰς ἐλάτῃνα, τῆτέσι εἰς
 ο. προσίωρ ὁ κληρονόμος, ἀναγκάζεται ἀκέραια τὰ λη
 γάτα καταβαλῆσθαι. καὶ γὰρ τῃ τῃν καιρὸν φθι τῃ τεσάτω
 ρῳ τελθ φθι, εἴχων ἀπὸ γνώμης αὐτοῦ τὸ δ, καὶ οὐκ
 ἐδ' ἔτο φθι βουθείας τ' φαλκιδίου. ὡς οὐρ ἐπὶ τοῦ βί
 οντου θεματισμοῦ οὐδ' ἔρ κερδάνθ, ἢ ἐδ' ὅτε καὶ ζῆμι
 ται, καὶ μὴ ἀγαθαπέτω, δ' ἐλῶ τῃ αὐτῷ τ' τοιχῆτηρ δια
 φυχῆσθαι βλάθῃ μὴ φθιτεύοντι, καὶ τοῦτο πρασκεναζε
 τούς

τοὺς ληγαταρίους, ἐπὶ ὅτος ὡς ἐκείνου πορωθησάμενον
 πῶ κληρονομίαν οὐδὲρ αὐτῶς ἐκ τοῦ ληγάτου προσγίνε
 ται, συμφωνῆσαι μετὰ τοῦ κληρονόμου, ὡς τὸ μέρος τῆ
 λαβῆσθαι αὐτοὺς τῶν καταλελειμμένων ληγάτων. καὶ ὅπερ
 ὁ φαλκιδίος οὐκ ἐδ' ἔτο, ἔτο ἢ μὴ βούλοιο παρῆχε τ' κλη
 ρονόμου, διὰ τὸ ἀπαλλῆσαι ζέουσι διατίονα. ἢ δὲ ποσὸ
 τῆς ε περιουσίας, οὕτως σκοπεῖται. Δ' ἔθ' ἔξωθεν ἔχων
 τὰ ἐποφληθέντα ὑπὸ τοῦ τελευταίου, τ' πῶ τ' κηδεί
 αρ δαπάνη. καὶ τὰ τιμήματα τῶν ἐλευθερωθέντων οἰκε
 τῶν. καὶ λοιπὸν τὸ ὑπόλοιπον σκοπεῖσθαι ὑπόσων ὅσι, τοῦτο
 ε νομίζεται εἶναι καθαρὰ οὐσία, καὶ τάντης τὸ τέταρτον
 παρακατέχῃ, οἷον ὡς ἐπὶ θέματος. ἐτελεντήσεν τῖς, ε
 νομισμάτων ἔχων περιουσίαν. ἐληγάτευσεν τετρακόσια.
 ἐχρεώσαι δὲ κρεδίτωσι, οἱ ἢ ἐλευθερωθέντες οἰκέται
 ἦσαν ε νομισμάτων. ἐδ' ὡσων ἦθῃ περὶ τῶν αὐτῶ ταφῆ
 ν, ὡς ὑπολιμωένεισθαι, ἢ γονα αὐτὸ τὸ ληγάτου
 οὐκ οὐρ ὡς ἀπὸ υ, ε, ὀφείλει παρακατέχῃ, οὐχ ὡς
 ἀπὸ ω διακόσια. διὰ τὰς γενομένας, ὡς εἰρηται, δ' ἐλα
 γρέσθῃ. ὡς τῶν τῶν τρία μέρη δοθήσεται τοῖς ληγα
 ταρίοις καὶ ἀναλογίαν. τὸ δὲ Δ, τουτέσι τὰ ε, μὴ ἔθ' ἔθ' ἀ
 τῶ κληρονόμω. ἔχων τῖς υ νομισμάτων περιουσίαν κα
 θαρὰν, υ ἐληγάτευσεν, τὸ δ' Δ' ἔθ' παρακατέχεσθαι, τῆ
 τέσι ε. τί δὲ ὅτι ἐληγάτευσεν τῆ, δ' ὄγδοον δ' ἔθ' πα
 ρακατέχεσθαι. ὄγδοον τῶν υ τὰ ν. ἔχθ' οὐδ' ὁ κληρο
 νόμος, ἀπὸ γνώμης τοῦ διαθεμένου ν. ἐκ τοῦ νόμου δὲ
 ἔτερεν ν. ἄσῃρ σωίσεισι τῶν τοῦ τετάρτου ποσότητα.
 εἰ δὲ φ ἐληγάτευσεν, ἔχων υ, ἐν περιουσία, ἐληγάτε
 υσε δὲ τὰ φ οὕτως. πρῖμω ε, σκευάσθῃ ε, περτίφ, κδάρ
 τῃ, κδιντῃ, ἀνά ε. τῆως, δ' ἔθ' τὸ πῶ τῆθ' ἐξουρεῖσθαι. τῆ
 τε σι ἐνός ἐκάσθ' ληγάτῃ μαωθῆναι τ' πῶ ἐπῆρη μοῖραν ὡς ἢ
 φ λιμπάνεισθαι ἐκάσθ' ληγαταρία, νομίσματα π. λ. ἢ ἄρως

Cum autem ratio

ἀπὸ τοῦ φαλιδικίου παρκατέχθη ὁ κληρονόμος, ἀπὸ τοῦ
ἐκάστου ληγατερίου, ἀνὰ κ νομίσματα. καὶ αὐτὸς μὲν ἔαν
ᾧ περιποιήσῃ τὰς, τουτέστι τὸ δ' ἴουσίας τ' πελοτιήαν
ἑξήσσι ἢ διελκατέριοι, οἷς ἀνὰ ἐκτ' ἑλκαπνθν, ἀνὰ ξ.

De fideicommissarijs hereditarijs. Ti. 23.

Eιπόντες ᾧ τ' ληγάτων, νῶ μετέλω μὲν ἐπὶ τὰ
φιδεϊκόμισσα, ᾧ φιδεϊκομίσσων, τὰ μὲν ὅτι
ἰδικὰ, τὰ δὲ καθομάδα. δ' ἔν κατὰ πρώτην τάξιν, περι
ᾧ καθομάδα διαλεχθῆναι, καὶ οὕτως ἐλθεῖν ἐπὶ τὰ ἰδι
κά. τέως δὲ σκοπήσω μὲν περι φιδεϊκομίας αὐτῶν.
ἀνωπόσατα πάλα πάντα ὑπερχωρ τὰ φιδεϊκόμισσα.
οὐδεὶς γὰρ ἄνω ταῦτα κατέβαλεν ἑκείνοις, οἷς ἠξιώθη
ᾧ αὐτῶν. ἐπενοθή δὲ ᾧ τεῦθεν τὰ φιδεϊκόμισσα. σωῖ
βαινε παλάκις βώμαῖον τελευτᾶν ἔχοντα συγγενῆς
γεγγίνους, οἷς οὐκ ἔζη, οὐδὲ κληρονομίαν, οὐδὲ ληγάτα
καταλιμπάνειν, διὰ τὸ διαφόρου πολιτείας εἶναι. ἐκάλε
τοίνω οὗτος βώμαῖον τινὰ, οἷς ἠδύνατο αὐτῶ γενέσθαι κλη
ρονόμος ἐκ διαθήκης, ἔυνουρ ὄντα καὶ πωσὸν ἐσόμνον.
καὶ αὐτὸν μὲν ἔγραφε κληρονόμος, ἠξίου δὲ αὐτὸν ἐκτὸς τ'
διαθήκης, ὡς ἐπὶ τῶ κληρονομίαν ἢ μέρος αὐτοῦ,
ἢ καὶ ῥητὰ πράγματα, τῶ δὲ ᾧ ᾧ γεγγίνω ἀποκατα
σῆσαι. καὶ ᾧ τῆ τω σκρίπης κληρονόμου ἀπέκατο ἔχου
σία, σότερον βούλεται ταντὰ δοῦναι, ἢ οὐ. οὐδεὶς γὰρ
νόμου σώλειςμος ἦν, ὁ τῶ ποιεῖν ἀναγκάζων, ἀλλὰ μό
νης φιδεϊκομίας καὶ αὐτοῦ ᾧ παρκατέχων ἦρτητο
ταῦτα. ἀμέλα καὶ ᾧ πεῦθεν φιδεϊκόμισσα προσηγενέ
θη, τουτέστι τῆ πῶσι καταπισευθέντα, ἀλλὰ ταῦτα μὲν κα
τὰ τὸν παλαιότερον χρόνον. μετὰ δὲ ταῦτα, πρῶτον
αὐγουσος ὁ βασιλεὺς, ἀπαξ καὶ δις κινήσει, διὰ τὸ χα
ρίεν ᾧ οἷς ταῦτα κατελείφθη, περεγγίνων δηλαδὴ ὄν
των, ἢ ᾧ ἔδ' ὅτε αὐτῶ γνώριμα τὰ τοιαῦτα πρῶτον

πα, ἢ καὶ τιμῆς ἄξια, διὰ τὸν προσοῦσαρ αὐτῶς καὶ δ' ἐυ
σιμ, ἢ καὶ ἔτερον τι πλεονέκτημα, ἢ καὶ ἑσθὴ πολλὰ κί
κατὰ τῆς αὐτοῦ σωτηρίας ὀρεωθέντος τοῦ ὄρκου κατεφρό
νησαρ οἱ κληρονόμοι. ἢ διὰ μεγίστω ἀπισίαν. ἔδ' ὅτε ᾧ
ἠξιώθη τῆς κλοῦσιος ὡν, πενιχτοῖς πασι καὶ σφόδρα νέ
οις, ἢ καὶ γενηκόσι τ' τελευτήσασιν, ἀποκα
τασῆσαι, εἶτα τῶ πῶσι παρέβη. τοῖς ὑπάτοις οὐκ ἐλευ
σε τὸν οἰκίαν ἀυθεντῶν ᾧ μείσω, καὶ ἀναγκάσαι τ'
ἀξιωθέντα, ποιήσασθαι τὸ ἀποκατάσασιν. τῶ δὲ δῖκα
ον νομιδῆν, καὶ χαρίεν παντὶ ᾧ δῖκα, καὶ μικρὸν εἰς
ἰουρισδικτίονα μετετρέπη καὶ εἰς ἀνάγκη. καὶ τῶ αὐ
τη γέγονε ἐπὶ τῶ φιδεϊκομίσσοις σπουδῆ, ὅτι πρῶτον
ὄντος τοῦ χρόνου καὶ πρῶτον ἰδιάζων ἐπὶ τῆ ἀπατί
σει ᾧ φιδεϊκομίσσων ἐχαροτονήθη, ὁ λεγόμενος φιδε
ϊκομισσάριος. μετὰ τῶ ἀρχαλογίαν τ' φιδεϊκο
μισσων, εἰσω μὲν τῶ καθομάδα, ἵνα δὲ τὸ καθομά
δα φιδεϊκόμισσων ἰχνοση, καὶ κατὰ πρώτην τάξιν εἶ
ναι τινὰ τὸν διρέκτως ἐν τῆ διαθήκη γραφομένου κληρο
νόμου, καὶ ἀξίω μὲν ἔτερον τῶ κληρονομίαν ἀποκατασῆ
σαι. ἐπειτοίγε, ἀρχησός ὄντων ἢ διαθήκη, ἐν ἢ μηδὲ γέ
γραπῶ κληρονόμος. ἐὰν τοίνω γράψω τινὰ κληρονόμου
λέγων, λονκίος τίτιος ἔσω μου κληρονόμος, δύναμαι
προδῆναι καὶ εἰπεῖν. ἀξίω σε ὡ λονκίος τίτιος, ἵνα ἠνικα
πρῶτον δαυκῆς τῶ ἐμῆν ἀδιτεῦσαι κληρονομίαν, ταντῆν
γὰρ ἀποδώσῃς, καὶ ἀποκατασῆς. δύναμαι καὶ ἀξίω
τὸν κληρονόμον, καὶ τῶ μέρους κληρονομίας, ὡς ἐπὶ ἀποκατα
σῆσαι, οὐ μόνον τῶ τῶ σκῆς. καταλιμπάνειν ἢ ἢ ᾧ ᾧ, καὶ
ἢ ἀπὸ ἀίρεσιμ, καὶ ἀπὸ φανεῶς ἡμέρας, οἷον μετὰ δ' ἄρτη
τ' ἐμῆς τελευτῆς. ἐὰν δὲ τις γραφῆς κληρονόμος, καὶ
ἀξιωθείς ἀποκατασῆσαι τὸν κληρονόμον, ἀποκατασῆ
ταντῆν, οὐδὲρ ἢ ᾧ μὲν κληρονόμος, ἐπὶ δὲ τὸ ἀσώματον
αὐτῶ

In primis

Restitua

αὐτῷ προσεάγῃ. ὁ δὲ τανύτω διεξάμνηται, ὃν μὲν τοῖς
 ἄρχαυοτάτοις χρόνοις, ἀγορασὸν τάξιμ ἐπέχε, μετὰ δὲ
 ταύτα ὥστε μὴ κληρονόμου, πότε δὲ ληγαταρίου. καὶ εἰς
 πωλῶν κατὰ πρῶτον λόγον περὶ τὸ ἀγορασὸν. ἐπεὶ δὲ ἄπο
 κρινομένη εἶναι, τὸν κληρονόμον μὴ ἐπιγινώσκοντά τ
 κληρονομία εἶναι, ἢ ἢ κερδῶν ἀπολαύειν τὸν φιδεϊκομ
 μιστῶν, διὰ τοῦτο ἤρρεσε, εἰκονικῆ γίνεσθαι πρῶτον, ἢ
 ὁ κληρονόμος ἐνός νόμου τῷ πᾶσαν ἐπίπρασσε κληρο
 νομίας. καὶ τινες ἐπρωτήσεως ἐγίνοντα μεταξὺ τῶ κληρο
 νόμου καὶ τῶ ληγαταρίου, ἢ τοῦ φιδεϊκομιστῶν, καὶ
 ἐλέγοντο αἰ ἐπρωτήσεως εμπριε & vendite heredita
 ris. ἐπιπρώτα γὰρ ὁ κληρονόμος τοῦ φιδεϊκομιστῶν ὅ
 τως. ὁμολογεῖ ὡ φιδεϊκομιστῶν, ἐὰν ἀπατηθῶ τὶ ἢ
 πὸ τῶ ἐρεδιταρίου κερδίτῶν, διδόναι μοι ἴπο, ἢ γὰρ ἢ
 δεφενδῆσθαι με, ἢ πῶριθμοι τὸ ἀνεόχλητον. ἢ ἐλεγερ
 ὁ φιδεϊκομιστῶν, ὁμολογεῖ. ἐπιπρώτα ἢ καὶ ὁ φιδεϊκομ
 μιστῶν τὸ κληρονόμον ὅπως. ὁμολογεῖ ὡ κληρονόμε, ἢ
 ἀρ ἀπατήσεως ἐρεδιταρίου δεδίτῶν διδόναι μοι τοῦτο, ἢ
 γουρ ἢ ἐγχωρῆσ μοι τὰς ἀπωγὰς, ὡσε δὲ νηθῆναι με pro
 curatorio nomine κινῆν ταύτας. τίς δὲ ἕξι προκουσά
 τως, πρῶτοντες μαθησόμεθα. καὶ ἐλεγερ ὁ κληρονόμος, ὁ
 μολογεῖ. ἀλλ' ἐπεδὴ τῶν ὅπως ἕξοντων, ὁ κληρονόμος
 πωυδάζων διαφυγῆν τὸ δικασθῆναι δυοὶ περὶ ἐπιπτε
 δίκαις, ἢναγκάζετο γὰρ δικάζεσθαι πρὸς τὸν ἐρεδιταρίου
 κερδίτῶν, καὶ παλιρ κινῆσαι ἢ τὸ φιδεϊκομιστῶν, ἢ
 ὡς ἀπὸ τῶ ἐπρωτήσεως, ἢνα λάβῃ ἀπὸ ἔτυχε καταβαλῶν,
 διὰ τοῦτο ἐπὶ τῶ νέρωνος χρόνων, ἐπὶ ἕβελλίου μαξίμου,
 καὶ ἀννέον σενεκά τῶ ὑπάτων, δόγμα συγκλητῶν γέγονε
 πὸ λέγον. ἢνα ἐὰν κληρονόμος τινὶ ἢ φιδεϊκομιστῶν
 καταλεθῆ καὶ ἀποκαταῆ, πᾶσαι αἰ ἀπωγαί, αἰ τινες
 ἢ ὁ πολιτικὸν τῶ νόμου ἀκριβεία ἢ ἢ ἢ ἢ κληρο
 νόμω

νόμω, καὶ ἢ τὸ κληρονόμου, αὐτῆ ἐπὶ τὸν φιδεϊκομισ
 στῶν, ἢ ἢ τὸ φιδεϊκομιστῶν μετᾶ λῶσι. ἢ λοι
 πὸν ὁ πρῶτῶν ὑπουργῶν τῶ τῶν δόγμα οὐβίλιας ἀ
 πωγὰς, τοῦτέσι πλαγιασικὰς δέδωκε τῶ φιδεϊκομιστῶ
 γίω, καὶ ἢ τὸ φιδεϊκομιστῶν, ὡσανεὶ κληρονόμου
 αὐτῶ ὑπᾶρχοντος. ἢνα κινῶν λέγη, ὡσανεὶ ὑπῆρχε κληρο
 νόμος, εἰ φαίνετῶ τὸνδε χρῆναι δοῦναι. ἢ δὲ ἐνταῦθα τάξιμ
 ἐπέχε κληρονόμου. τὸντου ἢ ὅπως ἔχοντες, ἐπὶ δὲ ὁ
 σκερίπτοι κληρονόμοι πᾶσαν χερδῶν ὡς ἐπὶ τὸ πωλῆσον ἀ
 ξιονῶντοι πῶ κληρονομίαν ἀποκαταῆσαι, ὡκνονμ. ἀδῆπ
 σαι, δῖ οὐδῆρ, ἢ ἐλάχισον κέρδος, καὶ διὰ τοῦτο ἐρεπυδιὰ
 πνον, καὶ ἢ τῶν ἀπεσβέννυτο τὰ φιδεϊκομιστῶν,
 μετὰ ταῦτα ἐπὶ τῶ οὐεπασσανοῦ χρόνων πηγᾶσου καὶ
 πουσίουνος ὑπατευόντων, γέγονε δόγμα πηγασιάνηον, κε
 λεῦον τῶ ἀξιωπέντι κληρονόμω ἀποκαταῆσαι πῶ κλη
 ρονομίαν ἐτέρω, δῖ ἔναι τὸ τέταρτον μέρῶ. παρακατέ
 χων, ὡσανεὶ καὶ ἀπὸ τῶ φαλκιδίου πῶ τιτᾶρτῶ ἐκ τῶ
 ληγάτων μοῖσων ἐπιτέτραπῶ παρακατέχων καὶ οὐ μὴ
 πον ἐπὶ τῶ καθομάδα ἀμέτρων φιδεϊκομιστῶν, ἀλλὰ
 καὶ ἐπὶ τῶ ἰδικῶν ἢ αὐτὰ παρακατάσχεσις ἰδικῶ
 συγκεχώρηται. ὅπῶ γὰρ ἢ ἀμετρία ληγάτων ἕξι ὁ
 φαλκιδίος, τοῦτο ἢ ἀμετρία φιδεϊκομιστῶν ἕξι τὸ πη
 γασιάνηον. μετὰ ἢ τοῦτο τὸ δόγμα, ὁ κληρονόμος μόνος
 ἐπέκετο τοῖς βάρει φιδεϊκονομίας, οὐ μὴν ὁ φιδεϊ
 κομιστῶν, ἀλλὰ μετὰ ταῦτα ἤρρεσε τὸν φιδεϊκομισ
 στῶν τάξιμ ἐπέχετῶ ληγαταρίου πῶ ληγαρίου, τοῦτέσιμ ἢ
 συμμερίτου, ἢ γουρ ἢ ἢ μισυ μέρος λαμβάνοντος. τὸ δὲ παλα
 ὅρ ἢ ἢ πῶ πῶν χρόνος ληγάτου, ἢ ἐλέγετο πῶ ἢ τῶν, ἢ τοῖ
 μῖκον, καπελιμπάνεδ ἢ τῶν τῶ ἢ. Titius mihi he
 res esto, & cum scio hereditatē diuidito in dimi
 dia portione. τοῦτέσι, τίτιος ἔσω μου κληρονόμος, ἢ
 μερίτῶ

Sed quia heredes

μὲρ ζέσω μετὰ σίου πῶ κληρονομίᾳ κτλ τὸ ἥμισυ μέρους. λοιπὸν οὖν ἐγένοντο ἐπερωτήσεις μεταξύ αὐτῶ τοιαῦται. ὁ κληρονόμος ἐπρωτῶτα τὸν ληγατάριον οὕτως. ὁ μολυθῆς, ὡς ληγατάρει, ἐὰρ ἐναχθεῖς καταβάλλω κ νομίσματα, τούτων μοι δίδόναι τὸ ἥμισυ. καὶ ἔλεγεν ὁ μολογῶ. ἢ πάλιν ὁ ληγατάρειος ἐπρωτῶτα τὸν κληρονόμον οὕτως. ὁ μολογῆς ἐὰρ λάβης παρὰ ἐρεδιταρίου δεβίτωρος κ νομίσματα, δίδόναι μοι τὸ ἥμισυ, τουτέστι τὰς. καὶ ἔλεγεν ὁ μολογῶ. Ἐ ἐκαλῆτο ἡ τοιαύτη ἐπερωτήσις, **partis & pro parte**, κατὰ μίμησιν οὖν τοῦ παρτιαρίου ληγαταρίου ἢ ἐπερωτήσις προσχώρη μετὰξὺ τοῦ κληρονόμου καὶ τοῦ φιδεϊκομισσαρίου, καὶ ἐπρωτῶτα τὸν φιδεϊκομισσαρίου οὕτως. ὁ μολογῆς ὡς φιδεϊκομισσαρίου, ἐὰρ ἀπακτῶ μ νομίσματα ὑπὸ κρεδίτωρος ἐρεδιταρίου δίδόναι μοι τὰς. καὶ ὁ κληρονόμος ἐπρωτῶτα ὑπὸ τοῦ φιδεϊκομισσαρίου. ὁ μολογῆς ὡς κληρονόμε, ἐὰρ παρὰ ἐρεδιταρίου δεβίτωρος μ νομίσματα λάβης, δίδόναι μοι τὰς. καὶ ἔλεγεν ὁ μολογῶ. καὶ τούτω ἔθ' ἔροπῃ ληγαταρίου ἐπέθετε τὰξίμ. ὁ καθ' ὁμάδα φιδεϊκομισσαρίου. καὶ ἔδ' κοινὸν εἶναι μετὰξὺ τοῦ φιδεϊκομισσαρίου Ἐ τοῦ κληρονόμου ἀναλόγως τὸ κέρδος Ἐ τῶ κλημίας, καὶ ἐλέγοντο αἱ τοιαῦται ἐπερωτήσεις **ex parte & pro parte**. ὡς οὖν δ' ἔσσωελόντα εἰσῆρ, ἢ μὴ θ οὐγκίας εἰ καὶ ἐλάττονα ποσότητα, ὁ κληρονόμος ἀξιοῦται ἀποκατασῆσαι τῷ φιδεϊκομισσαρίῳ, ἢ ἔχει παρ' ἐαυτῷ ἀπὸ γνώμης τοῦ τεσάτωρος δ' τέταρτον, ἢ καὶ πλεον τῷ τέταρτου, τότε ἀπὸ τοῦ τρεβελλιανείου δόγματος γίνεται ἡ ἀποκατάσασις. καὶ εἰς μὴν τὰς γ μέρη, ὁ φιδεϊκομισσαρίου εἰς ἄνε ἢ εἰς ἄνε γ οὐτιλίως. εἰς ἢ τὸ τέταρτον μέρος ὁ κληρονόμος δ' ἰρέκτως καὶ εἰς ἄνε Ἐ εἰς ἄνε γεται, εἰ δὲ πλεον τῶν θ οὐγκιῶν, οἶοι, ἢ ἰα, ἢ καὶ πᾶσαν

Ergo

πᾶσαν πῶ περιουσίᾳ ὁ κληρονόμος ἢ εἰώθη ἀποκατασῆσαι τῷ φιδεϊκομισσαρίῳ, καὶ οὐκ εἴ χερ ἀπὸ γνώμης τ' τεσάτωρος τὸ δ', χῶρα ἐδίδοτο τῷ πηγασιανείῳ δόγματι. καὶ ὁ κληρονόμος ἔπαξ ἀδίτενας, δικία γνώμη, δια τί δὲ εἴπορ δικία γνώμη προΐοντες μαθησόμεθα, εἴτε παρεκράτησε τὸ δ', εἴτε οὐκ ἠβουλήθη παρεκρατῆσαι. αὐτὸς ὁ κληρονόμος πᾶντα ὑφίσταται τὰ ἐρεδιτάρια βάρη. ἀλλ' εἰ μὴ παρεκράτησε τὸ δ', ἐγένοντο μετὰξὺ αὐτῶ, Ἐ τῷ φιδεϊκομισσαρίου, αἱ πάρτις ἢ πρὸ πάρτις ἐπερωτήσας κατὰ μίμησιν τοῦ κληρονόμου, καὶ τῷ πρῶταρίου ληγαταρίου. εἰ ἢ πᾶσαν ἀποκατέσῃσε πῶ κληρονομίᾳ, ἢ γὰρ τὸ τρεβελλιανέον, ἐπαδὴ οὐχ ἔώρα τὸ δ' εἰ οὐσίας ἀπὸ γνώμης τοῦ τεσάτωρος ὅρ παρὰ τῷ κληρονόμῳ, ἢ γὰρ καὶ τὸ πηγασιανέον. οὐδ' εἰ γὰρ ἠβουλήθη πρῶτα κρατῆσαι, καὶ διὰ τοῦτο, οὐδ' ἐγένοντο αἱ πάρτις ἢ πρὸ πάρτις ἐπερωτήσας. λοιπὸν οὖν πᾶσης σχολαζούσης σκοθείας, ἐγένοντο ἐπερωτήσεις, αἱ ἔμπτοι καὶ βενδίται ἐρεδιτάτις. ταῦτα μὴ ἦνίκα τίς ἐκὼρ προσέλεθ τῇ κληρονομίᾳ. εἰ δὲ τις παρὰ τῆ τὸν κληρονόμῳ, ὑποπῆτο εἶναι λέγωμ τῷ κληρονομίᾳ διὰ τὸ ἐπιζήμιον, περιέρεται τῷ πηγασιανείῳ δόγματι, ὡς προσιέναι τὸν φιδεϊκομισσαρίου τῷ πρῶτῳ, καὶ τὸν πρῶτῳ κληρονόμῳ τῷ κληρονόμῳ ἀλιτεῦσαι, καὶ πῶ πᾶσαν ἀποκατασῆσαι τῷ φιδεϊκομισσαρίῳ κληρονομίᾳ. καὶ εἰς ὁλόκληρον μεθίστανται αἱ ἀγωγαὶ ἀπὸ τοῦ κληρονόμου ἐπὶ τῷ φιδεϊκομισσαρίῳ ἢ κατὰ τοῦ φιδεϊκομισσαρίου, ὡς περ εἰ ἀπὸ τοῦ τρεβελλιανείου γέγονε ἡ ἀποκατάσασις, καὶ εἰς τούτω τῷ θέματι, σωδρομὴ γίνεται τῶν δ' νο δόγματων. Ἐ τὸ μὴ πηγασιανέον ἀναγκάζει τὸν σκρίτωρ ἀδίτενας. τὸ δὲ τρεβελλιανέον μεταφέρει τὰς ἀγωγὰς, ἢ λοιπὸν οὐδεμία ἐπερωτήσεις χρεώδης εἰς ταῦθα γίνεται. τῷ

γὰρ ἀποκαταστήσαντι πῶν κληρονομίαν πρὶ γίνεσθαι τὸ ἕ-
μέριμον, οὐκέτι ἐναγομῶν, καὶ τὸ ἀσφαλές ἐστὶ φιδεῖσθαι
κομμισσαρίῳ προσγίνεσθαι, ἔχοντι πάσας τὰς ἀγωγὰς.

Sed quia

ἀλλ' ἐπεὶ δὲ αἱ ἐπιρωτῆσεις αἱ ἀπὸ τοῦ πηγασιανείου
ἐπινοηθῆσαι, καὶ τοῖς ἀρχαίοις ἀπέχεσθαι, ἐν ἡσὶ θε-
μασιρ ὁ ἀριστος τῶν νομικῶν παπινιανός, ἐπιζημίους ταλ-
τας ἐκάλεσεν, ἐπὶ δὲ δευοτάτῳ ἡμῶν βασιλεῖ Ἰσὶρ ἐν σπαρδῆ,
ἀποχούσισρα μᾶλλον ἢ περὶ δυσχερείας εἶναι πλήρη τὰ νό-
μιμα, ἀνενεχθῆσάντων αὐτῶν ἀποχῶν ὁμοιώσεων καὶ διαφο-
ρῶν τῶν δόγματων, ἤρεσεν ἐκκληθῆναι τὸ πηγασι-
ανέον τὸ μεταγενεσέροις ἐπινοηθῆναι χρονοῖς, πᾶσαν δὲ ἐπὶ
τρεβελιανείῳ δόγματι πῶν ἀνθεντίαν πρὸς ἀχῆρ, ὡς ἐξ
αὐτῶν τὰς φιδεῖκομμισσαρίας ἀποκαταστήσασθαι κληρονομί-
ας, εἴτε ἔχα τὸ τέταρτον ὁ κληρονόμος ἀπὸ γνώμης τοῦ
διαδεμῶν, εἴτε πλεόν, εἴτε ἔλαττον, εἴτε οὐδὲν παντε-
λῶς ἠνίκα γὰρ πᾶσαν ἢ ὑπὲρ τὸ ζυνεαούγκιον ἄξιωσθαι ἀ-
ποκαταστήσασθαι πῶν κληρονομίαν ὁ σκρίπης, ἔξῃσιν αὐτῶν
τῶν δ' ὅλων, ἢ καὶ τὸ ἐλλείπωσθαι τῶν δ' ἐκ διατάξεως τοῦ ἡμε-
τέρου βασιλέως παρακατέχην, ἢ καὶ κατακληθῆναι ῥέπου
διατενῆρ, τῶν ἀγωγῶν ἀναλόγως ἐκ τοῦ τρεβελιανείου,
μεταξὺ τοῦ κληρονόμου καὶ τοῦ φιδεῖκομμισσαρίου δια-
ρουμῶν, εἰ δὲ πᾶσαν πῶν κληρονομίαν ἐκὼν ἀποκαταστή-
σα ὁ κληρονόμος, πᾶσαι αἱ ἀγωγαί, ἐπὶ φιδεῖκομμισσα-
ρίῳ, ἐπὶ τῶν φιδεῖκομμισσαρίῳ δοθῆσονται. κακῆνο
δὲ, ὅπως ἔξῃσιν αὐτῶν πρὶ ἔχει τῶν πηγασιανείῳ δόγματι,
μετατίθησιν ὁ εὐσεβέστατος ἡμῶν βασιλεὺς διὰ τὸ δικε-
ας διατάξεως ἐπὶ τὸ τρεβελιανέον. οἷδας δὲ μαθῶν πρὸ
βραχέσθαι, ὅτι ἠνίκα παρητήσθαι ὡς ὑπόπῳ προσελθῆρ
τῆ κληρονομία ὁ κληρονόμος, ἢ ναγκάζετο ὑπὸ τοῦ πη-
γασιανείου δόγματι ἀδιδεῖσθαι, καὶ πᾶσαι μετετί-
θησονται ἐπὶ τῶν φιδεῖκομμισσαρίῳ αἱ ἀγωγαί, πῶν τοῦ

πῶ

πῶν γινέσθαι ἀπὸ μόνου τοῦ τρεβελιανείου δόγματι,
καὶ ἄκωρ ὁ κληρονόμος ἀδιδεῖσθαι, καὶ πῶν κληρονομί-
αν ἀποκαθίστασθαι ἐπὶ φιδεῖκομμισσαρίῳ βουλομῶν, οὐ-
δὲ μᾶλλον ζυμίας, ἢ κέρδους τινὸς παρὰ τῶν κληρονόμων μέ-
νοντῶ. ὅσα σοι εἰρηται περὶ τοῦ εἰς ὁλόκληρον γε-
γραμμένου κληρονόμου, τὰ αὐτὰ σοι εἰρηθῶ, καὶ ἠνίκα
εἰς μέσθαι τί, οἷον εἰς ἐξαούγκιον γραφεῖς, ἢ ἐξῶσθαι ὅ-
λων τὸ μέρος, ἢ τὸ μέρος μέρος ἀποκαταστήσασθαι, ἢ γοῦν
τὸ τέταρτον. κἀνταῦθα γὰρ, τὰ αὐτὰ φυλάττεσθαι, ὁ
δεότατος ἡμῶν ἐκέλευσε βασιλεὺς, ἄτινα ἐπὶ πάσης
κληρονομίας εἰρηκαμῶν. περὶ τῶν τῶν ἐξῆσθαι τὸ με κλη-
ρονόμου, εἴτα ὅπως εἴπωρ, ἀξιώσθαι ἐξελόντα τὸνδε τὸν ἀ-
εξῶρ, ἢ ἔπερὸν πρᾶγμα, ἢ τοι καπεξάρετον λαβόντα ὑπόθου
ἢ τὸν ἀγῶρ ἔχειν ἐν αὐτῶν, ἢ πάσης πρῶν οὐσίας τὸ δ'. ἀ-
ποκαταστήσασθαι τῶν δ' κληρονομίαν, καὶ ἐπὶ τούτου τοῦ δε-
ματισμοῦ, χῶρα ἔξῃ τῶν τρεβελιανείῳ δόγματι, ὡς πρὸ εἰ-
εἴπερ, ἀξιώσθαι τὸ δ' ἐπὶ κληρονομίας πρὸς ἀκαταχόντα,
τὸ λοιπὸν ἀποκαταστήσασθαι. ἢ ἡ διαφορὰ ἔξῃ τῶν τούτων, ὅτι
ἔνθα ἐν πρᾶγμασί ἔξῃ τὸ δ' πρὸς ἀτῶ κληρονόμῳ, εἰς ὁλό-
κληρον ἀπὸ τοῦ τρεβελιανείου αἱ ἀπὸ γαί ἐπὶ τῶν φιδεῖ-
κομμισσαρίῳ, καὶ ἢ τῶν φιδεῖκομμισσαρίῳ μετέρχοντῶ. ἐπὶ
τὸ πρᾶγμα μῶν πρὸς ἀτῶ κληρονόμῳ, δὲ ἴχα βάρους παντὸς
ὡς πρὸ ληγαυθενθῆρα αὐτῶ. ἐνθα μῶν τοι ἐν δικαίῳ ἔχει τὸ δ'.
εἴπε γὰρ ὁ τεσάτωρ παρηκρατήσας τὸ δ', ἀποκατάσκα-
σοντῶ κληρονομίαν. μερίζονται αἱ ἀγωγαί, καὶ εἰς μῶν
τὰ γ μέρη, πηλασιαστικῶς ἐνάγει, καὶ ἐνάγεται ὁ φιδεῖ-
κομμισσαρίῳ. εἰς δὲ τὸ δ' ὁ κληρονόμος διζέκτως ἀ-
παυτῶ καὶ μεροδένεται. εἰ καὶ τὰ μάλιστα δὲ ὁ γραφεῖς
κληρονόμος, καὶ ἀξιώσθαι, ἐμ παρακρατήσας πρᾶγμα,
ἔτοι καπεξάρετον λαβῶν, ἀποκαταστήσασθαι τῶν κληρονομί-
αν, ἐν τῶν παρακαταχθέντι πρᾶγματι τὸ πλεόν μέρος

Nihil autem

Si quis non

ἔχει φιλ κληρονομίας. Τυχὸν γὰρ πάσης οὐσης κληρονομίας υ νομισμάτων, ὁ ἀγρὸς ὅρ ὁ κληρονόμος ἐκελευσθὴ παρακατασχῆρ ἄξιός ἔστιν εν νομισμάτων. καὶ οὕτως εἰς ὀλόκληρον αἰ ἀγωγαί ἐπὶ τὸν φιδεϊκομμισσάριον, Ἐν κατὰ τὸ φιδεϊκομμισσαρίου μετέρχονται, καὶ χρεία ἐν τανύρα τὸ διασκέψασθαι τὸν φιδεϊκομμισσάριον, εἰ συμ φέρει αὐτῷ καταδέξασθαι τὸ φιδεϊκομμισσασον. τὸ αὐτὸ φάμερ, εἰ καὶ ὁ κληρονόμος δύο, ἢ καὶ πλείονα πράγματα ἢ ποσότητα εἴη τὴν ἐκελευσθὴ παρακατασχῆρ, καὶ οὕτως ἀποκατασῆσαι τὴν κληρονομίαν. καὶ τανύρα γὰρ, εἴτε τὸ δ', ἢ καὶ πλείον τὸ δ' ἢ ἐν τοῖς εἰρητοῖς πράγμασιν, ἢ τῆ εἰρητῆ ποσότητι, ἐκ τῶν τρεβελλιανείου εἰς ὀλόκληρον ἐπὶ τὸν φιδεϊκομμισσάριον αἰ ἀγωγαί μετέρχονται. τὰ εἰρημνία πρὸς τὸ εἰς ὀλόκληρον γραφέντων καὶ ἀξιωθέντων εἴη τὸν ἢ ρητὰ πράγματα παρακρατῆσαι, Ἐν τὴν κληρονομίαν ἐτέρω ἀποκατασῆσαι, νοουμένω, καὶ ἢ ἐνίκα τις εἰς μέρος γραφείας κληρονόμος ἢ ζιωθὴ ὠρισμένον τὶ πρᾶγμα, ἢ πράγματα παρακρατῆσας, τὴν δικίαν ἐνσασιν ἀποκατασῆσαι. καὶ ἐπὶ τούτου γὰρ τὸ θέματος, εἰς ὀλόκληρον αὐτὸ τὸν μέρους, ἐπὶ τὸν φιδεϊκομμισσάριον αἰ ἀγωγαί μετελεύσονται. οὐ μόνον δὲ τὸν σκερὶ πρὸ κληρονόμου δυνάμεθα βαρύνειν τῷ κατ' ὁμάδα φιδεϊκομμισσασον, ἀλλὰ ἔ καὶ τὸν ἄλλο ἀδιδεϊκομμισσασον τὴν ἡμετέραν περιουσίαν, ἢ λεγιτίμω δικαίω, ἢ ἀπὸ τὸν πρᾶτῶρος, τυχὸν γὰρ κοινῶτος, ἢ λέγοντες, ὡ κληρονόμος λεγιτίμω, ἢ πρᾶτῶριε διὰ δόχε, ἀξιῶσε, πᾶσαν ἢ μέρος φιλ κληρονομίας, ἢ καὶ τὸν δὲ τὸν ἀγρὸν, ἢ καὶ ὁ κέταρ, ἢ νομίσματα τόσα τῷ δὲ ἀποκατασῆσαι. ὁ ὅπως ληγάτα ἐν διαθήκη, οὐ μὴρ ἄλλο ἀδιδεϊκομμισσασον καταλιπῶσθε δύνανται. ὡς οὐδὲν ἔστιν αὕτη διαφορά ληγάτων καὶ φιδεϊκομμισσασον, ὅτι τὰ μὴ ληγάτα ἐν διαθήκη μόνον

Et cetera

κατα

καταλιπῶσθαι, τὰ δὲ φιδεϊκομμισσασον καὶ ἄλλο ἀδιδεϊκομμισσασον. δύνανται δὲ γράψας κληρονόμου πρῆμον, ἀξιῶσαι αὐτὸν ἀποκατασῆσαι τὴν κληρονομίαν σκευῶσθαι, καὶ πᾶσι κληρονομίαν αὐτῷ ἢ μέρω αὐτῷ ἀποκατασῆσαι. ἢ ἵνα παρασχῆ καὶ τερτίω τὸ δὲ τὸ πρᾶγμα. ἐπὶ δὲ ἢ κατὰ εἰρητῆ ἐν ἀρχαῖς τὸν παρόντων τίτλου, τὰ προῖμα ἢ φιδεϊκομμισσασον φιλ πίσεως ἢ ρητῆ τῶν κληρονόμων, καὶ ἐπὶ τὸν καὶ τὸ ὄνομα καὶ τὴν ὑπόστασιν ἐδέξαντο, καὶ ἐν προαίρεσει πᾶσαι ὄντα εἰς ἀνάγκην ἐννομοτῶ δειδῶσθαι ὁ πρῶτος ἀγρὸς ἢ γαγερ. ὁ δὲ ἡμέτερος βασιλεύς οὐ πρὸ πολλοῦ χρόνου τὸν εἰρημνίω θηότατον ἀγρὸν ὑπερβάλλεισθαι πωδάζων, φάκτου συμβάντος, ὅπως ἐπὶ τὰς πείρας αὐτοῦ ἀκοῶς ὁ τριβουνιανὸς ἀνίγαγε κουαίως, διάταξιμ ἄξιοφώνησιν, ἐν ἢ διειτνωσασιν, ἵνα ἐὰν καταλείψῃ τις ἀγραφον φιδεϊκομμισσασον παρὰ τὸν οἰκειῶν κληρονόμου, ἢ κατὰ ὁμάδα, ἢ ἰδικῶν, καὶ ἢ μὴ ἀπὸ γραμμάτων δεικνυθῆαι τὸ τὸ δύνανται, μὴ δὲ ἐκ καταπίσεως πέντε μαρτύρων, ὡς ἢ παρουσία πρὸς σπασασιν ἀρκῆ φιδεϊκομμισσασον, ἐστὶ ὅτε γὰρ εἰλάττονες πέντε μαρτύρων παραγεχόνασιν, ἢ παντελῶς οὐδὲ εἰς, τότε εἴτε πατῆρ ἔστιν ὁ παρὰ τὸν κληρονομίω τὸν πατῆρ δὲ φιδεϊκομμισσασον καταλιπῶσθαι, εἴτε ἕτερος ὅστις δὴ ὅπως, ἐὰν ὁ κληρονόμος φανέρωσθαι ἀδίκος, τὸ τῆ πίσει αὐτῷ καταπισευθῆρ, πλῆρωσαι πρᾶτῆρ, ἀρνονίω καὶ λέγων, μὴ τὸν τοιοῦτον πρᾶτῆρ κλοουθῆναι, τὸ φιδεϊκομμισσασον ἀντιλέγοντος πρὸς ταῦτα, ἐξῆσαι τῷ φιδεϊκομμισσασον πρὸς τὸν ὁμνῶν τὸν πρὶ καλουμνίας ὅρκου, ὅτι οὐ καὶ σκυφαντῆρ ἐπᾶγει τὸν ὅρκου, οὕτως ἀναγκάσαι τὸν κληρονόμου ὁμῶσαι, ὡς οὐ κατελείφθαι φιδεϊκομμισσασον. εἰ δὲ πρᾶτῆρ τὸν ὅρκου ὁ κληρονόμος, ἀναγκάσεισθαι

Et quia prima

το

το καθομάδα γούω, ή τὸ ἰδικὸν καταβάλλω, ἵνα μή ἡ τε
 λωταία του διαθεμίου βουλκσις ἀνατραπή, ἀνδρὸς
 τὸ ἔλον τῷ κληρονόμῳ καταπισεινσαντος. εἰ ἢ ἢ ἀπό λη
 γαταρίου, ἢ φιδεϊκομισσαρίου κατὰ τὸν εἰρηκένοντρο
 πον φιδεϊκόμισσον κατελείφθη, τὰ αὐτὰ κρατίτω.
 καὶ ἀρνούμνος ὁ ληγατάριος τὸ καταλφθῆναι τί, ὁμνύ
 τω μή καταλελφθω, ἢ παραιτουμνος, ἀποιτείδω τὸ
 φιδεϊκόμισσον. εἰ δὲ ὁ βαρκεῖς τῷ φιδεϊκόμισσῳ σω
 ομολογῆ μὴ τὸ καταλελφθαι παρ' αὐτοφιδεϊκόμισσ
 σον, ἐπὶ δὲ τῷ ἀκρίβωρ κατατρέχῃ νόμῳ λέγωρ, ὡς
 οὐ πρῶσον πέντε μάρτυρες ἢ νῖκα τὸ φιδεϊκόμισσον κατε
 λιμπάνετο, ὡς ματαίας ὄουκς τ τοιαντῆς Δικαιολογίας,
 καταβαλῆρ ἀμάχως ἀναγκαδῆσει τὸ φιδεϊκόμισσον.

De singulis rebus per fideicommissū
 relictis. Tit. xxiiii

Οὐ μόνον καθομάδα φιδεϊκόμισσα καὶ τὰ ἡδὴ πρὸ
 ἡμῶν εἰρηκένω δυνάμεθα καταλιμπάνωρ, ἀλλὰ ἢ
 ἰδικά, οἷον ἀγρόρ, οἰκέτας, ἐδῆτα, ἀργυρορ, νομμουε. ἢ
 καὶ αὐτῶν τὸν κληρονόμῳ ἀξιῶσαι, ὡς τε ἐτέρῳ τοῦτο ἀπο
 ποκατασῆσαι, ἢ γουω καὶ ληγατάριορ, εἰ καὶ τὰ μάλισα ἀ
 πό ληγαταρίου ληγατῶρ οὐ δυνατὸν καταλιμπάνεα.

καταλιμπάνωρ δὲ κατὰ φιδεϊκόμισσον, οὐ μόνον
 τὰ ἡμέτερα πρᾶγματα, ἀλλὰ καὶ τὰ τῶ κληρονόμῳ
 καὶ τὰ ληγαταρίου καὶ τοῦ φιδεϊκομισσαρίου, οὐ μόνον
 δὲ παραιταλῆσαι δώαται ποτο τὸ πρᾶγμα ἐτέρῳ ἀ
 ποκατασῆσαι ὅπως ἔτυχερ αὐτῷ καταλφθῆρ, ἀλλὰ ἢ
 καὶ ἐτέρῳ, εἴτε αὐτῷ ἕξιν, εἴτε καὶ ἄλλοτριορ. ἐὰν γὰρ ἀ
 γρόρ σοι καταλείψω, δῶαμαί σε ἀξιῶω, ἢ αὐτῶν τὸν ἀπο
 γρόρ, ἢ οἰκείαρ, ἀντί τῶ ἀγροῦ ἐτέρῳ δοῶω, ἀδιάρθρου
 ῥντος πότερον σῆ, ἢ ἄλλοτρία ἕξιν ἢ δικία. τούτου δὴ κ
 βαδὶ παραφυλατῶμῳ, ἵνα μή ὡς πλέον ἀξιῶω ἐτέρῳ

Ροιες

παραχῆρ, ὡρ αὐτὸς κερδαίνω. τὸ γὰρ πλέον ἢ τῷ φιδεϊ
 κομίσσῳ, ἀχρησὸρ ἕξιν. οἷον κατέλφθῶ σοι ἡ νομίσμα
 τα, ἐσᾶρξωα δὲ σὲ φιδεϊκομίσσῳ, ρι νομισμάτωρ, εἰς τὸ
 ὑπέρπλεον, ἀνυπόσατορ τὸ φιδεϊκόμισσον. ἢ νῖκα δὲ ἄλ
 λότριορ πρᾶγμα καὶ φιδεϊκόμισσον καταλιμπάνετ,
 ἐπανάγκεις ἕξιν τῷ ἀξιῶθέντι τὸ ἀποκατασῆσαι. ἢ γὰρ ἀπο
 γοράσας δίδωσι τῷ φιδεϊκομισσαρίῳ, ἢ εἰ μή δύνασ
 ται, τὴν λιχτίμωρ παρῆχῃ. οὐ μόνον δὲ χρηματισ **Libertas**
 καὶ φιδεϊκόμισσα δυνάμεθα καταλιμπάνωρ, ἀλλὰ
 καὶ ἐλευθερίαν κατὰ φιδεϊκόμισσον διδόναι συγχω
 ροῦμεθα. δύνωμαι ἢ ἀξιῶσαι τὸν ἐμὸν κληροτόμῳ, τὸνδε
 μὲ τὸν οἰκέτην ἐλευθερῶσαι, ἢ γουρ τὸν ληγατάριορ, ἢ φιδεϊκομισσαρίορ.
 ἀδιάρθρου δὲ ἕξιν, πότερον πρὶ τῷ ἐμῷ οἰ
 κέτῳ πρᾶκαλῶ τούτους, ἢ περὶ ἰδικῶ τὸ κληρονόμου, ἢ τὸ
 ληγαταρίου, ἢ γουω ἐτέρου τινός. δύνωμαι γὰρ λέγῃ. ἀπο
 ξιῶσε ὡ κληρονόμῳ, ἢ γουω ληγατάριε, τὸνδε σὲ τὸν οἰκέ
 τηρ, ἢ τὸ μαβίς δουλορ, ἐλευθερῶσαι. ἀνακάζετα ἢ τῶ
 τὸν ἀγοράσαι, ἢ ἐλευθερία ἕμῳσαι. εἰ δὲ ὁ διεσπότης αὐ
 τὸν οὐ πιπράσκα, οὐδὲ γὰρ ἀνακάζετ, μή λετέτω τίς, ἀ
 ποσβέννωθαι τὴν φιδεϊκομιαρίαν ἐλευθερίαν δὴ κλαδῆ,
 ἀλλὰ τέως μὴ ἡρεμῆ ἢ ὑπέρθεσιρ ἔχα, ἢ εἰποτε δωα
 τὸν γένεται, ὑπὲρθέσει ἐλευθερία. ἐὰν γὰρ ὁ ἀξιῶθῆς ὅ
 πως δὴ ἠπε γένεται διεσπότης τ τοῖς οἰκέτου, ἀνακάζε
 ται αὐτὸν ἐλευθερῶσαι. ταῦτα μὲν ἢ ὅ τῷ οἰκέτῳ διεσπ
 οῦ, οὐδὲν ἀπὸ γνώμης τοῦ τεσάτωρορ ἔχα. εἰ γὰρ τι κερ
 δαίνει ἐκ φθὶ τοῦ διαθεμίου βουλῆσεως, ἀνακάζε
 ζετα πάντως ἐκπαιετ τὸν οἰκέτην. ἐὰν τῷ
 ἐμῷ οἰκέτῳ καταλείψω φιδεϊκομισσαρίαν ἐλευθε
 ρίαν, ἐλευθερῶθεις, ἐμὸς ἀπιλεύθερ. οὐ γνήσε
 ται, ἀλλὰ τοῦ ἐλευθερῶσαντ, τουτέστι τοῦ ἐπιπένε
 τ. τὸ φάκτορ τ ἐλευθερίας, εἰ μὴ τοι δὴ ρέκτω ἐλευθε
 ρίαν.

Qui autem

ῥίαν κατέλιπον τῷ οἰκέτῃ μου. εἴ πορ γὰρ κελεύω σῆ-
 χορ ἐλευθεροεῖναι, ἢ σῆχος ἐλευθεροεῖσω, ἀπελευθεροεῖ-
 ἔμοσ ἔσαι ὁ σῆχος. κληθήσεται δὲ οὗτος πρὸς τὸ νομικῶς,
Orcinus libertus, τουτέστι χαρωνιανὸς ἀπελευθεροεῖ-
 ἑκείνου δέμου ὡς οἰκέτῃ μόνω δυνάμει διζέκταρ ἐλθῶ-
 θερίαν καταλιπῶν, ὅς ἐν ἐκτέρω κορῶ ὑπὸ πλὴν ἐμὴν
 τελεῖ διεσποτείαρ, ἐν τῇ ποιήσῃ ἐν Διαθήκῃ, ἢ κατὰ
 πλὴν ἐμὴν τελευτήρ. διζέκτως δὲ ἐλευθερία τότε κατα-
 λιπώμενος δοκῆ, ἢ νῖκα μὴ ἀξιοῖ ὁ διαθέμενος ἕτερον
 πρὸς αὐτὸν πλὴν ἐλευθερίαν, ἀλλ' αὐτὸς ὡσπερ ἐκ ἐν οἰκεί-
 ας διαθήκῃς βούλεται αὐτῷ καταφέρεισθαι πλὴν ἐλευθε-
 ρίαν.

Verba

ἔσι δὲ καὶ ῥήματα πεποιημένα πρὸς φιδεϊκομ-
 μίσσου δόσιρ. πολλὰ μὲν, μέγιστα δὲ ταῦτα ἐν πολιτείᾳ
 ἢ ἐν χρήσῃ ἐσὶ πετο. **rogo, volo, mando, fidei tunc**
committo, τουτέστι ἀπ' αὐτῶ, παρακαλῶ, βούλομαι, ἐν-
 τέλλομαι, πῖσις σῆ βεβαιῶ, ἢ τίνα ἐἴδῃα λεγόμενα, καὶ
 ἕμα κατὰ ταυτῶν, πλὴν αὐτῶ ἐπέχεσθαι δυνάμειρ.

De codicillis Tit. xxv.

Εἰπωμὴν λοιπὴν περὶ κωδικέλλου. κωδικέλλος δὲ ἐ-
 σίρ, ἐπιπῶδες ἐν διαθήκῃ γνώμης πεσάτωρος ἀναπλή-
 ρωσις. ἔσι δὲ οὐκ ἄτοπον περὶ τῆς ἀρχαιογονίας τῆν κω-
 δικέλλων διαλεχθῶν. πρότερον, ἐπὶ τῆν ἀυγούσου χρό-
 νωρ, ἢ τῆν κωδικέλλων ποιήσῃς, οὐκ ἦν ἐν χρήσῃ. πρῶτος
 δὲ λούκιος λούτουλος τούτους ἐξέεῦρε, ἢ ἐς πολιτείαν
 ἢ γαγεν. ὁ γὰρ λευτούλος ἐν ῥώμῃ διαθέμενος, ἔγραφε κλη-
 ρονόμῃρ τῷ ἰδίῳ θυγατέρῃ, ἢ ἀυγούσου τῶν βασιλέα, ἢ
 ἑτέρους. εἴ πορ δὲ ἐν τῇ διαθήκῃ οὕτως. εἰμ τίνα ποιή-
 σω μετὰ ταῦτα κωδικέλλωρ, ἰσχυροεῖσω, τουτέστι ἐκομ-
 φισμάτεσιρ τῶν ἐσίμνων κωδικέλλωρ. ἐκδημήσας ἐπὶ
 πλὴν ἀφρικήν, εἴ τα μέλλωρ ἐκῆ τελευτῶρ ἐποίησε κωδι-
 κέλλωρ, ἐν τῷ κωδικέλλω ἠξίωσε τῶν ἀυγούσου, μερικὸρ ὅρ-
 τα

τα αὐτῷ κληρονόμῳ ποιῆσαι τί. οἶορ κατασκευάσαι τινὴ
 δικίαν, ἢ ποιῆσαι, ἢ καὶ ἕτερόν τι τοιούτῃ τρέψῃ. κατέλι-
 πε δὲ ἢ φιδεϊκόμισσα ἢ ληγάτα τισὶρ ὀνομασί ἀπὸ
 ἐν οἰκείας θυγατέρος. ἢ Διαθήκῃς δὲ μετὰ πλὴν ἐλευτου
 λου πλευπλὴν ἀναγκωδείσῃς, προνεχθέντος δὲ καὶ τῶ
 κωδικέλλου, ἀυγούσοσ ὁ βασιλεὺς ἀπιπλήρωσε δὲ οἰ-
 κείσ προσώπου τὰ βουληθέντα ὡς λευτονόλφ. καὶ οἱ λοι-
 ποὶ δὲ συκληρονόμοι, τῶν ἀυγούσου μιμησάμενοι, πρὸς
 χορ τὰ φιδεϊκόμισσα. καὶ ἢ λευτονόλου δὲ θυγάτηρ, τὰ
 παρ' αὐτῆ ὀνομασί καταληθέντα ληγάτα προσώποις μὴ
 δωαμένοις λαμβάνειν κατέβαλε. ἢ τῶτων οὕτω παρὰ
 κολυθησάντων, λόγος τῶν θεότατων ἀυγούσου συγκαλέσα
 δαι τοὺς τότε σοφοὺς ἐν οἷς ἢ τρεβάτιορ, οὕτινος κατ' ἢ
 κῆνορ τῶν χρόνων, ἐπὶ παρ' αὐτῶν νόμων ἢ ἀυθεντία με-
 γίσκ. ζητῶσαι δὲ πρὸντων τῶ νομικῶρ, εἰ δ' ἔπιτο δεχθῆ
 καὶ τοῦ κωδικέλλου, ἢ εἰ τῆν νομικῶρ οὐκ ἀφέσκη λογι-
 σμῶρ. ταῦτα πῖνυρ ἐπερωτήσαντος ἀυγούσοσ, λέγεται
 τῶν τρεβάτιορ ἐπιπῶ ὡς ἀυγούσω, χρησιμώτατων, καὶ ἢ
 ναγκάιορ εἶναι τῶ τῆν κωδικέλλωρ ῥώμαίοις, διὰ τὰς
 μεγάλας καὶ μακρὰς ἀποδημίας, αἱ ἕτερ σινεχῆς ἦσαν
 πρὸς αὐτῶ παλαοῖς, διὰ τοὺς ἀνακλῆποντας πολέμους. ἢ
 να εἰμ ἕς Διαθήκῃρ μὴ δάκητῃ ποιῆσαι, ἀπαρῶν τῶ εἰς τῶ
 ὡπτηδείωρ, κωδικέλλωρ ποιήσῃ. μετ' ἐκείνους οὐκ οὐκ
 ὡς ὅσοτε ἢ λαβείωρ ὁ νομικὸς κωδικέλλωρ ποιήσας, ἐπε-
 λευτησε, οὐδ' ἐνὶ γέγονε ἀμφισβήτησις, νόμιμορ ἔχειρ
 σνσασιρ τῶν κωδικέλλωρ. οὐ μόνον δὲ διαθήκῃς γενε-
 μένης δ' αὐταῖς ἕς κωδικέλλωρ γράφῃρ, ἀλλὰ ἢ ἀδιάθε-
 τος πλὴν τῶ, ἐν αὐτῷ φιδεϊκόμισσα συγκεχώρηται κα-
 ταλῶφ. εἰ δ' ἕς κωδικέλλωρ ποιήσας τῆ γραφῆ τῶτων
 ὡπτηδείωρ διαθήκῃ μετὰ ταῦτα, παπιριανὸς οὐ βύλετῃ οὐκ
 προγεγραμμένος ἐῖρῶσῃ κωδικέλλωρ, εἰ μὴ ἕρα ἰδῆκῶς

Non tantum

προελευτήσαντος ήός, προέγγονος, προεγγόνου, οί προδ
φι έμής τεχθέντες πλευφι εκ του έγγόνου, όρ ό έμός ένέν
νησει ήός, και ου διαφέρουμαι πό τερον φυσικοί παίσις ει
σίρ, ή δε τοί. τούτοις δε τοίς σοφιοις σωραριθμηθαι
ανάγκη και τούς μή πεχθέντας μών άπό νομίμου γάμου.
επιδεδέντας δε καθά ταίς βασιλικαίς περιέχεται δια
τάξεισιν βουλευτηρίω πόλειω. γενόμενοι γάρ βουλευταί,
τά ήν σοφωμ έξουσι δίκαια, προσίθη τούτοις και ουε ή
ρηοιάτου ήμωρ βασιλέωσ επενόκηε διάταξις, κελενου
σα ήνίκα τίς έμίγη τινί γωαι ή ου γαμική διαθέση, ήρ εκ
νόμου γαμητιώ έχου ούκ εκωλνετο. ει γάρ πεχθίρη εκ
ταύτης παίσις, φι δε ερηγήε εν πύθηρ αυξανόμενης, προ
κώα προς αυτιώ συμβόλαια ποιήσεται, τούς πεχθέντες,
ή πας τεχθείσας, ού μόνον μετά τιώ τω προικώου γρα
φήρ, εννόμους και ήρ ποτεςάτε γίνεθαι τοίς πατράσι,
άλλα και τούς προ ήν προικώωρ τεχθέντας. οί ήν τίς
μετά ταύτα πρόσφασιν παρέχου τω κτήσασι τώ τιμιώτα
τηρ ή νομίμου παίλων όνομα. κρατήρ ή τωπο ό ρηότα
τος ήμωρ εκέλευσε βασιλεύς, επί τοίς γεννηθίσι προ ήν
προικώωρ, ει και μηδένα μετά τά προικώα πεχθίηαι σω
βη, ή και τεχθέντες έτελεντησαν. ό ή έγγονος ή έγγό
νη, και ό προέγγονος ή προεγγόνου, σωραριθμούνται τοίς σο
φιοις κληρονόμοις τήνικαύτα, ήνίκα τώ προλαβάνου αυτούς
πρόσωπου επανσατο ει να ήρ ποτεςάτε τω οικείου γονέ
ωσ, τελευτή τηχώρ, ή άλλω τρόπω, όιορ έμαγκιπατίου.
ει γάρ ήν τωπορ τώρ χρόνον, εν ήν τίς τελευτά τώ ήόρ ή
πεξεούσιου έχη, ό ός αυ τώ έγγονος, ει να σοφιοσ ου συγχα
ρθηται, τώ αυτό και επί ή λοιπώρ παίλων. εν ήν ή επεξού
σιου έχω τώ ήόρ μου, ή τούτου τελευτήσαντος τώ έγγονορ τώ
ός αυτό, ό προέγγονος ου δώαται σοφιοσ ει να, ή εν τοίς
ποσοφιοις έστιν ή έμ τώ σοφιορ, άλλ εν εκείνοις, οι τινις ει
γεζών

Quibus

Ita demum

γε ζώντος έτέχθησαν τω πατρόε, ή μελλον ει να ήρ ποτεςά
τε. οί ή σοφιοι κληρονόμοι και άγνωσώπεσ γίνονται
κληρονόμοι, ήτοι αναφάτονη. άμέλα ήν μεμνηότεσ ου
δεν ήπην κληρονόμοι γίνονται. κανόνα γάρ ήδι καθολι
κόρ. ός έρ άτιώρ άγνωσώσιρ ήμίρ προσποριζεται ή, εκ
τωντωρ ή άτιώρ, ή κανόμενοι κτώνη, έοίκασι ή τοίς ά
γνωσώσι, ή άμα τή τελευτή τω πατρόε, ώσπερ καντινυατι
ετα ή διαποπία. τούτέσιρ ου λέγομεν ότι τελευτή άντις
τω πατρόε τά πράγματα επανσαντο ει να υπό τί τω τε
λευτήσαντος διαποπείω, έίτα μετά χρόνον τινά ήρ βαλ
λητη τή τω πατρόε έξουσία, άλλα άδικόπως, ή ουδένε
μέσου παρακολουθώτορ ή διαποπεία σωαπήως ουδένε
διαλείποντος χρόνου, υπό τιώ τω πατρόε έξουσίαν ευ
ρίσκειται. όθερ ου ή τελευτήσαντ τω πατρόε, ει ό παίσις
άνηκοσ ει, προς κτήσιρ τω πατρώου κλήρου έθται φι
του ήνιτρόπου αυθεντίας. δια τώ ή άγνωσώσι αυτόίς δια
σοφιοις κληρονόμοις μεταφέρειθαι τιώ κληρονομίαρ. άλλ
ουδέ ό έφηβοσ ή, άφηλιξ δε ή ό μεμνηώσ έθται προς
τούτο φι τού κουράτωρος σωανέσεωσ, και τοι κληρονο
μίαρ ξένω άδितिνηρ, ό μών ήν ά γνώμη τώ έπιτρόπου,
ό ή δίχα φι τού κουράτωρος σωανέσεωσ ου δύναται.
έσιρ εν έμ ρέμα, ενθα τίς κατά μών ήν καζόρ φι τε
λευφι ουκ έσιρ ήρ ποτεςάτε τώ πατρόε, γίνετα ή όμωσ
αυ ή σοφιοσ κληρονόμοσ. διορ ό έμός ήός υπό ήν πόλεμί
ωρ έλίφθη, μετά χρόνον φι έμής τελευφι ή έξορ ή,
τό δίκαιου τώ ποσλιμίνιου, σοφιορ αυτόρ άποτελεθ κληρο
νόμου. και τοι επεξούσιου ουκ όντα μου κατά τώρ καζόρ
ή τελευτήε, ή πάλιρ εκ τώ εναντίου συμβαίνα ει να μών
τινα εν τή έμ ή φαμίλια ή ή καζόρ φι έμής τελευφι,
σοφιορ δε μή γίνεθαι κληρονόμου. διορ έτελευτήσε περτιμοσ
ή επεξούσιου έχωρ ήόρ, μετά τί αυτόν τελευτή, άωτιέ
ρη κή

Sui autem

interdum

Interdum

ρη κή

ἢ κατὰ γοῖα κτλ τῶν τελευτώντων, ἐσώγουσα τὸ φθί τριανθ
... ἢ κλημῶν, τὸ το καὶ κτλ τῶν τελευτώντων κινῆται. ἀπεδεί
... ἢ πύσαντος ὁ πρῶτος, φήσος δὲ κινῆσθαι τὸ το κλωνουσα.
... ὁ θῆσκος πῶν τούτου διαδέχεται περιουσίαν, καὶ συμ
... βαίνα τὸν ὑπεξοσιον αὐτῶ κληρονομον μὴ γίνεσθαι. ἀλλ
... ἰάρτις τὸ ἀκριβῆς δὲ ζετῶσιν, αὐτῆ μὲν τῆ ἀκριβεία κτλ
... πόμος γίνεται κληρονομος, παύεται δὲ κληρονομος εἶναι,
... φθί τῶ πατρὸς αὐτῶ μνήμης καταδικασθείσης. ἰδοὺ
... τοίνω θέμα ἐν ᾧ τὸ ἀσώματον φθί κληρονομίας ὄνομα,
... ἐμπαγερτινὶ ἀφίσταται ἀπ' αὐτῶ, τίτιος ἔχωρ ἢ ὀρ ὑπεξ
... ονσιον ἢ γουρ θυγατέρα, καὶ ἀπὸ ἡοῦ προτελευτήσαντ
... ἔγγονοι ἢ ἐγγόνιω, ἐτελεντικσερ ἀδιάθετος, ἢ ξουσιρ ἐπ
... τὸν κληρον αὐτῶ, ἅμα ὁ ἡός, ἢ γουρ ἢ θυγάτηρ, καὶ ὁ ἀπὸ
... τῶ προτελευτήσαντος ἡοῦ ἔγγονος, ἢ γουρ ἐγγάνκ. καὶ οὗ
... ὁ ἔγγυτερος ὡρ τῶ βαθμῶ, τούτεσιρ ὁ ἡός ἀποκλείει τὸν
... ἰωέκανα, ἢ γουρ τὸν ἔγγονορ. δίκαιορ γουρ ἔδοξερ εἶναι, ὡ
... τε τούτος ἔγγονος, καὶ τὰς ἐγγόνος, εἰς τὸ τῶ δικείου πα
... τῶς ὑπαισθένω τάξιρ. τῶ αὐτῶ λόγῳ εἰ καὶ τις τελευτή
... σα, ἔγγονορ, ἢ ἐγγόνκ ἀπὸ πρίμου τῶ προτελευτήσαντος
... ἡοῦ καταλιπῶν, καὶ ἀπὸ ἐγγόνου καὶ αὐτῶ τελευτήσαν
... τῶς προσέγγονορ, ἢ προσεγγόνιω, ὁ ἔγγονορ ὁ ἀπὸ τῶ πρί
... μου, καὶ ὁ προσέγονος ὁ ἀπ' τῶν ἐγγόνου, ἅμα κληρονομοῦ
... σιν, ὡσπερ γὰρ οἱ ἔγγονοι πῶν τῶν ἡῶν, οὕτω καὶ οἱ προσέ
... γονοι τῶ τῶν δικείων προγόνων τάξιρ ὑπαισέρχονται. ὅθεν
... ἀκόλαθῶρ ὅστι λέγει οὐκ ἰμ κάπιτα, ἀλλ' ἰμ εἰς τῶμ δικ
... εἰσθῶς πῶν τῶ τελευτήσαντος περιουσίαν. ὡστε αὐτὸ μὲν
... ἡός, λήφεται τὸ ἡμισυ φθί κληρονομίας, οἱ ἕκ τῶν προ
... τελευτήσαντ ἡοῦ ἔγγονοι δύο, ἢ καὶ πλείονες ὄντες
... πρὸ ἕτερον λήφονται ἡμισυ. ἐπεδὴ γὰρ ὁ τούτων πατήρ
... περιουσίαν ἐδάμβανε τὸ ἡμισυ, οὗτοι δὲ τὸν ἐκείνου τόπον
... ἀπασα

Cum filius

substitu

ὑποφελθόντες εἰσιν, εἰκότως, ὡσπερ ἐξαουγκιορ Δί
... ὁταρ πορίοντι, οὕτω καὶ αὐτοῖς. εἰ δὲ καὶ τις ἐτελεντικ
... σιν, ὑἱορ μὲν μὴ καταλιπῶν, ἀπὸ ἃ δὲ ὄνο ὑἱῶρ προτελευ
... τησάντων ἐγγόνους, ἀπὸ μὲν τῶ ἐνός ἕνα ἔγγονορ, ἢ τὸ δύο,
... ἀπὸ δὲ τῶ ἕτερου τρεῖς ἢ τέσσαρας, ὁ μὲν εἰς, ἢ καὶ οἱ δύο
... τὸ ἡμισυ μέρος, οἱ δὲ γ', ἢ γουρ οἱ Δ τὸ ἕτερον ἡμι
... συ λαμβάνουσιρ. ἢνίκα δὲ κλητοῦ μὲν εἰ ὁ δένα, ὡς
... σοῦος δάναται ἀναφάνεσθαι τῶ τελευτήσαντι κληρονό
... μῶ, τότε ἀπατοῦ μὲν εἶναι παρ' αὐτῶ τὸ σούορ, ἢνίκα
... δείκνυται ἀδιάθετος ὁ τελευτήσας, τῶ το δὲ συμβαίνα,
... οὐ μόνον ἢνίκα παρτελῶς μὴ γένεται Διαθήκη, ἀλλὰ καὶ
... ἢνίκα γένεται μ, μηδὲ εἰς δὲ ἐντεῦθεν κληρονομία, διὸ
... εἰρτις ἔχωρ ὑἱορ ὑπεξοσιον, καὶ ἔγγονορ ἐκ τούτου, τὸν
... ὑἱορ δὲ ζερεδατενσας, δὲ ζωτικὸν γράφῃ κληρονομον, με
... τὰ ἃ τελευτῶν τῶ διαθεμῶν ἐτι διασκεπτομῶν τῶ δὲ ζω
... τικῶ, ὁ ὑἱὸς τελευτήσας, μετὰ ταῦτα ἃ ὁ ἐξωτικὸς ἢ ἐξω
... διατενσας, ἢ μὴ δωκηθῆ κληρονομία, τυχὸρ δὲ ὑπὸ αἰρε
... σιν ἐγράφῃ κληρονομος, κτλ ἢ τῶ ἐνσάσεως ἢ τόνκσερ αἰρε
... σις, ὁ ἔγγονος σοῦος τῶ πάππῳ γενήσεται κληρονομῶ.
... ἐπειδὴ κατ' ὄρ γέγονε χρόνον δῆλον, ἀδιάθετον τετε
... λευτικῆναι τὸν τισάτωρα, μόνῳ δὲ ἔγγονῳ εὐρίσκειται
... ἐν τῆ αὐτοῦ φαμίλια, διὰ τὸ τελευτῆσαι ἐν τῶ μεταξὺ
... τῶν ὑἱῶν. τὰ αὐτὰ χάραρ ἔχει, εἰ ζῶντος μὲν τοῦ πάππου
... σωελήφθῃ ὁ ἔγγονος, μετὰ δὲ πῶν αὐτοῦ τελευτῶν ἐτέ
... χθῃ, καὶ εὐρέθῃ μόνος ὁ ἔγγονος ἐν τῆ τοῦ τελευτήσαντος
... ὡρ φαμίλια, μὴ προλαμβανόμενος κατὰ τὸν καιρὸν ἐκ
... νον, ὅτε ἐξωτικὸς, ἢ γνῶμη, ἢ τνχη οὐκ ἐκκληρονόμησερ.
... εἰ δὲ ἀπὸ τοῦ ὑἱοῦ ἔγγονος σωελήφθῃ, καὶ ἐτέχθῃ με
... τὰ πῶν τοῦ πάππου τελευτῶν, εἴτα τοῦ μέσου τελευτή
... σαντος ὁ ἐξωτικὸς οὐκ ἐκκληρονόμησερ, ὁ ἔγγονος οὐκ ἔλα
... νεται σοῦος κληρονομῶ, οὐδὲρ κ. εἰδ' ος συγγενείας πρὸς
... τὸν Δια

Cum autem

substitu

τὸν Δια

ἢ πρ διαθέμενον ὁ ποιῶντος ἕξασ. ὡσπερ οὐδὲ ἐκῆνοι ποτὲ
πρασὶ σωαρεθμῆσιν, ὅρ ὁ ἐμός ἡδὲ ὁ ἐμαγκιωῶτος
ἄμ ελαβερ εἰς θέσιν. εἰ γὰρ συμβῆ με τελευτήσαι ἀδιά
θετον, τὸ ἐμαγκιωῶτος πατρός μου προπλευτήσαντος,
ἢ ἔλαβε περιῶν αὐτὸς ὁ ἐμαγκιωῶτος εἰς θέσιν, ὅτος οὐ
διαδέχεται τὰ ἐμά δίκαια, οὐδ' ἐρ εἶδος πρὸς ἐμὲ συγ
γενείας προϊσχεῖται Δυνάμην, οὐ μόνον δὲ γενέσθ κλη
ρονόμοι δι εἰρημλίου ἀπὸ τοῦ πολιτικοῦ οὐ δ' ἄλλαν, ἀλλ'
οὐδὲ ἀιτῆσαι διακατοχῶν οἷοι τὲ εἰσὶν ὡς κοινῶτοι. ταῦ
τα μὲν οὖν περὶ τῶν σούων κληρονόμων. οἱ δὲ ἐμαγκι
πᾶτοι παῖδες, καθὰ εἰρήκαμην εἰ γὰρ τῆ δευτέρᾳ ἰνσιπτι
ωνι, ὅσον μὲ ἀπὸ τ' πολιτικῶν οὐδὲν πρὸς τοὺς οἰκείους
γονεῖς ἔξουσι δίκαιον. οὔτε γὰρ σοῦοι κληρονόμοι δ' ἄλλαν
τα γενέσθ, διὰ τὸ πανσαοδα αὐτοὺς εἶναι ἰρ ποτεσάπε
τοῦ γονεῖος. ἀλλ' οὐδὲ ὡς κοινῶτοι ὑπὸ τοῦ Δυνάτου ἀε
του κληθῆσονται, δι' ἢ ἢ ὑπέσκαρ κάποιτις διμινουτίονα.
ὁ δὲ πρῶτος, ὅρ ὡν εἰς τὸ φνση δίκαιον, δίδωσιρ ἀμ
ποτε τῷ vnde liberi διακατοχῆρ, καλῶρ ἐπὶ τὰ πράγ
ματα τοῦ τελευτήσαντος, ὡσπερ εἰ καθ' ὅρ ἐτελεύτα τίς
καρδὸρ εἶχερ αὐτοὺς ὑπεξουσίους. εἴτε μόνον εἰσὶν, εἴτε ἢ
πεξουσίους ἔχα παῖδας ὁ τελευτήσας, ἀμὰ τ' αὐτοῖς κλη
ρονομῆσουσιν. ἀμέλει, εἰρ ἡ ἀδιάθετος τελευτήσῃ, δ' ἄνο
παῖδων ὑπόπτηρ, ὡρ ὁ μὲ ἢ ἢ ἐμαγκιωῶτος, ὁ ἢ ἰρ ποτε
σάτε, ὁ μὲν ὑπεξουσίος, ὅσον ἀπὸ φλ πολιτικῆς νομο
θεσίας μόνος κληρονομῆσθ, ἔχωρ παρ' εαυτῶ τὸ τοῦ σθ
θ δίκαιον, ἐπρ δ' ἢ ἢ ἐμαγκιωῶτος ὑπὸ φλ ἐνεργείας
βοκῆται τ' πρῶτος, καὶ εἰς τὸ ἢ μισυ καλῆται, συμβῆ
σεται τὸν πατῶ τρῶφ τὸν σόνον δ' ἢ ἀποτελέσματος,
μὲ εἰς ὀλοκληρον, ἀλλ' εἰς μέρος κληρονομῆθ.

Emancipati

At his qui

εἰ χωρ δύο παῖδας ὑπεξουσίους πρῶτον, καὶ σενεῶ
δον ἐποίησα ἄμ πρῶτον ἐμαγκιωῶτον, ἰρ ποτεσάτε πα
ρακρα

ρακρατήσας τ' σενεῶ δον ὁ πρῶτος γενόμενος ἐμαγκιωῶ
τος, δ' ἄλλοτερ ἐαυτὸρ εἰς θέσιν τιτίφ. εἰρ συμβῆ με ἀδιά
θετον τελευτήσαι, ὁ σενεῶ δον μόνος με διαδέχεται. οὐ
μὲν καὶ πρῶτος, ὁ γὰρ τῆ δετῆ ὡρ τιτίου φαμίλια. ὅτος
γὰρ ὁ παῖς ἐπὶ τὰ ἐμά οὐ παραγίνεται πράγματα, ταῦ
τα δὲ λέγω, μόνον εἰ καθ' ὅρ ἐτελεύτωρ ἐγὼ καρδὸρ, ἢ
γὰρ τῆ δετῆ φαμίλια. εἰ γὰρ ἐμοῦ ζῶντος ὁ τίτιος ἐποίησερ
αὐτὸν ἐμαγκιωῶτον, ὁμοίως παραγενήσεται εἰς τὰ πράγ
ματα ἐμοῦ τοῦ φυσικοῦ πατρὸς, ὡσπερ εἰ ἐγὼ ἐποίησα αὐ
τὸν ἐμαγκιωῶτον, εἰ οὐδέποτε ὑπὸ θεπῶν γέγονε φαμί
λιαρ. ἀκόλουθον οὖν ἔστι λέγειν ὅσον πρὸς τὸν γενόμενον
αὐτὸν θετὸν πατέρα, δ' ἔχωρ ἄλλοτερ εἶναι, εἰ δὲ μετὰ τῷ
ἐμῶν τελευτῶν ἐμαγκιωῶτον αὐτὸν ὁ τίτιος ἐποίησε, καὶ
πρὸς ἐκῆνον ἕξωτικὸς φανήσεται. τὸτο δὲ ὅπως ἔχαρ ἢ
ρεσερ, ἐπρ δ' ἢ κερ ἄδικον εἶναι νενομίσα, γὰρ δ' ἔχουσία εἶ
ναι τοῦ θετοῦ πατρὸς, εἰς τίνα δ' ἢ παραγενέσθαι τοῦ φυσ
κοῦ γονεῖος τὰ πράγματα, πότερον εἰς τοὺς υἱοὺς, ἢ τοὺς
ἀδελφούς. εἰρ γὰρ ἔχωρ ἢ ὅρ φηίσω τούτων ἐμαγκιωῶτον,
παραχῆ δὲ ὁδτος ἐαυτὸρ εἰς ἀδ' ὀρογατίονα τιτίφ, τελευ
τήσω δὲ ἀδελφούς ἔχωρ, ἔξεσι τιτίφ γὰρ τῆ δετῆ παρα
κρατῶντι τὸν παῖδα, παροδορ δ' οὐκ αὐτὸς τοῖς ἀδελφοῖς εἰς
πῶ ἐμῶν κληρονομίαν. ἢ γου εἰρ βουληθῆ ποιῆσαι αὐτὸν
ἐμαγκιωῶτον ἐμοῦ τελευτήσαντος, ὡσερ δ' ἔχουσθ μὲν
τοὺς ἀδελφούς, τούτων δὲ κληθῶν ἐπὶ πῶ ἐμῶν πε
ριουσίαν, ἀκωλύτως προξῆ τούτο, ἀποπώτατον δὲ εἰ
ρήκαμν εἶναι τὸ ὑποκῆσθαι γὰρ ἐξουσία τοῦ θετῶ πατρὸς,
ὑπὸ τίνων δ' ἢ με κληρονομηθῆ, πότερον, ὑπὸ τοῦ υἱοῦ
μου, ἢ ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν. ὡς πε οὖν, δ' ἢ γὰρ ἀναδραμῆ
εἰς τὸ πρὸ βραχέσθ εἰρημλίου, ἔνθα εἰρηται, ὅτι ὁ γενέ
σθ ἐμαγκιωῶτ ὑπὸ τοῦ θετοῦ πατρὸς, δ' ἔχωρ ἄλλοτερ
φαμίλιεται παρ' αὐτοῦ, ἐλάττονα τὰ δίκαια ἐπὶ

Mittis

ἢ ἢ θεῶν πατρῶν, ἢ περὶ τῶν φυσικῶν, ὁ ὅστις φυσικός με
 παῖς γενόμενος ἐμαγκιστῆτος ὑπὸ τῆς πατρὸς, ἢ ζω
 τικὸς νομίζεται παρ' αὐτῶν. πρὸς ἐμὲ δὲ εἰ καὶ τὸ δίκαι
 ον ἀπόλλυσι φθὶ διαδοχῆς, ὅσον ἀπὸ τῆς πολιτικῆς, ἀλλ'
 οὐκ ὑπὸ τοῦ πρῶτου, ὅσον συναριθμηθῆσεν τῶν πατρῶν, ὅτι
 δὲ θεοὶ παῖδες γεγονότες ἐμαγκιστῆτοι καὶ κατὰ τὸ πο
 λιτικὸν τῆς ἀξίως πατρῶν ἐκπέφθουσι, ὅτι πρῶτος
 αὐτοῖς, οὐ βουθέει. ὅτι εἰκότως, τὰ γὰρ φυσικὰ δίκαια, ὁ πο
 λιτικὸς νόμος ἀνατρέψαι οὐ δύναται, καὶ οὐκ ἔστιν ἐπ'
 πάντων εἶναι σοῦοι κληρονόμοι, πάντων καὶ τῶν φύ
 σης εἶναι υἱοί, ἢ θυγατέρες, ἢ ἐγγονοί, ἢ ἐγγόνα. οἱ δὲ θεοὶ
 παῖδες ἐμαγκιστῆτες, ἄρχονται εἶναι θλιπτικοί,
 τὸ δὲ ὄνομα τῶν υἱῶν ἢ θυγατέρων ὅπως ἔσχωρ δὲ τῆς θέσεως,
 ἐπέφθου πολιτικῶ λόγῳ, τούτῃσι ἐμαγκιστῆτοι ἀπολλύνου
 σι. ταῦτα δὲ οὐ μόνον ἐπὶ φθὶ τῆς ἀδιαιθέτου κλη
 σεως εἶναι εἰσῆ, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ φθὶ κοντραταβούλλας δια
 κατοχῆς, ἢ ἢ πρῶτος κατὰ φθὶ πατρῶς τοῖς πατρῶσι δὲ
 δώσει διαθήκη, μὴ γράφῃσι κληρονόμοις, μὴ δὲ γεγονό
 σι νομίζωμε θλιπερδῆτοις, τούτῃσι νομινάτιμ, ἢ γωνῶ
 νομασί. οὐδὲ μὴ ὅτι εὐρεῖν ποτεσάτε τῶν τελευτήσαν
 τος, καὶ τοὺς γενομένους ἐμαγκιστῆτους φυσικοὺς, ὅπλα
 ζῆ πρῶτεροὺς ὄντας τῆς κοντραταβούλλας. τοῖς δὲ μέ
 νουσι ἢ τῆς θετῆς φιλίας καθ' ὅν ὁ φυσικός πελευτῆ καὶ
 φθὶ, οὐ χορηγεῖ τῶν κοντραταβούλλας. ἐὰν τῆς θετῆς μου
 υἱὸν ἐμαγκιστῆτον ποιῆσω, οὐ μόνον ἀδιαιθέτον με τῆ
 λυθήσαντα οὐ διαδέχεται, ἀλλ' οὐδὲ πρῶτεροτευθεῖς
 ἢ τῆς ἐμῆς διαθήκης, λήφεται κατ' αὐτῆς τῶν κοντρατα
 βούλλας. ἐπὶ πάντων γὰρ τοῖς ἐμοῖς συναριθμηθῆσαι πα
 σίν. ἐκείνου δὲ μεμνῆσθαι ἢ μᾶς χρεῖ, ὅτι ὁ φυσί
 κός μου παῖς, δούς ἐαυτὸν εἰς θέσιν, καὶ μείνας ἢ τῆς θε
 τῆς φιλίας, ἢ μετὰ τῶν ἐμῶν τελευτῆ ὑπὸ τοῦ πρῶτου πα
 τρός

Adem

Admonendi

τρὸς ἐμαγκιστῆτες, εἰ καὶ τὰ μάλιστα ἐπὶ τὰ πρῶ
 κατα ἐμοῦ τοῦ φυσικοῦ πατρὸς οὐ δύναται παραγενέ
 σθαι, ὡς ἀπὸ φθὶ οὐκ ἔστιν ἀλλοτρίοι διακατοχῆς, ἀλλ' οὐκ
 ἢ ἐτέρας κληθήσεται τάξιος, τούτ' ἔστιν ἢ ἢ οἱ τοῦ
 τελευτήσαντος παραγίνονται κληρονόμοι. ἀλλὰ τούτο
 τότε οὕτως εἶχε, ἢ νῆκα μὴ κατέλφει, μὴ δὲ σοῦοι
 κληρονόμοις, μὴ δὲ ἐμαγκιστῆτες. μῆτε μὴ ὕπερ
 μοι τίς ἀδελφός, οὗτοι ὅτι αὐτοῖς προτιμηθῆσονται, πρὸ
 φθὶ γὰρ ὁ πρῶτος τοὺς παῖδας καλεῖ, τούτο γὰρ σοῦ
 ον, τούτο δὲ ἐμαγκιστῆτες, τούτων δὲ μὴ ὄντων ἀ
 κῆτους. μὴ ὕποκαμύων δὲ ἀδελφῶν, οἱ κληρονόμοι κλη
 ρηθήσονται, ἢ οἱς πρῶτεροισιν οἱ παῖδες μου, οἱ ὄντες
 ἢ τῆς θετῆς φιλίας. ἔχει ταῦτα ὡς ἢ προθεω
 ρία, ἐὰν ἔχωρ τρεῖς ἄλλοις παῖδας ὑπεξουσίους, πρῶ
 σχῶ ἕνα εἰς θέσιν, λέγεται ἢ τοιαύτη ἢ βουσία, ἢ τρεῖς
 μάρτυρες. καὶ ἔστι δόγμα σαβινιανόν, τὸ λέγειν, ἀνάγκη
 σὲ ἔχειν παντὶ φθὶ τοιούτῳ παιδί φθὶ ἢ τρεῖς μάρτυ
 ρους ὑποβετηθῆναι τὸ τέταρτον φθὶ σὺς περιουσίαν κατα
 λιπεῖν. εἰ δὲ μὴ καταλίπῃς αὐτῶν, δίδωσιν αὐτῶν τὸ εἰρη
 κλῆρον δόγμα ἀπολύω κατὰ τῶν σῶν κληρονόμων, ἐπὶ ἀ
 πατήσιν τῶν τετάρτων. ἐπεὶ δὲ σοι ταῦτα προθεωρή
 ται, ὅρα λοιπὸν τὸ προκείμενον. ἅπαντα τὰ ἢ τοῖς προ
 λαβοῦσιν εἰρηκλῆνα ἐκράτη τὸ παλαιόν. ὁ δὲ ἢ μετέρος βα
 σιλεύς, μὲν τῶν τούτων διόρθωσιν προσήγαγε διὰ φθὶ
 δικεῖας διατάξιος. ἢ ἢ περὶ τῶν δειδομένων εἰς θέσιν
 ὑπὸ τοῦ φυσικοῦ πατρὸς διελέχθη. ἐπεὶ δὲ γὰρ εὐρε
 θέματα ἄτινα καὶ προσεθήκαμεν, ἢ οἱς οἱ παῖδες καὶ
 τῶν τοῦ φυσικοῦ πατρὸς διὰ τὸ εἶναι ἢ θέσιν, κληρονο
 μίαν ἀπολλύνοντες, καὶ φθὶ θέσεως ἢ δὲως διὰ φθὶ
 ἐμαγκιστῆτον διαλυομένης, πρὸς οὐδέτερον πατρὸς
 ἐκαλοῦντο διαδοχῶν, κατὰ τὸ σώθησθαι αὐτῶν, καὶ τούτω

Sed eorum

μεταφέρω ἐπὶ τὸ κάλλιον, ἐποίησα ὡς εἰρητὰ διάταξι
 ξιν, διὰ ἧς ἐκέλευσα, ἵνα ἔαρ ὁ φυσικὸς πατήρ τὸν ἴδιον
 ἢ ὁρ εἰς πῆσιρ ἐτέρῳ παραχῆ, ἀκέραια πάντα τὰ δίκαια,
 πρὸς τὸ φυσικῶ πατρὶ τωτορ ἔχαρ, καὶ μὴ ἐξίέναι τὸ αὐτοῦ
 φαιμίαις. ὡς πρὸς εἰ παυτελῶς οὐκ ἐγένετο ἡδὲς πειτὸς, ἐν
 τὸν τῶ δὲ μόνῳ τῷ δέματι δοκεῖ τι ἔχῃρ ἢ θέσις, εἰς τὸ
 δῶνασθαι τὸν παῖδα ὅς ἀδία πῆτου παραγίνεσθαι, εἰς πῶ
 κληρονομίαιρ τῶ καλουμῶν πειτῶ πατρός. ἐπεί πῆγε δια
 δῆκῃς ἢ πῶ αὐτῶ γενομῶν, οὔτε κῆ τὸ πολιτικὸν, οὔτε κα
 τὰ τὸ πρῶτῳ δίκαιον, δῶνασθαι τι ἐκ φῆ τόντου κλη
 ρονομίας ἀπῶσθαι, οὐδὲ κοῦραταβονῆας αἰ τῶν, οὐδὲ δὲ δὲ
 ἄνοφικίόσο κινῶν, διὰ τὸ μὴ δὲ ἀνάγκῃ εἶναι τῷ πῆ πῆ
 πατρί, ἢ γράφῃρ αὐτῶ κληρονομῶν, ἢ ὅς ἐρεδάτορ ποιεῖρ,
 δια κληνὴ φυσικῶ δέσμῳ κρατοῦ μῶν αὐτόρ. τὸ πλέορ
 φημί, οὐδὲ εἰ κατὰ τὸ Sabinianum δόγμα ὅς ἔριβου
 μάριβου ἐτυχῆρ αὐτόρ λαβῶν εἰς πῆσιρ. καὶ γῆ καὶ ἐπὶ
 τὸ τριάντης θέσεως, οὐδὲ τὸ τέταρτορ αὐτῷ φυλαχθῆσῃ
 ἀπὸ δόγματος, οὔτε τις ἀγωγὴ πρὸς ἀπαίτησιρ ἀρμό
 σῃ τῶ τετάρτου. ὅς ἤρηται ἢ ἐκ τῆς εἰρημῶν διατάξεως
 τῶ πατρός ἢ ἡμῶν βασιλείας, ἐκθνος ὁ θετὸς παῖς, ὅρ ὁ
 φυσικὸς πατὴρ τῷ πάπῳ αὐτῶ τῶ πατρός δέδωκερ
 εἰς πῆσιρ. ἐκατέρου γῆ ἐν ταῦθα σωτρεχοντος δίκαιου.
 τῶ τῶ τῶ φυσικῶν διὰ τῶ συγγένειαν, τῶ τῶ τῶ ἐννόμῳ
 διὰ πῶ πῆσιρ, τὰ ἀρχαῖα δίκαια τῆ τριάντη πῆσιρ φυ
 λάτορ μῶ οὕτως, ὡς πρὸς εἰτις αὐτεξούσιος ὡρ δέδωκερ
 ἑαυτόρ εἰς πῆσιρ. ταῦτα ἢ ἰδικῶς καὶ κατ' ἑκασορ ἐκ τῶ
 εἰρημῶν φῆ προλαβούσης διατάξεως ὅς λαβῆρ.

ὁμοίως ἔτυχῆ κακῆνο πειραπείας προσκλονσης. τῶ τῶ
 παλαιῶν, τῶς ἐξ ἀρρένων καταγομῶν πλέορ φιλονο
 τῶν, ἐπὶ μόνις ἐγγονοῖς ἢ ἐγγόναις τῶς ὅς ἀρρένογονίας
 καταγομῶν τὰ τῶν σόνων πῶ ἐχόντων δίκαια καὶ τῶ
 ἀδύα

Item metus 14

ἀδύατων αὐτοῦς προτιμώντων, τῶς ἢ ἀπὸ θυγατρὸς ἐγα
 γόνους, καὶ τῶς ἀπὸ ἐγγόνῃς προεγγόνους, τῶς κοῦνάτοις
 στωαριδμονντων, ἐπὶ τῶ ἀδύατων δούτερους ἀθέντων. ἐπὶ
 καλούντῳ γῆ εἰς τὰ πράγματα, τῶ τῶ τῶ πρὸς μῆτρος
 παππῶ, τῶ δὲ εἰς τῶ κληρονομίαιρ ἢ μάμμῃς ἢ πρῶμαμ
 μῃς, εἰτε πρὸς πατρός, εἰτε πρὸς μῆτρος, ἢ νῆκα μὴ ὑπῆσαν
 ἀδύατοι. οἱ δὲ πρὸς ὀλίγων βεβασιλικότες ἐνιαυτῶν, οὐ
 κατέλιπον ἀδιόρῳ τῶ τῶ τῶ τῶ ἀτόπημα. ὡς τῶ γὰρ
 τῶ τῶ ἐγγόνου, ἐπὶ προεγγόνου ὄνομα κοινόν ὅς τῶ ἐξ ἀρ
 ρενογονίας καὶ πῶ κληρονομίας καταγομῶν, διὰ τῶ τοῖς
 νῆρ αὐτοῖς τάξιρ, καὶ τῶ αὐτῶ φῆ διαδοχῆς ἐφιλοτι
 μήσαντο βαθμόρ. οὕτω μῶ τῶ, ὡς πλεονεκτῆρ ἐν βρα
 χῆ τοῖς ὅς ἀρρένογονίας, δια καὶ γῆ γῆνοσκομῶν τῶ φῆ
 σῃ, καὶ ὑπὸ τῶ παλαιῶν τιμῆ πῆτας, ὡς τῶ αὐτοῦς ἐν
 τρίτῳ μέρῃ τῶ πῶ ἔχαρ. ἐὰρ γὰρ τις τελευτήσῃ κα
 ταλιπῶν ἢ ὁρ, καὶ ἀπὸ θυγατρὸς τελευτησῆσῃς ἐγγονο
 ἢ ἐγγόνῳ, προεγγονοῦ ἢ προεγγόνῳ, ὁ μῶ ἡδὲ λήφεται
 καὶ οὐγκίας, ὁ δὲ ἀπὸ φῆ πρῶτε τελευτησῆσῃς θυγατρὸς
 ἐγγονοῦ ἢ ἐγγόνῃ, ἢ προεγγονοῦ ἢ προεγγόνῃ δ. τούτῃς
 πρὸς τὸ τρίτορ ὡρ ἢ μελλῆρ ἢ μήτηρ, ἢ γῶν ἢ μάμμῃ πρῶ
 οὔσα λαμβάνῃ. ἢ γῶν μήτηρ αἰ τῶ, ἢ γῶν ἢ μάμμῃ ζῶσα,
 καὶ ἐλάμβανῃ οὐγκίας. ἐκείνης δὲ τελευτησῆσῃς ὁ ὅς αἰ
 τῆς ἐγγονοῦ ἢ προεγγονοῦ παρὰ τὸ τρίτορ, τούτῃς πα
 ρὰ τῶ διούγκιορ. τῶ γὰρ καὶ οὐγκῶν τῶ τρίτορ διούγκ
 κίον ὅς. λήφῃ τῆς παπῶν ἢ πρῶπαπῶν κληρονομί
 ας. εἰ δὲ γῶν καὶ συμβῆ τελευτησῆσαι ἐπὶ ἡῶ, ἢ γῶν θυγα
 τρῆ, καὶ ἐπὶ ἐγγόνῳ ἢ προεγγόνῳ, ἀπὸ ἡῶ, ἢ γῶν θυγα
 τρὸς πρῶτε τελευτησῆσῃτων, ὁ μῶ ἡδὲ, ἢ γῶν θυγατρὸς λήφ
 ται καὶ οὐγκίας, ὁ δὲ ἐγγονοῦ ἢ προεγγονοῦ ἢ ἀπὸ τοῦ ἡῶ
 ἢ τῶ θυγατρὸς πρῶτε τελευτησῆσῃτων δὲ λαμβάνουσιρ, τῶ
 τῆς καὶ αὐτοῖς πρὸς τὸ γ, ὡρ ἢ μελλῆ λαμβάνῃρ ὁ αὐτῶ
 πα

πα

πατρῆς, ἢ μητρῆς, ἢ πάππου, ἢ μάμμης, εἴτε πρὸς πατρῶς, εἴτε πρὸς μητρῶς. Ἐκλειος δ' ὄντος τοῦ κληρονομοῦτος προσώπου, περὶ οὗ γίνεται ζήτησις ἐν κληρονομίᾳ, οὐκ ἔτι διαφορὰ τίς ἀναφύεται, πόπερον ἐξ ἀρρένογονίας ἢ θηλυγονίας οἱ ἔγγονοι ἢ οἱ προέγγονοι κατάγονται. εἰ δὲ συμβῆ πελωτήσασαι ἀρρένα ἀπὸ θυγατρῶς προπελευτησάσης ἔγγόνους καταλιπόντα, εἰ δὲ συμβῆ θήλησαν πελωτήσασαι, καὶ ἀπὸ ἡοῦ, ἢ γουμ θυγατρῶς προπελευτησάντων ἔγγόνους καταλιπέω, ὑπαισι δὲ καὶ ἀδανάτοι τῶν κληρονομήσαντι. πάλαι μὲν ὡς εἶρηται, ὁ δουδεκάδελτος νόμος, τοὺς ἀδανάτους τῶν ποιούτων ἔγγόνων προετίμα. σήμερον δὲ εἰ καὶ μόνον ὑπαισι οἱ ἔγγονοι, οὐδεμία πάροδος τοῖς ἀδανάτοις ἀπὸ τοῦ δουδεκάδελτου δοθήσεται, ἐπὶ τὰ πράγματα τοῦ κληρονομοῦτος, ἢ ἐν τελευτησάσης, διὰ τὸ τοὺς ἔγγόνους εἰ τοὺς προέγγόνους ἐπιτίναται τὸν τόπον ἐκείνων, ἐξ ὧν καὶ γέγονασιν, ἀλλ' εἰ μὲν ὡς εἶρηται τῶν κληρονομήσαντων, ἢ τῆς κληρονομοῦτος ὄντος ἢ θυγατρῆς, τότε, ἐπὶ τῶν τελευτησάντων ἀρρένων, οἱ ἀπὸ θηλυγονίας ἔγγονοι, ἐπὶ τῶν ἐν τελευτησάσης θηλείας, οἱ ἀπὸ ἀρρένογονίας ἢ θηλυγονίας ἔγγονοι παρὰ τὸ γ λαμβάνουσι τῶν δικίω γονέων. ἡνίκα δὲ αὐτοῖς πρὸς τοὺς ἀδανάτους μόνους ὄντων ἀγῶν, πᾶσαν λήφονται τῶν κληρονομίαν, τῶν ἀνιόντων, ἢ μὲν γὰρ πάλαι διάταξις, ἢ τις τοῖς μὲν ποιούτοις ἔγγόνουσι θ ἐπίδου οὐγκίας, τοῖς δὲ ἀδανάτοις τρεῖς. ἕκαστο δὲ καὶ μεταγενεστέρα διάταξις ἀμυδρῶς ἐναντιομύνη. ἀλλ' ὁ ἡμέτερος βασιλεὺς τῶν ποιούτων ἐκ τῆς ἀσαφείας ἐγερομένη ἀμφιβολία ἀναζῶν, τῶν μὲν εἰρημλίκῃ δευτέρῃ διάταξιν οὐσωεχώρησεν ἐγγραφῆσαι τῶν δικίω κώδικι, οὐδὲ εἴασεν αὐτῶν εἶναι ἐν αὐτῶν, ἀπὸ τοῦ θεολογιστοῦ κώδικος μεταθεῖσασιν, ἀλλ' ἐξεφώνησε γενικῶν κῆ σαφεσάτην διάταξιν. ἀναζῶν μὲν τῶν θ, εἰ τῶν οὐγκίω διαίρεσιν,

εἰς ὁλόκληρον δὲ τοὺς εἰρημλίκας ἐγγόνους εἰ προέγγονος προτιμήσασιν τῶν ἀδανάτων. ἀποπορ γὰρ τοὺς ἐκ πλάγιου, καλλίονας εἶναι τῶν κληρονομῶν, ἐν βραχὺ γὰρ μέγα, τῶν αὐτῶν διάταξιν κρατέω κατὰ τὰ ἐν αὐτῇ περιεχόμενα, καὶ καὶ τοὺς συμμανομύλους ἐν αὐτῇ χρόνους, καὶ νῦν ἐκλευσεν. ὡσπερ δὲ εἰρημλίκῃ ἐν τοῖς προλαβοῦσιν, ὅτι ἐὰν τις τελευτήσῃ ἐπὶ ἡῶ καὶ ἔγγονοι καὶ ἔγγονας ἀπὸ ἡοῦ προτελευτήσαντος, ὅτι ἰμ σίρεπεμ, ἢ γουμ κατὰ σαφῆρ, καλοῦνται αἱ ἀπὸ τοῦ προτελευτήσαντος ἔγγονας, καὶ οὐχὶ ἰμ κἀπιτα. οὕτω καὶ ἐὰν ἀρρένη τελευτήσῃ ἐπὶ ἡῶ καὶ ἔγγονοις ἀπὸ θυγατρῶς προτελευτησάσης, πάντες οἱ ἔγγονοι ἰμ σίρεπεμ καλοῦνται παρὰ τὸ γ λαμβάνοντες. εἰ δὲ θήλησα τελευτήσῃ ἐπὶ ἡῶ καὶ ἔγγονοις ἀπὸ ἡοῦ, ἢ θυγατρῶς προτελευτησάντων, πάλιν οἱ ἔγγονοι, ὅσοι δὴ ἴμ τε εἰσὶ, λήφοντ' τὸ τετραονγκιον. καὶ ὡσπερ ἐὰν ἀρρένη τελευτήσῃ, ἡοῦ μὲν κἀπιτα καταλιπῶν, ἀπὸ τῆς ἡοῦ προτελευτησάντων ἔγγόνους διαφόρου ἀριθμοῦ, ἀπὸ μὲν τῶν ἐνόσ, ἕνα ἢ δύο, ἀπὸ δὲ τῆς ἑτέρου τρεῖς ἢ δύο, οὐχὶ ἰμ κἀπιτα, ἀλλ' ἰμ σίρεπεμ γίνεται ἢ διαίρεσις, καὶ εἰς ἢ δι δύο λήφοντ' τὸ ἐξαονγκιον, οἱ δὲ γ ἢ δύο, τὸ ἕτερον ἐξαονγκιον, οὕτω καὶ ἐὰν τελευτήσῃ ἀρρένη πρόσωπον, ἔγγόνους καταλιπὼν ἀπὸ θυγατρῶν προτελευτησάντων, ἢ καὶ θήλησα, τελευτήσῃ ἔγγόνους καταλιπούσα ἀπὸ ἡοῦ ἢ θυγατρῶν προτελευτησάντων, ἢ προτελευτησάντων διαφόρου ἀριθμοῦ, οἷον ἐκ μὲν τῆς ἐνόσ μέγας ἕνα, ἐκ δὲ τῆς ἑτέρου γ ἢ δύο, ἰμ σίρεπεμ ἢ κληρονομία διαίρεθῆσεται, καὶ ὁ εἰς ἢ καὶ δι δύο λήφοντ' τὸ ἐξαονγκιον, οἱ δὲ τρεῖς, ἢ εἰ δὲ τὸ ἕτερον ἐξαονγκιον. ἡνίκα δὲ θῆλυ πρόσωπον ὄντος τελευτήσῃ, καὶ οἱ ἔγγονοι ἢ προέγγονοι φιλονεικῶσιν, εἰ μὲν πρὸς θεῖου ἢ θείας, τότε τὸ προτελευτήσαντος ἀκέραιον λήφοντ' τὸ μέρος, τὸ τῆς ἐπίτου μεώσεως οὐ γινομένης.

De legitima agnatorū successionē. Tit. ii.

Εχε ταῦτα ὡς ἐν προθεωρίᾳ. ἢ συγγένεια, ὄνομά δὲ γενικῶρ. Διακρίθεται δὲ εἰς τρεῖς, εἰς ἀνιόντας, κατιόντας, καὶ τοὺς ἐκ πλαγίου. καὶ ἀνιόντες μὲν εἰσιν, οἱ ἡμᾶς γεγεννηκότες, οἱ ὡπατῆρ, μήτηρ, πάππος, μάμμη, πρόπαππος, προμάμμη, καὶ οἱ ἐτι τούτων ἀνωτέρω. κατιόντες δὲ οἱ δὲ ἡμῶν γεννηθέντες, οἱ ὡπατῆρ, θυγάτηρ, ἐγγονοὶ ἐγγόνη, προέγγονοι προέγγονη, οἱ ἐτι τούτων κατωτέρω. ἐκ πλαγίου δὲ οἱ μῆτε ἡμᾶς γεγεννηκότες. μῆτε δὲ ἡμῶν γεννάμενοι, φιλίαι δὲ αὐφιλίαι γονῆς καὶ φιλίαι ἡμῶν κεινηνοκότες, οἱ ὡ ἀδελφοὶ ἀδελφῆ, θείος θεία, ἀνεψιὸς ἀνεψιά. καὶ οἱ ἐκ τούτων καταγόμενοι. οἱ δὲ ἐκ πλαγίου συγγένεια, διακρίθεται εἰς δύο, εἰς ἀδελφούς, καὶ κοινάτους. καὶ ἀδελφοὶ μὲν εἰσιν οἱ ἡμῶν ἀφρογονοὶ ἡμῶν σωμαπτόμενοι. κοινάτοι δὲ οἱ κατὰ φιλίαν. ἐκαστὸν δὲ τάξις συγγενείας, ποικίλους ἔχει καὶ διαφοροὺς βαθμούς. ἀλλ' ἐπὶ μὲν τῶν ἀνιόντων καὶ κατιόντων ἀπλοῦς εἶναι τῆς καὶ εὐχρίως ἢ κατάληψις τῶν βαθμῶν. ἐκαστὸν δὲ τούτων τῶν προσώπων βαθμῶν ἀποτελεῖται. καὶ ἀπλῶς ὁμοίως γεννήσας, ποσόντους καὶ βαθμοὺς εὐρέσας. ἐπὶ δὲ τῶν ἐκ πλαγίου δυσχερεστέρα καὶ οὐκ ἐδικατάληπτος εἶναι τῶν βαθμῶν εὐρεσις. διὰ γὰρ ἡμᾶς οὐκ εὐθέως πρέχει ἐπὶ τὸ ἐκ πλαγίου πρόσωπον, ἀλλὰ πρότερον ποιεῖται πῶς ἀνάβαιναι ἐπὶ τοὺς ἀνιόντας, μέχρις οὗ ἐκ πτωμένων ἐκείνων τῶν αἰτίων φιλίαν γεννήσας τὸ ἐκ πλαγίου, εἴτα ποιοῦντες ἐξόντας κατιέναι ἐπὶ τὸ ζήτην μὲν πρόσωπον τὸ ἐκ πλαγίου. καὶ οὕτως πάσας ἀριθμῶν τάς γεννήσας τὰς ἀναγομένας, ποιοῦντες μὲν ἐπὶ φιλίαν ἀνόλου, ποιοῦντες δὲ ἐπὶ τὸ καθόλου. ἐκαστὸν γὰρ γεννησὶν ἐπὶ φιλίαν τάττων βαθμῶν, ποιοῦντες τὸν ἀριθμῶν. καὶ ἐπὶ μὲν τῶν κατιόντων εὐχερῆς ποιοῦντες, οἱ ὡ ὄνιος μου πόσου μοί εἰς βαθμῶν, ἐγὼ

ἔτερον, ἰδού μία γεννήσας, ἕνα βαθμῶν ἀπετέλεσεν. καὶ κοινῶν πρώτων μοι εἶναι ὁ ἡμῶν βαθμῶν. ὁ ἔγγονος πόσου, ἐγὼ ἐγέννησα τὸν ἡμῶν, ὁ ἡμῶν τὸν ἔγγονον, ἰδού δύο γεννήσας δύο βαθμοὺς ἀπετέλεσεν. οὐκοῦν ὁ ἔγγονος ἐπὶ δύο τρεῖς βαθμοῦ. τὸ αὐτὸ καὶ ἐφεξῆς, ἐπὶ προεγγόνου οἱ ἀπεγγόνου. ὁμοίως καὶ ἐπὶ τῶν ἀνιόντων, ὁ ὡπατῆρ πόσου μοι ἐπὶ βαθμῶν. ἐμὲ ἐγέννησε ὁ ὡπατῆρ, ἰδού μία γεννήσας ἕνα βαθμῶν ἀπετέλεσεν. ὡς οὖν πρώτου μοι ἐπὶ βαθμοῦ. ὁ πάππος πόσου; ἐμὲ ὁ ὡπατῆρ ἐγέννησε, τὸν ὡπατέρα ὁ πάππος, ἰδού δύο γεννήσας, δύο βαθμοὺς ἀπετέλεσεν. εἰσιν οὖν ὁ πάππος δύο τρεῖς βαθμοῦ. τὸ αὐτὸ καὶ ἐπὶ μητρός καὶ μάμμης, καὶ πάντων ἀνιόντων ἀφρογονῶν καὶ θηλειῶν. ἐπὶ δὲ τῶν ἐκ πλαγίου ὡς εἴρηται, δὲ ἀνιέναι ἐπὶ τὸ τὸ συγγενείας αἴτιον πρόσωπον τὰς γεννήσας ἀριθμοῦντα. καὶ πάλιν κατιέναι φιλίαν τὰς γεννήσας, ἕως οὗ ἔλθωμεν εἰς τὸ πρόσωπον περὶ οὗ ἡ λήτησις. εἰ γάρ τις σὲ ἐρωτήσῃ, ὁ ἀδελφός σου πόσου σοι ἐπὶ βαθμοῦ; λέγε ὅτι δευτέρου. διὰ τί; ἀνέρεχθαι πρὸς τὸν ὡπατέρα. ἰδού μία γεννήσας ἀπὸ τοῦ πατρὸς εἰς σὲ ἕνα βαθμῶν ἀπετέλεσε. εἴτα ἐποθεῖν ἔνυες τὸ αἴτιον φιλίαν γεννήσας πρόσωπον, κατέλθε πρὸς τὸν ἀδελφόν, προσθεῖς ἐνταῦθα ἕτερον γεννησὶν. ἰδού δύο γεννήσας, δύο βαθμοὺς ἀπετέλεσεν. οὐκοῦν καλῶς εἴρηται ὅτι ὁ ἀδελφός δευτέρου ἐπὶ βαθμῶν. πάλιν εἰ μὲν ἔσῃ ἐρωτῆσθαι. ὁ θείος πόσου σοι ἐπὶ βαθμοῦ; λέγε ὅτι τρίτου. ἀνάγκη γὰρ σὲ ἀνιέναι ἐπὶ τῶν πατέρων καὶ λέγει γὰρ. ἐμὲ ἐγέννησε ὁ πατῆρ, τὸν ὡπατέρα ὁ πάππος, ἰδού δύο γεννήσας. ὁ αὐτὸς πάππος τὸν ἐμὸν θείον. ἰδού γὰρ γεννήσας, τρεῖς βαθμοὺς ἀπετέλεσεν. ὡς οὖν τρίτου μοι ἐπὶ βαθμοῦ ὁ θείος. οὕτως καὶ ἐπὶ τῶν ἐξῆς, τῶν αὐτῶν προσέχωρ κανόνι δύνασαι καταλαβεῖν τοὺς βαθμοὺς. ἐπεὶ δὲ σοι ταῦτα προπεθεώρηται, ὅρα λέγειν τὸ προκείμενον. εἰ μὲν

της τελευταίης, μηδένα καταλιπών, μηδὲ τὸν ἐν τάξει σὺ
 ου καλομνήμων, ἢ ὑπὸ τῷ πρῶτῳ, ὁποῖος ἕστιν ὁ ἐμικυ
 κισσῶτος, ἢ ὑπὸ τῶν διατάξεων, ὁποῖοι εἰσὶν οἱ προσρημέ
 νοι ἔγγονοι, ἢ ὑπὸντα τὰ τοιαῦτα πρόσωπα τὸν τοῦ τελευ
 τήσαντος ὅπως δὴ ποτε κληρονομίαν οὐκ ὑπεσέρχοντο, τότε ὁ
 Δουδικὰ δὲ λτος νόμος, ἐν δευτέρᾳ τάξει τὸν ἐγγύτατον
 τὸν ἀδελφόν, ἐπὶ πῶς κληρονομίαν καλεῖται. ἀδελφῶ
 τοι δὲ εἰσὶν, ὡς περὶ καὶ ἐν τῇ πρώτῃ παραδεδωκὰ κληρονομίᾳ
 σιτουτίωνι, οἱ κατὰ ἀρρένογονίαν ἢ μὴ σωμαπρόσμε
 νοι συγγενεῖς, quasi a patre cognati, οὗτοι εἰσὶν ὡς ἀνεῖ
 ἐκ πατρὸς συγγενεῖς. ὡς οὖν οἱ ἐκ τῆ αὐτῆς πατρὸς πεχθέν
 πε ἀδελφοί, ἀδελφοὶ ἀλλήλοις εἰσὶν, ἢ ῥωμαῖσι ἢ λέξ
 αινται κόνσουλινεοι, ἐλλωιστὶ ὁ ὄμιλοι, οὐ διαφερομέ
 κων ἢ μὴ ὁ πατρὸς ἐκ τῆ αὐτῆς μητρὸς εἰσὶν, ἢ ἐκ διαφόρων
 μητρῶν. ἢ ὁ θεός μὲν πρὸς πατρός, ἀδελφῶτος μοι εἰσὶν, καὶ
 γὰρ ἐκείνων. Ὁ δὲ ἀπὸ δύο ἀδελφῶν ἀρρένων τεχθέντες,
 ἀδελφῶτος πρὸς ἀλλήλους προίχοντες δίκαια, οἱ ἄνευ λέ
 γονται fratres patrueles. καταρχησικῶς δὲ κόνσουλινε
 νοι, κόνσουλινεοὶ δὲ λέγονται κυρίως οἱ ἐκ δικλῶν δύο ἀ
 δελφῶν πεχθέντες, quasi consorini. τῷ τῷ ῥωμαῖνος
 τῷ κανόνι, ἀδελφῶτος τις εἰς πολλοὺς βαθμοὺς παραγενέ
 αῖς καὶ ἐπιφέρει, ὅτι ὁ ἴσος τῷ θεῷ μου τῷ πρὸς πατρός, Ὁ
 δὲ ἐκ τούτου ἔγγονος, ἀδελφῶτος εἰσὶν. καὶ ἀπλῶς ἐφ' ὅσον ὁ
 ῥῶς θῆλυ πρόσωπον μὴ διακρίνοντες τὴν συγγένειαν, ἀδελφῶτος
 ἀποφαίνονται τοὺς τικτομνίους. οὐ μόνον δὲ οἱ ζῶντος τῷ πα
 τρός τεχθέντες, ἀλλὰ Ὁ δὲ μετὰ πῶς ἐκείνου τελευτῶν,
 τὰ ἐν ὁμομορφίᾳ ἔχουσι πρὸς ἐμὲ δίκαια, οὐ πάντες
 δὲ ἅμα οἱ ἀδελφῶτοι εἰς τὴν τοῦ τελευτήσαντος κλη
 ρονομίαν προίχονται, ὑπὸ τῷ Δουδικῷ δὲ νόμῳ. ἀλλὰ
 οἱ οἱ τινεῖς ἐγγύτερον ἐπιπέχοντες βαθμῶν, ὅπως δὲ ἄλλοι
 ῥῶς ἀδελφῶτος τινὰ τελευτήσαντα, πῶς δὲ καὶ τοῦ

Sunt autem.

το νοθεῖσθαι, προϊόντες μαρτυροῦμεθα. ὡς περὶ οὐκ ἐὰν εἰσὶν ἀ
 δελφῶς, εἰς καὶ δεῖται, ἐπεὶ δὲ ὁ μὴ ἀδελφῶς δευτέρου
 βαθμοῦ, ὁ δὲ θεός τρίτου εἰς βαθμοῦ, ὁ ἀδελφῶς προτι
 κῶτα. οὐ μόνον δὲ γέννησις, ἀλλὰ καὶ θέσις, ἀδελφῶτος
 σωμασικῆς. οἷον ἐγὼ ἔχω φυσικὸν πατέρα, ἔλαβον καὶ θε
 τὸν, καλεῖσθαι οὗτοι ἀλλήλους οὐ μόνον ἀδελφῶτος, ἀλλ
 καὶ ὁμοίους. εἰ δὲ ἕτερος ἀδελφῶτος, οἷον ὁ ἀδελ
 φός μου, ἢ ὁ πρὸς πατρός θεός, ἢ καὶ ὁ υἱός, ἢ γοῦρ ὁ ἔγ
 γονος τοῦ πρὸς πατρός θεοῦ, εἰς δεῖται ἔλαβε τινὰ, ἀδ
 ελφῶτος μεταξύ ἡμῶν σωμασικῶς. ἢ κληρονομία
 μεταξύ ἀρρένων, ἀδελφῶτος δικαίως καταφέρεται, εἰ ἐν
 μακροτέρου βαθμοῦ εἶεν πρὸς ἀλλήλους, ὁ τελευταίος,
 καὶ ὁ αὐτὸν διαδέχεται. καὶ εἰς γὰρ τῷ πρὸς πατρός
 θεοῦ ἀπέγονος διὰ πάντων προϊόντων ἀρρένων, ὅς ἐσ
 τὴν ἐκδομοῦ βαθμοῦ. εἰ γὰρ ὁ θεός ἕστι γ' βαθμοῦ, τοῦ
 τοῦ ἴσος δὲ. ὁ ἔγγονος ε, ὁ πρὸς γονος ε, ἢ ἐκόντως
 ὁ ἀπέγονος, ταῦτα μὴ μεταξύ ἀρρένων. εἰ δὲ θήλια ἢ
 κληρονομία, τότε ἢ ἀδελφῶτος δικαίως τῷ τῷ πε
 λευτήσαντος λαβὴν περιουσίαν, ἢ νῆκα ὁμοίους ἢ πέντες
 ἢ ἀδελφῶτος. εἰ δὲ ἢ ἢ πρὸς πατρός, ἢ θυγάτηρ ἀδελ
 φῶτος, οὐκ ἢ ἀδελφῶτος ὡς ἀδελφῶτος κληρονομίαν, καθόλου γὰρ
 ὁφείλας εἰδένα, ὅτι θῆλυ πρόσωπον ὑπερβαρὴν βαθμῶν
 ὁμομορφίᾳ, ἀδελφῶτος δικαίως οὐ κληρονομίαν. εἰ δὲ
 θήλια μὴ ἢ ἢ τελευτήσαντα, ἀρρένων δὲ πρόσωπον εἰς τὴν
 πάντες ἐκαλεῖτο κληρονομίαν, εἴτε γ, εἴτε δ, εἴτε
 ε ἢ ἢ βαθμοῦ, ἀδελφῶτος δικαίως κληρονομίαν, διὰ τοῦ
 ἐμοῦ ἀδελφῶτος, ἢ τοῦ θεοῦ μου τοῦ πρὸς πατρός. ἢ
 θυγάτηρ, ἢ ἢ πρὸς μητρός θεῖα εἰς ἐτελευτήσαντα, ὡς ἀδ
 ελφῶτος ἐκ κληρονομίαν ἐγώ. εἰ δὲ ἐγὼ ἐτελευτήσαντα, αὐτὰ
 ἀδελφῶτος δικαίως ἐπὶ πῶς ἐμῆ οὐ παραγίνονται κλη
 ρονομίαν. ταῦτα δὲ ὅπως ἔχει, ἐπεὶ δὲ λυσιτελέσεις

Ceterum

ἐδοξεν εἶναι, σωχεσεν τὸν ἄρξενος μάλλον ἐπὶ τὰς κληρονομίας καλῶς, ἢ τὰς θηλείας ἐπὶ τῇ πολιτείᾳ χρῆσθαι εἰσὶν οἱ ἄρξενες, πολιορκῶντες, λήτρωσάντες, ἄρχοντες. ἀλλ' ἐπὶ τῆσιν ἄποσιν ἐνομιόθη ἐξωθῆσθαι αὐτὰς καθ' ὅσον τὸ τελευτησάντων Διαδοχῆς ἐξωτικὸν μιμνήσκων, ὁ πρῶτος αὐταῖς πρὸς τὸ φύσει δίκαιον ἀφορῶν, πῶς ὅσον κοινῶν Διακατοχῶν ἐπισημαίνατο, ἐξ ἐκείνου τὸ μέρους καλέσας αὐτὰς, ἐξ οὗ τοῖς κοινῶν ἐπισημαίνατο τὸ ἐπὶ τῷ ἐξ ἀδελφῶν πρὸς τὸν δόμον, τουτέστιν ἡνίκα μηδὲς ἀδελφῶν, μηδὲ ἐγγυτέρος κοινῶν εὐρίσκειται. τὸ δὲ εἰρημύον ἡμῖν, ὅτι αἱ θήλειαι ἀδελφῶν δίκαιον κληρονομοῦνται μὴ, οὐ κληρονομοῦσι δὲ καθὼς ὁμοιότητι ἢ ὑπερέβησαν, οὐχ ἔνδοξον εἰς τοῦ δουδελφῶν. ὁ γὰρ δουδελφῶν πῶς τοῖς νόμοις σωθήναι φιλοῦν ἀσφάλεια, ἀπώτατος ὁμοίως ἀδελφῶν καὶ ἀδελφῶν, οἷον δὴ ὅσον εἶναι βασιλεῦσιν καθ' ὅσον μοιότητα τῶν σούων, ἐπὶ τὰ τοῦ τελευτησάντος ἐκάλει πρῶτα. ἀλλ' οἱ μετὰ τὸ δουδελφῶν σφοδρῶν, νεώτεροι μὲν ὄντες τὸ ἐκείνου νομοθεσίας, πρὸς βούλῃσι δὲ τῶν βασιλικῶν διατάξεων, ἀνεπίστα χύροντες, τῶν εἰρημύον ἐπισημαίνατο διαφορῶν, ἐξωθῶντες αὐτὰς καθόλου, τὸ τὸ συγγενῶν διαδοχῆς. μέχρι οὗ, καθ' αἴρηται, οἱ πρῶτοι πῶς ὑπὸ τῶν σφοδρῶν εἰσενεχθῆσαν τραχύνειν τῇ πολιτείᾳ, φυλακῶν ποτέρας διανοίᾳ διορθῶντες ὡς κοινῶν τὰς τὰς ἐκάλεισαν. ἢ καὶ τὸ ἐξωθῶν ἀνακληρονομοῦντες, τοῦ δὲ τῶν αὐτῶν, τρίτην τάξιν κοινῶν ἐπισημαίνατο, ὡς κοινῶν αὐτὰς ἐκάλεισαν. τῶν οὖν δευτέρων Διακατοχῶν αὐταῖς ἐπαγγελάμενοι, ὁ δὲ θεότατος ἡμῶν βασιλεὺς, τῶν ἐπισημαίνατο ἀπὸ τῶν δουδελφῶν ἄρξενων τῶν θηλείων περὶ τῶν Διαδοχῆς ἰσότητος φυλάττειν. ἐπισημαίνατο φιλανθρωπίας τοὺς πρῶτους, μὴ καθ' ἑαυτῶν

ἐκ τῶν τοῦ διαδοχῶν τὰς θηλείας ἐάσαντας. φησὶ ὁ αὐτὸς τοὺς μὴ τελείως φησὶ τῶν θηλείων ἀδικίας ἐν ἐπισημαίνατο. ἀποπώτατον γὰρ εἶναι, ἐξ ἑνὸς καὶ τῶν αὐτῶν βαθμῶν τὰς θηλείας τοῖς ἄρξενων σιωτρεχούσας, καὶ οὐ μόνον τῶν σιωτρεχούσας συγγένειαν, ἀλλὰ καὶ πῶς ἀδελφῶν ἀποπώτατος, μὴ κατὰ τὸ ὅμοιον τρόπον τοῖς ἄρξενων Διαδοχῆς, ἀλλὰ μόνον ἀδελφῶν ἀδελφῶν δίκαιον, ἐπὶ τῶν τελευτησάντων παρὰ γινέσθαι κληρῶν. τούτοις οὖν κληρῶν ὁ θεότατος ἡμῶν βασιλεὺς τοῖς λογισμοῖς, τὸ ἀρχαῖον ἀνεκαλέσασθαι δίκαιον, καὶ ἀπὸ τοῦ δουδελφῶν του φησὶ, καὶ δικαίως Διατάξῃ τὰ τῶν ἄρξενων γονίας σωτρεχούσας πῶς περὶ τῶν πρὸς τὸν πρῶτον ἀδελφῶν ἰσότητος εἰς πῶς λιγυτίμων ἐκέλευσεν ἐξ ἀδελφῶν καλῶς Διαδοχῆς, φησὶ προσημαίνατο πανταχοῦ τοῦ βαθμοῦ σωζόμενης. τὸν γὰρ ἐγγυτέρον, ἢ πῶς ἐγγυτέρον τοῦ ἐπέκεινα προσημαίνατο βούλεται. καὶ μὴ διὰ τοῦτο ἐλάττωνα αὐτὰς ἔχων, ἐπὶ τῇ καθὼς ὑπερέβησαν ὁμοιότητι τῶν. ἀλλ' ἑὰρ τὸς τελευτήσῃ, δὴ οὐ συγγενῶν καταλιπῶν τοῦ αὐτοῦ βαθμοῦ, ὡς ὁ μὲν ἄρξενος, ἢ δὲ τῶν θηλείας, ἅμα παρὰ γινέσθαι. οἷον λόγου χάριν, ἔστιν ἕως πρὸς πατέρα προσημαίνατο, ἢ θυγατρὸς θεοῦ, εἴ καὶ τὸ δὲ βαθμοῦ τῶν, καὶ τῶν ἡλθε πῶς ὁμοιότητα, οὐδὲν ἡπὸν, ἅμα τῶν δικαίως ἀδελφῶν τὸν περὶ τῶν Διαδοχῆς. ταῦτα δὲ ὁ θεότατος ἡμῶν βασιλεὺς ἐν τῇ εἰρημύον δίκαιως Διαταξῆς Διατυπώσας, πρὸς ἐθεκε κακῶν. καθὼς ἢ ἕνα ἢ τοῖς πρὸς τὸν ἐν φησὶ κοινῶν τάξεως, εἰς πῶς ἀδελφῶν μετέθεκεν. ἐκέλευσε ἢ ὡς ἀδελφῶν, οὐ μόνον τῶν ἡπὸν. ὡς θυγατρὸς τῶν ἀδελφῶν κατὰ τὰ ἡπὸν κρατῶντα ἐπὶ τῶν ἐμῶν παρὰ γινέσθαι κληρονομίαν. ἀλλὰ καὶ τοὺς τῶν ἀδελφῶν παρὰ γινέσθαι, εἴτε ὁμοπάτριον εἴτε, εἴτε ὁμομητρῶν. οὐκοῦν ἕνα ἢ τῶν τελευτήσῃ, καταλιπῶν ἀδελφῶν πρὸς

Нос еіаи

τελευτήσαντες ἡδὲ, ἢ θυγατέρας, καὶ ἀδελφῆς προτελευτήσαντες, ἢ θυγατέρας, ἢ γοῶν ὁμομητρίου ἡδὲ ἢ θυγατέρας, πρῶτα γενέσονται ἕξ ἴσου καὶ διαδέξονται. οἱ μὲν ὡς θεοὶ πατρὸς, οἱ ἕως δευτέρου πατρὸς, ὡς περ εἰ ἕξ ἀφ' ἑνὸς πάντες προῆλθον. ταῦτα ἕως ἥδη ἐθεματίσθη δὲ νοῦν, ἢ νῆκα οἱ ἀδελφοί, καὶ οἱ ἀδελφαί, ἕξ ὧν οὗτοι κατάγονται μὴ ζῶσι, τούτων γὰρ πρῶτον, καὶ τὸν κληῖρον ἀπαλαμβάνων τὴν τελευτήσαντος, οἱ ἐκ τῶν ἐπομένων βαθμῶν ἡσυχάσασιν. εἰς δὲ τὰ εἰρημνία πρῶτωπα ἐκ φθι εἰρημνίας διατάξεως ἐπινοηθέντα, ἢ τὴν τελευτήσαντος παραγίνετα κληρονομία, ἢ κἀπιτα μεριζομένη, καὶ οὐχί ἰσὶς πεμ. δὲ καὶ τὸ προσημνίον καὶ ἀρτίως λεχθῆν θεματισμῶ σαφηνίσαι, ἐτελεύτησέ τις ἀδελφὴν ὁμομητρίαν καταλιπών, καὶ ἡδὲ ἀδελφὸν προτελευτήσαντος, πᾶσαι μὲν δὲ τὴν προτελευτήσαντος ἀδελφῆς υἱός, ἐκληρονομησὶ ὡς ἀδελφῶν, παρεγένετο γὰρ ἀπὸ δυνατωτέρας τάξεως εἰ καὶ ἐπλεονεκτῆτο τῷ βαθμῶ. αὐτὸς γὰρ γὰρ τρίτου ἢ βαθμοῦ, ἢ δὲ ἀδελφὴν δευτέρου, ἀλλὰ σήμερον ἐκ τῶν ἐπινοηθέντων ὑπὸ τῶν ἡμετέρου βασιλέως αὐτὴν προτιμηθῆσεται τῶν υἱῶν τῶν ἀδελφῶν, ἀδελφικὰ κτησαμένη δίκαια ἐκ φθι διατάξεως, τὸ δὲ ἰσὶς κἀπιτα οὕτως ἕξ ἡ νοῦν. οἷον σωέβη ἐμὲ τελευτήσασα ἀδιάθετον, καταλιπόντα ἀδελφῶν προτελευτήσαντος, καὶ ἀδελφῆς προτελευτήσαντος πᾶσα. ἀλλὰ τὸν μὲν ἀδελφῶν ἦσαν γ ἢ Δ, φθι δὲ ἀδελφῆς εἰς ἢ β. οὐ δὲ λέγειν ὅτι οἱ ἀπὸ φθι ἀδελφῆς τὸ ἡμισυ, καὶ οἱ ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν τὸ ἡμισυ λαμβάνουσι, ἀλλ' ἰσὶς κἀπιτα γίνεται ἢ διαίρεσις, καὶ οἱ μὲν ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν τῆσασαρες ὄντες, Δ πρῶτα λαμβάνουσι μοίρας, οἱ δὲ ἀπὸ τῶν ἀδελφῆς ὄντες δύο, ἕξουσι β μέρη. ἐτελεύτησέ τις ἀδιάθετος, πολλῶν ὑπόντων ἀδελφῶν διαφόρου βαθμοῦ, ὁ δὲ δὲ ἀδελφῶν τὸν ἐγγύτερον καλεῖ. ὡς οὐ

εἰ λό

εἰ λόγου χάρις ὑπεσιμ ἀδελφῶν τοῦ τελευτήσαντος, καὶ υἱὸς ἀδελφῶν προτελευτήσαντος, ἢ γοῶν καὶ θεῶν πρὸς πατρὸς, ὁ ἀδελφῶν ἕσαι καλλίω. ὁ γὰρ δευτέρου, ἐκφθινοὶ δὲ τρίτου εἰσὶ βαθμοῦ. οὐ μόνον δὲ ἑνῆκα, εἰς ἕξ ἢ ἐγγύτερος ἐπὶ τῶν κληρονομίαν καλεῖται τὴν τελευτήσαντος, ἀλλ' εἰ καὶ πολλοὶ εἴη ἐν τῷ πλησιάζοντι βαθμῶ, πάντες ἅμα πρῶτα γίνονται. εἰ καὶ ἐνικῶ ἀριθμῶ ὁ δὲ δὲ ἀδελφῶν ἐχρήσατο εἰπὼν, ὅτι τὸν πρῶτον προτιμῶ, καὶ οὐκ εἴπερ ὅτι τὸν πρῶτον, οὐκοῦν ἕαμ εἰσὶ τρεῖς ἀδελφοὶ τῷ τελευτήσαντι, καὶ πᾶς ἑνὸς προτελευτήσαντος ἀδελφῶν, οἱ γὰρ ἀδελφοὶ κληρονομήσασιν, τὸν τὸν προτελευτήσαντος ἀδελφῶν πᾶσα νικῶντες, καὶ πάλιν τὸ εἰρημνίον τῷ δὲ δὲ ἀδελφῶν πρῶτον, ἢ τὸ σὶ μαίνει κυρίως πολλῶν βαθμῶν σύγκρισιν, τουτέστιν οὗ ἐγγύτεροι. πολλῶν εἰ καὶ ἢ σημασία τοῦ ῥήματος ὑποφαίναται τοῦτο. ἀλλ' οὐκ εἰ καὶ εἰς ὑπόκειται βαθμῶ, χῶρα τῆ ἀπὸ τῶν δὲ ἀδελφῶν κλησῆ, οἷον ἐτελεύτησέ τις, θεομόνον πρὸς πατρὸς καταλιπών, οὐκ ἔχωμ ἕτερον συγγενῆ. ὁ θεοσ ὡς πρῶτος παραγίνεται, καὶ τοὶ οὐκ ὄντες ἕτερου βαθμοῦ πρὸς ὅν οὗτοι συγκρίνεται. ἀλλ' εἰ μὲν ἂς ἀδιάθετος τελευτήσασα, ἐκθῆνος ὡς πρῶτος πρῶτα γίνεται, ὅς κατὰ τὸν καιρὸν φθι τελευτήσασα ἢ ἐγγύτατ τῷ κληρονομίῶν. εἰ δὲ ἀδιάθετος τις τελευτήσασα, ζητοῦ μὲν ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ, ἐν ᾧ δὲ ἄλλο γέγονε, μηδὲνα ἐκ διαθήκης γενέσασα τῷ τελευτήσαντι διάδοχος, τίς ἢ ἐγγύτερος. τότε δὲ κυρίως λέγεται ἀδιάθετος τὴν ἀδελφῶν τοῦτο δὲ ἐστὶ ὅτι διὰ πολλοῦ χρόνου, ἐν ᾧ διασῆμα ἢ συμβαίνει πολλὰ, ὡς τὸν κατὰ τὸν καιρὸν φθι τελευτήσασα μακροτέρου ὄντα βαθμοῦ, ἐγγύτερον γινόμενον κληρονομίῶν. οἷον ἐτελεύτησέ τις ἕξ ἡδὲ ἀδελφῶν γράσασ κληρονομίῶν, ὑπόνητ τῷ ἀδελφῶν, ὑπόνητ δὲ καὶ

Si plures

Proximitas

εἰ λό

θείου προς πατρός, ὁ γραφεὶς κληρονόμος Διςκέπητο
ἐν δὲ προσελθῶν. ἔν τῷ μεταξὺ ἀπέθανεν ὁ ἀδελφός
τοῦ Διαδεξιῶν. ἐρεπουδιάτευσεν μετὰ ταῦτα ὁ ἐξωτικός
πῶ κληρονομίαν, παραγίνεται ὁ θεός ὡς ἐγγύπερος. ἔν
τῷ δὲ τελευτήσας ἀπεδείχθη ἀδιάρθρος, διὰ τὸ μὴ εἶ
να ἐκ τῆ γραφῆς ἐπὶ πῶ κληρονομίαν παραγενέσθαι, ἐγ
γύτερος εὐρέθη ὁ θεός, καὶ τοὶ προλαμβανόμενος κτλ τὸν
καὶ ὁρ τὴν πελευτῆ, διὰ τὸ ἀδελφὸν ὑποθεῖναι τότε τῷ πελευτῆ
σαντι. ἐπὶ τῆ ἀδυνατικῆς Διαδοχῆς, οὐκ οἶδεν ὁ δουδικ
καδέλτος σουκκεσίονα. τουτέστι οὐ λέγεται ὅτι τῷ ἐγγυ
τέρου, ἢ πρὸ τῆ ἀδιάρθρου τελευτήσαντος, ἢ ἐρεπουδιατεν
σαντος πῶ κληρονομίαν, ὁ τῷ ἐπομῶν βαθμοῦ λεγί
μος κληρονομῶ. οἷον ἐπελεύτησέ τις ἀδιάρθρος ὑπόπιος
ἀδελφού, ὑπόπιος ἢ καὶ θείου προς πατρός. ὁ ἀδελφός
ἐκαλεῖτο, δηλονότι ὡς ἐγγύτερος. ἐὰν συμβῆ τὸν ἀδελ
φὸν πρὸ ἀδιάρθρου τελευτήσας, ἢ ἐρεπουδιατεῦσαι πῶ κλη
ρονομίαν, ὡς ἀδνατος ὁ θεός οὐ παραγενήσεται, διὰ τὸ ἀ
γνωστὸν σουκκεσίονα πὲρ δουδικαδέλτου, ἀλλ' ὁ πράι
τως τὸ πᾶσιμα τῷ δουδικαδέλτου Διορθῶν, ἀπελῶς ἢ
πλὴν ἐπενόησε τινὰ βοήθειαν. πὲρ ἢ θεῶν ἐκάλεσεν ἐκ τῆ
κοινατικῆς τάξεως, διὰ τὸ ἀδνατῆσαι τὰ ἀδνατὰ καὶ Δί
καα, ἐκ τῆ μὴ εἶναι σουκκεσίονα, ὃ ἢ θεοῦτατος ἡμῶν βασι
λεύς, διὰ πάντων κλειάς τὰς νομοθεσίας εἶναι ἀδνα
ζῶν τέθηκε διάταξις, ἢ ἢ πρὸ τῆ πατρωνικῶν Διελέχθη
δικαίω, καὶ φιλαυθρῶς διανοίει τοῦτο σκοπήσας ἐκ
κέλευσεν, ὡς σουκκεσίονα, ἐπὶ τῶ ἀδνατικῶν εἶναι
κληρονόμων. ἀνόητον γὰρ ἐνόμισεν εἶναι, ὅπερ τοῖς κο
ινατοῖς ὁ πράιτως ἐφιλοτιμήσατο. ἔστι γὰρ ἐπ' αὐτῆ σουκ
κεσίω, τῷ μὴ προσεῖναι τοῖς ἀδνατοῖς καὶ μάλιστα
ὅσοι περὶ τὸ βάρος τῆ ἐπιτροπῆς ἐστὶ successio. εἰ γάρ
ὡς ἀδικὸς ἐστὶ, καὶ δύο ὑποψιστὶ ἀδνατοῖ, ἀδελφός, καὶ
θεός

Placebat

θεός, ὁ ἀδελφός κληθήσεται ὡς ἐγγύπερος ἐπὶ τῆ ἐπιτροπῆ.
εἰ δὲ ἢ τελευτήσῃ, καὶ τότε τῷ τῶ ὄφθ δὲ δεύτερος ἀπο
θήσῃ βαθμός, χῶρα γίνετ' ἢ successio, ἢ λεγίτιμος
ὁ θεός ἐπιτροπὸς γενήσεται. ὅπερ τοῖνυν ἐπὶ τῆ βάρους τῆ
ἐπιτροπῆς ἐκράτη, ἀποπρῆν, μὴ ἢ ἐπὶ τῆ κέρδους τῆ κλη
ρονομίας κρατῆρ. ἐκ τῆ τάξεως τῶ λεγίτιμων, ἐπὶ
τὰ πράγματα τῷ υἱοῦ, ὁ τῷ τελευτήσαντος καλεῖται πα
τήρ, ὡς ἐξ ἰδικῶς contracta fiducia, τὸν ἡὸρ, ἢ τῶ θυ
γατέρα, ἢ ἐγγονοῦ, ἢ ἐγγόνου. καὶ τοῖς μετὰ ταῦτα ἐμαγ
κιπάτους ἐποίησε. σήμερον δὲ ἐκ τῆ τῷ ἡμετέρου βασιλέ
ως Διατάξεως περίττον τὸ ἰδικῶς contracta fiducia
ἐπιτῆρ ἐμαγκιπάτων. προλήψα γὰρ ἢ σιωπηρῶς ἐνθῆναι
ἐπὶ βούλετ' ταῖς ἐμαγκιπατίοσις ἢ εἰρημλῆν Διάταξις.

Ad legitimam

De senatusconsulto Tertul. Tit. iiii.

Εκ τῆ εἰρημλῶν ἐν τοῖς προλαβοῦσις ἐγνωμλῆ τῶ τῶ
δουδικαδέλτου ἀκρίβειαν, καὶ σενότητα περὶ τῆ
κληρονομίας. ἐξέβαλε ἢ γὰρ τοῖς ἐμαγκιπάτους τῆ
πατέρων Διαδοχῆς, οὐκ ἔτι γινώσκων αὐτοῦς, διὰ τῶ
συμβᾶσαι κάπιτις Διμιουτίονα. προετίμα δὲ καὶ τοῖς
ἐξ ἀβρονογονίας τῆ ἐκ θεῶν προελθόντων οὐκ ἐπισάμε
νος ἐπὶ τοσοῦτον, ὅτι αὐτὸ μῆτις τὸν υἱὸν, ἢ τῶ θυγατέρα
ἀδιάρθρους τελευτῶντας Διεπέχετο, οὐδὲ μὴ ὑπ' αὐ
τῶ ἐκληρονομήσῃ. ἀλλ' ὁ πράιτως θάλωρ πανταχοῦ τῶ
φύσις, ἐκ τῆ κοινατικῆς τάξεως, εἰς πῶ ἀλλήλων Δια
δοχῶν τούτους ἐκάλεσ, πῶ οὐδὲ κοινατοῖ Διδούς αὐ
τοῖς Διακατοχῆρ. αὐτῆ δὲ ἢ τῷ νόμου σενότης, ἔτυχε με
τὰ ταῦτα διορθώσεως. καὶ πρῶτον μὲν ὁ θεότατος κλα
δῖος τῆ μῆξὶ πρὸς παραμυθίαν τῶ τελευτήσαντων πα
δῶν λεγίτιμων Δέδωκε Διακατοχῶν. χροῖον δὲ ὕσερον
λόγμα γέγονε τερτουλλιάνου, ἐπὶ τῆ ἀδνατοῦ βασιλεί
ως πλεότερον περὶ τούτου νομοθεταῦ, καὶ θρηνοση τῆ

μητρί τῶν τῶν πατρῶν ἀποβολῆν, λεγιτίμωρ ἔχαρίσατο
 διαδοχῆν, τῆ μάμμη τῶ το μὴ φιλοτιμικάμωλ. εἴπε
 γὰρ ἔαρ τελευτήσῃ παῖς, μητέρα καταλιπῶν, εἰ μὲν
 ἔκιν εὐγενῆς, καὶ τριῶν πατρῶν ἔχῃ δίκαιον, εἰ δὲ ἀπει
 λευθῆρα τεσσάρων, ὡς ἀδύνατον ἐπὶ τὰ τῶν παίδων ἀξ
 ρένων τε καὶ θηλαῶν ἀδιαθέτων τελευτώντων παραγι
 νεῖσθαι πράγματα, οὐ μόνον ἔαρ ἀντεξοῖσι. ὅξιν ἢ μή
 της, ἀλλ' εἰ καὶ τελεῖ ὑπὸ τῶν τῶ ἰδίου πατρὸς ὑπεξ
 ουσιότητα, ὅτω μὲν τοῖ ὥστε κατὰ κέλευσιν τοῦ πα
 τρὸς ἀφίτενῆν αὐτάς. προτιμῶνται δὲ φιλ μητρεῖς
 τῶ τῆ κληρονομία, τῶ τελευτήσαντ. οἱ παῖδες. εἰ γάρ
 τις παῖδας καὶ μητέρα καταλείψῃ τελευτήσῃ, οἱ παῖ
 δες παραγίνονται, ἔτε σοδοῖ εἰσὶν, ἔτε τῶ τάξιν τῶν σου
 ωρ, ὅσοι οἱ εἰσὶν οἱ ἑμαγκιωῖτοι, ἔτε πρώτου βαρμού, ἔ
 τε δευτέρου, ἔτε ἐπέκανα. εἰ δὲ θήλαα ὅξιν ἢ τελευτή
 σασα, οἱ φιλ τελευτησάσης παῖδες οὐκ ἔωσι κληρονομῆ
 σαι τῶ ἰδίωρ μάμμῶ. ἄξρῆν, ἢ καὶ θήλαα ἐτελεύτη
 σε, ὑπῆρ δὲ πατὴρ ὅ οὐκ ἦσαν ὑπεξοῖσιοι, ὑπῆρ δὲ καὶ
 μήτηρ, ὁ πατὴρ προτιμῆσεται. εἰ δὲ πᾶπ. ὑπῆρ,
 ἢ πρόπαπ. ὅ οὐκ ἦσαν ὑπεξοῖσιοι, τότε ἢ μήτηρ
 προτιμᾶται, πρὸς αὐτοῦς μόνῃ ἀγωνιζομῶν τῶν τοῦ
 κληρου. καὶ ἀδελφὸς δὲ ὁμαμ. τῶ τελευτήσαντ, ἢ
 φιλ τελευτησάσης, φιλ αὐτῶν προτιμᾶται μητρός. εἰ
 γὰρ εἴκ. ὁμαμ. ἀδελφὴ σωαναπέμπεται, τουτέστι
 ὅξιν ἴσου κληρονομῆ. εἰ δὲ ὑπῆσαν ἀδελφὸς καὶ ἀδελ
 φῆ, καὶ μήτηρ, ὁ μὲν ἀδελφὸς προτιμᾶτο φιλ μητρός,
 καὶ ταῦτα ἔχουσης δίκαιον παίδων κοινῆ δὲ ἢ κληρονο
 μία μεταξὺ τῶν ἀδελφῶν καὶ φιλ ἀδελφῆς ἐγίνετο. ὡ
 τε εἰ ἢν μόνος ἀδελφὸς τῶν τελευτήσαντι, ἢ καὶ ἀδελ
 φὸς, καὶ ἀδελφῆ, καὶ μήτηρ, ἀπεκλείετο ἢ μήτηρ. εἰ δὲ ἀ
 δελφὸς μὲν οὐκ ὑπεξοῖσι, ἀδελφῆ δὲ μόνῃ καὶ μήτηρ, τότε ἔξα
 ονγκι

Βραβερνιη

ονγκιου μὲν ἢ μήτηρ, ἔξαονγκιου δὲ ἢ ἀδελφὴ λήφεται
 ἀλλὰ ταῦτα μὲν τὸ παλαιόν. διατάξεις δὲ γέγονε τοῦ
 ἡμετέρου βασιλέως, ἢ τις καὶ τῶν οἰκείων αὐτῶ ἐμφέρεται
 κώδικι, δι' ἧς παρεκελευσατο πρὸς τῶν φνσιν ὄξωρ, καὶ
 πρὸς τὸν φιλ λοχείας κίνδων, ὅς ἐστ' ὅτε καὶ τελευτῶν
 ἐπάγα, βοκθῆσθαι τῶν μητέρα, ἀσεβέστατον εἶναι νομί
 σασ, ζημίαν αὐτῆ προσφέρειν τὸ ἐκ τύχης, καὶ μὴ κατὰ
 γνώμη συμβαῖνον. εἰ γὰρ μὴ συμβῆ τῶν εὐγενῆ μητέρα
 τρεῖς, τῶν δὲ ἀπειλευθῆσαν δὲ τεκῆρ παῖδας, οὐ δια
 καίως τῆς τῶ τελευτήσαντ. ὅξωρ ἔτο διαδοχῆς, ποῖ
 ορ ἢ αὐταῖς ἐνομιζέτο πᾶσμα, εἰ μὴ γ' ἢ δὲ τέτοκε, δι
 ὅρ ἢ δύνατο λεγιτίμω δικάω κληρονομῆ, ἀλλὰ τὸν
 τελευτήσαντα, ἢ τῶν τελευτήσασα μόνους. ὅ
 πότε δὲ αἱ τῶν πρὸ βραχέ. βεβασιλευκότων διατά
 ξεις, τῶν λεγιτίμου διαδοχῆς διαλεγόμενα ποτὲ ἐβοή
 θουρ τῆ μητρί, ποτὲ δὲ ταντῶν ἐβάξωρ, οὐκ εἰς ὁλόκλη
 ρον αὐτῆ τῶν τῶν πατρῶν φιλοτιμικάμωλ διαδοχῶν,
 ἀλλ' ἐν τισιν βέμασιν, ὅιον ἐνίκα δίκαιον, εἴχε παῖ
 δων, τὸ τρίτον αὐτῶν ἀφαιρομῶν, ἔρηκτοσ παρῆχορ
 προσώποις. λεγιτίμου δὲ αὐτῶν ἀπαροῖσαν δικαί
 ου, ἐκ τοῦ ἐναντίου, φανερῶ παρεμυθονῶντο μοίρα
 φιλ κληρομίας. ἵνα δὲ σαφέστρον ἢ τὸ λεχθῆν, ὡς
 ἐπὶ βέματ. ἀναγκαῖον εἰπεῖν. εἰ σωεῖκ τελευτήσαι
 πινὰ ἔχοντα μητέρα δικάω παίδων κεκοσμημῶν, ἢ
 πῶν δὲ δῆ. λεγιτίμ. ἢ γοῦν ὑἱὸσ βείου, ὀκτώ μὲν
 θυγκίας ἐλάμβανον ἢ μήτηρ. ὁ δὲ δῆ. ἢ γοῦν ὁ τῶ
 βείου ὑἱὸσ, τέσσαρας. εἰ δὲ ἐκ τοῦ ἐναντίου οὐκ εἴχε
 δίκαιον παίδων ἢ μήτηρ, ὁ μὲν δῆ. ἢ γοῦν ὁ τοῦ βεί
 ου ὑἱὸσ, ἐλάμβανον ὀκτώ θυγκίας. ἢ δὲ μήτηρ τέσσαρας.
 ὁ δὲ δῆ. ἢ γοῦν ἢ μῶρ βασιλεὺς ὅξιν εὐθείας καὶ ἀπλου
 σπάτῃσ ὁδοῦ, τῶν μητέρα πάντων προτιμῆσε τῶν
 L II λε

Sed et nos

Sed cum

λεγιτίμων, ἀμείωτον πῶν τῶν πελευθησάντων πρίλων. αὐτῆ παρὲς χωρ Διαδοχῆρ, δεξημελλίου ἀδελφοῦ ἢ ἀδελφῆς, εἴτε εἴερ ὀμαίμοι τοῖς τελευτήσαντι, εἴτε κογναί καὶ πρὸς αὐτοὺς ἔχοιερ Δίκαια. ὡπερ ἔρ πάντων τ' λοιπῶν λεγιτίμων αὐτῶν προστίμμερ ὁ βασιλεύς, οὕτω πάντα ἀδελφοῦ, ἢ πᾶσαν ἀδελφῆρ, εἴ ἢ μὴ εἴερ λεγιτίμοι, ἅμα αὐτῆ ἐπὶ τῶ κληρονομίᾳ ἐκάλεσερ. οὕτω μὲν τοῖς, ἵνα εἰ μὲν μόνου εἴκοσαρ ἀδελφαί, ἀδνατικά ἢ καὶ κογνατικά ἔχουσα Δίκαια, καὶ μήτηρ τῶ τελευτήσαντος ἢ τῶ πελευθησάντος. τὸ μὲν ἡμισυ, ἢ μήτηρ τῶ τελευτήσαντος ἢ τῶ πελευθησάντος. τὸ δὲ ἕπερ ἡμισυ, πᾶσαι λάβοιερ αἱ ἀδελφαί. οἷον ἐπελευθησέ τις ὑπόνοσις τῶ μητρὸς, ὑποσῶμ δὲ ἢ δνο ἢ τριῶν ἀδελφῶν θεκλῶν, ἐξαδγκιον ἢ ἢ μήτηρ, ἐξαδγκιον δὲ αἱ πᾶσαι ἀδελφαί λήψοντ. εἰ ἢ πρὶς εἰρ ἀδελφός τῶ τελευτήσαντι προσώπῳ, ἢ γοῶν ἀδελφῆ, ἢ ἀναμίξ ἀδελφοί. Ἐ ἀδελφαί κογνατικά προσσχόμενοι ἢ προσχόμενοι Δίκαια, ἴρ κάπιτα ἢ κληρονομία διαρείδω. ὡσπερ οὖν ἀδελφοῦ μὲν ἢ ὑπόντος, ἢ μήτηρ τὸ ἡμισυ πάντως λήψεται. αἱ ἢ ἀδελφαί ὅσαι δῆποτε εἰσίμ, ἀντι μᾶς παραλαμβάνονται. ἀδελφοῦ δὲ ὑποκλήμενου, οὐκ ἔτι αἱ πολλαί ἀδελφαί τάξιρ ὑπέχουσι μᾶς. ὡπερ δὲ τῶ μητρὸς ἐποιήσατο πρόνοιαμ ὁ θεότατος ἡμῶν βασιλεύς, οὕτω κελεύει καὶ αὐτῶν τῶν οἰκείων φροντίδα ποιῆσαι πᾶσι δωρ. παρεγγυᾷ γὰρ αὐταῖς ἀνήκοις οὔσι τοῖς πασι, καὶ κληρόνοος ἀποροῦσιμ, ἢ νικά μὴ ὄξιρ ἐπίτρωπος πῶν ἀρχῆμ. ἢ χροτονηθεῖς ἕς ἐξκουσατίονι ἐχρήσατο, ἢ ἦς σούσπικτος ἀπεκινήθη, ὡσπερ αὐτῶν ἐπίτρωπος, καὶ μὴ ἀπρονοήτους αὐτοὺς καταλιμπάνειρ. Δεδῶκε δὲ αὐτῆ γῆνοου. ἢ τῶς, ἔχερ παρῆρσίαιρ τῶς πασι αἰτῆρ ἐπίτρωπος, ταυτέσιρ εἰσω ἑνίαιου. εἰ δὲ γᾶθυμῆσουσιρ αὐτῶν μητέρες εἰσω τῶ ἑνίαιου ἐπίτρωπος αἰτῆσαι τοῖς ποικ

Sed quemadmodum

αἰτῆσαι

πίλλοις, ἀνηκοὶ δὲ οὗτοι τελευτήσουσιμ, οὐ κληρονομῆσαι αὐτοὺς αἱ μητέρες. ἄποπος γὰρ ὄξιρ ἀβοήθητορ κατὰ ληψούσαρ τῶν παίδων, ἢ τῶν τῶν Διαδοχῆς ἀπολανῆρ. καλῆται ἢ εἰς τὰ τῶν παίδων πράγματα, ἀπ' τῶν τετραλλιανείου Δόγματος, εἰ καὶ ἀπὸ πορνείας ἔσχε τῶν τελευτήσαντα παῖδα.

Lice

De senatusconsulto Orphitiano. Tit. iiii.

Εἰρήκαμν ἑν τοῖς προλαβοῦσιμ, ὡς ὁ δ' οὐδ' ἐκάλελετος, οὐδ' μητέρα εἰς τὰ τῶν παίδων, οὐδ' παῖδας εἰς τὰ τῶν μητρὸς ἐκάλελε πράγματα. ἀλλ' ὁ πρᾶσι τῶς ἐπενομήσερ αὐτοῖς πῶν κογνατικῆρ Διαδοχῆρ. εἰρήκαμν δὲ ὅτι προοῖοντος τοῦ χρόνου, Δόγμα τετραλλιανέου ἐγένετο, τῶ παρὲς χωρ τῆ μητρὶ λεγιτίμα Δίκαια, ἐπὶ τῆ τῶν παίδων Διαδοχῆρ, ὡπερ καὶ τελείαρ ἐδέξατο Διόρθωσιμ, ἐκ διατάξεως τῶ μετέρου βασιλέως, ὡς ὁ προλαβῶν ἐδίδαξε τίτλος. κατὰ μίμνησιμ δὲ τοῦ τετραλλιανείου, γέγονε Δόγμα τὸ λεγόμενον ὄρφιτιανέου, ἐπὶ ὄρφιτίου καὶ γοῦφου τῶν ὑπᾶτων ἐκφωνηθῆρ, μάρκου βασιλενόντος. Δε οὐδ' ἐδέδοται, τῶ μὲν ὑπῶ, τῶ δὲ θυγατρὶ, λεγιτίμα Δίκαια, εἰε τῶ μητρῶν Διαδοχῆρ. εἰ ἢ εἴκοσαρ ὑπεξόνσιοι, πορτιμῶντῆ δὲ Ἐ τ' ὀμαίμων αὐτοῖς ἀδελφῶν, ἢ τ' λοιπῶν ἀδνατων. ἔτο δὲ τὸ Δόγμα ἐγῶνοισ οὐ βοηθεῖ. ὡπερ γὰρ οὐκ ἔχε ἢ μάμμη τὸ τετραλλιανέου, οὕτως οὐδ' ἐδ' ἔγγονοι τῶ ὄρφιτιανέου. ἀλλὰ ἔτυχε Διορθεῖσως τὸ ὄρφιτιανέου ἐκ τῶν βασιλικῶν διατάξεων. αὐταὶ γὰρ παρεκελεύσαντο, κατὰ μίμνησιμ υἱοῦ καὶ θυγατρὸς, καὶ ἔγγονορ, καὶ ἐγγόνηρ ἐπὶ τὰ τῶν μάμμη παραγίνεσθαι πράγματα. τοῦτο δὲ σημάσασαοαι χερῆ, ὅτι κάσι τῶς Διμινουτιῶν, τὰ ἐπὶ τοῦ ὄρφιτιανείου, ἢ τετραλλιανείου Δεδομῆα λεγιτίμα Δίκαια οὐκ ἀναρῆ, διὰ τὸν κανόνα τῶν λέγοντα, ὅτι αἱ ἀπὸ κανονομίας ἐπινοημελλῆσαι

269

λεγιτίμαι κληρονομίαι, οὐ φθείρονται τῇ κάπιτις διμινουτιόνι, ἀλλ' ἐκθῆναι μόναι, ὅσα τὸν δωδεκάδελτον εὐγεντῶν ἐπιγράφονται. ἔξουσι δὲ τὸ ὄρφιτιάνφορ κῆ ὄτ ἀπὸ πορνείας τεχθέντες παῖδες. ἔαρ τις πελευθῆσῃ πολλῶν ὑποκαρμῶν λεγιτίμων προσώπων τῶ αὐτῶ καθ μου. Ἐἰ μὲν ἄλλοι ἀδιτενευσι, εἰς δὲ ζέπου διατεύσα ἢ κωλυθῆ κληρονομῆσαι ἀπὸ τελευτήσῃ, ἢ γούῳ δι' ἑτέρας αἰτίας οὐ κληρονομῆσαι, εἰσὶ γὰρ πολλοὶ ὑπὸ τῶν διατάξεων ἐργόμλοι κληρονομήσῃ. τότε τὸ τούτου μέρος προσάξῃ τοῖς ἀδιτενευσασι, οἷον τεσσάρων ὄντων, οἱ τρεῖς ἢ διτενευσασι, ὁ εἰς ἢ ὀθένσε ζέπου διατεύσασι, ἢ τελευτήσας, ἢ ὑπὸ νόμου κωλυθεῖς διαδέξασθαι, τὸ τούτου μέρος τοῖς τρισὶ ὅζ' ἴσου προσάξῃ, εἴτε ζῶσι ὄτ ἀδιτενευσαντες, εἴτε καὶ τελευτήσαι αὐτοὺς σωέβη.

De successione cognatorum. Tit. v.

Επί τῶν τῶ ἀδιαθέτου τελευτήσαντος κληρονομία ἐιρήκαρμυ καλεῖσθαι τοὺς σόναυς, καὶ τοὺς τούτοις σωαριθμημῶν ὑπὸ τῶ πρῶτωρος, οἷον τὸν ἐμαγκιπάτῃς, καὶ τοὺς ἐκ τῶ διατάξεων αὐτοῖς συζευχθέντας, οἷον τοὺς ἐν βουλευτηρίοις ἐπιδοθέντας, καὶ τοὺς τεχθέντας ἀπὸ γυνακός, πρὸς ἢ οὐκ ἢ γαμικὴ διάθεσις, ποιῆσα δὲ προικῶν τὰ τῶ σόνων κτισταμένους δίκαια, μετὰ δὲ τούτους, ἢ ὅζ' ἀδιαθέτου κλῆσις, ἔχῃ τοὺς ἀδελφούς, καὶ οἷς ἀδνατικά δίκαια παρέσχε τὸ τερτουλιάνναορ φημί, καὶ τὸ ὄρφικιάννορ δόγμα τὰς μητράσι καὶ πασὶν αὐτῶν, τὰ δίκαια τῶν διαδοχῶν. καὶ ἢ τῶ εὐσεβεσάτῃς ἡμῶν βασιλέως διατάξεις, τοῖς ἀπὸ θηλειῶν ἀδελφῶν τεχθῆσιν, ἐπίδου τὰ λεγιτίμα δίκαια, μετὰ τοῖς αὐτοῖς εἰρηκένους πάντας ὁ πρῶτος ἐπενόκε τρίτην ἡμέραν, ὅζ' ἢ τοὺς κοινάτους ἐκάλεσε, τοὺς τῆ φύσει γενησομῶνους, ὅς ἢ γνόκσε ἢ τῶ δωδεκάδελτου σενοτά

τη νομοθεσία. εἰσὶ δὲ οὗτοι οἱ ὑποσάντες κάπιτις διμινουτιόνα, Ἐἰ δὲ ἐκ τῶν τεχθέντες, μισθέντας ἢ αὐτοὺς ὑπὸ τῶ δωδεκάδελτου, διὰ τῶ κάπιτις διμινουτιόνα, ἐκ τρίτης ὁ πρῶτος ἐκάλεσε τάξιος. ταῦτα λέω ἐξηρημῶν μόνων ἀδελφῶν, ἀρρένων φημί καὶ θηλειῶν ἐμαγκιπῶν. οὐκέτι μὲν τοῖς ἐξ αὐτῶν τεχθέντων. γέγονε δὲ διατάξις τῶ φθίσεως λήξεως ἀνασσίτου λέγουσα, ἴνα ἔαρ τις τελευτήσῃ καταλιπῶν ἀδελφῶν ἴντεγι ἰούρις, τούτέστι μὴ ὑποσάντα κάπιτις διμινουτιόνα καὶ ἑτέρον κάπιτε διμινουτορ, ὥστε τοὺς δύο καλεῖσθαι, ἐπὶ τῶ τῶ τελευτήσαντῶ ἀδελφοῦ, ἢ φθί τελευτήσασῃς ἀδελφῆς κληρονομία, οὐκ ὅζ' ἴσων μῶν, ἀλλ' ὥστε πλεόν τι ἔχῃ τὸν λεγιτίμορ, τούτέστι τὸν μὲν κάπιτε διμινουτορ λαβῆσθαι οὐγκίας, τὸν δὲ ἴντεγι ἰούρις τὸ διπλοῦρ, τούτέστι ἢ οὐγκίας. πᾶν γὰρ τὸ πρὸ τούτου νόμιμορ ἔξεστι μαθῆναι, τὸν πῶ ἐρημῶν ἀναγνόντα διατάξιμ. ὁ οὖν κάπιτε διμινουτορ ἀδελφός, καλεῖται μὲν, ἅμα τῶ ἔχοντι ἀξεία τὰ λεγιτίμα δίκαια, ἴπτονα δὲ κομίζεται μίσηρ κατὰ εἶρηται. τῶν δὲ ἄλλων συγγενῶν καὶ μὴ ὑπόστικ κάπιτις διμινουτιόνα, εἰς ὁλόκληρον προτιμάται, πολλῶν δὲ πλεόν τῶν κοινάτων. ἔαρ γὰρ ἐγὼ τελευτήσω καταλιπῶν ἀδελφῶν κάπιτε διμινουτορ, καὶ θεῖον πρὸς πατρός, ὁ ἀδελφός πρῶτιμῆσεται. οὐδεὶς οὖν ὑποσάν κάπιτις διμινουτιόνα καλεῖται ἀπὸ ἀδνατικῆς τάξεως, εἰ μὴ ἀδελφός, καὶ ἀδελφὴ μόνη. οὐ μὲν παῖδες ἀδελφοῦ. οὗτοι γὰρ ὑποσάντες κάπιτις διμινουτιόνα εἰς τῶ κοινάτων καταπίπτουσι τάξιμ. καὶ τοὺς ἀρ θηλυγονίας καταγομῶνους, ὥστε τοὺς κάπιτε διμινουτορ ἀνακαρμῶν ὑπὸ τῶ δωδεκάδελτου πρῶτος ἀρ τρίτης ἐκάλεσε τάξιος. ἔξῃ δὲ τρίτη τάξις καὶ εἰς θεσίμ δεδομένον παῖδα, ἢ νίκα

Eos etiam

Novissime
Si ex pluribus

Vulgo

βουλεται ἐπὶ τῷ τῷ φυσικοῦ πατρὸς παραγίνεσθαι κληρονομίαν. γυνή τις πορνευθεῖσα, καὶ δασ ἔχη, θυχ ἔξουσιρ οὔτοι πρὸς τινα λεγίτιμα δίκαια. ἢ γὰρ ἐκ βαλῶν ἀπὸ τῆ πατρὸς γνωρίσεται. οὔτοι δὲ πατέρας ἔχηρ οὐ νοοῦνται. ὡς ἐπὶ οὔτοι οὐδὲ ἀλλήλοις εἰσὶρ ὄμμαμοι. ἢ γὰρ ὄμμαμότης εἶδος ἐσὶρ ἀδνατίονος. κοναλικά δὲ οἱ ἐκ πὸς γνης μητρὸς τεχθέντες ἀδελφοὶ προβάλλονται πρὸς ἀλλήλους δίκαια. ὡσπὸρ καὶ πρὸς πάντα τὸν ἀπὸ μητρὸς αὐτοῖς γνωσκόμενον συγγενῆ. οὔτοι τοίνυν ἐκ τῆς τρίτης παραγίνονται τάξιος. οὐκοῦν ἢ ἀπὸ τῶ πατρίως ἐπιγεννημένη τρίτη τάξις, ἔχη τὸς ὑποσύντας ἀδνατίου καὶ πῆτις διμινουτίονα, ὅς κλημύων ἀδελφῶν, καὶ πῆτις ἐκ τόντων τεχθέντες. οὐ μὴρ ἀλλὰ καὶ τούτ ἀπὸ ἡλυγονίας ἡμῖρ ἐγνωσμένους. καὶ καὶ δασ ὄντα μὲν ἐν τῇ δετῇ φαμίλια, τὸν δὲ φυσικὸν πατέρα κληρονομῆσθαι πῶσὺ δάζοντα, καὶ τούτ ἀπὸ πορνείας τεχθέντας, οἷς πᾶσι proximitatis nomine, πῶν unde cognati διακατοχήρ ἐπαγγίλλεται, πῶτις οὐ πάντας ἅμα καλῶν, ἀλλὰ τὰς πλεσιάζοντας ὡς βεβῆμ. πολλῶν ἢ διαφορῶν οὐσῶν μεταξὺ ἀδνατῶν καὶ κονατῶν, πρὸς τὰς οὐσαις ἔστι καὶ αὐτῶν γὰρ τις ἀδιάδετῶ τελευτήση, ὁ τόντου ἀδνατὸς ἐπὶ πῶν αὐτῶ κληρῆσεται κληρονομίαν, εἰ καὶ πῆτις δεκάτου ἔστι βαθμοῦ, καὶ δνατῶ ἀδνατεύειρ ὡς ἀπὸ τῆ δνωδεκάδελτῶ. αἰτῆ δὲ τῶ οὐνδε λεγίτιμα, ὡς ἀπὸ τῶ πρώτως. εἰ δὲ ἀδνατῶ μὲν μὴ ἔσπεςι, πρὸς δὲ δὲ κονατῶ πῶ τελευτήσαντι, διορῆσεται αὐτοῖς ἢ οὐνδε κονατῶ διακατῶ. ἢ νῆκα εἰσὶρ μέχρι πῶ ἐκτονῶ βαθμοῦ. ἀπὸ γὰρ τῶ ἐκτόμου βαθμοῦ, ταῦτα μόνον καλῆται τὰ πρόσωπα, ὁ ἐπὶ, ἢ γοῦν ἢ ἡγατῆς πῶ κονοβρίνου, ἢ καὶ κονοβρίνης. τίνες δὲ οὔτοι εἰσὶρ, ἐν ὡς ἐξῆς μαρῆσόμεθα τίτλω.

Hoc loco

De

De gradibus cognationū. Tit. vi.

Το πρώκρ ἐν προθεωρία ἡμῖρ εἰρημύων περὶ τῶ βαθμῶν, νῶ ἀναγκάων δὲ αὐτῶ παρὰ τῶσῶ τῶ ἔρητῶ, ἐπὶ τὸ πλείονα πῶσιρ ἔχηρ τὸ λεγόμενον. ἀρῆσμηθῆσονται δὲ οἱ βαθμοὶ τῆ συγγενείας οὕτως, τάς δὲ ἢ πῶ πρώκρ τὰ ἐπι δὲ δὲ καὶ χρῆ τῶ συγγενῆρ ἢ τῶ ἀνιόντων καὶ κατιόντων ἢ τῶ ἀπὸ λοξότητῶ ἐρχομύων, οἱ τίνες λέγονται ἐκ πλαγίου, ἀδελφῶν ἀξέρον καὶ θηκῶν, καὶ τῶν ὅς αὐτῶ τῶ τῶ κτομύων, ἀκολοῦθες δὲ δεῖου καὶ δεῖας. τοῦτο μὲν πρὸς πατρός, τοῦτο δὲ πρὸς μητρός. καὶ ἢ μὲν τῶ ἀνιόντων καὶ κατιόντων συγγενῆ ἀπὸ πρώτου ἀρχεται βαθμοῦ. ἢ δὲ τῶ ἐκ πλαγίου, ἀπὸ δευτέρου. πρώτον γὰρ οὐκ ἔσιν ἐν ἑρῶ βαθμῶν ἐπὶ τῶ ἐκ πλαγίου. ὁ πρώτῶ βαθμοῦς ἐν μὲν τοῖς ἀνιούσιρ ἔχηρ, πατέρας, μητέρας, ἐν δὲ τοῖς κατιούσιρ, υἱόν, θυγατέρας. ὁ δευτέρῶ ἐν τοῖς ἀνιούσιρ ἔχηρ, πάππρ, μάμμρ, ἐν δὲ τοῖς κατιούσιρ, ἔγγονρ, ἔγγονῆρ. ἐν δὲ τοῖς ἐκ πλαγίου, ἀδελφῶν, ἀδελφῶν. ὁ τρίτος βαθμὸς ἔχηρ ἐν τοῖς ἀνιούσι, πρὸ πάππρ, προμάμμρ, ἐν τοῖς κατιούσι, προέγγονρ, προέγγονῆρ. ἐν τοῖς ἐκ πλαγίου, ἀδελφῶν καὶ ἀδελφῆς υἱόν, καὶ θυγατέρας. καὶ ἀκολοῦθες θῶν πρὸς πατρός ἢ πρὸς μητρός. ὁ ἔστῶ ὁ πρὸς πατρός ῶμαῖσι λέγεται patrius, τοῦτέσιν ὁ τοῦ πατρός ἀδελφός, ὅς ἐλλησι λέγεται πατῶς. ὁ δὲ πρὸς μητρός ἔσῶ καλῆται ῶμαῖσι μῶ ἀβαῖκουλος, τοῦτέσιν ἀδελφός καὶ μητρός, ὅς παρῶ ἔλλησι καλῆται κυρίως μητῶς. κοπῶς ἢ πῶς ἔσῶ λέγεται. ἢ πρὸς πατρός θεία, λέγεται ἅμιτα, τοῦτέσι τῶ πατρός ἀδελφῶ. ἢ δὲ πρὸς μητρός ματέρας, τοῦτέσι τῶ μητρός ἀδελφῶ. ἕκατέρα ἢ θεία προσαγορεύεται, ἢ γοῦν παρὰ τῶσι τῶσις. ὁ δὲ τέταρτος βαθμὸς περιέχηρ ἐκ μῶ τῶ ἀνιόντων ἀπὸ πάππρ, ἀπομάμμρ.

Primo

Secundo

Tertio

Quarto

M

μρ,

μηρ, εκ η τῶν κατιόντων, ἀπέγγονου ἀπεγγόνηρ, εκ δε
εκ πλαγίου ἀδελφου' και ἀδελφῆς ἔγγονορ, ἔγγόνηρ,
θῆορ πρὸς πατρὸς μέγαρ, θείαρ πρὸς πατρὸς μεγάληρ
ὁμοίως δε θῆορ μέγαρ πρὸς μητρός, θείαρ μεγάληρ πρὸς
μητρός, τουτέστι τω πάππου μου κη' η' μάμμης μου ἀ-
δελφὸρ και ἀδελφῆρ. ἔσι και ὁ κονσοβρίνορ, και ἡ κονσο-
βρίνα, τουτέσι οι τινεσ κη' α' τινεσ, ἀπὸ δ'νο ἀδελφῶρ
ἀρρένων τίκτονται, ἢ γουῶ θηλαῶρ. τινεσ δε τῶν παλαι-
ῶρ κονσοβρίναυσ μὲν ὀρθῶσ λέγουσι το'τους κυρίως, ὅ-
τινεσ εκ δ'νο ἀδελφῶρ θηλαῶρ ἐτέχθησαρ, κουάσι κονσοβο-
ρίνουσ. τουτουε δε οι τινεσ εκ δ'νο ἀδελφῶρ ἀρρένων προ-
ἤλθορ κυρίως φράτρεσ πατρὸς εἰλεσ καλῶσ λέγουσιμ. εἰ η'
εκ δ'νο ἀδελφῶρ ἀρρένων θυγατέρεσ πεχῶσιμ, ἀλλήλασ
καλοῦσιμ σορόρεσ πατρὸς εἰλεσ. οι δε ἀπὸ τω ἀδελφου' κη' ἀ-
δελφῆσ τικτόμωι, ἀμιτίνοι κυρίως προσαγορευοντι. τ' θεί-
ασ μου η' πρὸς πατρὸς οι παῖδεσ, ἐμὲ κονσοβρίνορ καλοῦ-
σιμ, ἐγὼ η' ἐκείνουε ἀμιτίνοε. ὡσε οὗδ' εἰ συνελόντα εἰ-
πῆρ, καταχρησικῶε μὲν οι ἀπὸ δ'νο ἀρρένων, ἢ γουῶ θη-
λαῶρ τικτόμωι κονσοβρίνοι προσαγορευονταί. κυρίως δε
οι μὲν ἀπὸ ἀρρένων ἀρρένεεσ, φράτρεσ πατρὸς εἰλεσ, οι δε
ἀπὸ θηλαῶρ ἀρρένεεσ, ἢ γουῶ θηλακ κονσοβρίνοι, κη' κον-
σοβρίνα. οι δε ἀπὸ ἀδελφῶ' και ἀδελφῆσ ἀμιτίνοι. ἀλλ'
οὔτ' ὁ μὲν η' πηλείασ υἱὸε τὸρ τω ἀρρένω κονσοβρί-
νορ καλέσει. ὁ η' τω ἀρρένω τὸρ η' πηλείασ ἀμιτίνορ.

σημειο

ὁ πέμπτ' βαθμὸε ἔχα ὡν ἑαυτῶ' εκ μὲν τῶν ἀνι-
όντων δίσπαπων, δισμάμμηρ. εκ η' τῶν κατιόντων δισ-
ἔγγονορ, δισεγγόνηρ. εκ δε τῶν εκ πλαγίου, ἀδελφου'
κη' ἀδελφῆε προέγγονορ προεγγόνηρ, και ἀκολούθωε μεί-
ζωρ πῆθ' πρὸς πατρὸε, μείζωρ πεία πρὸς πατρὸε, του-
τέστι τω προπάππου ἀδελφὸε κη' ἀδελφῆ'. μείζωρ πῆθ'
πρὸς μητρός, μείζωρ πεία πρὸς μητρός, τουτέστι

493

171

171

η' προμάμμης ἀδελφὸε και ἀδελφῆ. ὁμοίως κη' τῶν ἀ-
πὸ ἀδελφῶρ τικτομῶων, οι τινεσ ὡε εἰρηται, ποτὲ μὲν
φράτρεε πατρὸς εἰλεσ, ποτὲ δε σορόρεε πατρὸς εἰλεσ, και
ποτὲ μὲν κονσοβρίνοι και κονσοβρίνα, ποτὲ δε ἀμιτίνοι
κη' ἀμιτίνα, υἱὸε και θυγάτηρ. κη' ὁ λεγόμενω προπρι-
κονσοβρίνω, και προπρια κονσοβρίνα, τουτέστι τῶν
μεγάλωρ θείωρ τῶν πρὸς πατρὸε, και πρὸς μητρός υἱὸε
και θυγάτηρ. ἔκτου βαθμοῦ εἰσιμ, εκ μὲν τῶν ἀνιόν-
των, τρισπαπων τριμάμμηρ. εκ δε τῶν κατιόντων τρισ-
ἔγγονορ, τρισεγγόνηρ. εκ δε τῶν εκ πλαγίου ἀδελφου' και
ἀδελφῆε, ἀπέγγονορ ἀπεγγόνηρ. και ἀκολούθωε πῆθ'
μείζωρ πρὸς πατρὸε, θεία μείζωρ πρὸς πατρὸε, τουτέ-
στι τω ἀποπάππου ἀδελφὸε και ἀδελφῆ. πῆθ' μείζωρ
πρὸς μητρός, πεία μείζωρ πρὸς μητρός, τουτέστι
η' ἀπομάμμης ἀδελφὸε κη' ἀδελφῆ. ὁμοίως κη' ὁ μεί-
ζωρ κονσοβρίνοε, κη' ἡ κονσοβρίνα, τῶτέσιν ἕε τισ, ἢ ἡ υἱε,
ἢ ἡ θυγατέρωρ ἢ φράτρωρ πατρὸς εἰλωρ, ἢ ἀπὸ
κονσοβρίνωρ ἢ ἀμιτίνωρ ἐτέχθησαρ. ἀρκῶ μέχρι
τούτων ἀποδείξει τίνα τρόπομ, οι τῆε συγγενείασ ἀριθ-
μοῦται βαθμοί. ὀφείλαε γὰρ εἰδέναε, ὅτι τὸ τεχθῆρ
πρόσωπομ, ἀεί βαθμὸρ προσίθησιμ. εὐχρηστέρομ δε ἐστί
τὸ εἰπῆρ πόστω τισ ἐστι βαθμοῦ, ἢ τὰ ἰδιαζοντα τῆε
συγγενείασ ὀνόματα δηλώσαι. ἔθ' δε αὐτῶ' τρώπων, κη' τ'
ἀδνατίων ἀριθμοῦται οι βαθμοί, και η' κοινάτινοε.

Sexto

Ηαδτεμ

ἀλλ' ἐπὶτε ἡ ἀληθῆσ διὰ τ' ὀφθαλμῶρ μάλλον ἢ πρὸ
διὰ η' ἀκοῆε ἔχα πῶσ πιστιμ ισχυροτέζωρ, ἀναγκαῖομ
ἐνομιόθη διὰ τοῦτο, μετὰ πῶσ τῶρ βαθμῶρ δεικναιμ, ὅ-
αὐτοῦε ὡν ἔθ' παρόντι βιβλίω ἐγγράφω τοῦε βαθμοῦε, ὅ-
πως ἀρ ἀκοῆ και θέα οι νέοι ταῦτα προσλαμβάνοντεε, τε-
λφοτάτηε τῶρ βαθμῶρ ἰσπιτῶσιμ διδασκαλίασ.

Sed cum

M ii s τριε

Τούτο δὲ πρὸ πάντων εἶδέναι χρὴ, ὅτι ὁ πρῶτος ἐπινοήσας πῶς κοινῶς τὰς τάξεις, οὐ σωρηθίμωσσε τοῖς κοινάτοις, πῶς ἐν δουλείᾳ συστάσασιν συγγένων. ἐπὶ δὲ οὐδὲ νόμος ἀρχαιότερος, οἷον ὁ Δωδεκάδελτος, ἢ ἕτεροι τινες περὶ συγγενῶν διαλεγόμενοι. τούτους ἐπίσανται. ἀλλ' ὁ παλαιότερος ἡμῶν βασιλεὺς, ἐν τῇ διατάξει, ἐν ἧ περὶ τῶν πατρωνικῶν διαλέχθη διαδοχῶν, ἀνελὼν τὸ ἐν αὐτῇ κρατούσασιν ἀσάφεια, καὶ ἐν νομοθεσίᾳ τὸ σέγε χυσιμ φιλανθρώπων σκοπῶν, ἐνομοθέτησε καὶ τοιοῦτα, ἵνα ἐσάρ τις Δούλος ὦν, καὶ δαῖα ἢ παῖδας χροῖν, εἴτε ὅς ἐλευθέρους, εἴτε ἐκ Δούλης, ἢ ἐκ τοῦ φαντίου γυναικὸς Δούλης, ἐὰν ἐξ ἐλευθέρου, ἢ οἰκέτου τέκνη παῖδας, ὅτι δὴ ποτε φύσει, συμβῆ δὲ τὸν Δούλον πατέρα, ἢ πῶς Δούλην μητέρα ἐλευθερωθῆναι, καὶ οἱ ἀπὸ Δούλης δὲ γαστρός προελθόντες ἐλευθερωθῶσι καὶ δαῖα, ἀσάφεια ἐκέτωσαν τοὺς οἰκίους διαδέχονται γονεῖς, τῶν πατρωνικῶν χολαζόντων δικαίω. οὐ μόνον δὲ οἱ οὕτως τεχθέντες τοὺς οἰκίους διαδέχονται γονεῖς, ἀλλὰ καὶ οἱ ἀμοιβασθῶν τὰς ἀλλήλων λήσονται κληρονομίας. ὡς ἢ αὐτὴ βούλησι διατάξις ἰδικῶς, εἴτε μόνον πατρὸς οἱ ἐν δουλείᾳ τεχθέντες, εἴτε ἐλευθερωθέντες, εἴτε συμβῆ μετὰ ταῦτα τῶν γονέων ἐλευθερωθέντων ἐτέρους, τεχθῆναι, ἅμα γὰρ αὐτοῖς, τὸν πατέρα ἢ μητέρα διαδέχονται κληρονομίαν, εἴτε ἐκ ἐν αὐτῷ μητρὸς, εἴτε ἐκ τοῦ αὐτοῦ πατρὸς εἰς φῶς προήλθον οἱ μετὰ τὸ ἐλευθερίαν τῶν γονέων τεχθέντες, εἴτε ἐκ διαφόρων, καὶ ἀπῶς ἀποπῶτα κρατεῖται ἐν αὐτοῖς, πρὸς μίμησιν ἢ τῶν ἐν νόμῳ τεχθέντων γάμων. ἐκ τῶν ἐρημίων, δὲ γὰρ ἀνακεφαλαωσάμενον σωτῶτως εἰσῶν, τρεῖς εἰσι τάξεις συγγενείας, ἢ τῶν σόνων, ἢ τῶν λεγιτίμων, ἢ τῶν κοινάτων. διὸ οὐδὲ λέγειν, ὅτι ὁ ἐγγύτερος τῶν βαθμῶν, ἐκ τῶν προτιμῶν περὶ τὸ κληρονομίαν τὰς τάξεις ἢ τὰς τάξεις

Repetitis

προτιμῶνται, καὶ ὁ προγενετέρας ὡς τὰς τάξεις, εἰ καὶ ἀποπῶτα λιμῶνεται τῶν βαθμῶν, πλὴν ἐκ ἐν τὰς τάξεως δυνατώτατος ὡς, προλαμβάνει τὸ κληρονομίαν. τότε δὲ βαθμῶν γίνεται σύγκρισις, ἢ ἵνα πολλὰ πρόσωπα ἐκ ἐν αὐτῶν ἐκ τῶν ὁσμῶν τὰς τάξεως. οὐτε οὐκ οἱ τὸν ἴσον ἔχοντες βαθμῶν ἐκ ἐν συγγενείας ἀεὶ ἅμα καλοῦνται, οὐτε ὁ ἐγγύτερος ἀεὶ προτιμώτερος, ἔστι γὰρ πρῶτη τάξις ἢ τῶν σόνων, καὶ τῶν ἀπὸ κληρονομίας ἐγγόνων, καὶ οὐκ κατὰ μέρος ἐν τοῖς προλαβούσιν ἢ ἐρημίσασιν. ὑπόθου τοίνυν εἶναι προέγονορ, ἢ ἀπέγονορ τῶν τελευταίων, εἶναι δὲ καὶ ἀδελφόν, ἢ γυναικῶν πατέρα ἢ μητέρα. ὁ προέγονος, ἢ γυναικῶν ἀπέγονος προτιμῶνται, ὡς ἀπὸ τὰς τάξεως ἐρχόμενος δυνατώτερος. καὶ τοὶ πλεονεκτεῖται τῶν βαθμῶν, ὁ γὰρ πατέρα, ἢ τοῦ ἢ μητρός, πρώτου βῆθ βαθμοῦ κατὰ τὰ ἐρημίονα. ὁ δὲ ἀδελφός δευτέρου, ὁ προέγονος γ', ὁ ἀπέγονος δ'. καὶ τοὶ ἀπὸ τετάρτου ὡς βαθμοῦ προτιμῶνται, τῶν ἐρημίων ἀπὸ πρώτου ἢ δευτέρου βαθμοῦ. διὰ τὸ τὰς τάξεως εἶναι τιμιώτερος, οὐδὲ μιᾶς ὕσης διαφορᾶς πότερος ὁ προέγονος, ἢ ἀπέγονος ὑπεξονοῖται ἢ τῶν τελευταίων, ἢ οὐκ ἐπεὶ δὴ γέγονε ἐμαγκιστῶν, ἢ τῶν ἐμαγκιστῶν τοῦ ἐτέχθη ἢ ἀπὸ κληρονομίας προήλθον. ἢ ἵνα δὲ ἀποπῶτα μὴ ὑπέσι σόνου, ἢ γυναικῶν οἱ μιμούμενοι τοὺς σόνους. ὕπεσι δὲ ἀπῶτα, τούτους ἀκέσμα ἔχωρ τὰ λεγιτίμα. Δίκαια, εἰ καὶ μακροτέρου ἐστὶ βαθμοῦ, ὡς ἐπὶ τὸ πλεονεκτεῖται καλλίωρ ἐστὶ τῶν ἐγγυτέρου κοινάτου. ὁ γὰρ τὸ πρῶτον πατέρα πρὸς πατέρα ἢ προέγονορ ὡς, ὁ δὲ ἐστὶ βῆθ βαθμοῦ. τὸ πρὸς μητρός ἢ τοῦ οὐκ ἐστὶ πρὸς προτιμῶνται, καὶ τοὶ τρίτον ἐπεχόντων βαθμῶν. ταῦτάκις οὐκ ἐγγυτέρου κοινάτου καλλίονα λέγουσιν εἶναι, ἢ ἅμα καλοῦνται ταῖς τὸν αὐτὸν ἐπέχονσι βαθμῶν, ὁσάκις οὐτε σόνους

ἐπόκεται, ἢ γούῳ ὁ τάξιρ ἐπέχωρ σου, οὐχ ὕπεσι δὲ οὐδὲ
 ἑδνάτος, οὗτοι γὰρ προτιμῶνται, πρὸ τῶν κληρονομασ
 τα λέγονται, ὁμοίως τῶν ἀδελφοῦ καὶ ἐπὶ ἀδελφῶν καὶ
 ἑμαγκιπῶν. τὰ γὰρ ποιαῦτα πρόσωπα περὶ τῶν ἀδνατι
 κῆρ οὐ βλάπεται διαδοχῆρ, ἐκ τῆς κἀπιτις διαινουτιόνας.
 ἀλλὰ πάντων ἀδνάτων ἢ ὄντων τρίτου, ἢ καὶ τῶν ἐπέκει
 σα βαθμοῦ προτιμῶν, ὡς ἢ ἀνασασίς βουλητῆ διατάξις.
 ὥστε οὐκ ἐπὶ εἰρημλίωρ πρὸ βραχέως, ὡς ἐπὶ τῶν πολέσων, ἐι
 ζηται διὰ τοῦς ἑμαγκιπῶν ἀδελφονε. οὗτοι γὰρ καὶ τῶν
 κοινωτικῶν ἔχοντες δίκαια ἐκ τῶν παλαιῶν, προτιμῶνθησαν
 ἐκ ἐπὶ εἰρημλίωρ διατάξιως.

De successione libertorum. Tit. vii.

Επε ταῦτα ὡς ἐν προθεωρίᾳ, ἢ συγγένεσ ἀνομάζει γε
 νικῶρ, διακρίθεται δὲ, εἰς ἀνιόντας, κατιόντας, καὶ τοῦς
 ἐκ πλαγίου. ἀλλ' αὐταὶ αἱ τρεῖς συγγένεσ, ἐπὶ συγγενῶν
 ἑλευθέρων σκοποῦνται. ἐπὶ γὰρ τῶν ἀπελευθέρων, ἀνιόνσ
 τας οὐκ ἴσασιν οἱ ἀρχαῖοι, πῶς γὰρ ὁπότε ἐν δουλείᾳ
 ἐτέχθησαν, οὐτε τοῦς ἐκ πλαγίου. ὁ γὰρ μὴ ἔχωρ ἀνιόνσ
 τας, οὐδ' ἐ τοῦς ἐκ πλαγίου κέκτηται. ὅς ἐκείνων γὰρ οὐ
 τοι καταλαμβάνονται, μόνηρ δὲ ἔχουσιν πλὴν τῶν κατιόνσ
 των συγγένεσ, τουτέστι τῶν συλληφθέντων καὶ τεχθένσ
 των αὐτοῖς μετὰ ἑλευθερίᾳ. ἐπειδὴ σοι ταῦτα προτεθεώ
 ρηται, ὅρα λοιπὸν τὸ προκείμενον, διεξελοῦντες πλὴν τῶν ἐν
 γενῶν διαδοχῆρ, ἀκολοῦθως ὀφείλομεν εἰσεῖν καὶ περὶ
 τῶν ἀπελευθέρων. ἐὰν ἀπελευθέρως ἀδιάθετος τελευ
 τήσῃ, τίς ἐπὶ τῶν κληρονομασ παραγίνεται. εἰ μὴ
 ὕπεσι αὐτῶν παῖς συλληφθείς μετὰ πλὴν ἑλευθερίᾳ, ἐκ
 ἐπὶ τῶν σούων ἄνθρωπος κληθήσεται τάξιως. τούτου δὲ μήτ
 πόντος, σκοπήσωμεν τίς καλεῖται. καὶ τῶς ἀδνάτων οὐκ
 ἔσιν εἰσῶν. οὐδ' ἔχα τοῦς ἀνιόντας ὁ ἀπελευθέρως, οἷα
 τεχθείς ἐν δουλείᾳ. καὶ εἰκότως ἀμοιρῶν τῶν ἐκ πλαγίω.

ἀπ' ἐκείνων γὰρ τούτοις ἔσιν ἢ προίλυστοις. ἐπεδὴ οὐκ
 ἔσιν ἀδνάτων, ἐν τάξι ἀδνάτων τῶν πάτρων ὁ νόμος ἐσ
 πωνόσηρ. ἀτοίνω τῶν ἀδνάτων ὅμοιως ἐπὶ διαδοχῆσ
 τῶν τελευτήσαντων, τὰντα καὶ τῶν πάτρων ἐπὶ τῶν ἀπε
 λευθέρων κληρονομίας ἐκβάλλει. οὐκοῦν παλαιὸς ὕποκει
 μένου τῶν ἀπελευθέρων οὐ χωρὰ τῶν πατρων. ἐπεδὴ δὲ
 καὶ διαθήκῃσ τῶν ἀδνάτων οὐκ ἔχ' κληρονομίασ,
 εἰκότως οὐδὲ πάτρων. ὅμοιως οὐκ ἔχ' ἀλλὰ ὅσοι ἀπὸ τοῦ
 δουθενκαδέλου προτιμῶν ποιῶν τῶν πατρων. σου οὐκ
 μὴ ὕπὸντος, καὶ διαθήκῃσ μὴ ὑποκειμένησ, τόπε μόνον ὁ δου
 θεκαδέλος ἐπίδ' ἐπὶ τῶν πάτρων ἀπόδορ ἐπὶ τὰ πράγ
 ματα τοῦ ἀπελευθέρου. καὶ εἰ μὴν παλαιὸς ὑποκειμένου ὁ
 πάτρων ἐξεβάλετο, φορητῆρ ἢ οὐδὲρ ἔστωπορ ὑπέκειν ἀν
 τῶν τῆ φνσι, ἐπειδὴ δὲ καὶ διὰ τοῦς παῖς ἔχωρ τὰ τοῦ σου
 δίκαια προίματ' ἢ πάτρωνος, ἀτόπιμα μέγισον ἐν τῶ
 ρην ἀνεφνετο, τὸ σερεῖσ' αὐτῶν τῶν ἀπελευθέρων διαδο
 χῆσ, ὑπὸ τῶν θετικῶν παλαιῶν. ὅσοι χρόνοι ὕπε
 ρος ὁ προίματ' διὰ ἐπὶ οἰκείας νομοθεσίας ἐπεράπεισε
 τὸ τοιοῦτον ἀδίκημα εἰπῶν, τῶν ἀπελευθέρων διατιδέσ
 μων πάντως τὸ ἡμισυ καταλιμπάνει ἐπὶ ἑαυτοῦ περιου
 σίας τῶν πατρων. εἰ δὲ ἦτορ τῶν ἡμισυος κατέλιπε,
 ἐπίδοτ' ἐπὶ πάτρων, ἢ κόντρα ταβονλλας κατὰ τῶσ
 τοῦ ἀπελευθέρου διαθήκῃσ, δὲ ἢς πάντως ἐλάμβανε τὸ
 ἑξαοῦγκιον. εἰ δὲ ἀδιάθετ' ἐτελευτησεν ὁ ἀπελευθ
 έρωσ, διὰ τῶν παλαιῶν καταλιπῶν, ὁ προίματ' ἐπίδοτ' ἐπὶ
 πάτρων πλὴν κόντρα ταβονλλας διακατοχῶν, δὲ ἢς ἐσ
 λάμβανε τὸ ἑξαοῦγκιον. παῖδες δὲ φυσικοὶ ὑπὸντες τῶν
 ἀπελευθέρων, ὅμοιως τῶν πατρων, οὐ μόνον ὕπεξουσ
 οι, ἀλλὰ καὶ ἑμαγκιπῶν. ἐπὶ δὲ καὶ υἱοὶ εἰς θέσιν διδῶ
 μενοι, τότε ἢνίκα εἰς μέρ' ἐλάχιστων ἐγραψασ
 κληρονομοί. οἷον ἀπελευθέρ' ὡρ ἐγώ, ἔχωρ δὲ παῖ

Qua de causa

Ἔρωνα, ἔχω μὲν φυσικὸν ἥθελ, δέδωκα τωτορ εἰς δέ-
 σιν. εἰ μὲν οὖν διαδέξωτο γράφω αὐτόρ ἐν μέρε κλη-
 ρονόμορ, ἀποκέκλασται ὁ πάτρων. εἰ δὲ πρῶτῆρορ ἀν-
 τὸρ καταλείψω, ἀκωλύτως ὁ πάτρων αὐτίσῃ κατα φιλ-
 διαθήκης μου, πῶν κόντρα ταβονλλας. εἰ δὲ ὁ υἱός μου
 ὁ ὑπεξονσι, ἢ γούρ ὁ ἐμαγκιωῶτ κληρονομοῦντες
 με γνώμη ἢ νόμω, νικῶσι τὸρ πάτρωνα. γνώμη μὲν, ἢ
 νίκα γράφω αὐτοὺς κληρονόμοις. νόμω δὲ ἢ νίκα ἀδιά-
 ρετῶ τελευτήσω, ἢ καὶ ἐὰν διαδωμῶ πρῶτερίτου
 αὐτοὺς καταλείψω. ὁ μὲν γὰρ ἀνατρέψῃ ipso iure. ὁ
 δὲ ἐμαγκιωῶτ δια φιλ. κόντρα. ταβονλλας λαμβά-
 νωμ πῶν ἐμῶν οὐσίαν οὐ δίδωσι χώρην τῶν πάτρωνι. κόν-
 τρα ταβονλλας γὰρ, οὐδέποτε δίδωσι τὸ πρῶτῶρ κατὰ
 φυσικῶν παίδων. ἀλλὰ καὶ μετὰ πῶν τῶν πρῶτῶν νό-
 μοδῶσι, οὕτω βονθήσασα τῶν πάτρωνι, ὑπὸν ἔτι μέ-
 ροδῶ τῶν ἀπελευθέρων, διὰ ἢς ἀκινδύως οὐδὲρ ἔτι κα-
 τελίμπανε τῶν πάτρωνι. εἰ γὰρ εἶχε παῖδα φυσικὸν,
 οὐτε ὁ δουρικῶν ἐλτῶ βονθήσῃ τῶν πάτρωνι, οὐδέ ὁ
 πρῶτῶρ πῶν φνσιμ ἐξυδριῶν. ἀλλὰ χρόνοις ὑσθρορ ὁ πῶ-
 πι νόμω ἢ ὑξασετὰ πατρωνικὰ δίκαια. εἰ πε γὰρ
 ἐὰν πλονσι ἀπελευθέρῶ, πλονσιον δὲ ὠρίσατο τὸρ
 ἔχοντα, ἐκατὸρ χιλιάδων σεξέρτιωρ περιουσίαν, καὶ ἐ-
 λάττωνας τῶν τριῶν παίδων καταλείψῃ, ἢ ἀναλογού-
 σα φυλαχθήσεται τῶν πάτρωνι, εἴτε ἐπὶ διαθήκης, εἴ-
 τε ἀδιαδέτως ἐτελευτήσῃ. ἀμέλα, εἰ συμβῆ τελευτῆ
 σα τὸρ πλονσιον ἀπελευθέρων υἱὸν ἕνα, ἢ γούρ μίαν ἔ-
 χοντα θυγατέρα, ἐπὶ διαθήκη, σικωανέπεμπε τῶν υἱῶ
 μου, ἢ γούρ τῆ θυγατρί, ὁ πάπι τὸρ πάτρωνα, διδού-
 ῃ τὸ ἡμισυ φιλ τῶν τελευτήσαντος περιουσίας, ὥσπερ
 εἰ μηδὲ εἶε ὑπὸν παῖς. εἰ δὲ δύο ἦν, ἢ γούρ δύο θυ-
 γατέρας ἑμείσατο κληρονόμοις, εἰς τὸ τρίτορ ὁ πά-
 τρων

τρων σικωανέπεμπε. τριῶν δὲ ὑπὸν τῶν πάτρων ἐξε-
 βάλλετο δια τὸ πλῆθος τῶν παίδων. ταῦτα μὲν τὸ
 παλαιόρ. διατάξις δὲ γέγονε τῶν ἡμετέρων βασιλείω, ἢ μ-
 δια τὸ πᾶσιμ εἶναι πρὸς ἡκτορ, ἐξεφώνησερ ἑλληνισί, πολ-
 λῆς φροντίσας φιλ σωτομίας. ἐν ἢ διετύπωσεν, ἵνα εἰ
 μὲν ἀπελευθέρων, ἢ γούρ ἀπελευθέρων, ἢ ττονεῖς ἢ σαμ τῶν
 κεντηναρίων, τουτέσιρ ἢ ττονα ἔχοιερ περιουσίαν τῶν ἐκα-
 τὸρ νομισμάτων, οὕτω γὰρ πῶν ὑπὸ τῶν παπῶν νόμου
 τῶν ἐκατὸρ χιλιάδων σεξέρτιωρ ὀριθῆσαν ποσότητα ἢ
 μίλιενον, ὥστε τὰ χίλια σεξέρτια ἐρ νόμισμα ποιῆ-
 σαί διαθήκης ὑποκεμλῆς. εἰ γὰρ ἀδιάθετῶ τελευτῆ
 σῃ παίδας μὴ καταλιπῶν, ἐχέτω πῶν καὶ αὐτὰ ὁ πάτρων,
 πῶν εἰς ὀλόκληρον ἀπὸ τῶν δουρικῶν δέλλου διακατο-
 χῆρ. εἰ δὲ μείζων ἢ τῶν κεντηναρίων, εἰ μὲν ἐπὶ παπῶ
 τελευτήσῃ κληρονόμοις καλουμένοις, ἀπὸ τῶν πολιτε-
 κού, ἢ τῶν πρῶτῶν, δια τῶν εἶναι αὐτοὺς emancipat-
 IOS, εἴτε εἰς, εἴτε πλείονες εἰσὶ παῖδες, διασθήσῃ
 φνσεως ἢ βαθμοῦ, εἰς ὀλόκληρον οὕτω κληθήσονται, τῶ
 πάτρωνος, ἢ τῶν παίδων τῶν πάτρωνος, ἢ ποιάντης ἐκβαλ-
 λομῶν κληρονομίας. εἰ δὲ μείζων ὢν τῶν κεντηναρίων ὁ
 ἀπελευθέρων τελευτήσῃ ἄπασι, εἰ μὲν ἀδιάθετῶ, ὁ πά-
 τρων ἢ ἢ πατρωνίσα τὸ ὀλόκληρον λήφονται. εἰ δὲ διαθέ-
 μως πρῶτερίτου ἐάσῃ τὸρ πῶν ἢ τῶν πατρωνίσαν-
 ἄπασι ὢν ἢ ἔχωμ παίδας, exheredatos δὲ αὐτοὺς ποιή-
 σαι, ἢ ἐν τῶ ἀπελευθέρων ἔξῃ ἢ τελευτήσασα, ἢ ἀπελευθέρων
 ἐγγόνους ἔχωμ ἀπὸ θυγατρὸς προτελευτησῆς, πρῶτερί-
 πνσωσι δὲ τόντους, ἢ μὲν τὸρ ἥθελ, ὁ ὅ τὸρ ἐκ φιλ προτελευ-
 τησῆς θυγατρὸς ἐγγονορ. οἱ δὲ γὰρ ὅτι ἐπὶ τούτῶ ὡς
 ἐδιδάχθημ ἐν τῆ β ἢ πρῶτερίτων ἀντὶ ἐξερεδαιτῶν
 πρῶτα λαμβάνετ. ἢ μὲν δουρικῶσι οἱ πρῶτοι παῖδες δια τῶ

Sed nostra

de inefficacio $\text{\textcircled{D}}$ Διαθήκη ἀντρέψαι, τότε ἐκ φη τοῦ
 θεοτάτου ἢ αὐτῆ βασιλέως Διατάξεως, τοῖς πατέρωσι καὶ
 ταῖς πατρωνίσσαις διδομένης φη κόντρα ταβούλλας, οὐ
 τὸ ἥμισυ ὡς περ πάλαι, ἀλλὰ τὸ τρίτον μέρος ἀποσπαδῆ
 σεται, ἢ τὸ ἕκθεσπον ἢ τρίτῳ ἀνακληρωθῆσεται. τυχὸν γὰρ
 εἰς οὐγκίαν, ἢ διογκίον, ἢ τριογκίον αὐτὸν ἐνείσησται.
 οὕτω ἢ ἀφροντα διὰ φη κόντρα ταβούλλας τὸ τρίτον,
 ὡς ἐληγάτα, ἢ φιδεῖκόμμια ἐκ τούτου μὴ ἀναγκάζει
 καταβάλλει, οὐ μόνον ὀζωτικοῖς, ἀλλ' οὐδὲ τοῖς ποσι τῆ
 ἀπελευθέρου, ἢ φη ἀπελευθέρου. ἀλλ' ὅπερ ἔτυχεν τῶ
 αὐτῆ καταληφθῆναι, ὁ συγκληρονόμος ἐπιγνώσεται ἔτο.
 τυχὸν exhereditis οὖσιν, ἢ προατεριευθῆσιν. ὅτι ἢ
 προατεριτωμ ἔοικε τῆ exhereditationi. εἰ ἢ ἐγράφη
 σαρ κληρονόμοι, οὐδὲν ἔχρωσθ το ἢ πάτρωνι. ἢ εἰ σωέ
 βη αὐτὸν γραφῆναι κληρονόμου, ἔχρωσθ τοῖς πασι τὰ
 λεγάτα. **Πολλά δὲ ἔτερα θέματα ἢ ἐρημνῶν σωήγια**
εἰς διατάξεις, πρὸς τῶ τῆ προκλήμιοι νομίμοι Διατύπωσιν
ἀναγκάια. ἢ ἐκέλευσε γὰρ τὸν πατέρα καὶ τῶ πατρωνί
σας, ἢ τοὺς τέτων κατιόντας, οὐ μὴν ἀλλὰ ἢ τοὺς ἐκ πλα
γίου, μέχρι πέμπτου βαθμοῦ πρὸς τῶ τῶ ἀπελευθέρων
παράγινεσθαι Διαδοχήν. ἐὰν οὖν τὸ αὐτῆ πατέρα, ἢ φη
αὐτῆς πατρωνίσσης, ἢ δύο πατρῶνων, ἢ πατρωνίσσων, ἢ
καὶ πλεόνων ὕψισσι πατέρας, ὁ ἐγγύτερ ὦν ἢ ἑαυτῶ
εἰς τὰ τὸ ἀπελευθέρου ἢ φη ἀπελευθέρου κληθήσεται
πράγματα. ὅπου ἐτελευτήσεν ἀπελευθέρου ἢ ἀπελευθέρ
ρα ἄποιος καὶ ἀδιάθετος, πατέρα, ἢ πατρωνίσσης οὐχ ὁ
πόντων. ὕψισται δὲ παῖδες ἐγγονοί τυχὸν καὶ προέγγονο
νοί, ὁ ἐγγονος παραγενήσεται, καὶ in capita οὐ μὴν in
firrem ἢ κληρονομία διμερεθῆσεται. ὅπου ἐνός πατέρα
καὶ ἢ σαρ δύο παῖδες, ἑτέρου δὲ τρεῖς, εἰς πέντε με
μερίζεται ἢ κληρονομία, τὰ αὐτὸ καὶ ἐπὶ τῶ ἐκ πλαγίου

Militis

συγ

συγενῶν, τοῦ πάτρων $\text{\textcircled{D}}$ ἢ τῆς πατρωνίσσης κρατήσεται.
 ὥστε τὸν ἐγγύτερον πλιονεκτῆρ, καὶ in capita διαδοχῆ
 θαι τῶ κληρονομίαν. σχεδὸν γὰρ σύμφωνα τὰ τῆς ἡ
 γενείας καὶ τῆς ἀπελευθέρου $\text{\textcircled{D}}$ ἐν ταῖς διαδοχαῖς ἢ
 λεχθῆσα διατάξεις ἐκέλευσεν εἶναι νόμιμα. σχεδὸν δὲ
 εἴπωρ διὰ τὸ τῶ. ἐπειδὴ ἐπὶ μὲν τῶ εὐγενῶν καὶ πατρων
 τέρω τὸ πέμπτου βαθμοῦ ἐπεκτείνεται τὰ τῆς κληρονομί
 αίας. ἐπὶ δὲ τῶ ἀπελευθέρων, μέχρι τῶ συγγε
 νῶν τοῦ πατρων $\text{\textcircled{D}}$ ἢ τῆς πατρωνίσσης. ταῦτα πε
 ρὶ τούτων τῶ ἀπελευθέρων σήμερον τρακταίζομεν, τῶν
 πολιτῶν ρωμαίων. οὐ γὰρ εἰσιν ἕτεροι ἀπελευθέρου. οἱ
 δὲ γὰρ μαθῶν ὅτι ἐν τῆ πρώτῃ καὶ τὰ τῶ δεδιπιτίων
 καὶ τὰ τῶ λατίνων ἀνκρέθη δίκαια. ἢ νῖκα δὲ οἱ λατῖ
 νοὶ ἐπολιτενοῦτο, οὐδὲμία ἐπὶ αὐτῶ νόμιμος ἐτρακταί
 ζετο διαδοχή. εἰ καὶ τὰ μάλις γὰρ ἔξωρ ὡς ἐλευθε
 ροί, ὅμως ἐτελευτῶν ὡς δικάται, σωαπολλοῦντες τῆ ψυ
 χῆ τῶ ἐλευθέρων. καὶ ὡς οἰκετῶν καὶ ὑπὸ τῶ ἐλευθε
 ρωτῶν ἐκληρονομοῦντο τῶ οἰκείων τὰ βόνα αὐτῶν. οὐ δὲ
 γὰρ κληρονομίαν ἐπὶ οἰκετῶν δῶνα δὲ καλέσασθαι, ἀλλὰ in
 re peculii ἀπὸ τοῖουαίου νόμου ἐλάμβανον οἱ ἐλευθε
 ρωταί. καὶ ταῦτα, μὲν ἀπὸ τοῖουαίου νόμου. μετὰ δὲ
 ταῦτα, δόγμα γέγονε λαργιάνου, τὸ κελύου, ὥστε τοὺς
 παῖδας τὸ ἐλευθέρων μὴ γενομῶν νομινάτιμ ὀζω
 ρεδάτους τῶ ὀζωτικῶν κληρονόμων προτιμάσθαι περὶ
 τῶ τὸ λατίνου διαδοχήν. οἶον, ἢ ἐλευθέρωσα ἐγὼ τὸν ἐ
 μὲν δικάται, καὶ ἐποίησα λατίνον. ἐτελευτήσασθαι γράφασθαι
 κληρονόμου παῖδας ἐμοῦ, ἐτι δὲ καὶ ἔξωτικόν ἐσθαι.
 μὲν τὸ τοῖουαίου εἰ συνέβη τελευτῶν τὸν λατίνον, οἱ παῖ
 δες οἱ ἐμοὶ ἅμα τοῖς ἔξωτικοῖς κληρονόμοις εἰς τὰ βόνα
 παραγίνοντο τοῦ λατίνου. ἀπὸ δὲ τοῦ δόγματος τὸ λαργ
 γιανίου, οἱ παῖδες μόνου Διαδέχονται τὸν λατίνον. ἐπὶ
 δὲ αὐτῶ

Sed haec

δὲ αὐτῶ

δη οὐ γέγονασι nominatim exheredati. μετὰ δὲ τὸ λαργιάνου γέγονε ἔδικτον τραϊανού τῷ βασιλέως, ὅπερ ἐπέλευσε, ἵνα ἐὰν ὁ λατίνος, ἄκοντος ἢ ἀγνοῦντος τῷ πατέρωνος, αὐτῆσιν ἑαυτοῦ πολίτειαν ῥωμαϊκῶν, καὶ ἐπι-
 τνήσῃ, ἢ ἄλλῳ ὡς πολίτης ῥωμαῖος, καὶ πάντα πράτῃ τὰ ῥωμαίων, πελευτήσῃ δὲ ὡς λατίνος, ἀλλ' ἢ τῆς ἡμετέρου βασιλέως διατάξεις, τὰς τῶν τοιούτων ἀιρέσεων ἐναλλακῶς μισοῦσα, ὅτι ἔξῃ ἢ ὡς ῥωμαῖος, ἐτελεύτα δὲ ὡς λατίνος, ἢ ἑτέρας δὲ δυσχερείας ἐν πύθερ ἀναφυομνίας, ἀνεῖλε, ἐξωθήσασα ἐν πολίτειας, οὐ μόνον τοὺς λατίνους, καὶ τῶν ἰονίων νόμον, καὶ τὸ λαργιάνου δόγμα, ἀλλὰ καὶ τὸ ἔδικτον τραϊανού, ὡς πάντας ἀπελευθέρους εἶναι ῥωμαῖοὺς, καὶ μετὰ τινος ἐπινοίας, ἢ γοῦν προδήκης, δι' ὧν τρέφω ἐγίνοντο πάλαι λατῖνοι δι' ἐλευθέρων μύνοι, διὰ τῶν αὐτῶν ἐπὶ τῶν ῥωμαϊκῶν ἀγῶν τὴν δικέτας πολίτειαν.

De assignatione libertorum. Tit. viii.

Ἐπιόντες περὶ τῶν ἀπελευθέρων, ἐπιωμνῶν ὡς ἐν τῇ λαί καὶ περὶ ἐν αὐτοῖς γινομνῆς προσκυρώσεως, οἷος οἷος οἱ παῖδες τῆς πατέρωνος, ἢ νῖκα τῆς αὐτῶν ἐπέχουσι βαθμῶν, ἅμα καὶ ἄλλοι ἴσοι ἐπὶ τῶν τῶν πατέρωνος ἀπελευθέρων παραγίνονται κληρονομίαν. γέγονε δὲ μετὰ ταῦτα δόγμα συγκλήτου τὸ λέγον ἄλλοι ἑαυτοῦ πατέρωνος πολλοὺς ἔχοντι παῖδας, ἐνὶ τούτων ἀδισιγνατεῖσιν, ἢ τοι προσκυρώσαι τὸν ἀπελευθέρων. καὶ λοιπὸν μετὰ τῶν τῶν ἀπελευθέρων πελευτῶν, οὗτος μόνος δὲ ἀδισιγνατευθεῖς, ἔξῃ τὰ πατέρωνικὰ δίκαια, οὐδέ μίαν ἐχόντων ἀπαροδορ ἐπὶ τὸν αὐτὸν κληρῶν τῶν ἄλλων παίδων τῶν πατέρωνος, ὅσοι ἐμελλον ἅμα κληρονομήν, μίαν γινομνῆς ἀδισιγνατίωνος, εἰ δὲ συμβῆ ἐκένον τὸν πατέρα ἢ ἀδισιγνατευθεῖς ὁ ἀπελευθέρωνος ἀπαρδὰ πελευτήσιν, τότε οἱ ἄλλοι παῖδες τῶν πατέρωνος, τὸ ἀρχαῖον ἀναλήφονται δίκαιον, καὶ αὐτοὶ τῶν

Datur

τομ Διαδέξονται. οὐ μόνον δὲ ἀπελευθέρων, ἀλλὰ καὶ ἀπελευθέρων ἔξεστιν ἀδισιγνατεῖσιν ἢ πατέρωνος τῶν ἔχοντι δόνα ἢ πλείονας παῖδας in potestate. ἐμαγκιστῶ τῶν ἢ ἀδισιγνατεῖσιν οὐδ' αὐτῶν. τί οὖν ὅτι τὸν ἀπελευθέρων ἀδισιγνατεῖσιν τὸν οἰκῶν δούλων ἢ ὑπεξουσίῳ παιδί, εἴτα ἐπιθήσας ἐμαγκιστῶν ἐρήσειεν πατῆρα, καὶ τῶν ἐν ἑξοχῆ ἢ ἀδισιγνατεῖσιν, καὶ ἤρσειεν ἰουλιανῶν καὶ τοῖς πλείοσι τῶν νομικῶν, ἢ ἀδισιγνατεῖσιν αὐτῶν. δυνάτορ δὲ ἀδισιγνατεῖσιν, οὐ μόνον ἐν διαθήκῃ, ἀλλὰ καὶ ἐν ἄλλῃ ἀδιαθέτῳ, οὐ μὴν ἔξῃ ἐπὶ τούτων ἐπινοηομνίας ῥωμαίων ταυπωκῶν. γέγονε ὅτι τὸ περὶ τῶν ἀδισιγνατεῖσιν διαλεγεῖσιν δόγμα ἐπὶ ἐν κλαυδίου βασιλείας, ἐπὶ σουλιανίου. ξούφου, καὶ ὁ σωρίου-σκαπουλά τῶν ὑπάτων.

De bonorum possessione. Tit. ix.

Ὁ δὲ δυνάκεκἀ δελτος ἐπενόησε τῶν ἐκ διαθήκης, ἢ ἔξ ἀδιαθέτου κλησιν, καὶ ποτὲ μὴ ἀναφαινεῖσιν ποτὲ τοὺς κληρομνῆς, ὅσοι οἱ εἰσὶν οἱ νεκεσσάριοι, ποτὲ δὲ ἀδισιγνατεῖσιν ὅσοι οἱ εἰσὶν οἱ παρὰ τούτους. οὕτω καὶ ὁ πρῶτος ἐπενόησε τὰς διακατοχῆς, δι' ὧν ποτὲ μὴ δισορθοῦται τὸ πολιτικόν, οὐ μόνον ἐπὶ τῶν ἢ ἀδιαθέτου καθὰ εἶρηται. τοῦ γὰρ πολιτικοῦ τοῦσ κῆπιτε διμινοντες, καὶ τοὺς ἐκ τούτων, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐκ δικυγονίας ἀγνοῦντος, αὐτὸς τρίτην ἐπινοήσας τάξιν, δι' ἧς καὶ αὐτοῖς τῶν οὐκ ἐκ κληρονομίας διακατοχῆς. ἀλλὰ καὶ ἐν διαθήκῃ, τὸ πταῖσμα διωρθοῦτο τῶν δυνάκεκἀ δελτος. ἐὰν γὰρ τις τελευτῶν ἀλλότριον ποσοῦμον γράψῃ κληρονόμον. οἷος δὲ τίς ἐστιν ἀλλότριον ποσοῦμον, τούτῃσιν ὁ μὴ τικτόμνός μοι σοῦσ. τεχθεῖς ὁ τοιοῦτος, ὅσοι ἀπὸ τοῦ πολιτικοῦ ἀδισιγνατεῖσιν ἢ ἀδυνατο. διέβαλε γὰρ τῶν τοιαντῶν ἐνσασιμ τὸ πολιτικόν. ὅτι πρῶτος τῶν σκεῶν δυνάκεκἀ δελτος

αὐτῷ χωρηγῆ διακατοχήρ, καὶ bonorum possessorem αὐτὸν ἀποτελεῖ, ἀλλὰ καὶ διάταξις τῶ ἡμετέρου βασιλείως τὸν τοιοῦτον ποσοῦμον, ὁρῶντος βουλεται γράφει ὡς κληρονόμος, ὡσανεὶ καὶ τῷ πολιτικῷ ἐγνωσμένον. ἔστι ἡ δὲ πρῶτος, οὐ διορθοῦται μὲν, ἔναντιοῦ) δὲ τῷ πολιτικῷ, οἷον ὡς εἰρήκα μὲν, ἐὰν ὁ ἀπελευθερος ἢ πάτριον πρῶτον καταλείψει, ὁ μὲν δουδευκὰ δελτος οὐκ ἐδίδου τῷ πάτριον πάτριον ἐπὶ τὰ πράγματα τοῦ ἀπελευθεροῦ ποιῆσαι διαθήκης, νικωμένον. ὁ ἡ πρῶτος ἐπενόσησε τὴν κόντρα ταβόλλας, οὐκ αὖ ἔνταῦθα ἀνέκρησε μάχη, οὐκ ἔστι δὲ δυσχερῆς, οὐδὲ φιλόνηκος ὁ πρῶτος. ἢ νικάει οἷον τὸν κληρονόμον ἐνδοκιμαῶν, τότε οὐδὲ ἐπὶ διορθώσῃ, οὐδὲ ἐπὶ ἔναντιοῦ, ἀλλὰ μάλλον ἐπὶ βεβαιώσῃ πίθησι τὴν ἰδίαν νομοθεσίαν, ἐὰν γὰρ ἡ διορθώσῃ νομῆς διαθήκης γραφῆ κληρονόμος, οὐ μόνον ἀπὸ τῷ πολιτικῷ δὲ νῆα) ἀδιπνερ, ἀλλὰ καὶ ὁ πρῶτος δίδωσιρ αὐτῷ τὴν σκευάσῃ ταβόλλας διακατοχῶν, καὶ τὸ μὲν κατὰ νόμον hæredem αὐτὸν ἀποτελεῖ. ὁ δὲ bonorum possessor αὐτῷ ἢ ἀδιαθέτου σαυανῶ. τοὺς γὰρ σόνους κληρονόμους καὶ τοὺς ἀδελφάτους καλῶ τὸν πολιτικόν. καὶ τοὺς ἢ ἀναφάνεισαι ποιῶν, τοὺς δὲ ἀδιπνερ. ὁ δὲ πρῶτος σωτρέχωρ τῷ πολιτικῷ, τοῖς μὲν δίδωσι τὴν οὐνδὲ λίβεροι, τοῖς δὲ δίδωσι τὴν οὐνδὲ λεγίτιμοι, καὶ τὰ μάλισα ἡ μὴ αἰτήσῃσι τὴν διακατοχήρ, οὐδὲρ ἢ ττορ hæredes εἰσὶρ ἀπὸ τῷ πολιτικῷ. ὡσεὶ αὖ ὁ πρῶτος ἢ διορθοῦται, ἢ ἔναντιοῦται, ἢ σαυανῶ. διορθοῦται μὲν, ὡς ἐπὶ τοῦ ἐξωμένου ποσοῦμου. ἔναντιοῦται ἢ, ὡς ἐπὶ τοῦ πρῶτον πάτριον. καὶ σαυανῶ ὡς ἐπὶ τῷ σκευάσῃ κληρονόμων, καὶ ἢ ἢ ἀδιαθέτου καλουμένων, ἀπὸ πρῶτης ἢ δευτέρας τάξεως, οὐδὲ δὲ ὁ πρῶτος μόνος καλῶ ἐπὶ τὴν διαδοχῶν, οὐκ ἔτι δὲ τὸν πολιτικόν, hæredes μὲν αὐτῷ νόμῳ οὐκ ἀποτελεῖ, τὸν γὰρ

Quos autem

τὸν κληρονόμον ἢ νομα, ὁ πρῶτος οὐδὲν περιποίη, ἀλλὰ ὁ νόμος, ἢ γὰρ ὁ νόμος τῶ ξερ ἢ πέχωρ. οἷον δόγμα συγκλήτῃ, ἢ διάταξις βασιλείως. δόγμα συγκλήτου, ὡς ἐπὶ τῷ τερτοῦ κληρονόμου καὶ διορθοῦται. διάταξις, ὡς ἢ τῷ ἡμετέρου βασιλείως, τὸν πᾶσα φησὶ ἀδελφῆς σωαριθμῆσασα τοῖς λεγίτιμοις. ὁ πρῶτος αὖ κληρονόμος οὐκ ἔστι, δίδου ἢ διακατοχῶν, ἢ τὰ ξερ κληρονόμων αὐτὸν καταλείψει, καὶ ἀποτελεῖ bonorum possessorem. ὡσεὶ αὐτὸν πλαγιασικῶς ἢ ἔναντιοῦ καὶ ἔναντιοῦ. οὐ μόνον δὲ τὰς ἐξηκῶν διακατοχῶν τὴν οὐνδὲ λίβεροι, καὶ τὴν οὐνδὲ λεγίτιμοι, καὶ τὴν οὐνδὲ κοινῶν ὁ πρῶτος ἐπενόσησε, ἀλλὰ καὶ ἐτέρας πλείους, ἕνα ττορ σκόπων ἔχωρ, ἵνα μὴ τις ἀδιάδοχος τελευτήσῃ. καὶ γὰρ σεντά τοῖς ὅροις τὸ δίκαιον φησὶ διαδοχῆς ἐκ τῷ δουδευκὰ δελτου περιεκλεισμένων, ἐκ τῷ καλλίσου καὶ τῷ δικαίου ὁρῶ μώμενος ὁ πρῶτος ἐπὶ λάτῃ. ἢ ἢ διακατοχῶν, καὶ μὲν εἰσὶρ ἐκ διαθήκης, αἱ ἢ ἐξ ἀδιαθέτου. καὶ ἐκ διαθήκης μὲν εἰσὶρ δυο αὐτῶν, ἢ κόντρα ταβόλλας, ἢ ἢ παγῶν. τοῖς πρῶτον τοῖς πασι. δευτέρα δὲ καὶ σκευάσῃ ταβόλλας, ἢ χωρηγῆ πᾶσι τοῖς κατὰ νόμον γραφῆσι κληρονόμοις. ἐπινοήσας ἢ πρῶτος τὰς ἀπὸ διαθήκης, μετῆλθερ ἐπὶ τὰς ἢ ἀδιαθέτου. καὶ κατὰ πρῶτον τῶ ξερ τοῖς σόνουσι κληρονόμοις, καὶ τοῖς σὺν αὐτοῖς ἀριθμομένους, λέγω δὲ τοῖς ἐμαγκιστάτοις δέδωκε διακατοχῶν, ἢ ἢ λεγεται οὐνδὲ λίβεροι. δευτέρα μὲν ἀδιαθέτου, τοῖς ἀπὸ νόμου καλουμένοις ἐπὶ τὸν κληρονόμον τῷ τελευτήσαντος δέδωκε, τὴν οὐνδὲ λεγίτιμοι, οἷον ἀδελφῶν, καὶ πάτριον. ἢ τοῖς τούτου σαυανῆς ἢ κοινῶν ἐπὶ τὰ πράγματα τῷ ἀπελευθεροῦ, ἢ τῷ ἀπελευθεροῦ. καὶ τοῖς ἀπὸ τῷ τερτοῦ κληρονόμου, ἢ διορθοῦται, καὶ ἀπὸ τῷ διαταξίω ἔχουσι τὰ ἐξ ἀδιαθέτου. τριτῆν, τὴν unde decem per

Adhuc autem

Sunt

sonz, ἐξ ἧς τῷ ἐξωτικῷ ἐλευθερωτοῦ τῆς ἐλευθερίας
 κεφαλῆς δέκα, πρόσωπα προετίμησε συγγενῶν, ἀνι-
 σκόντων, κατιόντων, καὶ ἐκ πλαγίου, μέχρι δευτέρου
 βαθμοῦ. τί δὲ τοῦτο ὄσιν ἀναγκαῖον εἶπω, εἰ καὶ νῦν
 οὐκ ἔστιν ἐν πολιτείᾳ. εἰ σωέβη με τὸν ἐμὸν υἱὸν πορ-
 οῦντα ἐμαγκιπᾶτορ, δοῦνα σοι αὐτόν εἰς πρῶτον μαγα-
 κίσιον καὶ δευτέρον, καὶ τρίτον, καὶ σὺ ἡλευθερώσας
 αὐτόν, καὶ δευτεροσίον ἐποίησας, διὰ τὴν δόσιν καὶ ἐ-
 λευθερίας, εἴχης ἐπ' αὐτῷ λεγίτιμα δίκαια μιμονμε-
 νῶ πατέρων. καὶ εἰ σωέβη τοῦτορ ἐλευθερωθέντα ἀδι-
 ἀθετορ τελευτήσαι, σὺ πάντων προτιμᾶσαι τῶν αὐτοῦ
 συγγενῶν, ἔχωρ, ὡς εἰρηται, διὰ τὴν ἐλευθερίαν τὰ λε-
 γίτιμα δίκαια, τῶν ἄλλων ὄντων αὐτῷ κοινῶν, δι-
 ἢ ἢ ὑπέβη κάπιτις διμινουτίονα. ἀλλ' ἐπεδὴ ἄτοπορ ἢ
 διὰ μόνον ψιλὴν ἐλευθερίαν σε προτιμᾶσαι πάντων ἄ-
 αὐτοῦ συγγενῶν, διὰ ταῦτ' ὁ πράιτωρ ἐκάλεσε δέκα,
 πρόσωπα, ὅφ' εἴλοντ' αὐτοῦ προτιμᾶσαι πρὸ τῶν ἐξ ἄδια-
 θέτου διαδοχῆρ, υἱῶν, θυγατέρα, ἔγγονορ, ἔγγόνων, εἰ-
 τε ἀπὸ τῶ ἡοῦ, εἴτε ἀπὸ θυγατέρα, πατέρα, μητέρα,
 πάππορ, μᾶμμηρ, εἴτε πρὸς πατέρα, εἴτε πρὸς μητέρα,
 ἀδελφὸρ, ἀδελφῆρ. τούτους αὖ προετίμησε τῷ ἐξωτικῷ
 καὶ μανουμίσσωρορ, διδούσ αὐτοῖρ τὴν ὄσιν δέκα
 περσῶνα διακατοχῶν. ἐκ γὰρ τῶ ἀρισμοῦ τῶν ἀτόνων
 τῶν ἔσχηρ ἢ διακατοχῆ τὴν προσσηγορίαν τετάρτηρ, τὴν
 ὄσιν κοινῶν. πέμπτηρ ἐπηγγείλατο τὴν tanquam
 ex familia. χῶρα δὲ ταύτη ἐπὶ τοῦτου τῶ πῆματῶ, ἀ-
 πελευθεροῦ ἢ τελευτήσιν, ἄποιρ καὶ ἀδιάθετῶ, πά-
 τρων ἢ ὑπόνοτῶ, οἱ ἀδινῶν τῶ πατέρων ἔρχον-
 ται ἐπὶ τὰ πράγματα τῶ ἀπελευθεροῦ, ἀπὸ διακατο-
 χῆρ καὶ εἰρημένηρ tanquam ex familia, ἢ γοσῶσα
 καὶ ἐκ φιλίας, ἐκ τῶ ἐπενόσηρ, ἢ καὶ τῶ πατέρων

τῶ τῆ πατρωνίσση δέδωκε. καὶ ἀνιούσιν αὐτῶν καὶ κα-
 τιούσιν, ἢ ὠνόμασερ, unde liberi patroni, & pa-
 tronæ; & parentes eorum, ἢ γοσῶσα δέκα τῶ πα-
 τρων καὶ καὶ πατρωνίσση, καὶ οἱ ἀνιόντες αὐτῶν.
 ἔαρ γὰρ ἀπελευθερορ τελευτήσῃ, εἴτα οἱ πατέρων, καὶ
 αἱ πατρωνίσσαι, ἢ γοσῶσα δέκα αὐτῶν μὴ δελησοσιν
 ἐλευθεροῦ ἀπὸ καὶ ὄσιν λεγίτιμοι, ἀλλ' ὁ χρόνορ παρελ-
 θῆ τ' διακατοχῆρ, ἐκάσκη γὰρ διακατοχῆρ, εἰ τῶ περικέλα-
 σαι χῶρα, ὡς προῖόντες μαθησόμεθα. μήτε δὲ ἀπὸ τῶ
 σι τὴν tanquam ex familia δίνουται ἀπὸ καὶ παροῦ-
 σῆρ διακατοχῆρ παραγενέσθαι, ἢ αὐτοῖ οἱ πατέρων, ἢ
 αὐτῶν μὴ ὑπόντων οἱ πατέρων αὐτῶν, ἢ γοσῶσα οἱ γοσῶσα
 πατέρων, καὶ τῶ πατρωνίσση. καὶ ἐβδόμη τάξα ἐφεῦ-
 ρε τὴν unde vir & uxor, ἔαρ γὰρ τῶ ἀδιάθετῶ τε-
 λευτήσῃ, μηδενὸρ ὑπόνοτῶ συγγενῶν, ἢ γοσῶσα ἢ
 διαθέτορ τελευτήσῃ, οὐκ ἔχουσα τινὰ τῶ δυνάμει κλη-
 θῶν ἐκ τῶν προλαβοῦσῶν διακατοχῶν, τῆ παροσῆ δια-
 κατοχῆ γίνεται χῶρα. καὶ ὁ ἀνὴρ τὰ καὶ γυναικὸρ, καὶ
 ἢ γυνὴ τὰ τῶ ἀνδρὸρ διαδέχεται. ὄσιν τῶ τῶ ἔπε-
 χα ἐν τῶ ἐξ ἀδιάθετῶ, ὄσιν κοινῶν μανουμισσῶν,
 ἢ γοσῶσα κατὰ δικλογίαν συγγενῶν τῶ ἐλευθερωτοῦ. ἔαρ
 γὰρ τῶ ἀδιάθετῶ τελευτήσῃ, μηδενὸρ παντελῶ ὑ-
 πόντορ, μὴ πατέρων, μὴ πατέρων τῶ πατέρων, μήτε
 ἀδινῶν, οἱ κοινῶν τῶ πατέρων τὴν παροσῆ αὐ-
 τοῦσι διακατοχῆρ, πάντας μὲν ὁ πράιτωρ ἐπενόση
 σε τὰς διακατοχῆρ, δὴ οἱ διαθήκηρ, καὶ οἱ τῶ ἐξ ἄδια-
 θέτου, ὁ δὲ θεοτάτορ τῶ βασιλεῦρ, οὐδὲρ ἀπολοπραγμῶ-
 νητορ καταλιπῶν, τὰ διορθῶσεωρ δέδωκε ἐπὶ τὸ κάλλιστ'
 μετ' ἡγε. ὁ τῶ κόντρα παροσῆρ, ἢ σκευνοσῆρ τακῶ-
 λαι, οἱ χῶρα ἀναγκαῖα, εἴασερ ἐπὶ χῶρατῶ. καὶ ἐξ ἄ-
 διαθέτου τῶ ὄσιν λῖβεροι, καὶ τῶ ὄσιν λεγίτιμοι.

καὶ ἐκ φιλίας

καὶ ἀνιούσιν

καὶ ἀνιόντες

Sed et

καὶ

Quae autem

πῶς δὲ τρίτην μὲν οὖσαν τῶν ἐξ ἀδιαθέτου, πέμπτην δὲ οὖσαν καὶ πρὸς τὰς ἐκ διαθήκης, οὖσαν δὲ δέκεμ περτωῶνα, τὴν δὲ διακατοχῶν ἐξ ὧν ἄριστον ἀριθμὸν, συντόμῳ λόγῳ πρῶτον αὐτῶν ἀποφύνασθαι. ὁπότε γὰρ ἡ εἰρημλὴν διακατοχὴν δέκα συγγενῶν πρόσωπα, καθὰ εἴρηται, τὴν δὲ ζωτικῶν προτιμῶν μανουμισσῶρος. ἡ δὲ διάταξις τῶν εἰρημλῶν βασιλείως, ἢ περὶ τῶν ἐμαγκιπατιόνων ἀντέγραφε, πᾶσι πατέρωσι καὶ μανουμισσῶρος, ἐν προλήθῃ δέδωκε τὸ contracta fiducia ἐλευθερῶν, ὡς ἐσιωπηρῶς αὐτῶν πῶς ἐμαγκιπατία τῶν ἑαυτῆς, εἰκότως εὐρίσκειται πρῶτον ἢ προλεχθῆσα διακατοχὴν μὲν ἐκ ζωτικῶν γενομένην μανουμισσῶρος. περιαιρεθείσης τοίνυν, τῆς οὖσαν δὲ δέκεμ περτωῶνα, ἢ τις ἢν πέμπτη, πῶς ἐκ τῶν πάλαι διακατοχῆν οὖσαν, τουτέστι πῶς οὖσαν δὲ κοινῶν, πέμπτην ἐποίησε, πῶς δὲ ἐβδόμη οὖσαν, λεγομένην δὲ tanquam ex familia, καὶ ὀγδόην πῶς unde liberi patroni, patronæq, & parentes eorum, ἐκατέρωθεν ματαίαν ἀπέδραξεν ἐν τῇ βίᾳ αὐτοῦ διατάξει, ἢν ἐπὶ τοῖς πατρωνικοῖς σωθήκε δικαίους. ὁπότε γὰρ πρὸς μίμησιν φησὶ τῶν εὐγενῶν διαδοχῆς, τὰς ἀπελευθερικὰς ἐποίησε κληρονομίας, μέχρι πέμπτου βαθμοῦ τάντας ἐνώσας, ὡς περ εἶναι τινα διαφορὰν μεταξὺ εὐγενῶν καὶ ἀπελευθερῶν, ἐκέλευσε αὐτοὺς ἀρκῆσθαι τῆς κόντρα τας βουλῆς, καὶ οὖσαν δὲ λεγίτιμοι, καὶ οὖσαν δὲ κοινῶν διακατοχῆς, ἐξ ὧν δὲ νῦν αὐτῶν καὶ ἐξ ἀδιαθέτου κληρονομίαν ἑαυτοῖς περιποιῆσαι τοῖς ἀπελευθερῶν οἱ τῶν πατέρων ἢ συγγενῶν, πάσης δυσχερείας, καὶ πέρασ οὐκ ἐχόνσης πλάνης, τὰς ποιάτας ἐλευθερώσας διακατοχάς.

Cum antea

Aliam

τῶν δὲ ἐνάτην διακατοχῆν, τῶν λεγομένων unde viri & uxori, ἐν ἑκτῷ τόπῳ ἀποθέμενος, τῶν δὲ ἐκάστην, φησὶ δὲ τῶν οὖσαν δὲ κοινῶν μανουμισσῶρος περιττῶν ἀπέδραξε

διὰ τὰς εἰρημλῶν αἰτίας, ἀεὶ διεξῆλθεν ἐν τῇ περὶ πατρωνικῶν κεμλῶν διατάξει, ὡς λοιπὸν ἐξ ἑνὸς εἶναι τὰς πάσας ὀριναρίας διακατοχάς. Διο μὲν ἐκ διαθήκης κόντρα τας βουλῆς, καὶ σικοννδου τας βουλῆς. τέσσαρας ἢ ἐξ ἀδιαθέτου, οὖσαν δὲ λίβεροι, οὖσαν δὲ λεγίτιμοι, οὖσαν δὲ κοινῶν, οὖσαν δὲ viri et uxori. προσκείσθω δὲ αὐταῖς ἢ ἐβδόμη διακατοχὴ, ἢν ἀρίστων λογισμῶν οἱ πρᾶκτῶρες ἐπενόσαν, ἐν ἑκάτῃ τάξει τοῦ ἀικείου ἐδίκτου τάντην ἐπαγγελιάμμοι ἐκείνοις, οἷς αὐτῶν δοθῆναι ἢ νόμος, ἢ δόγμα, ἢ διάταξις ἐκέλευσε. τάντην δὲ οὐδὲ τὰς ἐκ διαθήκης, οὐδὲ τὰς ἐξ ἀδιαθέτου συναριθμῶν ὅτι σαφῆς ἔστι. ἀλλ' ὡς πρὸς τελευταίαν καὶ παρὰ τῶν ἐπινοημένων τάξιν βοήθειαν, ὡς ἂν ἡ χρεία καλῆ τάντην, ἐφευρόντες δέδωκασιν, ποτὲ μὲν ἐκ διαθήκης, ποτὲ δὲ ἐξ ἀδιαθέτου ὄνομα ἢ αὐτῆς τῶν quibus vt detur, vel lege, vel senatusconsulto, vel principis constitutione comprehensum est, τουτέστι οἷς τισιν ἵνα δοῖν νόμος, ἢ συγκλήτου θεσπίσματος, ἢ διατάξει βασιλικῆς προγγελμῶν ἐστὶ. δαυτὸν δὲ καὶ ἐτέρως αὐτῆν ὀνομαῖσαι καὶ καλεῖσαι τῶν quibus ex legibus, ἢ γου οἷς τισιν ἐκ νόμου.

Septima

Patroni

Cum igitur

πολλῶν δὲ οὖσαν ἢ ὑπὸ τῶν πρᾶκτῶν ἐπινοημῶν διακατοχῶν, καὶ κατὰ τάξιν συγκεμλῶν, ἐπειδὴ συμμαχίαν ἐν μίᾳ ἐκάστῃ διακατοχῇ, πολλὰ ἐστὶ ὅτε ὑπῆναι πρόσωπα ἀνίσου βαθμοῦ, ἵνα μὴ τῶν κρεδωτῶν αἱ ἀγαθὰ γὰρ εἰς ὑπέρβησιν ἄγωνται, ἀλλὰ ἔχασιν οἱ δανασαί τοὺς δωραμῶν μεθ' ἑαυτῶν, ὅπως μὴ ξαδίως ἐπὶ νομῆν πέμπτωνται τῶν τοῦ τελευτήσαντος πραγμάτων, διὰ φησὶ νομῆς ἑαυτοῖς τὸ ἀμέρινον περιποιῶντες, τόντου χάριν ὁ πρᾶκτῶν μίαν ἐκάστην διακατοχῆν ῥητῶ περιέειπε κλησε χροῖον, οὐ παραδραμόντων τοῖς ἐξῆς γίνεται χάρις, ἀνίσου μὲν οὖν καὶ κατιοῦσι, τοῦτο μὲν φυσικοῖς, τῶν

διὰ

δε και μετα, ενιαυτον δεδωκεν ο πρωτος εις αιτησιν
 Διακατοχης πασης αρμοζουσας αυτοις εν δικηνης, η
 δε διαθετου. τουτου δε παραδραμόντων του χρόνου,
 εκτος ολι αρμοζουσας αυτοις γενήσονται διακατοχης.
 τοις δε λοιποις πασι συγγενεσι η εξωτικοις, εκατον ημε
 ρων δεδωκε διάστημα, και εαρ τις εισω η εκατον τουτων
 ημερων, η αρμοδιαρ επιγνωσαι βαθυμηση διακατοχηρ, η
 μλυ τινες ειερ του αυτου βαθμου, η μη αιτήσαντος μεθ
 ρου εκεινοι προσανξη. ει δε μηδεις εν τω αυτω δεκαε
 ται βαθμου, οι εκ τω εξης παραγενήσονται βαθμου, ως
 απο σουκκισιονου, ωσανει μηδε γεγοτότων προκε
 ησαρμλιου και μη αιτήσαντων. ηρμοσε μοι Διακα
 τοχη, και εδη μεταντηρ αιτήσαι εισω ενιαυτω, εν η εν
 τυγαυορ ην ανιόντων η ην κατιόντων, η εισω ημε
 ρων, εν η επερες τις υπηρχερ. ερεπου διατευσα ταυτω,
 ου λεγομεν, ωστε χριωμ περιμλυαρ εως ου παρελθοι το
 δεκαετηριον του χρόνου εν τω ενιαυτω, η εν ταυς εκατηρ
 ημερας, ινα τότε χωρα γενηται ποτι εξης. αλλ ευθεως
 οι η επιμλυα βαθμου, η οι η περιμλυνης τάξεως κληθήσονται
 επι τω διακατοχω. ο χρόνος η διακατοχωρ, ουτίλιος
 δεηρ ου κοντινοος, τουτεςτηρ εκεινη ερχουσιρ αι ημεραι
 ολι διακατοχης, δε ει δερ αρμόζοιρ αυτω πλυ διακατο
 χηρ, και δυναται ταυτη χρησαομαι. ει γαρ αγνοθ αυτων
 καλθομαι επι πλυ Διακατοχω τω πελευτήσαντος, η και
 αγνοθ εισθ οτε οτι ετελεντισε τις ην αυτω συγγενωρ, η
 και μαδωρ ου δυναται χρησαομαι τη διακατοχη, δια το
 σωεχιομαι μειροσιρ ανηκας, ο χρόνος ου δραμεοται
 ολι διακατοχης, αλλα παλαι μλυ εν ταυς αιτήσισιρ, η
 σαρ αι διακατοχαι, και επαναγκας ηρ απιεναι εις τη
 πρωτωρα, και ιδικως λεγομεν, δε μοι τωδε πλυ διακα
 τοχηρ, σημερορ δε αι βασιλικαι Διατάξεις λεγουσιρ, ολι
 οίω

Si quis itaq

In petenda

οίω δηποτε τρώπω εαρ εκενου η διακατοχη αρμόσε
 εισω του προσφορου χρόνου Δείξη εαυτον οπως δηποτε
 πλυ διακατοχηρ ασπασάμφορ, εξα πελοτατηρ δε αυ
 ολι τω ευεργεσιαρ.

De acquisitione per arrogationem. Titulus. x.

Ειρηκαμν περι δνο κήσεωρ καθομάδια ολι κληρο
 νομιας, η τις εκ δικηνης, η δε διαθετου η αυ
 προσγινεται. ετι δε και της διακατοχης, και αυτες ο
 μοίως εν δικηνης η εξ διαθετου προσφορομλυνης, ει
 σωμν και τρίτηρ καθομάδια κτησιρ. αυτη δε, ουδε εκ
 του δυωδεκαδέλτων επινεονηται, ουδε απο του πρω
 τωρ, αλλ εκ ολι αγράφου τωρ σοφωρ σωαινέσειω
 εις πολιτειαρ εισνηχθη. ετρορ γαρ νόμου, και ετε
 ρορ πολιτικη νομοθεσια. νόμου μλυ γαρ δεηρ ο εχωρ τε
 δικηρ προσηγοριαρ, οιορ δυωδεκαδέλτων, αέλιου σεν
 τιου, φουριου κανίνιος, φαλκιδιου. νομοθεσια δε πο
 λιτικη, η αγραφου συναίσεις ην σοφωρ, ηνικα, τη
 εισνηχθη αγράφως, ετα δια ολι χρισεως επιλατυνη.
 και τελευταωρ γοντες οι σοφοι τουτο χρησιμορ εκεβαί
 ωσαρ δικεια σωαινέσει. ιδου εαρ τις αυτεξουσιος εαυτω
 εις αδρογατίονα παρασχη, παντα τα πράγματα αυτου
 σωματικα και ασώματα, και τα εποφελομυλα εαυτω
 τω αδρογατωρι παλαι μου προσεπόριζε, δεσπότηρ αυ
 των αποτελωρ, τωρ εαυτω πραγμάτων, εξηρημλυωρ επ
 κείνωρ, α τινα τη κάπιτις διμινυτίονι διαφθείρητη. οιορ
 δεηρ η η οπρωρ ενοχη. τι δε ητο, περιοντες μαθησόμεθα. ο
 το ολι ανηατίονος Δικαιορ, ανηατικω γαρ Δικαιω δια τω
 κάπιτις διμινυτίονα, τουρ προτερορ ανηατους ονκ επ
 κληρονόμε. ο γαρ ουσος, και ο ουσουφροκτος παλαι μλυ
 η πωλλωντα, δια ταυς δε του ημετερου βασιλέως, τη ελα

χι

Χίση κάσιτις Διμινουτίονι ταύτα διαλνιδαι διενώλνσ
σεμ. ός τις θρότατος ήμώρ βασιλεύς, τόν κατά άδρογα
τίονα γινόμενον προσωρισμόν έσένωσε, τώ προσπορι
σμή ήν φυσικώρ γονέων τωτον άφομοιώσας, ούκ ήρ φυ
σικώ, ουτε θεώ πατρι περατέρω τί του ούσουφρονκτου
προσπορίζεται εν εκείνοις τοίς πράγμασι, άτινα πίς
κασίρ έξωδερ, ού μήρ έξ ρε πάτρις προσγίνετα. ει ή
συμβή τήρ εις άδρογατίονα ληφθεντα παρα τώ άδρογά
τωρι-πελευτήσαι, καί η ήν πραγμάτων Δεσποτεία μετά
σιρ επί τόν άδρογάτωρα. ει μή άρα συμβή προσωπαπα
ρξέναι, άτινα εκ φι του ήμετέρου βασιλέως διατάξιας
προτιμάται τού πατρός περι τή Διακατοχώ ήν άπρο
πορίσων πραγμάτων. ει δε ό Δεδωκώς έαυτάρ εις
άδρογατίονα χρεωσθίσιρ, αυ τώ μύλ τώ νόμω, καί τή ά
κριβεία ό άδρογάτωρ ού κατέχεται. πως ήρ έτέρου συ
αλλάξαντος, έτερος ενάγιοθαι όφείλει, άλλ έξ ονόματις
ενάχθήσεται του παιδός, ή ει μή βουλεται αυτάρ Δεφ
Δεύσαι, έξουσία δίδοται τοίς κρεδίτωρσιρ, κελενσαι ήν
προσφόρων αρχόντων εκθίνα τά πράγματα, άτινα εν δε
σποτεία μετά του ούσουφρονκτου έμελλερ είημ, του
υιου ήοθετηθέντος, ει μή δέδωκερ έαυτάρ εις άδρογατίον
να, υπό πλώ οικθαρ ποιήσασθαι νομώ, καί νομίμω τρώ
σφ ταύτα Διαθίνα

De eo cui libertatis causa bona addi
cuntur. Tit. xi,

Εστι ο τέταρτον είδος φι καθ' όμάδα κτήσεω
κοινότατον ο τοίς παλαιόις άγνωσόν, εκ διατάξε
ως του θεωτάτου μάρκου έπινοηθέν, έάρ γάρ οι τυχόντες
ελευθερίας εν Διαθήκη, μηδενός άδιπνοντος αιτήσασιν
έαυτοίς προσκυρωθίνα τά πράγματα φυλακτέων ένεκα
ή ελευθερίων, έπιπνύθονται τόντου, ως η ειρημύνη του μά
ρκου

Mortico

Red ex

κου βουλεται διάταξις, ποπιλίω βούρω αντιγραφείσα έ
πί του τοιοντου θέματος, ουίγγινός τις θυάλης διαθέμε
νος καί γραφας τίτιον κληρονόμον, οικέταις ιδίοις κατέ
λιωρ ελευθερίαν, έχωρ Δανησάς, ό γραφείε κληρονό
μος ούκ ήβουλήθη προσελθίη τή κληρονομία. έμελλον οι
Δανησαι εν νομή γινόμενοι ήν πραγμάτων ταύτα δια
τυπωώ, καθ' όν έβουλοντο Τρόπον. εις ήν τυχόντων ή
λευθερίας εν τή Διαθήκη, ποπίλιος βούφος λεγόμενω,
ή ήτ προσκυρωθίνα αυτάρ τά πράγματα, ώστε καί τας
ελευθερίας φυλακθίνα, καί τους κρεδίτωρας μη ζημιω
θίνα, προσελυθεις κά μάρκος ό βασιλεύς άντέγραφε
περι τόντου, ει ουίγγινου θυάλεντος εν τή οικεία Διαθή
κη οικέτας ελευθερώσαντος, ό σκρίπτος κληρονόμος άδι
πύσαι μή βουλετη, ή εκ τόντου κινδυνείη τά πράγματα
ένπό των κρεδίτωρων Διαπραθίνα, προσελυθεις ό άρμό
διος άρχωρ υπό του τυχόντος ελευθερίας εν Διαθήκη, ο
βουλομένου έαυτώ προσκυρωθίνα τά πράγματα, ως φυ
λακθίνα τας ελευθερίας, πεθίσητ τώ προσερχομύω,
καί προσκυρώσει αυτώ τά πράγματα, ούτω μύ τοι, ως
καί τας Διρέκτας, καί τας φιΔεικομισσαρίας ελευθερί
ας παρασχεθίνα. πρότερον μέν τοι δι έγγυών δόσειω, ή
καί έτέρως άξιωσίωσ το ασφαλούς τοίς κρεδίτωρσιρ
γενομύου, ού το δλόκληρον εκάσω χρεός άποσώζεται. ο
οι ή διρέκτας έχουπε τας ελευθερίας, ούτως ελευθερωθί
ται, ως περ ει ό κληρονόμος ή δίτευσε, τουτέσιρ δρεκτοι
γίνονη άπελευθεροι. οίς ή φιΔεικομισσαρία ελευθερία
καταλεφθή, το φάντορ έπιθίσει φι ελευθερίας εκθίνο, ή
προσεκυρωθί τά πράγματα, καί αυτου δήλωρ ότι γενήσον
ται άπελευθεροι. έξεσι δε εκείνω ή προσκυρούη τά πρά
γματα λέγαμ, ότι ούκ έτέρως βούλομαι προσκυρωθίναί
μοι τή ούσίαν, ει μή επί τόντω τώ έρω, ως καί τας Δε
φ

ρέκτας ἐλευθερίας ἔχοντας, ἐμοὺς ἀπελευθεροῦντες γενέσθαι. ποτὸ δὲ προτείνωρ ἀκουσθήσεται, καὶ πῶς τούτου αἴτησιν βιβλικοῖ βασιλευς. μόνου δὲ εἰ σωματούσιν οἱ φησὶ διρέκτας ἀξιοδέκτες ἐλευθερίας. κἀκεῖνο δὲ προσίθισι ἢ διάταξις πρὸς βεβαίωσιν φησὶ δικίας φιλαρθερίας. φησὶ γὰρ, ἐὰρ μηδενὸς προσιόντων, ὁ φύσικου ὡς κακάντια βουλεται λαμβάνειν τὰ πράγματα, οὐχ ἑτέρως λήφεται ταῦτα, εἰ μὴ πῶς ἐλευθερωθῆσιν ἢ διαθήκη τὰς ἐλευθερίας παρασχῆ, καὶ ἢ τοῦ τελευτήσαντων φυλαχθῆ βουλκσις, οἱ ταύτης ἐμελλον ἐπιτυχάνειν ἀδιτιόντων γενομένων.

Hoc scriptura

τὸ παρὸν γένηται πῶς ἐβόηθησιν οὐ μόνου ἐλευθερίας, ἀλλὰ καὶ ποτὲ τελευτήσασιν, ὅπως μὴ τὰ τούτων πράγματα, ὑπὸ κατοχῶν γίνονται ἢ κρεδίτωρων, καὶ διαπραθῆ. προσκυρομένων γὰρ προφάσι φησὶ ἐλευθερίας, ἐνὶ τῶν τυχόντων ἐλευθερίας ἢ πῶς πραγμάτων, ἢ τῶν πραγμάτων ἀργῶ διαπρασις. εὐρηται γὰρ δεφένσως τῶν τελευτήσαντι ἀξιοπίσεσθαι, ὅς τὸ ἀσφαλῆς ἐπὶ ὀλοκλήρῳ τῶν χρέε ποιῆ πῶς κρεδίτωρσιν.

In primis

ἰσέου δὲ ἔτο κτὶ πρώτῳ τάξιν, ὅτι χώρα τῆ διατάξεσ, ἢ νῆκα ἐλευθερία δίδονται ἢ διαθήκη. τί δὲ ὅτι τελευτῶν τις ἀδιάθεσθαι, ἢ κωδικέλλω κατέλιπερ ἐλευθερία, ὅς ἀδιαθέτου δὲ οὐδεὶς προσελθῆν ἢ ἐσχετο, ἐλκέστω κἀναυθῆ ἢ φησὶ διατάξεως διάνοια. εἰ δὲ καὶ διαδέμνός τις, ἢ διαθήκη μὲν ἢ ἐλευθερίας σέ οὐδένα, ἢ κωδικέλλω δὲ κατέλιπε τὰς ἐλευθερίας, ἔμαχορ καὶ οὕτως τρακταίζεσθαι πῶς διάταξι. εἰ καὶ τὰ φησὶ διατάξεως ῥήματα δείκνυσι, τότε χώραμ εἶναι ταντῆ ἢ νῆκα μηδὲ ὅς ἀδιαθέτου κληρονομῶ ἀναφάεται τῶν τελευτήσαντι. ὡςπε οὐ ἐφ' ὅσον ἀδικλός ὅς πώτερον κληρονομήσῃ τις, ἢ οὐ κληρονομήσῃ, ἢ διάταξε ἀργῶ. ἢ νῆκα δὲ γένηται ἄλλου, ὡς οὐδεὶς ἀδίτευσα ἢ

Διὰ

διάταξις τότε τὰ ἐαυφὶ ἐπιδείκνυται. ἐτελευτησέ τις, ἐλευθερίας ἢ διαθήκας καταλιπῶν, ἀφῆλιξ ἐπὶ πῶς τούτου κληρονομίαν ἐκαλῆτο. ἄπειν τῶ κλήρου, ἄρα χώρα τῆ διατάξεσ. ἢ ἐπειδὴ δι' ἀποκαταστάσεως δάωται πάλιν ἐλθῆν ἐπὶ πῶς κληρονομίαν, ἢ διάταξις ἀργῶ, καὶ λέγομυ καλῶς ἐκ φησὶ διατάξεως τῶν αὐτῶν τι γίνεσθαι πῶς τῶν πραγμάτων προσκνήρωσιν, εἰ καὶ ὁ ἀποσῶς τῆς κληρονομίας δάωται διὰ φησὶ ἀποκαταστάσεως μεταγνοὺς ταύτῳ ἀναλαμβάνειν. τί δὲ, εἰ μετὰ πῶς ἐλευθερίαν, καὶ πῶς τῶν πραγμάτων προσκνήρωσιν ἀποκατάστασθαι ὁ νέσθαι, ἀπέλαβε πῶς τῶν πραγμάτων πρῶσινσιν, αἰ ἀπαξ ἀρμόσασαι ἀνατραπήσονται ἐλευθερία, οὐδὲ αὐτῶ. ἢ γὰρ παρὸν σα διατάξις ἐπὶ φυλακῆ τῶν ἐλευθεριῶν ἐπινοήσεται. οὐκοῦν ἐλευθερίας μὴ καταλεφθῆσθαι οὐδὲ αὐτῶν τρακταίζεσθαι. τίτι ἢ ἔχωρ κρεδίτωρας τινὰς, ἢ νῆκα βίβσθαι ἢ ἐλευθερίας δικίας. τισὶ δὲ δέδωκε μόρσις κανσα ἐλευθερίας, εἰσῶρ ἢ τῶν ἐλευθεριῶν, βούλομαι ὑμᾶς εἶναι ἐλευθεροῦς, ἐὰρ μὴ διαφύγω πῶς παροῦσαν νόσον. πε λανθησεν ὁ τίτι ἢ οἱ κρεδίτωρες ἢ βουλοντο τὰς ἐλευθερίας ἀνατρέψαι, λέγοντες ἰρφρανδῆμ ἐπὶ ταύτας δεδῶσθαι. οἱ ἐλευθερωθέντες, ἢ τῶν αὐτοῖς προσκυρωθῆσθαι τὰ πράγματα, πῶς ἀξήμιον πῶς κρεδίτωρσιν περιποιῆν ὑπισχνουμένων. ἀκουσθήσονται ποτὸ λέγοντες, εἰ καὶ τὰ ῥήματα τῆς διατάξεως, τῶ παρόντων οὐχ ἄπειται δέμασθαι.

Si is qui

Hac constitutio

Sed cū multis

πολλὰς δὲ διαρέσεις ἐλλιωθῆσ τῆ παρόνση νομοθεσία, ὁ θεότατος ἢ μῶν ἑωρακῶς βασιλευς, διάταξις ἐξεφώνησεν, δι' ἢς τελειότατον τῆς τοιαντῆς διακατοχῆς ἀπετέλεσε δίκαιον. τὰς ἢ τοιανπας διαρέσεις τὰ τῆ διατάξεως ἀπὸ τῆς διατάξεως ῥήματα.

De successione sublati, quæ fie-
bant per bonorum venditiones, et ex
senatufc. Claudio. Titu. xii.

Πρὸ φη καθομάδα κτήσεως, ἢ ἢ φη προλαβόντι
Διεξήλουμι τίτλω, ἢ ἢ σαρ κηῖ ἔτεραι καθομάδα
κτήσεως, διορ ἢ βονόρουμ ἐμπήωμ, ἢ τοι ἢ πραγμάτων ἀγο
ρασία, ἢ τις ἐπὶ τοῖς πιπρασκομύοις πράγμασι ἐγίνε
το τῷ δεβίτωρος, διὰ πολλῶν κνκλωρ, ἢ πολλῶν περι
δωρ γινωμύη, τότε χώρην ἔχουσα, ἢ νίκα τὰ δικασήρια ὀρ
δινάρια ἢρ, πούτεσιρ ἢ νίκα ἐκινῆτο ἢ μόνφ φηῖ κομρῶ τῷ
κονβέντῃ, πῶ δὲ κονβέντῃ ἐδίδαξε ἢ πρῶτη ἰνσιττιώρ.
σήμερον δὲ τῶν δικασηρίωρ δῆτραορδιναρίωρ ὄντων, καὶ
ἢ παντὶ κομρῶ γυνκαζομύωρ, εἰκότως αἱ βονόρσμ βεν
διτίονες εἰσίρ ἢ ἀχρησία. καὶ ἔπειδὰρ εὐρεθῆ τις πολ
λοῖς ἐποφείλωρ, ὀφφικίφ τῷ δικασοῦ δίδοται τοῖς κρεδί
τωρσι παρῆρησία ἢ κατοχῆ γενέσθαι τῶν τῷ κοινου δεβί
τωρσιν πραγμάτων, καὶ ταῦτα διαβλώμ καδῶ ὅρ ἢν σωί
δοιερ συμφέρερ αὐτοῖς ἔδοπορ. ἔξεσι δὲ ταῦτα, ἐκ φη πλα
τυτέρας τῶν διγέσωρ ἐκδύσεως γυνῶνα τελεσότερον, πᾶ
λα ἢ ποτῶρ ἐγίνοντο τῶν τρῶπορ. εἰ σωέβη τινὰ πολλοῖς
ἐποφείλωρ, εἴτα Διαλανθάναρ, καὶ μὴ ἔχαρ τῶν δε
φενδένοντα, σωιόντες οἱ κρεδίτωρσιν, προσείσαρ φηῖ
πραίτωρσι, τῶ τῷ μεμφομύοι. καὶ ἔπειτρεωρ αὐτοῖς
ὁ πραίτωρ, γενέσθαι ἢ νομῆ τῶν τῷ δεβίτωρσιν πραγ
μάτων. καὶ ἐγίνοντο ἢ κατοχῆ τούτων ἐπὶ ρήτῃς ἡμέ
ρας, παρελθουσῶρ ἢ ἐκείνωρ τῶν ἢ μῶρ, ἐγίνετο δευτέ
ρα προσέλευσις ὑπὸ αὐτῶν, αἰτούντων, ὥστε αὐτοῖς δῆζου
σίαρ εἶναι, ἢνα δῆζ αὐτῶν προβάλλομαι, τῶ ὀφείλοντα
Διαπωλῆσαι πῶ περιουσίαρ. ἐπειδὴ γὰρ δυσχερὲς ἢρ,
πάντας σωίενομ κατὰ ταυτῶν καθ' ἐκᾶσῆρ ἡμέρῃ, ἔχῃ
ροτόνωμ δῆζ αὐτῶν ἢνα, ὅς τις ἐλέγετο μάγιρσιν φηῖ, καὶ

λοιπόρ αὐτῶσ σωεφώνη τοῖς βουλομύοις ἀγοράσαι. καὶ
ἐγίνετο προγραφῆ ἢ τοῖς πῶφινανέσι φηῖ ὀλέως μέρε
σι ταῦτα Δηλοῦσα. ὁ δὲ ἢνα χρεώσερ ἢ μέτερ φηῖ ὑπάρ
χωρ εἰς αἰτίαρ ἢ ἔπεσε διαπράσεως. ἢ μῆς κρεδίτω
ρσιν ὄντες πῶ τοντου διαπιπράσκομύωρ περιουσίαρ. ὄν
τῆς ὁ βουλόμύωρ προσίτω. εἴτα ὀλίγωρ παρᾶδραμομ
σῶρ ἢ μέρῶρ ἐγίνετο καὶ τρίτη προσέλευσις, ἢ ἢ ἔπειτρε
ποντο ποιήσασθαι legem bonorum venditorum, τυ
τέσιρ, ὄρορ τῶν Διαπιπρασκομύωρ. λοιπόρ γὰρ τῆ εἰρη
μύη προγραφῆ προσετίθεσαρ τάδε. ὁ ἀγορᾶζωρ, ὅτι τοῖς
κρεδίτωρσι λόγου χάριρ ἔχει ἀποκρίνασθαι εἰς τὸ ἢ μῆ
σου τῶν χρεῶρ, ὥστε τῶν ἐποφθλόμωρ ἐκατόρ λαβῆρ νομί
σματα πενήκοντα. καὶ τῶν ἐποφθλόμωρ σ' λαβῆρ ἐ
κατόρ. καὶ μεδ' ὁ ἢν αὐτῶσ παρᾶδραμομ εἰπὲς χροῖν φηῖ, τῶ
τε προσεκυροῦτο ἢ περιουσία φηῖ ἀγορασί. καὶ ἐλέγετο ὁ
ἀγορασί βονόρουμ ἐμπήωρ, ἢ τοι τῶν πραγμάτων ἀγορα
σίης. καὶ πᾶσαι αἱ ἀγωγαί, αἱ τινες ἢ ρεμοζομ φηῖ ὑποσάν
τι πῶ βονόρσμ βενδιτίονα, καὶ ἔσαι ἢ σαρ κατ' αὐτῶ, αὐ
τα μετεφέροντο ἐπὶ τῶν βονόρουμ ἐμπτωρσιν. καὶ οὐτιλί
ως ἢ ἢ γε, ἢ ἢ ἢ γετο, ὥστερ καὶ ὁ βονόρουμ ποσσέσσωρ
ἢ μῆτεροι γὰρ πρᾶτῶρσι διάδοχοι. ἀλλ' ὡς εἰρηται,
αὐτα πᾶσαι σχολάζουσιρ αἱ περίοδοι σήμερον, διὰ τὸ
δῆτραορδινάρια εἶναι τὰ δικασήρια. ἢρ δὲ φηῖ ἄλλ' ἐρα
λη καθομάδα κτήσεως, ἢ τις ἐπενοῖτο ὑπὸ τῷ κλανδιανεί
ου λόγματος. εἰ γὰρ ἐλευθέρῃ ἢράθῃ τοῦ ἐμοῦ οἰκέτου,
καὶ ἢν τεῦθῆρ ἢν ἐποδίζετο τὰ φηῖ ὑπηρεσίας, δῆζώ μοι
πέμψαι αὐτῆ παρᾶγγελίαρ ἐπὶ ἔπῳτῳ μαρτυρῶρ παρῶ
γυνοῦσαρ αὐτῆ, ὥσε ἀποσλώμ ἐμοῦ τοῦ οἰκέτου. εἰ δὲ μὴ ἢ
πέσει, ἢ χρώμω καὶ δευτέρῃ παραγγελίᾳ. ἐπιμύουσι
δὲ αὐφη τοῖς αὐτοῖς παρήγγελορ αὐτῆ καὶ τρίτορ. εἴτα
ἢ ἢ ἀπεχομύησ τοῦ ἐμοῦ οἰκέτου, ἐμφανῶς ἐπιόρω τάδε

ἡ ἀγγελία ἐπὶ τοῦ ἀρχοντος, καὶ διαλαλία ἐγένετο, καὶ καθουλούσα τὰν τε ἐμοί, καὶ ἐγνώμῳ οὐ μόνον αὐτῆς δεσπότης, ἀλλὰ καὶ πάσης αὐτῆς περιουσίας. τὸ το δε ἀνάξιον ἦν ἑαυτῷ χρόνῳ κρίνας ὁ εὐσεβέστατος ἡμῶν βασιλεύς, ἀνέλε, καὶ ἐπὶ οἰκείας ἐζώθησε πολιτείας. καὶ οἱ δὲ τοῖς δικαίοις διγέσεις σωεχώρησαν ἐγγραφῆναι. ὥστε οὗ ἐισὶ καθομάδα κτήσης τέσσαρες, ἢ κληρονομία, ἢ διακατοχή, ἢ διατὰ ἀδρυγατίονος, ἢ ἢ τῶν πραγμάτων προσκνήρωσις *libertatum conferuandarum causa*. αὐτὰ μὲν ἐν πολιτείᾳ, ἀνηρημύα δὲ Δνο, ἢ βονόρουμ βενσθιζῶν, ἢ ἢ ἀπὸ κλαυδιανείδους δόγματις καταδουλωσις.

De obligationibus. Tit. xiiii.

Επιπόντες περὶ τῶν πραγμάτων, νῶ μετέλθωμιν ἐπὶ τὰς ἐνοχίας, ἀλλ' ἐχρὶ τις ἐπιλαβέσθαι ἐπὶ αὐτῆς τάξεως καὶ ἐπωθῆ ὅτι παρὰ τὰ ἐπικημερῶν περὶ ἐνοχῶν διαλεγόμεθα. εἰρηται γὰρ ἐν τῇ πρώτῃ ἴνσι τούτοιων, ἔνθα διελεγόμεθα πρὶ πόσα ἢ ῥωμαϊκῆ κατα γίνεται νομοθεσία, ὅτι ἐν τούτοις ἐσὶν. ἐν προσώποις, ἐν πράγμασιν, ἐν ἀγωγῶς. διαλεχθέντες οὗ πρὶ τῶν προσώπων, διεξεληθόντες δὲ καὶ πρὶ τῶν πραγμάτων, ἀκολούθως εἰφείλομεν εἰπεῖν καὶ πρὶ ἀγωγῶν. πῶς οὗ τὰς ἀγωγὰς καταλείφαντες, ἐτράπημεν ἐπὶ τὰς ἐνοχίας, ἀλλ' οὐκ ἐκ τῶς ἀπολογίας ἢ τάξιος αὐτῆ. ὁ γὰρ περὶ ἐνοχῶν διαλεγόμεν ὅ, ἢ ἡμέα ἐπὶ ἀγωγῶν διαλέγεται. μικτέρες γὰρ τῶν ἀγωγῶν αἱ ἐνοχαί. ἀπολογισάμενοι περὶ ἐπὶ τάξεως, εἰπωμὴν πὶ ἐστὶν ἐνοχία. ἐνοχία ἐστὶ δεσμός δικαίου, δι' αὐτὴν ἀναγκάζεται καταβαλεῖν τὸ ἔπος φειλόμενον. κατὰ τοῦς ἐπὶ ἡμετέρας πολιτείας νόμους. οἶδας γὰρ, ὅτι οὐ πᾶσα καταβολὴ χρέους, ἔχα τὸ βέβαιον ἐν ἑαυτῇ, ἐἰ μὴ γέννηται κατὰ νόμους. τούτο δ' ἐἴπορ, αἰνιτὸ ῥῆμα αἰνῶν ἐπὶ τῶν πονπιλλορ καταβολῶν, ἢ αἰνῶν

αἰνῶν ἀπὸ τῶν πονπιλλορ. ὅτι δ' ἔτι καὶ τῶν ἐπίτροπων σωαα κήρ, ἔσθ' ὅτε δὲ καὶ τήρησιν ἑτέροις γίνεσθαι τινός. *Omnium*
 πασσῶν δὲ τῶν ἐνοχῶν ἢ ἀκρα διαίρεσις, ἐν τούτοις ἐσὶ. καὶ ἢ ἢ πολιτικά ἐσὶν αἱ ἐνοχαί, ἢ πρῶτῳρια. πολιτικά μὲν, αἱ τινες ἀπὸ νόμων ἐζέθησαν, ἢ δὴ λαθῆ ἔβα βαυώθησαν ὑπὸ τῶν πολιτικῶν. πρῶτῳρια δὲ, αἱ ὁ πρῶτῳ τωρ ἐκ ἐπὶ οἰκείας ὁρκώμενος δικαιοδοσίας ὄρισεν, αἱ τινες καὶ ὄνορζου καλοῦνται. αὐτῆ μὲν ἢ πρώτη διαίρεσις. *Sequens*
 δευτέρα δὲ διαίρεσις αὐτῆ, ἢ τις εἰς τέσσαρα τέμνεται. ἢ ὄρ ἀπὸ συναλλάγματος ἐσὶν, ἢ ὄσανεὶ ἀπὸ συναλλάγματος, ἢ ἀπὸ ἀμαρτήματος, ἢ ὄσανεὶ ἀπὸ ἀμαρτήματος. *Primo*
 δ' ἔτι περὶ τούτων διαλεχθῆναι, αἱ ἄνερ ἀπὸ συναλλάγματος ἐσὶν. συναλλάγμα δὲ ἐστὶ δύο ἢ καὶ πλεόντων εἰς τὸ αὐτὸ ἔννοδός τε καὶ συναίνεσις, ἐπὶ τὸ σωίσασθαι ἐνοχῶν, καὶ τῶν ἑτέρων ὄρ ἑτέρω ποιῆσαι ὑπενθῶν. τέσσαρες ἢ ἐκ τῶν συναλλαγμάτων τῶν κτονται ἐνοχαί. ἢ ἢ ἐ, βέρβις, λίττῳρις, ἢ κονσένσου. καὶ δ' ἔτι περὶ ἐκάστης διαλεχθῆναι.

Quibus modis re contrahitur obligatio. Tit. xiiii

Ηρε ὄνωίσαται, ἀπὸ φάκτου, ἢ τοῖς ἀριθμησις καὶ ὄνωίσημ. multa significat. ἐπὶ ἀπὸ χρέους ἐκ χῆρα μεταδέσεως. καὶ ἐσὶν ὄρ *hic pro contracto a dicitur.* αὐτῶν τὸ *metum* ἀνέρον. ἀνέρον δ' ἐστὶ, τὸ τῶν λαβόντα γενέσθαι *metu factum, hic, factum pro.* δεσπότηρ. εἶναι δ' ἐν αὐτῶν ἐνοχῶν οὐκ εἰς αὐτὰ τὰν τε, *3. in omnia. pro. uel dicitur.* ἀλλ' εἰς ἑτέρα ἐπὶ αὐτῆς ὑπόστασέως καὶ ποσότητος. *4. Enoch. s. obnoxius,* τὸ τῶν λαβόντα γενέσθαι δεσπότην εἶπωρ, ἵνα φνγω *5. ποσότης. ἢ ὄρ. quatuor.* *6. φέρω. magis. α. β. γ. φ. ἢ ὄρ.* χρεῶσιν καὶ παρὰ κἀκατὰ δὴ κῶν. ἐπὶ τούτων γὰρ οὐ γίνεται *δ. φέρω. magis. α. β. γ. φ. ἢ ὄρ.* δεσπότης ὁ λαβὼν. εἶναι δ' ἐν αὐτῶν ἐνοχῶν, ἵνα φνγω αἰνῶν *7. εἶναι δ' ἐ. suple, εἶπωρ* δωρεάν. δεσπότης μὲν ὄρ ὁ λαβὼν γίνεται, οὐκ ἐσὶ ἢ ἐνοχός. αἰνῶν ἐπὶ αὐτὰ ταῦτα, ἀλλ' εἰς ἑτέρα ἐπὶ αὐτῶν ὑποσά *8. suple. ἢ ὄρ. quatuor.* σιως καὶ ποσότητος εἶπωρ, ἵνα μὴ ἀνέλω τῶν χρεῶν *9. φέρω. magis. α. β. γ. φ. ἢ ὄρ.*

χρησις, ὅ
 ρη, μ
 ἢ ὄρ
 τῶν

Omnium

Sequens

Primo

1. δανείζω, mutuo, mutuo do.
2. δαπάνη, expendo, con-
sumo, uti ut.
3. αποδίδωμι, reddo, solvo
+ κατακαίω, combello
5. αποκατάστημι, restituo

6. σαδίζω, pondeto.
7. αποδίδωμι, debitum solvo
8. ποιός, h. gualitas.

9. υποπτεύω, puto, suspicio.
10. εφοφείλω, debio, subdono

1. μινόςκω, cognosco
2. κινός, novero, ago
3. απίττω, crebro
4. τροβίζω, rideo

5. ηγάθω, fero
6. ητάσσω, rano, aqumo.

δανείσματος, ἕκασος γὰρ δανείζεται, ἐπὶ τῶν ταῦτα δανείσσει
πανῶσα εἰς οἰκείας χρείας, καὶ ἀντὶ αὐτῶν ἕτερα ἄποσ
δοῦναι. εἰ δὲ αὐτὰ ἀναγκάζεται ἀποκαθίστα, περὶ τῶν
τὸ δανείζεσθαι, δανείζεται ἢ οὐ πάντα τὰ πράγματα, ἀλλ
λά τὰ pondere, numero, mensura. pondere μὲν
οἷον χρυσός, ἀργυρός, μόλιθος, καὶ σίδηρος, κηρός, τῶσ
σα, κασσιτέρος. mensura, οἷον ἔλαιον, οἶνος, σῖτος.
numero, οἷον νομμοί λεπτοί, κῆρ, ἀπλωσ, ἢ ἐν τῶν ἀσ
ριθμῶν, ἢ ἐν τῶν μετρηθῶν, ἢ ἐν τῶν ἑξαμίθων ἐπὶ τούτῳ δὲ
καὶ ἑμὴν οὐκ αὐτὰ, ἀλλ' ἕτερα φησὶ αὐφῆ φνσεως ἑποιο
κτητος, ὅθεν καὶ mutuum τὸ δάνειον ὠνόμασαι, quia
ita a me tibi datur, ut de meo tuum fiat, τούτέστι
ἐπὶ αὐτῶν οὕτως ἀπ' ἐμοῦ σοὶ δίδεται, ἵνα τὸ ἐμὸν σὸν γένη
ται. ἐκ δὲ τούτου τὸ συναλλαγματος ἀγωγή τίκτεται,
καὶ λέγεται κονδικτίσιος, φησὶ γὰρ χροχης ἐστὶ καὶ τὸ
ἰνδέβιτον. ἔαρ γὰρ ἐγὼ ἑμαυτὸν ὑποπτεύσω ἐποφείλω
σοὶ ἕκατον νομίσματα, ἑ ταῦτά σοι κατὰ πλάτην κατὰ
βάλλω, ποιῶ σε δεσπότην, τελευτῶν δὲ γνοῦς τὸ ἀληθές
δύναμαι ταῦτα ἀναλαμβάνειν, διὰ τὸ κονδικτίσιον. καὶ
ἄλλο γὰρ λέγεται, εἰ φαίνεται τὸνδε χροχὶ δόσσαι, καὶ τὸ
δάνειον δὲ ἀπαιτῶν ὡς εἰρηται, κίω τὸν κονδικτίσιον,
τοῖς αὐτοῖς χροχίλος γίμασιρ. ἀλλ' ὁ μὲν λέγεται δεσ
πότης κονδικτίσιος, ὁ δὲ ἰνδέβιτος κονδικτίσιος
ὅτι καὶ ἐπὶ ἐκατέρῳ τὸ φάκτον ἡροκαίνα φησὶ ἀριθμῶ
σεως, καὶ οὐ μόνον αὐτὴ κοινωρία δανείσσει, ἑ ἰνδέβιτος
κονδικτίσιος, ἀλλὰ καὶ ἐν ἐκείνῳ, ὡν πηχίος, ὡς εἰρηκαί
μὲν ἐν τῇ δευτέρῳ ἰνδουτιῶνι ἵνε tutoris auctori
tate δανείσσεισθαι οὐ κρατῆται, ἀλλ' οὐδὲ ἔαρ ἰνδέβιτον
αὐτῶν καταβάλλω, μη παραόντος τῶ ἐπιτροπῶν, ἐνοχον αὐ
τῶν κτῶμα τῶ ἰνδέβιτον κονδικτίσιον, καὶ ἐν τούτοις μὲν
ἢ κατ

κοινωνία, ἢ ἐκείνῳ δὲ ἢ ἄλλῳ, ὅτι ὁ μὲν δανείσσει
κονδικτίσιος ἀπὸ συναλλαγματος ὀμίσσει. δανείζω γὰρ ἰσωίστημι, ἰσθητιο.
σοι, ἐπὶ τῶν κτησάσθαι σε ἐνοχον, ὁ δὲ ἰνδέβιτος κονδικ
κτίσιος οὐκ ἔχει ἐν εἰσῶν συναλλαγμα, ὡς γὰρ τις
καλέσσει σφάλλαμα, ὅποτε ψυχὴ ἐγγνωμονούτος καὶ ἐγγνωμονέω, fidei bona
βουλομένου διαλλάσσει φροχῆρ, ὑποπτεύουμένη ποιομα ἀγρικοδεύτην,
αὐτὴν καταβολῆν, οὐκ ἐπὶ τῶν συσῆσαι ἐνοχῆρ, ὑποπτεύω, puto, suspicio
τῶν γὰρ ἀνάγεται καὶ τὸ κομμοδάτον, ἔαρ γὰρ αἰτήσῃ ἰσμοῦ, ἑκατόμοι, mel
μέτις χροχῶν αὐτῶν τὸ ἐμὸν βιβλίον, καὶ χροχῶν, ἰδου τὸ ἀνέφω, ἰεοῦτο,
φάκτον παρακλούθησε, καὶ τῶν γὰρ ἔτεκερ φροχῆρ καὶ ἑχρῶν, ἰσῶ, accomodo
ἀγωγή τίκτεται ἢ κομμοδάτον, πολλῶν δὲ ἀφέςκε του ὁ παρακλούθω, subfari
δανείσματος, τὸ κομμοδάτον, τὸ μὲν γὰρ δανείσσει μετὰ ἑκατόμοι, ἑκατόμοι
τίθησι δεσποπίαρ, τὸ ἢ κομμοδάτον οὐ μετατίθησι, καὶ ἑ
διὰ τούτου τῆ τῶ πράγματος ἀποκατάσσει κρατῆται ὁ ἀποκατάσσει, ἑκατόμοι, ἑκατόμοι
χροχῶν μίλιος, ἐστὶ ἢ καὶ ἕτερα διαφορῶν, ὁ γὰρ δανείσσει μίλιος, ἑκατόμοι, ἑκατόμοι
ἑ καὶ οἱ αὐτῶν τυχρῶν πείσσει ἀπολέσει τὰ δανείσσει ἑκατόμοι, ἑκατόμοι
τα, οἷον ἐμπερσομῶν, ἢ συμπύωσθ, ἢ ναυαγίω, ἢ ἰσῶν ἢ ἰσῶν
λεμῶν ἐπιδρομῆ, οὐδὲν ἢ τῶν ἐνοχῶν μείν, ὁ δὲ χροχῶν ἐπιδρομῆ, ἑκατόμοι, ἑκατόμοι
μῶν, ἐπιμελῶς μὲν φυλάττω τὸ κομμοδάτον οὐκ ἀπαιτῶ ἐπιπρέχω, αὐτο, ἑκατόμοι
τῶν, καὶ οὐκ ἀπαιτῶ τὸ αὐτῆρ αὐτῶν ἐπιμελῶς ἐπιπρέχω, ἑκατόμοι, ἑκατόμοι
κνυθῶν περὶ τὸ χροχῶν, ὅσῳ ἐπὶ τῶν οἰκείοις ἔχει πράγ
μασιρ, ἀλλὰ ὅσῳ ἕτερο ἐπιμελῶς ἔχειρ δύναται, εἰ
δὲ μείζονι βία, τούτέστι τυχρῶν πείσσει ἀπολέσει συμτζ συμβάσσω, ἑκατόμοι, ἑκατόμοι
ἑ ἢ τὸ κομμοδάτον, οὐ κατὰ σχετῆσεται, εἰ μὴ ἀρα δὲ ἀπὸ κατὰ σχετῆσεται, ἑκατόμοι, ἑκατόμοι
ἑ ἢ αὐτῶν, ταντῆρ συμμῆ γένεως τῶν πείσσεισθ, ὅθεν, ἑκατόμοι, ἑκατόμοι
εἰ ἔχρῶσ σοὶ βιβλίον, ἀπὸ κμῶν δὲ εἰ χροχῶν τούτο μετὰ ἀποδύμεις, περὶ τῶν
σεαυτοῦ, καὶ ἐξ ἐπιδρομῆς πολεμῶν, ἢ περὶ τῶν ἀπώλε
σεως τούτου, ἀναμφισβότως κατὰ σχετῆσεται ἐπὶ τῆ τῶν τῶν ἀ
ποκατάσσεισθ, οὐδὲ γὰρ ἐδῶσ πρῶτα γνῶμη ἑμὴ ἐπὶ ξένῳ
φέρω, τὸ κομμοδάτον γρατονίτον εἶναι δὲ, τῶτέστι πρῶ
τα σοὶ ὀφείλω κίχρῶν, οὐδὲν ὅς δὲ θέντος μισθῶν, οὐδὲ μὴ
κίχρῶν, ἑκατόμοι

ὀριζόμενος, finio statuo, ἡσπείθει δέντρος περὶ αὐτοῦ. μισθὸν γὰρ ὀριζέντος ἢ δοθέντος, ἀποδοῦναι σοὶ ἢ χρεῖσιν τοῦ βιβλίου μεμιθῶσθαι. καὶ οὐκ ἐτι κομμοδᾶτορ τὸ τοιοῦτορ κληθίσεται. Δεῖ γὰρ ὡς εἰρητὰ γρατοῦίτορ εἶναι τὸ κομμοδᾶτορ. ὑπὸ τῶν ῥεῖ τελεθ ἐνοχηρ καὶ τὸ δεπόσιτρον. ἔαρ γὰρ σοὶ περὰ δῶμαί το ἐσ μόρ πρᾶγμα, ἔνοχ ὅ ἐση τῆ ῥε ἐνοχη. ἀγωγή δέ τῆ δεσ πόσιτι, ἢ ἔξω κατα σοῦ, ἀπαλίν σε αὐτὸ τὸ δεπόσι ταρ. δολορ δὲ μόνουρ μὴ ποίησαι ἐποφείλεις ἐπὶ τῶ δεπο σίτω. εἰ δὲ ἀπό σῆς ῥαθυμίας, ἢ το ἀμελείας χέρορ γε νῆσεται τὸ παρατεθέρ, ἀνεβῶν ὅ ἐση. ὡσσορ καὶ ἔαρ σοῦ ῥαθυμῆσαντ ὅ, ὑπὸ τιν ὅ κλαπή τὸ πρᾶγμα, ὃ γρ ῥαθυμω φίλω τὸ πρᾶγμα παραδούε φυλακτέου, πῶ οὐ κείαρ ἀνοίαρ ἀ τίθ ὄω. δᾶνασα μῶ ὅ ἐγὼ παρα σοῦ ἑκατόρ νομίσματα, δέ δῶκά σοὶ λογῶ φνεχῆροῦ τῶρ ἔμορ οἰκέτω, ἔνοχ ὅ ἐση μοι τῆ ῥε ἐνοχη, ἀγωγή δέ τῆ πιγνορατία, ὃ ἢ ἢς μετὰ καταβολῆρ τῶ χρέουε, αὐ τὸ τὸ πρᾶγμα ἀποκαθίσᾶρ μοι ἀναγκάζη. πῶ τῶ δὲ τὸ φνε χυρορ εἰς ὠφείλαρ ἄν δᾶνο ἐπιπνεοκτά. ἐμοῦ τε τοῦ δασ νῆρομίου, καὶ σοῦ τῶ δανείζοντ ὅ. ἐμοῦ μῶν ἐπᾶ δᾶ λαμ βανωρ συ δ φνεχῆρορ μᾶλλον καταπίσινεσ τὰ ἑκατόρ νομίσματα. σοῦ δέ, ἐπὶ δᾶ δῖα ὄλι κατοχηρ του φνεε χῆροῦ, τὸ ἀσφαλές ἔχεις ἐπὶ τῶ χρεα. ἀμελέ, δια ἔε το ὡε κερδαίνωρ δια τὸ ἔχερ ἀσφαλαρ ἐπὶ τῶ χρεα, πολλῶ ἐπιμελέαρ ὀφείλας ἐπιδείκνυθαι, περὶ πῶ αὐτοῦ ἀραφυλακίω. εἰ δὲ συμβῆ τυχερὰ περιστά σα τὸ φνεχῆροῦ ἀπολεῖθαι, ἔξει τὸ ἀνευθῶρορ ὃ κρεκ δίτωρ. ἀπατήσα δὲ ὁμοε τὸ χρέ ὅ.

3. τελείω finio pariter

κλαπή. συμβητικῆ μοδί, ἀβίως. ἐκλάπτειν βασι

Creditor

κέρδιον, lucrifacio, βεπδέννυμ, exhibeo - συμβαίνω, ἡσπείθει

De verborum obligatio nibus Tit. xv.

Εἰπόντες πρὸς ὄλι ῥε ἐνοχηρ, εἴπωμεν καὶ πρὸς ὄλι κέρβις, σμίσεται δὲ αὐτῆ ὄλι ἐπερωτήσεως, καὶ σμῆ.

μερποθερ, ἡσπείθει, συμφώνου ἀποκρίσεως, ἡνίκα ἢ γενέθαι τί, ἢ δοθῶσ ἐπερωτῶμεν. δοθῶσ μῶν, διορ ὁμολογῆε διδόναι μοι ἑκατόρ νομίσματα. γενέθαι δέ, διορ ὁμολογῆε κατα σκευάζαρ μοὶ οἰκίαρ. ἐκ δὲ ὄλι βέρβις ἐνοχηρ, δᾶνο ἀ γωγαὶ ἀναφονοται, ὃ κονδικτίτιο, καὶ ἢ ὄλι σιπουλά του. καὶ εἰ μῶν κερτορ ὄλι φανερορ, βέβαιουρ καὶ ὄλι σμῆρορ τὸ ἔν τῆ ἐπερωτήσε κεί μῶρο, ὃ κονδικτίτιοε ἀρ ἄερω ζῶ, ἡσπείθει, ἀδαρῖο. εἴπωρ γ, ὁμολογῆε διδόναι μοὶ τὸν δέ τῶρ ἀγρορ, ἢ τὸδε τὸ βιβλίου. εἰ δὲ κερτορ ἢ, εἴπωρ γρ ὁμολογῆε διδόναι μοι τὰ ἐν τῆ κίω ὄλι, ἢ τὰ ἐν τῶ φρεῖω, τότε τί κτε ἢ ὄλι σιπουλάτῶ, σιπουλάτιο δὲ ἐντεῦθερ ὠνόμασαι, πρᾶ τῶε βαλαοίε σιπουλάτῶ εἰλέγετο τὸ ἰχυρορ, ἀ σῖρι τε ἀπο ἔελεχοε. ἐπὶ δὲ ὄλι βέρβις, βαλα τοίαν τα παραδέδοται ῥήματα, ὃ ἢ ὄλι ἐπερωτήσεε ἔχοντ ὅ. Spondeo. Promittis. Promitto. Fi depromittis. Fidepromitto. Fideiubes. Fideiur beo. Dabis. Dabo. Facies. Faciam. ἀλλὰ τὸ μῶν πῶνδρε, πῶνδρε, οὐ μεταφράζεται ἐλλῶσι, τὰ ἢ ἔτε ρα μεταφράζεται. προμίτις, προμίτιο, τῶτεσι ὁμολογῆε, ὁμολογῶ, φιδεπρομίτις, φιδεπρομίτιο, τούτεσι πῶσε κελεύε; πῶσε κελύω, δᾶερε, δᾶβῶ. τούτεσι δῶσεε δῶσω. φάκιε, φάκιε, τούτεσι ποίησε, ποιήσω. καὶ ἀδιάφορορ ἢρ, πότερορ ῥωμάσι, ἢ ἐλλῶσι, ἢ οἰα δᾶ ὄλι ετερεα διαλέκτω, ὄλι πῶ σῖρωρ, ἢ ἀγυπῖωρ ἢ ἐπερωτήσεε γέγοε, μονορ κεντοί, εἰ ἑκατερορ πῶ σῖω ἀλλασσοῦτωρ φροτὰ ἐκφωνομῶμα, καὶ οὐ δὲ ἐπᾶναγῶ ἐκφωνέω, ῥοπιμῖο. κες ἢ τῆ αὐτῆ διαλέκτω ἑκατερορ κέρβια. ἀλλᾶρε κῆ τὸ ἀρμοδίωε πρὸε πῶ ἐπερωτήσιρ γενέθαι πῶ ἀπο κρισίρ διορ ἔαρ ἐπερωτήσεε με, προμίτις, δᾶναμο εἰ ὄλι ὁμολογῶ, ἢ ἐκ τῆ φνωτίου, ἔαρ εἴπωε μοι, ὁμολογῆε, δᾶνα μα ἀποκρίνασῶ προμίτιο. δᾶνατω δὲ δᾶνο ἔλλῶρε, ῥε

In hac re

συμίστημι. κοινήταιο
υπερχομαι, αυθο, ιυβιο
χειραιο, αορ. β. ειλου, δελου
επιζητω. Omnis

μαίσι ^{hinc} συσίσασθαι ^{hinc} εβερβει, διορ το προμίσθαι, ^{hinc} και ^{hinc} τω
ταυτα δε τα ^{hinc} τυπικα ^{hinc} ρηματα, ^{hinc} παλιν ^{hinc} μη ^{hinc} υπη ^{hinc} γην ^{hinc} εν ^{hinc} χει
σι. μετα δε ταυτα ^{hinc} λεοντος ^{hinc} διαταξεις ^{hinc} τα ^{hinc} εν ^{hinc} εωρωτησεις
ωρ ^{hinc} αυθελ ^{hinc} τυπικα ^{hinc} ρηματα, ^{hinc} αμειψασα ^{hinc} σιωπαι ^{hinc} νιτιρ ^{hinc} ει ^{hinc} σθη
φωνα ^{hinc} δε ^{hinc} εκατερου ^{hinc} μερου ^{hinc} προειναι, ^{hinc} μη ^{hinc} εμιας ^{hinc} ρημα
των ^{hinc} επιζητου ^{hinc} μωικς ^{hinc} παραφυλακης. ^{hinc} αι ^{hinc} δε ^{hinc} επιρωτησεις,
η ^{hinc} σουρωσ, ^{hinc} η ^{hinc} ται ^{hinc} καθρω, ^{hinc} η ^{hinc} ιρ ^{hinc} διεμ, ^{hinc} τουτες ^{hinc} ειρ ^{hinc} εν ^{hinc} ημερας ^{hinc} ορι
σμων, ^{hinc} η ^{hinc} υπο ^{hinc} αιρεσιρ ^{hinc} σιωπαι ^{hinc} ται. ^{hinc} σουρωσ ^{hinc} μ ^{hinc} διορ ^{hinc} ομολογ
ως ^{hinc} εχσ ^{hinc} ακτωδωρ ^{hinc} πτω ^{hinc} απαιτησιρ. ^{hinc} ιρ ^{hinc} διεμ, ^{hinc} νινικα ^{hinc} χρονος
προσεδη ^{hinc} τη ^{hinc} εωρωτησι, ^{hinc} οτε ^{hinc} δε ^{hinc} τα ^{hinc} ρηματα ^{hinc} καταβληθη
μ. διορ ^{hinc} ομολογης ^{hinc} διδοναι ^{hinc} μοι ^{hinc} δεκα ^{hinc} νομισματα, ^{hinc} εν ^{hinc} ταις
επιρ ^{hinc} σους ^{hinc} καλαν ^{hinc} ταις ^{hinc} μαρτιου. ^{hinc} το ^{hinc} δε ^{hinc} ιρ ^{hinc} διεμ ^{hinc} εωρωτωμ
νωρ, ^{hinc} εν ^{hinc} τω ^{hinc} μη ^{hinc} εωφει ^{hinc} λεται. ^{hinc} απαιτησ ^{hinc} μ ^{hinc} προ ^{hinc} φλι ^{hinc} αφι
εως ^{hinc} φλι ^{hinc} ημερας ^{hinc} ου ^{hinc} δαωχται. ^{hinc} αλλ ^{hinc} ου ^{hinc} δε ^{hinc} εν ^{hinc} αυτη ^{hinc} τη ^{hinc} α ^{hinc} ημε
ρα ^{hinc} εν ^{hinc} καλαν ^{hinc} τωρ, ^{hinc} πασα ^{hinc} γαρ ^{hinc} η ^{hinc} ημερα ^{hinc} εκεινη, ^{hinc} εν ^{hinc} εξουσια
υποκηται ^{hinc} τω ^{hinc} εωρωτηθεντος, ^{hinc} ει ^{hinc} γε ^{hinc} βουλεται ^{hinc} καταβαλερ
ει ^{hinc} και ^{hinc} τα ^{hinc} μαλιστα ^{hinc} η ^{hinc} επτα, ^{hinc} η ^{hinc} οκτω ^{hinc} ωραι ^{hinc} φλι ^{hinc} ημερας ^{hinc} εκει
νης ^{hinc} παρελθωσι, ^{hinc} μη ^{hinc} καταβαλοντος ^{hinc} αυτου, ^{hinc} ουτω ^{hinc} κρινεται
λαθρ. ^{hinc} τοτε ^{hinc} η ^{hinc} αγνωμων ^{hinc} κρινεται, ^{hinc} η ^{hinc} νικα ^{hinc} παλα ^{hinc} η ^{hinc} α ^{hinc} ημε
ρα ^{hinc} εν ^{hinc} καλαν ^{hinc} τωρ ^{hinc} παρελθ ^{hinc} μαρτιου, ^{hinc} μη ^{hinc} εν ^{hinc} αυτου ^{hinc} πικρα
χοντος. ^{hinc} εωρωτησ ^{hinc} α ^{hinc} τινα ^{hinc} ουτω, ^{hinc} ομολογης ^{hinc} διδοναι
μοι ^{hinc} δεκα ^{hinc} νομισματα ^{hinc} ετησια ^{hinc} μεχρι ^{hinc} ου ^{hinc} ζω. ^{hinc} η ^{hinc} τοιαυτη ^{hinc} επε
ρωτησις ^{hinc} σουρα ^{hinc} ειρ. ^{hinc} εντε ^{hinc} σθερ ^{hinc} η ^{hinc} δε ^{hinc} τω ^{hinc} πρωτου ^{hinc} ενιαυ
του ^{hinc} διαωδρ ^{hinc} γενεωσ ^{hinc} πτω ^{hinc} απαιτησιρ. ^{hinc} εστι ^{hinc} δε ^{hinc} η ^{hinc} αυτη ^{hinc} ει ^{hinc} η ^{hinc} πτω
πειτου ^{hinc} η ^{hinc} τοι ^{hinc} διωκησ, ^{hinc} ου ^{hinc} εν ^{hinc} ι ^{hinc} χονω ^{hinc} σθεννυμωικ. ^{hinc} προσηκα
ρος ^{hinc} ε ^{hinc} επερωτησεις ^{hinc} ου ^{hinc} δαωχται ^{hinc} γενεωσ. ^{hinc} διορ ^{hinc} ι ^{hinc} να ^{hinc} ειπω ^{hinc} ομο
λογης ^{hinc} διδοναι ^{hinc} μοι ^{hinc} δεκα ^{hinc} νομισματα ^{hinc} εως ^{hinc} δεκα ^{hinc} ενιαυτ
τουτες ^{hinc} ειρ ^{hinc} ι ^{hinc} να ^{hinc} εισω ^{hinc} η ^{hinc} δεκα ^{hinc} ενιαυτ ^{hinc} απαιτησω ^{hinc} σε ^{hinc} εχω
ταυτα, ^{hinc} ει ^{hinc} δε ^{hinc} παρελθ ^{hinc} η ^{hinc} δεκα, ^{hinc} η ^{hinc} μη ^{hinc} απαιτησω ^{hinc} σε, ^{hinc} ι ^{hinc} να ^{hinc} σθε

οριζομαι. finio. definitio
inter libera. valet. 200.
προσιδημι. ρωιο. αυδο.
καλαβαλιω. solus. ρεωμ.
επιρ σους. καλαν ταις. μαρτιου.
νωρ. εν τω μη εωφει λεται. απαιτησ μ προ φλι αφι
εως φλι ημερας ου δαωχται. αλλ ου δε εν αυτη τη α ημε
ρα εν καλαν τωρ, πασα γαρ η ημερα εκεινη, εν εξουσια
υποκηται τω εωρωτηθεντος, ει γε βουλεται καταβαλερ
ει και τα μαλιστα η επτα, η οκτω ωραι φλι ημερας εκει
νης παρελθωσι, μη καταβαλοντος αυτου, ουτω κρινεται
λαθρ. τοτε η αγνωμων κρινεται, η νικα παλα η α ημε
ρα εν καλαν τωρ παρελθ μαρτιου, μη εν αυτου πικρα
χοντος. εωρωτησ α τινα ουτω, ομολογης διδοναι
μοι δεκα νομισματα ετησια μεχρι ου ζω. η τοιαυτη επε
ρωτησις σουρα ειρ. εντε σθερ η δε τω πρωτου ενιαυ
του διαωδρ γενεωσ πτω απαιτησιρ. εστι δε η αυτη ει η πτω
πειτου η τοι διωκησ, ου εν ι χονω σθεννυμωικ. προσηκα
ρος ε επερωτησεις ου δαωχται γενεωσ. διορ ι να ειπω ομο
λογης διδοναι μοι δεκα νομισματα εως δεκα ενιαυτ
τουτες ειρ ι να εισω η δεκα ενιαυτ απαιτησω σε εχω
ταυτα, ει δε παρελθ η δεκα, η μη απαιτησω σε, ι να σθε

διη η απωγη. ωσε αυ διωκεησ βρι η απωγη. ετω ε επρωτη
σεως της λεγουσθε, δωσες ετησια δεκα νομισματα εως
ου ζω. εαρ η ο εωρωτησας τελευτηση, ο δε κληρονόμος
αυτω κινη πτω η σιωπατου, εν μετα τελευτων των
περωτησαντων δραμόντων ενιαυτην ο απαιτην πτω πο
σοτητα, εκβαλλεται παντου παραγραφη, ως υπο αιρεσ
σιρ επερωτησας πτω εωσ ου ζω, τωτο γαρ παρεχε χωσαρ
τη τω ωαντου παραγραφη. η υπο αιρεσιρ επρωτη
σις σωισαται, οσωπε εις τυχηρ αναφερεται η ενουχη. ι να
εαρ τι γενηται, η μη γενηται, αρμοση η επερωτησις. διορ
ομολογης διδοναι μοι πεντε νομισματα, εαρ ο τιτι ο
υπατος γηνηται, η μη γενηται. εαρ τις ουτως επερω
τηση, εαρ μη ανελθω εις το καπιτωλιουρ δωσες μοι πεν
τε νομισματα, ουτως εσιν η εωρωτησις, ωσ φ ει επε
ρωτησασε, ομολογης διδοναι μοι πεντε νομισματα, ο
τε μελλω τελευταρ. τοτε γαρ οτε μελλω τελευταρ, εδει
χηρ, οτι ουκ ετι ανερχομαι εις το καπιτωλιουρ. εωσ δε ο
σ δηποτε χρονος εαρ παρελθ η μου περιουτος, και μη
ανελθω εις το καπιτωλιουρ, ουκ εσιν ικανος ωσιρ παρα
χηρ, τω οτι ουκ ετι ανημι εις το καπιτωλιουρ. Διαωτορ
γαρ περ ετω εξηκοντα ενιαυτου, η εσδομηκοντα μη ανελ
θοντα εις το καπιτωλιουρ μετα ταυτα ανελθω. τωρ δε
εν τη εσχάτη οντα ανωνη, ουκ εσιν διαωτορ ανελθω.
ο υπο αιρεσιρ επερωτησας, ελπιδω εχει, τω οτι ε
ποφληθησεται αυτω. οθεν εαρ τελευτηση, ταυτηρ πτω ελ
πισα ετωι τους δικειους παραπεμπει κληρονόμους. αι γαρ
επερωτησεις αι αιρετικαι, και τελευτησαντων εν επερω
τησαντων ηστηρωικς φλι αιρεσειωσ διαβησονται επι κλη
ρονόμους, ει και ωσ ειρηκαμυ εν τη δευτερα ενισιτουτι
ωνι, αιρετικωρ ληγατορ τελευτησαντ τω ληγαταριε
προ φλι εκδασεως της αιρεσειωσ ουμερσιρ ετωι τους αυτω
κληρο.

Sub condi
tione
Si quis
Ex condi
tionalis

κληρονομοῦς. εἰώθαμεν καὶ τῶπους ἐν ταῖς ἐπερωτή
 σεσιμ ἐπιθέσθαι. οἷον δῶσεις ἐν κληρονομίᾳ δέκα νομί
 σματα, ἢ ἐν ᾧδε ᾧδε τόποι. αὐτῆ ἢ ἐπρωτίσιν, εἰ ἢ ὡ
 ρα δοκῆ εἶναι κατὰ πρῶτην ὄψιν, ὅμως σιωπηρῶς ἔχ
 ῶσθαι ἐν αὐτῇ καὶ ὑπέροισι ὅση δύναται διαφανήσθαι
 μέχρι οὗ οἷον αἰ ἐπὶ τῶν ἐπερωτηθέντων παρὰ γενέσθαι ἐν
 κληρονομίᾳ καὶ καταβαλέσθαι, ὅθεν εἰ μὴ ἐνώ ἐσὼς ἐν τῇ ῥῶ
 μη ἐπερωτήσῃ με ὁμολογῆς σήμερον διδόναι μοι ἐν κλη
 ρονομίᾳ, ἀχρηστος ἢ ἐπερωτήσῃς, ὡς ἔχουσα ἐν αὐτῇ τὸ
 δύνατον, ἀδύνατον γὰρ ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ, ἀπὸ ῥώμης ἐλ
 θεῖν εἰς κληρονομίαν. αἰ ἢ ἐπερωτήσῃς αἰ γινόμενα ὑπὸ
 δύνατον αἰρεσιμ εἰσὶν ἀνυπόστατοι. ἢ αἰρεσιμ ἢ τις εἰς
 παρελθόντα χρόνον, ἢ εἰς ἐνεσῶτα πῶ ἀναφορᾶν ἔχῃ, ἢ
 εὐθέως ἀκυροῖ πῶ ἐνοχῆν, ἢ ὑπέροισι αὐτῇ οὐ χαρίζε
 ται, ἀλλὰ παρὰ χρεῖμα ἀπατῆται. οἷον εἰς τῶν παρελθόν
 τα, δῶσεις μοι δέκα νομίματα, εἰ ὁ τίτις ὕπατος
 γέγονε. εἰς ἐνεσῶτα, οἷον δῶσεις μοι δέκα νομίματα, εἰ
 μάβις περιέσιμ. εἰ μὴ γὰρ ταῦτα οὕτως οὐκ ἔχῃ,
 οὐδὲ γὰρ ὑπάτευσεν τίτις, οὐδὲ ἢ μάβις, ἀνίχ
 ρῶ ἢ ἐπερωτήσῃς. εἰ δὲ ταῦτα οὕτως ἔχῃ, ἔξῆρωται ἢ ἐ
 πρωτίσιν εὐθέως, καὶ ἀρμόζῃ ἢ ἀπαίτησις. καὶ οὐκ ἐ
 σφδῆ συμβαίνει εἶγε ταῦτα οὕτως ἔχῃ ἡμᾶς ἀγνοῖν,
 ἐκ τούτου παροχὴ γίνεται, καὶ ὑπέροισι ᾧδε τοκεῖ
 ᾧδε ἀπατήσεως. τὰ γὰρ διῆλα διὰ ᾧδε πῶν πραγμάτων
 γινόμενα φήσεως, οὐκ ὑποτίθεται πῶ ἐνοχῶν, εἰ καὶ
 παρὰ τοῖς συναλλάττουσιμ ἔστιν ἀδικία. οὐ μόνον
 πράγματα ἐν ταῖς ἐπερωτήσεσι δύναται φέρεσθαι, οἷ
 ορ ἄγρος, δικέτης, βιβλίον, ἔλλα καὶ φάκτον, οἷον ἵνα
 ἐπρωτήσῃ, ὅτι κατασκευάζῃς μοι οἶκον, ἢ οὐ κατασκευ
 ἀζεις ᾧδε οἶκον. ἐπὶ δὲ τῶν τοιούτων ἐπερωτήσεων,
 ἔνθα φάκτον ἐστὶν εἰς τὸ ποιητῶν, ἢ εἰς τὸ μὴ ποιητῶν συγ
 κείμεν

Conditiones

Non solum

κείμενον, κάλλιστον ἐστὶ τὸ ποιητῶν ἐπιθέσθαι οἷον
 εἰ μὴ ποιήσῃς, ἢ μὴ ποιήσῃς, δῶσεις μοι δέκα νομί
 σματα. ᾧδε γὰρ ποιητῶν μὴ ἐπιθέσθαι, ἀδικίον ἐστὶ τὸ
 ἐπιθέσθαι. ὁ ὅπως ἀντίον τι πράξῃς ὡρ ὁμολογήσῃ.
 ἐπειδὴ γὰρ εἰς τὸ διαφέρειν μέλλῃ καταδικάζεσθαι
 τοῦτο δὲ ἀδικίον ἐστὶν, ἐπάναγκες γὰρ ἐστὶ τὸν ἀκ
 τῶρα ἀποδεικνύειν τὴν αὐτῇ διαφέρειν. ὡστε οὐκ διὰ τὸ
 φυγεῖν τὰς τοιαύτας δυσκολίας, δεῖ ποιητῶν ἐπιθέσθαι.
 καὶ εἰ μὴ ἐπρωτήσῃ σε ὅτι ποιήσῃς τούτοις, οὕτως ἐπο
 φείλω σε περὶ ᾧδε ποιητῶν ἐπερωτῶν. εἰ μὴ τούτοις μὴ γένη
 ται, προσίμου χάριμ δῶσεις μοι δέκα νομίματα. εἰ δὲ
 ἐν τῇ ἐπερωτήσῃ, τέθακα φάκτα τινὰ, δεῶντα εἰς τὸ πο
 ητῶν, τινὰ δὲ εἰς τὸ μὴ ποιητῶν, ἢ περὶ ᾧδε ποιητῶν κλαν
 σουλα, ἢ τοι κεφάλαιον, οὕτως ὀφείλα προστίθισθαι.
 εἰ μὴ ὑποαντίον τούτων γένηται, ἢ γούρ οὕτως, εἰ μὴ τ
 τάντων μὴ γένηται ποιητῶν χάριμ δῶσεις μοι δέκα νομί
 σματα. καὶ εἰ μὴ συμβῆ σε παρὰ βῆναι περὶ τὸ ποιητῶν, ἢ
 μὴ ποιητῶν, ἢ τοιαύτη κλανσουλα ᾧδε ποιητῶν ἐνοχον πο
 ητῶν σε πολλῶν προστίμων καταβολῆς.

De duobus reis stipulandi & pro mittendi. Tit. xvi.

Τὸν περὶ ἐπερωτήσεων διαλεγόμενον, ἐπάναγκες
 εἰσι διδῶσαι καὶ περὶ ῥῶν σπουδάνδων, καὶ ῥῶ
 ὡν προμιπένδων, οἱ τινες δῶω, ἢ καὶ πλείονες δύναται
 γενέσθαι. καὶ ῥῶι μὴ σπουδάνδου γίνονται οὕτως.
 εἰ μὴ πρῶτον καὶ σεκοῦδον δανείσωσι τινὶ ἑκάτον νο
 μίσματα, καὶ ἑκάτερον αὐτῶν βουληθεῖν ἐνοχον ἔχῃ
 αὐτῶν εἰς ὁλόκληρον, ἐπερωτῶν κεχωρισμῶς ἑκάτερον
 αὐτῶν. μετὰ δὲ πῶ πάντων ἐπερωτῶν οἷον ἐπερωτῶμε
 νον εἰ μὴ εἴπω τὸ ὁμολογῶ. οἷον πρῶτον ἐπερωτῶ με,
 ὁμολογῆς διδόναι ἑκάτον νομίματα, ὁμοίως καὶ σεκοῦδον
 δῶσεις

ἐπιθέσθαι

ἐπιθέσθαι

ἐπιθέσθαι

δοε. εἴτα πρὸς τοὺς δ' ἄπο κρινάμην εἰσώμ, ἐκατέρωθ' ἡμῶν δ' αὖτις ἀμολογῶ. εἰ γὰρ πρῶτον τῷ ἄπο κρινάμην ἀποκρίνομαι λέγω, ἀμολογῶ δ' ἰδόναι, μετὰ δὲ ταῦτα τῷ ἀποκρίνομαι. ἑτέρα δ' ἑτέρα ἐνοχῆ σωίσαται, οὐ μὴρ δ' ἄπο κρινάμην. οἱ δ' ἄπο κρινάμην γινέσθαι λέγονται.

Quo plures

δ' ἄπο κρινάμην καὶ κλειότες ῥέοι προμηθένδοι, οὕτω γίνονται. οἷον ἐὰρ μακίβιορ καὶ σείορ, οἷς ἐδ' ἀνεσσα ε νομίσματα, οὕτως ἐπερωτήσω, ἀμολογῶ δ' μακίβιε ε νομίσματα δ' ἰδόναι μοι; ἀμολογῶ δ' σείε, τὰ αὐτὰ ε νομίσματα δ' ἰδόναι μοι; καὶ ἕκασος κευωρισμῶς ἀποκρίνεται, ἀμολογῶ.

Ex huiusmodi

ἐκ γὰρ τῶν τοιούτων ἐνοχῶν, καὶ τῶν ἐπερωτῶντων ἕκασθ' τὸ ὅλον κληρονομήσεται, καὶ τῶν ἐπερωτῶντων ἕκασος εἰς ὅλον κληρονομήσεται. ἐν ἑκατέρωθ' γὰρ ἐνοχῆ ἢ τι ἀποτελεῖται τὸ πρᾶγμα, καὶ γὰρ οἷς ῥέωρ σιπουλάμην τὸ χρέος ἀπολαβῶν, ἀφαιρέται καὶ τῷ συνεπερωτήσαντι πῶν ἐν ἀπατησίως ἀδελφῶν ἢ καὶ ὀϊτερος τῶν ῥέωρ προμηθένδων τὸ χρέος καταβαλῶν, καὶ τὸν συνεπερωτηθέντα ἐλευθεροῖ.

Ex duobus

ἐκ γὰρ τῶν δ' ἄπο κρινάμην προμηθένδων, ὁ μὲν πονρωσ, ὁ δ' ἰρ δ' ἰεμ, ἢ ὑπὸ αἰρεσιμ ἐνοχος γίνεσθαι δάωαται, τουτέστι οὐκ ἐμποδῶν τι εἶσα εἰς τὸ εὐθέως ἀπατηθῶν τρένα, τὸν πονρωσ ἐπερωτηθέντα, οὐ γενεσομῶν ἐμποδίσματος, εἰς τὸν πονρωσ ἐπερωτηθέντα, ἐν τῷ ἄπο κρινάμην μεθοδευθῆναι, τοῦ τὸν ἑτερον ἰρ δ' ἰεμ, ἢ ὑπὸ αἰρεσιμ ἀμολογήσαι.

De stipulatione seruorum. Tit. xvii.

Οἱ οἰκέται ἀπὸ πρόσωποι ὄντες, ἐκ τῶν πρόσωπων ῥοικείων δεσποτῶν χαρακτηρίζονται. καὶ ἐκ τῶν ἐξουσι πῶν κατάληψιμ, πότερον ἐπερωτᾶν δ' ἄπο κρινάμην, ἢ οὐ δ' ἄπο κρινάμην. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἡνίκα περιέσειρ ὁ τὸν ἐπερωτῶντος οἰκέτου δεσπότης. εἰ δὲ τετελεντήκε, καὶ οὕτω γέγονε ἀδελφῶν, ἢ κληρονομία δεσπότης τὸ οἰκέτῶ. ὡς

ἐπί

ἐπὶ τὸ πᾶν γὰρ πῶν τάξιμ ἐπέχεα τὸ πρόσωπου τὸ κλειότερ. διὸ δ' ἐρεδ' ἰτάριος δικέτης πρὸ ῥ' ἀδελφίονος εἰ ἐπρωτήση, τῷ ἀσωμάτω πρᾶσορῖζε ῥ κληρονομίας, καὶ μετὰ ταῦτα ἀδελφῶν ὁ κληρονόμος, μετὰ ῥ' ἄλλωρ πρᾶσμάτωρ κὴ ἀγωγῶν, ἐν τοιάντων ἐν τῇ κληρονομίᾳ εὐρεθῆσαι ἐπερωτήσιμ. ἀδιάφορον δ' εἰσιμ ὅπως ἐπερωτᾶ ὁ δικέτης. εἴτε γὰρ εἴπη ἀμολογῶ δούναί μοι, ἢ τῷ ἐμῶν δ' ἰσπότη, εἴτε ἀμολογῶ δ' αὖτις μοι, ἢ τῷ ἐμῶν δ' ἰσπότη, ἢ ἀπὸ πρόσωπος ἐπρωτήση λέγω, ἀμολογῶ δούναί μοι δ' ἰσπότη, ἐκ πασῶν ῥ' ἄπο κρινάμην ἐπρωτήσιμ πρᾶσορῖζε. τὸ αὐτὸ φάμ, κὴ ἐπὶ ῥ' ἄπο κρινάμην πᾶν δ' ἰσπότη, ἢ μὲν τοι αἰτιῶν δ' ἄπο κρινάμην ἢ μὲν πρᾶσορῖζε, τουτέστι ῥ' εἰ νόσρα. ἡνίκα δὲ φάντορ πρᾶσορῖζε τῇ ἐπερωτήσιμ, ἢ ὁ ἡμέτερος δικέτης ποιῶται, τὸ ἐκείνου σκοπεῖται πρόσωπον, οὐ μὴρ τὸ δ' ἰσπότη. οἷον ἐὰρ ἐπερωτήση τινὰ, ἀμολογῶ δ' εἶναί μοι δ' αὖτις σου δ' ἀγροῦ ἴτες, τουτέστι παριέναι μόνω, ἢ ὀϊκτουε, τδτέσι μετὰ ὑποζυγίε βαδίξαιμ. τότε γὰρ εἰ μὲν ὁ δ' ἰσπότης κωλυθῆ δ' αὖτις ἀγροῦ βαδίξαι, οὐ δ' εἰς δ' ἰσπότη ἀπὸ κει ἐκ ἐν τοιαύτης ἐπερωτήσιμ μέθοδος. τὸ δὲ οἰκέτου κωλυθέντος, κομμίτεν ἐπὶ ἢ ἐπερωτήσιμ, δ' αὖτις ἀγροῦ τὸ ἐν τῇ ἐπερωτήσιμ κει μὲν φάντορ εἰς τὸ τοῦ οἰκέτου πρόσωπον. οἰκέται δὲ ἐπικοινωνοὶ ἐπερωτῶντες ἕκασθ' τῶν δ' ἰσπότην pro parte dominica ἐκ ἐν ἐπρωτήσιμ πρᾶσορῖζεσιμ ἐνοχῆρ, εἴτε δ' ἰσπότη μερῶν, εἴτε δ' ἄπο κρινάμην δ' αὖτις σου τὸ δικέτου. δ' ἰσπότη δὲ συμβαίνα, οἷον ἡνίκα τῆς τελευτῶ, πρᾶσορῖζε κὴ σκεοῦδωρ ἐνθῆσεται κληρονόμος. ῥ' ἢ εἰς ὀκτώ, τὸν δὲ εἰς δ' οὐγκίας. κατὰ τοσοῦτον γὰρ δ' ἰσπότη εἰσιμ τῶν ἐν τῇ κληρονομίᾳ εὐρεθῆντων δικέτων, ὁ μὲν εἰς τὸ δ' ἰσπότη, ὁ δ' εἰς τὸ τρίτον. εἰ δὲ ὁ ἐπικοινωνοὶ δικέτης ἐν τῷ ἐπερωτᾶμ, ἐνός τῶν δ' ἰσπότη μνημονεῖσαι εἰπῶν,

Sine autem

Sed cum factum

Seruis communitis

R i omo

δημολογεῖς διδόναι πρῶτον ἡμῶν δεσπότη, ἐκείνῳ μόνῳ
 προσορίζεται. τὰν τὸ δέ ἐστιν, εἰ ἢ μή μὴ μνημονεύσῃ δίκως
 πρὶ πρῶτον ἐν τῇ ἐπιθήσει, ἀλλὰ ἀπροσώπως τὰν τῆρ
 σε) κἀνταῦθα ἡμῶν πρῶτον προσορίζεται, διὰ τὸ ἰσοδυνα
 μῆν τῆ μνήμῃ τὸ νόμα τῶν τῆ δεσποῦτος κέλευσιμ. εἰ ἢ ἂ
 προσδιορίσῃς ἐπερωτήσῃ ὁ οἰκέτης, τὸ εἰς ἐπιθήσειμ ἔνε
 χθὲν πρῶτον, ἡ ἐνὶ τῷ δεσποῦ προσοριδιῶν οὐ δύναται
 ὑπόθου. ἢ ἐμὲ καὶ πρῶτον ἐπίκοινον ἔχῃ οἰκέτῳ, τίτιον
 δὲ ἐπερωτᾶσθαι ὑπὸ τούτῳ κοινού ἡμῶν δουλου οὕτως, ὁμο
 λογεῖς ὡς τίτιε δούνα τὸν δέ τὸν ἀγρόν. ἢ ἢ ἡμῶν ἐν τῷ
 χανε δεσποτείας οὗτος ὁ ἀγρός. ὅσον ἐπὶ ἐμοὶ οὐκ ἔρρω
 ται ἢ ἐπερωτήσις. ἐπειδὴ οὐδὲ ἐγὼ δι' ἐμαυτὸν ἰσχυρῶς ἐπ
 περωτῶν ἡμῶν τὸ ὑπὸ ἐμοῦ δεσποζόμενον πρῶτον, διὰ
 γὰρ ὅτι τὸ ποιῆσαι δεσποτή. ἐπὶ πλείον δὲ γενέσθαι δε
 σπότης οὐ δύναμαι τῷ ἐμοῦ. εἰ τοίνυν εἰς τὸ ἐμὸν πρῶ
 σωπον ἀνίσχυρος ὄνῃ ἢ ἐπερωτήσις, ζητῆται εἰς τὸ ἐμ
 οῦ ἐποφθῆλον προσοριδιῆναι, πότερον ἄχρηστος οὐσα ἢ
 ἐπερωτήσις ἀνερέγκτος ὄνῃ; ἢ ἐμοὶ μὲν οὐδὲ προσορι
 ζεται, ἡ κοινῶν δὲ ὅλον δηθήσεται, ὅπερ εἰ ἦρεσε διὰ
 τὸν κανόνα τὸν λέγοντα, ὅτι τὸ ἡ ἐνὶ τῷ δεσποῦ οὐ δύ
 νάμενον προσοριδιῆναι, τῷ τῷ ἐτέρῳ προσορίζεται,
 ἡ δὲ δεικτικῶν τυγχάνοντι τοῦ προσορισμοῦ.

Quod scribis

De divisione stipulationum. Tit. xviii

Οτι ἄπορον ἢ καὶ τὰς τῶν ἐπιθήσειμ ἡμῶν γινῶναι δι
 αρέσεις. ἢ ἐπερωτήσειμ, αἰ μὲν εἰσι ἰσδικιᾶλια
 αἰ ἢ πραιτώρια, αἰ ἢ κονβεντιονάλια, αἰ ἢ κομμοῦεις,
 τούτῃσι πραιτώρια ἅμα καὶ ἰσδικιᾶλια. καὶ ἰσδικιᾶλια
 μὲν εἰσι μονοφθῆς, αἰ τινες ἐκ μόνῃ τῷ φφικίε τῷ δικασού
 ὡς μνη) ὁποῖα ὄνῃ ἢ πρὶ τῷ ὅλῳ ἐπιθήσειμ. χῶρα ἢ αὐ
 τῇ ὄνῃ, ἢ νικά κινῶ κατὰ ἕνα δὲ ἐπερωτήσειμ ἐποφείλου
 τὸς μοι οἰκέτῳ, τῷ δὲ σιπλάτῳ, εἰδὼς ἢ ὁ ἐναγόμενος,
 ὡς

ὡς παντὶ τῷ φφ καταδικαθήσεται, φάσμακον αὐτῷ
 παρασχῆ, μικρόν ἢ ἕξερ μετὰ πῶν τοῦ οἰκέτου ἀπόδοσιμ
 φφθῆλον αὐτὸν ἀνελεῖν τὸν οἰκέτῳ. φφφικίον ἐστὶ τοῦ
 δικασῶ διὰ τὰς τοιάντας ὑπονοίας ἀναγκάζειν τὸν ἕξερ,
 ἢ τοι τὸν ἐναγόμενον διδόντα τὸν οἰκέτῳ ἐπερωτᾶσθαι, ὅ
 τι οὐδένα δόλον ἐμμηχανήσατο, ἐπὶ βλάβῃ τοῦ παρεχο
 μένου οἰκέτου. ἰουδικιᾶλια ἐστὶν ἐπερωτήσις, καὶ ἢ περ
 ρὶ φφ ἀπαιτήσεως τοῦ ἐνφυγῆ διάγοντος οἰκέτῳ. εἰ γὰρ
 τις τὸν οἰκέτῳ μου ἀγοράσει παρὰ τινος βουαφίθε, καὶ βι
 τίσι μὴ ὑπόνοτος ἀκωλύτως τρέχει ἢ οὐσθναπιῶν, πρὸ τῷ
 τέλους τυχῶν τοῦ χρόνου τοῦ περαιωῶτος πῶν οὐσουκα
 πῶνα, πρὸ δόλο, ἢ τῷ τῶν μνημῶν εἰ κινήσω πῶν ἢ ῥέμ
 κατὰ τοῦ νομῆος, ἐπεκτῆνομῆνης δὲ φφ δίκης πρῶτον
 ὡρῆ ἢ οὐσουκαπιῶν, εἴτα δίχα δόλου τοῦ ἐναγόμενου ὁ
 οἰκέτης δραπετευσῆ, μετὰ δὲ ταῦτα, ἀποδείξω ἐγὼ ὁ ἐ
 νάγωμ φφ ἡμῶν γεγενῆσθαι δεσποτείας, ἐπειδὴ περ ἄπο
 ρὸν ἐστὶ καταδικαθῆναι τὸν ἐναγόμενον μὴ ἐμ ἐπῶν
 κότα ἐπὶ τῇ τῷ οἰκέτῳ φυγῇ, ἀφίεσθαι δὲ αὐτῷ ἄποπον ὑπάρ
 χῃ, ἵνα μὴ πως ἀνώνητός μοι γένηται ἢ φφ τοιοῦτῳ δι
 κασθῆναι δίκῃ, φφφικίον ἐστὶ τῷ δικασού, ἀναγκάζειν τῷ ἐνα
 γόμενον, διδόναι καυτίονα, ὡς ἐπὶ δὲ ἀμ-εῦρη τῷ τῷ οἰκέ
 τηρ, κινήσει κατὰ τῷ κατέχοντος τῷ ἢ ῥέμ. οἷα γενόμενος ἢ
 ὅτῃ δεσπότης, ἐκ φφ ἐρημῆνης οὐσθκαπίονος, καὶ τοῦτο
 ἀποκατασῆσά μοι, ἢ τὸ αὐτοῦ τίμημα, εἰ ἢ οὐκ ἔτυχε
 οὐσουκαπιευθεῖς, οὐδὲ ἐδ' ἐδ' ἢ τοιαύτης καυτίονος. δὲ
 ῥήσεται γὰρ τῷ ἄκτωρι, κατὰ πάντος ἐτέρου διακατέχον
 τος αὐτῳ, κινῆσθαι ἀκωλύτως πῶν ἢ ῥέμ. πραιτώρια δὲ εἰ
 σιμ ἐπερωτήσις, αἰ τινες ἐκ μόνῃ τῷ τῷ πραιτώρος δη
 κομοδοσίας κατάγονται. ὁποῖα ὄνῃ ἢ damni infecti ἢ
 γου ἢ ὑπὸ ἡμῶν. χῶρα δὲ τὰν τῆ, ἢ νικά ἢ τοῦ γείτονος οἰ
 κεία διὰ τῷ αὐτῷ προσοῦ παρασθαρότητα πῶσιμ ἀπειλεῖ.

ει γαρ μη βουληθη ταυτης φροντιδα ποιησαθαι ο γειω
 των, μη δε επερωτησω, ως ει συμβη εν φλι αυτης κατα
 πησως βλαβη αι με, οτι θεραπεισθαι μοι πτω εντευθη
 συμβησολυη βλαβη, πεμσομαι επι νομη φλι σαδραε
 οικιας, βουλομυος τοινυω ο γειωτων μη γενεω με εν νο
 μη φλι αυτω οικιας, αναγκαζεται επερωταω πτω ποιαν
 τη επερωτησιν, πτω επι ατελεθ, τουτεςι δαμνι ινφεντα
 τη ζημια. δια γαρ το μηπω γενεω πτω εν φλι καταπησ
 σως βλαβη, δαμνι ινφεντα προσαγορευεται. τοιαντη
 δε δε και η ληγατορουμ. ει γαρ τις τελευτη ενσησεται
 σε κληρονομομ, ληγατορ δε μοι καταλειψη υπο αιρεσιν,
 διορ Di nauis ex Asia uenerit, επαδη η αιρεσεως ηρη
 μωης απωγη ουδεμια κη σου η κληρονομου κινθη δυνα
 μα. εσι δε δεος ο μικρομ, ινα μη εν τω μεταξυ διαπανη
 σας εν ο κληρονομομ πτω περιουσιαμ, ει τα απωρος γεγο
 νως, ανωνητορ μοι ποιηση πτω τω τεσατρωος φιλοτιμι
 αμ, κελενθ ο πραιτωρ επερωταω αι σε τον κληρονομομ
 προ φλι εκβασεως φλι αιρεσεως. διδοναι δε και εγγυαι ως
 εκβασης φλι αιρεσεως παρεξθη το ληγατορ. τω το δε ποι
 ημ τω κληρονομου μη ανεχομυου, επι νομη η τω ληγατε
 θεντος πραιτωρος, η πασης πεμφθησομαι η περιουσιας.
 ταις η πραιτωριας επερωτησεσι σωμηρημνη αι αι edi
 litie επερωτησθη. και ταυτας γαρ εν φλι ην edilium
 ιουρισδικτινοος εχημ πτω ηνεσιν συμβαινα. χωρα δε αυ
 ταις δεσιν, επι ην επερωτησεωμ, αι γινονται δια τα πα
 θη τα εν τοις αππρασκομυοις οικετας. δε γαρ τον πραι
 τηρ επερωταω τω αγοραση, ως ει παθος ευρεθη κρη
 μη εν τω πιπρασκομυω οικετη παρεξθη το διπλασιομ
 λογου χαριμ. κονβεντιουαλια δε εισιν, αι τινες εν κοι
 νωε σωμανεσεως εκατερου μερους γινονται, τουτεςι ουδε
 κελενθ του δικασου, ουδε κελενθ πραιτωρος, αλλ εν

προα

προαιρεσεως ην συναλλαθηοντων. τω αυτα η ην ην κον
 βεντιουαλια επερωτησεωμ, οσα χελορ και συναλλαγμα
 τα. κομμουνηε δε εισιν επερωτησεω, η γωω κοιναι, διορ η
 rem pupilli saluam fore, επερωτησθη. ο γαρ πραιτωρ
 τον καθισαμυου επιτροπομ εγγυαι διδοναι κελενθ, καθα
 ειρηται εν τη α ινσιτουτιω, οη σω και ανερωα τω ανη
 θου φυλαχησονται τα πραιγματα, ει δε συμβη προ της
 ικανοδοσεως εν αγνη τον επιτροπομ πουπιλλω δεβιτωρα,
 ο δε αποριναω μη βουληθη, μη δε υποδεξαω το δικαση
 ριομ, δια το μηπω δεδωω τας ηω τω επιτροποε εγγυαι,
 επαδη το δικασηριομ, αλλωε προιεναι ου δωαται, κελενθ
 ο δικασηε ο δικαζωμ τω επιτροπομ, ηω τω πουπιλλω
 δεβιτωρι δωθηαι ην rem pupilli saluam fore ικανο
 δοσιαμ, η ευρεθησεται δι αυτης, κοινη η πραιτωρος δε
 κομδοσιας, και τω δωφικιομ τω δικασου. ο αυτο δε ηω
 επι η Ratam rem dominum habiturum. τω γαρ
 πραιτωρος κελενθ τον alieno nomine ενάγοντα, ε
 παδη αμφισαλλεται, ει ην γνωμη δεσποτου ποιηθη
 επωτασιν, διδοναι ικανοδοσιαμ, ει συμβαιη τινεω ως κα
 τα μουδατορ τω απουτος κινθηαι κατ εμου αγωγημ, επα
 δη προε το μανδατορ, εμου αμφισαλλοντος, ου δυνατορ
 προιεναι το δικασηριομ, αναγκαζει ο δικασηε τον ενάγον
 τα παραχημ πτω ratam rem dominum habiturū.
 η τοντω τω τροπομ κοινωησουσισιν επι τη συσαση η ηον
 σης επερωτησεως, ο, τε πραιτωρ καθ ολου τω νομοθεη.
 και ο δικασηε δια το προελθημ το δικασηριομ ταυτα γι
 νεοαι παρασκευαζωμ.

De inutilibus stipulationibus. Tit. xix.

Των επερωτησεωμ, αι μω εισι χρησιμοι, αι δε ε
 χρησοι. αλλ αι μω χρησιμοι πολλαι. αι η χρησοι
 θλιγα. δε ου ειωημ παρη ην ολιγωμ. εντευθη ην το

πλη

πλήθος εισόμενα τῶν χρησίμων. τῶς δὲ εἰδέναι χρῆ, οὐ
 πᾶν πράγμα, ὃ τῆ ἡμετέρα ὑποπίπτει δύναιται δεσπο
 πεία, ὁρῶς εἰς ἐπερωτήσιον κατὰ γεται. εἴτε κινήτων εἶν,
 εἴτε ἀκινήτων. εἰ δὲ τις ἐκ τούτων ἔστω ἐν τῇ τῶν πραγμάτων
 οὐκ ἔστι φύσει, ἢ γενέσθαι οὐ δύναιται διορῆσαι αὐτῶν ἐπερω
 τήσασθαι, ἢ ἀχρησθῆναι ἢ ἐπερωτήσασθαι. καὶ τὸ μὲν οὐκ ὅτι ἐν φύ
 σὶ ἐστὶ τοιοῦτον, διορῶ μολογῆς διδόναι μοι σίχον τὸν οἰκί
 κέτω, οὗτος δὲ ἢ μ τετελευτηκώς, ὑπόπτερον ἢ αὐτὸν περι
 ἔσθαι. τὸ δὲ ἔσθαι μὴ δυνάμενον, διορῶ μολογῆς διδόναι
 μοι ἵπποκένταυρον, ὃς γενέσθαι οὐ δύναιται, ἀχρησθῆναι ἢ
 ἐπερωτήσασθαι ὡς εἴρηται. τὸ αὐτὸ ἔστι, εἰ καὶ τις
 πράγμα ἐπερωτήσασθαι σάκρον, ἢ γέλεγιόσπον, ὃς περ ἀνδρῶς
 πίνου δικαίου ἐπίσειρον εἶναι, ἢ πουβλικόν, ὃς περ τὰς τῶ
 δήμου ἀεὶ ἀφώρισται χρεῖαις ἢ τοι ἀνάκειται. διορῶ φόν
 ρος, τὸ θέατρον, κωμήγιον, καὶ ὅσα τοιαῦτα, ἢ τὸν ἐλεύ
 θερον ἀνδρῶπον, ὃν οἰκέτω ὑπόπτερον εἶναι, ἢ πράγμα,
 ὃ κομμέστιον οὐκ εἶχον, τοῦτέστι ὃ ἀπαράξασθαι οὐκ ἢ δυνά
 μεν κομμέστιον γὰρ ἔστι ἢ τὸ δύναιται παρὰ σκῆψιν, ἢ ἀ
 γοράξασθαι ἄλλουσίαι. ἐστὶ δὲ τοιοῦτον πράγμα, ἐφ' ᾧ ὡς ἀεὶ δι
 κάον οὐκ ἔχει κομμέστιον, διορῶ τὸ κτήμα, ὃ ἔχει ἢ ὁρῶ ὁρῶ
 ξος ἐκκλησία, αἰρετικὸς οὐ δύναιται κτῶν, ἢ ἐὰν τὸ πράγ
 μα τὸ ἐμὸν ἐπερωτήσασθαι λέγω. ὁμολογῆς διδόναι μοι
 τόδε τὸ πράγμα. δάρε γὰρ ἔστι, ὃ ποιήσασθαι δεσπο
 τικῆ. ἐπὶ πλέον δὲ τὸ ἐμὸν γενέσθαι δεσποτικῆς οὐ δύναι
 μεν. καὶ οὐδὲ λέγομεν ἐν κρημνῶ πῶς φησὶ ἐπερωτήσασθαι
 εἶναι δάμαμιρ τε καὶ σύσασιν, διὰ τὸ εἶδος εἶναι ἐν τῶ
 μεταξὺ τοῦ πουβλικόν πράγμα εἰς ἰδιώτου μεταπίπτει
 δύναιται δεσποτικῆ, τυχὸν βασιλείως τούτων πᾶσαν
 τῶν καὶ ὁ ἐλεύθερος δὲ, οἰκέτης δύναιται γίνεσθαι. τυ
 χὸν γὰρ ἀπελευθέρους ὡν, ὡς ἀχάρις κατεδουλώθη
 τῶν πάντων, καὶ κομμέστιον πολλὰκις δύναιται τις πα

Idem iuris

ρὰ βασιλείως λαβῆν ἐπὶ ἐκείνῳ, οὐ φησὶ κτήσεως ἐφικέ
 σθαι κενώλυται. καὶ τὸ ἐμὸν πράγμα φησὶ ἐμῆς εἶναι δε
 σποτικῆς πανσεσθαι δυνάτορ, ὡς λοιπὸν περὶ τῶν εἰς
 τὸ ἀνεμωπίσως λέγω, ἰχυράν. εἶναι πῶς ἐπερωτήσιον.
 ἀλλ' εὐδῆως δὲ ἀρχῆς, ἀχρησθῆναι εἶναι τανύτην λέγομεν. ὃ
 μοίως ἐκ τοῦ ἐναντίου, εἰ καὶ δὲ ἀρχῆς χρῆσιμος ἢ ἐπε
 ρωτήσιος ἐγεγόνη, μετὰ δὲ ταῦτα εἰς μίαν τῶν προσημέ
 νων ἐμπέπωκεν αἰτιῶν, οὐ κατὰ γνώμη, οὐδὲ σπουδῆ
 ἐπερωτηθέντῳ, ἀποσβέννυται ἢ ἐπερωτήσιος. διορῶ ἐπερω
 τήσασθαι, ὁμολογῆς διδόναι μοι σίχον τὸν οἰκέτην. οὗτος
 δὲ πρῶτον ἐδούλευε, καὶ ἢ ἰχυρὰ ἢ ἐπερωτήσιος ἀμάχως.
 σωθέν δὲ οὐ κατὰ σὺν γνώμην ἐλευθερωθῆναι αὐτὸν ὑπὸ
 τοῦ δεσπότη. ἢ ἐπερωτήσασθαι, ὁμολογῆς διδόναι μοι
 τὸν Δε τὸ τόπον, ὃς ἢ ἰδιωτικῶν δικαίου. εἴτα περὶ τῶν
 ἀπακίσεως σάκρον γέγονε, ἢ γέλεγιόσπον. ἀχρησθῆναι
 ἐπερωτήσιος, κατὰ εἴρηται, γενήσεται. ἢ νῦν γὰρ θέμα εἰς
 τοιοῦτον παρασκήν φάκτου, ἀφ' οὗ τῶν ἀρχῶν οὐκ ἢ δύναιται
 λαμβάνειν, σβέννυται. οὐκ ἢ δυνάμεν δὲ ἐξ ἀρχῆς ἐπερω
 τῶν, οὐδὲ τὸν ἐλευθέρου, οὐδὲ τὸ σάκρον, ἢ γέλεγιόσπον
 τίς ὡς ἢ τις περὶ ἐλευθέρου ἐπερωτήσιος οὕτως, ὁμολο
 γῆς διδόναι μοι τίτιον, ὅποτε δούλῳ γένηται. ἢ ὡς
 εἰς τὸ πούβλικόν, ὁμολογῆς διδόναι μοι τόδε τὸ τόπον, ἐν ᾧ
 ἐστὶ τὸ θέατρον, ἢ τὸ κωμήγιον, ἐὰν γένηται ἰδιωτικῶν δικ
 αίου, ἀχρησθῆναι δὲ ἀρχῆς ἢ ἐπερωτήσιος. τὰ γὰρ δὲ ἀρχῆς
 ἀνυπόσχετα ἐκ τῶν μετὰ ταῦτα γενομένων οὐ βεβαίωται.
 ἢ περὶ τὰ κατ' οἰκίαν φνσίμ τῆ ἡμετέρα δεσποτικῆ μὴ
 ὑποπίπτουσα εἰς ἐπερωτήσιον ἐξ ἑρωμῶν οὐ κατὰ γεται.
 εἰάν τις ἕτερον δώσασθαι, ἢ ποιήσασθαι ὁμολογήσῃ τί, ἔνο
 χος οὐ γνήσεται, διορῶ ἐὰν εἴπω ὁμολογῶ δώσασθαι σοι τίτι
 ον δέκα νομίσματα, ἢ ποιήσασθαι σοι οἰκίαν. εἰ δὲ εἴπω ὅτι
 πᾶσαν κεύθω, ἢ ἢ ὅτι ἄλλος παρασχῆ σοι δέκα νομίσματα.

Si quis alium

ἔρρωται ἢ ἐπερωτήσεις, ἐμαυτὸν γὰρ φάκτωρ ἐπηγαλάμη, ἔαρ τις ἐτέρω, ὧ οὐκ ἦν ὑπεξουσίος, ἐπερωτήσῃ, ἀποσιχνύσας ἐπερωτᾶ. καταβολὴ μὲν τοὶ καὶ εἰς ὄψωπτικὸν πρόσωπον γίνεσθαι δύναται, οἷον ἔαρ οὕτως ἐγὼ ἐπερωτήσω, ἐμοὶ ἢ σείω δώσας δέκα νομίσματα. ἢ μὲν ἐνοχὴ ἐμοὶ ὅτι ἐπερωτήσαντι μόνω προσπορίζεται. καταβολῆν δὲ ὅτι σείω καὶ ἀκοντός μου ὀρθῶς δυνήσῃ. ὥστε σὲ καὶ ipso iure ἐκ φθι καταβολῆς ἐλευθεροῦσθαι. ἔξω δὲ λοιπὸν ἐγὼ κατὰ τὸ σείου πῶν μανθάτι ἀγωγῆν, ἐπὶ ἀπατήσῃ τῆν δὲ δομῶν ἀνὸ ὅτι νομισμάτων. εἰ δὲ οὕτως ἐπερωτήσω, ἐμοὶ καὶ τίτιφ, ὅς μου οὐκ ἔτυχερ ὑπεξουσίος ὦν, δώσας δέκα νομίσματα, ἔρρωται μὲν ἢ ἐπερωτήσεις, ἀλλὰ πότερον τὸ ὄλον ἐποφείλεται, τὸ εἰς ἐπερωτήσῃ ἐνεχθέρ, ὅτι τὸ τίτιφ μὲν δὲ δοκοῦτος ἐν τῆ ἐπερωτήσῃ τεθεῖσθαι, διὰ τὸ μὴ δὲ δεκτικὸν εἶναι αὐτὸν προσπορισμοῦ, ἢ δὲ ἡμισυ μέρους διὰ τὸν καὶ σὺνδρασμορ συμπελεκτικὸν ὄντα ἀμφιβάλλεται. ἢ ἔρεσε δὲ, μὴ πλεον τὸ ἡμίσεος μέρους προσπορίζεσθαι ἐμοὶ ὅτι ἐπερωτήσαντι, διὰ τὸ ἀχρήσως πῶν τίτιφ μὴ μὲν ἐμφέρει τῆ ἐπερωτήσῃ. ἔαρ ἐπερωτήσω δώσας τίτιφ, ἢ δὲ ὁ τίτιφ ἐμὸς ὑπεξουσίος, ἐμαυτὸν προσπορίζω. ἢ γὰρ ἐμὴ φωνῆ, τὸ ὑπεξουσίου μου εἶναι δοκῆ, ὥσπερ ἢ τὸ υἱοῦ μου φωνῆ, ἐμὴ νομίζεται εἶναι. ἐν τούτοις μὲν τοὶ πῶν πρᾶγμασιν, ἀτινα δύναται ἡμῶν προσπορίζεσθαι, νοκτέον δὲ σήμερον, τὰ δὲ εἰς πάτρις. ἀχρηστος πρὸς ταῖς εἰρημύλαις ἐπερωτήσῃσι κἀκεῖνη. ἔαρ τις μὴ συμφώνως ἀποκρίνη τῆ ἐπερωτήσῃ, οἷον ὁμολογῆς δώσαρ μοι δέκα νομίσματα, σὺ δὲ εἴπῃς, δώσω πέντε νομίσματα. ἢ ἐγὼ μὲν πέντε ἐπερωτήσα, σὺ δὲ δέκα ὁμολόγησας. ἢ ἐγὼ μὲν πᾶσως ἐπερωτήσα, σὺ δὲ ὑπὸ ἀίρεσιν ὁμολόγησας. ἢ ἐκ τῶν ἐναντίου, ὑπὸ ἀίρεσιν ἐμοῦ ἐπερωτήσαντος, σὺ δὲ πᾶσως

Si quis alij Plane

Si quis sibi

Eis uero

Præterea

ως ἀπεκρίνου. ταῦτα δὲ λέγω, εἰ φανερώς ὄψωπτικῶς ἐκῆνο, ὁ πῶν πρὶν κομῶν τῆ ἐπερωτήσῃ ἐναντίον ἔσῃ, τῆ τῆσιν εἰ ἐμοῦ ὑπὸ ἀίρεσιν, ἢ ἢν δῖεμ ἐπερωτῶντος, σὺ ἀπεκρίνου, ἐντεῦθεν ἢ δὲ σαυτὸν δίδου. εἰ δὲ τὸτο μόνω ἀπεκρίνου, ὁμολογῶ, σωτόμω λόγω δοκῆς λέγειν, ὑπὸ πῶν αὐτῶν ἡμέσων, ἢ ἀίρεσιν ἀποκεκρίσθαι. οὐδὲ γὰρ ἐπάσναγκῆς ἔσῃ ἐν ὅτι ἀποκρίνασθαι πρὸς ἐπερωτήσῃ, ταῦτα πάντα ἀναλαμβάνειν, ἀ καὶ ὁ ἐπερωτήσας ὄψωπτικῶς. τὸ γὰρ ὁμολογῶ, πρὸς πάντα τὰ τῆ ἐπερωτήσῃ περιεχόμενα ἀναφέρεται ἀχρηστος ὁμοίως ἢ ἐπερωτήσεις, ἔαρ ἐπερωτήσω τοὺς ἐμοὺς ὑπεξουσίους, ἢ ὑπὸ αὐτῶν ἐπερωτησῶ. μετὰ δὲ γὰρ ἡμῶν δῖεμ οὐ δύναται συγκροτῆσθαι. ἀλλὰ δικῆς. μὲν οὐ μόνω δὲσπότης ἐπερωτῶντος, οὐ γενήσῃ ἐνοχος, ἀλλὰ οὐδὲ ἐτέρου τινός. υἱὸς δὲ ὑπεξουσίος ἐτέροις ἐπερωτησῆς ἐνέχεται. ὁ γὰρ ὑπεξουσίος ἐν τοῖς συναλλάγμασιν, ἔοικε ὅτι ἀπεξουσίφ τὸν ἀλαλορ, μὴ ἐπὶ τῶν τῶν, μὴ ἐπερωτῶντων δύναται ἢ ὁμολογημῶν ἔσῃ, ἀπὸ ἢ ἐπὶ κωφῶν ἐδέχθῃ. ἐπειδὴ ἢ τὸν ἐπερωτῶντα ἢ τὸ ἐπερωτωμῶν ἢ ἡμῶν, καὶ τὸν ἐπερωτωμῶν ἢ τὸ ἐπερωτῶντος ἀκονθῆ. χρεῖ, περὶ ἐκείνου δὲ ὁ λόγος τὸ κωφῆ, οὐχ ὅς βραδέως ἀκονα, ἀλλὰ ὅς παντελῶς οὐκ ἀκονα. ὁ μανόμενος οὐδὲ ἐρ συναλλάγμα πῶν δύναται, οὐδὲ γὰρ αἰδῆσιν ἔχει τῶν γινομῶν. ἐσῆνται γὰρ τὸ διαθεσεως, μῆτῃ δὲ τῶν συναλλαγμάτων ἢ διαθεσε. ὁ ἀχρηστος πᾶν συναλλάγμα ἰσχυρῶς συναλλάσῃ, ἢ ἢ μὲν τοῖς εἴσποτε χρεῖα φθι τῶ ἐπιτρόπου γένηται ἀδεντίας, προσληφθῆ ὁ ἐπίτροπος, οἷον ἢνίκα αὐδὲ ἐνοχος γένηται. ἀλλορ γὰρ ἐαυτὸν ἐνοχος ὁ πῶν πῶν ποιῆν καὶ δῖεμ τῶ ἐπιτρόπου δύναται. ἀλλὰ ὁ πρὸς εἰρηκάμω πρὸς τῶ πῶν πῶν, περὶ τούτων δὲ κἀκεῖ ἀκῆς ἔσῃ, οἱ τινες ἢ δὲ τινὰ τῶ γινομῶν αἰδῆσιν ἔχουσιν. ὁ γὰρ ἴφανε,

Item inuicis

Munus

Furtifus

Pupillus

καὶ ὁ πρῶξιμος ἰνφαντία, οὐ πολὺ τοῦ μακροτέρου
 ἀφροσύνησιν, οἱ γὰρ τάντην ἄγοντες πῶν ἡλικίᾳ, οὐδὲ
 μίαν ἔχον ἄιδνησιν νομίζονται, ἐπεὶ δὴ δὲ πούπωλλον εἰς
 πόρ, καθολικῶς μάνθανε, ὅτι ἡ τω πουπίλλου ἡλικία, εἰς
 τρία διαιρεῖται. τὴν γὰρ πουπίλλου, οἱ μὲν εἰσιν ἰνφάντ
 τες, οἷον οἱ ἐτι θηλάζοντες, καὶ οἱ μικρῶ μείζονες, οἱ δὲ
 λέγονται πρῶξιμοι ἰνφάντις, οἷον οἱ ἀρξάμμοι λαλῶν
 καλῶς, οἱ δὲ πρῶξιμοι πουβερτάτι. εἰ δὲ μὲν ἰνφάντις, ἐπε
 ρωτᾶν οὐ δύναται, διὰ τὸ μὴ δύνασθαι φρεγγεσθαι, οὐ
 μὴ οὐδὲ ὁ πρῶξιμος ἰνφάντις, ὁ ποῖος ἕξῃ ὁ ἔβδωμορ,
 ἢ ὄγδοορ ἄγων ἑνιαυτόρ, οὗτος γὰρ, εἰ καὶ ἐκφωνῆρ τὰ ρή
 ματα δύναιται, ἀλλὰ διακρίναρ, οὐ δύναται, ὅτι ποτὲ νοῦ
 τὰ λεγόμενα, ὁ ὅ πρῶξιμος πουβερτάτι, οἷον ὁ πλκισία
 ζωρ τῆ ἡβῆ, ἰσχυρῶς ἐπερωτᾶ, ἐπεὶ δὲ καὶ τοῦ ἐκφωνῆρ,
 καὶ τω ἀφροσύνησιν ἰνφάντις λεγομένων ἕξῃ δικηκός, ἢ ἔρσει ἕ
 οὐ καὶ τὸ ἀκριβές, ἀλλὰ κατὰ φιλάγαθου λογισμῶν, ὡς
 καὶ τὸν πρῶξιμορ ἰνφάντις ἰσχυρῶς ἐπερωτᾶ, ὡς περ
 καὶ τὸν τῆ ἡβῆ πλκισίαζοντα, ὁ ὅ ὑπεξοντίος ἀνκκος, οὐκ
 ὅ ἀθνητοῦτος τω πατρὸς ἐνοχος γίνεται. οἷον δὲ καὶ
 ἀδύναται ἀίρεσις προσκαμλῆ τῆ ἐπερωτήσῃ τάντην ἀ
 κυρωῶ, ἀδύναται δὲ ὅσῃ ἀίρεσις, ἢ ἢ φῆσις ἐμποδίσ
 ζῆ τῆ ἐκβάσῃ, οἷον ἑάρ τις οὕτως εἶπη, εἰ ἔθ' δ' αὖτε
 μου ἄφομα τοῦ οὐρανοῦ, δώσῃ μοι Δέκα νομίσματα, ἢ
 ἑάρ πῶν πῶν θάλασσαν, εἰ δὲ τις οὕτως εἶπη, δώσῃ μοι
 εἰ ἔθ' δ' αὖτε μου ἄφομα τοῦ οὐρανοῦ, πονῶς ἢ ἑνοχῆ
 γεγενῆσθαι ἄπο, δ' ἰο παραχρῆμα δύναται ἀπατῆρ.
 ὁμοίως ἢ ἐξῆς ἐνοχῆ, μετὰ ξὺν ἀπόντων γινόμενῃ, εἰ
 σέηται φη ἰσχυρῶς ἐπεὶ δὴ ἡ τὸ ποιούτορ πρόσφατιρ δικῶρ
 φιλονεικοῖς ἀνδράσι παρέσχε, μετὰ χρόνον τυχόν ποσ
 λῆν τοιοῦτων Δικολογιῶν ἀντιτιθεμένων, καὶ μὴ παρ
 ρῆσαι, καὶ ἐκείνῳ πῶν πῶν ἑαυτοῦς, ἢ τὸν ἐπερωτῆ
 σα

impossibilis

impossibilis

Inter verbo

σαντας Διαμαχομένῳ, διὰ τοῦτο γέγονε διάταξις τοῦ
 ἡμετέρου βασιλέως, σάυτομορ ἀναίρεση τὰς τοιανταίς
 ἐπάγουσα φιλονεικίας, ἢ πρὸς τοὺς συνηγόρους καισα
 ρείας ἀντέγραψεν. ἢ ἢ διενέπωσε, τὰ διαῦτα ἔγραψ
 φα ἢ οἷς παρῆναι ἐκάτερον μνησεται μέρῳ, προσῆναι
 παντὶ τρόπῳ πιθανά, εἰ μὴ ὁ τῶ τοιαντήρ ἀναίσχυτορ
 προσῆχόμενῳ Δικολογίᾳ σαφέστατα διελέγεσθαι διὰ
 γκαμμάτων, ἢ μαρτύρων ἀξιοπίσωρ, ἢ πῶσῃ ἐκείνη τῆ
 ἡμέρᾳ, καθ' ἢ ἐπερωτῆσθαι τὸ συμβόλαιον, ἢ ἐκυτόρ, ἢ τὸν
 δικῆσιν ἀντίδικον, ἢ ἄλλοις διατρίβησθαι τῶσιν.
 Post mortem suam δολῶναι τίς ἑαυτῷ ἀνισχυ
 ρως ἐπερωτᾶ. ὡς περ καὶ μετὰ πῶν ἐκείνου τελευτῶν, ὅρ
 ἐπερωτᾶ, ἀλλὰ οὐδ' οὗτος, ὅς ἐτέρου ἐστὶν ὑπεξονσίῳ,
 οἷον δ' οὐλῳ, ἢ ὑπὸ post mortem τῶ οἰκείου πατρὸς,
 ἢ δ' ἐσθότου ἐπερωτᾶ ἰσχυρῶς, εἰ δὲ καὶ τις ἐπερωτῆ
 σῃ οὕτως, πρὸ μιᾶς ἡμέρας τοῦ μέλλειν ἐμὲ ἢ σὲ τελευ
 τᾶρ δεῦναι ὁμολογῆς, ἄχρησθῆ ἢ ἐπερωτήσῃς ὑπῆρχε,
 διὰ τὸ εἶναι τὸ post mortem ἀναγεσθαι τὸ πρὶς τῆ
 πῶν γὰρ πρὸ μιᾶς ἐκ φη τελευτῆ γινώσκωμεν, ἀλλ' ἐπεὶ
 δὴ, καθὰ πολλὰκις εἰρηται, ἐκ σωαινέσεως ἢ ἢ σωαλα
 λαττόντων αἰ ἐπερωτήσῃς ἰσχυρῶσιν, ἢ ἔρσει ἔθ' ἢ
 μετέρφ βασιλῆ, καὶ τοῦτο φη νομοθεσίας τὸ μέρῳ Διορ
 πῶσῃς ἀξιῶσαι, ἵνα εἴτε post mortem, εἴτε πρὶς
 φη τελευτῆ τοῦ ἐπερωτῶντος, ἢ ἐπερωτῶμεν οὐνε
 πῆθῃ ἢ ἐπερωτήσῃς, ἰσχυρῆ ἀμάχως. ἄχρησθῆ καὶ
 ἢ πρᾶπόσερα ἐπερωτήσῃς, οἷον ἑάρ τις ἐπερωτήσῃ, ἑάρ
 ἢ ναῦς ἄνυρορ ἔλθῃ ἀπὸ ἀσίας, σήμερῳ μοι δεῦναι ὁ
 μολογῆς, ἄχρησθῆ δὲ ἕξῃ ἢ ἐπερωτήσῃς, ἐπεὶ δὲ οὐ δῆ
 πῶν δόσιρ προσκυτέραν εἶναι φη ἐκβάσεως φη ἀπ
 ρέσεως, ἀλλὰ μεταγενεσῆσθαι. ἀλλ' ἐπεὶ δὴ λέοντος ὅσῃ
 διάταξις ἐπὶ φη προικός, πῶν πρᾶποσῆσθαι Δεχομένη
 S ii ἐπε

Post mortem

Item si quis

ἐπερωτήσῃ, διὰ τὸ πὸ δ' ἡμέτερον βασιλεύς δίκαιον εἶ-
ναι εὐνομίαν, ὥστε ἐπὶ πάσης ἐπερωτήσεως τὸ πρῶτον
πρὸς ἑσέα πάθῃ ἐπιγενόμενον, μὴ ἀναρῆναι πῶν ἐνοχίῃ,
πρῶτον ὅσοι γὰρ ἐπερωτήσῃ καὶ οὕτως γίνεσθαι, ἐὰν εἴπω,
ὁμολογῶ δώσῃ σοι σήμερον δέκα νομίσματα, ἐὰν ἄν-
ριον τίτιος γέννηται ὑπάτος, ἢ γούμ ἐπὶ φθι προικὸς, ἐὰν εἴ-
πω ὁ ἀνὴρ τῆ γυναικί, ὁμολογῶ μελλονσὶ σοι τελευτᾶν
διδόναι πῶν προίκῃ, ἐὰν ἄσῃς τελευτήσῃς. ἢ μὴ γὰρ
δύοσι, εἰς τὸν φθι ζωῆς ἀνάγεται καιρὸς. ἢ δὲ ἐκβασίς τ'
αἰρέσεως, τούτῃσι φθι ἀπαθίῃς, εἴπε γὰρ, ἐὰν ἄσῃς τε-
λευτήσῃ, εἰς τὸν μετὰ τελευτῶν ἀναφέρεται χρόνος. ἢ ἄ-
ρεσεν οὐκ, οὐ μόνον ἐπὶ προικὸς ἀλλὰ καὶ ἐπ' ἄλλης οἰασ-
θήσῃ ἐπερωτήσεως, τὸ πρῶτον συμβαῖνον, μὴ ἀ-
κυροῦν πῶν ἐπερωτήσῃ. Cum morieris ἐπερω-
τῶν, ἢ ἐπερωτῶμενος, ἢ ἐπερωτήσῃς, ἔρρωται. συνγκατα-

Idem autem δὲ οὕτως, ἐὰν ὁ τίτιος ἐπερωτῶμενος εἴπῃ, δώσω σοι ὅ-
τε μέλλω τελευτᾶν. αὕτη γὰρ καὶ παρὰ τοῖς παλαῖσι
χρήσιμος ἔσῃ ἐπερωτήσῃς, ἢ νῦν ἰσχύει, καὶ ἢ post mor-
tem δὲ ἑτέροις γινόμενῃ ἐπερωτήσῃς, ἰσχυσε ἐπὶ τοῖς παλαι-
οῖς, οἷον εἰ τις εἴπῃ, ὁμολογῶ δώσῃ μοι δέκα νομίσματα
μετὰ τελευτῶν τιτίου, ἔπειθ' ἢ σωέσθαι ἐπὶ τῶν σωαλλὰτ
τόντων περιόντων τελευτᾶν τὸν τίτιον. ἐὰν γὰρ ἔσῃ

Si scripsum φθι ἐπερωτήσεως συμβολαίῳ γραφῇ χωρὶς τῆς Διαζευ-
κτικῆς ὅτι ὁμολογῆσῃ τίτιος, ὡς προκησαμένη ἐπερω-
τήσεως ἀπεκρίνατο. προλήψαι γὰρ ἢ ἐπὶ συμβολαίῳ ἐγκυ-
μῶν ἀποκρίσεις, πρῶτον ἀρχοῦσα ἐπερωτήσῃ ὑποφαίνῃ.

Quotiens ἢ νῦν πολλά πράγματα ἐν μιᾷ ἐπερωτήσῃ περιέχου-
ται, οἷον ὁμολογῆσῃ δώσῃ μοι τόνδε τὸν οἰκέτην, ἢ τόν-
δε τὸν ἀγρόν, καὶ τὸ δε τὸ βιβλίον, καὶ τήνδε πῶν ἐσθῆ-
τα, εἰ μὴ ὁ ἐπερωτηθεὶς ἀπολῶσεν ἀποκρίνεται, ὁμο-
λογῶ, ἐπὶ πᾶσι κρατῆται, ἐὰν δὲ πρὸς ἓν τυχόν, ἢ δυν-

τερον ἢ ἢ τῆ ἐπερωτήσῃ περιεχομένων ἀποκρίνεται, ἢ
πὸ τούτοις μόνοις ἐνοχος γενήσεται, ἐφ' οἷς καὶ ἀπεκρί-
νατο, πολλῶν οὐκ ἐπιγενόμενων ἐπερωτήσεων, ἔπειθ' ὅσα
ἐγκατα τῆ ἐπερωτήσῃ πράγματα, τούτῃσι εἰσὶ καὶ ἐπὶ
ἐπερωτήσεως, ἐν ἢ καὶ δεύτερον πρὸς ὁ ἀπεκρίνατο, **re-
fectum** εἶναι δοκεῖ. πρὸς γὰρ ἕκαστον ἢ τῆ ἐπερωτή-
σῃ περιεχομένων, καὶ πῶν ἀποκρίσῃ γίνεσθαι χρῆ. οὕτως
γὰρ ἐπὶ πᾶσι γενήσεται περφεκτα ἢ ἐπερωτήσῃς. ἔτε-
ρος ἐπερωτᾶν ὡς προείρηται, οὐδέ τις ἐρρωμένως δύναται. **Alteri**
ἐπινοήθησεν γὰρ αἰ παροῦσα ἐπερωτήσῃς πρὸς τὸ
ὥστε ἕνα ἕκαστον ἔαυτῷ προσορίζῃ τὸ Διαφέρου. εἰ δὲ
εἰ τις ἑτέρῳ ἐπερωτήσῃ, ὡς μὴ ὄντος τῶ Διαφέροντος, ἀ-
νίσχυρον τὸ παρατῆόμενον. εἰ δὲ τις βούλοιο ἰσχυρὸν τῶ
ποιῆν, ποιῆν ἐπερωτᾶν ὀφείλα, ἵνα ὄντως μὴ γινόμενῃ,
ἢ φθι ποιῆν ἀπαίτησις ἀρμόσῃ. οἷον ὁμολογῆσθαι διδόναι
τιτίῳ δέκα νομίσματα, εἰ ἢ μὴ δῶς, δώσῃς μοι λόφου
κοινῆς πέντε, ἢ καὶ πλείονα τυχόν νομίσματα. ἀρμό-
σῃ γὰρ μοι ἢ ἀπαίτησις φθι ποιῆν, εἰ καὶ μὴ δύναμαι τι
δῆξαι Διαφέρου. ἢ νῦν γὰρ κοινῆς τίς ἐρωτᾶ, οὐκ ἔσῃ σκῆ-
ποῦ μῶν, εἰ τί Διαφέρου ἔσῃ ἐπερωτήσαντι, ἀλλὰ
ποῖα ἔσῃ ἢ φθι ποιῆν ποσότης, ἢ ἐγκαμῶν τῆ φθι ἐπερω-
τήσεως αἰρέσῃ. τίς δὲ ἔσῃ ἢ φθι ἐπερωτήσεως αἰρέσις,
τούτῃσι τὸ ἐγκῆσθαι ἐν αὐτῇ, ἐὰν μὴ κοινήσῃ, δώσῃς μοι
κοινῆς χάρις δέκα νομίσματα. ὥστε οὐκ εἰ τις ἐπερω-
τήσῃ τίτιῳ δοῦναι, οὐδὲν ἀντὶ. εἰ δὲ ποιῆν ἐρρωτῆ τῆ
ἐπερωτήσῃ, τυχόν δέκα νομίσματα, ἀντὶ τὸ πρῶτον
ζόμενον. εἰ δὲ μὴ κοινῆς ἐντέθεικε τῆ ἐπερωτήσῃ, ἢ
περὶ δὲ Διαφέρου, ἢ ἄρεσεν ἰσχύει πῶν ἐπερωτήσῃς. ἐὰν **Sed si quis**
γὰρ πρῶτον, καὶ σικουῶλου ὄντων ἐπιτρέσω, πρῶτον
παρὰ χωρὶς σικουῶλου ἔσῃ σωεπιτρέσω πῶν διοίκη-
σῃ, ἐπερωτήσῃ δὲ αὐτὸν σῶα καὶ ἀνέγραφα τὰ πρῶτον πούπιλ

φυλάξῃ τὰ πράγματα, ἐπειδὴ διαφέρει τῷ ἐπερωτήσῃ
 τι, τὸ ταῦτα γενέσθαι, ἐνοχος γὰρ γενήσεται τῆ τὰτέλει,
 κάκις αὖ τοῦ σικοννῆσθαι περὶ πῶν διοίκησιν διαγενομένων,
 ἐξήρῃται ἢ ἐπερωτήσις, ὡς καὶ τίκτην τῷ πρίμῳ κατὰ σε
 κοῦδῶν ἰσχυρὰ ἀγωγῆν. ὁμοίως δὲ τῷ οἰκείῳ προκου
 ράτωρ δούναί με ἐπιρωτήσας, ἰσχυρὰ ἢ ἐπερωτήσις,
 τυχὸν γὰρ ὁ σὸς προκουράτωρ διάγωμ ἢ ἐτέρα χώρα,
 ἐστὶ τὰ πράγματα εἰς τὸ δημόσιον καταβαλῆν, ἢ οἰκημάτων
 ἐπαυρόθωσιν, ἢ φιλοκαλίαν ἀγρῶν. μέλλοντα δέ με, εἰς
 πους τόπους ἐκείνους ἐκδήκῃν, ἐπικρώτησας, ὁμολογῆς
 διδόναι τῷ προκουράτωρ μου νομίσματα ἑκατόμ. ἰδοὺ
 γὰρ κἀναυθῆα διαφέρου ὑπέσι, τὸ δὲ ἀπορίας μὴ δο
 ξέντων τῷ προκουράτωρ τῶν χρημάτων, ζηκμιωθῶμαι με.
 εἰ δὲ κρεδίτωρα εἶχες, ὧ τυχὸν ἐνεχυρίασας σὰ πράγ
 ματα, καὶ ἐπέτρεψας αὐτῷ ταῦτα πωλῆσαι ἢ ἀγνωμο
 σώως σῆς, ἢ κοῦ-ποινῶν ἐπρωτηθεῖς, εἶγε μὴ κατὰ πῶν
 συγκεκριθῶν καταβάλλης τὰ πράγματα προδεσμίαν. ἐπ
 ηρωτήσας δέ με, ὁμολογῆς διδόναι τῷ ἐμῷ κρεδίτω
 ρι τόσα νομίσματα. ἐμον' τωτο μὴ πληρώσαντ', ἐπὶ
 τῷ διαφέροντι ἔξας μὲ ὑπενθωομ, ἐφ' οἷς ἐζημιώθησ,
 τῶν ἐνεχυρῶν διαπραθέντων, ἢ πῶν ποινῶν ἀπαιτηθεῖς.
 καὶ ταῦτα μὴ περὶ τῶν ἰμ δάνδῳ. εἰ δὲ τις ποι
 ἦσασιν τὴν ἑτέρον ὁμολογήσας, ὅτι ὁ δῶνα ποιήσας σοι οἰ
 κίασιν, οὐδ' ὄλωσ κρατῆται, εἰ μὴ ποινὴ ἐντεδῆ τῆ ἐπερω
 τήσας, ὡς πε διαφορὰν εἶναι τῶν ἰμ δάνδῳ, καὶ τῶν ἰμ φα
 κιένδῳ. ὅτι ἐπὶ μὴν φη δόσεως καὶ ποινῆς μὴ ἐγκομῆς,
 διαφέρουτ' δὲ ὑποκαμῶν ἰσχυρὰ ἢ ἐπερωτήσις. ἐπὶ
 δὲ τῶν ἐν φακιένδῳ, ἢ νίκα εἰς ἑτέρον ἀναφῆρηται δίχα
 ποινῆς, οὐκ ἐξήρῃται ἢ ἐπερωτήσις.

ital

Verse nice

Item neto

τοῖς προλαβοῦσι, μὴ δῶνα δαῖ ὀρθῶς τινὰ τὸ οἰκῆον ἐπε
 ρωτῶν πράγμα, διὰ τὸ μὴ ἐπὶ πλέον δεσποτεῖαν πη
 δῶνα

δῶνα δαῖ τοῦ οἰκείου πράγματ' προσγίνεσθαι, ὅτι μ
 ἐκῆνο ἐζητήθῃ. τελευτῶν τις ἐνεδήσατο πρῆμον κληρο
 νόμο. στήχορ δὲ τὸν ἴδιον οἰκέτῳ, ἐληγάτευσέ μου
 ὑπὸ ἄρσεις, **Si nauis ex Asia uenerit.** τίτι τῷ οἰκ
 δέ τις ἐποφείλωρ μοι δέκα νομίσματα. ἐπερωτηθεῖς οὐκ
 ἀντὶ τῶν δέκα νομισμάτων, δῶσαρ μοι στήχορ τὸν ἀνα
 τὸν οἰκέτῳ ὑπὸ τῶν αὐτῶ ἄρσεις. τελευτήσαντ' τῶν οἰκ
 διαδεμένου, καὶ φη ἀδελφίον γενομένης, μικρὰ μὲν
 σερον δὲ ἡλθον ἢ τοῦ ληγάτου ἄρσεις. ἢ τις ἢρ καὶ ἐπὶ
 τῆ ἐπερωτήσῃ. καὶ ἄλλοι ὅτι δεσπότης ἐκ φη διαδέχ
 κης ἐγενόμην τὸ σίχου, οὐ δῶνα μου κινῆσθαι ἀπὸ τῆς ἐπε
 ρωτήσεως κατὰ τιτίου, ἀπαιτῶν τὸν στήχορ τὸν τῆς ἐ
 μῆς δεσποτεῖας. ἢ δὲ γεγενημένον ἐκ τῆς διαδέχ
 περ γὰρ εἰ πῶν ἀρχῶν ἐμὸν ὄντα οὐ καλῶς κατέφερον ἀδελφῶ
 εἰς ἐπερωτήσιν κατὰ ἡδὴ εἴρηται. οὕτως οὐδὲ ἐκῆνον
 τὸν κάσιν εἰς ἐπερωτήσιν ἀγαθῶν δωρίσασαι, ἢ ὧ τῆς
 ἐμῆς γενήσεται δεσποτεῖας. ὅπως ἐπὶ τοῦ παρὸντ'
 συμβαίνει δέματ'. ἐπαδὲ δὲ εἴρηται, ὅτι **Si de alia re**
 σύμφωνον τῆ ἐπερωτήσῃ εἶναι δὲ τῶν ἀπόκρισιν, ἐπ
 ζητήθῃ κἀκῆνο. εἰ περὶ ἐτέρου μὲν πράγματ' ἐστ'
 ὅτε ὁ ἐπερωτήσας, περὶ δὲ ἐτέρου ἐνόησεν ὁ ἐπερωτη
 θεῖς, ὁμοίως οὐδεμία σωῖσεται ἐνοχῆ. ὡς περ εἰ καὶ
 πρὸς τὴν ἐπερωτηθῆν, ὁ ἐπερωτῶν μὲν οὐκ ἀπωκρίνετο, ὅ
 ορ ἐὰν ἐπερωτήσω σέ, δῶσθας μοι στήχορ, σὺ δὲ περὶ πα
 φίλου ὑποπείσας ταῦτα λέγεσθαι, ὅρτινα στήχορ ἐνό
 μιζες ὀνομάζεσθαι. ἢ ἀπ' ἀσχερῆς ἀπίας γινόμε
 νῆ ἐπερωτήσις, ἀχρηστ'. αἴτιον εἶ τι, ἀνδροφονία, ἢ μοι
 χείσιν, ἢ ἱεροσυλία, καὶ τὸν ποιάσασιν ὁμολογήσασιν. **Quod impri**
 ὑπὸ ἄρσεις γενομένης ἐπερωτήσεως, εἰ καὶ πρὸ τ' ἐκβάσει
 ως παύτης ὁ ἐπρωτήσας πελευτήσῃ, μετὰ ταῦτα ἐζητήσας
 φη κίρξας εἰς τὸν ἐπερωτήσαντος κληρονόμος, πῶν ἀ
 πὸ φη

Cum quis

πὸ φη ἐπερωτήσεως ἀγωγὴν ἔξει. πὸ αὐτὸ δὲ ἐπὶ
περωτηθεῖς ἐπελευθέρηται, εἴ τα δὲ ἢ ἄλλοι ἢ ἄλλοι. ὁ γὰρ
κληρονόμος αὐτῶν οὐδὲν ἔτι ἔχει ἀπατηθῆσεται. ὁ δὲ μόλο
γῆσας τὸν τῶν τῶν ἐνικῶν τῶν, ἢ τὸν τῶν τῶν μὴν δὲ ὡς φη, εἰ μὴ
πασῶν τῶν τῶν ἐνικῶν τῶν, ἢ γὰρ τῶν μὴν δὲ ἐλθουσῶν ἡμε
ρῶν οὐκ ἐναχθῆσεται. εἰ μὴ ἀγρόν, ἢ δικέτην δὲ οὐνα ὁμο
λογήσας, οὐκ εὐθέως ἐναχθῆσεται, εἰ μὴ τοσοῦτον παρῆδρα
με διάστημα χρόνου, ἐν ᾧ παρὰ δόσεις ἢ δῶατο γενέσθαι.

Qui hoc
mimo

Si fundum

De fideiussoribus. Tit. xx.

Υπὲρ τῶν ἐπερωτωμένων εἰώθασιν ἕτεροι γίνεσθαι ἔνο
χοι, οἱ τινες fideiussores, τούτέστι ἐγγυηταὶ προ
σαγορευόμενοι, οὓς οἱ ἄνθρωποι εἰώθασιν προσλαμβάνεσθαι,
φροντίδια τῶν ἐμῶν τῶν ἐν ἀσφαλεσέρα τάξει αὐτοῖς εἶ
ναι τὸ συνάλλαγμα. ἐν πάσαις δὲ ταῖς ἐνοχαιῖς, παρα
λαμβάνεσθαι εἰώθασιν οἱ ἐγγυηταὶ, τούτέστι εἴτε βῆ, εἴτε
βίβεις, εἴτε λίπεις, εἴτε κονσένσος συσῆ, ἀλλ' αὐτὸ ἐκ ἑνο
χῶν ἢ μὴ ἐν διαφορᾷ. πότερον πολιτικῆ ἢ φυσικῆ ὑπέστιν
ἐνοχία ἢ προσίθηται δὲ ἐγγυητής. τί δὲ τὸ δὲ ἐπὶ ἐνοχαιῖ
σιν ἔχει ταῦτα ὡς ἐν προθεωρίᾳ. ἢ ἐπὶ ἐνοχίᾳ, αἱ μὴ εἰ
σι πολιτικαί, αἱ δὲ φυσικαί, πολιτικαὶ μὲν, δὲ ὡς τῶν τῶν
ταῖς ἀγωγαῖς, αἱ κινουμέναι κατὰ τὸ ἐνόχου γινόμεναι,
καταδικάζεσθαι αὐτῶν παρασκευάζουσαι. καὶ καταβο
ρῆν γινόμεναι δὲ αὐτῶν, οὐκ ὑπὸδέχεται βεβελίτιονα, εἰ γὰρ
ἄκωρ ὁ γενόμενος ὑπεύθυνος ἀπαιτῆται, καταβαλὼν δὲ
δυνάσεται βεβελίτιονα. φυσικαὶ δὲ εἰσιν, αἱ τινες, οὓς
δὲ ἀγωγὴν τῶν τῶν, οὐδὲ καταδικῆν ἐπάγουσι. δὲ νο
μῶν τοῖς γνωρίσματά δὲ ἐν ἐν ἑαυταῖς, τὸ πᾶν κατα
βολὴν γινόμεναι μὴ ὑπὸδέχεται βεβελίτιονα, καὶ τοῖς δο
θέντας ἐγγυητὰς φύσει καὶ νόμῳ κρατεῖσθαι. κανὼν γὰρ
δὲ λέγων, ὡς οἱ πρῶτοντοι φύσει κρατεῖσθαι, τὸν
τῶν οἱ ἐγγυηταὶ καὶ φύσει ὁ νόμος ἐνέχονται, τοιοῦτ

In omnibus

quod

δὲ πρὸς τὸν πᾶν τοῦ τῶν ἀντιπρὸς τῶν ἀνασάμωτος.
αὐτὸς μὲν γὰρ φύσει κρατεῖσθαι. ὁ δὲ ἐγγυητὸς μὲν αὐτῶν καὶ
φύσει καὶ νόμῳ, ἐπειδὴ σοὶ ταῦτα προθεωρήσεται, ὅρα λοιπὸν
τὸ προκειμένον. εἰρήκα μὲν ὅτι οὐ μόνον ἐπὶ πολιτικαῖς
ἐνοχαιῖς, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ φυσικαῖς, ὁρθῶς ἐγγυητὴς πρὸς ἀλαμ
βάνεται. φυσικὰς δὲ λέγω ἐνοχίας, οἷον εἰ μὴ οἱ δικέτης ἔνο
χος γενόμενος τῶν μὴ δεισπότη, ἢ καὶ τῶν δεισπότη φυσικῶς
καὶ δεικνόντι, οὐδὲ γὰρ ἐν ὁμοίᾳ ἐνδέχεται, δὲ ἐγγυητῶν,
εἴτε τῶν δεισπότη, εἴτε τῶν οἰκείῳ δεισπότη ἢ ἑτέρῳ ἐπὶ
φλησεν αὐτῶν πραγμάτων. κρατεῖσθαι οὐδὲ ἐγγυητὴς καὶ
φύσει καὶ νόμῳ, διὰ τὸ τὸν πρῶτοντον, τούτέστι τὸν οἰκεί
την φύσει κατέχεσθαι. οὐ μόνον αὐτὸς ὁ ἐγγυητὴς ἔ
νοχος γίνεται, ἀλλὰ καὶ τελευτήσας, ἔνοχος τὸν οἰκείον κα
ταλιμπάνη κληρονόμος. Δύναται δὲ ὁ ἐγγυητὴς καὶ
προσλαμβάνει πᾶν ἐνοχίᾳ ἐκείνου, ὅρ ἐγγυᾶται. οἷον μέλ
λων δανείζεισθαι παρά τινος, πρὸ φη τῶν συναλλάγματος
συσάσεως δέδωκας ἐγγυητῶν, ἢ καὶ μετὰ συσῆ τὸ συν
άλλαγμα ἐγγυήσω με. τότε εἰ πλείονες γένωνται ἐγ
γυηταί, ὅσοι ἄρ τὸν ἀριθμὸν ὧσιν, οὐκ εἰς μέρος, ἀλλὰ ἕκα
στος αὐτῶν εἰς ὅλον κληρὸν κατέχεται. ὡς ἐλευθέρην εἶναι
παρρησίαν τῶν κρεδίτωρ, καθ' οὗ κούλεται χωρῆν εἰς
ὅλον κληρὸν. ἀλλ' ὅτι ἐπισολῆς ἀφ' ἑαυτοῦ τῶν βασιλέως, ἀ
ναγκάζεται ὁ κρεδίτωρ ἕκαστος ἐγγυητῶν ἑυποροῦντα
ἐν καιρῷ προκατάρξεως δ' ἀναλογίᾳ ἀπαιτῆν. ὅθ' εἰ εἴ
τις πᾶν ἐγγυητῶν, ἐν ἐκείνῳ τῶν χρόνῳ ἄπορ ὅτι ἐυρεθῆ, ἢ
τόντου ἀπορία, τοὺς συνεγγυητὰς βαρύνει. οἷον εἰ ἴσασιν
ἐγγυηταί, ὅ ἐποφελομένων νομισμάτων ἑυποροῦν μὲν
ὄντες πάντες ἐνήγοντο εἰς ἀνά κ, ἀπορήσαντος δὲ ἐ
νός δὲ αὐτῶν, ἢ ἀπορία τοῖς ληπομένοις ζημίαν προσφέ
ρει. οὐκ ἔτι γὰρ πρὸς κ οἱ δ, πρὸς κ ε δὲ ἀπατηθῆ
σονται, οὐκοῦν εἰ μετὰ πᾶν προκάταρξιν ἔνα ἀπορῆσαι σὺ
T i νέει

Fideiussor
non tantum
Fideiussor

Si plures

νέβη, η τούτου άπορία... προσάξει ζημίαν. η δε και τις καθ' ένός η συνεγγυη... η δ' άποικηθέντα... η δ' άποικηθέντα... η δ' άποικηθέντα...

Fideiussores

κατασκευασ

αποικησις

Si quid

περ ει ειπε, λεγω. εσι αν επερωτησω αν εγγυ... η αν, ισειον εστιν, οτι δωρε δηποτε ειμ γεγραμμενον... η αν, ισειον εστιν, οτι δωρε δηποτε ειμ γεγραμμενον...

In stipulatio nibus

De literarum obligationibus. Tit. xxi.

Μετα πω ρε, και πω κερβις, ειπωμεν... η αν, ισειον εστιν, οτι δωρε δηποτε ειμ γεγραμμενον... η αν, ισειον εστιν, οτι δωρε δηποτε ειμ γεγραμμενον...

κατασκευασ... η αν, ισειον εστιν, οτι δωρε δηποτε ειμ γεγραμμενον...

αυτοσάσεως, ου μη αυτο σνσασιε, ταυτα πρὶ πράσεως
 η ἀπορσσίας, νοδμω, τ' ἀγράφως γινομλίνε, ουδερ γρ' ἐπι
 ταντης ἐκαίνισερ ο' ημέπερος βασιλευε, ἐπι δὲ φη' ἐγγρά
 φως γινομλίνε, ουχ' ἐτέρως τὸ τέλεον προσγίνεαυ, λέγο
 μω τῆ πράσα καὶ τῆ ἀγορσσία, εἰ μη καὶ τὰ συμβόλαια
 φη' πράσεως συγγραφῆ. ἢ οἰκεία χίρι το πιπράσκοντες,
 ἢ ὑπότέτερου μω γραφῆ, ὑπογράφη δὲ ο' πιπράσκωρ, εἰ ὅ
 δια ταβελλίονος γένεται, εἰ μη κομωλετίονος πρ' ακολου
 θήσουσιρ ηγκσαμλίνε τ' ὑπογραφῆς, καὶ ἀπολυθῆ τὰ συμ
 βόλαια τῶς μέρεσιρ. ὅσφ γαρ' ἐκείπα τί τοντωρ, καὶ
 τῆ μεταμελεία χῶρα γενήσεται, καὶ δύνεται ὁ ἀγορσ
 σης ἢ ὁ πράτης ἀρχμίως ἀναχωρῆρ ἀπό τ' στωαλλάγμα
 τος, ὅτω μλύτοι, εἰ μη ἄρα ἢ δὲ ἔτυχε τι ἀρβραβῶνος λό
 γφ δ' ὁδέρ, τοντου γαρ' γενομλίου εἴτε ἐγγράφως εἴτε ἀ
 γράφως ἢ πράσις γίνετα, ὁ ἀναχωρῶρ τω στωαλλάγμα
 τος, εἰ μὴ ἀγορσσης εἶη, ἀπόλλυσι τὸν ἀρβραβῶνα, εἰ δὲ ὁ
 πράτης, τὸ διωλοῶ πρ' ἔχαρ ἀναγκάζετ, τουτέσιρ αυτὸ τ'
 δοθέρ, καὶ ἔπερορ τω σουτωρ, εἰ καὶ μηδερ τοιούτωρ ὅτ' ὁ
 δοαυ τὸν ἀρβραβῶνα σωεφωνήθη.

Precium

τίμημα μλύτοι πάντως ὀρίζεαυ ρη' ἐπι τ' πράσεως, ουδεμία ἔκαδὸλθ
 ἔσα πράσις, τιμήματος μὴ ὑποκαμλίου. ἀλλὰ κέρτωρ ὁ
 φείλα εἶναι τὸ τίμημα. ἀμέλα εἰ καὶ μεταξὺ τινῶρ ὅτω
 σωεφωνήθη, ἵνα ὅσου ὁ τίτιος διατιμήσεται τόνδε τὸν
 ἀγρῶρ, τωσουτῶ εἶη πεπραμένος, μεταξὺ τῶν παλαῶρ
 πολλῆ ἐκινῆ το φιλονεκία, πόπερορ στωέσκηερ ἢ τοιαντη πρά
 σης, ἢ ἀνίχωρῶς ὅτιρ. ἀλλὰ γέγοτε δεικισίωρ τω ἡμετέρω
 βασιλέως, ἢ ἕε ὅτωρ διετύπωσερ, ὡσε ἡνικά ὅτωρ συμ
 φωνηθῆ, ἔσω σοι ὁ ἀγρῶρ πεπραμλίου, ὅσφ ἀρ' ὁ δ' ἔνα αυτ'
 διαἀμνήσσε, ἐπὶ τούτοις τοῖς ὄροις ἐσάναι τὸ στωάλλα
 μα. Ὁ εἰ μὴ αυτὸς ὁ ὀνομασθεῖς, οἱερ ὁ τίτιος ὀρίσει τὸ τί
 μημα, παντί τρώφω ἢ τ' ἐκείνου διατίμησιρ, καὶ τὸ σ'
 μημα

μημα καταβληθῆ, καὶ τὸ πράγμα πρ' αὐτοῦ. ἵνα ἢ πράσις
 εἰς πέρας ἔχθῆ, τὸ μὴ ἀγορσσοῦ. τ' ἔξ ἔμφο ἀπωγῆρ, τὸ
 δὲ πράτου τ' ἔξ βενθίτο ἔχοντος. εἰ ὅ ἔξονομασθεῖς τ'
 ἴος, ἢ μη βεληθῆ, ἢ μη δυνηθῆ, τὸ τίμημα ὀρίσαι, τυχῶρ ἔ
 ἴπερ ἐβανερ αυτ' ἢ γνώσις τ' ποσότητες τ' ἀμμήματος, αυτ' ὅ
 δὲ ὅε ἔσω τὸ συμφωνορ τ' πράσεως. ἀλλ' ὅτωρ ἔσω ὄρ οἱ
 τοι, ὡσανεὶ μηδενὸς μετὰξὺ αυτ' πρὶ πράσεως γενομλίου
 συμφώνε, δ' αὖ τὸ μὴ ὑποβῆναι τὸ τίμημα ὄρισμύωρ. τὸ ὅ
 ὄρισε μὴ τ' βασιλέως διάταξις ἐπὶ πράσεως, ουκ ἄδωρ
 ὅ ἐπὶ μιδώσεως, ἢ ἐκμιδώσεως ἔλκεαυ τ' το. δ' ἔξ δὲ
 οὐ μόνωρ ὀριθῆναι τὸ τίμημα, ὡς εἶρητ, ἢ κέρτωρ εἶναι, ἀλ
 λα Ὁ ἐν ἀργυρίοις εἶναι. ἐν ἢ τοῖς λοιποῖς πράγμασι τοῖς
 πρ' αὐτῶτα, εἰ ἄρα τίμημα εἶναι δύναυ, ζητῆτ' ὁ δ' οἱ εἶ
 ἄρα οἰκίτης, ἢ ἀγρός, ἢ ἔδῃς ἔτέρω πράγματος τίμημα εἶ
 ναι δύναυ, ἐζητήθη σφόδρα. ἢ σαβῆτος μὴ καόσιος, καὶ
 ἐν ἑτέρω πράγματι νομίζου δύναυ τίμημα σωνεσάναι.
 ἢ τ' ὅτ' ἐπὶ τὸ ἐν τῶ πληθε θευλοῦμύωρ, τῆ τ' πραγμάτωρ
 ἐναλλαγῆ, πράσιρ ἢ ἀγορσσίωρ συνίσταυ, ἢ τ' το τ' εἶδος
 πράσεως ἀρχαιότατορ εἶναι. ἢ μάρτυρι κέχηνητ. ὁ μήρω
 τῶ ποιητῆ, ὅε ἕε ἐν ἡνι μέρε τ' οἰκείας πρήσεως, τὸ τ' ἔλ
 λήνωρ σφατόπεδορ, ὄινωρ ἐαυτῶ ἀπορσζορ ὑπ' ἀθέμυος φη
 σιν, ἐναλλαγῆ ἡνῶρ πρσγμάτωρ τ' ἀπορσσίαν γίνεαυ, τ' ὄδ' οἱ
 ἐνθερ ἔρ οἱ νίζοντο καρηκομῶνωρ ἀχαοί. (τοῖς ἔπεσιρ. ἵλια δ' αὐτοῦ
 ἄλλοι μὴ χαληῶ, ἄλλοι δ' αἰθωνι σιδήρω.
 ἄλλοι δ' ἐρίνοῖς, ἄλλοι δ' αὐτοῖσι βόεσιρ,
 ἄλλοι δ' ἀνδραπόδεσιρ.
 οἰνίζοντο δὲ ἐσιρ, οἴνωρ ἢ χόραζορ. Ὁ ὑποβῆμενος αυτὸς
 οἴνωρ ἀγορσζοντα, φησὶ δ' ἰδοαυ λόγφ ἀμμήματος, ἢ χαλ
 κῶρ, ἢ σιδήρωρ, ἢ ἑύς ἄε, ἢ βόας, ἢ ἀνδραπόδα, οἱ ὅ προκ
 λιανοί, τὸ ἐναντίωρ ἔλεγορ. ἔπερορ εἶναι λέγοτες πρ' οἱ
 τίονα πράγματος, καὶ ἔτερορ πράσιρ καὶ ἀγορσσίωρ. καὶ
 φασεῖ

Item precium

φασί μη δύνασθαι καλῶς τὸ πρᾶγμα διακρίνειν, ἀλλ' ἴναι
αλλαγομῶν τῶν πραγμάτων. ποῖα μὲν δοκεῖ πεπραῶν,
ποῖα δὲ τιμῆματος λόγῳ δεδῶσθαι. ἐκάτερον γὰρ δοκεῖ
καὶ πεπραῶσθαι, καὶ τιμῆματος λόγῳ δεδῶσθαι, τὸ ἔυλο-
γοῦν οὐκ ἀναδέχεται. ἀλλ' ἢ τῷ προκόλου γνώμη λέγον-
τος τὸ περμουτατίονα ἰδιάζον εἶναι συναλλάγματος εἶ-
δος, κερχωρισμένον φθι. πράσεως, εἰκότως ἐκράτησε, ὁπό-
τε καὶ αὐτὸς ὁ πρόκολος, ἐτέρουσ δ' ἡμερικῶσ εἰχουε ἔχε
σωνηγορῶντας αὐτῶ, καὶ ἰσχυροτέροιε κέχρηται πρὸς τὸ
το λογισμοῖε. οἱ δὲ εἰχοι εἰσὶν οὗτοι.

22, 2.

ἔνθ' αὐτε γλανκφ κρονίδης φρένας δὲ ἐλετο ζεύε,
ὄε πρὸε τυδίδηρ διομήδεια τευχε' ἄμαθε,
χρῦσεα χαλκείωρ, ἐκατόμβοι' ἄνεαβοίωρ.
ἰδοῦ γη ζῦταλ' ἴσα, ἄμφηρ σαφῶσ ἐκάλεσερ, οὐ πρᾶσιρ πὸ
γινόμνωρ, τῷτο δὲ καὶ οἱ πάλαι βασιλεῖσ προσεδέξαντο.
καὶ ζῦ τοῖε διγέσοιε πλατέωσ περιέχεται. εἰρηκα
μὲν ζῦ τοῖε προλαβοῦσι τὸ ἄγραφορ σωίσασθαι πρᾶσιρ,
ἐκ τῷ περι τὸ τίμημα ὄρου, καὶ φθι. ποσότητος, εἰσ δ' ἐκά-
τερον ἡρέσθη μέρος. μετὰ τοίνω τῶ εἰρημῶν σύσα-
σιρ, ὁ κίνδυνος τῷ πεπραμῶν πρᾶγματος εὐθέωσ τὸν ἄ-
γορασῶν ὄρε. εἰ καὶ τὰ μάλισα μήπω τὸ πρᾶγμα αὐτῶ πε-
ραδεδότα. τοιγαρῶν εἴτε δικέτης ὄσιρ ὁ πεπραμῶν, ἢ
τελευτήσα, ἢ γοῶν μέρος τὶ βλάκῃ τῷ σώματος, πόδια
ἢ χῆρα, ἢ ὀφθαλμῶρ, ἢ οἰκεία οὖσα ἢ πεπραμῶν, πᾶσα ἢ
ἐκ μέροςεσ πωρὶ λαπανηθῆ, ἢ ἀγρῶσ βία ποταμοῦ ὄλος, ἢ ἐκ
μέρουεσ ἀπολεῖται πλημμυρῶσ ὕδατοσ, ἢ ἐνδρῶν ἐκ πρ-
βλλησ ἀνέμου καταπεσόντωρ πολλῶσ ἢ ττωρ ἑαυτω καὶ χεί-
ρωρ γένηται ὁ ἀγρῶε, ἐπὶ πάντωρ τούτωρ ἢ ζημία τὸν
ἀγορασιρ ὄρε. ἀμέλα τοι, εἰ καὶ μήπω φθι τῷ πρᾶγματος
ἐδραξάτο νομῆε, ἀναγκάζεσ τὸ τίμημα καταβαλῶρ, καθ'
ἔλου γὰρ ἴδι, εἴτι δίχα δόλου καὶ ξαθυμίας τῷ πρᾶτου
συμκῆ

Cum autem

συμκῆ τῶ πρᾶγματι, ἔξει τὸ ἀμέριμον ὁ πράτης. καὶ ὡσ-
περ ἢ ἐκ τύχης ἐλάττωσιε, ἢ τοι ἀσώλφα, τῷ πεπραμῶ-
νου πρᾶγματος, εἰσ ὄν ἀγορασιρ ἀνέρεχεται. ὡσαντῶσ καὶ
εἴτι προσγένεο κέρδουε τῶ πεπραμῶν πρᾶγματι τὸν ἄ-
γορασῶν ὠφελήσθ. ὄσιρ, εἰ δὲ ἀλουβίωνοσ μείζωρ γέγο-
θερ ὁ ἀγρῶε, ἢ γὰρ τυχῶρ ἑκατὸν πλεῖδρωρ. μετὰ δὲ τὸ
συσῶναι τῶ πρᾶσιρ δὲ ἀλουβίωνοσ προσετέθη αὐτῶ ἄλ-
λα δέκα πλεῖθερ, τῷ κέρδουε ὁ ἀγορασιε ἀποκλίνσα. καὶ
γὰρ ἐκῆνορ ἔχαρ τὸ κέρδουε, ὄε καὶ κινδυνεῖσ ἐκ φθι. τοῦ
του μειώσεωσ. εἰ δὲ πρὸ φθι. τραπεζίτιονοσ φύγη ὁ πε-
πραμῶν οἰκέτης, ἢ καὶ κλαπῆ ὑπό τινοσ, ὡε μὴ δόλου, ἢ
ξαθυμίας ἐλέγχεται περὶ ταῦτα τῷ πρᾶτου, σκοπήσω-
μὲν εἰ ὁ πράτης ἐκ τούτου ὀφείλα ζημιοῦσθαι. καὶ δὲ οὐ
τῷ διασίξαι. εἰ μὲν εἰσ ἑαυτὸν ὁ πράτης ἀνεδέξατο πῶν
πεπραμῶν δικέτου φυλακῶ, ὡε φθι. τραπεζίτιονοσ, κω-
κώλιωρ χρεωσῆ. κουσῶδία δὲ ὄσιρ, ἢ ἀκρίθεσάτη καὶ ὑ-
περβάλλουσα παραφυλακῆ. καὶ αὐτῶσ ἐπιγνώσεται τὸ ζῦ-
πευθερ ζημίωρ. τὸ αὐτὸ καὶ ἐπὶ τῶ λοιπῶρ ζῶωρ. οἶορ ἴω-
που, ὄνου, καμήλου, καὶ ὄσα τοιαῦτα ὄσιρ, καὶ ἐπὶ τῶ λοι-
πῶν πραγμάτων νοοῦμνω. εἰ δὲ μὴ τὸ φυλακῶ ἀνεδέξα-
το, οὐκ ἐνέχεται. τούτο δὲ μόνουρ ἐποφείλα ὁ πράτης, τὸ
τῶ ἰρξέμ τῆ ἰωὶ τῆ ἐκδικήσα τῷ πεπραμῶν πρᾶγμα-
τοσ, καὶ τὸ κονδικτίλιωρ ἐγχωρῆσθ. τῶ ἀγορασι, διὰ τὸ ἔλ-
τὸν τὸν πρᾶτηρ εἶναι δεσπότηρ, οἶα μήπω τῷ πρᾶγματο-
τοσ παραδοθέντοσ. ἐγχωρῆσαι δὲ τὸ φονετι, κατὰ τὸ κλε-
ψάντωρ, καὶ τὸν ἀκουίλιωρ κατὰ τῶ βλαψάντωρ τὸ πρᾶ-
θερ πρᾶγμα. ἢ πρᾶσιε καὶ πούρωσ καὶ ὑπό αἴρεσιρ
συναλλάττεσθαι δύναται. ὑπό αἴρεσιρ, οἶορ στήχοσ ὁ δι-
κέτης εἴγε εἰσω μνηὸσ μὴ ἀπαρέσει σοι, ἔσω σοι πεπρα-
μῶν δέκα νομισμάτων. τὰ σάκερα, ἢ βελεγιόσα,
ἢ τὰ πονβλικᾶ, οἶορ δρφόρορ, ἢ τὸ βασιλικῶ, ἀνισχῶ-
σῶσ

Quod si

Emptio

Loca

V i ρως

ρωε τῆς εἰδῶς ἀγοράζῃ, τῷ τέσειρ οὐ δ' ἐμίαν ἔξα προφάση
 τῷ συναλλάγματος ἀγωγῆρ. εἰ δὲ ὡσανεὶ ὑπάρχοντος ἐ-
 διωτικῶ δικαίου ἀπατηθεῖς ὑπὸ τῷ πρᾶτῃ ἠγόρασε ταῦ
 τα, τότε ἔχα πῶν δὲ ἐμπτοῦ ἀγωγῆρ, ἐπὶ ἀπατήσῃ του
 διαφέροντι, ἔσαν δὲ οὐκ ἔξεσιρ ἔχαρ τὸ πεπραμῶρ αὐτῶ.
 τὸ αὐτὸ ἔσω, εἰ καὶ ἐλευθερόρ τινα ἀπὶ δικέτου ἠγόρασε.

De locatione & conductione. Tit. xxiiii.

Η μίσθωσις καὶ ἡ ἐκμίσθωσις, ἔοικε τῇ πρᾶσει καὶ τῇ
 ἀγορασίᾳ, καὶ διὰ τῆν αὐτῆν πρόση κανόνων. ὡς
 περ γὰρ ἡ πρᾶσις τότε σωίσαται, ἠνίκα τὸ τίμημα ἐκα
 τέρω μέρῃ ἀρέσει, οὕτω καὶ ἡ μίσθωσις συνίσταται νοθ
 ται, ἢ τὸ μίσθωμα ταῖς μέρεσιρ ἤρεσε, καὶ ὡσπερ εἰρήκα
 μῶν ἐκῆ, κέρτορ καὶ ἔν ἀργυρίῳ ὀφείλαρ εἶναι τὸ τίμη
 μα, οὕτω καὶ τὸ μίσθωμα κέρτορ καὶ ἔν ἀργυρίῳ εἶναι
 δ' ἔ. καὶ ἀρμόζη τῶ μέρ μισθῶντι ἢ λοκάτι, τῶ δὲ μισ
 θωσαμῶν ἢ κωνδονκτι. τῶ μῶν ἴνα ἀπατήσῃ τὸ μίσθω
 μα, τῶ δὲ, ἴνα λάβῃ τὸ μεμισθωμῶν. αὐτῶ πρᾶγμα.
 καὶ τὸ εἰρημῶν ἢ μῆτ περὶ πρᾶσιως, ἠνίκα εἰς ἑτέρου κρι
 σιρ ἢ τῷ τιμήματῷ ἀνάγεται ποσότης, οἷορ ἔστω σρι
 πεπραμῶρ ὅσου ἀρ ὀρίση ὀ τίτιος, ἔνθα καὶ διάταξιρ ἀ
 νιν ἐγκαμῶ τῷ θεοτάτου βασιλέως, Διασίξα πῶν τῶν
 συναλλάγματος σνσασιρ ὑποβάλλουσαρ. τὸ αὐτὸ καὶ πε
 ρὶ μισθώσεως καὶ ἐκμισθώσεως εἰρήθω, ἠνίκα, εἰς ἑτέ
 ρου δοκιμασίαν ἢ τῷ μισθώματος ἀναφέρεται ποσότης,
 καθὰ καὶ προλαβόντες ἐδιδάξαμῶν. εἰ δὲ ἕρ κναφῆ κνα
 πτέαρ, ἢ βᾶπτη βᾶπτέαρ ἐσθῆτα δ' ἐδῶκε, μισθῶν κνδε
 νᾶς ὀριδέντῷ, παραχρημα ὑποσχῶ μῶν τῷ ποσούτορ δῶ
 σαμ, ὅσορ ἀρ μεταξὺ τῆν δ' νο μερῶρ σμωδ' ὄξη μετὰ ταῦ
 τα, οὐκ ἐσι μίσθωσις τὸ τοιοῦτορ, ἀλλὰ ἕτερορ τι συνάλα
 λαγμα παρὰ πῶν μίσθωσιρ. ἐφ' ὧ. C. δ' ἰδῶται, ἢ πρᾶσι

Præterea σκερίωτις βέρβις, καὶ μὴ τις νομιζέτω τοῦτα τέ
 μινε

μνεθαι ἐκ φη βασιλικῆς Δικεισίονθ. ἕτερορ γὰρ ὁ φη
 διατάξεως θεματισμός. ἔχα γὰρ ἐκῆ, ἔσω σοι πεπραμῆ
 πορ, ὅσου ἀρ ὀρίση τίτιος. ἔνταῦθα δὲ, ἔσω σοι μεμι
 θωμῶν, εἰς ὅσορ ἀρ ἐκατέρω μέρη σωαρέση. οὕτω δὲ
 ταῦτα ζητῆται ἐπὶ πρᾶσιως καὶ μισθώσεως, ὅτι ὡσπερ
 ἀμφιβάλλεται, εἰ ἄρα ἢ περμουτατιῶν τῆν πραγμάτων
 πρᾶσις ὄξηρ, οὕτω καὶ ἐπὶ μισθώσεως ζητῆται, εἰ ἐμοῦ
 πρᾶγμα σοι παρασχόντῷ εἰς χρησιρ, ἢ γοῦν ἐπὶ τῶ
 κερπούθαι, ἕτερορ τι ἀμοιβὰ ὀρ ἐμοὶ δοθήσεται παρὰ
 σοῦ εἰς χρησιρ, ἢ εἰς τὸ κερπώσαοθαι, ἀμφιβάλλεται
 ἢ ὄξη μίσθωσις, καὶ ἤρεσε μὴ εἶναι μίσθωσιρ, ἀλλὰ τῆ
 ἰδιάζορ γένος συναλλάγματος. οἷορ ὄξη ἐπὶ θέματος. δ' νο
 τινεῖς ἀγοργεῖτονερ ὑπῆρχορ. ἐκάτερεθ αὐτῆν πρὸς ἕνα
 βωῶν ἐκέκτητο. οὐ δ' ἕτερορ οἷν ἢ δ' νατο τῶν οἰκῆορ ἀγρῶν ἀ
 ροτριάρ, διὰ τὸ ἕνα κεντῆσθαι βωῶν. ἐὰρ συμφωνηθῆ με
 ταξὺ αὐτῶν, ὡσπε τὸρ ἕτερορ τῶ ἑτέρω ἐπὶ Δέκα ἡμέρας
 κισχρᾶρ τὸν οἰκῆορ βωῶν ἐπὶ τῶ ἀροξιάσαι πῶν γῶν τῶ λα
 βόντος, καὶ παρ' αὐτῶ ἀπόλλυται ὁ βωῶν, οὕτε μίσθωσις
 τὸ τοιοῦτορ ὄξη, διὰ τὸ μὴ εἶναι ἔνταῦθα κέρτορ ἔν ἀρ
 γυρίῳ μίσθωμα, οὐ δὲ κομμοδ' ἄτορ, τὸ γὰρ κομμοδ' ἄτορ
 γρατουίτορ ὀφείλῃ εἶναι. ἰδού ἔνταῦθα ὁ χρήσας ἔχα, ἢ
 τοι ἐλπίζη, τὸ ἐκ φη ἀντιλήψεως κέρδῷ. ἀλλ' ὀρίζο
 μεθα ἔνταῦθα πῶν πρᾶσιρ ἴπτιε βέρβις, κατὰ τοῦ ἀποσ
 λέσαντος. ἐπὶ τοσούτορ δὲ κοινωνία τίς μεταξὺ **Ades**
 πρᾶσιως καὶ μισθώσεως ὄξηρ, ὅτι πῶν τινωρ θεμάτων
 ἀμφιβολία γίνεται, πότορορ πρᾶσις, ἢ μίσθωσις
 ἐστι τὸ γινόμενον. τοῦτο δὲ συμβαίνει ἐπὶ τῆν ἄγαμ
 ἐμπερῶν. οἷορ ὡς ἐπὶ τῶν κτημάτων, ἄπερ περπετονῶς
 τισὶ παρέχεται ἐπὶ τῶ κερπούθαι. ἴνα ἐφ' ὅσορ τὸ
 μίσθωμα, ἢ το πρᾶσιθ ὑπὲρ τούτων τῶ δ' εσπότη πα
 ρέχεται, κνδεῖς ἀποπᾶση ἀπὸ τοῦ μισθωσαμῶν, ἢ κληρο

νόμου αυτού, ἢ ἐκείνου, ἢ ὁ ἐκμιθωσάμενος, ἢ ὁ αὐτοῦ κληρονόμος πέραν κερ, ἢ ἐδωρήσατο τῷ τὸ κτήμα, ἢ προικὸς ἐνόματι Δέδωκεν, ἢ ἐτέρωθι ἔξωποιήσατο τὸ ἔξωφ. ἀλλὰ τὸ τοιοῦτον σωσάλλαγμα, ἐπειδὴ μεταξὺ τῶν παλαιῶν ἀμφιβάλλεται, καὶ ὑπό τινων μὲν μίθωσις, ὑφ' ἐτέρων δὲ πρᾶσις ἐνομίζεται. πρᾶσις μὲν ἐπειδὴ Διέβαινον ἐπὶ κληρονόμους, καὶ ἔξωποιήτο διαφόρως. μίθωσις δὲ ἐνομίζεται, διὰ τὸ καθ' ἑκάστον ἔτος Διδόμωτον. διὰ ταῖς γέγονε ζήνωνος τῷ θεοτάτου, ἢ ἕως ἐμφυτεύσιμ ἔτος ἐκάλεσαν. ἰδιόζουσαν αὐτῶν φύσιν ἐπινοήσασα, οὕτε πρὸς μίθωσιν καθόλου, οὕτε πρὸς πρᾶσιν ὑρῶσαν, ἀλλ' ἰδίους ὅροις συναμένω. καὶ εἰ μὲν τοι σακτευθῆ μεταξὺ τῶν σωσάλλασσόντων, οὕτως ἰχυρῶν ἔσω τὸ σύμφωνον, ὡσαυτί φύσει ὡς τῆς αὐτῆς φανερώς προσούσης τῶν σωσάλλασσάτων. φύσις γὰρ γινέσθω τῶν σωσάλλασσάτων τὸ πᾶν. εἰ δὲ μήτε μὲν πορὶ ἐπὶ τῷ πράγματι ἀπωλείας σωεφωνήσῃ, τῆν καύτα εἰ μὲν πᾶν τῷ πράγματι γένηται φθορὰ τῶν ἐμφυτευθέντων, δὴ καὶ τὸν διεσπότην, τουτέστι τὸν ἐμφυτέυσαντα, ὁράτω ἢ ζημία. εἰ δὲ μερικῆ, ὁ ἐμφυτευσάμενος ταύτην ἐπιγινώσκῃ τὴν βλάβην. ὅπερ εἰ ἐν τῇ σῆσῃ ὄβιτῃ καὶ πολιτείνεται. ὁμοίως καὶ κῆνο τῶν ἀμφιβαλλομένων ἐσὶ. χρυσοχόφ τινὶ Δέδωκα, λόγου χάριν δέκα νομίσματα, συμφωνήσας ὅσπερ αὐτὸν τῷ χρυσοχόφ ἔξω δικείας ἕλης, χρυσοῦ φανεροῦ σαρκμοσ, καὶ φανερὸν ἔνθου, δακτυλίους μοι παρασκευάσαι. πάτερρον πρᾶσις ἢ μίθωσις τὸ τοιοῦτον ἐσὶ, ζητῆται. καὶ ὁ μὲν κάσσιος φησὶν εἶναι καὶ μίθωσιν καὶ πρᾶσιν, τὸ τοιοῦτον. ἵνα εἰ μὲν αἰτιῶμαι τὴν ἕλην τῷ χρυσοῦ ὡς οὐ χρυσοῦ κινήτω τὴν ἔξω ἐμπῆου. εἰ δὲ τὴν ἐργασίαν ὡς οὐ καλῶς ἔχουσαν, ἐσχοίμι τὴν λοκάτι. ἀλλ' ἢ ἔρσε μάλλον πρᾶσιν εἶναι καὶ ἐργασίαν τὰ πράγματα. τὸ γὰρ ἐπὶ ἐργασίας ἐσὶν, ὡς ἐν

πρῶτα

Bem quæritur

παρακολοῦσῃ ματι. εἰ δὲ ἴδιον δέδωκα ἐγὼ χρυσοῦ χρυσοχόφ, μισθοῦ ὀριζέντος ὑπὲρ ἐπὶ ἐργασίας, ἀναμφιβόλως μίθωσις καὶ ἐκμιθωσις ἐσὶ τὸ τοιοῦτον. ὁ μίθωσάμενος πάντα κατὰ τὸν ὅρον ἐπὶ μισθώσεως ὀφείλα ποιῆν, τουτέστι κατὰ τὸ Δόξαν μεταξὺ τῶν σωσάλλασσόντων. εἰ δὲ ἐπὶ ἐν τοῖς συμφώνοις παροφῆ, κατὰ τὸ κάλλισον καὶ δίκαιον ὀφείλα τῷ τοιοῦτον. εἰ δὲ χρῆσω τινὶ ἐδοῦτα, ἢ ἄργυρον, ἢ ζῶον, εἴτα ὑπὲρ ἐπὶ χρῆσεως τούτου, χρυσοῦ ἔκτῳ λόγῳ μισθοῦ Δοσῆμοι, ἢ ὁ μολογηθῆ Διδοσῆ, ὁ λαβῶν τὸ σῶμα ἐπιμέλειαν παρὰ τῶν τούτων παραφυλακῶν ἐποφείλη, ὅστω δὲ σφόδρα ἐπιμελέσεται περὶ τὰ ὀικῆ παρῆρα πράγματα. εἰ γὰρ γὰρ παρῆρα καὶ Τυχρῶς τὰ χρυσοῦ ἀπολήται πράγματα, παροφῆ ἐπὶ τῶν πραγμάτων ἀποκαταστάσεως οὐ κρατῆται. εἰ δὲ ἐπὶ πενταετίαν μισθώσω τινὶ τῷ ἐμὸν ἄργυρον, ἐν δὲ τῶν δευτέρω τυχρῶ ἢ τρίτῳ ἔνιαυτῶν τελευτήσῃ ὁ μίθωσάμενος, ὁ κληρονόμος αὐτῶν ὑπεσελεῖσται τὴν μίθωσιν, μέχρι πέρατος ἐπὶ πενταετίας.

Conductor

Qui pro usu

Mortuo

De societate Tit. xxv.

Μετὰ τὴν πρᾶσιν καὶ μίθωσιν, χρὴ καὶ περὶ κοινωνίας διεξελεῖν. σωίσαται δὲ αὕτη μεταξὺ τῶν ἡμῶν, ἢ ἐτόρσιν ἐνοδρουν, τουτέστι ἐπὶ πᾶσι τῇ πρῆσι, ἢ ἡμῶν ἐλλήνες ἰδικῶς κοινοπραξίαν καλουσιν, ἢ μίαν ὄσας δὴ ποτε ἐμπορίας. οἷον ἐπὶ τὸ ἀγοράσαι ἀνδράποδα, εἰ αὐτὰ διαπωλῆσαι, ἢ ἔλασιν, ἢ ὄσιν, ἢ σῆτον. καὶ εἰ μὲν μὲν περὶ τὸ πόσον μέρος ἑκάστος τῶν κοινωνῶν ἢ κέρδους ἢ ζημίας ἐπιγνώσεται συμφωνηθῆ, ἔξω ἴσου τὰ κέρδη εἰ τὰς ζημίας ἐπιγνώσονται. εἰ δὲ ἐκφωνηθῆ τὰ μέλη, φησὶ λατῆσθαι τὸ συμφωνηθῆν δὲ. ἀναμφίβολον γὰρ ὄσιν ἔξω τὰ τὸ πᾶν, εἰ δὲ ἄνο μεταξὺ ἀλλήλων συμφωνησῶσιν, ἵνα ἕτερον μὲν ἄνο μέλη καὶ κέρδους καὶ ζημίας

ἐπι

De illa sane

ἐπιγνώσκη. ὁ δὲ ἕτερος τρίτον. περὶ ἧς ἐκεῖνου τὸ
 πάντου ζητῆται. ἐὰν τίτις ἢ καὶ σείῃ μεταξὺ ἄλλή-
 λωρ πακτείνωσιρ, ἵνα σείῃ μὲν ἄνο μέρη λαμβάνη τῶ
 κέρδους. κατὰ δὲ τὸ τρίτον ζημιούται. ὁ δὲ τίτις κα-
 τὰ ἄνο μέρη ζημιούται, τὸ κέρδους τὸ γ' ἀποφερόμε-
 νος, εἰ ἐξῆρωται τὸ σύμφωνον. καὶ ὁ μὲν κούιντ' ἢ μόντιος
 τῆ φύσει φι κοινωνίας φησὶρ ἐναντιούδα τὸ ποιούτορ
 σύμφωνον, καὶ διὰ τοῦτο μὴ κρατῆρ τὸ πακτευθέν, ὁ δὲ
 σέρβι' ἢ σουλωίτι' ἢ οὐ μᾶλλον ἐκράτησερ ἢ γνώμη, τὸ
 ἐναντίον φησὶ, διὰ τὸ πολλὰκις τιῶρ κοινωνῶρ, οὕτω ἂ
 μιωτάτηρ εἶναι τιῶ σπουδῆρ περὶ τῶ κοινωνίαιρ, ὥστε δι-
 κάουρ εἶναι πλείονα κερδαίναρ αὐτοῦς, καὶ ἐπὶ μείζονι
 κέρδι εἰς κοινωνίαιρ αὐτοῦς δέχεσθαι. καὶ γὰρ οὕτω κοι-
 νωίαιρ σωσάσθαι ἀναφύβουλόρ ὄζειρ, ὥστε τὸρ μὲν χρεῖ-
 ματα σωσασφέραρ, τὸρ δὲ οὐ. καὶ κοινῶρ εἶναι τὸ προσγι-
 νῶρ κέρδι' ἢ μεταξὺ αὐτῶρ. πολλὰκις γὰρ ἢ σπουδῆ
 ἐνός τῶν κοινωνῶρ, ἴσα δάωται τῆ τῶν χρημάτων σωσασ-
 φορᾶ. καὶ ἐπὶ τοσούτορ ἐκράτησερ ἢ τὸ σερβίου γνώμη,
 ἐναντιούδα τῶ κούιντω μούτιω, ὅτι καὶ ἐκῆνο τῶ ἴσορ
 λογημῶρ γέγονε, δ' ἴνα ἴσα πακτείναι τοῦς κοινωνοῦς, ἵ-
 να τὶς ἐξ αὐτῶν, κέρδους μὲν μέρος ἀποφέρειται, μὴ ὑπο-
 βάλληται ἧ ζημία. ὅπερ καὶ οὕτω νοῆσαι χρῆ. ἵνα ἐὰν ἔρ-
 τινι μέρος κέρδος, ἐν τινι ἧ ζημία προσενεχῆ, κομψενσα-
 τίον' ἢ τὸ ἀντελλόγου γινωμῶρ, τὸ ὑποληφθῆρ τοῦτο
 μόνου κέρδος νομιθεῖν. οἷον ἐνεπορευόντο ἀνδράποδα,
 καὶ ἐδοῆτα. ἐν τῆ ἐμπορίᾳ φι ἐδοῆτος ζημία γέγονερ ἕκα-
 τὸρ νομίσματα. ἐν ἧ τῆ πραγματεία τῶ ὀικετῶν κέρδος
 περιεποιήθη τ' νομίσματα. δ' ἴνα ἴσα πρῶτερον τὰ ἕκα-
 τὸρ νομίσματα τὰ φι ζημίας, ὥστε ἐκεῖνηρ θεραπευθῆ-
 ναι ἐν τῶ κέρδους τῶ τ νομισμάτων καὶ τὰ σ μερισ-
 θῆσεται μεταξὺ τῶν κοινωνῶρ, κατὰ τὰ γενόμενα πά-
 κτα.

κτα. ὥστε οὐκ ἐκ τούτου δέικνυται, ὅτι ἠνίκα μὴ κατὰ
 ταυτὸρ κέρδος καὶ ζημία συμβῆ τῆ κοινωνίᾳ, ἢ κέρδος μὴ
 νορ, οὐδὲρ ὠφελῆσεται ὁ κοινωνός ἐκ τῶ πάντου, ἢ λῆ-
 γοντος, μετέχερ μὴ αὐτὸρ τῶ κέρδους, μὴ ὑποφῆσθαι δὲ
 ζημία. ἠνίκα ἧ ζημία μόνη συμβῆ, τότε ὁ ὄφελος τὸ ἐκ
 τῶ συμφώνου δέικνυται. ἰδοῦ. γ' εἰσαγαγόντων αὐτῶ
 ἢ νομίσματα, ἢ προσημῶρ ἀκῆν. ἢ ἀκολουθῆσ-
 τος, σωσῆν ζημίαιρ μόνηρ γενέσθαι ἐν τῆ ἐμπορίᾳ σ νομι-
 σμάτων, μὴδὲρ δὲ κέρδος, εἴτα διαλυθῶν τῶ κοινωνίαιρ.
 ὁ μὴ λείφεται ἀσωτήγαγε ἢ νομίσματα, ὁ δὲ ὠ. ἐκῆ-
 νο δὲ τ' ὠμολογημένων ὄζειρ, ὅτι ἐὰν ἐφ' ἐνὶ μόνῳ τ' συμ-
 βαίνοντων μέρος ἐκφωνηθῆ, μέρος δὲ οὐκ ἐκφωνηθῆ, κοι-
 νῶρ γίνεται τὸ σιγηθέντος τὸ ἐκφωνηθέν. οἷον γέγονε πᾶ-
 κτορ, ὥστε κέρδους συμβάλλοντος, τὸρ μὴ τὰ δίδμοισορ, τὸρ
 ἧ τ' τρίτον λαμβάναιρ, περὶ ἧ ζημίας οὐδὲρ ἐλέχθη, ἢ του-
 νητίορ, ἐξισωθῆσεται. τῶ εἰρημῶρ τὸ μὴ λεχθῆρ. ἢ
 δὲ κοινωνία μέχρι τοσούτου σωσάσθαι, ἕως οὔ τὰ μέρη τ'
 αὐτῶ ἔχετ' διαθέσεως. εἰ δὲ ἴς τ' κοινωνῶρ ἀπαγορεύσθαι,
 λνετῆ ἢ κοινωνία ἐπὶ ὅτις μετὰ ταῦτα συμβαίνουσι. εἰ δὲ
 τις κακῶρ προαιρέσει ἀπηγόρευσε διὰ τὸ τῆ κοινωνίαιρ,
 ἵνα κέρδος τὶ προσγενόμενον μόνος κτήσκηται, ἢ το κοι-
 νῶρ ἔσαι. εἰ δὲ τις κέρδι' οὐ προσδοκῶρ ἀπηγόρευσε,
 αὐτὸς ὁ μὴ προσκόψασθαι ἐξὶ μόνος. οἷον πρῆτος καὶ σερ-
 κοῦνδος τοτόρομ βονόρομ ἢ σαρκοινωνοί. σωσῆν δὲ τίτι-
 ορ ἐπὶ πρῆτῶ τελευταία κληρονομίᾳ, καὶ σείφ' ἧ τῶ πρῆτῶ
 ἀρ ἐπὶ τὸρ αὐτῶ φέρεσθαι πρῆτορ. ἐλθῶρ τὶς ἀπὸ γῆλε σερ-
 μῶ περὶ φι τοῦ τιτίου κληρονομίας. ἀγνωσθῶ δὲ ἢ ἢ
 σείου κληρονομία πρῆτω, εἴγε ἢ ἢ σερμ αὐτῶ. βουλόμε-
 νῶ ὁ πρῆτῶ μόνος κτήσασθαι τῶ τ' ἰτίου κληρονομίαιρ,
 εἰ δὲ ὅτι μετὰ λνετῆ φι κοινωνίας μόνου τ' κτησαμῶρ
 ὄζειρ, ἐπιτηδῆσ ἀπηγόρευσε τῆ κοινωνίαιρ, ἵνα μόνος κερ-
 δῆσθαι.

Illud expe-
ditum.

Manet.

ἐπιτομή.

ἢ τῶ

τη πτω κληρονομίαρ. τιμωρεται πτω κακίσκρ αυτω προσε
ρεσιρ ο νόμος, αναγκάζωρ αυτωρ τω κέρδος τω περιγενομε
νωρ εκ φλι τω τιτίου κληρονομίας κοινωρ ποιεωρ. πτω δε σε
του κληρονομίαρ, ει γε γνους μετα ταυτα καταδεξεται,
μόνος εξα. ου δε γνελπίδι τω κτήσαθαι ταυτηρ διέλυε
σε τω κοινωνίαρ. πως γαρ οπότε η η γνωσ ταυτηρ εις εαυ
τωρ κατενηνέχθαι, τω μλύ τοι σεκοννδωρ, ει τι μετα πτω α
παγόρευσιρ τω εις αυτωρ γενομένηρ φλι κοινωνίας περιε
ποιήθη, ει και η αιτία φλι νω κτήσεως ηρεσβυτέρα η α
παγορευσεως ηρ, μόνος λήφεται, δια τω κληνα αυτω δό
λωρ ελέγχεθαι.

Λνεται η κοινωνία προς τοντοισ

τη τω κοινωνου τελευτη. ο γρ κοινωνίαρ συνισωρ εγνωσμέ
νωρ προσωπωρ εαυτω επιλέγεται. ου πάντως δε ο τω εμω
κοινωνω κληρονόμος, εσα μοι προς κοινωνίαρ ωπτήδαιος. ει
δε η ω πλείονες κοινωνοι συσέσση, τη η ενος τελευτη με
ταξυ πάντων διαλνεται η κοινωνία. ει και οι περιόντες
πλείονες εισι η τελευτησάντων. τι η ότι πέντε η. εξ συση
σαρμύωρ κοινωνίαρ, διο αμα εν ναυαγίω πεθνήκασιν. εδ
ότε γαρ δια τους τελευτήσαντας τοις περιούσιρ εσωφε
λητ αμα και αίρετη υωηρχερ η κοινωνία, ει μη αρα εν τω
συνισωρ πτω κοινωνίαρ, ετερόντι συνήρεσερ, ωσε ενος τε
λευτήσαντος, τοις περιούσι φυλάττεθαι πτω κοινωνίαρ.
Λνεται η κοινωνία και περρωθέντος του πράγματος εκεί
νοι, εφ ω σωεση. ει γρ επι έμπορεία ανδραπόδωρ τυ
χωρ γεγανε, συνέβη δε ταυτηρ τω έμπορείαρ πέρας σχερ,
συμπανσεται η η κοινωνία, και διήμευσις ενος η η κοι
νωνωρ διαλνα τω κοινωνίαρ, αλλά τότε ηνίκα πασα η του
κοινωνου περιουσία διμευθη, οωότε γρ εις τω περιουσίαρ
τω διμευθέντος ετερος υπασέρχεται, ουτέσιρ ο φίσκος,
μίμησις εωπασάγεται τελευφλι. οθερ διαλνεται η κοινω
νία, μερικωρ γαρ γενομένης διμεύσεως ετι συνέσκηκε η

κοινω

η κοινωνία. εαρ κοινωνος, η μοις βαρυνόμενος χρεεισι δι
μοσιοις, η η ιδιωκότς, φλι δικείας, εκση ηρισίας η δια
πραθη αυτ τα πράγματα, λνε η κοινωνία. ει μλύ τοι με
τά τω εκασιν φλι αυ φλι έχονται διαθέσεως, καινοτέρα νω
αρχεθαι δοκεη κοινωνία. ο κοινωνος τω κοινωνω, ωότε
ρορ τώτε μόνω χάριρ κρατθη τη προσοκίω άγωγη, ηνίκα
κατ άλλήλωρ έχασιν οι κοινωνοι, η εαρ ησ η δόλωρ βλα
φη πτω κοινωνίαρ, άπερ άπο δόλωρ κρατθωσ φαμ, τη δε
πόσιλ, η αναχόμενωρ η ενω τω άλλότιορ πράγμα πε
ρακαταχεθηναι, η γουω η κόλπας ενόμα, τωτέσι θραυμ
ας τε και άμελείας, η ζητηθέντων εις. άλλ. σμως εκράτη
σε, και κοιλπας χάριρ αυτ κρατθωσ, η δε κοιλπα, ου προς
τω άκριβεσάτηρ ωπλήθειαρ αναφέρεται. αρεκ η τοιαυτηρ
ωπλήθειαρ εν τοις κοινοις πράγμασι η κοινωνωρ προσλαμ
βάνερ οποίαν τοις δικείοις πράγμασι έιωθε η έχερ. ο η
τωρ η ητωρ ωπλήθει κοινωνωρ εαυτω προσλαβωρ, εαυτωρ α
πιάσω η άβδλίας, ως εαυτω η ζημίας γενομένουσ αιόω.

Sociis

De mandato. Tit. xxvii.

Υπόλοιπα ημτρ εσιν, εκ η αναγομύωρ η η κοινω
σε σωαλλαγμάτων, τω μανδάτωρ, σωίσα η δε η το
ερόποις πέντε, η η εμαυτ μόνω εντέλωμαί σοι χάριρ, η ε
μαυτω η σου, η ετέρου μόνω ένικα, η εμω η ετέρω, η σδ η
ετέρω. ει η σδ μόνω χάριρ γένητ τω μανδάτωρ, ωριπόρ η
πραχθέρ. ου δε η κοινωνεσε σωίσαται ενοχη, οη η μαν
δάτ τιμητ άποη. η η ενπλομύωσ η χάριρ εμω μόνω
γίνητ τω μανδάτωρ, οτω εαρ ενπέλωμαί σοι, ινα τα πρά
ματα με διοικήσε, η ινα μοι η άγρορ τόνδε άφράση, η
ινα εγυήση με, εμω η σδ χάριρ γίνητ τω μανδάτωρ, ηνί
κα εντέλωμαί σοι, ινα η επι τόμη δανείσεσ ητίω, τω
μέλλονη ταυτα τα χήματα εις εμάς διαπαναρ χείας, η
γρ ε σε τω γενομύωρ ωφελθ δια τω λήτηρ η τόκωρ, κα

Mandatis

X i με

με οὐ πρὶ ταῖς χρείας δαπανηθήσεται τὸ ἀργύριον. ἢ ἔαρ
 συμβῆ δανείσασθαι μὴ παρὰ σοῦ πρῖμον, ἐμὲ δὲ ἐγγυήσα
 αὖς, ἐσλομὴν δ' ἐ σοὶ χωρῆσαι κατ' ἐμοῦ, ἐπιλωμαί σοι
 ἐμὸν κινδύνη κινῆσαι κατ' ἐμοῦ πρῖμον τὸ πρῶτον. ἰδοὺ δὲ
 ἐνταῦθα καὶ γὰρ ὠφελούμαι πλὴν παροῦσιν διαφενγῶν ἀσ
 γωγῆν, καὶ σὺ δὲ δυνάμωσ μεταπλὴν κατὰ τοῦ πρῶτου
 τῶσ δίκην, εἴγε μὴ ἀποπληρωθῆ τὸ χρεὸς ὑποσρέφην κατ'
 ἐμοῦ, ὑπόθου γὰρ οὐκ ἔγγυη γέγονε δίχα ὑποθήκης, τὸ δὲ
 μανδᾶτον μετὰ ὑποθήκης, ἵνα τί ὄφελον χῆ τὸ μανδᾶ
 τον, ἢ καὶ ἵνικα ἐχρῶσσω σοὶ ἐκάτον νομίσματα, ἐβούλου
 δὲ με καλέσαι πρὸς δίκην, ἐδελγηάτευθρ σοὶ ἐγὼ τὸν ἐσ
 μόρ δεβίτωρα, εἴτα ἐνετλάμην σοὶ ἐγὼ ἐμὸν κινδύνη
 ἐπὶ τῶν αὐτῶν. τυχὸν δὲ ἐδεδίειε μήπως ἐπὶ τῆσας ἢ
 ἐμὸν δεβίτωρα ἐκπέσῃ τὸ χρέος, οὐτε παρ' αὐτὸ δυνά
 μωός τι λαβῆν, διὰ πλὴν αὐτῶν προσούσιν ἀπορίαν, οὐ
 τε κατ' ἐμοῦ δυνάμωσ ὑποσρέφην, διὰ πλὴν συμβάσαν
 μοι ἐκ τοῦ νοκατίονος ἐλευθερίαν, ἰδοὺ γὰρ ἐνταῦθα ἐκά
 τερον ὠφελῶ τὸ μανδᾶτον, ἐμὲ γὰρ καθ' ἑμῶν πρὸς τὸ πα
 ρὸν ἀνενόχλητος, σὲ δὲ, ἐπεδὴ καὶ τὸν ἐμὸν δεβίτωρα
 ὑπενδύνομ ἐξῆς ἐκ τοῦ ἐπερωτίσεως, καὶ κατ' ἐμὸν χωρῆ
 σαι ἐκ τοῦ μανδᾶτου δαυήση, καὶ πάλαι ἕνα κεντημῶος
 ὑπενδύνομ, νῦν ἕξῃς δ' ἕνα, ἐκθνομ μὴν ἐκ τοῦ ἐπερωτίσεως,
 ἐμὲ δὲ ἐκ τοῦ μανδᾶτου. ἐτέρου δὲ μόνου χάρις γίνεται τὸ
 μανδᾶτον, ἵνικα ἐπιλωμαί σοι, ἵνα τιτίου διοικήσῃ
 τὰ πράγματα, ἢ ἵνα τιτίφ ἀγρὸν ἀγοράσῃ, ἢ ἐγγυήσῃ τί
 τιον, ἐμοῦ χάρις καὶ ἐτέρου γίνεται τὸ μανδᾶτον, ἔαρ ἐπι
 λωμαι τὰ κοινὰ ἐμοῦ ἐπιτίου διοικήσῃ πράγματα, ἢ ἵνα
 ἐμοῦ καὶ τιτίφ ἀγοράσῃ ἀγρὸν, ἢ ἵνα ἐμὲ καὶ τίτιον
 ἐγγυήσῃ, σοῦ δὲ καὶ ἐτέρου χάρις ἐπιτέλλομαι, ἔαρ τιτίου
 διοικήσῃ χρεμάτων, ἐπιλωμαί σοι, ἵνα δανείσῃς αὐ
 τῶν ἐπιτόκους, ἐνταῦθα γὰρ καὶ σὺ διὰ τοὺς τόκους ὡς

φελήσῃ, κακῆνος τοῦ οἰκείας ἐντὸς γενήσεται χρείας,
 εἰ γὰρ ἵνα ἀτόκως δανείσῃς ἐνετλάμην σοι, ὑπὲρ ἐτέ
 ρου, οὐ μὴν ὑπὲρ σοῦ, οἷα μηδὲν ὠφελουμῶος γίνεται τὸ
 μανδᾶτον. σοῦ μόνου χάρις γίνεται τὸ μανδᾶτον, ἢ
 ἵνικα ἐπιλωμαί σοι, ἵνα τὰ σὰ χρέματα μᾶλλον εἰς ἀπο
 ρασίαν κτημάτων πρᾶχῆς, ἢ τῶν ἵνα δανείσῃς, ἢ ἐκ τ' ἐναν
 τίς, ἵνα μᾶλλον δανείσῃς, ἢ τῶν ἀγοράσῃς κτήματα, τὸ δὲ
 τοιδτότροπον μανδᾶτον, συμβεβλη μᾶλλον ἔστιν ἢ τῶν μανδᾶ
 τον, καὶ διὰ τὸ το οὐδέμιαν τίκτη ἐνοχῆρ. οὐδεὶς γὰρ ἀπο
 συμβεβλῆς ἐνέχετῃ τῆ μαυδάτι, εἰ καὶ τὰ μάλιστα μὴ ὠ
 φελήσῃ ὁ συμβουλεύεις, ὅσῳτε ἐλευθερα ἐκάσφ πρὸς ε
 σιν ἐξουσία, ζητῆσαι καθ' ἑαυτῶν, εἰ ἄρα τὸ ἐν συμβουλή
 αὐτῶν πρᾶτινος εἰρημῶος ἐσωφελὲς ὑπάρχῃ, διὸ εἰ ἄρ
 γὰ ἔχοντά σε χρέματα, προτρέψω, ἵνα ἡ πρᾶγμα ἀγο
 ράσῃς, ἢ ἵνα ταῦτα δανείσῃς, εἰ καὶ τὰ μάλιστα τὸ πρᾶχθῆν
 ἐσωφελὲς σοὶ οὐ γέρονεμ, οἷον τὸ ἀπορᾶσαι, ἐπεδὴ τυχὸν δι
 κῆτῃ ἢσαν καὶ ἐτελεντῆσαν, ἢ ἐφυτομ, ἢ ἐδάνειας ἀπόρρο, οὐ
 ματαχρεθῆσομαί σοι τῆ μανδᾶτι, καὶ ἐπὶ τοσούτων ταῦτα ὅσ
 τως ἔχῃ, ὅτι γέγονε ἐπὶ τῆσ παλαιῶσ ἀμφιβολία, εἰ ἄ
 ρα τῆ μανδᾶτι κατέχομαι ἐνετλάμῶος σοι, ἵνα τιτίφ
 ἐπὶ τόκω δανείσῃς χρέματα, ἄνωρ συμβουλή τὸ λεγόν
 των, ἢ μὲ τίκτηρ ἐνοχῆρ καὶ τὰ εἰρημῶος, ἐκράτησε δὲ
 μᾶλλον ἢ τὸ σαβίτου γνώμη λέγουσα, ἐνοχὸν με γενέσθ
 τῆ μανδᾶτι, ἐπεδὴ δὲ κέρτορ ὑπεδέμω πρόσωπον τίτις,
 διὰ τὸ καὶ ἐνέχομαι, ἔδοκρ ἵνα μιμῶμος ἐγγυητήρ, εἰ μὴ
 δὲ εἴπω ἀπροσδιωρίσεως δάνασορ τὰ χρέματα ἐνοχοποιῶ
 οὐκ ἐσιν, ὡς εἴρηκ, τὸ μανδᾶτον, εἰ δὲ ἐκ τ' ὑπόθωμαι πρόσω
 πρ, καὶ τὸ κρατήσῃ ἔθος ὑπενθωος ἔσομαι τῆ μανδᾶτι
 ὡσπρ τὸ ἐν συμβεβλῆ γενόμωορ μανδᾶτον οὐ τίκτη τὸ μαν
 δᾶτι, ὅσῳτος οὐδὲ τὸ contra bonos mores, οἷον ἐνετελά
 μην σοι, ὡς ἐκλέψαι τὰ ἄτις πράγματα, ἢ ἐνμιῶσαι αὐ

Τὴν ταυτην

Illud quod

τὸν, ἢ ὑβρίσαι. εἰ δὲ τὰ μάλιστα ἔσὺ πρὸς εἰς τῷ ἐμῷ μω
δάτω, τὸ ἐπὶ τῷ ἀμωρτήματι ὑπέσκησεν ποιητὴν, ὅμως οὐχ
ἔξῃς κατ' ἐμῶ τῷ μωδάτῳ. ὁ τὸ μωδάτῳ ὑποβέβηκε
νοε, οὐκ ὀφείλει τὸν ὄρεος ὑπὲρ βῆνα τῷ μωδάτου. οἷον ἐνε
τελάμην σοι, ὡς ἐμέχρι ἐκατὸν νομισμάτων ἀγορᾶσαι μοι
τόνδε τὸν ἀγορῶν, ἢ μέχρι ἐκατὸν νομισμάτων ἐγγυήσῃς
τίλινον, ὅτε πλείονος ποσότητος ἀγορᾶσαι μοι τόνδε τὸν
ἀγορῶν σε ἔδει, οὐδὲ εἰς πλεον ἐγγυήσῃς, πρῶτος δὲ τὸ εἰ
ρημῶν ἢ μῆρ μέτρον, οὐχ ἔξῃς κατ' ἐμῶ τῷ μωδάτῳ. ἐπὶ δὲ
σοῦτον ὅτι ἀβίτος ἢ κάσιος φησὶν, εἰ δὲ μέχρι ἐκατὸν νο
μισμάτων βούλησιν κινήσαι κατ' ἐμοῦ τῷ μωδάτῳ, τουτέστι
μέχρι ἢ ἐνετελάμην σοι ποσότητος, τῷ πλείονος καταφρο
νήσας, οὐκ ἔσαι χροδὸν ἀπὸ τέλεισμα τῆ δίκη. οἱ δὲ προκου
λιανοί, ὄρθως σε λέγουσι μέχρι τῷ ἐκατὸν νομισμάτων κί
νῃσιν, ἢ ἡε γνώμην μάλλον ἔστι φιλάγαθος. εἰ δὲ ἐλάτῃνος ἀ
πράσῃ, οἷον π νομισμάτων, ἔξῃς κατ' ἐμοῦ δηλαδὴ πῶ
μωδάτι. ὁ γὰρ ἐντελλόμενος ἐκατὸν νομισμάτων αὐτῷ ἐ
γορῶν ἀγοραδίῃναι, προσδήλωσεν ἐντέλλεσθαι δοκῆ, ὡς ἐκ
λάτῃνος εἰ θύνατον ἀγοραδίῃναι, τοῖς δὲ πλείοσι τὰ ἐλάτῃ
να πρὶέχει. Διαλύει τὸ μωδάτῳ, καὶ ὄρθως προσῃ,
εἰ ἔξῃ ἵνεγγρα, τουτέστι μωδόντων τῷ πραγμάτων γήνη τῷ
του ἀνάκλησις. οἷον ἐνετελάμην σοι τὸ ἀγορᾶσαι μοι δι
κῆτην, πρὶ ἄρξῃ τῷ ἀγορασίας ἀνεκαλεσάμην τὸ μωδάτῳ
του, τὸ ἐπὶ ἔξῃ ἵνεγγρα, ὁμοίως ἔξῃ ἵνεγγρα θάνητος συμδᾶς
τῷ ἐντελαμῶν, ἢ τῷ ἐνταλθέντι λην τὸ μωδάτῳ. διὰ
δὲ τὰ φῶσα δίκαιον, ἢ ἔρεσε ἐπὶ ὅτε διδοῦναι τῷ μωδάτι.
τὶ δὲ ὅτι μέλλοντί σοι ἐκδημῶν ἐπὶ τῆνδε τῷ χώρῳ, ἐνετε
λάμην σοι ἀγορᾶσαι ἵππουε, δεξάμην τὸ μωδάτῳ ἀπε
δῆμῃσας. πρὶ ἄφῃ τῷ ἀγορασίας, συνέβη με τελευτῆσαι.
ὑπεπῆν ὅτι σὺ εἰ με πρὶθῆναι, ἢ τὸ μωδάτῳ τὸ ἰκανὸν πρ
ῶν, ἢ γόρασας τοῦ ἵππουε, ἢ πρὸς ἔξῃς ἔγνωσ με τετελιυτῆ

Is qui ex
quirit

Res

κῆ

κῆνα, οὐ δύνασαι κινήσαι τῷ μωδάτι, κῆ τῷ ἐμῷ κληρο
νόμῳ, ἐπειδὴ ἔξῃ ἵνεγγρα συνέβη τῷ ἐντελάμῳ ὅσοι ἐμῷ
τελευτῆσαι. ἀλλ' ἐπειδὴ ἄτοπον ἔστιν, ἀγνοήσασα σε ζημῆ
οὐδῃ, ἢ ἔρεσε διὰ τὸ φιλάγαθος, ἔχῃ σε κῆ τῷ ἐμῷ κληρο
νόμῳ τῷ μωδάτι, ἵνα μὴ ἔυλογος ἀγνοια ζημῆ σου
προσενέγκῃ. τὸ ἢ πρὸ βῆνα κῆ μίμῃσιν ἐκείνῳ τῷ θέμα
τος. Δεωπνοσάτωρ ἐσιν ὁ οἰκέτης, ὅς ἐιωθῆν ἐκδανείζῃ
τὰ δεωπνοσάτωρ χρέματα. οὗτος δὲ δανείζων, ἔνοχον ἔσθ
κτᾶτῃ, πῶς δὲ οἰκέτης ὡρ, τῷ δικεῖφ ἢ δεωπνοσάτωρ, τῷ ἀπὸ τῷ
νείσματος πρὸσπορίζῃ ἀπὸ τῆν. ὁ δὲ δανεισάμενος, εἴτε τῷ
δεωπνοσάτωρ καταβάλλῃ, ἐλευθεροῦ τῷ χρέους, κατέβαλε γὰρ
τῷ τῷ ἀπωγῆρ ἔχοντι κατ' αὐτῷ, εἴτε τῷ οἰκέτῃ, καὶ οὗτος
ἀπαλλάτῃ τῷ ἐποφείλην. δέδωκε γὰρ ταῦτα γνώμῃ τῷ
δεωπνοσάτωρ. ὁ δὲ ἐπιτρέψῃ τῷ οἰκέτῃ δανείζων, αὐτὸς
δοκῆ παρ' ἐξῃσιον διδόνει τῷ δανειζομένῳ, τῷ ἐπὶ αὐτῷ
τῷ δεωπνοσάτωρ καταβάλλῃ. ταῦτα δὲ, ἐφ' ὅσον τῷ αὐτῷ ἔχε
τῷ δεωπνοσάτωρ πρὶ τὸν δικεῖφ διαθέσεως. εἰ γὰρ ἀπρῆ τῷ
ποιαντῆς γνώμῃ, οὐκ ὄρθως οἱ δανειζόμενοι ἐπὶ αὐτῷ κατα
βάλλουσιν. τί οὖν ὅτι τὸν δεωπνοσάτωρ ἢ λευθερωσεν ὁ
δεωπνοσάτωρ, εἴτα κατέβαλεν ἐπὶ αὐτὸν ὁ δανεισάμενος τὰ
χρέματα, ἄρα ἐλευθεροῦ τῷ χρέους; κῆ τῷ τῷ ἀκριβῆς,
οὐκ ὀφείλει ἐλευθεροῦ ὡς, ἐπειδὴ ἐτέρφ κατέβαλεν, ἢ περ
ῶ ἐβούλετο ὁ δεωπνοσάτωρ τῷ χρέματων, ἐλευθερώσας γὰρ αὐ
τὸν δῆλον ὅτι φησὶ ποιαντῆς ἀπέσῃ ἐπὶ αὐτῷ διαθέσεως.
ἀλλ' ἐπειδὴ ἄτοπον ἐστί, πῶς ἔυλογον ἀγνοια, φέρειν βλά
βην τῷ καταβαλόντι, ἢ ἔρεσε ἀπαλλάτῃ αὐτὸν, διὰ
τὸ φύσει δίκαιον φησὶ ἔνοχῆς. ὡς περ οὖν ἐπὶ τῷ δεωπνο
σάτωρ παρὰ τῷ ἀκριβῆν ἢ ἔυλογος ἀγνοια βουδῆ, οὗ
ἔντω δὲ τῷ μωδάτωρ ἔξῃ ἵνεγγρα διαλυθέντος τελευ
τῆ του ἐντελαμῶν, κινήσεται ἢ μωδάτι, διὰ τὸν αὐ
τὸν λογισμὸν, τουτέστι πῶς ἔυλογον ἀγνοια.

τῷ

Mandatum

το γινέσθω μοι εἰς ἐμὲ μανδᾶτον, ὅζουσία μοι προσέσθι
 μή ὑποδέχου. ὑποδέχου δὲ πληροῦν ὀφείλω, ἢ τὰ χίλια
 ἀπαγορεύω. ὥστε τὸν ἐντὶ λάβω ὅρ μοι, ἢ δι' ἑαυτοῦ, ἢ δι'
 ἑτέρου ὃ αὐτὸ πρᾶγμα πλεονῶσαι. εἰ γὰρ μὴ οὕτως ἀπαγο
 ρεύσω ὥστε ἐν ἀνεραίῳ τὰ ἢ πράγματος ἔθ' ἐντὶ λαμβίῳ
 φυλάττειται, καὶ δύνασθ' οὐδὲν ἢ ἴσον ἀζημίως αὐτὸ πλη
 ροῦν, κατέχομαι τῆ μανδᾶτι. τί γὰρ ἔμελλον ἀποδῆμῶν
 ἐπὶ τίνεσσι τῶ χώρῳ, ἐβούλετο δὲ τίτιος ἢ αὐτὸς φίλος
 σοι ὡρ ἀποδῆμῶν. ἐνετείλω μοι, ὥστε σοι ἀγορεύεται, ἢ ἐν
 δρᾶσθ' αὐτῶ, ἢ καὶ ἔπερ ὅ τι, ἐὰν ὑποδέξωμαι τὸ μανδᾶτον,
 μέχρι ποσόντου ἀζημίως ἀπαγορεύω, ἄχρισθ' οὐκ ἀπεσ
 δήμησερ ὃ τίλος, ἢ δωατὸν αὐτῶ ἐντίλασθ' πρὶ φιλία
 φιλία ἀγορεύεται. εἰ ἢ συμβῆ αὐτὸν ἀποδῆμῶσαι τμηκαῦτα,
 ἀπαγορεύεται ἐγὼ, ἐνοχος ἔσομαι τῆ μανδᾶτι. οὐκ ἔτι γὰρ
 πληροῦν δι' ἑτέρου δύνασθ' τὸ μανδᾶτον ὃ ἐντελάβωτος,
 ἀποδῆμῶσαι τὸν τιτίου ἢ δὲ, εἰ μὴ ὅτι ἔυλογος αἰτία,
 ἐπιγένηται, ἢ τισὸν σωεχώρησε με ἀπαγορεύεται ἢ βραδέ
 ως ἀπαγορεύεται, συγγνώμης ἀξιωθῆσομαι. τί δ' οὐ δὴμο
 σία χρεία ἢ ἑτέρα τίς ἀναγκαῖα πρόσφασις οὐ σωεχώρη
 σέ μοι τὸ μανδᾶτον ἀποπλεονῶσαι. τὸ μανδᾶτον καὶ ἴσ
 δίεμ γίνεσθ' δύναται. οἶον ἐντέλλομαι σοι μετὰ δύνο ἔτι
 τόδε πρᾶξαι. ἢ ὑπὸ αἰρεσιμ, οἶον ἐντέλλομαι σοι σὶ νά
 εις ἐξ ἀσία βένεριτ, τόδε ποιῆσαι. ὥς ἐντέλῃ ἢ ἴσορ,
 ὅτι ὃ μανδᾶτον, ὀφείλα εἶναι γρατοῦίτον. εἰ μὴ ἢ τοῖσιν
 ὅσιν, εἰς ἔπερ μεταπίπῃ σωμαλλάγμα, μισθὸν ἢ ὀριθέν
 τος, ἀρχεται μίθωσις εἶναι ἢ ἐκμίθωσις. γενικῶς γὰρ εἰ
 δέναι σε χρὴ, ἐφ' ὧν θεμάτων δίχα μισθὸν ἀναχομῶσαι
 σου τί ποιῆσαι, ἢ μανδᾶτι, ἢ γοῦν ἢ δειπῶσιτι σωίσαται
 ἀγωγῆ, ἐπὶ τούτων ἢ θεμάτων, μισθὸν πρῆντεθέντος μί
 θωσις καὶ ἐκμίθωσις σωμαλλάττειται. διὸ εἰ κναφῶ κνα
 πῆαρ, ἢ λευκαντῶ λευκαντέαρ, ἐσθῆτα πρᾶξῃς, ἢ ἔραπῃ
 ραπῆ

Mandatum in diem

In summa

ῥαπῆαρ, οὐδὲν ὀριθέντος, οὐδὲ ἐπαγγελθέντος,
 πρῶτα τὸ κναφῶς, ἢ ῥαπῆου ταῦτα ποιῆσθ' ἐπαγγελλομέ
 νου, ἐπὶ τῆ τούτων ἀναλήψῃ ἢ μανδᾶτι ἀρμόσει ἀπαγῆ.

De obligationibus, quae quasi ex con tractu nascuntur. Tit. xxviii.

Ειπώντες οὖν παρὶ τῶν ἐνοχῶν τῶν ἀπὸ κοντρακτου
 πλὴν ἡύεσιρ ἔχουσῶν, εἰπωμῶ λοιπόμ παρὶ τῶν ἐνο
 χῶν, αἱ τινες οὐ κυρίως ἀπὸ τῶν σωμαλλάγματων κνα
 τάγονται, ἀλλ' ἐσθ' ἢ ἀμαρτήματ' οὐκ ἔχουσιν ἢ
 πῶσασιμ, ὥσανεὶ ἀπὸ σωμαλλάγματ' ἵκτεται δὴο
 κοῦσιμ. ἐὰν τις δίνω, ἀπόντ' μου τὰ ἐμὰ δίοισ
 κῆσθ' πράγματα, ἐκατέρωθεν μετὰξὺ ἡμῶν τίκονται ἀ
 γωγαί. καὶ ἐμοὶ μὲν ἔθ' δεσπότῃ τῶν πραγμάτων δίδο
 ται ἀγωγῆ ἢ δειρέκτα νεγοτιόρουμ γεσόρουμ. ἔθ' δὲ δίοισ
 κῆσαντι, ἢ κοντραξία, τάντας ἢ οὐκ ἐκ τινῶ σωμαλλάγ
 ματ' κυρίως τίκτεται φανερόμ ἔστι. τότε γὰρ τίκτοι
 ται, ἢ νικά τις δίχα μανδᾶτου τῆ τῶν ἀλλοτρίων πραγ
 μάτων διοικήσει ἑαυτῶν προσήγαγεμ. ἢ ἢς αἰτίας οἱ τῶν
 διοικηθέντων πραγμάτων δεσπότη, ἢ ἀγνοοῦντες κνα
 τέχοντ. καὶ τοὶ ἀπὸ σωμαλλάγματων, οὐδὲ ἀγνοῶν κνα
 τέχεται. τὸτο δὲ ἐπινενόκται διὰ τὸ χρῆσιμῶν ἢ ἀπολιμ
 πανομῶν, οἱ τινες ἀφηνιδία καὶ σπουδαία κατασχί
 θέντες ἀποδῆμῶν, οὐ δωκῆντες τινὶ τῶν οἰκείων πραγ
 μάτων πλὴν διοικήσιμ ἐντείλασθαι, ἀπεδῆμῶσαι. τὸ ἢ
 χρῆσιμῶν ὅσιν ἐν τούτοις, δὴλονότι ταῖς ἀγωγαῖς, τῆ πε
 δειρέκτα ὃ τῆ κοντραξία, ἵνα μὴ ἀπρονόκτα καταλεφθῆ
 τὰ πράγματα. οὐκ ἂν γὰρ τισὸν τούτων ἐφρόντισθ',
 εἴ γε μὴ τινὰ εἴχον ἀγωγῶν, ἐφ' οἷσθ' ἐδαπάτησε πε
 ρὶ τῶ τῶν ἀλλοτρίων πραγμάτων διοικήσιμ. ὥσθ' ἔθ'
 δε ὃ χρῆσιμῶς διοικήσας τὰ ἀλλότρια πράγματα, ἐνο
 χου ἔχει τὸν τούτων δεσπότημ. ἐφ' οἷσθ' ἐδαπάτησε
 οὕτω

Ἰσθῆ

οὕτω

δουτο κη εκ τ' αναντου, αυτος ο διοικητης κρατητη, ως ε
διοικησεως λογους υποσχημ, απαιδμελωες τ' ακριβε
σατημ κη υποβαλλομεν ων μελετασ τ'ις πράγμασι π'σχημ.
ουδ' ε β' κη ανωη προς το μη καταχεθλωμ τη νεγοτιορμ
γρορμ, ε ποιαντημ επιμελεσαρ επιδειαδα π'ρι τ' αλ
λοξιαμ οδσιαμ, θιαμ ειωθει επι τοις οικείοις ποιοις πράγ
μασι. μονομ μω τοι, ειγε επροσ επιμελεσερος εσωφελει
σερομ εμελλε διοικητ τα πράγματα. τοτε ε, ου προς πω
αυτ' ε διοικητο, αλλα προς τ' ετερου επιμελεσιν τα ε διο
οικησεως κρινετη. κη εσ'ι βροχι δε τη τδεταμ κατεχο
μωοι απωγη, οηκ απο κοντρακτη κυριωσ ενοχοι γινεαλ νοσ
οωταμ. ποτορ ε σωαλλαγμα μεταξυ εσ'ι βροσ ε π'σπιλ
λα σωαλλαπειται. και μαλιστα αν ω ινφανε οξημ ο πασπιλ
λοσ, αλλεσ'ι δε ουκ ελ ακρητηματοσ ανταυθα κατεχονη
οι εσ'ι βροχοι, ποτορ ε αμαρτημα η εσ'ι βροσ η, η τις εσ'ι προ
ποια ε πασπιλωμ εσ'ι νενοηταμ, ωσανει απο σωαλλαγμα
ποσ κατεχεοται διοκωσι. και ανταυθα δε εξ εκατερου παλευ
ρε τικτον η εγωα, ου μονομ ε ο πασπιλωσ ημ επι βροσ ε
νοχορ εξε τη τδεταμ αγωγη, αλλα κη εκ τ' αναντου ουποσ
ωη επιτροπω γινετη ενοχοσ τη κοντρατια τδεταμ. ειπ τι
εδ'α ανασερ εις τ' το πασπιλωσ π'ρισιαμ, η υπερ αυτω γε
γονερ ενοχοσ, η διοκωσ προαγμα ο εσ'ι βροσ ε δ'ανησ η πασπι
λασ'ιφ ανεχυριασεμ. υπο το κ'σ'ι κοντρακτημ ωσανει
τωσ αν'αγεταμ, εαρ μεταξυ τινωμ ειη προαγμα κοινωνιασ
εκτοσ. οιορ εσ'ι δε η αμα δυο υσι ε αυτο εληγαπ'θη προαγ
μα, η εδ'α κη κη, κωη αντευθεμ επροσ τω ετερω κατεχεη, τω
κομμοωνι διβιδ'ενω δικασηριφ, εσ'ι δε η μονοσ καρπουε
αντευθεμ ελαβερ, η κινε τ'ις, οια νεκεωαρια διασ'ιματα
περικηκωσ παρι το κοινωμ προαγμα. ουδ' ε αυτη η απωγη κυ
ριωσ εκ σωαλλαγματωσ κατ'αγεαλ διοκω. ποτορ ημ μετα
ξυ εσ'ι βροσ σωαθενεδ σωαλλαγμα. αλλ' εσ'ι δε η ου κ'σ'ι
γίμα

Itafore

Item si inter

γίματος χάριμ κατέχετη ο έπρος, κ'σ'ι κοντρακτημ ε
να ητο διοκω. ε αυτο οξημ, ει και υνεσ ειεν συγκληρονο
μοι, ει τα επροσ κατ'α το ετερω κινε το φαμιλιαμ ερκισ
κοωδ'ια δικασηριμ, εκ τ' ερημωωμ εσ'ι βροσ κομμοωνι δι
βιδ'ονωω αιωωμ. ει δε και τις κλυτ' ανησεται με
κληρονομομ, ληγατενσε η παρ' εμου προαγμα ακοξιομ, η
κατεχομα εγω ωη ληγαταριφ, ενεκα το καταληφθεντοσ
τη ελ πεσαμλωτο. αυτη δε η ελ πεσαμλωτο, οηκ απο σωαλα
λαγματωσ εγείρετη. προς τινα ε διοκω σωαλλαγμα εσω
ποηοταμ ο ληγαταριοσ, ουτε προς τορ πεσατωρα, οπωτε α
γνοωωδε τ' ληγαταριου, ητο καταλιμπ'ανα ο διαθεμωμοσ.
ουτε προς τ' κληρονομομ, οπωτε κη ακοντοσ αυτ' το ληγατορ
καταλιμω'ανεταμ. αλλ' εσ'ι δε η ου κ'σ'ι προαγμα το προαθημ,
απ' κ'σ'ι κοντρακτη ενοχοσ διοκω γινεοταμ ο λεαποτισ.
ομοιωσ εαρ τις κη π'σπιλωμ το μη εσ'ι βροσ ενομομ, η
καταβαλη μοι, ως απο κοντρακτη ανεχεαλ διοκω. εσ'ι το
σδοτορ ε απο σωαλλαγματωσ κυριωσ ου γινομα ενοχοσ,
ελ ει τις ακριβεσερω προακη η λογιωμωφ, μαλλορ ως ειρη
καμω αν τοις προλαβοουσιν, απο διαλνσεωσ υποπ'ηθομε
σ οφλωματοσ, ου μη εκ συσ'ασεωσ ενοχοσ εμι. ο ε διασ
θεσ'ι καταβαλοντοσ το κ'σ'ι διοκω, εσ'ι τουτωμ διδωσιν,
ωσ ε τ' νομιζομωημ η πεθ'να απωγημ, τη καταβολη διαλν
σημ, ηπωερ σωισαμ. αλλ' ομωσ ο λαβωμ ενοχοσ γινετη, ωη
ινδ'εβίτωμ κονδικητιφ, ωσ'ι δε η ανασ'ιμωοσ. ουκ
εσ'ι δε η ανασ'ιμωοσ δε οδ'οσεωσ ωη κατ'α π'σπιλωμ καταβαλοντι
διδοταμ το βρεπετιτενερ εδ'α. κ'σ'ι ανονισαμ γαρ παρ'
τοις αρχαιοις, ελ ωρ αιτιωμ ελ ανησεωσ το τη αλη
θεια εσ'ι βροσ ενομομ διπλασιαζεται, εκ αν αυτ' αιωωμ, το
ινδ'εβίτωσ καταβληθεμ, ουκ ωη λ'εχεται βρεπετιτιωνα, οη
ορ ως επ'ι τ' ακουιλίου. εαρ γαρ τις ζημιωση με, εχω κατ'
αυτω εμ ακουιλιορ. ει δε απαιτωμωμοσ θεραπεισαι μοι
Y i πω

Item

Item

Ex quibusdam

πῶν ζημιῶν, ἀρνήσεται τὸ ἐποφείλω, εἴτα ἐλεγχθῆ, διὰ
 πλάσιον καταβάλλει, εἰ μὴ τοι μὴ ζημιώσας, ὑποπίνσας
 δὲ αὐτὸν ἐζημιώκεναι με, ἰνδεδίτως καταβάλλω, οὐ βρεπε
 τιτενθὸ τὸ δοῦναι. τὸ αὐτὸ ἐφασκομ δι παλαοί, καὶ ἐπὶ τῶ
 τῶν ἤν ληγάτων χῶζαμ ἔχαμ, ἄτινα κέρτως κατὰ λα
 μνατίωνα κατελιμῶναιτο οἱω δὴ ἴποτε προσώφω. κέρτω
 δὲ ληγάτων ἔχη, ἐὰρ εἶπω καταδικάζω σε ὡ κληρονόμ
 δουῶναι ἔθ' ἑκατὸν νομίματα. εἰ γὰρ εἶπω καταδικά
 ζω σε δουῶναι τὰ ἐν τῇ κίβω ἔθ', ἔπειδὴ οὐκ ἐσι πρόσθε
 λος ἢ ποσότης, ἴνκερτω τὸ ληγάτων. ἐπὶ ἤν κέρτων τοί
 νω κατὰ δαμνατίωνα ληγατῶν μῶν, ἀρνησάμην ὅ τὰ
 ἐποφελόμενον ὁ κληρονόμος, εἴτα ἐλεγχθῆεις, τὸ διπλά
 σιον κατέβαλλει. εἰ δὲ καὶ μὴ ἐποφείλω σοι, ἴσως δὲ ὡς
 ἐποφείλωμ πλανηθεῖς δέδωκεμ, οὐκ ἠδύνατο βρεπετιπ
 ναι. ἢ δὲ τῶ ἡμετέρῃ βασιλέως διατάξεις, ὅπως μίαν φ
 σιν ὄρισε ληγάτοις τὴν φιδεῖκομμίωσις, τῶ ἐξ ἀρνήσε
 ως διπλασίονα οὐ μόνον ἐπὶ ληγάτων, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ φ
 ιδεῖκομμίωσιν ἐπεκτείνεσθαι βούλεται. ἀλλ' οὐκ ἐπὶ παντός
 ληγάτου, ἀλλ' ἐπὶ μόνων ἢ ληγάτων ὅ φιδεῖκομμίωσ
 σων, ἄνευ τῶν ἰερῶν τάτων ἐκκλησίας, ἢ λοιποῖς σεπτοῖς.
 τόποις καταλιμῶναι, ὅπως ἢ θρησκείας ἢ εὐσεβείας σκό
 πῶ τιμῶμεν. εἰ δὲ μηδενὸς καταβληθέντῶ ληγάτου ἢ
 φιδεῖκομμίωσιν σεπτοῦ τόφω, νομίζωμ ἐγὼ καταλελθ
 φθαι καταβάλλω, ἄρα γὰρ ἢ βρεπετιτίωμ, διὰ τὸ ἐποφείλοντα
 τὰ τοιαῦτα τὸν κληρονόμον, εἴτα ἀρνησάμην τῇ τῶ δι
 πλάσιον ὅ ὑποσπίπτημ καταβολῆ.

Per quas personas nobis obligatio
 acquiritur. Tit. xxviii.

Ερὶ κληρῶν πρὸς ἤν ἄπο κοντράκτου, ἢ
 κληρῶν κοντράκτου φημι μῶν, γὰρ ὁ φειλομν εἰ
 πῶν

πῶν, ὅτι πρὸ αὐτῶν αἱ ἄνοχοι, προσγίνονται ἡμῖν, οὐ μὴ
 νον διὰ ἡμῶν αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ δι' ἐκείνων ἤν προσώ
 πων, ἄνευ τῆ ἡμετέρῃ θηουσίᾳ ἐσίμ, οἶον διὰ ἤν ἢ
 μετέρων δικτῶν, ἢ σούων, ἢ ὑπεξουσίωμ. ἀλλὰ τὰ ἢ
 διὰ ἤν ἡμετέρων δικετῶν ἡμῖν προσποριζόμενα, πάν
 τα ἡμέτερα γίνοντ. τὰ δὲ διὰ ἢ δικετῶν παίδων ὑπεξ
 σίωμ διὰ ἢ ἄνοχῆς προσποριζόμενα, ταῦτα διαρεῖται,
 κατὰ μίμησιν φη τῶν πραγμάτων δεσποτείας τὴν ἡ
 χρέσεως, ἢρ διατάξεις τῶ ἡμετέρου βασιλέως διεκρίνε
 ῖναι ὅπερ ἐκ φη ἀγωγῆς κέρθως προσγίνεται, τόντου ἢ
 μὴ χρεῖσις ἐκ παρὰ ἔθ' πατρί. ἢ δὲ δεσποτεία φυλάτῃ
 ται ἔθ' πατρί. τῶ πατρός Δηλαδὴ κινουῦτ ὅ πῶν ἄγω
 γῆμ, κατὰ πῶ φη νεαρέα αὐτοῦ καὶ θείας διατάξεως δε
 αῖρεσιμ. καὶ ἐλενθῆρα δὲ προσώπα, καὶ ἀλλότρη
 οὐ οἰκέται, ὅπως βοραφίδε νεμόμεθα προσποριζουσιμ ἢ
 μῖν ἄνοχῆς. ἀλλ' ἐκ δύο μόνων αἰτιῶν, τούτῃσι ἐὰρ τι ἔ
 χωσιμ ἐξ ὅπερ σούης, ἢ ἐξ ἢ ἢ νόσρα, ἀλλὰ καὶ δι' ἐκεί
 νου τῶ δικέτου, ἐφ' ὃ ὄουσιν φρουκτομ, ἢ οὔσιν ἔχομην, ὅ
 μοίως ἐκ δύο ἢ αὐτῶν αἰτιῶν γίνετ ἡμῖν προσπορισμός
 ἀλλ' ἐξωθεμ δ' ἔσ σε εἰ δέναι, ὅτι τὰ ἐξ ὅπερ τῶ δικέτου,
 ἐφ' ὃ τῶ οὔσιν ἔχομην, οὐ προσποριζεταιί μοι, εἰ μὴ ἔ
 φα αὐτὸς ὁ οἰκέτης ἔτυχεμ ἑαυτὸν μισθώσας.

Item per
 liberos

Committitur

ὁ ἐπὶ κινουῦ δικέτης, pro dominica parte, τούτῃ
 σι καθ' ὅσον μέρ ὅ ὑπὸ ἐνός ἐκάστου τῶν δεσποτῶν δεσ
 πώζεται, προσποριζε τοῖς δεσπώταις, ἐκείνῃς Δηλου ὅ
 τῶ, ὡς εἰ ἐνὶ τῶν δεσποτῶν ὀνομασί μόνῃ ἐπερωτή
 σαι, οἶον δώσας τιτίφ ἔθ' ἐμῶ δεσπότη, αὐτῶ μόνῃ προσ
 ποριζε. ὡσπερ εἰ καὶ ἐπ' ὀνόματῶ αὐτοῦ μόνου τιτίφ
 ἔλαβῆ τι, κατὰ τρεσδίτιονα. εἰ δὲ καὶ κελύσει ἐνός τῶν
 δεσποτῶν ἐπερωτήσῃ ὁ οἰκέτης, ὀνόματῶ μὴ μνησθεῖς
 ἐν τῇ ἐπερωτήσῃ, πολλὰ μὴ ἐκινῆτο πρὸς τοῖς παλαιοῖς ἀ
 κῆρ

φιβολία περί τούτου, ὁμοίως δὲ δεκεσίωρ γέγονε τῷ θεοτάτου ἡμῶν βασιλείωσ, ἢ λέγουσα, ἐκείνη μόνη προσωρί ζειδι κελενσαντι, ὡππερ καὶ ἄνω εἰρηται, διὰ τὸ ἰσοδυναμῆσ τῆ μνήμη τῷ ὀνόματι πλὴν κέλευσιρ.

Quibus modis obligatio tollitur. Τι. 29.

Εἰπόντες τὰς συστάσεις τῶν ἐνοχῶν, εἰπωμὴν αὐτῶν τὰς ἐλπίδας, τὸ ἔξωφτινὶ σωμισάμνησ, τὸ εἰ ἔξωφ ἔπι διαλύεται. ἀναρῆται κατὰ πρῶτην τάξιν πᾶσα ἐνοχὴ τῆ σολουτίου, τουτέστι τῆ καταβολῆ. ἡνίκα αὐτὸ τὸ ἐποφελὸ μνησ καταβληθῆ. ὁιορ νομισμάτων ἐποφελουμνῶν, εἰ νομίσματα καταβληθῆ. εἰ δὲ ἀντὶ νομισμάτων σίτος, ἢ ἔπερὸρ ἔπι, ἢ τὸ ἐναντίουρ κατεβλήθη, συνανῆσαι δὲ τῆ κρεδί τωρος. τὸ γέπωνε, ἢ οὕτως ἀπαλλάττει τῷ χρέους ὁ δεβί τωρ. οὐ διαφερόμεθα δὲ τίς ἕξιμὸ καταβαλῶν, πόπερὸρ αὐ τὸς ὁ ἐποφείλωρ, ἢ ἔπερος ὑπὲρ αὐτῶ. ἐλευθεροῦ τὸ δὲ δεβί τωρ, εἰ ἐτέρου καταβάλλοντος, εἴτε εἰδόπου, εἴτε ἀγνοουῶ τωρ, ἢ εἰ ἀκονδς γέπωνε ἢ καταβολῆ. τὸ δὲ ἔξωφ καταβαλόν τωρ, ἢ αἰ γεγνόνεσ ὑπὲρ αὐτῶ ἐνοχοὶ ἐλευθεροῦνται, τουτέ σιρ ἐγγυηταί, εἰ μανδᾶ τωρ. εἰ δὲ ἐγγυητῆσ καταβάλλεσ, ἐλευθεροὶ τῶ πρῶτότουρ, ἀπαλλάττει ἢ ἢ ἐαυτῶν τῶ ἐνοχῆσ.

Item per ac
serpulationē

καὶ ἀκκεπὶλατιῶν δὲ διαλύει τὸ ἐνοχῆρ. ἀκκεπὶλατιῶν δὲ ἕξιμῶσ ἐν ὄρφ, εἰκονικῆ καταβολῆ, ῥήμασι τυπι κοῖσ γινουμν. τὸ ἔκ τῶ βέρβιε ἐνοχῆσ ἐποφελουμνῶρ μοι, τῶπο εἰ βουληθῶ σοι συγχωρῆσαι, δῖνατη οὕτως γίνεσθαι συγχώρησις, ἐὰν ἀνάχωμαι τῶ σὸ δεβί τωρος ταῦτα λέγοντας τὰ ῥήματα, quod ego tibi promisi, habes ne acserum. καὶ γὰρ δὲ ἀποκρίνομαι, habeo, τουτέσιρ ὁ πῶ ἐγὼ σοὶ ὠμολόγησα ἔχθεσ ληφθῆρ, καὶ ἀποκρίνεται ὁ κρεδί τωρ, ἔχω. ἀλλὰ ἢ ἐλθῆσ δῖναται γίνεσθαι ἀκκεπὶλατιῶν. μόνουρ εἰ οὕτως γίνετ ὡσπῶ εἰθε γίνεσθαι καὶ ῥήμασι λαβῶν δῖναται τῶσα, ἔχω λαβῶν. ἢ δὲ ἀλλοδίω

ἐκείνη

ἀκκεπὶλατιῶν, καθὰ εἰρητη, μόνουρ διαλύει τὸ βέρβιε ἐνοχῆρ. οὐ μὴν τὰς λοιπῶσ. ὁιορ τὸ ῥέ, ἢ λίπεις, ἢ κοσένσθ. ἀκόλσθουρ ῥῶ ἐνομίθου εἶνα, τὸ ῥήμασι συνησαμνῶν ἐνοχῆρ ἐτέρουσ δῖνασ ῥήμασι συγκαταλήσθαι. εἰ δὲ ἐτέρουθερ ἐσί μοι τίς ἐνοχος, ὁιορ ἀπὸ τῶ ῥέ, λίπεις, ἢ κοσένσθ, ἢ ἀπὸ τῶ negotiorum gestorū, ἢ ex testamento, βουληθῶ δέ σοι τῶπο συγχωρῆσαι τὸ χρέου, δῖναμαί σε ἐποφρωτᾶρ οὕτως, ὁμολογῆσ διδόναι μοι ὅππερ ἐπφείλασ ἐκφρῖλασ ἐπὶ ἀγωγῆσ. καὶ σοῦ εἰθόντες, ὁμολογῶ, ἢ πῶ προτέρα ἀνήρηται ἀγωγή. τίκεται δὲ ἢ βέρβιε, εἰ λοιπὸρ συστάσεσ τῶ βέρβιε, ἀκολούθωσ ἢ ἀκκεπὶλατιῶν ἐπάγεται. καὶ ἐν ἐκείνῶ μνῆσ δὲ διαφορὰ σολουτίουσ, εἰ ἀκκεπὶλατιῶν. ὅτι ἢ μνῆσ σολουτιῶν, πᾶσαν διαλύει ἐνοχῆρ. ἢ δὲ ἀκκεπὶλατιῶν πλὴν βέρβιε. ἐν ἐκείνῶ δὲ ἕξιμῶ ἐν αὐτῶσ κοινωρία, ὅτι ὡππερ μέρ τῶ χρέουσ καταβληθῆρ, ἐν μέρσ διαλύει τὸ ἀγωγῶ, οὕτω καὶ εἰσ μέρος δῖναται γίνεσθαι ἢ ἀκκεπὶλατιῶν. ἐποφθῆ δὲ εἰρήκαμν τῶρ ἐτέρουθερ ἐποφείλοντα, ἐποφωτηθέντα, καὶ γινόμενουρ ἐνοχου τῶ βέρβιε, δῖνασ τότε διὰ ἐπὶ ἀκκεπὶλατιῶν ἐλευθεροῦθαι. ἀναγκᾶσ εἰπερ περὶ ἐπὶ ἀκκεπὶλατιῶν, καὶ τῶ ἀκουιλιανῆσ ἐποφωτήσισ, ἢ τῶ ἐποφωτήσισ πλέον πᾶσαν ἐνοχῆρ, εἰσ ἐαυτῶν δῖναται κατὰ γαρ, ἢ διὰ ἐπὶ ἀκκεπὶλατιῶν ἀναρῆσ. ἢ γὰρ ἀκουιλιανῆ ἐποφωτήσισ, πᾶσαν ἐνοβά τεισερ ἐνοχῆρ. ὑπὸ ἢ γὰρ ἀκουιλίου τῶ νομικοῦ, οὕτω σθῆκεται. εἴτε μοι ἕξ ὄιασ δῖνασ ἀπίασ δῖνασ, ἢ τί ποιῆσαι σε χῆ, ἢ ἐχρῶ, ἢ πούρω, ἢ ἰρ δῖνασ. καὶ ὡρ παραγμάτων χάρη μοι κατὰ σοῦ ἀγωγή ἢ ἰρ ῥέμ, ἢ περσωναλία ἕξιμ, ἢ ἔσαι. καὶ ὅπερ ἄρ σὺ ἐμὸρ ἔχθεσ ἢ κρατῆσ, ἢ νέμη. Διαφορὰ γὰρ τοῦ κρατῆρ, καὶ τῶ νέμεσθαι αὐτῆ. ὅτι κρατῆρ ἕξιμ φυσικῶσ κατέχερ, νέμεσθαι δὲ τὸ ψυχῆ δειπόζουτ ὁ κατέχερ, ἢ ἐνεμῆθης, ἢ

tenere est naturaliter detinere, possidere uero domini dicitur tenere auct detinere, hinc uerbu tenet dicitur a Diuina iuris tradt, disputatio, uicinis lib. c. i. §. fol. 52,

δ' ὅλον ἐποίησαθ ὅπως μὴ νεμκρῆς, τυχοῖρ δ' κληρονομίαν
 εἰσελθοῦσαμ εἰς ἐμὲ, ὑπὸ τῷ ἑαυτῆ ἐποίησω καὶ χήρ. εἴτα
 ἡνὰ τ' πραγμάτων ἐνεμήθης, καταχέθῃς δ', κῆ ἐφ' οἷς ἡ
 Δόλορ οὐκ ἐνεμήθης. ὅσοι ἄρ ὄζην ἐν ἑκάσῃ τούτων τῶν
 πραγμάτων, πρᾶντα ῥηήματα δώσαμ, ἐπερώτησε μὲν ἄ
 λος ἀγέριος. ὡμολόγησε δὲ νομῆριος νεγίδιος. εἴτα με
 τὰ τὸ γενέσθαι πλὴν τοιαντῆ ἐπερώτησιμ, καὶ πάντα ἐνε
 νεχθῆναι εἰς πλὴν βέριος, τότε δ' νομῆριος νεγίδιος, διὰ
 ἐφ' ἀκουϊλιανῆς ἐκ τῆ ἐναντίου ἐπερώτησε ἄυλορ ἀγέρι
 ορ. ὅτι εἴτι σοι ἡ τῷ σήμερον ἡμέραν, ἐγὼ δ' νομῆρι
 νεγίδιος, διὰ ἐφ' ἀκουϊλιανῆς ἐπερώτησε ὁμολόγη
 σα, πῶ ὅλορ ἔχης λαβῶν. ἀποκρίνεται ἄυλος ἀγέριος,
 ἔχω λαβῶν, ἢ καὶ ληφθῆρ ἀπενεγκάμην. καὶ ἰδού διὰ
 τῷ τ' πρώτων ῥημάτων, σωῆσθ ἢ βέριος, ἢ διὰ ἐφ' ἀκ
 ρηλιανῆς, πᾶσαμ ἀτίαν προπαρχου ἄρ ἐνοβάτευσεν. διὰ
 ἢ τ' δευτέρων ἐτέχθ ἀκρηπῆλατιῶν, πλὴν ἀκουϊλιανῶ
 ἐπερώτησιμ διαλνύουσα. αὐτὴ τοίνυν ὄζην, ἢ παρὰ τῷ
Præterea πλῆθι λεγομῆν ἀκουϊλιανῆ διάλυσις. καὶ νοβα
 ὶ ὦρ εἴωθην ἀναρῆμ τὰς ἀγωγὰς. εἰμ γὰρ τὸ παρὰ σοῦ
 ἐποφαλόμυορ, ἐπερωτήσω ἐγὼ τίλορ, παρεντεθέντ
 κοινου προσώπου, καινὴ τίκτηται ἐνοχῆ, καὶ ἀναρῆται ἢ
 προτέρα, εἰς τῷ δευτέρων μετατεθέντα. καὶ ἐπὶ τοῦτο
 ταῦτα ὅντως ἔχθ, ὅτι εἰ καὶ συμβῆ πλὴν ἐπερώτησιμ ἄρ
 σορ εἴνα, ἀναρῆται μὲν ἢ προτέρα, ἢ δὲ δευτέρα ὑπενδ
 νομ οὐ ποιῆ κατὰ τὸν νόμορ τὸν ἐπερωτηθέντα. οἷορ ἐχρῶ
 σα μοι τίτιος, ἐπερώτησα πόνπιλλορ σῖνε τουτόρις ἀκ
 ρητάτε. ἐν τούτῳ τῷ ἡμέματι ἀπόλλυται μοι τὸ χέρος. καὶ
 ἢ ὁ τίτιος ὑπὸ νοβατίουος ἐλευθεροῦται. καὶ ὁ πόνπιλλ
 λος οὐ γίνεται μοι ἐνοχος, διὰ δίχα ἐπιτερόπου ἐπερωτη
 θείς. οὐκ ἐτι τὸ αὐτὸ ὄζην, εἰμ οἰκέτημ τις ἐπερωτήση τὸ
 ἐτέρου χρεῖ. καὶ γὰρ τῶνικαντα ἢ προτέρα ἐνοχῆ μὲ
 ν ἢ ἑσά

να ἀσάλευτ ἐπὶ σχήματος, ὡσανεὶ μὴ μιᾶς μετὰ
 ταῦτα γενομῆν ἐπερωτήσεως. καὶ μῆ τις λεγέτω, ὅτι
 ὁ οἰκέτης φυσικῶς ἐπερωτηθείς, ἐνοχος γίνεται. ἀμὲν,
 ἐπὶ οἷς δοθέντες ὑπ' αὐτῷ ἐγγυται, καὶ φύση ἢ νόμορ ἐνε
 χον. ἢ δὲ φυσικῆ ἐνοχῆ νοβατίουα ποιῆμ δύναται. ἀλλὰ
 διὰ πρὸς τὸ λέγαμ, ὅτι καὶ νοβατίουα, οὐ μόνον τ' τίκτη
 ὶς φυσικῆ ἐνοχῶ, ἀλλὰ καὶ τὸ ὑπῆσθαι πρόσωπορ. ἀπρὸ
 σωπος δὲ παρὰ τοῖς νόμορ ὁ δούλος. καὶ ταῦτα μὲν ἢ
 κα εἰς ἕτερον πρόσωπορ ποιοῦμεθα πλὴν νοβατίουα, τοῦ
 τέσιρ ἢ νῆκα πρῖμου προχρεωσωῶτός μοι, ἢ ληθεσκεῖν
 δ' ὑπὲρ αὐτῷ ἐπερωτώμυορ. εἰ δ' ἔγε τὸν ἐποφείλον
 τὰ μοι ἐπερωτήσω, ζητοῦμν εἰ γίνεται νοβατιῶν. καὶ
 ἴνα εἴπω σοι ἔξωθην τελαότερον, εἴ μὲν ἐνοχος ὑπῆρχέ
 μοι, ἀπὸ ἐφ' ῥῆ, ἢ λίπῆρις, ἢ κονσένσου, ἢ ἀπὸ τῶν ἀγ
 γῶν, τῶν ἀπὸ κουάσι κοντρακτῶ ἀναφυομῶν, ἀμάρως
 ἐγένετο νοβατιῶν. εἰ δὲ πάλαι ἐνοχος ἦδα τῷ βέριος, ἐν
 τῷ ἐπερωτῶ, τότε γίνεται νοβατιῶν, ἢ νῆκα τῷ καινότε
 ρορ παρὰ πλὴν προτέρων ἐπερώτησιμ ἐμφέρεται τῷ δευ
 τέρα ἐπορωτήσιμ. τυχοῖρ γὰρ αἰρεσις, ἢ ἡμέρα, ἢ ἐγγυ
 τῆς προσίθεται, ἢ ὑφαιρῆται, ἢ καὶ ποσότης προσίθεται
 ἐν γὰρ ὑφαιρῆθ, ἐπαδῆ ἢ προτέρα ἐπερωτήσις ἢμ δέκα
 νομίσματα, ἢ δὲ δευτέρα πέντε, οὐ γίνεται νοβατιῶν.
 ἐπαδῆ τοῖς δέκα, τὰ πέντε περιέχεται. καὶ οὐδὲρ ἔ
 χη καινότερον ἢ δευτέρα. τὸ δὲ εἰρημῶν περὶ ἐφ' προ
 ὀθῆνης τ' αἰρέσιω, ὅτι καὶ νοβατίουα, ὅντω ῥη νοῦμ, ὡσε
 τότε γίνεται νοβατίουα, ἐν ᾧ ἐξῆλθεν ἢ αἰρεσις. εἰ ἢ ἡ
 νησε, μὲν ἢ προτέρα ἐνοχῆ. ἀθρομ γὰρ ἐσιλέγαμ τῷ ἴχ
 ροτέρων ἐνοχῆμ, λέγω δ' ἢ τῷ ποῦσαμ, ὑπὸ ἐφ' ἄρ ῥῆ
 ῥῆ, σαθρὰμ δὲ καλοῦμν τῷ αἰρετικῆμ, ἔωσ' οὐ τὰ τ' αἰ
 σεως ἢ ρηκῆ. ἀλλ' ἐπαδῆ πρὸ τοῖς παλαιοῖς ὡμολόγητο
 τότε γίνεται νοβατίουα, ἢ νῆκα nouandi aio, τῷ ἐσι ἀνα
 νεοῦ

νεωπτος ψυχῆ, εἰς πλὴν δευτέρου πρὸς εἰνόντο ἐπιώτκησιν
ἔτο δὲ ἢ ἐν ἀμφιβολία, πότε νοβάνδι ἀνιμο, ἐπὶ ταύτηρ
ὄρωσιν οἱ σωμαλλάττοντες, καὶ τινές τε προλήψας ἐπερω ἢ
πρό ἐτέρωρ ἐν τούτοις εἰσῆκοντο ποῖε θέμασι. Διὰ τὸ πᾶ
σαρ ἀμφιβολίαν ἀνωρῶσα γέγονε διάταξις τῶ ἡμετέρω
βασιλέως, ἢ τις φανερώς ὤρισε, τότε μόνου γίνεσθι νοβα
πίονα, ἢ νίκα τῶ αὐτὸ μεταξὺ τῶ σωμαλλάττόντων συμφω
νήθη, ὅτι διὰ νοβατίονα ἢ προτέρας ἐνοχῆς ἐπὶ τῶ παροῦ
σαρ ἄλλωρ ἐπερωτήσιν. τούτω δὲ μὴ γενομένη, καὶ ἢ προτέ
ρα μένα ἐνοχῆ ἐπὶ χήματος, ὅ ἢ δὴ τῆρα προσίθεται, καὶ
ὄρέος λοιπόρ ὅζ ἐκατέρας αἰτίας ἐνοχος ἔσται μοι κατὰ
διώρισαι τῆ αὐτῆ θεία διατάξι, ταῦτα δὲ ἔξεσι τελεφώ
σιν τῶ εἰρημλῶν ἀναγνόντα διάταξιρ μαθῆρ. πρὸς τοῖε
εἰρημένοις, τὰ ἀπὸ φλι κοσίνεσθ ἐγαροῦμνα σωμαλλάγμα
τα, τῆ ἐναντία διαλνεται βουλήσιν. εἰ γὰρ ἐγὼ πρὸς τί
τιορ διελέχθην πρὸς πρᾶσεως πραγμάτων, ὥστε αὐτῶν ἄ
γορᾶσα παρ' ἐμῶ τόνδε ὄρ ἀγορῶν ἐκατ' νομισμάτων, εἰ
τα re non dum sequuta, τούτέσι μήτε τιμῆματος κα
ταβληθέντος, μήτε τ' ἀγορῶν βραδύτουθέντος, ἀρέσθ με
ξὺ τῶν ἀνομερῶν, ὥστε ἀναχωρῆσαι ἀπὸ φλι ἀγορασί
ας καὶ φλι πρᾶσεως, ἀμοιβαδὸρ ἐλευθεροῦμαι. ὡς μήτε τῶ
πράττηρ τῶ δὲ βένδιτο κατὰ τῶ ἀγορασῶ, μήτε τῶ ἀγορα
σιν πλὴν ὅζ ἐμπρο ἔχην κατὰ τῶ πράτου. καὶ τούτω ὅζ
πὸ λεγόμενων re non dum sequuta, τούτέσι πρᾶγματος
μὴ πληρωθέντος ὑπαναχωρῆρ. τὸ αὐτὸ φαρμῶ, καὶ ἐπὶ φλι
λοκάτι, καὶ πάντων τῶν συναλλαγμάτων, ἄ τινὰ ὑπὸ τῶ
κοσίνεσθ ἐνοχῆ ἀνάγεται.

Hoc amplius

τῶς τρίτης ἐπιστολῆς τέλει

INSTITUTIONVM LIBER

quartus.

De obligationibus que ex delicto na
scuntur. Tit. i.

ΕΝ τῶ προλαβόντι βιβλίω διεξήλωθην περὶ τῶ
χῶρ τε καὶ ἀγωγῶν, καὶ τινες ἀπὸ κοντράκτου τίκτω
ται, ἀκόλουθῶρ ὅζιν εἰσῆρ ὅ περὶ τῶ ἀπὸ ἀμαρτήματος
ἐγαρομλῶν ἐνοχῶν. καὶ γὰρ ἀρχόμενοι τῶ πρὸς ἐνοχῶν λό
γῶ, εἰρηκαμῶν ἢ ἀπὸ συναλλαγμάτων, ἢ ἀπὸ ἀμαρτημά
των παντας ἐγείρεσθαι. ἀλλ' αἱ μὲν ἀπὸ κοντράκτου φυ
όμενα ἐνοχῆ, εἰς τέσσαρα διήκνεται γένε. ῥέ, βέρβις,
λίττεριε, κοσίνεσθ. αὐτὰ ἢ εἰς ἐρ περὶσαντὴ γένοε, ὥστε
περ γὰρ ἐκῶ, ἀρχα μὲν δὲ κοντράκτου, τίκτω δὲ τέσσαρας
ἐνοχῆς, ἕντα κἀναυθῶ, ἀρχα μὲν δὲ δέλικτω, ἢ ἢ ῥέ ἐξ
αὐτῶ φνετῆ ἐνοχῆ. τέσσαρα δὲ ἐντεῦθεν κατὰ γεται ἀμαρ
τήματα, ὄϊορ κλοπή, ἀρπαγῆ, ζημία, ὑβρις. κλοπή δὲ
ἔσθ ἀλλοτρίου πρᾶγματος κακίση ψηλάφησις, ἐδικούσα
τῶ κλοπήρ ὑποσάντα, ἢ πρὸς αὐτὸ τὸ πρᾶσμα, ἢ πρὸς τῶ χεῖ
σιν αὐτῶ, ἢ πρὸς νομῆρ. πρὸς αὐτὸ μὲν τὸ πρᾶγμα, ὄϊορ ἐὰρ ὑφέ
λωμα τῶ σὸρ δικέτηρ. περὶ χρεῖσιν, ὄϊορ ἐὰρ τὸ δολῆρ μοι εἰ
πὶ τῶ χεῖρα τῶ πρὸς μίαν ἡμέραν, πρὸς αἰτέρω κρατήσω. πε
ρὶ νομῆρ δὲ, ὅτε τὸ δολῆρ ἐπὶ τῶ νέμεσθ, ὡς ἐνέχυρορ, ἢ ὡς
διδόσιστορ, νέμομα ὡς δεσπότης. τῶτο δὲ τὸ φλι κλοπή
ἐμαρτημα, οὐ μόνου ὁ πρλιτικός, ἀλλ' οὐ δὲ ὄφυσικός προσ
ίεται λόγος. λέγεται δὲ αὐτὴ ἢ κλοπή furium a fur
uo, id est nigro, τούτέσιν ἀπὸ τῶ μέλανος, ἐπὶ δὲ λά
σθρα καὶ ἀμαυρῶε, ὅ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστορ ἐν νυκτὶ γίνετα.
ἢ a fraude, ἐκ φλι ἀπάτης. πᾶε γὰρ κλέπτης, καὶ ἀπα
τῶρ. vel a ferendo, id est auferendo, τούτέσι ἀπὸ

Furtum

Z i τῶ

κατὰ σήμερον ἰδῆρ ἐν πολιτεία καὶ ἐν χήσα. δπότε γὰρ
ἔτι κλαυέντος πράγματ' ἑπίτησις κατὰ τὴν παλαιὰν
οὐ πρόσει παραφυλακῆν, τουτέστι μαρτύρων παρόντων,
δικαίως ἔξ ἀκολουθίας καὶ αἰ προσρημύου ἐν κοινῷ
ἐξελήλανται χήσεως ἀγωγαί. ποπο γὰρ ἔδομολογουμέ
νων ἔστιν, ὅτι πᾶς εἰδῶς κλοπιμαῶν εἶναι πράγμα, ὑπο
δεξάμνωός τε καὶ κρυπῶν ποπο, τῆ nec manifesti fur
ti κατέχεται. ἢ δὲ ποινὴ ἐν μὲν manifesti furti,
εἰς τὸ τετραπλοῦν ἀνάγεται. ἐν δὲ nec manifesti,
εἰς τὸ διπλοῦν, εἴτε ἐλεύθερος, εἴτε δούλος εἶν ὁ κεκλο
φῶς. φούρτιβον δὲ εἶσι. οὐ μόνον τὸ νύκτωρ, ἢ μερῶ
ἡμέραν λαμβανόμενον λάθρα, ἀλλὰ πᾶν πρᾶγμα κινητῶ
ἀλλότριον παρὰ γνώμην δεσπότου καὶ διαθέσει ψλαπ
φώμω. διὸ εἴτε ὁ κρεδίτωρ τὸ ἐνέχυρον, εἴτε οὐτῶ
παρ' ὅ κατετέθη τὸ πρᾶγμα, τῶ ἐνέχυριασθέντι ἢ παρτα
θέντι πρᾶγματι κέχρηται, εἴτε ὁ εἰς χρεῖσιν λαβὼν ἀλλό
τριον πρᾶγμα εἰς ἑτέραν χρεῖσιν μεταθήσῃ ἤ, ἢ περ εἰς
ἢ ἔλαβε κλοπῆν ἐπὶ ὄντι ἀμαρτάνει. οἷον ἄργυρον ἐ
χρήσατό τις παρ' ἐμοῦ, ὡς δὴ ἄλλοι φίλου ἐσιάσων, καὶ
ποτὸν μερῶ, ἐάν πο ἐπὶ γαγερ ἐπὶ ξένης, οὐ βουλόμηνος ἀ
ποσερῆσαι ποπο, οὐδὲρ ἔτι κατέχεται τῆ furti ἀγωγῆ.
ἐπειδὴ περματέρω, ἢ περ ἔλαβερ ἐχρήσατο. εἰ δὲ καὶ τις
ἵππον διὰ ὄρας χάριμ αὐτῶ χρεσθέντα, ἐπὶ τῶ τοῦτο
ἀπαγαγῆρ μέχρι φανεροῦ διασήματος, ἀπὶ γαγε περμα
τέρω, κλοπῆν ἀμαρτάνει, ὅπερ ἔγραψαν οἱ παλαοὶ περ
ἐκείνου, ὅσ τις εἰς παζάταξιμ ὄμ ἵππον πομ χρεσθέντα
αὐτῶ ἀπὶ γαγε. ἀρέσκω δὲ ποπο καθάλου, πάντας ὅ
σοι τοῖς χρεσθένσι πράγμασιμ ἑτέρως ἢ περ ἔλαβερ κέ
χρηνται, κλοπῆν ἀμαρτάνει, καὶ τῆ furti κατέχεται. ἐ
γε ὑποπένδσιμ ἄκοντος πο δεσπότου ποπο γίνεσθ παρ
αὐτῶν, καὶ μαθόντα πομ δεσπότην οὐκ ἐπιτρέψαι ποπο
εἰ γὰρ

Επιμνησ
επιμνησ

Επιμνησ

εἰ γὰρ ἀρέσκωμαι ἐν μὴ ἀγαπητῶν ἐπὶ τῶ γεγονόμῃ
δεσπότην ἐνόμιζον, ἐκτὸς εἶναι ἴτο τοῦ ἐν κλοπῆς ἀμαρ
τήματος ὀριζόμεθα, ἀρίστω δηλαδὴ λογισμῶ, quia fur
tum sine affectu furandi non committitur. ἀνε
γὰρ πονηρῶς διαθέσει, οὐκ ἀμαρτάνεται κλοπῆ. ἐ
δὲ ἢ ἄκοντος ἔ δεσπότου ταῦτα ποίησιν ἑαυτοῦ ὑπόπτω
πο, μαθὼν ὅ δὲ δεσπότης οὐκ ἠγανάκτησε τῶ γεγονόμῃ, οὐδὲ
οὕτω χῶρα γενήσεται τῶ ἔ κλοπῆς λόγῳ, ὡς οὐκ ἴνα fur
ti ἀρμόση, δὲ τὰ δύο συνδραμῶν, καμὲ παρὰ γνώμην
δεσπότου κέχρησθαι εἰδόντα ὡς ἀγαπητῆσιν ἐπὶ τῶ
πραπομύμῃ ὁ πο πρᾶγματος κύριος, κακῶνον ὀργισθῆσαι
μαθόντα. ἐρ δὲ τὸν πομ ἐλαίψαρ οὐκ ἐπὶ πεχθῆναι τῶ furti
ἀμέλῃ ἐντεῦθεν τοιοῦτομ τι ἐζητήθη, ἔχε ὅ ταῦτα ὡς ἐν
προθεωρία. ἐὰρ τις πομ ἐμὸν ὑπονοθεύσῃ δούλομ ἢ χρεῖσιν
νας αὐτομ τοῖς τῶ πομ ἀποτελέσει, κατέχεται μοι ἀγω
γῆ τῆ λεγομύμῃ ferui corrupti, ἢ τις εἰς τὸ διπλάσιον ἔ
ἐπὶ τῆ ἐλαττώσει ἐν δικέτου διατιμῆσει ἀρμόσῃ. ἢ δὲ
νίκα ἀπώλετο ἐπὶ τῶ διπλῶ πο τιμήματος, ἐπειδὴ σο
ταῦτα προθεωρῶνται, ὅρα λοιπορ πο προκείμενον. τίτιος
διελέχθη τῶ ἐμῶ δικέτη, τοῦτομ ὑπονοθένωμ καὶ φυγῆρ
ὑποτιθέμωος αὐτῶ, προθεῖς ἅμα ἐ τοῦτο, ὡς αὐτομ
ὑφελέσθαι τί ἦν ἐμῶν πραγμάτων, ὁ οἰκέτης γνώρι
μόμ μοι τοῦτο κατέσκηκε. οὐ παθεῖς ἐγὼ τὸν πο τῶ δι
κέτη, βουλόμηνος δὲ πομ τίτιον ἐν αὐτῶ καταλαβῆρ τῶ
ἀμαρτήματι, ἐπέτρεπομ ταῦτα πράττηρ τῶ οἰκέτη. ὁ δὲ
λαβὼν τι ἦν παρ' ἐμοῦ ὄντωμ σκεῦῳ, ἀπὶ γὰρ ποδὲ τίτι
πο. ἐπόμην ἐγὼ λάθρα, γινῶναι βουλόμηνος εἰ ἀληθῶ τῶ
παρὰ τοῦ δικέτου μοι λεχθέντα. γενόμενος ὁ δικέτης
κατὰ πομ σωτεθέντα τῶ πομ παρὰ αὐτοῦ καὶ τίτιου, δὲ
δωκε τίτιω πο σκεῦῳ. εὐρομ διὰ τῶν γινόμενων πομ δι
κέτημ μὴ ψευδόμηνος. ζήτησις ἔστι ποτὶ μοι κατὰ τίτιος

Sed et se

εἰ γὰρ

διδότω προφασί τ' γινωσκόμεν ἄγωγῆ, καὶ τῶς οὐ δυνα
 τὸν εἰσὲν ἄρμόξου τὸ furti, εἰ καὶ τὰ μάλισα γὰρ κακῆ
 διαθέσα λαβῶν ἐφ' ἡλλάφα τὸ σκέυος ὁ τίτιος, ἀλλ' οὐ πα
 ρὰ γνώμην δεσπότου σωέβηνε τῶτο, ἀλλ' ἢ ferui cor
 rupti, ἀλλ' οὐδὲ τὰν τμητῶν χωρῆ παρῆχουσα. ὁ γὰρ οἰκί
 πης οὐ χείρων τούε τρόπους, μάλλον ἢ ἢ πάλαι διαλα
 θάνων εὐνοῶν τῶ δεσπότη, νῦν γέγονε φανερός, ἢ συμβαί
 νη ἢ ταυτ' ὡλλὰ τίτιον πᾶσαντα, καὶ μὴ κατέχευε
 ἄγωγῆ. τινὲς δὲ τῶ νομικῶν ἐδιδόσαν παρῆχουσα τὸ fur
 ti. ἀλλ' ἔπειθ' ἢ ζητήσας ὑπῆρχον τῶ νομικῶν, τῶν ἢ πα
 σαν ἄρνον μένων ἄγωγῆ, τῶν δὲ παρῆχόντων τῶ furti,
 ἐπὶ τὸν ἢ μέτερον πάντα ἀνυέχθη βασιλεία, καὶ γέγονε
 παρῆχουσα διατάξις, ἢ τις ἔνεκα οἷοι πάντης κακοεργί
 ας τιμωρομένη τὸν τίτιον, οὐ μόνον τῆ furti, ἀλλὰ καὶ
 τῆ ferui corrupti ἔνοχον αὐτὸν εἶναι ἐκέλευσε. εἰ καὶ
 τὰ μάλισα τ' οἱ τ' ἴδλου ἔδοποι χείρωνες οὐ γέγονασι, ἢ
 διὰ τὸ ἢ ἔργου οἱ τ' ferui corrupti κανόνες, ἀλλ' ὅμως
 ἐπαδὴ τ' ὑπονοθέντος ἢ κακίστη βουλή πρὸς ἀπωλείαν
 χρεῶν τρόπων τ' οἰκέτου χωρῆ, ἐδέστωσε ἐπὶ ἡμῶν
 τ' ἡτίε διδόντ' τὸ ferui corrupti, ὡσπρ' εἰ τῆ ἀληθεία
 τὸν οἰκέτην διέφθερε. ἵνα μὴ ἀτιμώρητος ἐπὶ τῶτο μεί
 νας ὁ τίτιος, ἐφ' ἔπερον οἰκέτην ὁρμήση, ὅρ δυνατὸν ἴσως

Interdum

τ' ἔργου ἀπαγαγῆν ἔδοσαν. ἐδὲ ὅτε ἢ ἐπὶ ἐλευθέροις
 προσώποις ἀμαρτάνετη κλοπῆ, οἷον ἐὰν τις τοὺς ὑπεξοπισ
 παύσας ὑφέλη τὸ λάθρα ἢ ὁρ ἢ θυγατέρα, ἢ ἔγγονον ἢ ἔγγό
 νον. κινῶ δὲ τὸ furti εἰς τὸ διαφέρου ἢ τῶν διαφέρου ὅσιν
 ἔνταυθα, εἰ σῶν ἀναγαγῶν, ὑπόθεσ' ὅτι πελευτῆς ἐνεσῆσα
 το κληρονόμου τ' ἐμὸν ἢ ὁρ ἢ ἢ αἴρεσιν τῶ, ἐὰν εὐρεθῆ διά
 τωρ ἔνταυθα τῆ πῶλα. ἐκλεψας δὲ τῶν, ἢ εἰς ἔτέραν ἀπὸ
 γαγες πόλιν, κατὰ τ' κληρῶν οἷοι πελευτῆς τ' πεσάτωρος, συμ
 βῆν αὐτὸν ἔνταυθα μὴ εὐρεθῆναι τῆ πῶλα, ἢ τόνκση ἢ αἰα
 ρεσις

ρεσις, ἢ τ' κληρονομίας ἐξέπεσε. κινῶν ἐγὼ ἢ σου τὸ fur
 ti, ἢ ἢ φομα ὅσον ἐλκμῶθρη. ἐλκμῶθρη ἢ τ' οὐσον φρεσῶν
 τ' κληρονομίας, ὅς ἐμῶν μοι προσωρίζεσθ. τῶτου τὸ δια
 τίμησιν ἀπωλήσω. ὡλλὰ καὶ ἐπὶ τῶ οἰκίω τις
 ἀμαρτάνη πράγματι κλοπῆ. οἷον εἰ ὁ δεβίτωρ τὸ πράγ
 μα ὅτι ἐνεχυρίασε τῶ δανείῃ ὑφείλετο λάθρα. ἀφ' ἡ τῶ γν
 τὸν δανείσιν, οἷοι ἀπὸ τῶ ἐνεχυρίου ὑπερῶν ὀφελείας.

Aliquando

ἐδὲ ὅτε τις καὶ μὴ κλέψας κατέχεται τῆ furti. τῶτο
 δὲ συμβαίνει ἐπ' ἐκείνου, cuius ope & consilio furtū
 factum est, τούτέστιν οὐ σπουδῆ καὶ συμβουλή ἢ μαρτῆ
 θη ἢ κλοπῆ, οἷον νομμοῦς τις ἐπεφέρειτο ἔνταυθα οἰκίω
 χερὶ, τόντους ἐξείναξερ ἔτερον, ὡστε ἄλλον ἀρπά
 σαι, ἢ ἐπεσκόπισε τῆ σῆ θέα, ὡστε ἄλλον τὸ ὅρ ὑφέλε
 σαι πράγμα, ἢ τὰ πρῶτα, ἢ τοὺς βόας τοὺς σου ἐφ
 γάδευσε, ὡστε ἄλλον ταῦτα λαβῆν. ἢ δού ἔνταυθα οὐχ ἢ
 φάτο τῶν πραγμάτων τῶν σῶν, ἀλλ' ὅμως κατέχεται τῆ
 furti ἄγωγῆ, μόνον μὴ τοι τῶτο ἐξωθεν ἴδι, εἰ ἔπερος ἐ
 φηλάφθησεν τὰ ἀπολλυμένα σου πράγματα. δίχα τ' φη
 λαφίσσεως, οὐδέποτε κλοπῆ ἀμαρτάνεται. τῶτο δὲ ἔργου
 φορ οἱ παλαοὶ ἐπ' ἐκείνῳ, ὅς τις βῆκα ἐρυθρῶν δεσόθησεν
 τὰ βουκόλια, εἰ δὲ τῶτο κατὰ τρυφήν καὶ οὐκ ἐπιτηδέσ
 ἵνα κλοπῆ ἀμαρτάνη γέγνηται, ἢ in factum ἄγωγῆ πα
 ρέχεται, κατὰ τῶ ταῦτα πράξαντ' οἷοι. κατὰ δὲ τοῦ ὑφέ
 λομῶν ἢ furti. ἢ οἷα δὲ τῆ μαβίου σπουδῆ ὁ τίτιος
 κλοπῆν εἰργάσατο, ἀμφοτέροις κρατοῦνται. κακείνου δὲ
 σπουδῆ ἢ βελῆ κλοπῆ πλημμελεῖται, ὅς κλίμακα θυρί
 σιν ἢ ἐπέθηκεν, ἢ αὐτὰς ἐκλασε τὰς θυρίδας, ἢ καὶ θυρα
 ἐπὶ τῶ. ἔτερον κλέψαι. ἢ ὅς τις σίδηρα ἐπὶ τῶ κλάσαι
 κλέψαι ἢ θυρίδας, ἢ κλίμακας ἔχρησεν, ὡστε τὰς θυ
 ρίσιν ὑποτιρῆναι, ἐπιστάμην τῶ ἔφ' οἷα πρῶτ' οἱ τῶ
 τα κληρῶν, εἰ δὲ τις οἷοι ἐμῶν σπουδῆν πρὸς κληρῶν

Interdum quoque

κλοπήν επεδείξατο, ἀλλὰ μόνον σωσεβονλευσε, καὶ τὸν
θελοντα κλέψαι προετρέψατο, οὐ κατέχεται τῆ furti.

Hi qui

ἐὰν ὁ ἐμὸς οἰκέτης, ἢ ὁ ἐμὸς ὑπεξούσιος, κλέψῃ τί τι
ἐμῶν, κλοπήν μὲν ἀμαρτάνεται, καὶ φουρτίβην ἀποτελεῖται
τὸ πρᾶγμα, καὶ ὑπὸ οὐδενός οὐδενουκαπιτενεδαμ δύνναται,
μέχρις οὐ εἰς πῶν τῶν δεσπότητος κατοχῆν ὑπερέψαι. ἢ μὲν
τοὶ furti οὐ τίκεται κατὰ τῆν κλεψάντων. ἐπεὶ δὲ οὐδὲ
ἑτέρας τίς ἀγωγή ἀπὸ συναλλάγματος, ἢ ἀπὸ ἀμαρτήμα
τος μεταξὺ τούτων συστῆναι δύνναται. εἰ δὲ συμβουλή καὶ
σπουδῆ ἑτέρου κλοπήν παρὰ τῆν ἡμετέρων ὑπεξουσίω γέ
νηται ἡμῶν, ἐπεὶ δὲ κλοπήν πλημμελεῖται, ἀρμολίως ἐκ
πος τῆ furti κατασχεθῆσεται, οὐ σωδῆ τῶν πρᾶγμα,
ἢ καὶ ὁ ἀφελόμενος διὰ τὸν φθὸν ὑπεξουσιότητος λόγον
οὐχ ὑπερέψεται ταύτη. ἔχει ταῦτα ὡς ἐν προθεωρίᾳ
οἱ γενοῦντες ἡμῶν ἔνοχοι ἐκτινος συναλλάγματος, ἐποσ
φείλουσι ἐπὶ αὐτοῖς δις ἐνέχονται, ἐπὶ ὅτε δόλου μό
νον, ἐπὶ ὅτε ἐν diligentiam, ταυτέσι σπουδῆν. ἢ γὰρ
οὐκ ὀφείλουσι δόλου περὶ ταῦτα πλημμελεῖν, ἢ οὐ χρῆ
στάθμους εἶναι, περὶ πῶν τούτων φυλακῆν. ἀλλ' ἢ μὲν
δὲν κερδαίνουσι, ἀπὸ δόλου μόνου κατέχονται. εἰ δὲ τι
πρόσεσι αὐτοῖς κέρδος, τότε καὶ ἀπὸ ράθυμίας ὑπεύθυ
νοι γίνονται. κέρδος ἢ λέγω, οὐ μόνον πῶν τῶν χρημάτων
ἀψίμ, ἀλλὰ καὶ πῶν τῶν σκοποῦ ἀποπληρωσι. ἐπεὶ δὲ σοι
ταῦτα προεβέβηται, ὅρα λοιπὸν τὸν σκοπεῖ μιν. ζήτη
σις γέγονε κλοπῆς γινομλῆς, ἄρα τίνι ἀρμολίᾳ ἢ furti ἀ
γωγή. ἀλλ' ἴσως εἴπῃ τις ἄρ, ὅτι τῶν δεσπότη δίδου. ἀλλ'
οὐκ ἔστι τὸ τοῦ ἀληθῆς, ὅποτε καὶ δεσπότη ἔγνω μιν κατε
χόμενον, ἢ νῆκα παρὰ τὸν οἰκείου κρεδίτωρος τὸν ἐνέχυρον
ὑπέλειπται. ἀλλὰ δίδεται ἐκείνῳ τῶν διαφέρα. διαφέρα δὲ
ἐκείνῳ, ὅν λυπεῖ γινομλῆν ἢ κλοπήν. λυπεῖ δὲ ἐκείνον, ὅς
κερδαίνει τὸν πρᾶγματος σωζομένου, ἢ καὶ μὴ δεσπότη

της

της εἰς ἡμῶν. ἀμέλει οὐτε δεσπότη ἑτέρως ἀρμολίᾳ, εἰ μὴ διὰ
φέρουτος ὑπέσκη λόγος. τί δὲ τοῦτο ὄβρι, ἀναγκαῖον εἶπῃ
σαφέσειρον. ἐδυνασάμην ἐγὼ παρὰ τιτίου, ἐνέχυρίσας
τότῳ πρᾶγμα ἐμῶν. ὑφείλετό τις τῶν πρᾶ τῆν τιτίου, τίνι δὲ
θήσεται ἢ furti ἀγωγή; καὶ λέγουμι ὅτι τῶν κρεδίτωρι. τί
νος ἔνεκα; ὅτι αὐτῶν διαφέρει. λυπεῖ γὰρ αὐτὸν γινομλῆν ἢ
κλοπήν. ἐπεὶ δὲ καὶ αὐτὸς ἐκέρδαινε σωζομένου τῶν πρᾶγμα
τος, ἔχωρ πῶν ἐπὶ τῶν χρέε δὲ αὐτῶν ἀσφάλεια. ἀμέλει
διὰ τὸ τοῦ ἐποφείλα καὶ δόλου καὶ diligentiam. οἷα καρ
πον μιν, ὡς εἴρηται, πῶν τῶν χρέους ἀσφάλεια, διὰ φθὸν
τῶν ἐνέχυρου κατοχῆς. οὐκοῦν εἰκότως αὐτῶν δοθήσεται ἢ
furti ἀγωγή, ἐἴ οὐκ ἐμοὶ τῶν δεσπότη. ἐγὼ γὰρ ἔξω κατ'
αὐτῶν πῶν pignoratitiam. οἷα ράθυμίσαντος περὶ πῶν
τῶν παραφυλακῆν. ἔξω δὲ τῶν furti αὐτὸς ὁ κρεδίτωρ,
εἰ καὶ ἐγὼ ὁ δεβίτωρ ἐνυπορώτατος εἰμί. συμφέρει γὰρ αὐ
τῶν, μᾶλλον κρεατῆρ τῶν ἐνέχυρον, καὶ περιποιῆσθαι ἐκ
ἀσφαλῆς ἐντεῦθεν, ἢ περὶ ναλίαν κατ' ἐμοῦ κινῆσθαι. ἐπὶ
τοσούτων δὲ ἀληθῆς τὸν κρεδίτωρα ἔχωρ πῶν furti, ὅτι
εἰ καὶ τὰ μάλισα ἐγὼ ὁ δεβίτωρ, ὑφελόμενος δὲ ἐνέχυ
ρον, οὐδὲν ἔπτο τῶν κρεδίτωρι, ὡς εἴρηται πολλακίς, δὲ
θήσεται ἢ furti. Δεδῶκα κναφεῖ κναπτέαν, ἢ πλῆν τῆ
πλυτέαν ἐδῶκα, ἢ ῥάπην ῥάπην, μισθὸν ῥάπῆς ὀριθέντος.
κλοπῆς γινομλῆς ἀπώλετο ταύτας. ὁ κναφεύς ἢ ὁ ῥάπ
πῆς μᾶλλον ἔξα πῶν furti, ἢ περὶ ὁ δεσπότης. τῶν γὰρ δε
σπότη οὐ διαφέρει τὸ τοῦ ἀπολέων τὸ πρᾶγμα. ἔχει ἔπει
τῶν ἐδῶκα τὸ ἀσφαλῆς, δυνάμην κατὰ τὸν ῥάπτον, ἢ
κναφεύς κινῆσθαι πῶν locati, καὶ τὸ οἰκῆσθαι ἀπαιτῆρ πρᾶγ
μα. ὁ δὲ ῥάπτης, ἢ ὁ κναφεύς διὰ τοῦτο κινουσι τῶν furti,
ἐπεὶ δὲ διαφέρει αὐτοῖς τὸ μὴ γενέσθαι πῶν κλοπῆν. κερ
δαίνουσι γὰρ σωζομένου τῶν ἐδῶκα τῶν ὀρισμῶν μι
θῶν. εἰ δὲ τις bona fide πρᾶγματος ἀλλοτρίου γενομέ

Item si fullo

Aa i nos

ηος αγορασής ἢ πῆσι τὸν του κλωπῆν, ἔξα πῶν furti παντὶ
 τρῶσφ. καὶ ταῦτα δεσπότης οὐκ ἔστ, ὡσπερ κληρὸς κρεδίσ-
 τως. ὅθι δὲ κναφῆ ἢ ὅθι ῥάπῃ οὐχ ἑτέρως δίδοται ἢ fur-
 ti, εἰ μὴ ἔγκωσαν ἔμποροι, τούτῃσι εἰ μήπου ὅθι δεσπότης
 τῷ τῷ πράγματι διατίμησιν καταβάλλει δ' ἄνναφ. εἰ δὲ
 δοῦναι τὸ τίμημα τῷ κλαπέντῳ πράγματι οὐκ ἰχούσι,
 τότε ὅθι δεσπότης δίδοται ἢ furti, ἄτε μὴ δ' ἄνναφ δὲ
 αὐτῷ λαβῆν ἢ κλαπέντῳ πῶν διατίμησιν. τότε γὰρ αὐτῷ
 ὅθι διαφέρει τὸ σῶζεσθαι τὸ πρᾶγμα, οἷα τὸ διατιμήσεως τὸ
 ἐοδῆματος οὐ φυλακτορμῆς αὐτῷ, ἐκ τῷ τῷ κναφῆ ἢ ῥά-
 πῃ περιουσίας. ταῦτα δὲ λέγομεν, εἴτε εἰς μέρος, εἴτε
 ὁλόκληρον ἔμπορος ὁ κναφεύς ἢ ὁ ῥάπῃς ὑπάρχει. τὰ
 ἐπὶ τῷ κναφῆ ἢ ῥάπῃ εἰρημνία ἄπαντα, ταῦτα με-
 τέφερον οἱ παλαιοὶ καὶ ἐπὶ τῷ χρησάμνῳ. εἰ γὰρ τι-
 ἔχῃσα τὸ ἐμὸν βιβλίον, ἐκλάπη δὲ τούτῳ, ἐπαδῆ πῶν com-
 modati εἰ χωρὶ ἀγωγῆν κατὰ τῷ χρησάμνῳ, δι' ἧς ἐσώ-
 ζετό μοι τὸ τίμημα τῷ χρησάμνῳ, οὐκ ἐμοὶ ὅθι δεσπότης,
 ἀλλὰ τῷ χρησάμνῳ ἢ furti πρῆίχεται. ἐπαδῆ αὐτῷ ἐλ-
 πα ἢ συμβᾶσα κλοπή, ἐκέρδανει τὸ σωζομένου τῷ πράγ-
 ματος. τὸ δὲ κέρδος ἢ οὐκ ἐν λήψῃ χρημάτων, ἀλλ' ἐν ἀπε-
 σωλῆρώσῃ σκοποῦ. ἐσωλῆρωτο δὲ αὐτοῦ ὁ σκαπὸς διὰ τὸ φη-
 ρῆσεως ἀπολαύει, ἢ ἴδιου χάρις diligentiam ἐχεῖν
 σὶ ἐπὶ τῷ πράγματι. ὡσπερ καὶ ὁ κναφεύς τῷ λαμβάνειν
 τὸν μισθόν. εἰ δὲ ἄπορος ἢ ὁ χρησάμνῳ, εἰς ὁλόκληρον
 ἢ ἐν μέρει, ὁ νόμος ἐπὶ ἐμὲ τῷ furti μετέφερε. ἀλλὰ ταῦτα
 ἢ ἢ μίμησιν τῷ ῥάπῃ ὁ κναφῆς πρᾶ πῶν παλαιῶν
 ἐπὶ τῷ χρησάμνῳ ἐτρακταίζετο. διατάξεις δὲ τῷ ἢ μετέρου
 γέγονε βασιλέως, ζητήσεως ταιαντῆς ἀνενεχθεῖσης εἰς
 αὐτῷ, ὡσε κλοπῶν ὑποσάντος τοῦ χρησάμνῳ ἐξουσίαν,
 εἴνα τῷ δεσπότη τῷ κλαπέντῳ, εἴτε πῶν commodati
 ἢ ἢ τῷ τῷ χρησάμνῳ κινῆσαι, εἴτε πῶν furti κα-

Quae de
fullone

σοι τ ἘΑ τὰ

τὰ τοῦ κλέπῃου, καὶ φη εἰτέρας ἐπιλεχθεῖσης, μὴ δ' ἄνναφ
 οἶα τῷ δεσπότην ἐκ μεταμελείας ἐπὶ πῶν ἑτέρων παρα-
 γίνεσθαι ἀγωγῆν. ἀλλ' εἰ μὴ ἐπιλεξήσθαι τὸν κλέπτην,
 ἐλευθεροῦσθαι τὸν χρησάμνῳ, εἰ δὲ ὁ χρησάμνῳ ἔλθῃ κα-
 τὰ τοῦ χρησάμνῳ, αὐτῷ μὴ τῷ χρησάμνῳ οὐκ ἔτι κατὰ
 τοῦ κλέπῃου ἢ furti διορθῆσεται. τῷ δὲ χρησάμνῳ ταῦ-
 τῃ ἢ διατάξεις παρέχει κατὰ τοῦ κλέπῃου. τότε δὲ ὁ δε-
 σπότης τοῦ πράγματος κινήσας τῷ commodati, ἀπόλ-
 λυσι πῶν furti, ἢ νῆκα εἰ δ' ὡσε ἐκλάπη τὸ πρᾶγμα τὸ
 χρησάμνῳ, ἐπελέξατο πῶν commodati. γνοῦς δὲ μετὰ τῷ
 τῷ χρησάμνῳ προκάταξιν, εἰ βούλεται καταλιπεῖν τῷ
 commodati, χωρῆσαι ἢ ἐπὶ τῷ furti, δίδωσιν αὐτῷ
 παρῆρσιν τούτο σοῖσιν ἢ διατάξεις, ἢ πρᾶγενέσθαι κατὰ
 τοῦ κλέπῃου, μηδεμίαν αὐτῷ δικαιολογίαν ἀντιτιθεμένης.
 ἐπὶ δὲ μῆσω γνοῦς τὸ ἀληθῆς προκατήξεται τῷ τῷ
 χρησάμνῳ. εἰ μὴ ἄρα ὁ χρησάμνῳ τῷ δεσπότη τῷ πράγ-
 ματος, τὸ ἰκανόν ἐπέσειν ἐπὶ τῷ κλαπέντῳ πράγματι
 πρῆν ὁ δεσπότης μάθη τούτο κεκλέφθαι. τῷ καὶ ταῦτα γὰρ
 ὁ μὴ κλέπῃου οὐχ ὑποκίσειται τῷ δεσπότη τῷ furti.
 ἐναχθήσεται δὲ πρᾶ τοῦ χρησάμνῳ, ὅς οἰκείους χρη-
 μασι τῷ δεσπότη τῷ πράγματος ἐθεράπευσε πῶν ζημί-
 αν. ὡμολογημένου κακείνου, ἐτι εἰ ἀγνοῶν ὑφαρξῆσθαι τὸ
 πρᾶγμα ὁ δεσπότης ἐκίνησε τῷ commodati, εἴτα μαθῶν
 ἐπὶ τῷ μεταξύ μετῆλθε ἐπὶ πῶν furti. οὐκ ἔτι διορ-
 τῆσαι παλινοδραμῆν ἐπὶ τῷ κομμοδατι. ἢ ἐλευθεροῦται γὰρ
 ὁ χρησάμνῳ φη δὲ αὐτοῦ ἀγωγῆς. εἰ καὶ τὰ μάλλισα,
 ἢ κατὰ τοῦ κλέπῃου ἀπαγῆ οὐκ ἔχε χρησάμνῳ ἀποτέλεσμα,
 διὰ τὸ πολλῆς ἀπορορ εὐρεθῆναι τὸν κλέπτην. κρατεῖ-
 τῳ δὲ ταῦτα εἴτε εἰς μέρος, εἴτε εἰς ὁλόκληρον εὐπορος
 ἢ ἢ ὡσε τῷ καταβολῆν, τοῦ τιμήματῳ τῷ χρησάμνῳ
 πρᾶγματος. πρᾶ ἐπέμνω τιτίω πρᾶγμα ἐμὸν, δι-

Sed is apud

θηφ Αα ii ligen

ligentiam οὐκ ἔστι ἐκφείλεισθαι ἐπὶ τῷ πῦρ καταθέντι πρᾶξι
μαλ' οἷα μηδὲν κερδαίνωρ, ἀλλ' ἐκ τῆ ἐναντίας μάλλον αὐτῶ
τὸς τῷ δ' ἐπιώτῃ κέρδους αἰτίας γίνεται, ὡς ἐν ἀσφαλίῃ
τόσῳ μάλλον τὸ ἐμὸν πῦρ ἀπὸ μῦθος πρᾶγμα. μόνον ἢ ἐπὶ
τούτῳ ὑπερβυνοε ἔσται τῆ depositi, ἐὰν κατὰ ἕνα δόλορ
αὐτῷ βλαβῆ τὸ πρᾶγμα. ὅθεν ὑφαιρεθέντες ὄντου, ἐπειδὴ
οὐκ ἑνάγεται πρὸς τὸ τῷ πρᾶγματος ἀποκατάσσειρ, διὰ
τὸ μηδὲν διαφέρειν αὐτῷ τῷ σὺζέωσιν τὸ πρᾶγμα, οὐ κινήσ
σαι ἢ τῷ κλέψωτος τὸ furti. ἀλλ' ἀρμόσει αὐτῇ τῷ δ' ἐ
πιώτῃ. ἐν τέλει ἢ ἐκθεο οὐκ ἀποπορ εἰδέναι, ὡς ζήτησις
γέγονε, εἰ ἄρα ἄνεθος ἀλλότριον ὑφελόμυθος πρᾶγμα κρε
τῆ τῆ furti, ἐπειδὴ πονηρᾶς ἐσέρητ διαθέσεως ἢ ποιαν
τη ἡλικία, ὅ μάλλον ὡς ἢ τῷ ἔρυφῶ ἢ ἐμπαυγνίαν, ἢ ἢ τῷ
δ' ὄλορ ἀφαιρεθῶσιν δ' οὐκ τὸ πρᾶγμα. ἀλλ' ἤρесе τότε ἔνοσ
χορ αὐτῶν γίνεσθαι τῆ furti, ἐὰν ἐσὶ πρῶξιμος πωκυβερά, ἢ
ἢ οἱ δ' ἐρ ἐπιώτῃ δ' ἢ κλέπῃοντα πωκυμελεῖρ. ἢ fur
ti, εἴτε ἐπὶ ἀπαίτησι τῷ διπλασίονος, ἢ τῷ πετραπλασί
ονος κινήτῃ, ποιηῆς μόνον ἀπαίτησιρ, οὐ τῆ πρᾶγματος ἐχθ
τὸ δ' ἐπρᾶγμα ἔξωθεν ἀπαίτησι τῷ πρᾶγματος δ' ἐπ
πιώτῃ, ἢ διὰ τῷ ἰρξέμ, ἢ διὰ τῷ κονδικτικίτου. ἀλλ'
ἢ μὲν in rem, κατὰ παντός νομέως οὕτω διορθῆεται,
εἴτε ὁ κλέπῃς αὐτὸ νέμεται, εἴτε ἕτερός τις. ὁ δ' ἐφουρτί
β' κονδικτικίτ' κατὰ μόνου τῷ κλέπῃου, ἢ κληρονό
μου αὐτοῦ διορθῆεται, εἰ καὶ μὴ νέμονταί τὸ κλαπέρ.

De vi bonorum raptorum. Tit. ii.

Τοὺς ἀλλότρια ἀρπάζοντας πράγματα, οὐκ ἐπιώτῃ
μωρήτους οἱ νόμοι, κρατοῦνται γὰρ τῆ furti. οὐ
δ' εἰς γὰρ μάλλον τὸ ἀλλότριον πρᾶγμα ἄκοντος ψιλαφᾶ
τῷ δ' ἐπιώτῃ, εἰ μὴ ὁ κατὰ βίαν ἀρπάζσας τῷ, ὅθεν ὁ
δ' ὄτατα λέγεται τῷ τῷ ἀναδέσαστορ εἶναι κλέπῃρ, τῷ
ἀρπαγᾶ, ἀλλὰ καὶ ὁ πρᾶτως, ἰδιάζουσαρ ἐπινόησε πρᾶ
μα, ἢ βία δ' ἕνα δ' λαμβάνειν ἐπὶ τῷ νεμομύωρ, οὐκ ὁ
φάσθαι

In summa

Furti

μωρήτους οἱ νόμοι

φάσθαι

φάσθαι τούτου γοῶν τῷ πρᾶγματος ἀγωγῆρ πλὴν vi bono
rum raptorum. αὐτῇ δ' εἰσω ἢ ἑνάγεται, ἢ οὐ τῷ ἀρ
παγῆρ σωτέβη, γενέσθαι, εἰς τὸ τετραπλοῦρ, μετὰ δ' τῷ
ἑνάγεται εἰς τὸ ἀπλοῦν κινήσεται. ἐσὶ δ' ἐχθῆσιμον ἐπι
μῆρ καὶ τούτῳ, ὅς ἐνός πρᾶγματος ἀρπαγῆρ ὑποσῆ. οὐδ' ἐ
γ' ἐπειδὴ τὸ ὄνομα ἐπὶ ἀγωγῆς πωκυμελεῖς πᾶφρασαι,
ἐπὶ ἐνός οὐκ ἀρμόσει πρᾶγματος ἀρπαθέντος. δι' ὅ
γ' οὐδὲρ ἢ πῶρ, οὐ διαφερομύωρ ἡμῶρ εἴτε τίμιον, εἴτε
εὐτελεῖς εἶναι ἀρπαγῆρ. τὸ δ' τετραπλάσιον, ἐπὶ ἐπὶ vi
bonorum raptorum, οὐκ ὄλορ ὅστιρ ἐν ποιηῆ, καὶ ἔξω
θεν ἢ τῷ πρᾶγματος ἀπαίτησις, ὡς συμβαίνειν τῷ τῷ
τῷ λόγῳ, ἐν τριπλῶ εἶναι τῷ ποιηῆρ. τὰντα ἢ λέγομυρ,
εἴτε συλληφθῆ ὁ ἀρπαξ ἐν αὐτῷ τῷ πωκυμελεῖρ, εἴτε μῆ.
τ' δ' καταγελάσωρ ὅστιρ, κρυφότερας αἰρέσεως εἶναι τῷ ἀρ
πάζοντα βία, τῷ λάθρα ὑφαιρομύωρ. τῷ δ' ἐὰν ἔξεται
δ' εἶναι τῆ furti nec manifesti, ψευδῆς δ' λόγος εὐρίσκε
ται. ἀλλ' εἰρηται πρὸς τῷ ἐπὶ ἐπὶ κλοπῆς, εἰ ἢ συλλη
φθῆ ἢ ὁ δ' ὄραθῆ ὁ κλέπῃς ἐσὶρ αὐτῇ ἢ furti manifesti, εἰς
τὸ πετραπλάσιον ἔχουσα τῷ ποιηῆρ. εἰ δ' μὴ συλληφθῆ, ἢ
μὴ ὄραθῆ, τότε ἐσὶρ ἢ furti nec manifesti, εἰς τὸ δι
πλοῦν. ὁ ἢ τῷ ἀρπαγῆρ ἐργασάμυθος, κατέχετῃ εἰς τὸ πε
τραπλάσιον, εἴτε ἐν αὐτῷ τῷ πρᾶγματ' ὄραθῆ, εἴτε ἢ λάθρ. καὶ
θόλοσῶ ἐπὶ τῆ κλοπῆς, ὡς τῷ διπλασίον, ὡς τῷ πε
τραπλάσιον, ἐπὶ ἢ τῷ ἀρπαγῆς, ἀδ' ἀσίκτως τὸ τῷ πωκυ
μυθος, καὶ κατὰ τῷ δ' οὐκ, ἢ πλείον τι ἔχερ, ἢ οὐκ ἐλατῶ
θαι. πλὴν vi bonorum raptorum, συμβαίνει κινήσ
θαι, ἢ νίκα δ' ὄλορ γέγονε ἢ ἀρπαγῆ. ἐν τῷ πῶρ δ' ὄλορ, ὡς
εἰς ἀπαίτησις, καὶ τῷ νόμορ ἀγνοῦρ τὸ δ' οὐκ ἔσται πρᾶ
μα, ἢ βία δ' ἕνα δ' λαμβάνειν ἐπὶ τῷ νεμομύωρ, οὐκ ὁ
φάσθαι

Ita tamen

φάσθαι

φείλα εν τῷ δικαστηρίῳ ἢ uibonorum raptorū κατὰ
δικάζεω. ἀκόλυθον ὃ τοῖς εἰρημυνοῖς ὄσι, μήτε τῆ furti ἔ
ποχορ αὐτῷ γίνεω. ὅς πεπλανημύφ λογισμῶ ἤρωασε, ἢ οὐ
κινῶργως. ἀλλ' ἵνα μὴ τοῖς βουλομύνοῖς ἀμαρτάνην ποια
τη ἐφευρεθῆ ὁ δόξ, δι' ἧς τὰ οἰκῆα κινῶργμάτα ἀζημίως
ἠελδέικνουτη, ἢ τῷ οἰκῆαρ ἄρα πενδσιν ἀωλησίαν, καλλίσκ
γέρονερ ἐκ ἤθειωρ διατάξεω ἐπὶ τῶτω φροντίς. ὡσε μοι
συγχωρεθῶ ἂν κινῆ ἢ ἀκίνητορ πρᾶγμα, εἰ ἢ οἰκῆορ ἔδ
νενομικερ, ἀρωάληρ τὲ Ἐ βία λαμβάνην. εἴρη ἢ τὰς
αὐταῖς διατάξεσιν, ὅπως τοῖσδ' ἂν ὁσ πλημμεληθέντος,
ὁ ἀρωαξ εἰ μὴ ὡς οἰκῆορ πρᾶγμα ἔτο ἀρωάληρ, ἢ τω πρᾶγ
μαὺς ἐκπέση ἀωοπίας. εἰ ὃ τὸ ἀλλόθιορ οἰκῆορ ἐνόμιζερ
εἶναι, ἀρωαθισάτω μὴ ἢ πρῶτηρ τάξιρ τὸ πρᾶγμα. διδῶ
τω δὲ ἢ πρὸς τοῖτοῖς ἢ τῷ τω πρᾶγματος διατίμωσιν.
ὅπερ οὐ μόνον ἐπὶ τῶ κινῆτῶ πρᾶγμάτων, ἐφ' οἷς καὶ δι
ἀρπαγῆ δάωα γίνεω, ὡριῶ αἰ διατάξας, ἀλλὰ ἢ ἐπὶ
τῶ ἐφ' ὁδωρ. ἀς ἐπὶ τοῖς ἀκινήτοῖς πρᾶγμασι, δικίως φη
μὶ ἢ ἀρωοῖς γίνεω συμβάνα. διενύωσερ δὲ ταῦτα,
ὡσε πάσης ἀρπαγῆς τε ἢ ἐφ' ὁδου, τὸν τω ἔδ ἔδωφ τὸν
Sane ἀρωώως σωφρονισμύνοῖς ἀπέχεω. ἐπὶ ἢ vi bono
rum raptorū, οὐ πάντω ἀωατῶ μὴ δεσπότηρ εἶναι τω
ἀρωαγέντος, πρᾶγματος τὸν τῷ ἀρωαγῆρ ὑπομείναντα, εἰ
τε γὰρ in bonis αὐτω ὄσιν, τουτέσι ὑπὸ πῶ αὐτῷ τελεθ
δεσποτείαρ, εἴτε οὐ δεσπότηρ ὑπ' αὐτω, μόνον μὴ τοι
ex bonis αὐτω ὄσιν, τὸτέσιν οὐ δεσπότηρ μὴ ὑπ' αὐτω, ἐκ
δὲ ἢ αὐτω ὄσι πρῶσσίας, χῶρα γενήσε τῆ vi bonorum
raptorum. ταῦτα δὲ ὄσιν ἢ οὐ δεσπότηρ μὴ ἀφ' ἢ μῶρ
ἐν δὲ τῆ ἡμετέρα ὄσι περιουσία. οἷορ ἐχρησάμην παρὰ τι
νορ, ἢ ἐμιθωσάμην οἰκέτηρ, ἢ δανείσας ἔλαβορ ἐνέχουσ
ρορ, ἢ καὶ παρετέθη μοι πρᾶγμα, ὅτωρ ὡστε μοι διασ
φῆσιν, τὸ μὴ ἀφαιρηθῆναι μοι τὸν τὸ πρᾶγμα. τοῦτο δὲ
συμ

συμβάνα εἴ γε λαμβάνωρ τὸ depositū, pactum ἐρη
α, ὡσε Ἐ ἀπὸ βραθυμίας με κατέχεω. τὰ γὰρ γινόμενα
πάκτα εἴωθερ ἀμείβερ τὰς ἢ συναλλαγμάτων φησῆ. ἢ
δοῦ γὰρ ἐκ τῷ συμφώνου κινῆτε τῷ ἢ depositi, οὐ μόνον ἀ
πὸ δόλου, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ διλιγεντίας. εἰ δὲ bona fide
νέμομαί τι, ἢ γαῶ Ἐ usufructum ἔχω ἐν ἀλλοτρίω
πρᾶγματι, ἢ καὶ ἔτερον τι Δίκωορ, οἷορ usufructum, ὡς διασφ
ρηρ μοι μὴ ἀρωαγῆναι τὸτο, καλῶς λέγομν ἐπὶ πάντωρ
τοντωρ ἀρωόζερ ἔδ πῶ ἀρωαγῆρ ὑποσάντι πῶ vi bo
norum raptorū. ταῦτα δὲ εἰρημύνα, εἰ Ἐ μὴ ἢ αὐτῷ δὲ
σποπίας ὄσιν, ἀλλὰ ἢ αὐτῷ περιουσίας ὑπάρχει. κινῶρ δὲ
ἐπὶ τουτοῖς τῷ vi bonorum raptorum, οὐ τῷ δεσπο
πίαρ ληψετῷ ἢ ἀρωαγέντωρ. πῶς δὲ ἢ οὐκ εἴχην, ἀλλ' ἢ
κῆνο μόνον ὅπερ ἐκ τῷ αὐτῷ περιουσίας ἀφαιρηθῆ, τὸτέσιν
ὅπερ εἴχην ἐπὶ τῷ πρᾶγμα δίκωορ. οἷορ usufructum, ἢ usufructum
εἴχην ἐπὶ τῷ ἀρωαγέντι. ἐπαδῆ ὅπερ
τὸτὸς ἐρηθῆ διὰ ἢ ἀρπαγῆς, ἢ το αὐτῷ ἢ ἀωοκαίσατῷ.
γενικῶς δὲ λεκτέορ ὄσιν, ὅτι ἐξ ὄρ αὐτῶρ ἢ furti δίδωτῷ
nec manifesti κλοπῆς γενομύνοῖς ἐκ τῶτωρ ἢ αὐτῶρ πᾶ
τες ἐξοσι τῆρ vi bonorum raptorum.

De lege aquilia. Tit. iiii.

Περὶ ἐπιτέρω προσγινόμενης βλάβης, ὁ ἀκουίλιος
νομοθετεῖ, τὸν ζημιώωτα κολάζωρ. ἢ δὲ τῶτω νο
μοθεσία εἰς τρία διακρίθῆται κεφάλαια. Διαλέγεται δὲ ἐν
τῷ πῶ ὡτω κεφαλαίω περὶ τοῦ πέκσι, ἢ τοι κτήνορ, φησὶ
γὰρ ὅτωρ. εἴαρ τις ἀλλότριορ οἰκέτηρ, ἢ ἀλλότριορ πετρά
ποδῶρ, ὅπερ ἐν τῷ ἀριθμῶ τῶ πικονδῶρ ὄσιν, ἀδίκως ἐ
νέλη, ὅσου τὸ ἀναρεθῆρ πρᾶγμα πλείονορ ὑπῆρχην ἐν τῷ
ἢ ἀναρεθῆρ ἐνι αὐτῷ, τοσοῦτορ ὁ ζημιώσας τῷ δεσπότηρ
δοῦναι καταδικάζεται. ἐρμηνεύσωμν δὲ τὰ εἰρημένα.
τῷ νόμω, ἀσασθῆ κατὰ τι δοκουῶτα, ἢ τὸ μὴ εἰρημένωρ,
εἴαρ τις ἀλλότριορ οἰκέτηρ ἀδίκως ἐνέλη, ἢ ὡμολογημέ
ται

νων εσιρ. ειπε δε η αλλοτριον τετραποδον, και ουκ ηρεκειν
τοντω, ουδ η διασικτως και αποτομωσειπε περι τοντω,
αλλα προσεθηκεν οπερ εν τω αριθμω ην πεκοιδωμ εσι.
τουτο δε προς εκθηνο βλεπω. εαν γρ προσδιωρισωσει
πε περι τετραποιδωμ, μη συνάψας δ ειναι αυτα εν αριθ
μω ην πεκοιδωμ, εμελλε το πρωτον του νομου κεφαλαον
ελκεδαι και επι θηριωμ αγριωμ μοι διαφεροντων, η κυ
νωμ, ηνικα τις ανθελε ταυτα. αλλ ουκ εβουληθη περι τω
των τι ο νομος ειπερ. περι γρ τοντων μονον διελεχθη
ετινα κυριως νεμεδαι, και αγεληδωμ ειωθε βοσκεδαι,
δποτα εισιρ ιπποι, ημιονοι, βοες, προβατα, αι γεσε. ει πε
ρι χοιρωμ δε το αυτω ηρεσε, και γαρ οι χοιροι τη ην πε
κοιδωμ περιεχονται προσηγορια. και τοντους γρ αγελη
δωμ νεμεδαι συνωμολογηται. τουτο γρ και ο ποιητης ο
μικρος εν τη δδουσεια διδασκει, ως ο αελιος μαρτιανος εν
τοτε οικειοις αυτου αναφερα ινσιτοντοις τοντων μεμνη
μεν ο ην επωμ.

δδουσσ.ρ.

iniuriam

δίας τόγγε σνέσσι παρήμλωρ, αι η νεμονται
ωαρ κοςακος ωέτηρ, επί τε κρήνη αρεθουση,
το η νεμονται δηλθ το αγεληδωμ βοσκεδαι. το δε ει
ρημλωρ τω νομω, iniuria occiderit, τουτο νοουμλω, πα
ρανόμωσ εφόνευσε, τουτέσι fine iure. ουκοω ει μη παρ
νομος ειν ο φόνος ακίνδυνος ο φονευσας. ει ουποτε χω
ρα τοντω τω νομω. οϊορ ηνικα τον σδμ οικέτηρ ανέλω λη
σιω οντα, ου κτεχομαι τω ακουιλίω. αλλα τότε ηνικα η
επαγόμλωρ μοι παρ αυτου κίνδυνος, ουχ έτέρωσ ηδυνήσ
θηρ εκκλίναι ει μη δια τ επαχθεισης αυτω παρ έμοϋ
πληγης. ει γαρ δυνάμλωσ διαφυγερ τουτορ ανθλωρ, κα
πέχομαι τω ακουιλίω. ουκ εσιρ υπενθυνος τω ακουιλίω,
δ εκ τυχηρας ανελωρ περισάσεωσ, ηνικα μη παρόσει ρα
θυμία τω γινομένω, ουχ ητορ γη του δδλου τον ητρίασ
ου

θυμίαρ ανελόντα ο νόμος τιμω ρεθαι. διδ εάρ τις εν τω
παίζωρ ακοντίοις, η και γυμναζεωσ παριόντα τον σδμ δι
κέτηρ πληξας ανθλωρ. ει η ρρατιώτης ηρ ο ητο ποιήθεσ,
εν τω κάμωφ, η εν εκείνω τω τόπω, ενθα γυμναζεωσ ποτε
ρρατιώταισ συνθεσ, ανενθυνοσ ο πληξας. ει δε ιδιώτης ηρ,
η εν τυτω τω τόπω ανθλωρ, επωδαι ιδιώτης εν οπωλοισ τυ
μναζεωσ ου νενομισαι, υπενθυνοσ εσα ο πληξας τω ακου
ιλίω. το αυτω φαη ει ει ρρατιώτης εν τόπω, εν τω μη συν
θεσ γυμναζεωσ ρρατιώταισ, παραπλήσιορ ημαρτερ, υποσε
σθηρ ε τω ακουιλίω. εαν ησ κλαδενωρ εκ του δένδρου
κλάδου κατερχθεντοσ, η εμορ οικέτηρ παριόντα πληξας
εφόνευσε, κρατη τω ακουιλίω. ητο δε λεγομερ, ει τουτο
γεγονερ οδου πουβλικιασ η βικιναιλιασ υποκαμημλωσ,
εδα γαρ αυτων εκβοησαι, ωστε παντα παριόντα πλω εσοσ
μενηρ φυλάττεδαι ηωσιν τω κλάδου. τουτο γαρ μη
ποιήσαισ προφάσει εν ραθυμιασ, ητοι culpre, υπενθυνο
εσα τω ακουιλίω. ει δε αυτωσ εζεβόσει, εν δε τον
του βοησ καπεφρονησερ ο οικέτης, ανεγκλητοσ ο κλαδεν
ωρ. και publica μλω εσηρ οδδσ, η τις και μιλιταρια λε
ται, παρ η τοτε ελλησι βασιλικη. η πάντες ανθρωποι κε
χρηται επι διαφορουσ αιωόντεσ τόπωσ. vicinalis δε
η επι κώμασ αγουσα. vicus γαρ η μώμη. δια ταυτης γρ
βαδίζη παρ επι τω κώμη απώρ. ει μλω τοι ανωθερ η ο
δου η εν μεσφ τυχορ τω αγρου εκλάθειμερ, ει και μη εζε
βόσειρ, πληρ, επει εν τοιουτω, γεγονε τόπω, εν τω ουδε
η ην εζωτικωρ εζουσία του βαδίζηρ ηρ, ατιμώρητ
ο πληξας. ιατροσ τις τον εμορ δικέτηρ φλεβοτομη
σαισ κατέλιπερ αθεραπειτορ, τεπελντηκερ ο δικέτης. ο
ακουιλιοσ αγμόζω ητ του ιατροϋ. επωδαι δε ειρηκομλω η
κουλπα φονενσαντα, κατέχειδαι τω ακουιλίω, ειδεναι
χηρ ως και η απωρία εις κουλπαρ αναγεται. οϊορ ιατρορ

Item si putat

Praterea

τις ἑαυτὸν εἶναι λέγων, ἀτέχνως τὸν δικέτην τὸν σὸν ἀνθέ-
 λερν, ἢ φάρμακον αὐτῷ δέδωκεν οὐ δειρομύω, ἢ κατὰ και-
 ρόν οὐχ ἀρμόδιον. εἰ δὲ καὶ μουλίωμ ἐπικαθήμε-
 νος ὀχλήματι τῷ ἤνῃ ἡμιόνων ὄξυ ἀπαρίας ὀσμὴν ἐπιχέσθαι
 οὐκ ἠδυνήθη, καὶ τὸν ἀλλότριον ἀνθέλερ οἰκέτην, ὡς ἀπὸ
 κοιλίας ἐνοχος ἔσαι τῷ ἀκουίλιω. εἰ δὲ καὶ ὄξυ ἀδενεί-
 κει κρατῆσαι ἤνῃ ἡμιόνων οὐκ ἴχυσεν, δῶνα τὸν δὲ ἢ ταύ-
 τας ὑφ' ἑτέρου μάλλον εὐδενούει ἐπιχερῶναι, εἰς τῷ τῷ μ-
 λίωνος κοιλίωμ ἀναχθήσεται τὸ γεγονός, καὶ γενήσεται.
 χώρα τῷ ἀκουίλιω, τὰ ἐπὶ μουλίωμ εἰρημύα, καὶ ἐπὶ
 ἰππίως ἔλκερ δῶνάμεθα. εἴ γε τῷ ὀσμῶν τὸ ἵππου, ἢ δι-
 ἀδενέφαιρ μὴ δῶναθεῖς ἐπιχέσθαι, ἢ δι-
 ἀγνοίαν, ἀλλότριον ἀνθέλερ οἰκέτην. ἤρμηνεισαμὲν τὰ πρῶτα ῥήματα τῷ
 νόμου, εἰπωμὲν καὶ περὶ τῷ ἔξῃς. λέγει ὁ νόμος, **quanti-
 id in eo anno plurimi fuerit**, ἢ τοῦ ὄσου ἐν τῷ αὐτῷ
 ἔνιαυτῷ πλείον. ὑπὸ ἤρχε. τί βούλεται ταῦτα τὰ ῥή-
 ματα; καὶ λέγομεν ὡς δὲ τῷ εἰρημύω τῷ νόμῳ, αὐ-
 τῷ ἀποκλήσεται ἢ ἔννοια. ἴσαίαιρ τις τὸν ἀλλότριον οἰκέ-
 τηρ χωλὸν ὄντα ἢ ἑτεροφθαλμου, ἢ φιλίαις ἐσερμηλύμ
 χήρως ἀνέλη. τὸν δὲ σωέβαινερ ἐν αὐτῷ τῷ ἔνιαυτῷ,
 καὶ ὄρ ἐδέξατο πλὴν πλῆγῃ ἀκέραιον εἶναι, καὶ διὰ τὸ τ-
 ῶμιώτερον, εἰς τὸν πίσω ἀνακαλῶν ὁ δικασθῆς τῷ τούτῳ δια-
 τίμησιν ποιῆται. καὶ εἰ τυχερὸν ὁ ἀναρεθείς οἰκέτης ἀκ-
 εραμος καὶ ὑγιῆς ὑπὸ ἤρχε πρὸ ἔννεα, ἢ δέκα, ἢ ἑνδεκα μ-
 νῶν, καὶ διὰ τὸ τὸ πλείον. ἄξι. ἢ ἢ, εἰς ἐκεῖνον τὸν
 χρονον ἀνάγωμ πλὴν διατίμησιν, ποιῆται πλὴν καταδί-
 κην. ἐκ τούτου δὲ κατασκευάζεται **pronalem** εἶναι
 πλὴν τὸ ἀκουίλιου ἀγωγῆρ. οὐ γὰρ μόνον εἰς τοσοῦτον τις
 καταδικάζεται εἰς ὄσον ἐξημίωσεν, ἀλλ' ἐστὶ ὅτε καὶ
 πλέον. ἐν τευθερῷ μολόγηται κατὰ κληρονόμωμ τάντημ
 τῷ ἀγωγῆμ μὴ παραπέμωσεται, ἢ **pronalem**, εἰ δὲ εἰς
 πρῶτον.

Imperii

His aniet

τοσοῦτον εἰς ὄσον τις ἐξημίωσεν ἔνοχ. ἐγίνετο, ἀμάρ-
 χως καὶ ὁ τούτου κληρονόμ. τῷ αὐτῷ ὑπεβάλλετο ἀγω-
 γῆ. καὶ τάντα μὴ ἐκ τῷ ῥήματων ὕβρι λαβῆρ. ἐκ δὲ φιλί-
 ἔρμηνειας ἢ ἐκ φιλί ἔννοιας ἀποτελεῖσθαι συμβαίνα τού-
 νόμου, ἀρέσκει οὐ μόνον πλὴν τού ἀναρεθῆντ. δικέτου
 διατίμησιν γίνεσθαι κατὰ τὰ εἰρημύα, τὸν τέσιν ἀνακα-
 λῶντ. ἑαυτὸν τὸ δικασθῆ. ἀλλὰ καὶ εἰ τι ἕτερον ἐκ φιλί
 τὸ σώματ. ἀναρεθείσως προσέγονερ ἡμῖν ἐξημίωμα,
 καὶ τούτο διατίμησθαι χῆ. ὄσον τὸν ἐμὸν οἰκέτῳ τελευ-
 τῶν τις ἐνέσαστο κληρονόμωμ. ἐδῶνάμερ τὸν τῷ κελεῦ-
 σαι ὑπελθῆρ πλὴν κληρονομίαν, τῷ τάντημ ἐμοὶ προσοφί-
 σαι. πρὶν ἢ δὲ τὸ τὸ γῆνται παρ' ἐμοῦ, ἀνθέλερ τὸ τὸν τις
 τὸν δικέτῳ. ἐπὶ δὲ ἀποκλῆναι συμβαίνα μοι πλὴν κληρονο-
 μίαν, οὐ μόνον καταδικασθῆσεται ὁ τὸ τὸν ἀνελῶν εἰς τῷ
 τὸ σώματος διατίμησιν, ὡς πρὸ εἰρηται, ἀλλὰ καὶ εἰς
 πλὴν φιλί κληρονομίας, ἢ ἢ ἐπέσομ. παρὰ πλῆσιν ἐκ τού-
 του τού ῥήματος ἀναφθεῖται. εἴ γε τις ἐξ ἑμῶν μουλῶν,
 οἱ τινες εἰκόασιν ἀλλήλων, καὶ διὰ τούτο πλείονος ὑπὸ ἤ-
 χορ ἄξια. καὶ εἰ μὴ τις τὰς δύο διατίμησαστο, εἰς ὁ-
 νομίσματα ἢ διατίμησιν αὐτῷ σωήγεται. εἰ δὲ κεχωρισμῆ-
 νως ἢ νομίσματα ἐκάσθῃς ἐγίνετο τὸ τίμημα. ἐὰρ οὐ τῷ
 τῶν τῷ μίαν ἀνέλη, οὐ μόνον τῷ ἀναρεθείσθῃς τῷ διατίμη-
 σιν, ἀλλὰ καὶ φιλί περιούσθῃς παρ' ἐξῆρ τῷ διατίμησῶσ
 πομείωσιν, ἢ γὰρ ἐκατὸν νομίσματα. τὸ αὐτὸ καὶ εἰ ἢ εἴ-
 πέθειππορ. εἴ τα ἕτεροι ἀνέλε. τὸν ἐν τούτῳ ἀρῆσιν ὄντα.
 ὅς καὶ τίμημ ἐπὶ τῷ τέθειππορ, ἢ γοῦν ἐκ ἐκτικτῷ ἢ κομ-
 δὸρ, καὶ τὸν τούτου ὑποκριτήρ. ὁ δὲ ὑποκριθῆς ἐκόσμαι τὸν
 κομῶντ, καὶ θασμασὸρ ἐδείκνυερ, ἐν πῶς ἀγῶσιν αὐτῷ
 σωῶμ. ἀνθέλε τις τούτῳ τὸν ὑποκριτήν. ἐπὶ ἀμφοτέρων
 ἢ ῥήματων ὁ ἀνελῶν οὐ μόνον τού φονευθέντος πλὴν δικ-
 τίμησιν, ἀλλὰ καὶ τὸν περιόντος παρ' ἐξῆρ τῷ φιλί διατίμη-
 σιν.

Ilud non

Libertati σιωε ἀπομείωσιρ. Ἐπὶ δὲ τῶ ἀναεστρωμένου δούλου δε
 αὐτῆς ὄχουσία δίδοται καὶ τὸ περιβαῖτον κινῆσθαι δικασήρ
 ομ, φημί τὸν ἀκουίλιον, καὶ τὸ προσγινομένῳ αὐτῷ θερασ
 πενῶν ζημίαιρ. κινήσει δὲ πρὸς τοῦτοισι καὶ τὸ publicū
 ἔγκλημα, τὸ Cornelian de sicarijs. οὐδὲ γὰρ ἡ priu
 ατα κινήθησιν ἀγωγῆ, τὴν publicam σβέννουσιρ. κατ
Capite tercio τέχεσιν οὐ μὲχρι τούτου τὸ πρῶτον κεφάλαιον, τὸ δὲ δευτε
 ρον οὐκ ἔστιρ ἢ χρῆσει. Ἐν ἧ ἔστι τρίτον κεφάλαιον
 περὶ πάσης φθί λαπομῶνεσ ζητήσεως ὁ νόμος διέξισι.
 διὸ ἐὰν τις τῶ ἐμὸν δικέτω, ἢ τὸ ἐμὸν τετραπόδιον, ὅπερ
 ἐν ἀριθμῶ τῶ πεκονδῶν ὄσι τραυματίση, ἢ γουρ ἐκένῳ
 τὸ τετραπόδιον, ὅπερ οὐ σωαριθμητῶν σίρ πεκονδῶν,
 οἶον κύνῃ, ἢ θηρίον ἀγρίου, ἀρκτους, ἢ λέοντας, ἢ λύκους
 ἀνέλῃ, ἢ τραυματίση, ἔπὶ γ' ὑποβάλλεται τὸ νόμου κε
 φαλαίον, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ πάντων τῶ λοιπῶν ζώων, ὁμοί
 ως ἢ καὶ ἐπὶ τῶ ἀψύχων, ἢ προσγινομένη ἔπὶ δεισώτῃ
 ζημία, ἐκ τούτου θεραπειέται τὸ κεφαλαίον. λέγει γὰρ ὁ
 νόμος. quicquid enim combustum, aut ruptum,
 aut fractum fuerit, τουτέστιρ ἐὰν τι καυθῆ, ἢ ῥαγῆ, ἢ
 κλαθῆ, ὥσε ἀρμόζου πλὴν ἀγωγῆρ ἐκ τῶ τρίτῳ κεφαλαί
 ου. ἐκ πορίηον δὲ ὁ νόμος ἐχρήσατο ταῖς δυο λέξεσι ἔπὶ
 vltum, καὶ ἔπὶ fractum. ἢ γὰρ τῶ rupti προσκογρία
 πάσας τελευτας ὄχῃρ κινῶσαι τὰς αἰτίας. Ruptum
 γὰρ λέγομεν τὸ διαφθαρέν διφθῆ ποτε τρέπῳ ὅθεν οὐ μὲ
 ρον τὰ καυθέντα ἢ κλαθέντα, ἀλλὰ καὶ ἢ χιθῆσιν ἐδῆς,
 καὶ τὰ σωθλαθέντα σκενῆ, ἢ καυθέντα, ἢ ὡς εἰώθασι
 λέγειρ διπλωθέντα. τί γὰρ ὅτι ἀργυρῶ ἢρ, ἢ καὶ ὁ ἐκχυ
 ρεῖς οἶνος, ἢ ἔλαιον, καὶ ὅσα διαυτῶν, καὶ τὰ διφθῆ ποτε
 τρέπῳ διαφθαρέντα, ὅθεν οὐ μόνον ἀπολλυμένα, ἢ χεί
 ρονα γεγονότα τῶ rupto περιέχεται. ἀμέλει τοι εἰ τις
 ἐκ τῶ ἐμὸν αἶνον κλάσειρ ἄντα, ἢ εἰς τὸ ἐμὸν ἔλαιον προ

τῶ ὑπάρχον, ἐνέβαλέ τι τοιοῦτον, δι' οὗ ἠφανίζετο
 ταῦτα, ὑποκίσειται τὰ τοιαῦτα τῶ τρίτῳ κεφαλαίον. ἢ
 κῆνο δὲ τῶ ὁμολογημῶν ὄσιρ, ὡσπερ ἐκ τῶ πρώτῳ κε
 φαλαίου τότε κατέχεται τις τῶ ἀκουίλιον, ἐπειδὴ ἢρ δὲ
 λαφ ἢ κούλα τὸν ἀλλότριον οἰκέτηρ ἢ τὸ pecus ἀνέλῃ.
 οὕτω καὶ ἐκ τῶ τρίτου, ὁ δόλος ἢ ἢ κούλα ἐνάγειται
 ποιεῖ τῶ ζημιώσαντα. οὐκοῦν κατὰ τὸν εἰκόσιμ ἄλλῃ
 λοιρ τὰ δύο κεφάλαια. ἐν ἐκείνῳ δὲ διενήνοχερ, ὅτι σὲ
 μὲν πρῶτον κεφάλαιον, περὶ οἰκέτου, ἢ πεκονδῶν φησίρ
 ἀναρῆσεως. τὸ δὲ τρίτον πότε, καὶ δὲ δευτερον, περὶ πά
 σης διαλαμβάνει τὸ λαπομῶνεσ ζημίας. καὶ οὐ μόνον ἐπὶ
 τούτῳ, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ ἐκείνῳ, ὅτι ἐπὶ τῶ πρώτου κεφα
 λαίου, ἐπὶ ζῴων τὸ δικασῆσ ἐαυτῶν ἀνακλῶ, ἐπὶ ἧ τῶ
 συμβαίνοντων ἐκ τῶ τρίτου κεφαλαίου, ἐπὶ τριάκοντα,
 ἢ ἡμέρας. καὶ ἐπὶ μὲν προσέκεται τὸ plurimi. ἐν ταῦτα δὲ
 σεσίγηται. ὡς ἐντεῦθεν παρρησίαν ἔχουρ τὸν δικαστῶν,
 εἰς ἐκείνηρ ἀναφέρειρ ἐκ τῶ τριάκοντα ἡμερῶν πλὴν ἡμέ
 ρων ἐν ἐλάτῳ ἢρ ἄξιον τὸ πρῶτον, καὶ χαρίσασθαι
 τῶ ἀναγομῶν. ἢ εἰς ἢρ πλείονος ὑπερῆ, καὶ ὡφελῆ
 σαι τῶ ἀναγοντα. ἀλλὰ κλάσειρ φησίρ ὁ σαβῖνος, ὁμοί
 εἶναι ποικίαιρ τῶν διατίμησιρ, ὡσπερ εἰ κἀνταῦθα, τὸ
 plurimi προσέκετο ζῆμα. ὁ γὰρ ῥωμαῖνος χυδαῖ
 δῆμος, κατὰ τὸν κἀντῶν φθί δικασῆσεως τῶ χυδαίου δῆ
 μου καὶ φθί συγκλήτου, τῶ ἀκουίλιον, δῆμαρχος οὐτῶ
 ἢρ, τὸν παρῶντα νόμον τρέντῳ, ἢ κλάσει τῶ plurimi
 ζῆματι ἐν τῶ πρώτῳ κεφαλαίον. κανόνι δὲ γενικῶ **Ceterum**
 δὲ περιλαβῆσ ὡς τὸ δίδεκετῶ ἀκουίλιον ἀρμόσι.
 ὡς τὸ δὲ οὐτίλιος. καὶ τῶ εἰ δέναι χρῆ, ὅτι ὁ νόμος
 ἐαυτῶν δίδωσιρ, ἐπειδὴρ ἀδικηθῆσ ὡμα. ἀλλ' εἰ μὲν ἐκ
 σώματῳ ἢ βλάβῃ προσγενήσεται, τυχόν φελαῖε ταῖς
 ἐμαυτῶ χυδαῖρ, ἢ μετὰ ἐνλου, ἢ λίθου, ἢ ἐτέρου τινοῦ

δργάνου πληξίας ανθλον, η ετραυματισα, διρεκτος ο ακουσι
 λιοι αρμοσφ. ει η σωμα μλν η δικηθη, ουκ απο σωματος η
 γεγονεν η βλαβη, διδοθη τινου τιλιου ακουσιλιου χρε.
 οιορ η εμορ ως οικετηρ, η το εμορ περως ενεκλασε εωι ρο
 τον, ωσπε λιμφ διαφθαρηναι. η το εμορ υπορ υγιου, ουτως
 ηλασε σφοδρω, ως μη ενεγκθη τω πληθος η διαστημα
 τω, αλλα διαβραγλωμ. η το εμορ τυχωρ προβατορ, η τιν
 εμορ βοω, ουτως τις διεταραξερ, ως ενεχθη αυτον
 κατα του κρημου και απολεσθαι, η κατα τι βλαβηναι. η
 εαρ τις τιν αλλοτριου οικετηρ πειση ανελεθηρ εις δην
 δρον, η κατελεθηρ εις φρεαρ, ειδως δυσχερεστατηρ και
 επικινδυνουρ πτω ανδου, η πτω καθου εινη. ειτα οδι
 κητης ανιωρ η κατιωρ ωλιθησε, και η ετελενητηρ, η πε
 ρι τι μερ τω βλαβη του σωματω. τι δε, οτι τον αλλ
 λοτριου οικετηρ τις απο γεφνρας η οχθης εβριψε κα
 τα του ποταμου. ειτα ουτω κατνεχθεις εν τω υδα
 τι επνιγη. ενταυθα τον διρεκτορ ακουσιλιου διδοναι χρε.
 ος γαρ ωθησε τον οικετηρ οικειω σωματι πτω αναί
 ρεσιρ ειργασατο. ει δε μηδε σωματι τις βλαψεν, ουκ
 δε σωμα εστι, το αδικηθηρ, ζημία δε τις προσγεγονεν,
 μοι αργουντος του διρεκτου, ουκ επηδη απο σωματω,
 και του ουτιλιου δε, δια το μη ηδικηθημ σωμα, ηρε
 σε τον ζημιωσαντα υποπιπτηρ τη **in factum**. οιορ
 τον εμορ οικετηρ, ως αμαρτανοντα τι δεσμοις περιεβα
 λου, τουτορ επερ τω οικτω και φιλανθρωπια κινηθεις, ει
 δως οτι φενξεται, λυσας αφηκε τιν δεσμων.

De iniuriis. Tit. iiii,

Οτι εωσι τους υβρισας ατιμωρητους οι νομοι. γενια
 κως δε iniuria λεγεται, παρ ο μη κατα νομου
 γινεται, quod non iure fit. ιδικως δε λεγεται con
 tumelia a contemnendo, ηρ οι ελληνες υβριρ καλου
 σιρ.

σιρ. λεγεται δε και culpa οπερ οι ελληνες αδίκημα
 καλουσιρ, ωσπερ εωι του ακουσιλιου. λεγομεν γαρ **da
 mnnum iniuria datum**, τουτεστι ζημία η αδικως
 γινωμενη. ποτε δε λεγεται **iniquitas** και **iniusti
 cia**, ηρ οι ελληνες αδικιαρ λεγουσιρ. οποτε γρ ο πρα
 τωρ, η ο δικασης, ου δικαίως κατα τινω αποφαινεται, **Iniuria**
 λεγομεν τιν ανικηθεντα **iniuriam accepisse**.

η δε υβρις αμαρτανεται ου μονου εργω, αλλα και λο
 γω. και εργω μλν, οποτε τις πυξ η ραβδοις, η ιμαντι τυ
 πηθη, ειτε κονουτιουρ τις υποση. **conuitium** δε εστι
 ηνικα τις εν επισημη τωπω φη πολεως, υβριρ επαγαγε
 μοι, ωστε και οχλουρ εντευθεν συναχθηναι. εργω δε γινε
 ται η υβρις, και ηνικα τις ειδως, ως ουδεμ αυτω επιφοει
 λω, επι νομηρ γεγονε των εμων πραγμάτων, ως δη δανα
 σης. λογω δε εαρ τις προς εμηρ υβριρ πεζουρ λογου εγρα
 ψερ, η εμμετρον επος, η συντεθηκε κατα εμου, η ελεδωκε,
 η ουδερ μερ τοντωρ εωραξε, οδουρ δε εωοισερ.
 ινα τι τουτωρ γηνηται. εκαστω γαρ τουτωρ κρατ
 τα τη **iniuriarum**. οιορ περιμω εγραφε επω υ
 βρισικουρ κατ εμου, σικουνητω σωεθετο, τερτιω
 τοντο εκδεδωκε, κουαρτοσ ουδερ τοντου μερ εωρα
 ξε, οδουρ δε οικειω παρεσκευασερ, η γραφωμ, η σω
 τερωμ, η εκδοθωμ πτω κατ εμου υβριρ. ει δε και τισ
 προιονση τη οικοδεσπονη, η τω πραιτεζαττω, η τη πρα
 ιτεζατται προιουση, τουτεσι τω νεω η τη νεα. οι γαρ νε
 αρ αγοντες πτω ηλικιαρ τη πρατεζαττα εχρωντο, φρημα
 δε τουτο ρωμαικουρ, εαρ ου ενι των προαρμλων προ
 οντι παρακολουθη. τις σιωχως, μηδερ φθεγγωμλος,
 η γουω και λεγωμ τι εωι τω τουε σωφρονας αυτων δια
 σρεφα τροπουε, κατεχεται τη **iniuriarum**. και ετε
 ροις δε πλεισις πτω υβριρ αμαρτανεται τροποις τωμο

Patitur

λογημῶν ἐστίν. ὑφίσταται δέ τις ὑβρισμὸς οὐ μόνον δι' ἑαυτοῦ, ἀλλὰ καὶ διὰ τῶν οἰκείων πατρίων, ὅντις ὑπεξουσιόους ἔχουσιν, καὶ διὰ φιλίας γαμετῆς. ἐκ δὲ τῶν ἑναντιῶν, ἐὰν ὁ ἀνὴρ ὑβρισθῆ, ἢ γυνὴ πλὴν iniuriarum οὐ δύνανται κινῆσθαι. τὸ τοιοῦτον γὰρ ἔρεσεν, εἰ καὶ τινες ἑναντιώθησαν. ὡς περὶ αὐτῶν τοῦ ἐμοῦ ὑβριδιέντος ὑπεξουσιόου πατρός, δίδοται ταύτοις μοι ἡ iniuriarum. περὶ ὑβριδος, ἢ καὶ τῆς γαμεφιλίας, ἐὰν ἢ ἐμὴ ὑπεξουσία θυγάτηρ γαμεθῆ ὑπὸ τῆς μητρὸς ὑβρισθῆ, καὶ αὐτὴ ὑβριδιῆσθαι, ὅτι τίσιος ταύτης ἀνὴρ, καὶ γὰρ ἢ ὁ πάντης πατήρ, ἔξομαι καὶ τῆς iniuriarum. ἐκ δὲ τῶν ἑναντιῶν, ἐὰν ὁ ἀνὴρ ὑβριδιῆ, ἢ γυνὴ τῆς iniuriarum οὐ δύνανται κινῆσθαι. διεφενδενεὶ δὲ γὰρ ὑπὸ τῶν ἀνδρῶν τὰς γυναῖκας, οὐ μὴρ τοὺς ἀνδρας ὑπὸ τῶν γυναικῶν δίκαιός ἐστι. καὶ περὶ τούτου ἡ φιλία νύμφης ὀνόματι φιλία γεγαμμένης ἔστι ὑπεξουσίω πατρὶ αὐτοῦ, ἀκωλύτως κινήσει τὴν iniuriarum. ἐὰν ὁ ἐμὸς δικέτης ὑβριδιῆ, οὐδὲ μεία αὐτῷ ἀπαγορεύεται ἀρμόσει, ἐξ ὧν ἢ αὐτὸς ὑβριδιῆ ἢ δοκῶ ἐγὼ ὁ δεσπότης ὑβριστῆ ἢ πρὸς ἑνα. ἀλλ' οὐχ οἱ ἄλλοι τρόποι ἡ ἢ γαμεθῆ ὑβριδιέντων, δίδοται μοι τῆς iniuriarum, διὰ αὐτῶν καὶ ἐπὶ δικέτου. ἐπὶ δὲ δούλου τότε ὑβριδιῆσθαι, ἢ νίκαι σκαὶ ὀρῆ κατ' αὐτῶν ἐπλημμελήθη, καὶ ὅπερ φανερώς εἰς ὑβρισμὸν ὁρᾷ τῆς δεσπότου, οἷον ἐὰν τις τὸν ἐμὸν μασίξῃ οἰκέτην, ἀρμόσει γὰρ ἐπὶ τούτου τοῦ θέματος ἡ iniuriarum. εἰ δέ τις conuictium ποιήσῃ ἔμῳ οἰκέτῃ, ἢ πῶς αὐτὸν τυπῆσῃ, οὐδὲ μεία μοι δίδοται ἀγωγή. ἐπὶ κοινῶν δικέτην μετὰ τιτίου, ἐτέπησας αὐτὸν, ὅτι ἐμοὶ καὶ τιτῶν ἡ iniuriarum ἀρμόσει, καὶ οὐ καθ' ἑμὸν μέρος τοῦ οἰκέτου δεσπότης ἢ φιλία ὑβριδος γίνεται διατίμησις. ἀλλ' ἐκ τῆς ποιοτικῆς τοῦ προσώπου ἐνόος ἐκάστου τῶν δεσποτῶν τὰ φιλία ὑβριδος κρίνεται, τί γὰρ εἰ ὁ μὲν ὄξει συγκλητικὸς τῶν δεσποτῶν, ὁ δὲ διδώτης, τοῦ αὐτοῦ δικέτου τίσιος μὲν εἶχε ἐρ

Scitis

Si communi

vsu

vsu fructum, καὶ κίριος δὲ τῆς δεσποτίας, ὑβριστῶν τῶν τοιοῦτων, εἰσὶν ἡ iniuriarum μόνον ἔμῳ καὶ τῆς φιλίας. ἐλευθερός τις ἐδούλου bene fide. ὑβριστῶν τῶν ἐργῶν, οὐχ ἀρμόσει σοὶ ἡ iniuriarum, αὐτῷ δὲ τῷ bene fide δούλου ἐνόντι δοθήσεται. ὡς αὐτὸν suo nomine κινῆσθαι τὸν κτην. ταῦτα δὲ λέγω, εἰ μὴ ἄρα σαφῶς διὰ τῶν εἰς σε καταφρόνησιν, ὑβριστικῶς αὐτῷ προσήλθοι, τότε γὰρ καὶ σοὶ δοθήσεται ἡ iniuriarum. τὸ αὐτὸ φραζέται καὶ ἐν νίκαις ἀλλόθιτος δικέτης bene fide σοὶ ἐδούλου. ὑβριδιέντος γὰρ αὐτοῦ, τῆς καὶ ταῦτα δοθήσεται σοὶ ἡ iniuriarum, ἢ νίκαι ἀποδείξει διὰ τῶν εἰς σε καταφρόνησιν πεπεσῆκα ταῦτα. ἢ δὲ φιλία iniuriarum κοινὴ ἐκ τῶν δυοδεκαδέλτων νόμου, εἰ μὴ μέλος τινὸς ἐρῆσθαι ταυτοπάθαι ἢ, τὸ αὐτὸ γὰρ ὑφίστατο, ὁ μέλος ἔρῆσθαι τινός. εἰ ἢ ὁ σωτὴς ἐκλασεν, εἰς χρήματα ἐγίνοντο αἱ καταδίκες, καὶ ἢ τῶν ἀφόρητον τοῖς παλαίοις, διὰ πλὴν προσοῦσας αὐτοῖς περὶ δυοδεκαδέλτων τιμωρίας ἐπινοησάμενος, τοῖς ὑβριδιῆσιν ἐπετρέπωντο διαβήσασθαι πλὴν ὑβρισμῶν, ἢ ὑπέσσαν, ὅσας βούλονται προσότητες, καὶ τυχερὸν αὐτοῖς ὁ ὑβριδιεὶς ἔλεγε, ὅτι διατιμῶμαι τῶν ὑβρισμῶν ἢ ὑπέσσαν ἑκατὸν νομισμάτων, καὶ ὁ φιλία iniuriarum ἀκρωμύλος, ποτὲ μὲν εἰς πούστον κατεδικάζετο, τουτέστιν εἰς τὰ ἑκατὸν. ποτὲ δὲ εἰς ἐλάττωνα προσότητα τῶν καταδίκην ἔφερεν, ὡς ἂν αὐτῶν δίκαιον ὤφθη, ἀλλ' ἢ μὴ ὑπὸ τῆς δυοδεκαδέλτου εἰσενεχθῆσθαι κοινῆς, εἰς ἀσωπῆσθαι ἐχώρησεν, ἢ δὲ ἐπὶ τῶν πρῶτων ἐπινοηθῆσθαι ἐν τοῖς δικαστηρίοις σιωχῆς ἐστίν. κατὰ γὰρ τὸν βαθμὸν τοῦ ἀξιώματος, καὶ τὸ ἀξιώσιμον φιλία πολιτείας τῶν ὑβριδιέντων, ποτὲ μὲν αὐξῆ, ποτὲ ἢ μὴνται ἢ φιλία ὑβριδος διατίμησις. ἐστὶ ὅτε γὰρ ἢ αὐτὴ ὑβρις, ὑπὸ τῆς αὐτοῦ προσφέρεται συγκλητικῶν ἀνδρῶν καὶ ἰδίωτη σιωχῶς πολιτενο

Sed si libero

Pena

Sc i μιλφ.

μύφ. τω μ συγκλητικοῦ λόγῳ χάρις ἢ ὑβρις διατιμῆσθ
 στη ἐκατόν πενήκοντα νομισμάτων. τ δὲ σώφρονος ἰδίῳ
 του ἐκατόν τῷ δὲ ἄσέμνῳ πενήκοντα. οὗτοι οἱ τ διατι
 μήσεως βαθμοί, σώφροντι κὴ ἐπὶ οἴκῃ ὑβριδιέντων, ἐτέρως
 μ δὲ Διατιμῆσεται ἢ ὑβρις, ἐὰν τὸν Διοικητῆ οἰκέτηρ πᾶ
 σκε μου τ περιουσίας ὑβρίση. Ἐτέρως ἢ νίκα ὑβρίση
 τὸν οἰκέτηρ μου, ὃ μίαν ἐνεχέειρσα φροντίδα, τυχὸν δι
 οικητῆ αὐτῆ ποιήσας, τ ἔν τῷ δε τῷ τόπῳ διακρίμῶν μ
 κτημάτων. ἄλλως δὲ ἐπὶ τοῦ ἀτελεστάτου κὴ ἐν δε
 σμοῖς ὄντος οἰκέτου. οὐδὲ ὁ κορηλί τ νόμ τω περι
 ὑβριως διαλεχθῶν ἢ μέλυσερ. ἐπειθὸνσε γὰρ κὴ αὐ
 τος πλὴν iniuriarum. ἢ τις ἀρμόζῃ ἐὰν ἐλευθερος λέγῃ
 ἑαυτὸν ὠθῆναι ἢ τυπῆθῆναι. ἢ ὅτι βία τις εἰσῆλθερ εἰς τὸν
 αὐτὸν οἶκον. τὸν δὲ αὐτὸν οἶκον νοῦμν, εἴτε ἐν ἰδίῳ οἰκίᾳ
 ὄκη, εἴτε μισοῦ, εἴτε προῖκα, εἴτε ὡς ἐν τῷ ἐδέχθη
 τραχῆα δὲ ὑβρις κινῆται, ἢ ἀπὸ πράγματ τ, ἢ
 ἀπὸ τόπου, ἢ ἀπὸ προσώπου. ἀπὸ πράγματ τ, οἷον ἐ
 ἀρ τις ὑπὸ τιν τ διέξεται τραύματα, ἢ ῥάβδῳις τυ
 πτηθῆ. ἀπὸ τόπου, οἷον ἐὰρ τις ἐν δεάτρῳ, ἢ ἐν ἀγο
 ρῇ, ἢ ἐπὶ ὄψει τοῦ τραίτωρ τ, τούτῳ τὸν ἄρχον
 τ τ ὑβριμ ὑποστῆ. ἀπὸ προσώπου, οἷον ἐὰρ ἀρχων ἢ
 βριδιῆ, ἢ ἐὰν συγκλητικός τις ἀπὸ. εὐτελοῦς ὑβριμ ἢ
 ποσῆ, ἢ τοῦς ἀνόντας οἱ παῖδες, ἢ ἄλλος πατέρων κς ὑβρί
 σωσιρ οἱ ἀπελευθῆροι. ἐτέρως ἢ τοῦ συγκλητικοῦ, κὴ ἢ
 τῷ γονέως, κὴ ἢ τῷ πάτρων τ, ἐτέρως δὲ ἢ τῷ ὄζωπι
 κοῦ κὴ εὐτελοῦς προσώπου ὑβρις Διατιμᾶται. ἐστ ὅτε
 κὴ τόπ τ πληγῆς τραχῆα ἀποφαίνα πλὴν ὑβριμ. εἰ
 ορ ἐὰρ τις τὸν ὀφθαλμὸν πληγῆ. οὐ διαφέρουαι δὲ πόπερον
 αὐτεξουσίῳ, ἢ ὑπεξουσίῳ ἢ ὑβρις αὐτῆ προσηρέχθη. ἐπὶ
 πάντων τραχῆα ὑβρις νομιθῆσεται. ὡς ἐν τῷ τῷ
 ἰξῶρ, ὅτι δὲ ὄρῳια παρῆσῆα τῷ ὑβριδιέντι. εἰ βούλεται
 ἰγνα.

Sed

Διτοχ

In summa

ἔγκλημα ἀκῶς κινῆρ τῷ iniuriarum, ἢ χρηματικῶς, ἢ τῷ
 πολιτικῶς. κὴ εἰ μὴ πολιτικῶς τάντηρ κινήση, Ἐ ἢ δια
 τίμησις τ ὑβριως κατὰ τὰ εἰρημλῶα γενήσεται. κὴ εἰς τὸ
 σουτὸρ ἢ καταδίκη ἐπιπεθῆσεται. εἰ δὲ ἐγκληματικῶς, ὃ φ
 ὀκιορ ἔσαι τῷ δικασοῦ, ὡς ἔξωθῆρ ἢ βούλεται ποινῆρ
 ἐπαγαγῆρ τῷ ὑβρίτῳ. τυχὸν ἐξορίαρ, ἢ εἰς μέγρος δῆ
 μυσερ. φυλαπέθω δὲ πᾶνταχῶ τὸ εἰσενεχθῆρ ὑτῷ Διατά
 ξιως τ φιλθῆας λήξιως ζῆννος. ὡςε τοῖς ἰχουσρίοις,
 κὴ τοῖς μείζοσι κατὰ τὸ ἀξίωμα, ἐξῆναι διὰ προκουρά
 τωρος πλὴν iniuriarum ἐγγυμνάξῃ ἐγκληματικῶς. καί
 τοι διὰ προκουράτωρος ἔγκλημα κινῆρ κενώλυται τις.
 διὰ προκουράτωρος δὲ ὄξῆσω τοῖς εἰρημλῶοις ὑποδέχε
 σθαι πλὴν iniuriarum, κὰρὰ τῆ αὐτῆ περιέχεται Διατά
 ξη. σαφέσιρον δὲ πάντα μαθῆρ Δωατὸρ τάντηρ ἀναγνόν
 τα διάταξιμ. οὐ μόνον δὲ ὃ τυπῆσας με, τῆ iniuria
 rum κρητῆται, ἀλλὰ κὰρ κῆνος ὃν κατὰ δόλορ τῷ το γέγο
 νερ, ἢ ὃς ἐπωλδασε τυφθῆναι με. ἢ iniuriarum ἀ
 ποσβέννυται τῆ προσπειήση. ὅθεν ἐὰρ τις ὑβριδιεῖς κα
 ταφρονήση τῷ γενομλῶοι, τῷ τῆσι μὴ ἀγανακτήση ἐπὶ τῷ
 τραχῆέντι, κὰρ ὡς δανὸρ τῷ το δέξεται, κατὰ τὸν δικῶ
 ορ λόγορ ἅμα τῷ ὑβριδιῆναι, τῆ κῆαῦτα ἐκ μεταμελείας
 πλὴν συγχωρηθῆσαρ ὑβριμ, οὐ Δύναται κινῆρ.

Non solent

Hec etiam

De obligationibus, quæ ex quasi deli cto nascuntur. Tit. v.

Εἰπόντες τὰς ἀπὸ δελικτωρ ἀπωγὰς, εἰπωμν κὴ τὰς
 ὡσανεὶ ἀπὸ δελικτωρ. ἐμοὶ κὴ τιτίῳ ἐδίκαζε μαί
 βιος. ἢ δίκηκῆ με. τυχὸν κὴ κηδῆρ ἐπὶ φείλοντά με κὰρ δῖ
 κασε. κὴ τὸ λιγέμλιν τῷ τῷ τοῖς νομικοῖς litem suā ἐποί
 κσε, τῷ τῆσι κὰρ ἑαυτῷ Δίκηρ ἢ γαρε. σκοποῦμν ἄρα τὸ το
 οὔτορ κοντράκτορ ὄξῃ, ἢ κουάσι κοντράκτορ ἢ δελικτωρ,
 κὴ τῆως κοντράκτορ οὐκ ἔσι, τὸ γὰρ κοντράκτορ τῷ δῖ
 ἰγνα.

πλὴ σωάνεσιρ ἀπαυτῶ. οὐ κατὰ σωάνεσιρ δὲ ἐμὴν ἢ δι
 κητέ με ὁ Δικαστής. οὐ δὲ κουάσι κοντζάκτρ. τὸ γὰρ κουά
 σι κοντζάκτρ, εἰ ἐὶ μὴ τῶν δ'νο τῶ σωάνεσιρ ἀπαυτῶ,
 ἀλλ' οὐκ ὀφείλει παρῆρησίαν ἔχειν ἐκ νόμων, εἰς τὸ γίνε
 σθαι, ὅπερ ἕξτη, ἐπὶ φη negotiorum gestorum. ἀργῶ
 δὲ οὗτος ὁ λόγος ἐνταύθα. οὐδὲ μία γὰρ Δέδοται παρῆ
 ρησία τῶ δικαστῆ ἀδικῶν ὅρ θούλεται τῶν δικαιοδωμῶν.
 ἀλλ' οὐτε δέλικτρ τω τῶ. ἐστὶ ὅτε γὰρ ὅτε ἀπαρτίας τῶ δι
 κάζηρ, οὐ κακῆ διανοία τω τῶ ἔπραξερ. ὅθεν ἐπαδὴ ἡ μαρ
 τῆ τι ὁ δικαστής, ὡς ἀπὸ τῶ κουάσι δέλικτρ κατέχευε.
 καὶ εἰς τοσοῦτῶρ καταδικάζεται, εἰς ὅτῳ ἀρ δοκιμάση ὁ
 Δικάζωρ αὐτῶ καὶ τῶ ἀδικηθέντι, χρῆναι αὐτῶ λόγῳ
 ποινηῶ καταβάλλειν. τῶ γὰρ βλαβέντι ἢ in factum ἀρ
 Item is. μόρι. ὑπὸ τῶ κουάσι δέλικτρ ἀνάγεται κακῶ τῶ
 θέμα. ἐμῶρ ἐγὼ ἐν τινὶ δικίᾳ, ἢ εἰς ὅτῳ δειπότηρ, ἢ
 καὶ μισθῶ τάντηρ εἰς ὅτῳ, ἢ προίκα. ἢ ἕξτε τις ἐντεῦθεν
 λίθῳ, ἢ κέρσομῳ, ἢ ὅτε ἔχερ ὑδωρ, καὶ τις ἢ παριόντῳ
 ἐβλάβη. ἐνταύθα ἐγὼ τῶ in factum. Διὰ τῶ οὐδὲ
 κυρίως δέλικτρ τῶ τῶ ἔσιρ. ἐπαδὴ ὡς ἐπὶ τῶ πλῆσῳρ, διὰ
 τῶ ἕτερου πᾶντα οἰκέτου τυχόν, ἢ ἐλευθέρου σωροικῶ
 τῶ μοι, καὶ ταῦτα ποιήσωρ, ἐγὼ κρατοῦμαι. ἔοικε τοῦ
 τῶ τῶ δέματι κακῶν. ὅκουρ ἐγὼ ἐν τῶ δέ τῶ δικίᾳ. αἰ ἢ
 θυρίδῶ αἰ ἐμαὶ ἐώζωρ εἰς τότῳρ Δημόσιον, δι' ὅ τῶ τῶ
 βουλομῶρ ὅτε ἢ παρῆναι. ἐν τῶ θυρίδι τῶ ἐμῶ ἔτεθῆ ἡ,
 ἢ γουρ ἐκρεμάθη, ὅπερ καὶ πεσοῦρ, ἢ δῶντο τῶ παριόντῳ,
 βλάβῳ. ἐστὶ δὲ ποινη δέκα νομίσματα ἐν τούτῳ τῶ δέμα
 τι. ἐν δὲ τῶ παραβόντι, ἐνθα ἐξήφθη τὶ καὶ ὅτε χυθῆ.
 τῶ ἀπλάσιον φη ζημίαρ, ἢ ὁ βλαβείρ ὑπέσῆ. εἰ δὲ ἐλιν
 διερεῶ παριών ἐντεῦθεν ἐρονεῦθῆ, εἰς πενήκοντα νομίσμα
 τα ἕξτη ἢ καταδίκη. εἰ δὲ ἕξ ἢ ἡ βλάπεται ἢ, εἰς τοσοῦ
 τῶρ καταδικασθέντα ὁ ἐν τῶ δικίᾳ μῶρ, ὅτε ἢ ταῦτα.
 γέγῳ

γέγονε, εἰς ὅτῳ ἀρ σωίδη ὁ δικάζωρ χρῆναι αὐτῶρ κα
 ταδικαθῆναι. ὀφείλει γὰρ ὁ δικαστής συμφηφίσαι τῶ τῶ
 ἰαχῶρ ὅτε ἐχόμενον μισθῶ, ἢ τὰ λοιπὰ διαπανήματα,
 ἢ τινὰ περὶ πλὴ ἐπιμέλαρ γέγονε. εἰ δὲ ἢ ὡρ ἐσερήθη
 ὁ παριών. τυχόν γὰρ τέκτῳρ ἢρ. εἰτα πληγείρ πλὴ χῆρα
 ἐργάσαθαι τέως οὐκ ἢ δύνατο. σκοποῦμῳ πόσορ ἢ μελλε
 λαμβάνειν ἐργαζόμενος ἐν ταύταιρ ταῖρ ἡμέραιρ, ἐν αἰ
 διά πλὴ πληγῆρ ἐργάσαθαι οὐκ ἢ δυνήθη. ἢ καὶ εἰ γέγο
 νερ ἀρῆθῳρ, οὐ μόνον τῶ παρῆρ ὄντορ χρόνου, ἀλλὰ καὶ
 τῶ μέλλοντῶρ, τὰς ὀπέρας διακῶμῶμεθα. ὁ ἐμῶρ ὑπεξο
 σιορ ἢ ὅτῳ ἐν δικίᾳ, κεχωριτῶρ ἀπὸ τῶ ἰδίου ἐ
 Si filius
 μου δικαδὴ πατρός. ἐν φη διαίτης αὐτοῦ ἐξήφθη τῶ
 ἢ ὅτε χυθῆ, ἢ ἐκρεμάθη ἐν φη αὐτοῦ θυρίδῶ, ἢ καὶ ἐτέθῆ,
 ὅτῳ ἢ κατάπῳσιρ ἐπικίνδωρ τῶ παριούσιρ. ἢ ἔσειρ τῶ ἰ
 λιανῶ κατὰ τοῦ πατρός μηδεμίαν εἶναι ἀγωγήρ, ἀλλὰ
 κατὰ αὐτοῦ τοῦ πατρός. τὰ αὐτὰ φασὶν, καὶ ἢ ἢνίκα ὁ ἐμῶρ
 ὑπεξοσιορ Δικαστῶρ ἢ δίκῆσῶ σε. κατὰ αὐτῶ ἢ ἔσειρ τῶ in fa
 ctum, οὐ κατὰ ἐμοῦ, τοῦ πατρός. ὅτε ἐκίτωρ τίς ἢρ τε
 Item exerciti
 ὡρ, ἢ κακῆθῳρ εἰς ὅτῳ, ἢ παυδοχῆθῳρ. ἐὰρ ἐν τῶ κακῆ
 λείῳ, ἢ ἐν τῶ παυδοχῆθῳρ, ἢ τῶ παυδοχῆθῳρ ἢ δόλορ ἢ ὄνορ, ἢ
 γῶρ κλέψαντορ ὑποσῶ ἐγὼ ζημίᾳρ, καταχεθήσεται αὐτῶ
 τῶ in factum, ὡς ἀπὸ τῶ κουάσι δέλικτρ, μόνον μῶρ τοι, ἐν
 μηδεμίαν αὐτῶρ ἡμαρτε καδργίᾳρ, ἀλλὰ ἢ ἢ ἢ ἢ ἢ ἢ ἢ ἢ ἢ ἢ ἢ ἢ
 μισθῶ, δι' ὅτῳ ἢ ναῦσῶ ἢ πλῆ, ἢ τῶ κακῆθῳρ, ἢ τῶ παυδοχῆθῳρ
 δικηθῳρ. ἀπὸ τῶ κοντζάκτρ οὐκ ἔσειρ αὐτῶ ἐπιθῆρ ἢ νοχορ ἢ κ
 ριορ ἢ νεώρ, ἢ τῶ κακῆθῳρ, ἢ τῶ παυδοχῆθῳρ. οὐτε ἢ συνά
 λαγμα γέγονε πρὸς αὐτόρ, ἐπει δὲ πᾶσμά ἡ ἐλέγχεται
 κατὰ, καθὸ κκνορταρ ἀνθρώπουε εἰχε τοῦε ὑπερετέθῳρ.
 διὰ τῶ ὅτῳ ἀπὸ δέλικτρ καταχεθήσεται. αὐτῶ ἢ ἢ in
 factu ἀγωγή, τῶρ ἢ κληρονομιορ ἢ ἀδικηθέντορ σωθήσεται,
 καὶ δὲ τῶ κληρονομίᾳρ τῶ ὅτε ἐκίτωρ, οὐχ ἀρμόσει.
 De

Διαλεχθέντες περί τῶν ἑνοχῶν, χωρησώμεν ἐπὶ τὰς ἀγωγάς. ἔτι γὰρ ἔστι τὸ ἐν τῷ ἐπιηγελημένω ὑπολιμπανόμενον. εἰρήκαμεν γὰρ ἐν τῇ πρώτῃ ἰνστιτουτίωνι, τῷ νομοθεσίᾳ πλὴν ῥωμαϊκῆν καταγινοῦσθαι περὶ πρόσωπα, περὶ πράγματα, περὶ ἀγωγάς. ἐπιόντες οὖν πλὴν τῶν προσώπων διαίρεσιν ἐν τῇ πρώτῃ ἰνστιτουτίωνι, διδράξαντες δὲ καὶ περὶ τῶν πραγμάτων ἐν τῇ δευτέρᾳ, καὶ ἐν μέρει τῇ τρίτῃ, μνησθέντες δὲ καὶ τῶν ἑνοχῶν, εἰπωμεν καὶ περὶ τῶν ἀγωγῶν. ὁφείλας δὲ εἰδέναι, ὅτι ἅς Δίκας ἐκάλοιο οἱ ἄθνηαῖοι, ταύτας ἀκτίονας καλοῦσιν οἱ ῥωμαῖοι. ἔρηνηται δὲ ἀγωγαί, παρὰ τὸ ἄγερ τοῦ ἀγνώμονος ἐπὶ τὸ δικασήριον. ὀριζώμεθα δὲ τί ἔστι ἀκτίων ἢ τοῖ ἀγωγῆ. ἀκτίων ἢ δι ἀγωγῆ ἔστι Δίκασιν τοῦ ἀποαιτῆρ ἐν δικαστήριον τὸ ἐαυτῷ ἐποφελόμενον. τῶν δὲ ἀγωγῶν ἅς κινουμένων κατὰ τινος παρὰ Δικασαῖς, ἢ γοῦν τῶν ἀίρετοῖς Δικασαῖς περὶ τινος πράγματος, ἢ ἄκρα διαίρεσις εἰς δύο γένη ταῦτα κατάγεται. τῶν γὰρ ἀγωγῶν αἱ μὲν εἰσὶν ἰν rem, αἱ δὲ περὶ ἀνάληψιν. κινῶ γὰρ εἰς ἕκαστος κατ' ἐκείνου ὄρον ἔνοχος ἔχει, ἢ ἀπὸ συναλλάγματος, ἢ ἀπὸ ἀμαρτήματος. ὅτι λέγονται περὶ ἀνάληψιν, ἐπεὶ δὴ κατὰ τοῦ συναλλάξαντος προσώπου, ἢ τοῦ ἀμαρτήσαντος κινῶνται, καὶ ὁ κινῶν λέγει ταῦτα τὰ ῥήματα. εἰ φαίνεται τὸν ἀντίδικον χρεῖναι, λαῶναι, ποιῆσαι, καταδικασθῆναι αὐτὸν ὡς δικαστῆν. καὶ ἐτέροις δὲ τῶν ὁμοίων δυνατῶν γενέσθαι πλὴν ἀγωγῆν, ἢ καὶ κινουμένων κατ' ἐκείνου, ὅς τις οὐκ ἔστι ἡμῶν ἔνοχος, τῶν δὲ τινος πράγματος σωματικοῦ ὑπὸ πλὴν αὐτοῦ πελοῦντος κατοχῆν, ἐπαγορῆν αὐτῷ ζήτησιν, ἐπινοῦνται δὲ ἐν ταῦτα ἰν rem ἀγωγῆ. εἰ γὰρ κατέχεις ἀγρόν ἢ οἰκίαν, ἀπορῶ ἐγὼ λέγω φιλῆμαυτοῦ δεσποτείας εἶναι, σὺ δὲ τὰ αὐτὰ λέγεις, ἀποστῆρ σὲ αὐτὸν ἀποκαλῶν, κινήσω κτλ. ἔστι ἰν rem

rem λέγω, εἰ φαίνεται τὸ πρᾶγμα ἑμῆς δεσποτείας εἶναι, καταδικασθῆναι ὡς δικαστῆν τὸν ἀντίδικον. κινῶ δὲ πλὴν ἰν rem, ἢ τῶν σωματικῶν, ἢ περὶ ἀσωμάτων, ἢ ἢ κινῶσιν σορίως, ἢ νεγατορίως, ἢ σωματικῶν μὲν ἔστιν, ὁ ἀγρὸς, ἢ οὐκία. ἀσώματα δὲ, οἷον usufructus, δουλεία. ἀλλ' ἐπὶ τῶν σωματικῶν, κινῶσιν σορίως μόνον κινῶ, ἐπὶ δὲ τῶν ἀσωμάτων καὶ κινῶσιν σορίως, ἢ νεγατορίως, καὶ κινῶσιν σορίως μὲν κινῶ ἐπὶ τῶν σωματικῶν, ἢ ἢ κινῶσιν λέγω, εἰ φαίνεται τὸν δεσπῆ ἀγρόν ἑμῆς εἶναι δεσποτείας. κινῶσιν σορίως δὲ ἐπὶ τῶν ἀσωμάτων, οἷον usufructu, ἔτι ἢ ἀγρῶν, ἔτι ἢ οὐκίας, λέγω, εἰ φαίνεται τὸν οὐσον φρουκτον τοῦ ἀγροῦ ἢ τὴν οὐκίαν, ἐμὸν εἶναι. ἐπὶ δὲ φιλῆ δουλείας τοῦ ἀγροῦ λέγω, εἰ φαίνεται ἐξ εἶναι μοι βαδίζουσα τὸν ἀγροῦ τοῦ γείτονος, ἢ ἐκθέτῃ ὑδῶν ἔλκην, ἢ καὶ ἐπὶ δουλείαν οἰκίας. οἷον ἐὰν κινῶ λέγω, δίκασιν μοι προσεῖναι, τοῦ εἰς ὑψὸς ἀίρειν πλὴν ἐμῶν δικίαν. ἢ δίκασιν μοι προσεῖσιν τοῦ κακοποπτεῖναι, ἢ τοῦ ὑπεκτεῖναι ἐξώσιν κατὰ τοῦ σου μεσσανλῶν, ἢ κατὰ τῶν σῶν δωμάτων, ἢ τοῦ ἀποτιθεῖσθαι τὰ βάρη τῶν ἐμῶν δοκῶν κατὰ τῶν τειχῶν σου τοῦ γείτονος. νεγατορίως δὲ κινῶμεν τῶν ἰν rem, ἢ κινῶ ἐπὶ τῶν ἀσωμάτων λέγω, εἰ φαίνεται τὸν δεσπῆ μὴ ἔχειν τὸ δικασθῆναι τὸν ὑπὸ τῆν, κατὰ ἑμῆς δικίας, ἢ κατὰ τῆν ἐμῶν ἀγροῦ, ἢ τῆν ἐλάνθῃ ὑποζύγια διὰ τῆν ἐμῶν ἀγροῦ, ἢ ἔλκην ἐκθέτῃ ὑδῶν, ἢ τοῦ εἰς ὑψὸς ἀίρειν τὰ ἰδία δομοδομήματα, ἢ τοῦ κακοποπτεῖναι, ἢ τοῦ ὑπεκτεῖναι ἐξώσιν κατὰ τῶν ἐμῶν δωμάτων, ἢ κατὰ τῶν ἐμῶν μεσσανλῶν, ἢ τοῦ ἐπιθῶναι βάρη κατὰ τῶν ἐμῶν τοίχων. αὐτὰ δὲ πᾶσαι ἰν rem εἰσὶν νεγατορίως κινουμένων χωρῶν οὐκ ἔχουσαι ἐπὶ τῶν σωματικῶν, ἐπὶ δὲ τῶν σωματικῶν, ἐκείνος μόνος κινῶ πλὴν ἰν rem ὅς τις οὐ νέμεται. ἔτι γὰρ νεμομένην οὐ δίδεται ἰν rem, οὐδὲ δύναμαι λέγειν, εἰ φαίνεται τὸν ἀγρόν τῶν δεσπῆ εἶναι, ἐν ἐπὶ δὲ μόνον θέματα, ὅτι νεμομένην δύναιται

κινῶν πῶ in rem ὅς τις ἐνέμεται, ἐν τὰ ξίρ ἄκτορος ἐπέχεσθαι, ἄπειρ ἐν τοῖς πλατυτέροις ἢ διγέσωρ εἰβλίσιος προσφύρωσ φηνήσεται. ὥστε αὐτῶ, δ' ἔχρ σωελόντα εἰ πῆρ, κινῶται ἢ in rem ἐπὶ σωματικῶν καὶ ἀσωμάτων. ἐπὶ σωματικῶν μὲν μόνον κομφεσορίως, κομφεσορία δ' ἐστὶν ἀσφαλιστικὴ ἢ ἡνίκα τίς σωματολογεῖ τὸ προσὸρ αὐτοῦ δίκαιον, λέγουσιν, εἰ φαίνεται τὸν ἀγρόν φη εἶναι δεισποτείας, ἐπὶ δ' ἐπὶ τῶν ἀσωμάτων ἐν κομφεσορίως, καὶ νεγατορίως, κομφεσορίως μὲν ἡνίκα λέγω, εἰ φαίνεται τὸ ντι frui ἐμὸν εἶναι, νεγατορίως δ' ἡνίκα τὸ δίκαιον ἀρνούμαι προσεῖναι τῷ ἀντιδίκῳ, λέγω, εἰ φαίνεται τὸ ντι frui μὴ ἔχειν τὸν ἀντιδίκον μὴ τὸ ἐμοῦ ἀγροῦ. ὥστε αὐτῶ ἐπὶ τῶν ἀσωμάτων οὐχ ὁ αὐτὸς κινῶ καὶ κομφεσορίως ἐν νεγατορίως, ἀλλὰ κομφεσορίως μὲν ὁ λέγω προσεῖναι αὐτῷ τὸ ἀσώματον, οἶον τὸν usufructum, ἢ τὴν δουλείαν, κατὰ φη ἄλλως δεισποτείας, νεγατορίως ἢ τὴν in rem κινῶ ὁ δεισποτικὸς τὸ ἀγροῦ, ἢ φη οἰκίας, διαβεβαον μῆκος τὸν ἀντιδίκον μὴ ἔχειν τὸ ντι frui, ἢ τὸ δίκαιον φη δουλείας κατὰ φη αὐτὸ οἰκίας, ἢ κατὰ τὸ σὸ ἀγροῦ, ἢ τίνος ἕνεκα κομφεσορίως δυνάμεθα κινῶ, οὐκ ἔτι δὲ καὶ νεγατορίως ἐπὶ τῶν σωματικῶν, καὶ ἡ αἰτία ἐστὶν αὐτῆ. ἕκαστος ἐνάγων ὀφείλει περιποιῆσθαι αὐτῷ τὴν νίκηρ ἐκ τῶν προσόντων αὐτοῦ. οἶον εἰ φαίνεται τὸν δ' ἐπὶ τὸν ἀγρόν φη εἶναι δεισποτείας, οὐ μὲν ὀφείλει κινῶν λέγειν, εἰ φαίνεται τὸν δ' ἐπὶ τὸν ἀγρόν μὴ εἶναι φη τὸ ἀντιδίκου δεισποτείας. εἰ γὰρ οὕτως εἰσελθῆ κινῶν, ἔρθ' αὐτῷ ὁ ἀντιδίκος πρῶτον μὲν ἐμὸς ἐστὶν ὁ ἀγρός. εἰ δὲ οὐκ ἐστὶν ἐμὸς, ὡς σὺ λέγεις, οὐ παρὰ τούτο σός, ἀλλὰ ἄλλου ἐστὶν. καὶ γὰρ οὐ πάντως τὸ μὴ ἐμὸν, ἢ δὴ σὸρ ἐστὶν. εἰ δὲ μήτε ἐμὸς, μήτε σός ἐστὶν ὁ ἀγρός, ὀφείλω σενικῶν ἐν τῷ παρόντι δικαστηρίῳ, διὰ τὸν κανόνα τὸν λέγοντα ἐν ἴσῃ αἰτία κρείττων ἐστὶν ἢ αἰρεσις τοῦ νεμορῶν. in pa

ri

ricausa melior est conditio possidentis. ἀλλὰ ταῦτα κινῶν ἐπὶ τῶν σωματικῶν. ἐπὶ δ' ἐπὶ τῶν ἀσωμάτων καλῶς κινῶν μὲν πῶ in rem, κομφεσορίως. κινῶν μὲν δὲ καὶ νεγατορίως, καὶ διὰ τί; μὴ καὶ ἐν ταῦθα ἐν τῷ κινῶ τις νεγατορίως πῶ in rem, μὴ λέγουσιν αὐτὸν καλῶς κινῶν, οὐ γὰρ ἐκ τῶν αὐτῶ προσόντων, ἀλλ' ἐκ τῶν σαφῶν τῶ ἀντιδίκου παρῶται ἐαυτῷ τὴν νίκηρ περιποιῆσθαι. λέγει γὰρ, εἰ φαίνεται τὸ ντι frui τὸν δ' ἐμὸν ἔχειν, ἀλλ' ἢ ἀπολογία αὐτῆ ἐστὶν ἐπὶ φη νεγατορίας ἐνάγωγῆς τῶν ἀσωμάτων, εἰ καὶ τοῖς ῥήμασι νεγατορίως κινῶ μὲν τὴν in rem, ἀλλ' αὐτῷ τῷ ἀποτελέσματι κομφεσορία ἐστὶν. ἐπεὶ δ' οὐ γὰρ σωματολογεῖται ἐμὸν εἶναι δεισποτικὸν τοῦ ἀγροῦ, ἢ φη οἰκίας, κατὰ τὸ ἀντιδίκου ἐαυτῷ προσεῖναι usufructū, ἢ δουλείαν φη σίρ, ἐγὼ λέγω, εἰ φαίνεται τὸν δ' ἐμὸν μὴ ἔχειν usufructū, ἢ δουλείαν κατὰ τὸ ἐμὸν ἀγροῦ. δοκῶ τῆ δυνάμει ταῦτα λέγειν, εἰ φαίνεται ἐλευθεροῦ δουλείας, ἢ ἐλευθεροῦ usufructu τὸν ἐμὸν εἶναι ἀγρόν. καὶ ἐστὶν οὕτως νοσημένη φη in rem ἢ ἐνάγωγῆ κομφεσορία, εἰ καὶ νεγατορίως πέφρασαι. αὐτὰ δ' αἰ in rem ὡς ἐποικισάμεθα μνήσκη, καὶ αἰ ταύτας ὁμοίαι, ἀπὸ νομικῶν καὶ πολιτικῶν αἰτιῶν ἔχουσι τὴν γένεσιν. εἰσὶ καὶ ἄλλαι in rem, ἔτι δ' ἐπὶ περσωνάλια, ἄς ὁ πρῶτος, ὅς οἰκίας ὀρηκτικῆς ἐπενοήσε διανοίας, ἀναγκαῖον δὲ ταύτας διὰ παρὰ δ' ἰσχυρῶν ἀποδῆξαι. οἶον ἐπιτέτραπῃ ἢ ἡρῆρ, ἐδ' ὅτε κινῶ τὴν in rem, μὴ οὐσουκαπιτενσασιν καὶ λέγειν, εἰ φαίνεται τὸ δ' ἐμὸν εἶναι, ὡς σὰν εἰ οὐσουκαπιτενθῆρ ὑπὸ ἐμοῦ. ἢ ἐκ τοῦ ἐναντίου, κατὰ τινος οὐσουκαπιτενσαντι τὸ ἐμὸν, καὶ νεμορῶν, δύνανται κινῶν ἢ λέγειν, εἰ φαίνεται τὸ δ' ἐμὸν εἶναι τὸ πρῶτον, ὡς σὰν εἰ μὴ οὐσουκαπιτενσασιν αὐτῷ ὁ δ' ἐμὸς ἀντιδίκος. καὶ τῶς εἰπωμῶν ἐνθα τις μὴ οὐσουκαπιτενσας πλάττειται ἐαυτὸν οὐσουκαπιτενθῆναι. οἶον

Sed istae

Namq; si cui

Dd i ὅς εἰ

ἢ εὐλόγου αἰτίας ἢ ἑσώκας μοι ἀλλότριον πρᾶγμα bona fide λαμβάνοντα, ἢ πωλήσας ἦτο, ἢ δωρισάμενος, ἢ κῆ εἰς προικὰ μοι ἐπισφύρα, ἢ ληγαπύσας, ἐδέομαι ἐγὼ ἕξειας, εἰς τὸ οὐσκαπίπυσαι ἦτο τὸ πρᾶγμα, ἐνεμήθημ αὐτὸ τυχοῦρ Δ/ο ἑταυτούς, ἐξέπεσον αὐτὸ κατὰ ἕνα τύχημ. πῶν dire ctam in re, κτλ ἢ νεμορῶν κινῆσθ οὐ δύναμαι. πῶν γὰρ ὁσὸτε οὐκ οὐσκαπίπυσσα. αἱ γὰρ in rem ἐπενοήθησαν, ἐπὶ τῷ ἕκαστον πῶν προσοῦσαν αὐτῷ δὲ ἀντὶ ἐκδικῆσθ Δε σποτείαμ. ἀλλ' ἐπεδὴ ἀπᾶνθρωπων ἐν τόντω τῷ δέματι ἀγωγῆμ μὴ δίδωσθαι ἀντὶς bona fide νεμορῶν, κτλ κατὰ τὴν χημ ἐκπεσόντι, ἐφεῦρεν δὲ πρᾶτῶρ in rem, ἀγω γῆμ, ἢ κινῶν λέγω, ἐπεδὴ τὸ δέμα, ἢ εὐλόγου αἰτίας, οἷον πρᾶσεως, ἢ δωρεῆς, ἢ προικὸς ἐνεμόμην, bona fide. ἔξεχε δέ μοι οὐσκαπιῶν, κῆ ἐν τῷ μεταξὺ πρὸ τέλῳς ἐπὶ οὐσκαπιῶνος ἐξέπεσα, ὡσανεὶ οὐσκαπι πυσσα, εἰ φαίνεται τὸ πρᾶγμα ἤ ἐμῆς εἶναι Δεσποτείας, λέ γε) ἢ αὐτῆ in rem, πρὸ βλίκιανῆ. ἐπὶ δὲ πρῶτος πουμελί κιος πρᾶτῶρ ταντῆρ ἐπενοήθησεν. ἔσιμ κῆ ἐκ τῶ ἐναντίωμ in rem κινῶν. ἐὰν γὰρ ἕνεμόμην τὸ ἐμὸν πρᾶγμα bona fide, ἐν τῷ μεταξὺ reipublice causa ἀποδῆμη σθ, οἷον διὰ πρῆσβείαν, ἢ ὑπὸ τούς πολεμίους γένηται, κῆ ἐν τῷ μεταξὺ, ἐν ὅσῳ ὁ μὲν ἀπᾶν κῆ, ὁ δὲ πρᾶ τῶ τῶ πολε μίοις ὄσθ, ὁ ἐπὶ οὐσκαπιῶνος πρᾶτωθῆ χθόνος, ὑπᾶρεψα σι δέ, ὁ μὲν ἐκ τῶ ἀποδῆμίας, ὁ δὲ τῶν κλειμίδις Διαφυγῶν, ἔξεσιμ ἐμοὶ τῷ Δεσποτῆ εἶσω ἑταυτῶ, μετὰ τῶ ἀντὶ ἀπο σροφῆμ ἀναπῆχθῆσθ, ἢ τοὶ ἀνατραπείσθ, τὸ οὐσκαπι ῶνος κινῶσαι τῶ in rem. λέγω ἔ ὡσανεὶ εἰ μὴ οὐσκαπιπυ σερ ὁ ἀντίδικος τὸ ἐμὸν πρᾶγμα. εἰ φαίνεται ἦς ἐπὶ ἐμῆς εἶναι Δεσποτείας, δὲ δὲ τοιστὸ ἕσομ εἶδος ἦ in rem, κῆ ἐτέροις ὁ πρᾶτῶρ ἐφιλοτιμήσατο, ἐκ ἐπὶ ὁμοίας ὀρμη σθ εἰς Δικαιοσύνης, ὡς περ ἐκ τῶ πωλατυτέρωρ βιβλίωμ τ

Rms

διγέ

ἦ ἔσωρ, ἢ τοὶ τοῦ πανδᾶκτου ἔξει λαβῆσθ. ἔσι οὐκ ἢ ἄλ λη in rem ἐπὶ τῶ πρᾶτῶρος ἐπινοήθησα, ὡσανεὶ ἐπὶ τῶ τῶ θέματος, ἐχρῆσθαι τῶ πολλοῖς, ἐξεποίησε τινὰ τῶ αὐτοῦ πρᾶγμάτων, κτλ ὡς Δεσποτῆς Διλονότι, διὰ ἐπὶ τρᾶδι τῶνος μετέσθθ πῶν Δεσποτείαμ ἐπὶ τῶν λαμβάνοντα, ἐξ εσι τῶς κρεδίτῶρσθ ἐξ ἀποφάσεως τῶ ἄρχοντος, τὰ τοῦ Δε βίτῶρος νεμορῶσαι πρᾶγματα, ἐν τῶ πρὸς περιγραφῶν αὐ σθ ἔγῃ γέγονη ἢ ἐκποίησις, κινῆσθ πῶν in rem κατὰ τοῦ Δια σκατέχοντος, ἢ τις λέγεται παυλιανῆ. ἐν ἢ λέγουσι ταῦ σθ, ὡς ἂν εἰ μὴ ἐτραδῆτενθ τὸ δέμα τὸ πρᾶγμα ὑπὸ τῶ Δεβί τῶρος, εἰ φαίνεται αὐτὸ ἐν τῶ τοῦ Δεβίτῶρος μεμενηκέναι Δεσποτεία. ἔσι καὶ σερβιανῆ, καὶ κουάσι σερβιανῆ in rem, ἢ τις ὑποθηκάρια πρῶσαγορευεται, ἐκ ἐπὶ τῶ πρᾶ τῶρος Δικαιοδοσίας, καὶ αὐτῶ πῶν αὐτῶν ὑπὸς κιστῆ σ χουσα. κέχρηται δὲ τῶ σερβιανῆ τῶ ἐπὶ τόντου τοῦ Δε σκατῶ. ἐμὶ δῶσω παρ' ἐμοῦ τῶ ἀγροῦ κτλ γέγονας μοι κολῶν, ἐπὶ τῷ παρᾶχθ μὴ λόγου μισθώματῶ καθ' ἕκαστον ἔτῶ ἕκαστον νομίσματα. εἰσῆγαγε δὲ ἐν αὐτῶ πῶ ἀγρῶ, κῆ πρᾶγμάτῶ τινὰ, οἷον ἵππας, βόας, οἰκέτας, ἐδῆτα, ἄργυρον, πακτεύσας, ὡστε μοὶ ταῦτα ὑποκῆσθαι λόγῳ τοῦ μισθώματῶ, ἐὰν συμβῆ σε ἀγνωμονῆσαι περὶ τὸ μίσθωμα, δύναμαι κατὰ παντὸς Διακατέχοντος πρᾶγ μα τῶ εἰσνεχθέντων χάριμ ἐν τῷ ἐμῶ ἀγρῶ, κινῆσθ τῶ σῆρ βιανῆ, εἰ μὴ ἀπολαμβάνω τὸ μίσθωμα. ἢ δὲ κουάσι σερ βιανῆ χῶραμ ἔχα ἐπὶ τόντου τοῦ Δεματῶ. ἐδᾶνεἰ σω παρ' ἐμοῦ 1 νομίσματα. Δεδωκᾶς μοι τινὰ πρᾶγ ματα λόγῳ ἐνεχῆρου, ἢ καὶ ὑπέσθ μοι σὰ πρᾶγ ματα, εἰσῶμ ὅτι καὶ ὑποτίθεμαί σοι, ἔνεκα τοῦ χρε ῶους τούδ, τὸ πρᾶγμα τὸ δέμα κτλ τὸ δέμα. ἀγνωμο σθ πούντῶ σου πρὶ πῶν τῶν χρεῶους κταβολῆμ, κτλ παν τῶ τῶ νομῶς κατέχοντος τὰ ἐνεχῆρα ὀθέντα μοι, ἢ δὲ ὑπ

Item Serviana

Item si quis

τεθέντα πράγματα, καλῶς κινῶ πλὴν κουάσι σερβιανῆρ, κὼ ἀποσῶ, εἰ μὴ καταβληθῆ μοι τὸ χρέος, μεταξὺ δὲ ἐνεχέου καὶ ὑποθήκης ὅσορ μὲν ἐπὶ τῷ κινῆταί με πλὴν κουάσι σερβιανῆρ, οὐδὲ μίαν ἕξιν διαφορά. εἴτε γὰρ ἐνεχούριασας μοι, εἴτε ὑποθεῖς τὰ σεαυτῶν πράγματα, σὺ δὲ εἴτωρ ὑπερῶν ἐδανείσω, δεδῶς κινῆσω τὴν κουάσι σερβιανῆρ. εἴσι δὲ ἐντέροις ἢ διαφορά. ἐνέχυρον γὰρ κυρίως λέγεται ἐκ ἑνοῦ ὅπερ πρῶτα δίδεται τῷ κρεδίτωρι, μάλιστα ἐν τῷ ἕξιν κινήτορ. ὅπερ δὲ δίχα τραδιτίονος μιλῶ συμφῶν ἢ ὑποτίθεται, τῶν κυρίως ὑποθήκη προσαγορεύεται.

In personam

οὐ μόνον δὲ ἰν ἰcm, καθὰ εἴρηται, ἀλλὰ καὶ περσωνας λίαν ὁ πράττωρ ἐπενόησε, ὅιορ τὴν pecuniae constituta. αὐτὴ δὲ οὐκ ἐστὶ πολιτικὴ. χώρην ἣ ἔχη ἐπὶ τούτου τῶν δέματος ἐχρεώσασας μοι νομίσματα. περιέτυχόν σοι, ἀπὴ τούρου σε ταῦτα. ἀσπιτομύνης τὴν, ἐβουλόμην τὴν πρῶσαν ἐνὸς κλησιν διαφυγῆν, ἀνεφώνησας ἐπιπῶρ, ὅτι τῆ δεσκάτῃ τῶν μινός ταῦτά σοι καταβαλῶ. πρῶτον ἔδουσας τὴν προδεσμίας ἀπῆτρου σε. ἔλεγες σὺ τὸν ὄρθε τῶν ἀγωγῶν τεχνολογῶν, μηδ' ἀμόρθερ ἐκυτῶρ ὑπενθωρ εἶνα. οὐδὲ γὰρ ἐπερωτήσας γέγονε, ἵνα κινήθῃ κατὰ σοῦ ἢ ex stipulatu. οὐδὲ μανδᾶτορ πρῶτῶν κολούθησε, ἵνα ἀρμόση ἢ mandati. ἐωρακῶς τῶν πλὴν σῆρ ἀγνωμοσύνῃν ὁ πραιτῶρ, ὡς ὑπεναντίαν, ὅτι μάχη τῶν αὐτῶ ὑποχέσεισιν, ὥρτισε τὴν pecuniae constituta. ἢ δὲ τὸ παλαιὸν ὁμοίαν ἵαντης τὴν pecuniae constituta, κὼ ἢ receptitia, ἢ τις ἀρμόζει ἕα πεζίτου ἀντιφωνήσαντος. κὼ κοινωνία μὲν τὴν receptitia καὶ τὴν pecuniae constituta αὐτῆ, καθὰ ἐκατέρωθεν ἀντιφωνήσεως τίκτεται. διαφορά ἣ, ὅτι ἢ μὲν pecuniae constituta, ἐπὶ παντὸς ἐτέρου ἀντιφωνήσαντος, χώρην ἔχη. ἢ δὲ receptitia, ἐπὶ μόνου τραπεζίτου. καὶ ἐτῶν διαφορά, ὅτι ἢ μὲν pecuniae constituta χώρην ἔχη, ἢ νὲ

καὶ ἄ

κα ἀντιφωνῆθῃ τὰ pondere, numero, mensura. ἢ δὲ receptitia, ὅτι δὴ ὅποτε εἶν τὸ ἐσοφελόμην, εἴτε κινήτορ, εἴτε ἀκίνητορ, ἀντιφωνήσαντος τραπεζίτου κινήθαι δύναται. οὐκ ὡς ἢ pecuniae constituta πλατύνεται μὲν τοῖς προσώποις. πᾶς γὰρ ἀντιφωνῆσεν οὐδὲ τῶν πράγμασιν. ἀντιφωνῆσῃ δὲ μόνον τὰ ponderis, numeri, mensurae. ἢ δὲ receptitia, ἐκ τῆ ἐναντίου, σενούτῃ τοῖς προσώποις. μόνος ἢ τραπεζίτης ταντῆ κρετῶν, πλατύνεται δὲ τοῖς πράγμασι, πάντα ἢ ἐν ἑαυτῇ ἐπιδέχεται τὰ ἐσοφελόμην. ἀλλὰ ταῦτα μόνον τὰ παλαιῶν διατάξεις δὲ γέγονε τὴν ἡμετέρου βασιλέως, ἢ τις εἴπε μόνον κινήθαι κὼ κατὰ τῶν πεζίτου, κὼ παντὸς ἐτέρου ἀντιφωνῆσαντος τὴν pecuniae constituta, ἀναρῶσα τὴν receptitiam. τὸ δὲ πᾶν τῶν πραγμάτων, ὅ ἐν ἑαυτῇ εἴχη ἢ receptitia, μετῆ γαγερ ἐπὶ τὴν pecuniae constituta. ὡς σημερον τὴν pecuniae constituta χώρην ἔχη, κατὰ παντὸς ἀντιφωνῆσαντος, κὼ ἐπὶ παντὶ πράγματι ἐσοφελόμην, ἐπενόησας ὁ πραιτῶρ, κὼ τὴν de peculio, κατὰ τὴν παρῶν, ἢ κατὰ τὴν δεσπότης προφάσας τὴν γινόμενων πρὸς τοὺς δικέτας, ἢ οὖς ὑπεξουσίους παρῶν σωμαλλογῶν, ἐφεύρε δὲ ἐπὶ τὴν ἰn factu, ἢ τις ἀρμόζει ἐπὶ τούτου τῶν δέματος, ἐὰρ ἀσπιτῶν σε χρέος, ἀρνηθῆ δὲ σὺ τῶν ἐσοφελίαν, εἴτα ἐπαγάγης μοι ὄρκον, ὁ μὲν δὲ ἐγὼ ἐσοφελίαν, ἐκ τούτου αὐτῶ τῶν ὄρκου δοθῆσεται μοι ἢ ἰn factu. κὼ ἐτέρας δὲ πλείστας ἀγωγὰς, ἐπενόησας ὁ πραιτῶρ. ἢ δὲ pecuniae constituta, ἀναρῶσα μὲν γὰρ πάλιν ἐπὶ αὐτῶν κατὰ παντὸς κινήθαι ἀντιφωνήσαντος, εἴτε ὑπερῶν αὐτῶ, εἴτε ὑπερῶν ἐτέρου καταβαλῆν τῶν ἐπὶ κινῆσας, ὡς ἐρωτήσεως δηλαδὴ μὲν δέμιας ὑποκαμίνης. ταντῆ γὰρ πρῶτον κολούθησας, πλὴν ex stipulatu, δίδουσι τὸ πολιτικόν. πλὴν Aetiones de peculio ἀγωγῆρ, δὴ τὸ κατὰ τὴν παρῶν, ἢ κὼ δὲ αὐτῶ

De constituta pecunia

ταῖς

τὸ ἐφευρητὸν ὁ πρῶτος, ἐπειδὴ ἐὶ καὶ τὰ μάλισα, ἐκ τῶν πρῶτων
 τούτων ὑπεξουσίους σωαλλαγμάτων, ἀντὶ τοῦ νόμου οὐ κα-
 τέχονται οἱ δεισπότες, ἢ πατέρες, τὸ τὸ ἄγνωστον τῆ πο-
 λιτικῆ νομοθεσίᾳ. ὁμοῦς Διὰ τοῦ φύσει δίκαιον μέχρι τῆ πο-
 reculij ποσότῃτος καταδικάζεται. ὁ πρῶτον peculium οὐ
 σία τῶν ὑπεξουσίων παίδων, ἀλλ' ἐν ὧν φησὶ καὶ δικλῶν
 ὅστις, ὁμοῦς ἢ καὶ οἰκειῶν, ὡς ἐπὶ τούτων δεισπότης, ἢ τούτων
 τρέφας μέχρι Ἰουανθῆς καταδικάζεται ἐπὶ ποσότῃτος.

Item si quis

ἢ δὲ ἀπὸ τοῦ ὅρκου *in factum*, δὲ γὰρ πλατύνετον
 περὶ αὐτῶν διαλαβῆν, χῶραν ἔχει, καθὰ εἴρηται, ἢ νικά, ἢ
 μοῦ ἀπατοῦντός σε τὸ ἐποφθλόμῳ, ὅρκου ἐπαχθέντος
 μοῦ ὁμόσω ἐποφείλαρ σε Ἰουάνθῃ ποσότῃτος, ἢ καὶ ἀ-
 πατῶ. ἐὰν γὰρ τανύτηρ μὴ καταβάλης, παρκοχρῆσῃ
 ταί μοι ἢ *in factum* ἀγωγῆ, ἢ κινῶν, οὐκ ἀναγκάζομαι
 δέξασθαι, πότιερ ἐποφείλομαι τι, ἢ οὐκ ἐποφείλομαι. ἀλ-
 λά τὸ τὸ μόνον ἀποδείξαντός μου, τὸ ὅτι περὶ ὧμοσα, ἀ-
 νάγη σε καταδικαθῆναι. ἐπειθὸς δὲ καὶ *poenales*

Poenales

ἀπὸ τῶν πρῶτων, οἷον ἐδικτον ὁ πρῶτος προτέρανερ,
 ἐλθῶν δὲ τις τὸ διεξήξεν, ἢ τοι ἀφῆρασαρ, ἐστὶ κατ'
 αὐτῷ *in factum* ἀγωγῆ, *albi corrupti*, τὰ τῆσιν ἔνεκα
 τῶν ἄλβων διαβράγυντος, ἄλβων δὲ λέγει τὸ ἐδικτον, διὰ
 τὸ λευκοῖς γεγραφῆναι γράμμασι, πολλὴ τῶν πᾶτρων, ἔ-
 τι δὲ καὶ τῶν πατρῶσιν ἐποφείλεται τιμὴ παρὰ τῶν παί-
 δων, καὶ τῶν ἀπελευθέρων, μέρος δὲ τῆ τιμῆς ὅστις καὶ τὸ τὸ
 μὴ δάωχθαι καλῆν τούτους εἰς τὸ δικασῆριον, δίχα αἰτί-
 σιως σωγνώμης, ὑπόθεσ δὲ τῆ παῖδα εἶναι ἐμαγκιπᾶτον,
 ἐπειδὴ δικασῆριον οὐ δύναται συνεσᾶναι, εἰ τὸ ἴνῳ ὁ ἴλ παῖς
 τὸν πατέρα, ὁ δὲ ἀπελευθέρους τὸν πᾶτρωνα, δίχα αἰτί-
 σιως συγγνώμης ἐπὶ δικασῆριον καλέσθαι, κρατῆτι τῆ *in*
factum. Ὁ εἰς φανερὰν χυσιῶν ποσότῃτος καταδικάζε-
 τῃ, τὸν ἐμὸν ὑπεκθῆτον ἀγόμενον ἐπὶ δικασῆριον, βία ἐξεί-
 λειτό

λετό

τὸ τῆς, ἢ κατὰ δόλορ οὐ συνεχώρησεν ἐλθῆν ἐπὶ τὸ δικα-
 σῆριον, καταδικαθῆσεται τῆ *in factū*, τὸ σούτον ἀπατοῦ
 ἄλλος, ὅσορ ἐγὼ τῆ καλῶμῳ ἐπὶ τὸ δικασῆριον ἀφῆραρ.
 εἰσὶ δὲ ὅτι ἕτερα ἀναγκαστικοὶ *in factū poenales*.

Preiudiciales

εἰ-
 σὶ δὲ ὅτι *preiudiciales* ἀγωγῆ, ἐπὶ διαφόρων κινῶν με-
 να θεμάτων. *preiudicium* δὲ ἔστι, τύπος ἀπὸ ἴντεν-
 τίνος μόνος συγκείμενος. οὐδὲ ἔχει καταδίκην ἐν αὐτῷ.
In rem δὲ ἔστι τὸ δικασῆριον, οἷον ὡς ἐπὶ τὸν τοῦ τῆ θέ-
 ματος. ἀπεμάχεται ὡς πρὸς τὸν οἰκῆτον δεσπότην, λέγων
 ἑαυτὸν μὴ εἶναι δόλορ αὐτῷ, ἢ γουῶ ὁ ἐμὸς ἀπελευθέρους ἀ-
 νεφῶν εἰς εὐχῆσιν, δύνατον κινῶν ἐπὶ ἐνός ἐκάστου
 τῶν τῶν δειμάτων, πρᾶτου δικαίως τῶ *in rem*. δύναται
 γὰρ ὁ ἀναφῶν εἰς ἐλευθέρια κινῶν λέγων, εἰ φαίνε-
 ταί με ἐλευθέρους εἶναι, καὶ οὐκ ἐπιπέπαγα καταδικασ-
 σον ὡς δικασῆριον. τοιαύτη δὲ εἰσὶ ὅτι *in rem preiudicia-*
lis, de partu agnoscendo, ἢ τοι πρὸς τοκετοῦ διαγνώ-
 σιως, οἷον εἴχορ ἐγὼ γαμῆτιν, ἐγκύμαρ γέγονερ ἐξ ἐμῶ.
 διελευθέρησεν δὲ γάμος, ἐτέχθη παῖς, οὐκ ἢ βδλόμῳ
 τῶ τρέφει: δάωχται κινῶν κατ' ἐμοῦ ἢ γωνῆ, ἀναγκασ-
 ζουσά με, ὡς ἐθέλω τῶ τῶν παῖδα. Ὁ ἀναγκασά με,
 εἰς ἀποδείξασθαι ὅτι ἐμὸν γέγονερ ἐγκύμαρ, τρέθῃ οὐκ εἰ-
 ρῆκαρ *preiudiciales* ἀπὸ τῶν, ὡς τὰς μὴ δύο, ἐπειθὸς
 σερ ὁ πρῶτος, ἢ δὲ μία κατὰ γῆτῃ ἐκ τῶν κληρῶν. ἐνθα λέ-
 γει τις εἰ φαίνεται με ἐλευθέρους εἶναι. εἰρῆκαρ ὅτι
 τῶ ἀγωγῶν, αἱ μὲν εἰσιν *in rem*, αἱ δὲ πρῶτων ἀλλοῖα. τῶ
 τῶ τῶν δικασῆριον, καὶ τῶ τῶν δὲ ἴσκαρ μὴ ἀλλοῖα, ἐκ-
 ἐνθα πρὸς ἄλλοις, τὸ μὴ δύναται τῶ ἐνάοντα τὸ ὑπὸ αὐ-
 τῶ δεσποζόμενον πρᾶγμα, διὰ πρῶτων ἀλλοῖα ἀγωγῆς ἀ-
 πατῆρ καὶ λέγει, εἰ φαίνεται τῶ ἀντιδικον τῶ τῶ τῶ
 πρᾶγμα, χυσιῶν μοι δούνη. οὐδὲ γὰρ τὸ ὑπὸ ἀρχορ ὑ-
 πό τῶν δεσποζόμενον τινός, τὸ τὸ αὐτῶ δὲ δύναται δύναται.

Sic itaque

δούνη

δοῦναι γὰρ ἐστὶ τὸ πρῆσαι δευότιμ. ἐπὶ πλείον δὲ ὁ ἄκτωρ
δυσπότης τῷ οἰκείου γενέσθαι οὐ δύναται, ὑπέξελέ μοι
τὸν φουρτίβου κονδικτίου, ὃν δύναμεθα κινῆρ κατὰ τὸ
κλέπτου, προφάσει αὐτῷ τῷ πράγματος τοῦ κλαπέτου.
μίασι γὰρ εἴν κλεπτῶν διὰ τὸ πολλαῖς αὐτοὺς κατέχευ
δα ἀγωγῶν, παραβαίνοντων ἐνανθὰ τοὺς κανόνας, διὰ
ᾧ μὲν εἰς furti, τὸ διωλάσιον, ἢ τὸ τετραπλάσιον λαμ
βάνοντων. αὐτὸ δὲ τὸ ὑφαρξεδῆρ ἀπαυτομῶν ἢ κατὰ κανόνα
διὰ εἰς in rem, ἢ πρὸς κανόνα διὰ τὸ φουρτίβου κονδικτί
τίου, λέγοντες, εἰ φαίνετὶ τόνδε χεῖναι δύναι. πᾶσαι
ἢ αἰ in rem, τῶ γενε λέγονται vendicationes. ὡσπερ
καὶ πᾶσαι αἰ περσωνάλια κονδικτίτιοι προσαγορεύοντ.
καὶ πῶθερ εἰρηται κονδικτίτιος, ἀναγκᾶν εἰπεῖν. condi
cere ὅτι, κατὰ τὸ ἀρχαῖον διάλεκτον, τὸ πρᾶγμα. πᾶ
λαι ᾧ ὁ ἔχωρ δίκην πρὸς τινὰ παρήγαγε αὐτῶ, ὅτι: ἐλ
θὲ τῆ δὲ τῆ ἡμέρα ὡς δικασόμενος μετ' ἐμοῦ. σῆμα φρον δὲ
καταχρηστικῶς λέγετὶ κονδικτίτιος ἢ ἀγωγῆ, ἢ ὁ ἄκτωρ
κινῶν λέγει, εἰ φαίνεται τόνδε χεῖναι δύναι. ἔπει δὲ κα
τὰ τὸ νῦν κρατού, οὐδὲμία πρὸς τὸ ἀντίδικον γίνετὶ πα
ραγγελία. οὐδὲ ᾧ παραγγέλλετὶ αὐτῶ ὁ ἐνάγων ὅτι δὲ αὐ
τὸν ἐλθῆρ τῆ δὲ τῆ ἡμέρα ἢ δικάσασθαι.

Appellamus

Esquens

Rei perse
quenda

δευτέρω τὸ ἀγωγῶν διαίρεσις αὕτη, ὅτι τὸ ἀγωγῶν τὰς μὲν κινουμῶν,
ad rei persecutionē, τὰς δὲ φιλόρ τὸ πρᾶγμα ἀπαιτῶν
τες, τινὰς δὲ ἐπὶ ἀπαίτησιν κινῶν, τινὲς δὲ εἰσι μικταί,
ἔχουσαι εἰς rei persecutionem, οἷσαι ἢ ἢ pecnales.
καὶ πρὸς μὲν rei persecutionem ἐπινοῦνται πᾶ
σαι αἰ in rem ἀγωγῶν. ἐπὶ ἢ τὸ περσωνάλιων, ὅσαι μὲν
ἀπὸ συναλλαγμάτων κατὰγονται, σχεδὲρ πᾶσαι, ad
rei persecutionem μόνων ἔχουσι πῶν καταδίκην, οἷον
ὁ δανθάκος κονδικτίλιος, ἢ ἀπὸ εἰς ἐπερωτήσεως ex litte
rularu, ἢ commodati, ἢ depositi, ἢ pro socio, ἢ ex

κινουμῶν

em

empto, ἢ ex vendito, ἢ locati, ἢ conducti. ἔπει δὲ
εἴπωρ πῶν depositi rei ἔχωρ persecutionem μόνην,
ὁφείλας εἰδέναι, ὅτι εἰ ταραχῆς συμβάσκει δημοτικῆς,
γούμῳ ἐμπερισμοῦ, ἢ τῷ ὥσεως ἀπειλουμῶν, ἢ ναυαγίδ μετ
λοντος γενέσθαι παρεθέμην τιτῶν πρᾶγμα, ἀπαιτῶν μῶν
δὲ ἐκ ἔπος μετὰ ταῦτα, ὑπερξεδῆτο ποιῆσθαι πῶν ἀπόδο
σιν, κινουμῶν εἰς depositi κατ' αὐτῷ τῷ τιτίου, ἢ εἰ κα
τὰ κληρονόμων αὐτῷ, ἢ ἢ ἐλέγχεται ὁ ὅλος ὑπὸ τοῦ κλη
ρονόμου ἀμαρτηθεῖς καταδικασθῆσεται, οἷ μόνον τὸ πρᾶ
μα, ἀλλὰ καὶ ἕτερον τοσοῦτον καταβαλεῖρ. καὶ σωαρίθμ
θῆσεται ἢ depositi εἰς τὸ διωλαῦ. καὶ τοιγε ἀπὸ συναλ
λαγμάτων ἐπερομῶν. ὁμοίως καὶ ταῖς μικταῖς σωαρίθ
μουμένη ταῖς ἔχουσαις ποιναῖς καὶ πρᾶγματος ἀπαίτη
σιν. αἰ δὲ εἰς ἀμαρτήματος ἐπερομῶν ἀγωγῶν, πο
τὲ μὲν μόνως κινῶν ἀπαίτησιν ἔχουσι, ποτὲ δὲ τοῦτο μὲν
κινῶν, τοῦτο δὲ κατὰ τοῦ πρᾶματος αὐτοῦ, ὡς αἰτὰς εἶ
ναι μικτάς. ποινηρ μόνην ἀπαιτοῦμῶν διὰ εἰς furti εἴτε
manifesti κινῶνται ἐπὶ τῶ τετραπλῶ, εἴτε nec manife
sti ἐπὶ τῶ διωλαῦ. τὸ δὲ πρᾶγμα αὐτὸ τὸ κλαπέτ, διὰ ἢ δια
ζουσαι ἀπαιτοῦμῶν ἀγωγῆς, ἢ διὰ εἰς in rem, εἴτε ὁ κλέ
πτης, εἴτε ἕτερός τις τοῦτο νέμεται, ἢ διὰ τὸν φουρτί
βου κονδικτίτιου, ὃν κατ' αὐτοῦ τὸ κλέπτου κινῶν δύνα
μεθα. ἢ δὲ vi bonorum raptorum μικτῆ ὅτι. εἴ
γὰρ τῶ τετραπλῶ ὅτι καὶ ἢ τοῦ πρᾶματος ἀπαίτησις.
ὡστε αὐτὸ πετραπλῶν οὐκ εἴν καθαρῶ ὅτι ποινηρ. ἢ ἢ ἐκ τῶ
ἀκουλίου ἀγωγῆ, μικτῆ ὅτι, οἷ μόνον ἢ νῆκα κατὰ τοῦ ἀρ
πουμῶν κινῶνται εἰς τὸ διωλάσιον, ἀλλ' ἐδ' ὅτε καὶ νῆκα
εἰς τὸ ἀπαιτοῦ ποιῆσθαι εἴν ἀγωγῆ. εἴαρ γὰρ τις τὸν ἐμὸν ὅ
κέτηρ χωλὸν ὄντα, ἢ ἕτερόφθαλμον φονευσῆ, ἔτυχε δὲ οὔ
τος εἴν ἐκείνῳ τῶ εἴναι τῶ ἀκέραιος ὡρ, τυχὸρ πρὸς, ἢ
ἢ, ἢ καὶ ἢ μινῶν εἰς πλῆγῆς, οἷ δὲ αἰετὶ ὁ δικαστὴς ἀνα

Ex maleficijs

Be i κλε

κλᾶ ἑαυτὸν εἰς τοῦσίω, ἐπὶ δὲ ὀκλήρου ζυαυτὸν, ἠνίκα
 τὸ πρῶτον κεφάλαιον τῷ ἀκουιλίου τρακταίζεται, καὶ
 ἐν ᾧ ἂν εὐρὴ χρόνος πλείονθ ἄξιον ὄντα τὸν ἀναγε
 θέντα οἰκέτην, πρὸς πῶ διατίμησιν ἐκείνης φη ἡμέρας
 ποιῆται τῷ καταδίκην, κατὰ πῶ δεδωμένῳ ἢ δὴ διαίρε
 σιν. ἰδού ζυταῦθα εἰ καὶ εἰς ἀπλοῦν κινῆται, ὅμως ἔχει καὶ
 ποιηθεῖ ἀπώλησιν. τῷ γὰρ ἀναγεθέντος οἰκέτου ἐστὶ ὅτε ἄ
 ξίου ὄντος κατὰ τὸν καιρὸν ἢ ἀνερέσειως ἰ νομισμάτων,
 ἢ καταδίκη γίνεται εἰς ῥ νομίσματα. Διὰ τὸ τοσούτου
 ἄξιον αὐτὸν γεγενῆσθαι κατ' ἐκθνον τὸν καιρὸν, ἐν ᾧ ὑγιῆς
 ἢ μ. μικτὴ δὲ ὕψι ὁμοίως ἀγωγή, καὶ ἐπ' ἐκείνου τῷ δέμα
 τος. πελευτῶν ἡ ἀληγᾶτον, ἢ φηδ' εἰκόμισσον κατέλιπε
 ἀκκλησίᾳ, ἢ μοναστηρίῳ, ἢ εὐκτηρίῳ, ἢ ἑτέρῳ ποιόντῳ σε
 πῶ τὸ πῶ. εἴτα ὁ τὸ ληγᾶτον, ἢ τὸ φηδ' εἰκόμισσον ἐσο
 φείλω, μέχρι τοσούτου τῷ καταβολῆν ὑφ' ἑτέρῳ ποιή
 σαθῶν, μέχρις οὗ εἰς δικαστήριον κληθεῖς παρεγένετο. τό
 τε γὰρ καὶ αὐτὸ τὸ καταλαφθῆν πρᾶγμα, ἢ ποι τῷ πῶ χρη
 μάτων ποσότητα ἀναγκάζεται δοῦναι, ἢ ἑτερον τοσού
 τῳ ποιηθεῖ ἕνεκα. ὡς ζυτεῦσθαι δείκνυσθαι, ὅτι εἰς τὸ δι
 πλοῦν ἔχει πῶ καταδίκην. εἰσὶ ἄνεσ ἀγωγαί, αἱ
 τινες ἢ φη ἰn rem καὶ ἢ personalis τῷ φησιν ἔχουσιν
 ἐν ἑαυταῖς. ποιούτῳ ὕψι, τὸ φημίαις ἐρρισκοῦνθαι, ὅπου
 ἀρμόζα μεταξὺ τῶν συγκληρονόμων, ἕνεκα φη διαρῆσε
 ως τῶ κληρονομαίῳ πραγμάτων. ἔχει γὰρ καὶ ἢ ἰn rem
 τὸ ἰδίωμα, καθὸ περὶ πραγμάτων κινῆτη. ἕκαστος ἢ συγ
 κληρονόμος ἐν μέρεσιν ἀπώτης ἐσίν. ἔχει ἢ καὶ πρὸς ἀπώτης
 ἀποπέλεσματα. ἐξετάζετη ἢ ἐπὶ αὐτῷ κατὰ γῆ) εἰς κατα
 δίκην κεφάλαια, ἢ τινες personalis, οὐ μὲρ ἢ ἰn re ὕψι
 οἰκῆ. ὡς ἐν τοῖς de iudicijs σὺν θ. ᾧ μαθησόμεθα. τὸ αὐ
 τὸ ὕψι ἐπ' ἑμ, καὶ ἐν τῷ cōi diuidendo. ὅπως κινῆσθ
 συμβαίνει, μεταξὺ τῶν ἔχόντων ἐπίκοινα πρᾶγματα, ὅς
 αἱ

Quaedam

οἷας δὴποτε αἰτίας, ἐπὶ τῷ ταῦτα, διελέσθαι, σωφ
 ρίδμνται τᾶς εἰρημύαιε ἀγωγᾶς, καὶ τὸ finium re
 gundorum, μεταξὺ τῶν ἀγρογετόνων γυμναζόμελων,
 οἱ τινες περὶ ὄρων πρὸς ἀλλήλους ἔχουσι φιλονηκίαν. ἐν
 δὲ τούτοις τὸς τρισὶ δικαστηρίοις ἐπιτέτραπῶν τῷ δικα
 σῆ, ἐνὶ τῶν δικαζομένων, καθὸ δίκασιν καὶ κάλλισον αὐτῷ
 φανῆ, προσκυροῦν τὸ κοινὸν πρᾶγμα, καὶ τῷ ἑτέρῳ ἑτε
 ρον ἀδιουδικατεῦσθαι. ὅιον καὶ τούτῳ ῥ νομισμάτων ἄξι
 ον, κακείνῳ ῥ νομισμάτων ἄξιον. ἐπὶ τούτῳ γὰρ συκρο
 τῆται τὰ δικαστήρια ταῦτα, ἐπὶ τῷ τῶ κοινότητα κατα
 παῦσαι πῶ ζυτεῦσθαι ἐγερμένῳ φιλονηκίαν. εἰ δὲ συμβῆ
 τῶ ἐνὶ προσκυρωμένῳ ἀγρὸν ἄξιον, α νομισμάτων, τῷ
 δὲ ἑτέρῳ οἰκίαν, ω νομισμάτων, καταδικασθῆσεται ὁ
 λαβὼν τὸν ἀγρὸν τῶν α νομισμάτων, διὰ τὸ μῆζον αὐ
 τῷ εἶναι τὸ μέρος, δοῦναι τῷ λαβόντι πῶ ῥ ω νομισμά
 των οἰκίαν, ῥ νομίσματα, ὡς πε ἕκαστον αὐτῶν ἔχει, ἢ
 νὰ ε νομίσματα. τριτὴ τῶν ἀγωγῶν διαίρεσις ὕψι
 ἔσθι. πᾶσα γὰρ ἀγωγή, ἢ εἰς ἀπλοῦν, ἢ εἰς διπλοῦν,
 ἢ εἰς τριπλοῦν, ἢ εἰς τετραπλοῦν ἔχει τῶ καταδίκην.
 περαιτέρῳ δὲ τῷ τετραπλοῦ οὐκ ἔσθι εὐρῆ. καὶ εἰς ἀ
 πλοῦν μὲν ἔχουσι τῶ καταδίκην, ὅιον ἢ ἀπὸ φη ἐπερω
 τήσεως ἀγωγή, ἢ ἀπὸ τῷ δανείσματος, ἢ ex em
 pto, ἢ ex vendito, ἢ locati, ἢ conducti, ἢ
 mandati, καὶ ἄλλα δὲ ἐκ πλείονων αἰτιῶν ἀνα
 φυόμενα ἀγωγαί. εἰς διπλοῦν δὲ, ὅιον ἢ fur
 ti nec manifesti. καὶ ἢ τοῦ ἀκουιλίου ὅς ἀρνήσεως,
 καὶ ἢ depositi, ἐστὶ ὅτε, ὅιον ἢ ἠνίκα, καὶ ἀποδίδοται,
 τὸ ταραχῆς χάρις, ἢ ἐμπεισμοῦ παρατεθῆν. ἔτι δὲ
 καὶ ἢ ferui corrupti, ἢ τις ἀρμόζα κατ' ἐκείνου, τοῦ
 προτρέψαντ, ἢ συμβουλεύσαντ τῷ ἐμῷ δικίτη ὡς
 τε φυγῆν, ἢ ὡς τε κῆτον προετῆ κατ' ἐμοῦ γενέσθαι, ἢ ἄ
 αἱ

Omnes autem

In duplum

σώτως ζῆν, ἢ ἀπλῶς οἰφθήποτε τρόπων χείρονας αὐτοῦ
τοὺς ὑρόπου; ἀποτελέσαι. κινουμένης ἢ τάντης ἢ serui
corrupti, ὅνυχθῆ τετα, καὶ εἰς τῷ ἢ ἀφωρεθέντων ὑπὸ
αὐτοῦ. πραγμάτων διατίμησιρ, εἰς τὸ διπλοῦρ ἔχρ τῷ κα
ταδίκην, καθὰ εἰρηκτα καὶ ὁ ληγάτον, ἢ τὸ φιλαίκομμιση
ὅση τὸ καταληφθῆρ σεπτοῖς τόποις, μέχρι φη εἰς τὸ δι
κασήσιρ ἀφίξεως μὴ καταβληθῆρ. εἰς τὸ τριωλοῦρ
γίνεται ἢ καταδίκη, ἐπὶ ἐκείνου τῷ θέματος. διατάξις
ὅση τῷ ἡμετέρου βασιλέως, ἢ τις τῷ τῷ ὑποθέσεων ἐκ
βιβασαῖς, λόγῳ ἀπορτούλων, ρήτόρ τι δίδοσθῆ παρεκε
λεύσατο, πρὸς πῶν ποσότητα πῶν ἔν τῷ βιβλίῳ ἢ ἀτιὰ
σεωρ ἐμπερομύνηρ, οἶον λόγου χάριρ μέχρι ἐκατὸρ νομι
σμάτων ὥρισε δίδοσθῆ τὸ ἡμισυ τῷ νομίσματος, εἰ δὲ μετ
ζωρ εἰν ποσότης πλείονα εἶναι καὶ τὰ σπόρτουλα. βουλὸ
μυνοσ οὐκ ἐγὼ τὸρ ἐμὸρ ἀντίδικον ζημιῶται, καὶ ὑποβασ
λῶρ πλείονι σπορτούλων δώσα, ἐποφελόμενος παρὰ αὐτῷ
ἐκατὸρ νομίσματα, ἔπειμα αὐτῷ βιβλίῳ εἰς ἅ νομίσ
ματα, καὶ λοιπὸρ ἀνάγκη γέγοσε τῷ ἀτιὰθέντι ὡς πολ
λῶς ὄυσσε φη ἐμπερομύνης τῷ βιβλίῳ ποσότητος, πλεί
ονα δούωμ σπόρτουλα, φη ἀτιὰσεως οὐκ ἔξεταζομύνης,
εὐρέθην ἐκατὸρ νομίσματα ἐποφελόμενος, ἢ ἐπαδῆ πλεί
ονα ὅρ ἔδρα αὐτόρ κατὰ τὸ ἀληθῆς δούωμ δέδωκε, λό
γου χάριρ ἕτερα ἐξ νομίσματα, τεχθήσεται κατ' ἐμοῦ ἢ
ἄκτωρος ἐκ φη εἰρημύνης διατάξεως ὁ ὅλζ λέγε κοινικί
τιος, μεθοδένωρ μὲ ἰη νομίσματα, αὐτὰ τε τὰ ἐκ περ
ρητοῦ δειδομένα ἐξ νομίσματα, καὶ ἕτερα ἰβ. τὸρ γὰρ
ex lege κοινικίτιον, ἀμάχως ἐκ διατάξεως τίντεως
συμβαίνα. εἰς τὸ τετραπλάσιον ἔχουσι πῶν κατα
δίκην, ἢ furti manifesti. ἔτι δὲ ἢ ἢ mecus causa. ἐ
ὰρ ἔξ ἐπαγάω φόβου τινι, παρασκευάσω δὲ αὐτόρ τῷ
οὐκ ἐμὸρ πρᾶγμα μοι παραδούνα, ἔξ κατ' ἐμοῦ πῶν me
cus

Tripli

Quadrupli

tus causa, καὶ καταδικασθῆσονται αὐτῷ, εἰς τὸ τετραπ
πλοῦρ, εἰς καὶ δνο in factum, εἰς ὃ τετραπλάσιον ἔ
χουσαι πῶν καταδίκην. οἶον ὡς ἐπὶ τούτου τῷ θέματος.
δέδωκα σοι ἐκατὸρ νομίσματα, ὡς κινήσαι κατὰ τίτιον
δικασήσιρ. καὶ ἀπραγμόνως αὐτῷ μὴ συγχωρήσαι δια
γερ. δύναται ὁ τίτιος κινήσαι κατὰ σοῦ πῶν in factum
ἔγωγῆρ, ἢ σε ἀπαιτῆν νομίσματα, ἢ καὶ ἐβουλετό τις,
μηδὲμίαιρ ἔχωρ κατ' ἐμοῦ ἄγωγῆρ, ἢ σικοφαντίαιρ εἰς
τὸ δικασήσιρ ἔλκαρ με. φοβηθεῖς ἐγὼ διὰ τῷ προσούσαρ
μὴ ἀπραγμοσύνηρ, δέδωκα τούτω νομίσματα ἐκατὸρ, ἔ
πὶ τῷ τὰ ἀπὸ λουμβλα διαφυγῆρ δικασήσιρ. δύναται ἐ
πισχεφείς κινήσαι κατ' αὐτοῦ τῷ in factum, καὶ τῷ ὑπὸ
ἐμοῦ δεδωμύων νομισμάτων ἀπαιτῆσαι αὐτόρ τὸ τετρα
πλοῦρ. εἰς καὶ ὁ ex lege κοινικίτιος ἐκ διατάξεως τῷ
ἡμετέρου βασιλέως, ἔχωρ εἰς τὸ τετραπλοῦρ τῷ καταδίκῃ
κην, ὡς ἐπὶ τοιούτου θέματος. ἢ τιασάμην ἐγὼ τὸρ ἐμὸρ ἀ
τίδικον, ἔπειμα αὐτῷ βιβλίῳ, φη ἐποφελόμενης κατὰ
τὸ ἀληθῆς ποσότητος. δέον τὸρ ἐκβιβασιρ ὀνόματι σπορ
τούλων λαβῆρ δνο νομίσματα, ἔλαβερ ἢ νομίσματα.
κινήσεται κατ' αὐτοῦ ὁ ex lege κοινικίτιος. τὸ τετρα
πλοῦρ τῷ ἢ νομισμάτων αὐτῷ μεθοδένωρ. εἰρήκαμην Sed furti
εἰς τὸ διωλοῦ ἔχρ τῷ καταδίκην, τῷ furti nec mani
festi, καὶ τῷ serui corrupti, καὶ τῷ ἀκουίλιον, εἰ τῷ de
positi. εἰσιρ ὅτε καὶ τῷ ἐπὶ τῷ ληγάτω, ἢ φιλαίκομμιση
ἀπαιτησιρ, ὅπερ κατελείφθη σιβασμίοις τόποις. διαφο
ρὰ δὲ μεταξὺ αὐτῶν τῷ ἄγωγῶρ αὐτη. ὅτι ἢ furti nec
manifesti, καὶ ἢ serui corrupti παντὶ τρόπῳ εἰς τὸ
διωλοῦν ἔχουσι πῶν καταδίκην, εἴτε ἀρνηθαί τις, εἴτε
ὁμολογῆ. ὁ δὲ ἀκουίλιον, καὶ ἢ depositi ἐπὶ τῷ εἰρημέ
νωρ θεμάτων, κατὰ μὲν τῷ ἀρνούμένων διπλασιάζοντα
ται, κατὰ ἢ τῷ ὁμολογόντων, εἰς ἀπλοῦρ ποιούται τῷ

Sed furti

καὶ

καταδίκη. ἐπὶ ᾧ τῷ ληγάτου τοῦ καταλφθέντος ἐκκλησίας, ἢ καὶ ἑτέροις τιμίοις τόποις, οὐ μόνον ἡνίκα τις ἀρθῆται ὅτι κατ' αὐτοῦ ἢ εἰς τὸ διωλοῦν καταδίκη, ἀλλὰ καὶ ἡνίκα ὑπερβῆται τοῦ καταλιμπανομένου ποινήσασθαι πλὴν ἀπόδοσιν, μέχρις οὗ κελευσθῆναι προσφόρων ἀρχόντων ὀχληθῆ. κατὰ γὰρ τοῦ ὁμολογουῦτος, καὶ πρὸ φθι κατὰ κέλευσιν ἀρχόντων ὀχλήσεως ἀγνωμονοῦντος, εἰς ἀπολοῦν ὅτι ἢ καταβολή, ἐπὶ δὲ τῶν εἰς τετραπλοῦν ἐχουσῶν πλὴν καταδίκη, ἔστιν αὐτῆ ἡ διαφορά. ἢ γὰρ

Item actio

metus causa διενήνοχε τῶν λοιπῶν τοῦτο, ὅπως σιωπηρῶς τῆ φωνῆ αὐτοῦ παρέπεται. ἐὰν γὰρ ὁ ταύτη ἐναγόμενος, κελευσῆ τοῦ δικαστοῦ, τὸ κατὰ βίαν ληφθῆναι πρᾶγμα ἀποκαταστήσῃ ὅτι ἐνάγοντι, ἀπολνεται. ὅπερ ἐπὶ τῶν λοιπῶν ἀγωγῶν οὐχ οὕτως ἔχει. ἐπὶ ἐκείνων γὰρ παντὶ τρώφῃ εἰς ἕκαστον εἰς τὸ τετραπλοῦν καταδικάζεται. οἷον ἐπὶ τῶν δυο, in factum, καὶ τοῦ ex lege κωνδικτικῆς τίου, ὅς τις ἀρμόζει κατὰ ἐκβίβασου, πλείονα τῶν νενομισμένων σπορετονλων κομισαμένου, ὡσπερ καὶ ἐπὶ φθι fur ti manifesti. ἢ ἀγωγῶν αὐτῶν εἰς bonæ fidei, αὐτῶν δὲ

Actioñi

strictæ. Bonæ fidei εἰσὶν αὐτῶν, ex empto, ex vendito, locati, conducti, negotiorum gestorum, mandati, depositi, pro socio, tutelæ, commodati, pignoratitia, familiæ herciscundæ, communi diuidundo. prescriptis verbis, ἢ λεωμῶν ἑσtimatoria. κώσα ᾧ αὐτῆ ὅτι, ἡνίκα διατιμωσάμενον πρᾶγμα, οἷον κόσμιον ἢ ἑτερόν ἢ τοιοῦτον παράσχω σοι ἐπὶ ὅτι πωλῆσαι εἰπῶν, ἢ φέρε μοι ἑ νομίσματα, ἢ αὐτὸ τὸ πρᾶγμα. καὶ ἢ ἑτέρα prescriptis verbis, ἢ τις ἀρμόζει ἐπὶ φθι πρμουτατίον. hereditatis petitio, εἰ καὶ τὰ μάλιστα γὰρ μέχρι φθι σήμερον ἐσασιάζετο αὐτῆ, καὶ ἔδληκον ἢ, πότερον συναριθμῆται τοῖς bonæ fidei

δικα

δικαστηρίοις, ἢ οὐ συναριθμῆται, ὅμως διάταξις τοῦ ἡμετέρου βασιλέως σαφῶς εἶναι ταύτην ἐκέλευσε τῶν bonæ fidei. καὶ ἢ rei uxoriæ πάλα. ἤρμοζε δὲ αὐτῆ μετὰ δὲ λύσιν τοῦ γάμου τῆ γυωακί κατὰ τοῦ δικεῖου ἀνδρός, ἐπὶ ἀναλήψῃ τῶν προικιμαίων πραγμάτων.

Fuerat

ἢ τῶν bonæ fidei. ἀλλὰ διάταξις τοῦ ἡμετέρου βασιλέως ταύτην ἀνελοῦσα, δέδωκε πρὸς ἀνάληψιν φθι προικὸς πλὴν ex stipulatu, ὡς οὖσαρ πλατυτέρων, καὶ πᾶρ τὸ φθι rei uxoriæ δίκουον ἐπὶ ταύτην μετήγαγε. καὶ τούτω ὅτι δέματι τῶν bonæ fidei πλὴν ex stipulatu ἀπετέλεσε. καὶ ἑτέρας πολλὰς διαμρέσας ἐπινοήσας αὐτῆ τῆ ex stipulatu, ἐπὶ ἀπατήσῃ προικὸς ἀρμολογῆσῃ, ἢ σιωπηρῶν δέδωκεν ὑποθήκην τῆ ex stipulatu, ἐπὶ ἀπατήσεως φθι προικὸς, ἢ προτίμησιν παντός δὲ ἀνδρῶσ, εἰ ἢ πρῆσβυτερός ὅτι ὅτι χρόνω, ἀλλὰ τότε ἡνίκα βουλεται ἢ γυνή, αὐτὰ τὰ ἐπιδοθέντα ὑπὸ αὐτοῦ λόγω προικὸς ἀναλαβῆναι. ὡστε οὖν ἐπὶ ἀπατήσῃ φθι προικιμαίας δωρεᾶς, ἢ τοι τῆς διὰ γάμου γινομένης δωρεᾶς, ἢ βουληθῆ χρῆσασθαι τῆ ex stipulatu ἢ αὐτῶν οὐ τεύξεται προνομίω. ἐπὶ ἢ bonæ fidei δικαστηρίων ἐξουσία δέδωται ὅτι δικάζοντι ἐκ τοῦ καλλίσου ἢ ἢ δικαίου κρῖναι, ὅσον ὅτι ἄκτορι τὸν ῥέον ἀποκαταστήσασθαι. μέρος δὲ τὸ ἐλευθέρας ἐξουσίας ἐκείνης τοῦ δικαστοῦ ὅτι ἢ τούτο. ἐὰν γὰρ ἢ ἐκινῆ κατ' ἐμοῦ ἀγωγῆ bonæ fidei, δέκα μὲ ἀπαυτῶν νομίσματα, ἀντεποφείλα δέ μοι ἐνομίσματα, κομπενσατέσας ὁ δικαστῆς, ἢ ἢ ἀντεποφείλα μοι, οὐκ εἰς τὰ ἐνομίσματα, ἀλλ' εἰς τὰ ἐμε καταδικάσῃ κομπενσατῶν δέ ὅτι ὁ ἀντέλλογῶ, τούτεσι τὸ ἀντελλογίσασθαι τὰ ἐσοφαλόμω. ταῦτα μὴ οὐρ ἢ φωνῆς βουλεται, τῶν bonæ fidei δικαστηρίων, ἐπὶ δὲ τῶν σρικτων, ἐπαδῆ τῆς ἰκρβείας αὐτῆ γίνεσθαι

In bonæ fidei

λά

ἄδωρος, εἰ κινῶν τις κατ' ἐμοῦ περὶ ἰ νομισμάτων τυχῶν,
 δι καὶ ἀντεποφείλα ε νομίματα, εἰς τὰ ἰ οὐδὲρ ἢ ἴσθω
 καταδικαδῆτομαι. καὶ ταῦτα μὲν, ὅσοι ἐκ φη ἀκριβείας
 αὐτῆ. Διάταξις δὲ γέγονε μάρκου το βασιλέως, ἢ ἕρ φη
 σίρ, ἀναγόμενον μεστρίτα ἀγωγῆ περὶ ἰ νομισμάτων,
 καὶ ἀντεποφείλα μὲν ε, ἀναδοῦ ἀντιτιθέντα τῆ ἀγω
 γῆ πῶν το δόλου παραγραφῆ. καὶ φη τοιαύτης ἀντιτε
 θέσεως παραγραφῆς, χώρα δίδεται τῷ δικασῆ, δέξασθ
 τὸ κομπενσατίονα, καὶ εἰς ε μόνον καταδικάσαι νομί
 ματα. ταῦτα μὲν οὖν ἐκ τῆν παλαιότερων διατάξεων, ἢ
 δὲ το ἡμετέρου βασιλέως παρακλιενεται διάταξις τὰς
 σαφῆς καὶ ἀναμφιβόλως κομπενσατίονας, ἴσθω ἴσθω
 μεοῦ πῶν ἀγωγῆ. εἴτε ἰν rem ὄσθω, εἴτε περσωνάλια, οἷορ
 ἔχε τις κατ' ἐμοῦ ἀγωγῆ, ἢ ἴσθω, ἢ καὶ bona
 fidei, περὶ ἰ νομισμάτων. ἀντεποφείλα δέ μοι γ νο
 μίσματα, αὐτῷ τῷ νόμῳ, ἅμα τῷ ἀντεποφειληθῆναι, ἢ
 κατ' ἐμοῦ ἀγωγῆ μεοῦται τρισὶ νομίμασι. ὡς μικέτι με
 ἰ, ἢ δὲ μόνον ἴσθω φειλην νομίματα. εἴπωρ ἢ ταῦτα,
 χώρα ἔχασ ἐπὶ πάσης ἰν rem, καὶ περσωνάλιας, εἰς ἴσθω
 ρημῶν μόνως φη depositi. εἰὰρ γάρ τις παραθήται μοι
 ἰ νομίματα, ἀντεποφείλα δέ μοι τρία, κινήσθ δὲ κατ'
 ἐμοῦ πῶν depositi, τὰ ἰ νομίματα μεθοδενσαι. ἀπο
 πώτατορ γὰρ ἐνόμισερ ὁ βασιλεὺς ἐμῶν βασιλεύς, ἀντι
 τίθειται τὸ κομπενσατίονα, καὶ προσήματι ταύτης, τῆν
 πρῶτα δέντων πραγμάτων μὴ γίνεσθ τὸ ἀπαίτησιμεις ἀ
 κέραιορ. εἰσὶ τινες ἀγωγαί, ἅς arbitrarias προ
 γορευομεν, διὰ τὸ φη κρίσεως ἐστῆσθαι τῷ δικασῶ. τῷ
 αἰς εἰ μὴ μεσιτείᾳ καὶ τῆ κελύσει τῷ δικασῶ, ὁ δὲ φη
 ἀποκαταθήσθ. ἢ εἰς μέσορ παραθήσθ, ἢ καταβάλη, εἰς πο
 χαρη δὲ τὸρ δικέτηρ, ἢ τὸ πρᾶγμα τῷ ἄκτορι, καταδικά
 ζασθ πάντως, τῶν δὲ παιήσας, ἢ ἀποκαταθήσας, ἢ ἐμ ἴ
 τῆν

Præterea

τῆν εἰρημῶν πρᾶξας, διαφένγει πῶν καταδίκηρ, διὰ τὰ ἰ
 δικῶς ἐγκέσθαι ταῦτα ταῖς ἀγωγαῖς. εἰσὶ δὲ αὐτὰ. αἰ
 ἴσθω ἰν rem, αἰ δὲ περσωνάλια. ἰν rem, οἷορ ἢ publicia
 ἢ αἰ κινῶ δὲ ταῦτηρ, εἰὰρ τῷ bona fide κατεχημῶν, ἢ οὐ
 σθακαπιπουρῶν εἰ τῷ μεταξὺ ἐκπέσω. καὶ ἢ Seruiana
 δὲ ὄσθω τοιαύτη, ἢ κινῶ ἴσθω τῷ πραγμάτων τῷ coloni, ὅς φη
 τῷ τῷ μισθῶμα ἢ τῷ ἀγροῦ ὑπέθετό μοι, τὰ ἐκτὸ εἰσενεχθῆσθ
 ταῦτα αὐτῷ πρᾶγματα. εἰσὶ ἢ ἢ ἢ quasi Seruiana, ἢ ἢ ἢ
 κληκαρία προσαγορευεται, παντὶ τῷ κρεδίτωρ πρῶτορ
 μῶν, εἰσὶ ἐκδικήσθ ἢ ἢ κλημῶν πραγμάτων. μῶς γὰρ
 τῶν κινουμῶν, εἰὰρ ὁ ῥέος κελύσει πεθερ τῷ δικα
 σοῦ, ἀποκαταθήσθ τὸ πρᾶγμα πρὸ καταδίκης, ἀβσολου
 τίονος τελέξεται. περσωνάλια δὲ εἰσὶ, ἀρβιτρία, ἢ me
 tus causa, καὶ ἢ de dolo. Metus causa δὲ ὄσθω, ἢ κιν
 ῶ ἴσθω, τὸ παρ' ἐμοῦ βία ἀφαιρεθῆρ ἀπαρ σ. εἰὰρ γὰρ
 πρῶτα εἰς τῷ δικασῆ, ἀποκαταθήσθ μοι τὸ πρᾶγμα, πῶν το
 τετραπλοῦ καταδίκηρ ἐκκλίνας. καὶ ἢ de dolo δὲ τοιαύ
 τη. οἷορ ἐδελέασας τυχῶρ μεθῆσας με, ἢ καὶ ἐτέρως πῶς
 ἀπατήσας, καὶ παρῆσθσας με τὸ μὲν πρᾶγμα τρῶτα
 τεύσαι σοι. τελευταῖορ ἐγὼ ἀναλαβῶρ ἐμαυτῶρ, κινῶ κατ'
 τὰ σου πῶν de dolo, καὶ εἰ πρὸ καταδίκης ἀποκαταθή
 σθαι μοι τὸ πρᾶγμα, ἐκφένγαι τὸ καταδίκηρ, καὶ πῶν ἴσθω
 πευθερ ἐπαγομῶν ἀτιμῶν. καὶ ἢ ad exhibendum δὲ
 ἀγωγῆ ἀρβιτρία εἰσὶ. εἰὰρ γὰρ ὁ ἀποκνήσθ πρᾶγμα ἀ
 ποκαταθήσθ οὐκέτι καταδικαδῆσθ. εἰσὶ πασῶν τῶν τῷ
 πῶν τῶν ἀγωγῶν καὶ τῶν ὁμοίωρ ἐπιτέτρηται τῷ δικασ
 ῆ, ἐκ τῷ καλλίσοι καὶ τοῦ δικαίου, κατὰ πῶν μῶς ἐκά
 σης ἀγωγῆς φνσίμ διατιμήσασθαι, καὶ κρίναι τίνα τρῶ
 πορ τὸ ἴκανόν γενέσθαι τῷ ἄκτορι προσήκθ. καὶ παρῆ
 ποῦμερ τῷ δικασῆ καθ' ὅσορ αὐτῷ δυνατῶρ εἰς κέσταρ πο
 σότητα, ἢ τῶν εἰς κέσταρ πρᾶγμα, ποιῆσθαι πῶν καταδίκηρ

κιν. εἰ καὶ ἐν κέρτα ὄξη ἢ παρ' αὐτῶν κινουμένων συναγωγῆς
 καὶ λέγειν, καταδικάζω τόνδε εἰς 3 νομίσματα, ἢ κα-
 ταδικάζω τόνδε εἰς τὸδε τὸ πρᾶγμα. οὐ μὴρ ἀποφαίνει
 ὅσα, ὅσον ἄρ' εὐρεθῆ ἔποφείλωρ. εὐρεθῆσεται γὰρ ἢ τοῖς
 ἀντικαταδίκῃ οὐ πέρτας γινομένων φιλονακίας, ἀλλ' ἐτέ-
 ρας φιλονακίας καὶ δίκης ἀρχή. παρανομα δὲ ὅσῳ
 ἄκτορι, αὐτῶν πῶν ἰντεντίονα καὶ τῷ συναγωγῆρ, εἰς τὸ ἀλη-
 θές περιποιοῦσθαι χρέος. εἰ γὰρ ἀποθεῖτο πλείονα ποσό-
 τητα ὡρ ἔποφείλωρ, οἷον εἰς 1 νομίσματα ἔποφελόμενος
 περὶ 15 ἐκίνησεν, οὐ μόνον τὰ περιττά οὐ λήφεται, ἀ-
 ἀλλὰ ὅσῳ ἄλκῳ ἔποφελόμενων αὐτῶν 1 ἐκπίπτα,
 ὅμοιος τὸ ὄρος plus petitionis, τὸ ψεύδῳ ἀναμίζου-
 τῆ ἀλκῆς. καὶ οὐδ' ἐβοηθῆται, οὐδὲ ἐχρεώσ τῆς εἰς ἀπέ-
 ρραυ ἀποκατάσσεως ἀπολάνσει, εἰ μὴ ἄρα ἐλάττωρ ὄξη
 ἢ κε ζῆλαιτῆρ. ὅσῳ γὰρ ἀφῆλικι ὡσπερ καὶ ἐν ἄλλαις πολ-
 λαῖς αἰτίαις causa cognita, τουτέστι πῶν αἰτίαι δια-
 γνοῦς, καὶ εὐρῶν αὐτῶν διὰ τὸ νέον φηί ἡλικίας αὐτῶν περι-
 ριγραφήντα, ὁ πρᾶττωρ αὐτῶν συντρέχει. οὕτω κἀνταῦθα
 φηί ὁμοίας αὐτῶν κατὰ τὸ σώκτες ἀξιοῖ βοηθείας, εἰς δὲ ὅτε
 καὶ τοῖς τελείοις δίδωσι πῶν ἀποκατάσσειν, ἢ νῖκα μεγί-
 σην καὶ εὐλογος αἰτία πρόφασιν παράχῃ τῆ πλάνης, ὡσπερ
 καὶ τὸν σφόδρα συνετὸν ἀπατηθῆναι, οἷον ὡς ἐπὶ τούτου ἔ-
 θέματῳ. τελευτῆρ τις καὶ ἔχωρ υ νομισμάτων περι-
 ουσίαν, ἐνεθῆσάτό με κληρονόμου. ἐληγάτευσε πρῖμον
 νομίσματα 3. σικονδρ. ρ. ἐπιζήσας τῆ ποιήσας φηί
 διαθήκης ἔγραψῳ δικέλλου, ἐν ᾗ κωδικέλλου, κατέλιπε
 τερτίω, καὶ κουάρτω, ἀνά 3 νομίσματα. ὁ φείλιος δὲ εἰ-
 δέναι ὅτι ὁ φαλκίδιος ἰρτο ἰνρεμοῖ τὸ ληγαυθῆρ ὑ-
 πέρ τὸ ζῆναούγκιον, καὶ εἰς τούτο περιέσσειν ὡς κηδὲ δα-
 κῆρ αὐτὸ καταλελειφθῆναι. εἰ τοίνυν μετὰ τῷ τού τεσάτω
 ρος τελευτῆρ ἀνεώχῃ ἢ διαθήκῃ, διελέξανθον δὲ ὁ κωδι-
 κέλλου

Si quis agens

κέλλου, καὶ οὐδ' εἰς ἡπίστατο ἢ ληγαυθῆρ, ὅσα γεγονόσσι,
 μετὰ δὲ τῷ ἐμῆρ ἀλιτίονα ἔλθῃ ὁ πρῖμος, εἰδῶς ὅσα υ νο-
 μισμάτων ὄξη ἢ περιουσία, ὅ νομίσας σ μόνα λεληγα
 τευθῆναι, καὶ ἔχωρ ἐμῆ, μὴ μόνον τὸ τέταρτον, ἀλλὰ καὶ ὑ-
 πέρ τὸ δ' . καὶ κινήσῃ κατ' ἐμοῦ ὑπὲρ 3 νομισμάτων, τῶ
 τέσιρ ἀκέραιον ἀπαιτοῦρ τὸ ληγαῦτον. ἐν δὲ ὅσῳ μεταξὺ ἄ-
 παφανῶσιν ὁ κωδικέλλου, ἐν οἷς ἦσαν καταλαφθέντα τερ-
 τῖω καὶ κουάρτω σ νομίσματα, ἢ καὶ μέρῳ ἦν λη-
 γαυθεντων πρῖμον ἀδεμπτευθῆρ, καὶ ἐντεῦθεν διαχθῆ,
 εἰς πλέον ἦν ἔποφελόμενων κατὰ τὸ ἀληθές ἀπήτησεν
 ὁ πρῖμον. διὰ τῶν εὐλογωτάτην αἰτίαν, καὶ συγγνωθῆ-
 σεται, καὶ τὰ σε νομίσματα λήφεται, καὶ οὐδ' ἐμβλα-
 βύσεται, εἰ καὶ δέον κινήσαι περὶ σε, ἐκίνησε περὶ 3.
 ἢ ἢ plus petitio, κατὰ δ' ἀμαρτάνεται τρώσας,
 πρᾶγματι, χρόνω, τόπω, αἰτία. πραγματι, οἷον ἐὰρ ἦς
 ἀντὶ 1 νομισμάτων ἔποφελόμενων αὐτῶν, κ ἀπαιτή-
 σῃ. ἢ καὶ ἐὰρ τὸν ἀγρόν, οὐ δεσποτικῆς ὑπῆρχον καὶ τὸ ἡμισυ
 ἐπὸ σοῦ διακερατομυλον, ἀπαιτήσω διὰ φηί in rem, λή-
 γωρ τῆς ἐμῆς εἶναι δεσποτικῆς πάντα τὸν ἀγρόν, ἢ γοῦθ
 κατὰ τὸ δῖμοιρον μέρος. χρόνω plus πετιτενω, οἷον ἐὰρ
 in diem ἔποφελόμενον ἢ ὑπὸ αἰρέσεως, πρὸ φηί ἡμέρας
 ἢ πρὸ φηί ἐκεάσεως φηί αἰρέσεως ἀπαιτήσω. ὡσπερ γὰρ
 ὁ βραδέως, τουτέστι μετὰ χρόνον καταβαλῶν, ἔλαττωρ
 δοκῆ καταβαλῆρ, οὕτω καὶ ὁ πρὸ τού χρόνου ἀπαιτῶρ
 plus πετιτενω, τόπω plus petitio ἀμαρτάνει, οἷον ἐὰρ
 τὸ ἔποφελόμενον μοι ἐν φανερῷ τόπω καταβληθῆναι, ἐν
 ἐτέρω ἀπαιτήσω τόπω, μνήμηρ μὴ ποικισάμενος ἢ τόπος,
 ἐν ᾗ δ' χρέος ἔδει μοι καταβληθῆναι. οἷον ὡς ἐπὶ θέμα-
 τος, ἐπηρεώθησά σε οὕτως, ὁμολογῆς δίδόναι μοι ἐν ἐφέ-
 σω 3 νομίσματα. ὅσον ἐπὸ φηί πολιτικῆς νομο-
 ρεσίας, οὐ δύναμαι σε ἀπαιτῆρ ἐν ἐτέρω τόπω

Pius autem

εί μη εν αυτη τη εφεση, εξωδιν γινωσκωσιν σε εν εφεσου, τόπω plus πετιτενω. εαρ γρ ευρεθη εν τη ρωμη, και πολωρ κινήσω κατὰ σου, τουτέσι μη μνησθεις εφεσου, εισάγεται η plus petitio. αλλ' επειδη σωθεβαινε γε μηδέποτε αποατθου δια το μη παραγινεσθαι επι πλυεφισον, και ονκ ηδωκαμνη αποατθου σε, ουτε εν τη εφεση, δια τω μη ευρισκεσθαι εν αυτη, ουτε εκδε εν εφισου δια τω plus petitionem, τουτου χαριρ ο πραιτωρ επεσθενησε τω πλαιντηρ εναγωγην. δεδωκε γαρ μοι εξουσιαν, ει κτὸς εν εφεσου οντι κινωρ κατὰ σου, μονορ μλυ τοι εν κνημνη ποιησω εν εφεσου, ει διαφυγω τω plus petitionem. εαρ γρ εν τη ρωμη κινήσω κατὰ σδ λεγων, εφαινετα τον αντιδικορ χηνωμ δωκι μοι ε νομισματα εν εφεση, ου δοκω plus πετιτενω. ει δε πολωρ, τουτέσι κνημνη μη γενομνη εφεσου, εισάγεται plus petitio. αφαιρομαι γρ το διαφερον και τ κερδου, ουπερ εμελλε τυχανωρ ο επερωτηθειρ, ει κατεβαλεμ εν τη εφεση. εδ' οπε γρ ευχερης ηρ αυτω τω κνημάτωρ η κτιαβολη εν τη εφεση. εκτὸς δε εν εφεσου δυχερεσάτη, κηλ ου δε αυτορ εις τα ε νομισματα καταδικαζεσθαι εκτὸς εν εφεσου. δε γαρ δεχεσθηναι τω ε νομισμάτων τοσαντα οσα κημιοντα εκτὸς εν εφεσου καταβαλωρ. τυχορ η εν τη ρωμη το χρεος καταβαλερ αναγκασθωμ, διασκενα κ νομισματα, εις το περιποιησθαι εαυτω τω ποσοτηκα, ηρ εχρω μοι δοκιμα. κηλ δια τουτο ου καταδικαζεται εις τα ε, αλλ εις π. εν τω δε ου κνημονευω εφεσου εν τη δικη εκτὸς κινωρ εν εφεσου, επειδη παρασκειαζω αυτορ εις ε νομισματα καταδικαθηναι η επουρα εναγωγη τω διαφεροντε δεχεσθαι ανωρεθ. δια τουτο plus πετιτενω. τουτ δε το διαφερον, ως επι το πλεον εν τω πιπρασκωμωρ φορτωρ μεγιστη δεχεται δια

φοραμ

φοραμ. διορ οϊνου, σιτου, ελαιου, ατινα καθ' ενασορ κλημα διαφορορ εχα τιμημα. απαι του μλωρ γρ εν τη ρωμη ε νομισματα, και τα προσοντα μοι φορτια διαπωλερ αναγκασθωμ, εδ' οπε ληφομα υπερ αυτη ε νομισματα μονορ. ει δε εν τη εφεση ταυτα διεπιπρασκορ, ελαμβασορ κ νομισματα. ου μονορ δε εν τουτοις, αλλα κηλ εν αυτοις τοις αργυριοις το διαφερον εκ τω κλιματωρ εισαγετα. ου δε γαρ εν παντι κλιματι οι αυτοι τοκοι αποσπουται. εν μλη γρ τη ρωμη, πολλων οντωρ ε δαναζοντωρ εδ' οπε παρα το δανεζοντορ μοι αποατουμαι το μέρος εν εκατοση, οπερ σωτεινη, εις ε νομισματα. εν δε τη επαρχια δια το ολιγορ ειναι τουε δανεζονταρ, διαφασαμνη εγω επι τω καταβαλερ σοι, απαιτουμαι λογω τουτορ το κημισυ εκατοση, τουτέσι εξ νομισματα. ωστε οω και εκ εν ποσοτητε ε τουτορ το διαφερον ποιητα κλιματα. δια τουτο οω αναγκασθωρ με κημιοντα εν εφεσου, εκτὸς εν εφεσου ποιημωρ πλυ εναγωγην, ινα το διαφερον σκοπηθη. ει η συμβη του επερωτηθηντα ευρεθη να κατὰ πλυ εφισον, σωρα οφειλα γινεσθαι κατὰ σου η εναγωγή. κηλω γρ εν τη εφεση, ουκ οφειλα κνημνη ποιησασθαι του τοπου. ισοδυναμει η τη κνημνη ονοματα ε τουτου, η εν τω τοπω γινωμνη εναγωγή. και προδηλορ οτι εν τη εφεση κημιοντου του δικασηριου, και το διαφερον απο του τοπου σκοπηθησεται. εομε τω plus πετιτενω Ηις αυτω οντι εν τοπω, η οατια plus πετιτενω. και πως ατια plus petitio γενησεται, ποτο συμβαινει επι τυε αλπεκατινορ, αλτερενατιωρ δε δεμ ο εσαμφοτερισμορ. οιορ επερωτησα σε, ομολογησθαι δωκω μοι σιχορ του δικετω, η ε νομισματα. η μετα ταυτα ηλησορ κημιοντα τα ε νομισματα αποατωρ, ατια plus πετιτενω, επειδη αφαιρομαι σου πλυ επιλογην, η η φνσις ε επρωτησεω σοι

καρ

ἑτέρα ἀγωγή, οὐ πάντως εἰς ὀλόκληρον ποιούμενη πῶν καταδικμη. ἔαρ γὰρ ἐγὼ προῖκα ὑποδέξωμαι παρά τ' ἔμην τῷ γαμεφί, εἴτα συζῶς ὁ γάμος, μετὰ ταῦτα διαλυθῆ, κινούσα κατ' ἐμοῦ πῶν, ex stipulatu, ἐπὶ ἀπατήσῃ φιλ προικός, οὐ πάντως λήφεται τὸ ὀλόκληρον, ἀλλ' εἰς ὅσον ἄρα κτλ. ἢ ἐμὴ περιουσία. καὶ εἰ μὴ συντρέχει ἢ ποσότης φιλ ἐμῶν πραγμάτων τῆ ποσότητι τῆς προικός, ἢ γυνὴ λήφει τὸ ὀλόκληρον. εἰ δὲ ἑκατὸν νομισμάτων ὄουσῃ τ' προικός, ἢ περιουσία εἰς πεντήκοντα συντείνῃ, εἰς πενήκοντα καταδικασθῆσομαι, διὰ τὸ εἰς τοσοῦτον ἔμφορῆμ. ἔδ' ὅτε καὶ ἔμφορον μου ὄντος, οὐ πάντως ἢ ἐμὴ γυνὴ πᾶσα λήφει τὸ προῖκα, διὰ τὸ ἀνεκφυλῆν αὐτῆ retentionis, ἢ ἕως τῆς ποσότητος μασὶ τ' προικός, εἰ δὲ ἐπιδοθῆ μοι πράγματα ἐν προίκα εἰς χίλια νομίσματα σωπίνοντα, δῶσα νήσω ἢ περὶ αὐτὰ ἑκατὸν νομίσματα, διαλυθέντος δὲ τῷ γάμου, ἀπαυτοῖμαι πῶν χιλίων νομισμάτων τῆ ποσότητα, δύνανται ἀντιπιδέναι καὶ λέγειν, ὅτι περὶ ἑκατὸν νομίσματα ἰδῶσάντῃ περὶ τοὺς ἀγρούς, ἢ τὰς δικίας, τὰς λόγῳ προικός ὑποδοθῆσθε μοι. ἢ ἐπεδὴ ἰρσο ἰντε, ἢ πᾶν αὐτῷ τῷ νόμφαί τοιαῦτη δαπάναι τῆ πρὸς ἀφαιρέσῃ οὐ καταδικασθῆσομαι εἰς τὰ χίλια νομίσματα, ἀλλ' εἰς μόνον ἐννεακόσια, εἰ γέγονε ἢ δαπάνη νεκροσασεία οὐκ, τούτῃσι δὲ ἀνάγκης δαπανηθῆσα. ἔμελλε γὰρ ἔδ' ὅτε κατὰ πῆμα ἢ οἰκία, εἰ μὴ περὶ ἀνανέωσιν αὐφί ἑκατὸν ἀνε λῶσῃσαν νομίσματα, διὰ τὸ, ταντι χρησῆσομαι ἢ ἕτερον τξίον, τούτῃσι τῆ παρακατασχέση, ἢ τις λέγεται ob necessarias impensas. ταῦτα δὲ πάντα τελεότερον ἐκ πῶν διγέσων ἐνεσι μαθῆμ. ἔαρ τις κατὰ τοῦ οἰκείου πατρὸς ἔμαγκιωτῶς ὦρ δηλονότι, ἢ ἀπελιθθῆτος κατὰ τοῦ οἰκείου πάτρωνος, κινῆσθαι δῆποτε ἀγωγή, ἢ ἔαρ ὁ κοινῶς κατὰ τὸ κινῆσθαι τῷ pro socio, οὐ πῶν ὁ ἐναγόμενος κα

sed si quis

ὄος καταδικασθῆσεται ὡς ἀντιδίκῳ, ἢ περὶ εἰς ὅσον ἔμφορῆ ἢ αὐτῷ περιουσία. τὸ αὐτὸ ὅτι, καὶ ἔαρ donandi anis ἰπο ἔπερωτηθῶ δ' αὐτῶν τινὶ ἑκατὸν νομίσματα. οὐτε γὰρ πῶν ὀφείλω καταδικασθῆναι αὐτῷ, ἢ περὶ εἰς ὅσον ἔμφορῶ. καὶ αἱ κομπενσατίονες ἀντιτιθέμεναι ὡς ἐπὶ τὸ πῶν ἔμφορον ἀποτελοῦσιν, ὥστε μὴ ὄλον λαμβάνῃν ὄρ ἄκτωρ, ὄπερ ἀπαυτῆρ πρῆσται. εἰ γὰρ κινῆ κατ' ἐμοῦ περὶ δέκα νομισμάτων, ἀμβασθῶρ ἀνεποφείλω μοι τρία νομίσματα, εἰς ἐπὶ ἀ καταδικασθῆσομαι, καθὰ ἢ ἢ δὴ προείρηται, διὰ τοτο εἴπωρ ὡς ἐπὶ τῷ πῶν ἔμφορον, ἔμφορῆ ἔαρ συμβῆ μὴ ἄφῃ εἴναι τὸ εἰς κομπενσατίονα ἀνευθῆ μῆλον χρέος, οὐ δὲ ἢ ττορ ὄ ἄκτωρ ἀπαυτῆσα τὸ χρέος ὀλόκληρον.

Compensationes

ἔρῃωσα τίλος διαφόροις κρεδίτωρσι πῶν ἔμφορῶν ὄσητα, ἐπικημῶν ἢ δανασῶν, ἢ ἀπαυτῆτων τὰ χρέα, ἔρῃωσα φιλ οἰκείας περιουσίας, οὐκ ἄρα κτλ. περὶ πῶν τῶν καταβολῆρ. εἰ συνέβη τῶν τίτιον αὐτῶν μετὰ χρόνον ἕτερα κτήσασθαι πράγματα, εἰς ἀξίωσῃ συντείνοντα ποσότητα, δύνανται οἰκρεδίτωρτες οἷα μὴ δυνῆσθῆντες ἐποπληρωθῆναι τὸ χρέος, πῶν λαπομῶν αὐτῷ ἀπαυτῆρ ποσότητα, καὶ καταδικασθῆσεται αὐτοῖς, οὐκ εἰς ὀλόκληρον, ἀλλ' εἰς ὅσον ἔμφορῆ. ἀπᾶνδρωσῃ γὰρ ἐνομίδη, φιλ ἰδίας αὐτῶν γυμνωθέντα περιουσίας, εἰς ἄπαρ καταδικασθῆσθαι τὸ χρέος.

Cum eo quod

Quod cum eo qui in aliena potestate est negotium gestum esse dicitur. Tit. vii.

ΕΝ τῷ εἰς προλαβοῦσι, μνήμηρ ἔμοικσάμεθα τ' de peculio, ἢ τις κινῆσθαι προφάση τῷ peculii τῷ δικέσῃ του, ἢ γᾶν τῷ ὑπεξουσίου υἱοῦ κατὰ τοῦ πατρὸς ἢ τοῦ δεσπότου. Δὲ τοίνω περὶ αὐφί εἰσῆρ, εἰς τοῦττορ γὰρ τῶν κωρῶν, πῶν αὐφί ὑπερεθέμεθα διδασκαλίαν ποιῆσθαι, ἀλλὰ χρεὶ καὶ περὶ ἑτέρων ἀγωγῶν, αἰ τινες χάριρ

Præterea ἢ δικαιοδική παρὰ τὸ distribuere, ὃ ἔστι διελθεῖν. **πρὸς**
 ταῖς εἰρημύλαις ἀγωγαῖς, ἐπεινόησε καὶ πῶν **de peculio**,
 ἢτοι **de in rem verso**, τουτέστι περὶ τῆς ἐν πράγμασι τῆ
 πατρὸς, ἢ καὶ δεσπότου στραφέντων, ἢ γουρ δαπανηθέντων,
 ἵνα εἰ εἰ παρὰ γνώμην τῶ δεσπότη σωθήλαγαμά ἔ
 γήνται πρὸς τὸν δικέτην, ὁμοῦς εἶτε τὶ δαπανηθῆναι περὶ
 πῶ οὐσίαν τῶ δεσπότη, τουτέστι **in rem versum** ἐγένε
 τῶ, εἰς τὸ ὅλον ὃ δεσπότης καταδικασθῆ, εἶτε οὐκ ἐγένετο
versum, εἰς τὸ πῶ μέχρι τοῦ **peculii** ποσότητος κτὰ
 δικασθῆ, ὁκοῦ δὲ **versum** γίνεσθαι εἰς τὴν οὐσίαν τῶ δε
 σπότη, ἔάν τι κατὰ τὸ ἀναγκάον ἀναλωθῆ περὶ τὰ αὐ
 τῶ πράγματα. ὅσον δαυσάμνος ὁ ἐμὸς οἰκέτης, τοῖς ἐ
 μοῖς κρεδίτωσι κατέβαλεν, ἢ μέλλουσάν μοι σίπην ὀ
 κίαν ἀνώρθωσεν, ἢ τῆ ἐμῆ φιλίᾳ σίπην ἠγόρασεν, ἢ γουρ
 ἔγρον, ἢ ἕτερον ὅσον δὴ ποτε πρᾶγμα ἀναγκάον ἢ γόρα
 σέ μοι. εἰ τοίνυν δέκα νομίσματα ἐδανείσατο παρὰ σου,
 καὶ πέντε μὲν κατέβαλε τῷ ἐμῷ κρεδίτωσι, τὰ δὲ ἄλλα ὅ
 πως δὴ ποτε ἐδᾶπάνησεν, ὑπὲρ τῶ τῶ πέντε **versum**,
 εἰς ὅλοκληρον καταδικάζομαι. ὑπὲρ δὲ τῶ μὴ δαπανηθέν
 τῶν εἰς ἐμὲ, μέχρι τοσούτου καταχερδίσσομαι, μέχρις ὅ
 ἐκτείνεσθαι τὸ **peculii** ποσότητος, οὐκοῦν ἐντεῦθεν δὴ ἔ
 λον, ὅτι εἰ πάντα τὰ δέκα νομίσματα εἰς πῶ ἐμὴν ἐδα
 πάνησιν οὐσίαν, οὐ τὰ πέντε, ἀλλὰ ὅλα τὰ δέκα νομί
 σματα ὁ κρεδίτωρ ἀπατήσεται με. αὕτη γὰρ ἢ **de peculio**,
 μία μὲν εἰς ἀγωγήν, διωλήρ δὲ ἔχει τὴν καταδικασθῆ. ἢ γουρ
 τις τὸ **peculium**, ἢ εἰς δὲ **versum** γίνεται ἢ ἀναγωγή καὶ
 ἢ καταδικασθῆ, ὁ τοίνυν δικασθῆ, ὁ φησὶ **de peculio** ἀκροώμε
 νος πρότερον εἴωθε κατανοῦν εἰ ἐδαπανηθῆναι τι περὶ πῶ
 οὐσίαν τῶ δεσπότη. εἰ μὲν τοι δεδαπάνηται, εἰς πῶ
 πῶ πάντως τὴν ποσότητα τῶ δεσπότη κτὰδικάζει, ἐ
 ἔπειτα γὰρ εἰς τὴν ἕκτην φησὶ ποσότητος τῆ **peculii** μετα
 βίσσεται

βίσσεται, εἰ μὴ ἄρ τῶ δαπανηθέντων τῶ οἰκέτη, εἰς πῶ
 δικέτην οὐσίαν δαπανηθῆ τῶ δεσπότη, ἢ γουρ μὴ πάντως
 δαπανηθῆ. εἰπόντες περὶ τοῦ **de peculio**, εἰπω
 μὲν τί ἔστι **peculium**. ὅρος **peculii** οὗτός ἐστιν, οὐνία φησὶ
 σική προσκεκυρωμένη ὑπεξουσίᾳ, κατὰ γνώμην πατρὸς,
 ἢ δεσπότη, ἐξηρημύων τῶ φυσικῶν χρεῶν, πατρικῶν φησὶ
 κῆ δεσποτικῶν, κῆ τῶ ὑπεξουσίᾳ ἐποφλομύων, οὐ
 σία εἶ πορ φυσική, ἐπειδὴ κατὰ νόμους οὐσίαν ἔχει ὑπε
 οῦσιον οὐ δάωται. προσκεκυρωμένη ὑπεξουσίᾳ κατὰ
 γνώμην πατρὸς, ἢ δεσπότη εἶ πορ, ἐπειδὴ ἐκῆνο **pecu
 lium** ἔστι, ὁ δὲ εἰς ὁ πατὴρ, ἢ ὁ δεσπότης. εἰ γὰρ τι πα
 ρὰ γνώμην αὐτῶ ἔχουσι, τὸ τῶ **peculio** οὐ σωαριθ
 κηθῆσεται. ἐξηρημύων φυσικῶν χρεῶν προσέθεκα, ἐπα
 δὴ κυρίως ἐκῆνο εἰς **peculium**, ὁ φησὶ λαμπάνεται με
 τὰ πῶ τῶ φυσικῶν χρεῶν ἐξαιρέσι. ὅσον ἐποφείλα μόν
 ὁ σὸς ὑπεξουσίον ἑκατὸν νομίσματα, ἔχει ἢ **peculium**
 νομιζόμενον κατὰ πρώτην ὄψιν ἑκατοσίων νομισμάτων.
 ἀλλ' ἐποφείλα ἐποφείλα τῷ πατρὶ ἢ τῷ δεσπότη ἑκατὸν νο
 μίσματα, ἐποφείλα δὲ καὶ τῷ σωυπεξουσίᾳ, ἢ γουρ τῶ
 ἰδίῳ ἀδελφῷ. ἢ ὁ μὲν ἢ ὁ ἐποφείλα τῶ σὸς δούλω, ἢ ὁ σὸς
 δούλω ἐποφείλα τῶ τῶ σὸς τῶ ὑπεξουσίᾳ ἑκατὸν καὶ
 πενήτηντα νομίσματα, καθαρὸν νομιζεται **peculium**
 πενήτηντα νομίσματα, εἰς δὲ ὅτε τὸ τῶ ὑπεξουσίᾳ ἐπο
 φηλόμνον χρέος, οὐκ ἐξαιρέται κινουμένη φησὶ **de pe
 culio**. ὅσον ὡς ἐπὶ τούτου τῶ δέματῶ, ὁ σὸς οἰκέτης
 εἶχε ἢ τῶ **peculio** αὐτῶ δικέτην. οἱ δὲ νομικοὶ τὸν μὲν
 πρῶτον δικέτην λέγουσιν **ordinarium**. τὸν δὲ τοῦ οἰκέ
 του δικέτην λέγουσιν **vicarium**. ὡς περὶ ὁ **ordinarius** δε
 κέτης εἰς, ὅτω καὶ ὁ **vicarius**. ὡς περὶ ὁ σωυπεξουσίᾳ
 εἰσιν, ἐχρεώσεται τοίνυν ὁ σὸς οἰκέτης ἐμοὶ ἑκατὸν νομίσμα
 τα. εἶχε δὲ **peculium** ἑκατὸν καὶ πενήτηντα. ἢ γουρ
 Διατί;

Cum autem
quæritur

Διατί;

διατίμησις ἢν ἔν τῷ peculio πραγματῶν εἰς τοσαύ-
 τῶ σωέτανε ποσότητα. ἢν δὲ ἔν τῇ διατιμήσει, καὶ ὁ
 vicarius. ἐχρῶσθ δὲ καὶ ὁ ordinarius τῷ vica-
 rio ἑκατὸν νομίσματα. Ἐναγόμεν ὡς οὐκ ἔμοῦ τῇ
 de peculio, οὐ δάσσαι λέγει, ὅτι τὸ peculium τῶ σου
 δικέτου ἔστι πενήκοντα μόνα νομίσματα, καὶ δ' ἔσε εἰς
 πενήκοντα μόνα καταδικαδιώμα. ἔπειτα ὁ ordinarius
 ἢ πῶς οὐ ἐνάγη τῇ de peculio τῷ vicario χρῶσθ ἑκατὸν
 νομίσματα. ἔπειτα ἢ τὸ χρῆος οὐκ ἐξαρεθῆ. Ἐ τῆς ἔστιν ὁ λογι-
 σμῶς, ἀναγκάσιον εἰ πῶς. ὁ λογισμῶς οὗτος ἔστι. ἢνίκα,
 βουλόμεθα τὸ peculium, τῶ ordinariῆ δικέτου κατα-
 μαθεῖν, ἢν ἔχοντες τὰς διατιμήσεις ἢν ἄλλων πραγμά-
 των, προσίθεμεν καὶ πῶς τῶ vicariῆ διατίμησιν, καὶ οὕ-
 τως ἀποφανόμεθα λέγοντες, τοσῆδε εἶναι ποσότητι
 τὸ peculium. τούτου δὲ οὕτως ἔχοντος, οὐ δάσσαι ὁ vi-
 carius, ὅν ἢ διατίμησις ἢν ἔκασε τὸ peculium, ἀντὶς καὶ
 μοῦν ἀντὶ δια τῆν ἐποφελουμένην αὐτῷ, ἵνα μὴ τὸ αὐτὸ
 πρὸς ὄσωρον εὔρεθῆ, ἀνο ἔναντία ποιοῦν, καὶ ἀξιορ, καὶ ἀ-
 πομοῦν τὸ peculium, ἔν τῇ αὐτῇ ὑποθέσει. τὸ αὐτὸ ἔστιν,
 εἰ καὶ ὁ σὸς ὑπεξοῖσι ἔχα δικέτω ἔν τῷ ἰδίῳ pecu-
 lio, ὅς λέγεται πεκουλιάριος δικέτης, καὶ ἐποφείλει μο-
 ῦν ἑκατὸν νομίσματα. χρῶσθ δὲ καὶ τῷ πεκουλιάρῳ δικέ-
 τη σου ἑκατὸν νομίσματα. ἔνταῦθα λέγομεν, μὴ ἐξαρεθῆ
 ὅσα τῶ τὸ χρῆος, ἵνα μὴ ὁ πεκουλιάρῳ δικέτης, ἀν-
 ἐξῆσθ μὴ τῶ τῆ σου peculium, διὰ ἢν δικείας δια-
 τιμήσεως, μεῶσθ δὲ διὰ τῆν αὐτῷ φυσικῶς ἐποφηλομέ-
 των. καὶ εὔρεθῆ τὸ αὐτὸ πρὸς ὄσωρον ἀνο ποιοῦν ἔναντία
 ἔν τῇ αὐτῇ δίκη, καὶ ἀξιορ καὶ μοῦν τὸ peculium. ἐκ
 τῆν εἰρημύων δὲ δὴ λῶται, ὅτι πολλαί εἰσι αἱ ἀγωγαὶ
 αἱ κινουμένην κατὰ τοῦ δεσπότου, προφάση ἢν ἐπο-
 φηλομένην ὑπὸ τοῦ δικέτου. ἔστι γὰρ ἢ quod iussu,

ἢ infitoria, ἢ exercitoria, ἢ tributoria.
 ἔστι δὲ ἢ de peculio. ἔξῃσι δὲ τινὲς ἔασαντι πῶς quod
 iussu, ἢ τῶ exercitoriam, ἢ τῷ infitoriam, ἐλθῶν
 ἐπὶ τῷ de peculio, γενικῆ δὲ οὐσα ἢ de peculio, ἀντὶ πα-
 σῶν δάσθ κινουμένην, ἐκένου ἢ ἢ δικαί. αὐτῇ δὲ γενικῆ ἐσ-
 τιν. ἀνόητος δὲ ἐκένος ἐσιν, ὁ ἔαθε ἐκείνας, αἱ ἄνες εὐχε-
 ρῆς ἐσιν εἰς ἀπόδραξιμ, Ἐ τὸ ὁλόκληρον περιποιῆσαι τῶ
 ἔνάγοντι, καὶ ὁρμῶν ἐπὶ τῷ de peculio. δυσχερῆς γὰρ ἐ-
 σι πρῶτον μὴ δ' ἔξῃσι, πόσορ ἔστι τὸ peculium. τὰ γὰρ
 πράγματα τοῦ peculii, οὐκ ἔστι πρόσθλα τοῖς ἔξωθεν
 ὅτε δὲ καὶ δειξῆσι πολλαὶ κοπωθεῖς ὁ πόσορ ἐστὶ τὸ pecu-
 lium, τότε δάσσαι ἀντιτιθέναι φυσικῶν χρῆος ἀπο-
 μοῦν τὸ peculium. δυσχερῆς δὲ ἐσιν ἀποδραξιμ καὶ
 ὡσα ἢν δάσθ ἐν τῶν αὐτῷ versa. ἐποίησε περὶ τὸν δὲ
 πῶσθ. ἔστι ἢ ὅτε ἢ de peculio αὐτῇ, καὶ ὡς εἶδος καὶ ὡς
 γένος κινουμένην, καὶ πότε τῶ ἐσιν, ὅσορ σωήλλαξα τῷ
 σῶ δικέτη, οὐδὲ κατὰ κέλευσιν σῶ, οὐδὲ προσάντος αὐτῶ
 πραγματείας φη κατὰ γῶν, ἢ κατὰ θάλασσαν. ἔνταῦθα
 ἢ de peculio ἐστὶ, καὶ ὡς εἶδος, καὶ ὡς γένος.
 εἰ δὲ ἀρμόσθ σοι ἢ tributoria, δάσσαι ταύτην ἔασας,
 ἐλθῶν ἐπὶ τῷ de peculio, ἢτοι de in rem verso. ἔνταῦθα
 ἢ ὅν πάντως καταγινώσκουμ τῶ ἔασαντος πῶς τριβου-
 τορίαν καὶ ἐλθόντος ἐπὶ πῶς de peculio. ποτὲ μὴ γὰρ ἢ
 de peculio καλλίωμ ἐξίσκται φη tributorias, ποτὲ
 ἢ ἐλάθηνα περιποιῆται ἢ τριβουτορίας, Ἐ τότε καλλίωμ
 ἢ tributoria. οἶορ ἢνίκα πολλαὶ ὑπεσι φυσικῶς χρῆος. φη
 μὴ γὰρ τριβουτορίας κινουμένην, ὅδὲ ἐξαρεθῆσεται φυσικῶν
 κῶν χρῆος. ἴσορ γὰρ τὸ τοῦ δεσπότου χρῆος ἐστὶ, καὶ
 ἢν κρεδιτωρῶν. καὶ δυδεμίαν προτίμησιν ἔν αὐτῇ δὲ
 δεσπότης ἔχα, οὐδὲ ἐξαρεθῆ τὸ αὐτῷ ἐποφηλομένην. ἢ
 de peculio κινουμένην, καλλίωμ ἢ τῶ δεσπότου ἄρε

Περὶ τῆς ἀναρτήσεως τῆς φυσικῆς χρεώσεως, τούτῃσι τὸ ὄψι δισπό-
τη ἰποφυλόμνημον, καὶ οὕτως εἰς πλὴν λαιπομνήμη προσόκη-
τα ὄψι δανησῆ δ δισπότης τῶ δονλτ καταδικάζετη, καλ
λίωμ δὲ ἢ ἐναγωγῆ ἐπὶ τῆς de peculio ὄψι, ἢ περ τῆς tri-
butorias ἐν τὸν τῶ, ὅτι κινουμνήης τῆς de peculio, παν-
τὸς τοῦ peculij γίνεται λόγῳ. τῆς δὲ tributori-
as κινουμνήης, ἐκθνο μόνον ἐν δικασκρίῳ σκοπεῖται, εἰς
ὃ πραγματενεταί μέρῳ τοῦ πεκουλιου δ'οικέτης τὸ τρί-
τον τυχὸρ ἢ τὸ τέταρτον, ἢ καὶ τὸ ἕκτον μέρῳ τοῦ pe-
culij. καὶ οὐδὲ αὐτὸ ὅλον φέρεται τὸ ἕκτον μέρῳ τοῦ
πεκουλιου, εἰς ὃ δ'οικέτης πραγματενεταί κινουμνήης τῆς
τριβουτορίας, ἀλλὰ τὸ ὑφαιρεθῆρ ὑπὸ τοῦ δισπότου ἐπὶ τῆ
διανεμίσῃ τῆς φορτίων, ὥστε οὗ μέρους μέρος φέρεται
τοῦ δὲ ἐτέρου peculij, ὅπερ ὄψι ἐν κτήμασι καὶ ἀνδραπό-
δοις, καὶ εἰς ἐποφείλεται ὑφ' ἐτέρω δ'οικέτης δανείσας
τυχὸρ τισί, οὐ γίνεται λόγος, ὥστε οὗ δ' εἰς τινὰ σκοπῆ-
σαντα τὸ συμφέρον αὐτοῦ, ἢ πλὴν tributoriam, ἢ τῶ de
peculio ἐπιλέξασθαι. εἰ δὲ τις δ' ἄνω δ' ἔξαι, ὅτι τὰ
δανηθέντα ὑπ' αὐτοῦ εἰς τῶ οὐσίαν προσχώρησε τοῦ δισ-
πότου, ἐπιλεγέτω μᾶλλον πλὴν de peculio, ἵνα ἀπὸ τῆ
κεφαλαίου τῆς de in rem verso ἢ καταδίκη γένηται.

Quod di-
ximus

Illud

τὰ δὲ ἐπιμνήματα ἡμῶν περὶ οἰκέτου καὶ δισπότου, τὰ
αὐτὰ νοῦμνη, καὶ περὶ υἱοῦ, καὶ θυγατρὸς, καὶ ἐγγόνου ἢ
ἐγγόνης, καὶ πατρὸς, εἶτι δὲ καὶ πάππου, ὧν ὑπεξουσί-
αισιν οὗτοι, ἐκθνο ἢ ἰδίαζόντως ἐπὶ τῆς ἐλευθέρων
ἐν in potestate σκοπεῖται, ὅτι τὸ μακεδονιάνων δόγ-
μα, ὡς ἐν παραγραφῇ ἀντίκηται τοῖς δανείσασιν ὑπεξου-
σίῃ. τί δὲ τούτῳ ὄψι, ἀναγκῶν ἐπιθῆρ. μακεδων τῆς οὐ-
τω λεγόμενος γέγονε ἐν τῆ ρώμη, ὅς ὑπεξουσίος ὧν ὄψι
οἰκίῃ πατρὶ, ἐδανείσατο παρὰ τινος, ἐλατίζωμ ὅτι τῆ
ἀφ' ἑαυτοῦ αὐτοῦ τοῦ πατρὸς, δ' ἠνάσται τὸ χρέος. ἀπο-
δοῦμαι.

Ἐναυ. καὶ τοῦ χρόνου διαδραμόντος, ὃ δ' ἀναρτῆ ἐπέκατο δ
χρεὸς ἀπαρτῆ, ὃ μακεδων οὐκ ἔχωμ πόθεν ἀρ ἀποδοῦ, ὡς
ἐν ὑπεξουσίος ὧν, ἀνθ' ἑαυτῆς πατέρα, ἐγνωθῆ τῶ τῆ
συγκλήτῃ. καὶ ἐκθνος ἢ δίκας δέδωκε πατρὸς τῆς. δόγ-
μα δὲ λεγόμενον μακεδονιάνων γέγονε, τὸ κελευθῆρ, μή
δέντα δανείζοντα ἐλευθέρων ὑπεξουσίῃ ἀπαρτῆ τὰ δανη-
θέντα, ἵνα τὸν τῶ τῶ τρόπῳ ἕκαστος εἰδῶς, ὡς οἱ δ' ἄνα-
ται ἀπαρτῆσαι τὸ δάνησμα, ἀπέχεται τῆ δανείζων αὐτοῦ.
οὐ μόνον ἢ αὐτὸν οὐκ ἀπαρτῆσαι τῶ ὑπεξουσίῃ, ἢ τῶ ὑπεξ-
ουσίῃ, ἢ τῶ ἐχθνον, ἢ τῶ ἐχθνον ὑπεξουσίος εἶτι ὄντας,
ἀλλ' οὐδὲ ἀυπεξουσίος γενομῶν πελευτῆ τυχὸρ τῶ πα-
τρὸς, ἢ ἐμαγκίωπατενεθέντας. οὐδὲ μήρ ἢ τῶ πατρὸς, ἢ τῆ
πάππου δ' ἄνω κινῆρ πλὴν de peculio, εἶτε εἶτι τὸν πα-
δ' ἄνω ὑπεξουσίος ἔχα, εἶτε τὸν τῶ ἐμαγκίωπατενε-
σε. ταῦτα δὲ διατάηουσα ἢ συγκλητῆς οὕτως ἐνομοθέτη-
σεν, ἵνα δὲ πολλὰς βαρυνθέντες ὄψι χρεὸς οἱ ὑπεξουσί-
οι, ὅπερ λαβόντες ἀσώτως ἐδανείσασιν, τῆ οἰκίῃ γονέ-
ων ἐπεβούλευον τῆ ζωῆ. ἐκθνο ἢ ὡς ἐν τέλει ὀφείλομ
μὴ εἰδέναι, ἐκ κατὰ κέλευσιν πατρὸς, ἢ δισπότου σωαλά-
λαγμα πρὸς τὸν ὑπεξουσίον γέγονε, ἢ γοῦ καὶ uersum
γένηται περὶ πλὴν αὐτοῦ οὐσίαν, δ' ἄνω τῆς εἰσῆσας τῶ de
peculio, ἢ πλὴν de in rem verso δ' εὐθείας κατὰ τῆ πα-
τρὸς, ἢ κατὰ τῆ δισπότου κινῆρ τὸν κοινδικτίον, ὡς περ εἰ-
πρωδ' ἄνω πρὸς αὐτῆ δ' ἀσώτης, ἢ τὸν πατρὸνα ἐποιή-
σατο τὸ σωαλάγμα. ἀλλὰ καὶ ὃ τῶ exercitoriam, ἢ τῶ
institutoriam ἔχωμ, δ' ἄνω τὸν κοινδικτίον ἢ τῶ πα-
τρὸς, ἢ κατὰ τῶ δισπότου κινῆρ, ἐπεδὲ κέλευσῃ αὐτοῦ
πρὸς τὸν ὑπεξουσίον γέγονε τῶ σωαλάγμα, εἰρήκαμν δ'
ἐν τοῖς προλαβούσιν, ὅτι ὃ προῖσῶρ τινὰ τῆ κατὰ γῆρ ἢ κα-
τὰ θάλασσαν ἐμπορίας, δ' οἰκῆ πασι παραγγέλλων, ὡς
ἐδ' ἔως συμπαλάηρ, τῶ προσάντι ὑπεξουσίῃ.

Illud in summa

Ωσπερ εκ τῶν προς τους υπεξουσιους σωμαλαγμα
των ζυάγεται δεσποτης, ουτω κηλ δε ωρ αυτοι
ημαρτων κατέχονται δι δεσποται. εαρ γαρ ο σός δικέτης
κλέψη τὰ ἐμά πράγματα, η̄ ἀρπάση, η̄ ζημιώση με, η̄ ῡβ
βρίση με, η̄ νοξαλία ἀγωγή δίδοται μοι κατά σδ. κατα
δικαδεις δε ταντη τῆ νοξαλία, δεσποται ε̄χας, η̄ τὸ Διαφέ
ρον καταβαλῃ, η̄ τὸν δικέτην εἰς νόξα ἀπαρσασχῃ. νόξα
δὲ λέγεται αὐτὸ τὰ σῶμα τὸ βλάψαρ, ἐπειδὴ ἔβλαψεν αὐ
τὸς οὐκίτης. νοξία δὲ τὸ κακὸν ρυγμα ὠνόμασαν. οἶον ἢ κλο
πή, η̄ ζημία, η̄ ἀρπαγή, η̄ ὑβρις. ἀρίστω δὲ λόγισμῳ ποτο
πινενόκη, τὸ τὸν δεσπότην καταδικαδέντα τῆ νοξαλία,
δύνασθαι τὸν δικέτην ἐκδούνα ἐκείνω, εἰς ὅρ τι ἐπλημ
μέλκσειρ δὲ δικέτης. ἀτωώτατὸν γρ̄ ζυομίζετο πῶ τῶ
δικέτου ἀγρίότητα ἐπιζήμιον εἶναι τοῖς δεσποταις, πε
ρατέρω τῶν σωματων αὐτῶν. ὥστε οὐ καταδικασθεῖς
εἰγὼ ὑπὲρ τοῦ δικέτου τῆ νοξαλία, εἰς οὐδὲρ ἕτερον ἄκων
ζημιονῶμαι, η̄ εἰς τὸ δάσθαι αὐτὸν εἰς νόξα. πῶ γρ̄ δια
τίμησιρ τῶ ἀμαρτήματ̄ ἄκων οὐ καταβάλλω.

Domius παρασχῶρ δὲ εἰς νόξα τὸν πταίσαντα δικέτην ἐγῶ
τῶ ζυάγουτι, ἐλευθεροῦμαι φηι νοξαλίας, εἰς τὸ δῖννεκῆς
μεταφέρωρ πῶ δεσποτείαρ ἐπὶ τὸν λαμβάνοντα. οὐ γρ̄
λέγομεν ὅτι διὰ τῶν δικέτων δωρῶρ, καὶ φηι δικείασ ὑ̄β
πηρεσίας, ὁ δικέτης ἀποπληρώσας τῶ ἀμαρτήματος πῶ
διατίμησιρ ἐκείνω εἰς ὅρ ἡμαρτην, η̄ γοῶ καὶ εὐπορήσας
ποθῆρ χρημάτων, κηλ ταῦτα αὐτῶ προσαγαγῶν ὑποσρέ
φει προς τὸν δεσπότην. ἀλλὰ προσείτω τῶ πρώτωρ,
καὶ τοῦτο αὐτῶ ἀποδείξας, ἄκων τῶ ἔχοντος αὐτὸν
εἰς νόξα, ὑπὸ τῶ πρώτωρ ε̄λευθεροῦται. ἐπι
πινενόκηται δὲ αἰ νοξία ἀγωγαί, η̄ ὑπὸ τῶ νόμων, η̄ ἐκ
τῶ ἐδικίου τῶ πρώτωρ ὑπὸ τῶ νόμων, οἶον ἢ φονία.
ταντη

Sunt et alie

τάντη γρ̄ δεξερῶν οὐ δυνάμει δελτος. ἐτι ἢ κηλ ἢ νο
ξαλία, η̄ ἀπὸ ζημίας τοῦ ἀκουιλίου. τάντηρ ἢ ἐπενόν
σειρ οὐ ἀκουιλίου. ἐκ ἢ τῶ ἐδικίου τῶ πρώτωρ, η̄ νοξαλία
iniuriarum, καὶ ἢ νοξαλία vi bonorum raptorum.

κανῶρ δεξερῶν ὑπὸ τῶ ἀρχαίωρ δεδομῶ ε̄ λέγωρ,
Noxa caput sequitur. δεωρῆτῆ δὲ οὗτος ἐπὶ τῶ τοιον
των θεμάτων. ὁ σός οὐκίτης ἐκλεψεν ἐμά πράγματα, ἐφ
ἄσσορ δεξερῶν ὑπὸ πῶ σῆρ δεξουσίαρ, ἔχω κατά σου τῶ νοξα
λίαρ furti. η̄ δὲ εἰς ἕτερον μετέθεθι δεσπότην, κατ̄ ἐκεί
νου κινήσεται ἢ νοξαλία. εἰ ἢ ἐλευθερωθῆ, κατ̄ αὐτοῦ ἔ
ξω πῶ διρέκταρ furti, καὶ ἢ νοξαλία ἀποσθένυται. κηλ
ἐκ τοῦ ζυαντίου ἢ διρέκτα, δάσθαι γενέσθαι νοξαλία. ε̄
αρ γαρ̄ ἐλευθερος ὦρ τις κλέψη τὰ ἐμά πράγματα, δουδῆς
δὲ μετὰ ταῦτα γένηται δούλος, οἶον ὡς εἰρήκαμιν ζῶ τῆ
πρώτῆ ἰσισιουτίωνι, ἢ νῆκα ἀπάσχηται ἐαυτὸν προλιῶν
ad pretium participandum, καὶ γένηται σός δούλος
ε̄ πάλαι διρέκτα furti, νῶ γένησεται νοξαλία. ὁ ἐ
μὸς οὐκίτης ἐκλεψεν ἐμά πράγματα, οὐδὲμία τίκτεται
ἀγωγή. μετὰ γαρ̄ δεσποτου καὶ τῶ ὑπεξουσιου αἰ
τοῦ, οὐδὲμία ζυοχη ἀναφνεσθαι δύναται. εἰ δὲ εἰς ἐτέ
ρου ὑπεξουσιότητα ὁ δικέτης παρεγένετο, ἢ γοῶ καὶ ἐ
λευθερωθῆ, οὔτε κατά τοῦ ἐλευθρῶσαντ̄, οὔτε κατά
τοῦ νῶ δεσπόζοντ̄ αὐτοῦ δύναμαι κινῆρ ἀγωγήρ. ἢ
γρ̄ μὴ τεχθεῖσα ἀγωγή, η̄ τις δεξ αὐτοῦ τοῦ πλημμελή
ματος οὐκ ἐτίκτετο, διὰ τὸ τὸν δικέτην ἐμόρ εἶναι ἢ κλέψα
τα, αὐτη μετὰ ταῦτα οὐ δύναται τίκτεσθαι ἐκ τοῦ χωρι
δῖναι τὸν κηλοφότα φηι ἐμῶ ὑπεξουσιότητῶ. τοῦτο
δὲ ἀληθῆς δεξ, ὅτι μετὰ ξὺ δικέτου καὶ δεσποτου οὐδὲ
μία ζυοχη δύναται σωεσάναι. ὅτι καὶ ε̄αρ ἀλλότριος δικέ
της κλέψη τὰ σὰ πράγματα, ὡς τεχθῶσαι σοι ζυπευερτῶ
furti, καὶ οἷτος μετὰ ταῦτα ὑπὸ τῶ σῆρ γένητῆ δεσποτεί
αν.

Omnis autem

Si feruus domino

ων, αποσβέννυται η ηδνη τεχθησα furti αγωγη, δια τον κανονα τον λεγοντα ηνικα θεμα εις ποιου τον προισαην και σον, αφ ου πτω αρχω λαυβενερ οη ηδνητο, αποσβεννυται. ει δε ηνικα εκλεφεη ηρ υπο τω σωω διασωτειαρ, ηπαδη, οηκ επικτητο σοι αγωγη, δια τωτο σου Δεσποσ σαυτ αιτω, η ηδνη τεχθησα αγωγη αναρθηται. ουτω δε αποσβέννυται σου Δεσποζοντ μετα ταυτη του οισ κέτου, οτι ει κα πτω σωω υπεξουσιότητα εκφυγη, ου Δωηση κινυσαι πτω αγωγη, πως γαρ τη ηδνη σβεδθησαρ, ει πομ γρ ηδνη πολλακη, οτι ο Δεσποτης κατα τω οικεσ του, ου Δεμιαρ κταται αγωγη. ωσπερ ουδ ε εαρ Δεσπο της ηγιση τι εις τον δικετηρ, διορ υβρισας αυτον, η τυ ηησας ου Δεμια καταχρηθησεται αγωγη, ουδε εαρ ελευθερωθη, η φηι ετερου γενηται Δεσποτειας ο ταυτα υποσας δικετης. Ταυτας δε τας νοξαλιας αγωγας οι παλαι οι, και επω η ηρ η υπεξουσιωμ, και επω θυγατέρω προσεδέχοντο. η μετα ταυτα η ανθρωπων ανασροφη, η πολυτεια, πτω ποιαντη ηζεβαλε τραχνητα, και κατεφρονησε ταυτης δεδως ποιουτα, και φηι κοινησ χρησεως παντε λως ηζωθησε. τις γρ ευφρονωρ αναχοι τα τον ιδιον παδδα, και μαλλον θυγατέρα εις νοξων ετερω παρασχθη. ωστε σχεδον τον πατέρα εις το δικεθον κινδυνενερ σωμα, η πορ τον παδδα, ος τα ποιαυτα υφισατω. επι δε ην θυγατέρω και η πορ φηι σωφροσωνης σπουδη, και λως φηι πολιτειας ηζεβαλε τον πο. τουτου χαριρ ηρετερ επω μονωρ δικετην τας νοξαλιας αρμοζειμ. ο ποτε και οι παλαι τουσ νομους υπομνηματησαντες, ειρηκασι ταυτα πολλακια, ωστε τουε ελευθερους υπεξουσιους, ησ περ ην οικειωρ πταιματων δυνασθαι μεσοδευεισθαι, και χρηματικως ευδυνεισθαι, και μη εκδιδοσθαι αυτους.

Sed et meteres

III

Si qua

Si quadrupes paupericem fecisse dicatur. Tit. ix.

Και ην αλογωρ ζωωρ χαριρ ζημιοζωτωρ ετερουε, η πενοηδικσαρ νοξαλια. αλλα furti νοξαλιαρ, η νι bonorum raptorum, η iniuriarum, οηκ εσιρ εισωθρ επι αυτην χωραρ εχαρ. αρα δε ο νοξαλιος ακουιλιοε, και λεγομην ου δαμωε, ηπαδ η εχα damni iniuria, τουτεσ φηι αδικωε γινομμηνε ζημιαε. το δε δικαομ και αδικομ, απο Διακεκριμμηνε προβσι ψυχης. τα δε αλογα ζωα εσειρηνηται λογισμου. τι οω; ο δυωδικα Δελτοε, ηπωνοησερ επω τοντωρ πτω νοξαλιαρ κινηται οω κατα τω Δεσποτη ο νοξαλιος δυωδικα Δελτοε. εαρ οω η κατα τρυφω, η κα τα θερμοτητα, η αγριότητα, το αλογομ σου ζωωρ paupericem fecerit, τα τεσι ζημιοση με, νοξαλιος κινηθη ο δυωδικα Δελτοε, και εαρ τωτο το ζωωρ εις νοξαρ παρασχεθη, ο εναχρηειε ελευθερουται. τουτο γαρ αυτες φησι ο δυωδικα Δελτοε, διορ ιπποε ηρ λακτιεε, και λαε δουε τινη, ητομ εβλαφε. χωραρ δε εε το νοξαλιω δυωδικα Δελτοε επι εκεινωρ ην ζωωρ ενα παρα φνσιρ αγριονμωα, εσ τερομ βλαπτουσιρ. ει γρ εμφοτος αυτοτε εε η αγριότηε, αργε ο δυωδικα Δελτοε. αμελε, εαρ αρεκτοε φνγη, και ε τερομ ελαφη, ο γερωε αυτω Δεσποτης ου κατεχεται τη νοξαλια. δια τουτο δε ετομ ο γερωε, ηπαδ η φυγουσθα αυτη, ειε πτω φνσιμ η ανεδραμω ελευθεριαρ, η επανσαθη τω Δεσποζεσθαι. pauperies δε λεγετα η ζημια, η διχακακουεγματοε γινομμηνε, η τινη επι η αλογωρ ζωωρ συμβαίνη. ου η δυνατα το αλογωρ ζωωρ, το αδικησεωε εσερ μωωρ, πονησ ορ τικατα τινοε βουλευσασθαι. ταυτα μω οσ Caterium σορ προε πτω νοξαλιωρ. ηπειτοιγε εσερ εε τουε αιδικεσ εν το οικειωρ εδικτω απασρενερ παντι ανθρωπω, κληα, η συαγεωρ, η ερεθρ, η λεοντα εχαρ εν εκεινω το το

καρ

πω, δι' οὗ πρέχεται πλῆθος, ἐι γάρ τις ὑπεναντίον προ-
 ξατί, καὶ ἐλευθέρως ἐντεῦθεν βλαβῆ, ὁ δεσπότης τοῦ
 ἀδικήσαντος θηρίου, εἰς τοσονύτωρ καταδικαδῆσεται,
 αἰς ὅσον κἀλλίον καὶ δίκαιον ἔσθ' ἀδικῶντι δόξα. ἐὶ δὲ
 πῶς ἕτερον ὄσθ' ἀδικῶν, οἷον ὁ ἐμὸς οἰκέτης, ἢ ὁ ἐμὸς ἴσ-
 τωρ, ἢ ἕτερον οἷον δέποτε ζωὸν ἢ ἐμῆς ὄρ δεσποτίας,
 τὸ δευλάσιον ἢ γενομένης ζημίας, ὁ πω θηρίου παρῆ-
 ξθ δεσπότης, οἷον ἐζημιώθη δέκα νομισμάτων, εἰκοσι λῶ-
 νομα. οὐ μᾶλλον δὲ αἰ. edilitie ἀγωγῆ, ἀλλὰ καὶ αἰ. ποξά-
 λια χώρην ἔχουσαν ἐπὶ τῶν τοιούτων θημάτων, κανονισ-
 κῶς γὰρ ἀφείλας, εἰδέναι, ὅτι οὐδέποτε αἰ. penales ἀ-
 γωγῆ, ἐπὶ τῶν αὐτῶν σωτρεχέσασα πράγματι, ἀλλήλων
 γίνονται ἀναρετικά.

De his per quos agere possumus. Tit. x.

Εἰσόντες περὶ τῶν ἀγωγῶν, αἰ δ' ἄνυανται κινῶν καθ'
 ἡμῶν ἐκ συναλλαγμάτων, ἢ ἀμαρτημάτων προφά-
 σα τῶν ὑπὸ ἡμῶν δεσποζομένων, νῶ μετέλθωμεν ἐπὶ ἐ-
 πέρας θεωρίαν. καὶ δεῖ εἰδέναι, ὅτι τὰς ἀγωγὰς ἀε κί-
 σον ἢ ἐν δικαστηρίοις, ἢ δὲ ἡμῶν αὐτῶν, ὁ ὅστις suo nomi-
 ne κινῶμεν, ἢ δὲ ἑτέρων, ὁ ὅστις alieno nomine. Ὁ ali-
 eno nomine κινῶμεν, οἷον ὡς προκουράτωρες, ἢ ἐπίτροποι, ἢ
 κηρύττωρες. τὸ ὅτι ἡτ' ὁ σήμερον κρατοῦν, πάλας ἔσθ' ἢ μ-
 εν πολιτεία τὸ δ' ἄνυαδαι alieno nomine κινῶν, ἐὶ μὴ ἐπὶ
 φανερῶν αἰτιῶν, οἷον ὑπὲρ τῶν δέμου ἢ δ' ἄνυατό τις εἰσιέ-
 σαι δίκην, ἢ ὑπὲρ ἐλευθερίας, ἐπειδὴ ἢ ἐν νομῆ τις ὑπάρ-
 χων δουλείας, καὶ ἀναφωνῶν εἰς ἐλευθερίαν, οὐκ ἢ δ' ἄνυα-
 στο δὲ ἑαυτῶ τῶν δίκην εἰσιέναι, ἵνα μὴ κινουμένης δικαστη-
 ρίου ἀποδραχθῆ δ' ἄνυατος, καὶ συμβῆ δὲ ἀποτελέσματος
 δουλοῦ ἀγωνίζεσθαι πρὸς δεσπότην, διὰ τοῦτο ἕτερον
 εἰσὶν τῶν δίκην ὑπὲρ αὐτῶ, ὅς τις Ὁ ἐλέγετο assertor. ἔξ-
 ἔσθ' ἢ ὑπὲρ ἐπιτροπῆς, πολλὰ κίς γὰρ ἐδῆτο πονπιλλος ἐπι-

τρέπου. καὶ δ' ἄνυα ἐμάχοντο περὶ τῶν τῶν δὲ ὡπτεροειῶ-
 σα. περὶ δὲ κλον ὅτι εἰς νικήσει. ὁ οὖν ἄπτηθεις, εὐρίσκε-
 το alieno nomine κινῶν, τουτέστι δικαζόμεν Ὁ ὑπὲρ
 ἐπιτροπῆς ἢ μὴ διαφερούσης αὐτῶν, ὡς τὸ τέλθ' ἐδῆ
 δάξε ἢ δὲ δίκης. ὁ ὅστις Ὁ νόμθ' ἐπέτρεπερ, ἐὶ συνέ-
 βη τινὸς τῶν ὄντων παρὰ τοῖς πολεμίοις, ἢ reipublicæ
 causa ἀποδῆκόνται, πράγματα κλασθῆναι, κινῶν τὸν
 βουλόμενον τῶν furti ἀγωγῆ. ἐὶ δὲ ἐπετρέπουρ πω πῶ λ-
 λου, ὑποσῆ δὲ οὐτθ' κλωπῆν, ἐμοῦ ὄντθ' παρὰ τοῖς
 πολεμίοις, ἢ reipublicæ causa ἀποδῆκόντθ', ὁμοί-
 ως ὁ βουλόμενθ' ἐκίνει τῶν furti. ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ τῶ
 οὐκ ἐλαχίστην προσῆγε τῶν βλάβην, τὸ μὴ δ' ἄνυαδαι τινὰ
 alieno nomine, μήτε ἐνάγειν μήτε ἐνάγεσθαι, ἐπειδὴ
 σαμ οἱ ἄνθρωποι διὰ προκουράτωρ δικάζεσθαι. ἐδῆ ὅ-
 τε γὰρ ἢ νόσθ', ἢ γῆρας, ἢ ἀναγκῆ ἀποδῆκία, καὶ ἄλ-
 λαι δὲ πολλὰ αἰτίαι, ἐμποδῶν γίνονται, τῶ μὴ δ' ἄνυα-
 δαι τὸν πρῶτότυπον δι' ἑαυτοῦ παραγίνεσθαι εἰς τὸ δὲ
 κασήριον. ὁ δὲ προκουράτωρ, οὕτως καθίσαται,
 ὅτι ἐντέλλομαι τινὶ ὥστε ὑπὲρ ἐμοῦ δικάζεσθαι, κατὰ
 καὶ ἐν τῇ μανδῆτι εἰρήκαμεν, οὐ δ' ἐόμμενος ἐν τούτῳ τῶ
 πικῶν ῥημάτων. δι' ὅτι μὴ δ' ἄνυατε γὰρ δ' ἄνυαμα προκου-
 ράτωρα χειροτονησῶ. ἀδιάφορον δὲ ἐσὶν, εἴτε ἀπολι-
 πάντη ὁ ἐμὸς ἀντίδικος, εἴτε πάρεσις. ὡς ἐπὶ τὸ πλῆθος
 γῆ, ἀγνωσῶντες αὐτῶ προβάλλομαι τὸν προκουράτωρα. Ὁ
 ἀπλῶς. Ὁ πᾶσαν ἐπιτροπῆς τῶ σῆν δίκην κινῶσαι, ἢ δεσ-
 φενδεῦσθαι σε, ὄντθ' προκουράτωρ νοῦται. οἱ δὲ
 ἐπιτροπῶν, καὶ οἱ κηρύττωρες τῶν τρέπουρ καθίσανται,
 εἰρήκαμεν ἐν τῇ περὶ τῆ ἰνσιτουτίωνι. ἔξωθεν δὲ ὀφεί-
 λεις εἰδέναι, ὅτι ὁ προκουράτωρ, ἐὶ μὴ ἄκτωρ ἐσὶν, οὐ-
 τῶς εἰώθε κινῶν. ἐὶ φαίνεται τὸν ἀντίδικον χεῖρνα δου-
 λαίτητος, ὅν ἐμὴ προκουράτωρ, καταδῆκασον αὐτὸν δὲ

Procurator

Tutores

δικασά, καὶ πῶ μὴ ἰντεντζίονα, ἦτοι πῶ ἀρχὴν φηί ἕνα
 γωγῆ λαμβάνει ἀπὸ τοῦ δεσπότη. εἰς ἐαυτὸν δὲ μετα-
 φέρει πῶ κινδευματίωνα. εἰ δέ τις φιάγεται ὡς προκου-
 ράτωρ, ὁ κινῶν οὕτως ὀφείλει λέγειν, εἰ φαίνεται δοῦνα
 χερῶν σείου δέκα νομίσματα, καταδίκασον τῷ τῶν
 αὐτῶ προκουράτωρα εἰς δέκα νομίσματα.

De satisfationibus. Tit. xi

Nτὴ ἀναγκάσιον εἰπερ περὶ τῶν σατισδατιόνων, τῶν
 τῆσι τῶν ἱκανοδοσιῶν, αἱ παρέρχονται χέρην φηί κί-
 νουμλίν. Δίκης, ἢ ὑπὸ τοῦ ἄκτωρος, ἢ ὑπὸ τοῦ ῥέου. τῶς
 δὲ ἐν προαιμίσις ὀφείλας εἰδέναι, ὅτι παλαι μὲν ἕτερος
 τρέπος ἦν τῶν τοιούτων ἐγγυῶν, ἕτερος δὲ νῦν πολιτείας
 πάλαι γὰρ φηί in rem κινουμλίν, ὁ φηί γόμλιν ἡναγκά-
 ζετο δοῦνα σατισδατίονα. ἐν ἢ ἐπαγγέλλεται, ἢ ἐὰν ἦτ
 τηρεῖς οὐκ ἀποκατάσις ὁ πράγμα περὶ οὗ φιάγεται,
 οὐδὲ τὸ δίκης τῷ Διατίμησι, ἢ ἐξ ἢ ἢ ἄκτωρ, ἢ κατ' αὐτῆ
 κινῶν πῶ ex stipulatu, ἢ κατὰ τῶν ἐγγυητῶν αὐτοῦ. εἰ
 γετο δὲ ἡ τοιαύτη ἐγγυη iudicatum solui. ὅθεν δὲ τὸν τῶ
 τοῦ ὀνόματος ἔτυχε, ἢ χερῆς ὅτι νοῦσαι. ἐπικρώτα γὰρ
 ὁ ἄκτωρ οὕτως, ὁμολογῆς καταβαλῶν μαι, ὁ ἄν γένεται
 κριθῆρ; καὶ ταῦτα μὲν ἡνίκα suo nomine ἐνύγειτό τις
 τῆ in rem καὶ μὴ ὃ πλέον, εἰ alieno nomine τῷ in rem
 ὑποδέχομλιν ἐτὶ γχανε. καὶ γὰρ ἡναγκάζετο διδοῦναι τῷ
 iudicatum solui, διὰ τὸν κανόνα τὸν λέγοντα, nemo si-
 ne satisfatione, alienæ rei defensor idoneus intel-
 ligitur, τουτέσι, οὐδεὶς δίχα δόσεως ἐγγυῶν, ἀξιοπί-
 σος νομιόθισετῆς δεφένσεως πράγματος ἀξοτρίου. ταῦτα
 μὲν περὶ τοῦ ῥέου, ὁ δὲ τῷ in rem κινῶν, εἰ μὲν suo nomi-
 ne ταντηρ ἐκίνη, οὐδεμίαν ἀπητέτο ἱκανοδοσίαν, πῶς δὲ
 δεσπότης ὦν, εἴ χερῆ ἀπατῆθαι πῶ ratam rem domi-
 num habiturum. εἰ δὲ alieno nomine ἔδρα αὐτὸν

παρὰσχῆρ ἱκανοδοσίαν πῶ λεγομλίν ratam rem do-
 minum habiturum. ἐν ἢ ἔλεγει, ὡς κῆρια καὶ βεβαία
 τὰ παρ' αὐτῶ πραττόμλιν ὁ δεσπότης ἠγίσηται φηί δὲ
 κης. δέος γὰρ ἦν μὴ ἔδ' ὅτε ὁ δεσπότης παραγενόμενος
 καὶ λέγων, ὡς ὁ προκουράτωρ οὐ κατὰ γνώμην αὐτῶ ἐκί-
 νησε, καὶ ἄνωθεν περὶ τῶν αὐτῶν ἄρξεται δικάζεσθαι, καὶ
 εἰρεθῆ φηί περὶ τῶ αὐτοῦ πράγματος δευτερον ἐναγόμε-
 νος καὶ ἐπίτροπος καὶ κουράτωρ ὁμοίως κερύονταί τῆ
 δόσει τῶν ἐγγυῶν, ὡς τὰ ῥήματα τῶ ἐδίκτου βοῶ. εἰσι δὲ ὅτε
 κινῶν σιν αὐτοῖς ἢ ἱκανοδοσία συγχωρεῖται. νοητέον δὲ ἢ
 νίκα ὁμολογημλίν ὅστιν αὐτῶ ἢ κατὰ σασίς, τουτέσι ὅτι
 ὁ μὲν ἐπίτροπος, ὁ δὲ κουράτωρ εἰσι. καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῶ
 in rem κινουμλίν, εἰ δὲ περσωναλία ἐκινῆτο, ἐκ μὲν τῶ ἐν
 ἄγοντῶ μέρους τὰ αὐτὰ ἐκράτη, ἢ περ εἰρήκαμλιν καὶ ἐσ-
 πὶ φηί in rem, τουτέσι ὁ μὲν δεσπότης οὐδεμίαν παρ-
 ῥέχωρ σατισδατίονα, ὁ δὲ προκουράτωρ ἐδίδου πῶ ra-
 tam rem. ὁμοίως καὶ οἱ κινδευόμενοι. ἢ νίκα ἢ κατὰ σα-
 σίς αὐτῶ ἀμφιβάλλετο. ἐκ πλευροῦ δὲ τῶ ἐναγόμενου, εἰ
 μὲν τις alieno nomine ὑπεδέχετο πῶ περσωναλίαν
 πάντα τρέπον ἐγγυῶν παρῆχε, διὰ τὸν προφημλίν κερ-
 νόνα τὸν λέγοντα, Nemo sine satisfatione alienæ
 rei defensor idoneus intelligitur, εἰ γὰρ suo nomi-
 ne ὑπεδέχετῶ πῶ περσωναλίαν, iudicatum solui, οὐκ
 ἡναγκάζετο παρὰσχῆρ. ἀλλὰ ταῦτα μὲν παρὰ τῶ
 παλαιοῖς. σήμερον ὃ ἕτερα τάξις ἐπὶ τούτων κρατῆ. εἰ-
 τε γὰρ τις ἐνάγεται τῆ in rem, εἴτε τῆ περσωναλία suo
 nomine, οὐδεμίαν δίδωσι σατισδατίονα, ἔνεκα φηί δι-
 ατιμῆσεως φηί δίκης, ἀλλὰ μόνον ἐγγυητῶν παρῆχε ὑπὲρ
 τοῦ οἰκείου προσώπου, τὸν ἐπαγγελλόμενον. ὅτι πῶ μλιν ὁ
 ὁ ἐναγόμενος ἐν τῶ δικασκρίῳ μέχρι τέλους φηί δίκης.
 εἰσι δὲ ὅτε οὐ πῶ εἶχε ἐγγυητῆρ, ἀλλ' οἰκεία ὁμολογία κα-

Sed hodie

ταπεινεταί εννομότης, ότι παραμυθῆσθαι δικασκρίων, κῆ
οὐκ ἀποσίσεται, ἢ τις κῆλ ἐν τῇ συνηθείᾳ ῥωμαῖσι λέγε
ται iuratoria cautio, τουτέστιν ὁμοσσία. πολλὰκις δὲ
κῆλ δίχα ὄρκου φιλήρ ὁμολογίαν ἐκτίθεται. ταῦτα δὲ
πάντα πρὸς τῶν ποιότητων τοῦ προσώπου τοῦ ἐναγομένου
προβαίνουσιν ἕωθεν. ὥστε οὗ ὁ ἐναγόμενος ἔσο νόμιμος
πε, ποτὲ μὲν ἐγγυητῶν, ποτὲ δὲ ὁμοσσίαν, ποτὲ δὲ ψι.
ἀναγκάζεται διδόναι τῶν ratam rem dominum
habiturum. εἰ μὴ ἄρα ἢ μανθᾶτορ ἐπιδείξει γενόμενος
εἰς αὐτὸ ὑπὸ τοῦ δεισώτου, ἐπὶ πράξεως ὑπομνημάτων
ἐμφανισθῆν, ἢ παρῶν ὁ δεισώτης κῆλ Δίκης ἐν τῷ δικα
σκρίῳ τὸ τοῦ προκουράτωρ ἐβεβαίωσε πρόσωπον εἰ
παρῶν, ὅτι τοῦτον ἐγὼ προεβαλόμην. ταῦτα κρητοῦνται
τῶν σου, εἰ κῆλ ὡλιτροπῆ ἢ κρητάτωρ δι' ἐτέρου κινῆ, οἷον
διὰ τὴν λεγομένου ἄκτωρ, καὶ ἔτ' ἄρα τοῖσι ἐρικότε
ἡρόσωπα, ἅ τινά τῶν ἄλλοτρίων πραγμάτων ἐδέξαν
το διοίκησιν. πολλὰ δὲ εἶδη κρηταῶν, ὡς ἔγνωσ κῆ μα
θήση. ταῦτα μὲν περὶ τὴν ἐνάγοντος, εἰ δὲ τις ἐνάγεται,
ἢ μὲν παρῶν ἕτοιμός ἐστι προβάλλεσθαι προκουράτωρα, δὲ
ναται τοῦτο δηλονότι ποιῆσαι, ἢ αὐτὸς εἰς τὸ δικασί
σιον παραγενέσθαι, καὶ τοῦ δικείου προκουράτωρ τὸ πρὸ
σωπον βεβαιώσαι, τὰς δὲ ἐθεοῦς ἐπερωτήσεως ἐπερωτώμε
ν κῆλ iudicatum solui, ὡς δι' αὐτὴν παρέχοντες
εἰώθασι ὁμολογῆν. ἔξῃσι δὲ τῷ δεισώτῃ καὶ ἐκτὸς δικ
κασκρίου ἐγγυητικῶν ὁμολογίαν ἐκτίθεισθαι. ἐν ἢ τὸ δικί
ον προκουράτωρ ἐγγυητῆς γίνεσθαι, πάντα τὰ κῆλ iu
dicatum solui κεφάλαια ὁμολογῶν, τουτέστιν ὅ ὁ προ
κουράτωρ αὐτὸ παραμυθῆσθαι δικασκρίῳ, καὶ δικάζεσθαι
μέχρι τέλους καὶ καταβαλῆσθαι κρηθησόμενα, ὑποπίσει

Sin autem

μὲν

μὲν τοῖς ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ ὁμολογίᾳ τῷ δικεῖον περὶ
ουσίαν, εἴτε ἐν δικασκρίῳ ταῦτ' ἐκθῆται, εἴτε ἐκτὸς δικ
κασκρίου. ὥστε καὶ αὐτὸν καὶ κληρονόμους αὐτοῦ ἐνόχους
ἐντελευτῆρ γίνεσθαι. ἐτέρας δὲ δηλονότι ὁμολογίας, ἢ τοῖς ἐγ
γυῆς ἐκτιθειμένης ὑπὲρ τῆ προσώπου αὐτοῦ τοῦ ἐναγομένου.
περὶ γὰρ ἑαυτοῦ, ἢ διδασκρίῳ ἐγγυητῶν, ἢ ὁμολογίαν ἐκτί
θεται. κατὰ τὰ πρὸ βραχέος εἰρημνία, ἀσφαλιζόμενος,
ὅτι ἐν τῷ κρητῶν κῆλ ἀποφάσεως ἐνερθίεται ἐν τῷ δικ
κασκρίῳ. εἰ δὲ μὴ παρεγένηται, πάντα παρέξῃ αὐτὸς, ἢ τὸ
ἐπὶ τούτου ἐγγυητῆς, τὰ τῇ ἀπόφασιν περιεχόμενα. εἰ μὴ
ἄρα τῶν ἀποφασιν ἐγκλητῶν κῆλ κῆλ ἔρωσε. εἰ δὲ συμβῆ αὐ
τὸν τῆ πρῶτότυπον ῥέον κῆ παρῆνον δι' οἷαν δῆποτε αἰ
τίαρ, ἔτερος δὲ τις ἐκὼν ὑποβάλλῃ ἑαυτὸν τῇ ὑπὲρ τὸν
ἀπὸ τῶν δειφενσίονι, οὐδὲ μίαν ὅουσης διαφορᾶς πότερον
ἢ rem, ἢ κρησυναλία κινῆται κατ' αὐτοῦ, ἀκωλύτως
δικηθῆσεται ἐν τάξει δειφενσος. ὅντω μέρτοι, ὥστε
παραχῆρ τῶν iudicatum solui. ἐν ἢ τὸ ἀσφαλὲς γίνε
ται, ὅτι τὰ κρηθησόμενα παντὶ τρῶπῳ καταβαλῆσθαι, διὰ
τὸν παλαιὸν κῆλ πολλακίς εἰρημνίον κατόνα τὸν λέγοντα
Nemo sine satisfactione, alienae rei defensor ido
neus intelligitur. ταῦτα δὲ πάντα σαφέστερον κῆ
τελειότερον, ἐκ τῆς καθημέρας τῶν ἀνθρώπων χρήσεως
τῶν δικασκρίων, καὶ ὅτι αὐτῶν τις μαθήσεται τῶν πραγ
μάτων. τοῦτον δὲ τὸν τῶν ἰκανοῦσιν, ἢ τοῖς
ὁμολογῶν, οὐ μόνον ἐν ταύτῃ τῇ βασιλίδι πόλει, ἀλλὰ κῆ
ἐν πάσαις ταῖς δικεῖαις ἐπαρχίαις ὁ θεότατος ἡμῶν
βούλεται κρητῆρ βασιλεύς. εἰ κῆλ ἐξ ἀπαρίας ἐτέρας
τυχὸν ταῦτα κρητῆρ. ἐπάναγκες γὰρ ὅτι πάντας τοὺς
ἐπαρχεῶτας, ἕωθεν τῇ κρητῆρ παρῶν τῶν πόλει, του
τέστι ταύτῃ τῇ βασιλευσῆ πόλει.

Qua omnia

Quam formam

ii De

De perpetuis & temporalibus actio-
nibus, & quæ ad hæredes, & in hære-
des transeunt. Titu. xii.

Τὸν ἀγωγῶν, αἱ μὲν ἀπὸ φιλιοπολιτικῆς κατάγονται νομοθεσίας, αἱ δὲ ἐκ τῶν πρῶτων ἐπινοήονται. ὅτε δὲ λέγω ἐκ φιλιοπολιτικῆς νομοθεσίας, νόμα, εἴτε ἀπὸ νόμου, εἴτε ἀπὸ δόγματος, ἢ ἐκ Διατάξεως ὄρμηται. αὐτὰ δὲ πρῶτον εἰσὶν ἀρμόζοντα. τὸ γὰρ ἢ ἀρμόζοντα ἐβούλετο νομοθεσία, ἀλλ' αἱ μετὰ ταῦτα διατάξεις, ἢ τῶν χρόνων τὰς περὶ in rem, τὰς περὶ προσωναλίας περιέκλυσαν. ὅσα δὲ ἀπὸ τῆς πρῆτης κατάγονται ὡς ἐπιπὶ τὸ πᾶσι ἀνάλλαι εἰσιν. ἐπειδὴ καὶ αὐτὸ τὸ πρῶτον ἐδικτορ, μέχρι ἐνιαυτοῦ ἴχου πάλαι. εἰσὶ δὲ ἕντες πρῶτοι ἀγωγῶν πρῶτον ἀρμόζοντα, τουτέστιν ἕως τῶν χρόνων τῶν ὄριθόντων ὑπὸ τῆς Διατάξεως. εἰσὶ δὲ ἢ ἀγωγῶν αὐτὰ ἀεὶ παγγέμεται τῶν bonorum possessori, καὶ τοῖς λοιποῖς, οἱ τινες κληρονόμου τάξιν ἐπέχουσι, οἷον γὰρ ὅτι ὁ bonorum possessor, ἀπὸ τῶν πρῶτων ὅτι διάδοχος, ἀγνωστος ὡς τῆς πολιτικῆς νομοθεσίας. ὅς τις, ὡς εἰρήκα μὲν ἐν τῆ τρίτῃ ἰνστιτουτίωνι, πλαγιαστικῶς ἐνάγη καὶ ἐνάγεται. ἐπειδὴ οὐκ αἱ τοῖς πολιτικοῖς διαδόχοις, τουτέστι τοῖς κληρονόμοις παρεχόμενα ἀγωγῶν, περὶ τοῦ εἰσιν. ὁ δὲ bonorum possessor, καὶ ὡς μιμοθῆμιος κληρονόμος, ὁποῖος ἐσὶν ὁ τριβελιάνθος φιλοκομισσάριος, ἐπειδὴ διὰ φιλιοπολιτικῆς ἀναγκῆς ἐαυτοῖς τὸ τῶν κληρονόμου ὄνομα, ἵνα διὰ πάντα ἢ πλάσις ἀληθῆς εὐρεθῆ ἀναγκαῖον ἐνόμισμα, ὡς ὅτε τὰς τοῖς κληρονόμοις, ὅτω καὶ τὰς τοῖς bonorum possessoribus ἀρμόζοντας ἀγωγῶν, εἴνα περὶ τοῦ, καὶ ἢ furti δὲ manifesti, εἴ καὶ ἐκ τῶν πρῶτων κατὰγονται, ὅμως περὶ τοῦ εἰσιν, ἀποπώγατορ γὰρ

γὰρ ἢ ἐνιαυτοῦ τὰν τῶν περικλείεσθαι. ἀλλ' ἔχαι τις εἰς πῆρ, καὶ τῆς ἢ furti ἀγωγῆς ἔγνωσται τῶν δουδικαδ' ἔλτῶ, ὡς οὐκ πρῶτον αὐτῶν καλῶν, ἀλλ' ἢ ἀπολογία αὐτῶν τῆς εἰς, ὁ δουδικαδ' ἔλτος ἐπινοήσας τῶν furti, κεφαλὴ κῆρ κατὰ τῆς κλέπτου ὥρισε τιμωρίαν, ὅτι πρῶτον χρηματικῆρ. ἐπειδὴ οὐκ διὰ τῶν τραχυντητῆρ τῶν δουδικαδ' ἔλτος κατεφρονῆθη νομοθεσία, πολιτενεταί δὲ ἢ τῶν πρῶτων, δι' ἵκατορ γὰρ ἢ τῶν, τὸν εἰς χρήματα ἀδικήσαντα, εἰς χρόματα τιμωρηθῆναι. διὰ τοῦτο πρῶτον αὐτῶν καλοῦ μὲν, περὶ τοῦ αὐτῶν δὲ γέγονε διὰ τὸ. ἄτοπορ γὰρ ἐνόμισμα ὁ πρῶτον διὰ πάντων σωτρεχῆρ τοῖς κλέπτου, τῶν κεφαλικῆρ τιμωρίαν χρηματικῶν ποιωῦρ, καὶ τῶν περὶ τοῦ ἀνάλλαι. εἰασερ οὐκ ἐπὶ χρόματος τῶν περὶ τοῦ οἰ. οὐ πᾶσα ἢ ἀγωγῆς ἢ μῆρ ἀρμόζουσα, ἢ καθ' ἢ μῶν παρεχομένη, ἢ ἀπὸ τῆς πολιτικῆς, ἢ ἀπὸ τῆς πρῆτης, ὡς πάντως δι' ἴδοται κληρονόμοις ἢ κατὰ κληρονόμων. καὶ ὅτε πᾶσι ἀγωγῶν, αἱ μὲν εἰσιν ἢ ἀμαρτημάτων, αἱ δὲ ἀπὸ συναλλαγμάτων, αἱ δὲ ἢ ἀμαρτημάτων κατὰ κληρονόμων οὐ παρεπέμπονται. εἰσὶ γὰρ σαφῆς τῶν κανῶν ὁ λέγων, τὰς ἢ ἀμαρτημάτων ποινάλλαι, μὴ δι' ἴδοται κατὰ κληρονόμων. οἷον furti, vi bonorum raptorum, damni iniuria, ἀκουιλίου. κληρονόμοις δὲ αὐτὰ πρῶτον ἢ ἀμαρτημάτων φιλιοπολιτικῶν, καὶ ἢ εἰς ταύτην παρεπλησία. οἷον in factum ἀγωγῆς, ἢ τις ἀρμόζουσα, ἢ ἵκα δίχα, ἀτήσεως συγγνώμης, ὁ πᾶτων εἰς δικασήριον κληθῆ. ὁ λογισμὸς πρὸς τῆς εἰσιν. εἴνα δὲ τὸ γενόμενον ἀμαρτημα, ἐλατῶν τῶν τῶν μέλλοντος κλυτῶν περιουσίαν, τότε ὁ κληρονόμος ὡς συναδικουμένος, τῶν ἀπὸ τῆς ἀμαρτηματος ἀγωγῆρ κινήσει, ὅπερ συμβαίνει ἐπὶ τῶν furti, καὶ τῶν vi bonorum raptorum, καὶ τῶν ἀκουιλίου. ἐπὶ γὰρ φιλιοπολιτικῶν, ἐπὶ δὲ ἢ ὕβρις, ἢ εἰς ἐμὲ γινωμένη, οὐ μᾶλλον τῶν ὅσα

Nos autem

ἡ ὁσασιρ, εἰκότως Ἐ ὁ κληρονόμος ὁ ἐμός, ὡς μὴ σωμαδί
 κηθεῖς, ταύτηρ οὐχ ἔξεν, τὸ αὐτὸ καὶ ἐπὶ φθ. *in factum.*
 αὐτὸ δὲ ἀπὸ σωμαλλαγμάτων ἀκωλύτως κληρονόμοις, καὶ
 ἢ κληρονόμων δ' ὀθήσονται. ἐστὶ δὲ ὅτι ἢ ἀπὸ σωμαλλάγματος
 πρὸ ἀγωγῆς, οὐ δὲ ἰδίᾳ κληρονόμων. ἐὰρ ἢ πρῶθ' αἰ σοι
 πρᾶγμα. εἴ τα κατὰ δόλον σὸρ ἀφανισθῆ πελείως, ἢ καὶ
 χθρὸν γίνεταί, μηδὲ ἐν δὲ ἐντεῦθεν κέρδος εἰς τὸ σὸρ πα
 ραγίνεται κληρονόμων, οὐ καταχεθῆσεται τῆ *depositi,*
 καὶ τοι τὸ *depositum* σωμαλλάγμά ἔστι, καὶ ἡ πρηναιία
 ἀγωγαι, ὡς εἰρήκαμν ἐν τοῖς προλαβοῦσι, κατὰ κληρο
 νόμων μὴ παραπέμπεσθαι, τινὰς δὲ μὴ εἰς κληρονόμους
 διαβαίνω, ἐὰρ ζώντων προκαταρχῶσι ἢ πρὸ πτύπων,
 ἀκωλύτως καὶ μεταξὺ τῶν κληρονόμων ἐγγυματούσονται
 τα. τοῖς περὶ δικαστήρων λεγομένοις, ἀνάγκη καὶ ἕνα
 σο προδέναι. ἐὰρ ὁ ἐναγομένος πρὸ φθι κατὰ δίκης, τὸ δὲ
 ὀρ ἐπιγνοῦς, ὃ ἱκανὸν ποιήσῃ τῷ ἄκτωρι, τουτέστι ἀποσ
 δῶ τὸ χρέος, ἢ τὸ πρᾶγμα ἐφ' ᾧ ἐνάγεται, οὐκ ἔστι ἐπάναγ
 κες, ὡς αὐτὸν καταδικαθῆναι, ἔπειθ' ὄλως προκατήρ
 χθρ. ἀλλὰ σωτρέχομν αὐτὸ τῆ εὐγνωμοσύνη, καὶ ἀβ
 πολουτίουος ἀξιούται. εἰ καὶ ὁ φθι προκατάρξεως καρῶς
 φθι δερ αὐτὸν ἄξιον ὄντα τῶ κατὰ δικάθῶν. ἢ τῶ τῶ ἐστὶ
 τὸ ἐν τῷ πλῆθος λεγόμενον, ὅτι πάντα τὰ δικαστήρια ἀβ
 πολουτορία ἔστι, τουτέστι ἐξ ἐστὶ τῷ δικαστῆ πρὸ καταδί
 κης ἐγνωμοσύνη τὸν ῥέον ἀφέναι φθι ἀγωγῆς.

De exceptioibus. Tit. xiii.

Επίοντες περὶ τῶν ἀγωγῶν, ἀκόλουθον ἐνομίσασμεν,
 καὶ περὶ παραγραφῶν διαλεχθῆναι, αἵ τινες ἐπεισό
 θησαν, ἐπὶ βοηθεία τῶν ἐναγομένων. καὶ τί ἔστι παραγρα
 φή, δικαιολογία τίς, ἀρμόζουσα τῷ ῥέφ, κατ' ἀγωγῆς ἐξ
 ἑρωμένης μὴ τῷ νόμῳ, ἀδικον δὲ τῆ φύσει πρὸ βαλλομένης
 ἔχνη. οἷον ὡς ἐπὶ θέματος, φόβον σοι ἐπήγαγον, καὶ
 πρὸ σκεῖ

Superest

παρσικενάσά σε ἐπερωτηθῆναι ὅτι δώσῃς μοι ἕκα ἔρ νο
 μίσματα, ἢ ἐλεάσά σε δολερώς σοι προσελθῶν, ὡς τε
 σὲ ἐπερωτηθῶν, ἢ Ἐ πλανθεῖς ὑπὸ πηυσας ἐαυτὸν ἔσω
 φείλαρ, καὶ ἐπωρωτήθης ταύτα ἂ χρεωσῆρ ἐνόμιζες, εἰ
 καὶ ἢ ἐπερωτήσῃς ἐποίησε τὸ ἐαυφθι, καὶ ἔτεκε τὴν νε
 bis ἐνοχλῶν, καὶ τὴν ἐντεῦθεν ἐγερσμένη ἀγωγῶν. ὡς τε
 οὐ ἰχνουσαρ ἔχω τὴν *ex stipulatu* κατὰ σοῦ, ἢ τοι τὸν
 κονδικτῆ ἕον. ἀλλ' ἔπειθ' ἂ ἀτόπῳ ἐστὶ μηδὲρ ἐσφοφίλοντῆ
 σε κατὰ νόμους ἀπαμῆσθαι, τὸν του χάριρ, κινουῦτί μοι
 τὸ *ex stipulatu*, ἀντιδῆσῃς παραγραφῆν λέγων, ἀλλ' εἰ
 μὴ κατὰ φόβον ἐπηρεωτήθηρ, ἢ γοῦρ ἀλλ' εἰ μὴ κατὰ πλά
 νη ὠμολόγησά σοι δώσῃρ. ἰδού ἢ ἀγωγῆ, ἴχουσε τῷ νό
 μῳ. ἀλλ' ἔπειθ' ἢ φύσει δίκασον ἀδικος ἢ ἢ τὰ τῆς
 ἴχουσε, ἐπειροθῆ δικαιολογία, ἢ τοι πρᾶγμα, δι' ἢς ἐβοή
 θησας σκυτῶ. αὐτῆ δὲ ἢ τῷ πλάνης πρᾶγμα *in factu*
 λέγεται, ἔπειθ' ἢ διηγηματικῶς ταύτηρ ἀντιδῆσιρ.

Idem iuris

ἀντιδῆται παραγραφῆ, Ἐ ἐπὶ ἐκείνου τὸ θέματος. ἢ
 τῆσάς με ὡς ἐκδανῆσαι σοι ἕκα τὸν νομίσματα, ὑπεχό
 μιν τῶ πρᾶξαι. εἰ γοῦρ πρᾶξαι ἐκτιθῆμένου γραμμα
 τῆσῶν παρῆχθῃ, λαβῶν ἐγὼ τῶ τῶ, ὑπεχόμεν τῆ ἐξῆς πο
 ῆσθαι τὴν ἀπαρῆθῃσιρ, οὐκ ἐποίησάμῃρ δὲ μετὰ ταῦ
 τα παρῆλθε χρέος. εἰ δὲ ἐγὼ, ὅτι ἢ ἐπερωτήσῃς ἐποίησε
 τὸ ἐαυφθι, κινῶ κατὰ σοῦ τὸν κονδικτῆ ἕον, ὡς ἀπὸ ἢ ἔπει
 ρωτήσῃς διὰ τῶ τὸ νόμῳ ἀκρίβειαν. ἀλλ' ἔπειθ' ἀδικον
 ἐστὶ καταδικαθῆσθαι, ὡς τὸ ἀπαρῆθῃσῃς μὴ γενομένης,
 δὲ θῆσθαι σοι πρᾶγμα, ἢ τὸ ἀναργυρίας, ἢ οἱ νομικοὶ
 λέγουσι *pecunie non numerate*. ἀλλὰ πάλαι μὴ μέ
 χρι πρηναιίας ἢ δύνατο ἀντιδῆσθαι ἢ ποιαντῆ πρᾶγμα
 φῆ. σήμερον ἢ, καθὰ εἰρήκαμν ἐν τῆ ἕρῃ ἰνσιτῆσιρ, τί
 τλφ κα τῷ φθι λ. πρῆς διαλεγόμενοι, διὰ τῆσῃ τῶ
 ἡμετέρας βασιλέως, ἐπέτωσε ταύτηρ εἰς δικταίαν. ἢ εἰ μὴ

Idem

Εἶσω ὅτι διετίας κινῶ, ἀντιτίθεται μοι παραγραφὴ. τὰν
της ἢ παραδραμονῆς, ἀρνηθήσεται ὅθι ῥέφ ἢ πῶραγραφὴ.
ὁμοίῳ ὅθι κἀκῆνο τὸ ῥέμα. ἐδάνασά σοι ε νομίσμα
τα, μετὰ χρόνον τινὰ πᾶκτον ἐποίησα, ἔτι οὐκ ἀπατήσω
τὸ χρέος, ὅ πᾶκτον τοῦτο οὐκ ἀναίρη ἴρλο iure τὸν κονδι
κτίτιον, σρικταρ οὔσαρ πλὴν ἀγωγῆ. ἀλλὰ μὲν εἰ ἔτι ὅθι
ἐνόμα ἐνοχος ὤρ. ἐπειδὴ ὡς ἰσχύει κατὰ σοι ὁ κονδικτίσι
ςτιος, καὶ καλῶς λέγω, εἰ φαίνεται ἰσε χιλῶν δοῦναι, ἀδ
κῶ δὲ κατὰ τὸ φύσει δίκαιον, ἐναντιονύμλος τῶς ἑαυτοῦ
συμφῶνις, συγχωρήσας, καὶ πάλιν ἀπαίτῃ, ἀντιτίθεται
μοι ἢ τοῦ πᾶκτου παραγραφὴ. ἐχρῆσθε τις ἐμοὶ ε
νομίσματα, ἀπῆτδρ αὐτὸ τὸ χρέος, ἢ ἔνθετο ἐκῆνος, τὸ ἐπ
λερ, ὅρκορ αὐτὸ ἐπὶ γαγορ, ὡμοσερ ὡς οὐ ἢ ῥεωσῆ, οὐδῆρ
ἔπῃρ ἔξῥωταί μοι ὁ κονδικτίσιος. ὡσπερ ῥ τὸ πᾶκτον, οὐτω
καὶ ὁ ῥεκος ἴρλο iure οὐ διαλνα πλὴν ἀγωγῆ. ἀλλ' ἐπε
δὴ ἄτοπὸρ ὅθι κινουντά τε ἐλέγχῃρ αὐτοῦ πλὴν ἐπισηκίαι
ἀντιτίθεται μοι παραγραφὴ ἢ τῃ ὅρκου. λέγῃ ῥ ὁ ἐναγῶ
μυλος, ἀλλ' εἰ μὴ ὡμοσε κινδέρ σοι ἐκφείλερ. οὐ μόνον ἢ ἔ
πὶ τῃ πῶραγραφίῳ ἀγωγῆ, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῃ ἰπτεμ ἴννα
τη ἀντιτίθεσθαι παραγραφαί. οἷον ἐκράτης πρᾶγμα δια
φῆρον τῆ ἐμῆ Δεσποτεία ἢ ἴτουρ τοῦτο λαβῆρ παρὰ σοῦ.
σοῦ τοῦτο διεβεβαίου ὅτι σῆς εἶναι Δεσποτείας. ὅρκορ ἐπὶ
γαγορ περὶ τοῦτου. ὡμοσας ἑαυτὸρ εἶναι Δεσπότηρ. ἐὰρ
ἔλθω μετὰ ταῦτα κινῶ κατὰ σοῦ πλὴν ἰπτεμ, ἀρμόζε
γαρ μὴ οὐδῆρ ἴττον, οὐδὲ γὰρ ὁ ὅρκορ ἐπέσβεσε τῶ οὔσαρ
παρὰ ἐμοὶ Δεσποτείαρ, ἀντιτίθεται μοι διὰ τὸ φύσει Δί
καιον ἢ τοῦ ὅρκου παραγραφὴ. ἐκίνησα κατὰ σοῦ τῶ ἀρ
μόρζσαρ μοι ἰπτεμ, ἢ περσωναλίαιρ. ἢ τῆρηρ ἢ ἐγὼ αὐ
τὸς συναρπαγείη, ἢ τοῦ δικασοῦ κακῶς ἀποφηνάμυλου. αἰ
μῶν ἀγωγαι μλύουσιρ ἐπὶ ὅτι δικείας ἰσχύος. εἰ δὲ περ
αῖ ὡ ἄνωδερ κινῶσαι, ἐκβάλλομα τῆ rei iudicate παρα
γραφῆ.

Præterea

Acque si debitor

Item si in iudicio

γραφῆ. ἄρκεῖ μέχρι τοσοῦτον διαριθμῆσαι θέματα, ἐξ
ὧρ τίκδνητ πῶραγραφαι, πῶρα καὶ δὲ ἔπειρα, καὶ πικίλαι εἰσιρ
αἰτίαρ πῶραγραφῶρ δεκτικά. τὰντας δὲ πλεῖότερον μαθησὶ
μεθα ἐκ τῃ διγέσωρ, ἢ τοι τῃ παυδέκτα. ἔπο ἢ εἰδέναι ῥεῖ,
ἢ ἢ τῃ πῶραγραφῶρ, αἰ μὲν εἰσιρ ἀπὸ νόμου, αἰ ἢ ἀπὸ τῃ νόμου
τάξιρ ἐχόντων, οἷον δογματῶρ καὶ διατάξεωρ, ὡν ἐνόνη
τη. τὰντας δὲ αὐτὸς ἐφεῦρερ ὁ πρᾶτῶρ. τῃ πῶραγραφῶρ αἰ
μὲν εἰσιρ πῶραπεταί, αἰ ἄνερ καὶ πῶραεπιόρσαι προσαπρενοντῃ.
αἰ δὲ πεμπεράλια, ἢ τοι διλατόρσαι. καὶ πῶραεπιόρσαι εἰσιρ,
αἰ ἄνερ δινηκῶς ἀντίκνητ ὅθι ἄκτωρ, αἰ τῶ ὑπὸ αὐτῃ
νομύληρ ἀπωγῆ ἀναρῆσαι, ἐπειδὴ διαλνσοι τῃ ἀπωγῆ τῶ
ἰχύνρ. διαντη ὅθι τῃ δόλορ πῶραγραφῆ, ἢ τῃ φόβῃ, ἢ τῃ πᾶκτα,
ἢ νίκα πακτεύσω ὅθι δεβίτωρ, ὅθι οὐδέποτε σε ἀπατήσω
τὸ χρέος. πεμπεράλια δὲ εἰσιρ, αἰ μέχρι φανερῶ χρόνῳ ἀν
τικεῖμυλα, οἷον τῃ πεμπεράλιου πᾶκτου πῶραγραφῆ ἢ νίκα
πᾶκτον ποιήσω ὅθι ἐμῶ δεβίτωρ, ὅθι οὐκ ἀπατήσω σε τῃ
χρέος, ἔως πέντε ἔνιαρ τῃ. εἶσω μὲν ἢ τῶ τῶ τῃ χρόνῳ ἀντίκνη
ταί μοι ἢ πῶραγραφῆ. πῶραδραμόρσαι δὲ τῃ πενταετίας ἀπ
σβέννυται. ὡς οὗ καθὰ ἔρεκται βουλομύλω μοι εἶσω τῃ
χρόνῳ κινῶσαι, ἀντίκνητ πῶραγραφῆ, ἢ τῃ προερημύλω πᾶκτα
ἢ ἑτέρα ὅια δὴ ὡποε ὁμοία. διὸ ὁ φείλω τῶ πενταετίαι ἢ πῶ
θέατῃ, καὶ μετὰ ταῦτα κινῶρ, διὰ τῶ τῃ διλατόρσαι προσαπ
ρενετῃ, διὰ τὸ ἔχαρ ὑπέρεθεσίρ τινα. dilatio ἢ λέγετῃ ἢ ὑ
πέρεθεσις. εἰ δὲ περαθῶ κινῶσαι εἶσω τῃ πενταετίας, ἔπο καθ
ἑαυτῃ λογισάμυλος, ὅθι εἰ μὲν Δυνητῃ συναρπᾶσαι, ἐνπύθερ
ἢ δὴ τὸ χρέος ἀπατῶ. εἰ δὲ ἀνἀπεθῆ μοι ἢ τῃ πεμπεράλις πᾶ
κτα παραγραφῆ, ἐξ ἀνάγκης ἀπατήσω μετὰ τῶ πενταε
τίαι. ὁ ταῦτα λογισάμυλος κακῶς ἐσλεθετῃ, τῶς μὲν ἢ ἐκ
βάλλετῃ, μετὰ ἢ τῶ πενταετίαι εἰ πῆραθῆ κινῶσαι, ἀνἀκει
μῆνηρ ἔχα τῶ rei iudicate πῶραγραφῆ. ἢ τις εἰσιρ πῶρα
επιόρσαι. κανόνα ῥ ἰδι καθολικόν, ὅθι διλατόρσαι πῶραγραφῆ

Hæc exemplis

Appellatur

σηραιοις ανασρεφει ταυτα, ουδε δυνατον δια πλυ ασυνη
θαω, τρακταιζην τι περι ατιμιας, τη προφασει η προκ
ρατωρων αντιτιθεμελης. απορον γη ητι προσωπων ποιο
τητα φιλονεικοντας, τδ η πραγματος επεκτεινερ λητησιμ.

De replicationibus, Tit. xiiii.

Ωσπερ ταυς απογαυει ιχουνοσαις μη λω νόμω, αδικε
σαιε η κατα ο φνσφ δικουορ, αν τιθινη αι ηα
γραφαί, ουτω η ταυς παραγραφαυ, ερρωμυαιε μη ητι
πο αληθεε, αδικοιε δε νομιζομυαιε τη φύσα, αντιτιθεται
δικαιολογια υπο η ιναγοντων, ηυε λεγετη replicatio.
ωνόμασαι δε επευθερ, εσαδη δι αι η αναπλέκεη η αναλ
η η η παραγραφηε ιχυε. plico γαρ εε το πλέκω. replico
δε το αναπλέκω, και αναλνω. θεωρετη δε το ερημυορ, εσα
τουτδ η θέματος. πάκτορ ηποικε ηω εμω δεβίτωρι, ου ουκ
επαυτήσω αυτορ το χρεοε. μετα χεονορ υνα ο δεβίτωρ εν
ευπορεια γενόμυοε χυοιε, η και τυχυορ δυναδιθεειε ηε
μδ, η υφ ετέρεδ, πάκτορ ηπισερ εν ω επε εφε μοι ηησα
ου ητω χρεοε απαιτησιμ. εαρ κινησω εγω καταντη η κορ
δικτιλιουρ απαι η το χρεοε μετα το γενεου το δεινπερορ πα
κτορ. μεταγνουε δε εκθνοε αντιτιθησι μοι πλυ το πάκτορ
παραγραφηρ, λεπωρ, αλλ ει μη πάκτορ ηποικιαε μη απασ
τηρ ο χρεοε, δοκε ητι πρωτηρ οφηρ εμω οριζερ μοι το πα
κτορ προε η απαιτησιμ. συνεφωνηθη η τη αληθεια, ε με
νη ου η ηπορ αληθεε. το δε δεινπερορ πάκτορ γεονερ ηρσο
ιυε το προτέρεο αναρευκορ. αλλ επεδη αδικορ εε τορ
κρεδίτωρα εξωθεου, δεδοη αυτω replicatio εκ η δευτε
ρεο πάκτορ, εν η ησιμ, αλλ ει μη δευπερορ πάκτορ εγενετο
ωυτερερ μοι η απαιτησιμ. ωσπερ δε τη παραγραφη αν τι
θετη replicatio, ουτω ε τη replicationi, ουση μη εννό
μορ κατὰ πρώτηρ τάξιμ, βλαπήονση δε κατὰ το φνση δια
καορ, αλλ αντιτιθετη δικαιολογια ηη τορ χρεοε, ητιε du
plica.

plicatio προεπερεη. οιορ ηπισα σοι πάκτορ, οτι ουκ
απαυτωσε το χρεοε. ου δε δευπερορ πάκτορ ηπισα, επι εε
πωρ μοι η απαιτησιμ, εγω εε τορ συγχωρωρ το χρεοε. ει
η ε duplicatio ευρεθη αδικοε ου φνση χρωθηε εε
η ακτωρι ε προε θεησαι αλλη δικαιολογια, ητιε λεγε
ται triplicatio. τουτωρ δε ηη παραγραφωρ πλυ ηησιμ,
ηαυτερω η η ειρηκαμυ, η η πραγματωρ επενόησε ποικι
λια. δωαται γη τη τριπλακτιωνι καθρουπλακτιωρ αν
τιτιθεοαι. ταυτα παντα δε ευχερωε ενεσιγνωναι, εκ το
πλατυτερεδ ηη διγεσωρ συντάγματος. αιε η παραγρα
φαυε ο πρωτοτυποε δεβίτωρ κεχρηου δυναη, τανταε
ως εποι το πλεσορ ε ο εγγυκτηε αντιτιθησιμ εικοτρε, ο ε
αρ απαυτηρη ο εγγυκτηε, ο δεβίτωρ απαιθεοαι δοκε.
καταβαλωρ γαρ ο εγγυκτηε, εεα κατ αυτω πλυ manda
ti, ορεμ εαρ πάκτορ ποιησω, τω δεβίτωρι μου, μη απαυ
τηρ το χρεοε. η το πάκτορ παραγραφη, και τοιε υπερ αυ
τω γενομυοιε ενόχοιε διορησεται, ωπαρε ει φανρωε ει
πορ, οτι ουδε υμαε απαυτησω το χρεοε. εισι δε τιεεε πα
ραγραφαι, ωρ ου σωαπολαυει ο εγγυκτηε τω δεβίτωρι.
οιορ εδ ανησα ηριμω, σεκοωδορ δε ελακορ εγγυκτιω. ο
ηριμωε ηεεε κη οικιαε περιουσιαε, μη δεμ αξιοπισορ
εοικησαμυοε. εναχομυοε δε παρ εμου, δυναται αντι
τιθεναι παραγραφω, και λεγερ, αλλ ει μη εεεεμ, ηη
εκβαλλη με το δικασηριου. αυτη δε η παραγραφη, ουκ ω
φελησφ τουε εγγυκταε αυτω, δια ταυτηρ πλυ αιτιαρ. ε
πηδη ο παρ το οικιου δεβίτωροε λαμβανωρ. εγγυκ
πλυ δια το το μάλισα λαμβανει, προνοιαμ αυτω ποιορ με
ροε, ισα ει συμβη απορησαι τορ δεβίτωρα, δυναρη χωρε
σαι κατὰ ηη εγγυκαμυωρ. ει δε πλυ απο φη εκασαε
τοι παραγραφηρ δωμυ και τω εγγυκτηη, ανωφελεε εσαε
μοι, και η δια φη ληφωε ηη εγγυκτηη προνοια.

Exceptions

Deo

της, ὑπὲρ τῶν ῥέσθ' ἐκφέρειται ἢ ἀπόφασις. αἰεὶ ἢ ἢ ἀδιένεα
ἢ ἀπὸ δ' αἰξίωσιν τῶν ἀκτωρῶν, αὐτὸς δ' εἰωθε βαρύνεσθ' ταῖς
ἀπὸ δ' αἰξίωσι, νίκην πῆριποισθ' ἔω ῥέσθ'. τὰ μὲν οὖν δ' νοῖν τέρ
δικτα, φθι ῥετινένθ' αἰξίω ἐνεργείας. Διαφορὰ δ' ἐστὶν
αὐτῶν μεταξὺν. ὅτι τὸ μὲν vti possidetis, ἐπὶ τῶν ἀκινήτων,
οἷον ἀγρῶν, καὶ οἰκίας χώρων ἔχει. τὸ δὲ vtrubi ἐπὶ τῶν
κινήτων. νικᾷ δὲ ἐπὶ τῶν vti possidetis ἰνπερδίκτω
ἐκθῆνος, ὅς νέμεται ἀνεπιλήπῳ τῶν ἀγρῶν κατ' ἐκθῆνον ἢ
χρόνον, ὅτε ὁ πρῶτος ἐδίδου τὸ ἰντέρδικτον, τουτέστι
οὔτε βιασάμηνος, οὔτε λάθρα λαβῶν, οὔτε κατ' ἐξίωσιν.
ἐπὶ τὰ μάλισα γὰρ ἕτερον βιασάμηνος νέμομαι ἐγὼ τῶν ἀ
γρῶν, ἢ λάθρα ἔλαβον πρὸ ἕτέρου, ἢ ἕτερον πρὸ ἀκαλέσας γέτο
να ἐν νομῇ, πλήρην ἢ νικά μὴ τῶν τοιούτων πᾶς πρακταῖ μοι πρὸς
σέ, ἐν τῶν ἀγῶνι νικῶ σε τῶν ἰνπερδίκτω. ἐπὶ δὲ τῶν vtrubi
ἄμτος νικᾷ, ὅς τις ἐξ τούτων ἀναλωμῶν τῶν ἐνιαυτῶν,
τῶν πλείονα χρόνον ἐνεμήθη. οἷον ἐνεμήθη μοι ἐπὶ τὰ μῆνας
σὺ πέντε. τοὺς τελευταίους, ἐγὼ νικήσω, λοιπὸν οὖν τῶν νομῆς
ἐμοὶ ἀποδοθεῖσιν, τότε σὺ ἀκτωρ γινόμενος, ταῖς ἀποδεδ
ξισι βαρύνῃ. ἀλλὰ ταῦτα μὲν πάντα τὸ παλαιόν. σήμε
ρον δὲ ἕτερος ταῦτα παραφυλάττει, οὐδεμιᾶς διαφορᾶς,
ἐπὶ τῇ ἄζετάσῃ φθι νομῆς, τῶν ἰνπερδίκτων φυλαττομέ
νης. ἐκθῆνος γὰρ νικᾷ, εἴτε ἀκίνητον, εἴτε κινήτον ἔστι τὸ πρᾶγ
μα, ὅς νέμεται ἀνεπιλήπῳ τῶν ἀγρῶν, ἢ τῶν κωρῶν φθι
πρὸ ἀκαλέσας. ὥσε οὖν οὐκ ἔστι σκοποῦ μὲν τίς ἐνέμετο, ὅτε
ἐδίδου τὸ ἰντέρδικτον. οὐδ' ἐτις ἐνεμήθη τῶν πλείονα
χρόνον τῶν προλαβόντων ἐνιαυτῶν. νεμόμεθα δὲ οὐ μὴ
νορ δ' ἡμῶν αὐτῶν, ἢ διὰ τῶν ἡμετέρων ὑπεξουσίωμ, ἀλ
λά ἐπὶ ἕτερον, ὅς οὐκ εἰσὶν ἡμῶν in potestate, ὁποῖος
ἔστιν ὁ μισθωσάμηνος πρὸ ἡμῶν τῶν ἀγρῶν. καὶ ὁ ἐνοικος. καὶ
κῆνος, ἢ παρεθέμην, ἢ ὡ ἔχθησα τὸ ἐμὸν πρᾶγμα ἐκείνων
χωρὶ κατεχόντων φυσικῶς, ἐγὼ τῶν νόμων νέμομαι. καὶ τῶν

Sed interdictio

Quorum

κινήτων

Possidere

το ὅτι τὸ πανταχοῦ λεγόμενον, ἀνεπιλήπῳ νομῶν παρακατέ
χθι δ' ἕτερον, ὅς ἐμοὶ ὀνόματι ἔστιν ἐν κατοχῇ. ψυχῇ δὲ
δύναται τις παρακατέχθι νομῶν. ἐπὶ καὶ τὰ μάλισα γὰρ
μήτε αὐτὸς, μήτε ὀνόματι αὐτῶ ἐστι τις ἐν κατοχῇ τοῦ
πρᾶγματος, ἀλλὰ κατέλιπε τὸ πρᾶγμα, οὐ ψυχῇ καταφρο
νοῦτος, ἀλλ' ἐν ἐλπίδι, τοῦ μετὰ ταῦτα ὑπερρέθῃ ἐξ αὐ
τόν. καὶ οὕτω δοκεῖ πρὸ ἀκατέχθι τῶν νομῶν. τῶν δὲ γίνε
ται ἐπὶ ἀγρῶν, ἢ προασιώμ. καταλιμῶν νομῶν γὰρ ταῦτα
ἔπρα χαμῶνος, διὰ τὸ ἀνεπιλήπῳ φθι δικήσεως, ἐλπίζον
τες κωρῶν καλωῦται τοὺς αὐτοὺς καταλήφειν τῶν
πρῶτης δ' ἀρχῆς νομῆς οὐ δύνατορ. οἷον ἐ
πὸ λησῆς μοι κτήματα, διακείμενα ἐν τῇδε τῇ ἐπὶ χίρα.
ἐπὶ ἐλκῆς μοι ταῦτα παραδόναι, οὔτε ἐγὼ δύναμαι κα
ταλαβῆν τοὺς τόπους ἐκείνους, ἢ γὰρ οὐκ ἀνέχομαι, ὅτε
ἐνὰ τῶν παραληφόμενον πέμψαι, οὐ δύναμαι λέγειν σοι, ὅ
τι ἀπόδοθι τῶν κτημάτων. ἐγὼ γὰρ ταῦτα ψυχῇ νέμομαι.
ψυχῇ γὰρ πρῶτης ἀρχῆς νομῆς οὐ δύνατορ. τῶν δὲ
σώματί μοι παραδοῦσθαι νομῆν, ψυχῇ δύναμαι παρα
φυλάττειν. τίνας δ' ἐῖσι δ' ὅρ προσπορίζεται μοι νομῆ,
τελείως εἰρήκαμεν, ἐν τῇ δευτέρῃ ἰστυτουτίων.

Recuperanda

φθι ῥεκουπερᾶνθ' αἰξίω ἐνεργείας ἐπὶ καὶ τὸ vnde vi ἰν
τέρδικτον. ἐπὶ γὰρ τις βία ἄζελάσῃ με τοῦ ἐμοῦ ἀγροῦ, ἢ ἢ
ἐμῆς οἰκίας, ἀναγκάσθ' μοι τὸ εἰρημλίον ἰντέρδικτον, δι
ὅτι ἀναγκαθῆσεται ἀποκαταστῆσαι μοι τὸν νομῆ. εἰ καὶ τὰ
μάλισα ἔτυχορ αὐτῶν ἐγὼ πρὸ βιασάμηνος, ἢ λάθρα αὐτοῦ
γενόμενος ἐν νομῇ, ἢ ἢ πρὸ ἀκαλέσθ' ἢ λαβῶν παρ' αὐτοῦ
τῶν νομῶν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν οὐ παλαιά. αἰ δὲ διατάξας
ὡς εἰρήκαμεν ἢ δὲ βούλονται, εἰ μὲν τις τὸ δικθῶν πρᾶγμα
ἀπέσασε βία, σερεῖσθ' αὐτῶν ἢ αὐτῆ δ' ἀποπίας. εἰ δὲ ἀλλό
θριον, ἐπὶ αὐτὸ ἀποδιδόναι, καὶ τῶν τῶν ἀπτιμῶν πρὸ ἔχθι
τῶν βιασάμηνος. ἢ δὲ βία ἐξωθήσας ἐνὰ τῶν αὐτῆ δ' ἀκατέχθι

Sed ex

μύνη νομῆς, οὐ μόνον ὑπεύθυνός ἐστι τῷ εἰρημύτῳ ἱνερδί-
 κτω, ἀλλὰ ὑπόκειται ἐγκλήματι, τῷ ἰσλίω de vi priua-
 ta, ἢ de vi publica. τότε δὲ χῶρον ἔχει τὸ de vi priua-
 ra, ἢ νῦν ἀλίχα ὑπὸ τῶν ἐργάτων τῶν βίαν, εἰ δὲ μετὰ ὁ-
 πλων βία τινα ἔνομῆς ἐξέβαλε, τῷ ἰουλίω de vi publi-
 ca κατέχει. τῆ δὲ ὁπλων προσηγορία, οὐ μόνον ἀσπίδες
 ἐξίφκ, καὶ πικροφάλακα σημαίνον, ἀλλὰ ἐξυλα, καὶ λί-
 θοι, καὶ πᾶν ὄργανον βλάβην δυνάμειον. εἰρηκαμνὸν ἴν
 περδίκτωρ, τὰ μὲν εἶναι προῖβιτόρια, τὰ δὲ ῥέσιττορία, τὰ
 δὲ ἐξίβιτόρια. ἔποισάμεθα ἐπὶ δευτέρῳ διαίρεσιν, ἔποισ-
 τας τὰ μὲν εἶναι ἔαδισκένδου ἐνεργείας, τὰ δὲ ῥέτινέν-
 δα, τὰ δὲ ῥέκσπεράνδου. λεγέτω ἐπὶ τρίτῳ διαίρεσις ἴν
 ἱνερδίκτωρ. τὰ μὲν γὰρ ἔστιν ἀπλά, τὰ δὲ δικλά. ἀπλά
 μὲν, ἐν οἷς ὁ ἄκτωρ διακέρηται ῥέσ, ὅποια ἔστιν, ἅπαντα
 τὰ ῥέσιττορία, ἐπὶ τὰ ἐξίβιτόρια, ἄκτωρ μὲν γὰρ ἐστίν, ὁ δὲ
 λωρ ἑαυτῷ τῷ νομῆ ἀποκαταστῆναι, ἢ τὸ κρυπτόμηνον πρὸ
 σωπορ ἄγεω εἰς μέσορ. ῥέος ἢ ὁ τῷ νομῆ ἀποκαθιστῶρ, ἢ
 τὸ πρὸσωπορ εἰς μέσορ ἄγεω ἀναγκαζόμενος. ἴν
 τορίωρ ἱνερδίκτωρ, τὰ μὲν ἐστίν ἀπλά, τὰ δὲ δικλά. καὶ
 ἀπλά μὲν ἐστίν, ἢ νῦν κωλνφ ὁ πρᾶίτωρ ἀνάκτι ἐπὶ ἐν σά-
 κρω τόπω, ἢ ἐν δημοσίῳ ποταμῷ, ἢ ἐν τῇ ὄχθῃ αὐτῆ κατα-
 σκευάσαι. καὶ ἢ ὁ κωλύωρ ἄκτωρ ἐστίν. ὁ δὲ κωλυόμενος
 ῥέος. διπλά ἢ οἷορ τὸ ντι possidetis, καὶ τὸ vtrubi. δια-
 τωπο δὲ δικλά λέγον, ἔπειθ ἴσιν ἴσιν ἴσιν δικαζομένων ἐκατέ-
 ρος ἐστίν ἢ αἰρεσις. ἐπὶ οὐδεὶς κτεξαίρετορ ῥέος ἢ ἄκτωρ ἐστίν
 ἐν αὐτοῖς. ἀλλ' ἕκαστος αὐτῶν καὶ ῥέος καὶ ἄκτωρ τὰ ῥέσιττορία.
 ἀμέλει καὶ ὁ πρᾶίτωρ ἢ νῦν ἐπὶ αὐτοῖς τὰ ἱντέρδικτα
 μέση ἐκέρητο ὁμίλια, οὐ δὲ ἴσιν, οὐ δὲ ἐκφνορ ἄκτωρ ἀ-
 κνύς, ἐκ ῥοικείωρ ῥήμάτων. ἐπὶ ῥο ἴν
 vti possidetis, ἔλε-
 γε ταῦτα ῥήματα, vti possidetis, quo minus possi-
 deatis, vim fieri veto, τῶν ἐσιν, ὡς νέμεθε, ὅπως ἔλατ-

Τριτά

τορ νέμεθε, βίαν γίνεσθ κωλνφ. καὶ οὐκ εἴπωρ ντι possi-
 des, ἴνα μὴ δόξη πρὸς ἕνα ἀπκίνοσθ. ἐπὶ δὲ τῷ vtrubi
 τῶν τοῖς κέρηται τῶς ῥήμασι. vtrubi vestrū seruis ille
 quo de agitur, maiore parte huius anni fuerit, quo-
 minus is eū ducat, vim fieri veto. τῶν ὁποτέρω
 ἔμωρ ὁ δέσνα ὁ οἰκέτης πρὸ οὐ γίνεται ἢ ἑνατωγῆ, ἴν τῶ
 μείζονι μέρει τούτου τού ἐνιαυτοῦ ἢ μ, ὅπως οὕτως μὴ λάβη-
 αὐτῶν, βίαν γίνεσθ κωλνφ, τῶν ἐσιν οὐ βουλομαι αὐτὸν κω-
 λυθῆναι, ὡς λαβῆρ τῶν τῶν οἰκέτηρ, οὐ γέπονερ ἐν νομῆ ἐν
 τῶν πλείονι μέρει τῷ ἐνιαυτοῦ. σκόπησορ ὡς καὶ ἐνταῦθα ἔ-
 πωρ vtrubi, τῶν ἐσιν, τῶν ὁποτέρω. οὐκ εἴπωρ παρὰ σοῖς.
 τὸ δὲ πρὸ ῥο τὰ ῥέως, καὶ τῶ ἀπκίνοσματος, πρὸ ἰπὸρ ἐστὶ σῆ-
 μερορ λέγερ. ἐπὶ ῥο ἴν ἔξῆσορ δινασίωρ δικασίωρ, ὁπῆ-
 σήμερορ ἐστὶ πάντα τὰ δικασίωρ, οὐκ ἐστίν ἔσῶναγκες ἱν-
 τέρδικτα κινεσθ, ἀλλὰ ἀλίχα τούτωρ ἐγγυμνάσει τὰ δικ-
 κασίωρ, οὐδ' ἀλίχας ἀπωγῆς, ἀντὶ τῶν ἱνερδίκτωρ ἐγγυμνα-
 ζομένης. οὐκοῦν οὕτως εἴωθε τίς ὀρίζεσθ, ὅτι ὀρίζομαι καὶ
 σοῖς οὐτιλίωρ ἀγωγῶν, ὡς ἀπὸ τῶ σαλκιανείου ἱνερδί-
 κτου, ἢ ὡς ἀπὸ τῶ νυδε νι ἱντερδίκτου, ἢ ἑτέρου τινός.

De ordinē

De poena temere litigantiū. Tit. xvii.

Οἱ πάλαι τοὺς νόμους ἢ μῆτρ κατασκήσαντες, καὶ τῶν τῶ
 ξίρ ἴν δικασίωρ εὐρόντες, τοὺς εὐχερῆς καὶ μα-
 τᾶίους ἐπὶ δικασίωρ δρομῶν ἢ βουλήθη ἔρ ἐπιχῆρ, ὁπῆ
 καὶ βασιλῆ τῶ ἢ μετέρω ἐστὶ καταθῆμιον. πρῶτῶν γὰρ ἴν
 οὐκ ἔχωρ κατ' ἐμοῦ ἀγωγῆρ τινα, ἐκίνα δικασίωρ, ταῦτα
 ἐνθυμούμενος, εἰ μὲν δυνθῶ στωρπᾶσαι, καταδικασθῆ-
 σεται μοι ὁ ἀντίδικος. εἰ δὲ μὴ ἴχνησω, οὐδ' ἐρ ἐντυθῶρ
 βεβλάμμαι. καὶ πάλιν ἑτέρος τις ἐποφείλωρ εἰς ἄρην-
 σιρ τρέπεται, ἐννοῶρ ὅτι ἢ συναρπᾶζω καὶ ἀβουλοτύιορος
 ἀξιούμαι, ἢ μὴ δυνθῆεις στωρπᾶσαι, οὐδ' ἐρ ἐνθυμῶμαι
 ἐκφῆλορ μῶρ καταβάλλωρ, βεβλάμμαι τῶν οἰ ἀρχαίωρ

τῶν

τάς ποιαντας εκκόπησιν, & μηδ' αντώρων συκοφαντίας, τῶν
 ἢ εναγομύων τὰς ἀγνωμοσύνας, ἰπενόθησιν ἡμωρίας, &
 πὲρ μὴ χρηματικὰς, πτὲ δὲ ὄρκου δόσιρ, πτὲ δὲ φόβου ἀβ
Ecce μίας ἐπισείσιν. τῶς μὲν ἔσθ' ὄρκου ἀπασιρ ἐναγομύοις,
 ἕκ διατάξεως τῆς ἡμετέρου βασιλέως ἐπιφέρεται. οὐχ ἑτέ
 ρως γὰρ τὰς οἰκείας κέχρηται δικαιολογίας, εἰ μὴ πρότε
 ρον ὁμόσει, ὅτι νομίζωρ ἑαυτῆ δρθῶ συναδότι ἀνάλειγερ τῶ
 ἄκτωρ, ἐπὶ τὸ δικαστήριον πῶρ γενετο, ἔσιρ οὐκ μεγίστη τι
 μωρία, ὅτι μὴ ὑποβάλλει τῆ ἐπιτορκία, ἔλεγχθῆεις ἀπ
At aduersus δίδωσι τὸ χρέος. εἰσὶ δὲ τινες ἀπωγαί, αἱ τινες εἰς τὸ
 διπλοῦρ, ἢ γούρ εἰς τὸ πεξαπολοῦρ ποιοῦντ τὸ καταδίκημα
 εἰς δὲ διπλοῦρ, ἢ γούρ ὁ ἀκσίλιος, ἔ τὰ ληγάτα, τὰ κατα
 λαθῆντα τόποις σεβασμίοις, πῶρ ανουῦμω οὐκ ὄτις ἐνεχο
 μύοις μιᾶ τάντωρ & ἀγωγῶ, ὡς ἐμολογῆσαι. ἀρνούμε
 νοι τὸ διπλοῦρ καταθήσουσιρ, ἔπερ ἀπολοῦρ πρὸς τῶ
 ἐκφραλομύω, λόγφ ποινῆς καταβάλλοντες. εἰσὶ δὲ τινες ἀ
 πωγαί, αἱ τινες εἰς πλῆρον ποιοῦντ τὸ καταδίκημ τῶ ἀπολῶ,
 εἰ μὴ ἢ ὁμολοιοῦντες γίνετ ἢ ἐναγωγῆ, εἰς μὲν τὸ διπλοῦρ,
 ἢ furti nec manifesti. εἰς δὲ τὸ τετραπλῆρ, ἢ furti ma
Item a fortis nifesti. αὐτῆ εἰσὶρ αἱ ἢ τῆ εναγομύων τιμωρίας, εἰσὶ
 ἢ μὴ ἢ συκοφαντῶν κολάσεσ τινές. τῶς μὲν γὰρ ἐν προσι
 μίοις τῆ δίκης, ὁ ἄκτωρ ἀναγκάζεται ὁμνύειρ, ἕκ διατάξε
 ως τῶ ἡμετέρου βασιλέως, ὅτι δρθῶ συναδότι τὸ πῶρ ἔσθ' ἄρ
Virius ἰνεσῆσιν δίκην. ἔ ἑτέρα διάταξις τῶ αὐτῶ διφοάτῆ
 εἰσὶ βασιλέως, ἢ τις ἐκάτερον τῶν συνηγόρων ὑποβάλλει τῶ
Hec autem ὄρκω. τῶ τῶρ δὲ τῆ ὄρκου ὁ ἡμέτερος ἐπενόησε βασιλεύς,
 εἰς τάξιρ τῆ πάλαι κινεμύως καλουμνίας, ἢ τις ὑπὸ ὄρτι ἀ
 συνηθείας ἀνηρέθῃ. εἰ γὰρ ἐκίνῃ ἔγω κατά τινος οἶαρ δὴ
 ποτε ἀπωγῆρ, εἴτα ἢ ἢ ἢ ἢ ἢ ἢ εὔρεθῃρ συκοφάντης, ἢ δὴ να
 πρὸ ῥέος ἐπισραφεῖς κινῆσαι κατ' ἐμοῦ, τὸ πῶρ καλουμνί
 ρας ἀγωγῆρ, ἔχουσαρ πῶρ καταδίκημ εἰς τὸ δέκατον ὄρ τῆ
 πῶρ

πέφερον αὐτῶ ἔγω. οἶον ἐκίνῃ ἔ τὸρ κονδικτίτιον λόγου
 χάριρ πῶρ ἢ νομισμάτων, ἔ ἢ ἢ ἢ ἢ ἐκίνῃτο κατ' ἐμοῦ
 καλυμνίας εἰς νομίσματα, ἔωθ δὴ ὄρ ἄυτη ἢ καλυμνίας
 οὐκ ἢρ ἐν σολιπία, εἰς τάξιρ αὐτῆ ἐπενόηθῃ ἢ δόσιρ τῆ προσι
 ρημύου ὄρκου. ἔ τὸ τῶρ ἀναίχυντον λιτιγάτορα ἀναγκά
 ζεῶτ καταβάλλειρ τῶ ἀντιδίκη τὰς λαωάνας, αἶε αὐτῆ
 πῶρ ἔβαλε μάτηρ αὐτῶ δικασάμωρ. πρὸς τὰς εἰρη
 μύωρ ἢ μῆρ ἐν τοῖς προλαβοῦσι τιμωρίας ἢ τῶν ῥέων,
 εἰσὶ μὲν ἑτερο τιμωρία. εἰσὶ γὰρ καί τινες ἀγωγαί, αἶε
 οἱ καταδικαθέντε ἀτιμοὶ γίνονται, ἀπὸ μὲν ἀμαρτημά
 των ἢ furti, ἢ vi bonorū raptorū, ἢ iniuriarū, ἢ de
 dolo, ἀπὸ δὲ συναλλαγμάτων, ἢ ὄρκου ἀπὸ συναλλαγμά
 των, ἢ tutelae, ἢ mandati, ἢ depositi. ἢ νικά διρέκτῆ κί
 νοῦνται. οὐ μὲρ αἱ κοντράρια. αἱ γὰρ κοντράρια, οὐκ εἰσὶρ
 ἀτιμοποιαί. οἶον κοντράρια tutelae, ἢ ὁ ἐπίτροπος ἔχα
 ἢ τῶ πῶρ ἄλλου, ὑπὲρ ὄρ ἐλαπάνησερ εἰς αὐτόρ. κοντρά
 ρια mandati εἰσὶρ, ὅταν ἐν κίλωμαι, ἢ τῆ δικάσωμαι ὑπὲρ
 σῶ, ἢ ἀπατῶ σε δι αὐτῆ τὰ πῶρ τῆ δίκην διαφανήματα,
 κοντράρια depositi, οἶον πῶρ ἔθου μοι οἰκέτηρ, ἐνόσησε ὄρ
 τῆ, ἐδ' ἀπάνησε πῶρ ἢ πῶρ αὐτῶ νόσον τινὰ διαπανήματα, ἔ
 πατῶ ταῦτα διατῆ κοντράρια depositi. εἰς μὲν ἢ pro so
 cio ἀτιμοποιός. ἀλλ' ἐν ταῦθ' οὐκ εἰσὶρ εἰπῆρ κοντράρια.
 ἢ διρέκτα γὰρ ὄσιρ ἐξ ἐκατέρω πλευροῦ. ἔ ὄς τις δὴ ποτε
 ἐκ τῆ κοινωῶρ καταδικαθῆ ἀτιμοῦται, διαφορὰ δὲ τῆ ἀ
 μῆτημάτων ἔ συναλλαγμάτων ἄυτη. ὅτι ἐπὶ τῆ φῶρ
 τι. ἔ τῶ ὁμοίωρ οὐ μόνον ὁ καταδικαθῆεις ἀτιμοῦται,
 ἀλλὰ ἢ ὁ ἐκτὸς δικαστῆρ δὲ διαλυσάμωρ. δὴ οἶε γὰρ ὡς πῶ
 ρημάσιρ ἀγοράζωρ πῶρ κατ' ἑαυτῶ μέλλουσαρ ἐκφέρειρ
 κινῆρ. ἢ δι' ὄρ σκαπέφ, τὸ δικῆσθ' ὁμολογῆ ἀμαρτημα
 ἐπὶ δὲ τῶν συναλλαγμάτων, ὁ καταδικαθῆεις μόνος ἀτι
 μῆται, ἢ γὰρ διαλυσάμωρ, καὶ ἔτις ἐλάσερ κριθῆσεται.
 πάντῃ

Ex quibusdam

Omniū

πάντων ἢ κινεμλίων Δικασηρίων τὸ προσοίμιον ἐκ τῆ de
in ius vocando τίτλος τῶν πρῶτων λαμβάνει τὴν πρὸ
φασιν. ὁ δὲ ἐσλόμυλος πρὸς ἕνα Δικασάων, ὁφείλει προσε
ἕνα ἄρχοντι, ἢ τῶν καλῶν εἰς τὸ Δικασηρίον. εἰ δὲ ἕς
ἢ ἀνιόντων ὅσων ὁ καλὸς μύλος, ἢ πάτρων ἢ ἀπελευθέρων,
ἢ ἀνιόντες αὐτῶν, ἢ καλὸντες, δὲ αἰτήσασιν αὐτῶν συγγνώμην. εἰ
ἢ δίχα αἰτήσεως συγγνώμης κληθῶσι, κινεμλίας κατ' αὐτῶν
ἐν in factū, εἰς πεντήκοντα καταδικασθήσονται νομίσματα

De officio iudicis. Tit. xvii. (τα.

Υπόλοιπὸν ὅσων τῶν ἐν τῷ ὀφθικῷ τῶν Δικασῶν σκοποῦσιν
ἢ τέως κτλ πρὸς τὴν τάξιν, τῶν τῶν ἀφυλάκτων ὁ Δι
κασῆς ὀφείλει, ἵνα μὴ δικάζων ἐτέρως ἀποφάινεται, ἢ πρὸ
ταῦς διατάξεις, ἢ τῶν ἐγγράφοις νόμοις, ἢ τῶν τῶν σοφῶν νο
μοθεσίᾳ δοκῶν. διὸ ἐὰν κινήσῃ κτλ σὺ νοξάλια, εἴτα ἀ
ποδείξω τὸ εἰς ἐμὲ γενόμενον ἀμάρτημα, οὕτω δὲ τῶν Δικα
σῆρ ἀποφάινεται, καταδικάζω τὸν πύβλιον μαίβιον λου
κίω ἡτίω τῶν ἄκτωρι, ὡς ἐνομίσματα πύαχθῶν, ἢ ὅσον δι
κέτην εἰς νόξαν δοῦναι. εἰ ἢ τῶν in rem κινῶ τίς, εἰ μὴ
καταγινώσκῃ τὸ ἄκτωρος, ἀβσολυτίονος ἀξιοῦσιν τὸν ἕρον.
εἰ δὲ ἐλάτῃονα, ὅρα τὰ τῶν ἐνατομλίων δίκαια, κελυθῶν αὐ
τὸ τὸ πρῶγμα ἀποκαθίστα μετὰ τῶν καρωῶν. εἰ δὲ ὁ ἐνα
γόμενος ἀρνεῖται ἐν τῶν πύοντι χόνοφ μὴ δύνασιν τὸ πρῶγ
μα ἀποκαθίστα, ἢ τῶν οὐ δι' ὑπέρθεσιν λέγει τῶν αὐτῶν,
προσῆκε τὸν Δικασῆρ χόνοφ δουῶν προθεσμίας, οὐ ἐν τῶν
ὀφείλει τῶν ἄκτωρι ἀποκαθίστα τὸ πρῶγμα, ὁμολογίαν
ἐκλύβει μύλος, μετὰ δόσεως ἐγγυητῶν, πρὶ τῶν Διακλήσεως τῆς
δίκης, ὡς εἰ μὴ εἰσω τῶν χόνοφ τῶν ὀριθῆντος ἢ τῶν τῶν Δικασ
σῶν, ἀποκαθίστα τὸ πρῶγμα, πλὴν ὀριθῆσθαι Διατίμησιν
πύεξα. εἰ δὲ hereditatis petitio κινῶται, τὰ αὐτὰ Δι
καζέτω ἐπὶ τῶν καρωῶν, ἢ πρὸ ἐπὶ ἐν in rem. ἐκείνων
δὲ τῶν καρωῶν προσφάσῃ, ὅς ἐδικεῖα κολυῶν ὁ ἐν κληρο
νομίας

Et si in rem

Et si

νομίας οὐκ ἐξελεξατο νομῆν καταδικασθῆναι, ἢ ἢ mala
fide τῶν κληρονομίας γίνονται ἐν κατοχῇ. ἢ αὐτῶν καρωῶν
πρώτων, ἢ ἐπὶ τῶν περικαλείας in re ἢ ἐπὶ αὐτῶν ἢ ὁ mala
fide τῶν πρῶτων ἐν νομῇ γενόμενος, λόποι ὑφέξα ἢ τῶν κτλ
ἐπιθυμίαν αὐτῶν μὴ ληφθέντων καρωῶν. διὰ τί ἢ εἴ πορ τὸ
καρωῶν, ἐν τῶν de iudicis μαθησόμεθα. εἰ ἢ bona fide
νομῆς ὅσων ὁ ἐναγόμενος, οὐκ ἀποκαθίσταται, οὐδὲ ὅς ἐλα
πῶνσε καρωῶν, οὐδὲ ὅς κτλ ἐπιθυμίαν οὐκ ἔλαβε, προ
φάσῃ τῶν ληφθέντων πρὸ τῶν προκαταρξείως καρωῶν. μετὰ
ἢ προκαταρξείω, ἕνεκα τῶν ληφθέντων, ἢ ἀποκαθίσταται κα
ταδικασθῆναι αὐτῶν τῶν Δικασῆς. ταῦτα μὴ οὐ πρὶ τῶν περικαλί
ας in re. τὰ αὐτὰ δὲ ἢ ἐπὶ τῶν hereditatis petitione εἰρη
σῶ. τῶν δὲ ad exhibendū κινεμλίας, οὐκ ἀρκεῖ τῶν ἕρον
πρὸς τὸ διαφυγῆναι τὴν καταδίκην, ἐὰρ εἰς μέσον ἀγάγη τὸ
πρῶγμα, ἀλλὰ ἢ τῶν καυτῶν τῶν πρῶτων ὀφείλει παρα
χῆρ, τῶν ἐπὶ ἀποκαθίστα πάντα ταῦτα τῶν ἐνάγοντι,
ἢ πρὸ ἐμὲ κληρ ἔχων εἰ ἐν προσοίμοις τῶν δίκης ἀποκατέσκειν
τῶν πρῶγμα τῶν ἐνάγοντι. ὅθεν, εἰ ἢ ἐν τῶν πρὸ ἐλκεῖ τῶν
ad exhibendū Δικασῆριον, οὐδὲ καταπίπτει ὁ ἐναγόμε
νος τὸ πρῶγμα, οὐδὲ ἢ τῶν καταδικασθῆσεται, οὐδὲ δυνάμε
νος λέγειν ἢ διωκτῆς γέγονα διὰ τῶν οὐδὲ καταπίπτει, ἢ οὐ
δὲ με καταδικασθῆναι, ἢ ἀποδείξω τὸ γεγονὸς ἐμὸν. ἢ
δὲ ἐν τῶν καρωῶν τῶν προκαταρξείως τῶν ad exhibendū, ὅ
ς ἢ πρὸ πρῶτων ἢ οὐδὲ καταπίπτει, εἰ ἢ μετὰ τῶν πύολκῆς γε
νομλίας ὁ χόνοφ αὐτῶν πύηλθε, πλὴν ἐπὶ τῶν ἀναξείχομλιν
εἰς τῶν προκαταρξείω, ὅτε οὐδὲ πρὸ οὐδὲ καταπίπτει, εἰκότως
ἀποκαθίσταται, ὡς μὴ δόξα γενεῖται τῶν ἕρον, διὰ τῶν οὐδὲ κα
πῶντος, διὰ τὸ, καθὰ εἰρηται, ἔλαβῃ ἢ αὐτῶν τῶν καταδίκην,
πρὸς μίμησιν τῶν προκαταρξείως. ἢ ὅς καρωῶν ἢ τῶν μέ
σοφ χόνοφ, τῶν ἐπὶ ὅς μετὰ προκαταρξείω μέχρι καταδίκης
δὲ ἕρον διὰ ὅπως, ἀρνεομλίας δὲ οὐ δι' ὑπέρθεσιν, τὸ μὴ δύναι

Si ad exhibendum

ως πρὸς αὐτὸ πρῶτον κτλ ἢ πρὸντα χρόνον, διὰ τὸ τυχερὸν
 ἐν ἐτέρῳ τόπῳ διακείσθαι τὸ πρῶτον, ἔξῃ χρόνον πρὸς ἀπο-
 κατάστασιν, ἀσφαλιζόμενος ἢ ἀκτωρ, ὡς ἀποκατάστασις
 τὸ πρῶτον, εἰ δὲ μὴ πρῶτον κελύσει παθόμενος ἢ δι-
 κασθῆναι, πρὸς ἴσους τὸ πρῶτον, μηδὲ μὴ ἀσφαλίσει, ὡς ἀπο-
 κατάστασις, εἰς τοσοῦτον καταδικασθήσεται, εἰς ὅσον διέφε-
 ρε τῷ ἀκτωρ. τὸ ἐν κοινῷ προκτεράξειε ἀποκατάστασιν τῷ
 πρῶτον. ἢ νῦν κινῆται τὸ familię herciscunde, ὃ φωνί-
 κιον ἔστω ἢ δικασθῆναι τὸ ἐμῆ κληρονομία πρῶτον, ἐν ἑκά-
 στῳ προσκυρῶν ἢ κληρονόμων. ἢ εἰ συμβῆ πλείονος εἶναι
 διαζυμίας τὸ προσκυρῶν ἐν ἑκαστῷ κληρονόμων, καταδικ-
 καζέτω ἕκαστος τῷ συγκληρονόμῳ, ὡς εἰρήκαμν ὅν τοῖς
 παρολαβοῦσιν, εἰς ἑκάστῳ χροσίστος ποσότητα, ὅπως ἀρῆκατέ-
 ρω φυλάξει τὸ ἴσον. οἷον πρὶν μὴ ἀδίουδικατευσθῆναι πρῶτον
 ματα, ἀνομισμάτων, σικωφῶν δὲ ὡ, καταδικαζέτω ἢ
 πρὶν εἰς ἑκαστῶν νομίσματα, ὡς ἐκάτερον ἀνά τ. ἔχων νο-
 μίσματα. εἰ δὲ εἶναι ἢ κληρονόμων συνέβη μόνον ἐκ τῶν
 ἐπικοίνων πραγμάτων καρπύς ἀναδέξασθαι, ἢ πρῶτον εἰ-
 ρεδιτάριον διαφθεῖραι, ἢ ἢ ἀπανήσαι, τί ἢ ὅτι οἷνος ἢ,
 ὅτι τῶν ἐξέπειε, δικαζέτω προφάσει τούτων τῷ συγκλη-
 ρονόμῳ. Ταῦτα ἢ οὐ μόνον δύο κληρονόμων ὄντων, ἀλλὰ
 ὅτι πολλῶν, χωρὰν ἔχέτω. τὰ αὐτὰ λέξομεν ὅτι ἐπὶ
 τῷ cōi diuidūdo, ἢ νῦν κτλ ἢ πολλῶν ἐπικοίνων πραγμά-
 των διαρετέωρ μεταξὺ τινῶν κινῆται. εἰ δὲ ἐπὶ ἐνὶ μόνῳ,
 οἷον λόγος χάρις, ἀγρῶ, εἰ μὴ δίχα βλάβης ἢ ὑπερμελῶς,
 εἰς κλίματα δύο ἢ ὁ ἀγρὸς διαρεθῆναι, ἔχον ἢ τυχερὸν ἐλα-
 ῶνα ἢ ἀμπελῶνα, ἢ ἢ τῷ δικασθῆναι, τῷ μὴ ἐνὶ προσκυρῶν
 ἢ ἐλαῶνα, τῷ δὲ ἐτέρῳ ἀμπελῶνα, οὕτω μὴ τοι, ὡς ἐπὶ
 λαβόντα τὸ τιμιώτερον μέρος, καταδικασθῆναι τῷ ἐτέρῳ
 δύναι χροσίον. εἰ ἢ τῷ τοσοῦτον εἶναι δικασθῆναι, ἢ ὅτι ἐπὶ
 ἀποκείμεν, ἐπὶ ὅτι ἀποκείμενος ἢ ἢ μόνος πρὶ οὐ τὸ τοιοῦτον
 κινῆται

Si familie

Etiam

κινῆται) δικασθῆναι, τῷ ἐνὶ τὸ πρῶτον ἀδίουδικατευσθῆναι πρῶτον
 μα οὕτω μὴ τοι, ὡς ἐπὶ εἰς ἑκάστῳ χρόνῳ τῷ ἐτέρῳ κα-
 ταδικασθῆναι. ἢ νῦν μεταξὺ τινῶν κινῆται τὸ finium
 regūdorū, ἢ ἢ δικασθῆναι σικωφῶν, εἰγε χροσίστος ὄσιν,
 ἐν τῷ πρῶτον ἐπέματι ἢ adjudicatio, ἢ τις ἐν ἐπέματι
 γενήσεται κτλ τὸ ἀναγκασθῆναι. εἰ ἢ ὅτι ὄσιν ὄροι διακρίνοντα
 τοὺς ἀγρούς, ὄσιν, ὁ δικασθῆναι οὐχ οἷος τέ ὄσιν μετατίθεσθαι,
 ὅφιν κινῆται ἔστω αὐτῶν, ὄσιν ἐν ὄσιν ἢ ἀγρῶν μέρος τὸ τῷ ἀ-
 γρογείτωνι προσκυρῶσαι, ὅπως ἀρῆκατέρας κτλ τῷ τοσοῦτον μέρ-
 ος τοὺς ὄρους ἀποθεῖται. ὅτι ἢ ἐπέματι ἀκόλουθον ὄσιν, ὡς
 τῶν ἔπειρα καταδικασθῆναι αὐτῶν εἰς φανερά νομίσματα. εἰ
 δὲ ἢ ἢ ἀγρογείτων ἔστω, συνέβη κακοῦργως πρὶ τοὺς ὄ-
 ρους διαγενέσθαι, διὰ τὸ τυχερὸν, ἢ ἢ τῶν λίθους τοὺς ὄ-
 ρους ὄσιν τῶν ὄσιν ὑφείλετο, ἢ δύναι τοὺς ὄρους δια-
 κρίνοντα ἐξέκοψε, καταδικασθῆσεται ὄσιν αὐτῶν προφάσει
 βλάβης, τῷ ἀντιδικῶ. εἰ δὲ ὄσιν ἢ ἢ ὄσιν ὄσιν, ἢ τοι ἀπο-
 ἢ ὄσιν τῶν ὄσιν τῶν δικασθῆναι κελύσει διακρίνομενος δι-
 ὄσιν δικασθῆναι. ἢ τῶν τῶν προφάσει καταδικασθῆσεται. οἷον ἐπὶ
 κελύσει ὁ δικασθῆναι πρὶ ὄσιν ὄσιν φιλονηκίας, ἐκάτε-
 ρον ἀγρῶν μετρηθῆναι, ὁ ἢ ὄσιν οὐκ ἢ ἢ ἢ, ὡς ἀπεθῶν
 οὕτω τῷ δικασθῆναι, κατὰ τὰ εἰρημνία καταδικασθῆσεται.
 ὄσιν δὲ ἀδίουδικατευσθῆναι ὑπὸ τῶν δικασθῆναι ἐνὶ τῶν τῶν
 πρὶ δικασθῆναι, τοῦ τῶν τῶν familię herciscunde, τῷ
 communi diuidundo, τῷ finium regundorum,
 εἰ ὄσιν ὄσιν δικασθῆναι γίνεται ἐκείνου, ὄσιν ἀδίουδικατε-
 ὄσιν. ὄσιν τοῖσιν καὶ ταύτην πῶν κτλ ὄσιν, τῶν ὄσιν ὄσιν ὄσιν
 καὶ πρῶτον σικωφῶν, πῶν ἀπὸ τῶν ἀδίουδικατίωνος.

Si finium

De publicis iudicijs. Tit. xviii.

Πολλῶν ἐπὶ τῶν φροντίδα ἢ πρὸς κλίμα δικασθῆναι ὄσιν
 νόμοι. ταῦτα δὲ οὐ ἢ διὰ ὄσιν ὄσιν ἀγρῶν ὄσιν
 μὴ ὄσιν, οὐ δὲ τὸ ὄσιν ὄσιν ὄσιν ὄσιν ὄσιν ὄσιν ὄσιν ὄσιν

λοιπῶν Δικασηρίων ἢ τῶν κληῶν ἢ μεταξὺ αὐτῶν
 Διαφορὰ, ἔντε τῆ προκατάρξεα, ἢ ἐν αὐτοῖς μὲν ποι τοῖς ἀ
 γῶσιμ, ὡσε οὐ οὐδεὶς κινῶν πωδβλικὸν Δικασήριον δύναται
 λέγεσθαι, ὅτι ὀρίζομαι τὴν δὲ τῶ ἀγωγῆν, ἀλλὰ ὀρίζομαι τὸν
 δὲ τὸν νόμον. ἢ ἐν ταῦθα βασάνος ἔστιν εὐρεῖν ἐπαπομύσει.
 ἢ κατὲ μὲν δὴ κενύται, ποτὲ δὲ κληπίας ἐκπῶσται, ἢ κατὲ
 μὲν ἐλευθερίας, ποτὲ δὲ ψυχῆς ἀπώλεια ἐπαγομύσει. ταῦ
 τα δὲ τὸ κληματικὸν Δικασηρίων ἐστὶν ἀλλότρια, ὠνόμασαι ἢ
 πωδβλικὰ, ἢ πωδβλικὰ πωδβλικὰ δὴ ἐπὶ τὸ πωδβλικὸν κινῶν
 Διδόση παρρησία, ὡς ἐπὶ τὸ πωδβλικὸν δὲ εἶπον, ἐπὶ δὲ ἔστι
 τινὰ πρόσωπα, οἷς οὐκ ἐπιτέτραπται κινῶν πωδβλικὸν Δι
 κασήριον. ταῦτα δὲ ἐν τῆ πλεοντέρῃ τὸ πωδβλικὸν Δικασηρί
 ων Διδασκαλίᾳ μαθῶν ἔστιν ἀνεκπῶσται. τῶν πωδβλικῶν τὰ
 μὲν ἐστὶ κεφαλικά, τὰ ἢ οὐ κεφαλικά. κεφαλικά ἢ λέγονται
 ἢ τινὰ τῆ ἐσχάτη ὑποβλικῆ τιμωρία τὸν ἐναγόμενον, ποτέ
 σι τῆ ἀπώλεια τὸ ψυχῆς, ἢ aqne et ignis interdictiōi,
 ἢ deportationi, ἢ metallo. τὰ δὲ λοιπὰ ἄτινα ἐστὶ πω
 δβλικὰ Δικασήρια, ἢ ἀτιμίαν μετὰ κλημίας ἐπάγει κλημα
 τικῆς, ταῦτα μὲν πωδβλικὰ λογίζονται, οὐ μὲν κεφαλικά.
 ἀναγκάων δὲ τὰ πωδβλικὰ ἐξαριθμητέα, ἔστιν ὁ ἰσλιος
 ὁ de maiestate, ὅστις ἀρμόζει, ἢ τὸ μηχανησαμύων τὸ
 ἢ βασιλείως, ἢ κληπίας. ἢ δὲ τὸ τὸ τιμωρία, ψυχῆς ἀπώ
 λεια, ἔχει. ἐγγυμνάξει) ὡς ἐν ἀρχῆ ἐιρηκαμν τὸ γίνε
 τουτίωνος, ἢ μετὰ πλεοντέρῃ τὸ τριάντου. ἔστι ἢ ὁ ἰσλιος,
 ὁ de adulterijs, τιμωροῦ μύθος οὐ μόνον τὸν ἐβρίζοντας
 ἀλλοτρίους γάμους, ἢ ὑπεβάλλων κεφαλικῆ τιμωρία, ἀλλ
 λά ἢ τὸν ἀρῶσι μιγνυμύους, ὁ ἢ αὐτὸς νόμος, ἢ τὸ ἀ
 μάστιγμα τὸ εὐρεῖν κολάζει, ἢ νικά τις βίας ἐκτός, πρῶτον,
 ἢ χῆραν σεμνῶς ζῶσαν διαφθείρει, εἰς τὸ ἢ μισυ δῆμιεσιμ
 ἐπάγων τῶν ποιαῦτα πλημμελήσαντι τοικείας πρῶτον
 ἀλλὰ δὲ ἐστὶν ἐπιπέλις, ὁ ταῦτα πράξας, μετὰ τὸ βα

Publica

Item lex Julia

αὐτὸ τὸ σῶμα, ῥέλεγατορ αὐτὸν ποιῶ. τρίτος ἐστὶν ὁ κορνί
 λιος de ficarijs, ὅς τις ἀνδροφόνους ξίφει τιμωρεῖται, ἢ
 γῶν ἐκείνου, ὅτι τινες χάρις τῶ ἀνελεῖν τινὰ πρῶτον
 μετὰ ἀκοντίου, ὅπως ἐν τῶ ξίφει telum προφάγομεν. ὁ δὲ
 γάιος ἐν τῶ συντάγματι αὐτοῦ, ἐν τῶ τὸ δυνάμει ἀφελῶν ἐρ
 μινενα φησὶ, τὸ telū σημαίνει τὸ πρῶτον πλῆθος, οὐ μόνον
 τὸ βέλος, ὅπως ἀπὸ τὸ τὸ ξίφος ἀφίει, ἀλλὰ ἢ πᾶν ὅπως ἀπὸ κλη
 ρὸς ἕνός ἐκπέμπεται, ὡσε οὐ ἢ λίθος, ἢ ξύλον, ἢ σίδη
 ρος, τὸ τῶ πρῶτον ἐκ τῶ ὀνόματι. ὠνόμασαι δὲ telū, ἐπὶ
 δὴ ἐπὶ διάστημα ἢ μήκος πέμπεται, ἀπὸ ἑλληνικῆς φωνῆς
 κληματιοῦ, ἀπὸ τὸ βέλος, telum. ἢ ταύτην τὸ σημασίαν
 εὐρεῖν δύναται, ἐν τῶ ἑλληνικῶ ὀνόματι, ὅπως ἢ ῥωμαῖοι te
 lum προσαγορεύουσι, τὸ ἑλληνες βέλος ὀνομάζουσι, ἀπὸ
 τὸ βάλλειν. τὸ τὸ δὲ μάστιγος ξενόφων ὅπως γράφω, ἢ τὰ
 βέλη, ὅπως ἐφέρειτο, λόγους, ποξένματα, σφενδόναι, πλῆ
 σοι δὲ ἢ λίθοι. ἢ προτάξας τὸ ὄνομα τῶ βέλους, ἐπὶ γὰρ
 τὰ ξίφει. ὁ δὲ νόμος λέγεται κορνήλιος de ficarijs. Sicarij
 δὲ λέγονται οἱ ἀνδροφόνου, ἐκ τὸ fisa, ὅπως σημαίνει σιδηρῶν
 μάχαιρας. ὁ δὲ αὐτὸς νόμος, ἢ γόντας κεφαλικῶς τιμω
 ρεῖται, οἱ τέχναις μεμισνημύων ἢ φαρμάκοις, ἢ μαγικοῖς
 ψιθουρισμοῖς, ἢ ποῖ ἐπαισίδαις ἀναρῶν τιν ἀνθρώπων, ἢ πα
 νάσιμα φάρμακα δημοσία πωδβλικῶσιμ. ἔστι ἢ ὁ πομ
 πκίος de parricidijs, ἢ ἀχύντατορ ἀμάστιγμα καινοτέ
 ρους ὑπεβάλλων ἡμωρίας. Διηγόρευται δὲ τὸ τῶ, ἵνα ἐάμης
 ἀνέλη ἕνα τὸ ἀνιόντων, ἢ ἢ ὄρ, ἢ γῶν τινὰ τὸ κατιόντων τὸ
 αὐτὸ Διαιθέσειως, ἢ τῶ ὀνόματι τῶ parricidij πρῶτον ὁ
 μύθος λάθρα, ἢ φανερώς. κακῶν δὲ ὅσων ἢ δόλορ τῶ γέτο
 νει, ἢ ὅς σφνοῖ τῶ γινόμενῶ, ἢ ἢ ἐξώτικὸς ἔστι, ὑπεβάλλ
 ληται τῆ πρῶτον τιμωρία. οὐ ξίφει ἐπάγων ὁ νόμος, οὐ δὲ
 πωδβλικῶν πρῶτον ἀφελῶν, οὐ δὲ ἄλλῃ τινὶ τὸ συνθησαμύων τιμωρε
 ῖται τῶ ὑποβάλλων, ἀλλὰ ἐν ἀσκήσει, τῶν ἐμβάλλων,
 μετὰ

Item lex Cornelia

Alia de...

μετὰ

μετά κωδός η̄ ἀλεκτρινος η̄ ἐχίδνης η̄ πιθήκω, η̄ οὕτως αὐτ̄ συζῆσθαι τῷ ἀσκῷ, ὡσε μετοξὺ τ̄ ποιῶτων θηρίων ἔν̄ σενοῖς σωεχόμενον, η̄ τῷ ποιότηκα τῷ κλίματος, ἔν̄ τῷ τιμωρεῖται, ἢ εἰς τῷ γῆτινάξουσα θάλασσα, ἢ γοῦν εἰς ποταμὸν ἐμβάλλεται, ἢ θαλάσσης ἀφεσώσης πολὺ, ὥστε παντὸς σοιχείου σερεῖται αὐτῶν η̄ ζῶντα καὶ τελευτῶντα. ἔν̄ τῷ τῷ κενάλφθαι ὑπὸ τῷ ἀσκῷ, καὶ εἶναι ἔν̄ τῷ ἔν̄ δατι, ἔν̄ τῷ ἀέρος, ἢ τοι τῷ οὐρανῷ σερεῖται χησίσεω. πλῶ πῆσας δὲ τ̄ γῆς οὐκ ἀξίεται, τῷ ἀσκῷ φερομένου η̄ τ̄ ὅ δάτων. τὰ δὲ προσεκημῖα θηρία ἐμβάλλεται δία τῷ, ἔπα δὴ ὁμοιότροπα αὐτῷ εἰσῖν. τὰ μὲν ἔν̄ ἀναμφί τούε γονῆς, τὰ δὲ ἔν̄ πρὸς αὐτούς οὐκ ἀπέχεται μάχης. εἰ δὲ τις ἐτέρως συγγενῆς, ἢ η̄ τῷ ἀγχιείαρ συναπόμενους ἀνέλη, τῷ κορ νιλίφ de ficarijs ὑποβάλλεται. εἰς ἢ ὁ κορνήλιος de

Item lex Cor
nelia de falsis

Item lex
Julia de vi

Item lex Ju
lia peculatus

falsis, ὅρ τεσαμεντάριορ καλοῦμην τιμωρονόμῳ τῶν δὲ ἀδίκημ, ἢ ἕτερον συμβόλαιον πλάσθω γράφοντα, ἢ ἀναπ γνόντα, ἢ ὑποκαλόντα, ἢ τῶν δὴ δὲ ἐπιτεθέντα σφραγίσθ διαπλασθῖ, ἢ ἐκτυπώσαντα κατὰ κακὸν δόλον. ἢ δὲ τοῦ ποιοῦντος τιμωρία, κατὰ μὲν τῷ δικετῆν ἔστι κεφαλικῆ, ὡς πῶ καὶ ἢ τῷ κορνήλιου de ficarijs & veneficis κατὰ εἰς λευθέρων δὲ ἔστι deportatio. εἰσὶ δὲ ἢ ὁ νοῖονοιοι, ὁ de vi publica, καὶ ὁ de vi priuata, κατὰ τ̄ βίαρ ἔνο πλορ, ἢ ἢ χωρὶς ὀπλωρ πλῆμμελῆσαντων. ἀλλ' εἰ μὲν ἔνο πλος βία ἐπενεχθῆ, deportatio εἰσάγεται τῷ πλῆμμελῆσαντι. εἰ δὲ δίχα ὀπλωρ, εἰς τῷ τῶν τ̄ πῆιδσίαις ἐπά γεται δὴ μμευσις. εἰ δὲ ἔς η̄ τῷ βίαρ τῷ θένον, ἢ χῆρον, ἢ τῷ θεῷ ἀφορισμῶν, τουτέσιρ ἀσκήθειαν, ἢ γοῦν διακόνισαν ἀρῶσα ἅμα τοῖς αὐτῷ σωζῆσασι, κεφαλικῆ ὑπέχεα ἔ μωρίαν, η̄ τὰ εἰρημῖα τῷ τῷ μετέρε βασιλέως διατάξα, εἰς ἔξῆς ἀφέσερ ὀρδοῖ γνῶναι. προσιθέτω τον τοῖς ἢ ὁ νό

μος ὁ ἰουλιος ὁ de peculatu, τῷ τῷ τιμωρομῶν, οἱ ἄνερ κρι

χρήματα ἢ πράγματα δημόσια, ἢ σάνερα, ἢ βελεγίσα κα κλόφασιρ. ἀλλ' εἰ μὲν ἄρχοντες εἰσαν ἔν̄ καρεῖν ἔν̄ ἀρχῆς ὑφελόμενοι δημόσια ἄνα χρήματα, κεφαλικῶς τιμωροῦνται ἅμα ἔς τῷ ὑπηρετουμῶν αὐτοῖς. πρὸς τῷ δὲ τῷ αὐτῷ ὑφίστανται ποιητῶν, καὶ οἱ παρὰ τῷ κενλοφότων εἰσὶ ὅτε ὅ ποδ' ἐξάμμοι. εἰ δὲ εἰς ἕτερος παρὰ τούε εἰρημῶν, ὡς πῶ πῶ εἰ τῷ τοιοῦτῷ ἐγγλήματι δεπορτατίονι σωφρονίζετα. συκρηθμῆται τοῖς σουβλικῶν, καὶ ὁ φάβιος, ὁ de plagiaris, ὅς ἔσ' ὅτε κεφαλικῆ ἐκ τῷ βασιλικῶν ἐπά γα διατάξωρ τιμωρίαρ. ἔσ' ὅτε δὲ κουφοτέρων, ὡς ἐκ τῷ κώδικος, καὶ τ̄ διατάξωρ ἔστι γνῶναι. εἰσὶ ἢ ἔπεροι που βλικοί νόμοι, ὁ ἰουλιος ὁ de ambitu, ἀρμόζων κατὰ τ̄ χημάτα δόντων ἔσῖν, ἐπὶ τῷ τυχεῖρ αὐτούε ἀρχῆς, ἢ καὶ τινὸς τιμῆς. καὶ ὁ ἰούλιος ὁ de repetundis, κινουμῶν κατὰ ἀρχόντων, ἢ κατὰ δικασῶν, ἢ καὶ συνέδρων, ἔν̄ δὲ κη κενλοφότων, καὶ ὁ ἰουλιος, ὁ de annonā, ὅς ἔς τιμωρεῖται, τούε τῶν σίτων, ἢ γοῦν πῶ εὐθνήιαν πῶ φερομῶν ἐπὶ πῶ βασιλευουσαρ πόλιρ ἀποσερέφοντα εἰς ἐτέρουε τόπος. ὁ δὲ de refiduis, κολάζων τῶν διοικήσαντα πολιτικὰ χρήματα, εἰ τα τὰς λοιπάδ' οὐκ ἀποσῆδόντα, οὗτοι δὲ ὁ περὶ ἐτέρων τινῶν κεφαλαίωρ διαλέγονται. καὶ ψυχῆς μὲν αὐτῷ οὐδεὶς ἀώλωσαρ ἐπά γα, ἀλλὰ ἄλλαι πῶ νάε ὑποβάλλεται τ̄ πλῆμμελῆσαντα, καὶ τῶν ἐναντιωθέντα τοῖς αὐτῷ παραγέλασιρ. ἀλλὰ περὶ τ̄ ποδ' βλίκῶν δικασηρίων ἀρεθῆ ταῦτα διδάξαι, ὡς δυνατῶν δεξαῶν νε ους, ὁ ἀκρο γνῶν τῷ δακτύλῳ, διὰ συντόμῳ τῷ ἀδ' ὀσιωε. ἢ ἢ ἐπιμελεσίρα τῶν τῶν γνῶσις, ἐκ τ̄ πλάτυτέρας τ̄ διγέσωρ, ἢ τοῖ τ̄ πανδέκτ' ὁ ἰδ' ἀσκαλίας θεῷ πῶ οὐ γνῶν εἰ μὲν βίαις, τοῖς ἀναγινώσκουσι προσενήσεται. τέλοε.

ΕΑ

Sunt praeter

Sed de

Louanij ex officina Rutgeri Rescij.

Nonis Jan.

1536.

